

Somali: G÷venlik Durumu

Metin, Şubat 2023'te tamamlanmıştır.

Avrupa Birliği Sığınma Ajansı (EUAA) veya EUAA adına hareket eden kişiler bu yayında yer alan bilgilerin kullanılmasından sorumlu değildir.

Lüksemburg: Avrupa Birliği Resmî Yayın Ofisi, 2023

PDF ISBN 978-92-9403-450-2 doi:10.2847/985443 BZ-09-23-025-TR-N

© Avrupa Birliği Sığınma Ajansı (EUAA), 2023

Kapak fotoğrafı, Somali'deki bombalama sonrası oluşan duman - Bosaso, Vidas Pocius, ©iStock by Getty Images, 10 Kasım 2019

Kaynağın belirtilmesi şartıyla çoğaltılmasına izin verilmektedir. Fotoğrafların veya EUAA telif hakkı kapsamında olmayan diğer materyallerin kullanımı veya çoğaltılması için doğrudan telif hakkı sahiplerinden izin alınmalıdır.

Teşekkür

Bu rapor, EUAA'nın Menşe Ülke Bölümü ve Avusturya Menşe Ülke ve Sığınma Araştırma ve Belgelendirme Merkezi (ACCORD) tarafından birlikte hazırlanmıştır. Aşağıdaki daireler ve örgütler EUAA ile birlikte raporu gözden geçirmiştir:

- Avusturya, Federal Göç ve Sığınma Ofisi, COI Dairesi - Staatendokumentation
- Belçika, Mülteciler ve Vatansız Kişiler Genel Komiserliği Ofisi, CEDOCA (Belgeleme ve Araştırma Merkezi)
- Almanya, Federal Göç ve Sığınma Dairesi (BMAF) - Ülke Analizi
- İsveç, İsveç Göç Ajansı, Ulusal Faaliyetler Dairesi- Göç Analizi Birimi

Adı geçen daire, uzman ya da kuruluşların yaptığı incelemeler raporun genel niteliğine katkıda bulunmaktadır. Ancak bu incelemeler, bu kişilerin, tüm sorumluluğu EUAA'ya ait olan nihai raporu resmî olarak onayladıkları anlamına gelmez.

İçindekiler

Teşekkür.....	2
İçindekiler	3
Yasal Uyarı	6
Sözlük ve kısaltmalar	7
Giriş	9
Metodoloji	9
Yetki tanımının belirlenmesi	9
Bilgi toplama ve araştırmada karşılaşılan zorluklar	10
Kalite kontrolü.....	10
Kaynaklar	10
Veri setleri.....	11
Örnek güvenlik olayları	13
Raporun yapısı ve kullanımı	13
Transliterasyonla ilgili not.....	14
Aşiret haritaları	14
Somali Haritası.....	15
1. Somali'deki güvenlik durumuna ilişkin genel açıklama	16
1.1. Siyaset ve güvenlik alanındaki son gelişmeler.....	16
1.2. Çatışmanın katmanları	19
1.3. Silahlı aktörler	23
1.3.1. Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu	23
1.3.2. Kurtarılan bölgelere ilişkin haritalar ve tahminî bölge kontrolü.....	27
1.3.3. Diğer silahlı aktörler	30
1.3.4. Silahlı aktörler ve güvenlik olayları.....	34
1.4. Son güvenlik olayları ve eğilimler	36
1.4.1. Güvenlik olayları (çarşımlar, uzaktan şiddet, sivillere karşı şiddet), tahminî sivil zayıat.....	36
1.4.2. Çatışma nedeniyle yerinden edilme	46
1.4.3. Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler	48
1.4.4. Somali'deki kontrol noktaları ve yol güvenliği.....	50
1.5. Somali ve Somaliland'a giriş belgeleri.....	52
1.5.1. Somalililer ve Somali etnik kökenli kişiler için hava ve kara yoluyla Somali'ye giriş belgeleri.....	52
1.5.2. Somalililer ve Somali etnik kökenli kişiler için hava ve kara yoluyla Somaliland'a giriş belgeleri.....	55

2. Bölgesel güvenlik durumu ve eğilimler.....	58
2.1. Jubaland.....	58
2.1.1. Gedo.....	58
2.1.2. Orta Juba.....	66
2.1.3. Aşağı Juba.....	71
2.1.4. Jubaland – Kontrol noktaları ve yol güvenliği.....	79
2.2. Güneybatı Somali.....	80
2.2.1. Bakul.....	80
2.2.2. Bay.....	89
2.2.3. Aşağı Şabel.....	98
2.2.4. Güneybatı Somali – Kontrol noktaları ve yol güvenliği.....	106
2.3. Benadir ve Mogadişu.....	108
2.3.1. Genel Bilgiler.....	108
2.3.2. Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri.....	110
2.3.3. Son güvenlik olayları ve eğilimler.....	115
2.3.4. Mogadişu – Kontrol noktaları ve yol güvenliği.....	118
2.4. Hirshabelle.....	119
2.4.1. Hiran.....	119
2.4.2. Orta Şabel.....	128
2.4.3. Hirshabelle – Kontrol noktaları ve yol güvenliği.....	136
2.5. Galmudug.....	138
2.5.1. Galgudud.....	138
2.5.2. Mudug.....	146
2.5.3. Galmudug – Kontrol noktaları ve yol güvenliği.....	153
2.6. Puntland.....	154
2.6.1. Nugal.....	154
2.6.2. Bari.....	159
2.6.3. Puntland – Kontrol noktaları ve yol güvenliği.....	166
2.7. Puntland ve Somaliland arasındaki tartışmalı bölgeler.....	167
2.7.1. Sul.....	167
2.7.2. Sanag.....	172
2.7.3. Tartışmalı bölgeler – Kontrol noktaları ve yol güvenliği.....	178
2.8. Somaliland.....	178
2.8.1. Adal.....	178
2.8.2. Woqoyi Galbed.....	182
2.8.3. Togdeyr.....	186
2.8.4. Somaliland – Kontrol noktaları ve yol güvenliği.....	192

Ek I: Kaynakça	193
Haritalar	193
Sözlü kaynaklar, isim vermek istemeyen kaynaklar dâhil	193
Herkese açık kaynaklar.....	193
Ek II: Yetki Tanımı	272

Yasal Uyarı

Bu rapor, EUAA COI Raporu Metodolojisine (2019) göre yazılmıştır. Bu rapor özenle seçilmiş bilgi kaynaklarına dayanır. Kullanılan tüm kaynaklara referans verilmiştir.

Bu raporda yer alan bilgiler azami özen gösterilerek araştırılmış, değerlendirilmiş ve analiz edilmiştir. Ancak bu belgenin tamamen kapsayıcı olduğu iddia edilmemektedir. Belirli bir olay, kişi veya kuruluşun raporda belirtilmemiş olması, olayın gerçekleşmediğı veya kişi ya da kuruluşun var olmadığı anlamına gelmez.

Ayrıca bu rapor, belirli bir uluslararası koruma başvurusunun sonuçlandırılması veya başvurunun haklılığı konusunda belirleyici nitelikte değildir. Kullanılan terminoloji, belirli bir hukuki görüşün göstergesi olarak kabul edilmemelidir.

“Mülteci”, “risk” ve benzer terimler; AB Sığınma Müktesebatı, 1951 Mülteci Sözleşmesi ve Mültecilerin Durumuna İlişkin 1967 Protokolü kapsamındaki gibi hukuki anlamda değil genel terimler olarak kullanılmaktadır.

Bu raporda yer alan bilgilerin kullanımından EUAA ya da EUAA adına hareket eden hiçbir şahıs sorumlu tutulamaz. 19 Ocak 2022’de Avrupa Sığınma Destek Ofisi (EASO), Avrupa Birliği Sığınma Ajansı (EUAA) olmuştur. EASO’ya, EASO ürünlerine ve kurumlarına yapılan tüm atıflar, EUAA’ya yapılmış olarak anlaşılabacaktır.

Bu rapor, 3 Şubat 2023 tarihinde son hâline getirilmiştir. Ancak raporun referans dönemi 1 Temmuz 2021 ve 30 Kasım 2022 arasındır. Aralık 2022’de gerçekleşen ve [1. Somali’deki güvenlik durumuna ilişkin genel açıklama](#) kapsamında ele alınan bazı önemli gelişmelerle ilgili istisnalar hariç olmak üzere 30 Kasım 2022’den sonra gerçekleşen hiçbir olan bu rapora dâhil edilmemiştir. Bu raporun referans dönemi hakkında daha fazla bilgi almak için giriş kısmındaki metodoloji bölümüne bakabilirsiniz.

İngilizce dilindeki orijinal raporun Türkçeye çevirisi 2022-2023 EUAA-GİB Yol Haritası kapsamında başlatılmış ve yalnızca bilgilendirme amacıyla tamamlanmıştır. Herhangi bir uyuşmazlık olması hâlinde İngilizce orijinal metin geçerlidir. Bu rapora referansta bulunurken orijinal rapor, referans olarak gösterilmelidir (© Avrupa Birliği Sığınma Ajansı (EUAA) 2023).

Sözlük ve kısaltmalar

Terim	Tanım
AFRICOM	Amerika Birleşik Devletleri Afrika Komutanlığı
AMISOM	Afrika Birliği Somali Misyonu
ATMIS	Afrika Birliği Somali Geçiş Misyonu
BBY	Benadir Bölge Yönetimi
CSD	Cezai Soruşturma Dairesi
Derviş	Devlet seviyesinde silahlı kuvvetler/milisler/paramiliter kuvvetler/ özel polis
DİK	Dış İlişkiler Konseyi
DSD	Detaylı saha değerlendirmesi
ESVC	Ehl-i Sünnet ve'l Cemaat, birçok aşiretten oluşan silahlı Sufi grubu
EŞ	Eş-Şebab, Somali'deki İslamcı militan örgüt
EYP	EI Yapımı Patlayıcı
FÜE	Federal Üye Eyalet
GFH	Geçici Federal Hükümet
GVM	Göç ve Vatandaşlık Müdürlüğü
HSM	Hasan Şeyh Mahmud, Somali Cumhurbaşkanı
İŞİD veya SİD	Somali İslam Devleti
JİGA	Jubaland İstihbarat ve Güvenlik Ajansı
Macawisley	Halk milisleri

Terim	Tanım
OHK	Ortak Harekât Komutanlığı
PDPK	Puntland Deniz Polis Kuvvetleri
PGG	Puntland Güvenlik Güçleri
PRADO	Gerçek Seyahat ve Kimlik Belgelerinin Çevrim İçi Resmi Kaydı
PRMN	Koruma ve Geri Dönüş İzleme Ağı
SFH	Somali Federal Hükûmeti
SSC	Sul, Sanaag ve Cayn
SSDA	Somali Sağlık ve Demografi Araştırması
SUO	Somali Ulusal Ordusu
UİGA	Ulusal İstihbarat ve Güvenlik Ajansı
UNSOM	Birleşmiş Milletler Somali Yardım Misyonu
ÜYEK	Ülkesinde Yerinden Edilmiş Kişi

Giriş

Bu raporun amacı, mülteci statüsü ve ikincil koruma dâhil olmak üzere uluslararası koruma statüsü tespitinin değerlendirilmesi amacıyla bağlam hakkında ilgili bilgiler sağlamaktır. Raporun amaçlarından biri EUAA'nın Somali hakkındaki ülke kılavuzunu (2023) güncellemektir.

Raporda 1991'den önce Somali geçici anayasası tarafından öngörülen 18 idari bölge için hem ülke hem de bölge düzeyindeki güvenlik durumu hakkında güncel bilgilere ve haritalandırmaya yer verilmektedir.¹ Rapor, önceki EASO COI raporlarını esas almaktadır. Bu raporların en önemlileri arasında [Somali: Güvenlik Durumu](#) (Eylül 2021)² belgesinin yanı sıra [Aktörler](#),³ [Hedef alınan profiller](#)⁴ ve [Temel sosyo-ekonomik göstergeler](#)⁵ yer almaktadır. Bunlar Temmuz-Eylül 2021 döneminde yayımlanmıştır.

Rapor, referans döneminde (1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022) ülke düzeyindeki başlıca güvenlik eğilimleri ve çatışma dinamikleri hakkında genel bilgiler sunmaktadır. Bu bağlamda Aralık 2022 itibarıyla hâlihazırda görünür olan önemli gelişmeler hakkında bilgiler içermektedir. Ayrıca rapor; aynı raporlama döneminde devlet ve devlet dışı aktörler ile kontrol alanları veya varlık göstermeleri ile ilgili başlıca değişiklikler hakkında güncel bilgiler sunmaktadır. Bu aktörler hakkında genel bilgilerin tamamına ulaşmak için şu rapora bakın: [Somali: Aktörler](#).⁶ Son olarak rapor, bölgesel düzeyde çatışma dinamiklerini ve güvenlik gelişmelerini ele almaktadır. Bu bölümde çatışma ile ilgili insani konular da dâhil olmak üzere olaylar ve bu olayların sivil yaşam üzerindeki etkileri hakkında bilgi sağlar.

Metodoloji

Yetki tanımının belirlenmesi

Bu raporun yetki tanımı; aynı konuda daha önceki EUAA raporlarına, danışılan dâhili ve harici uzmanların ve EUAA ağı üyelerinin görüşlerine dayanmaktadır ve konuyla ilgili en güncel literatürden faydalanılmıştır. Ayrıca bu yetki tanımının ilk taslağında Somali Ülke Rehberi Ağı'na mensup AB+⁷ ülkelerinin ulusal sığınma makamlarının fikrine danışılmıştır. Ardından, geri bildirim ve öneriler [EK II](#)'de mevcut son versiyona dâhil edilmiştir.

Bu raporun referans dönemi, 1 Temmuz 2021 ile 30 Kasım 2022 arasındadır; ancak aynı zamanda mevcut duruma geçmiş ve bağlamsal bilgiler sağlamak için genel bilgiler de içerir.

¹ Somali, Geçici Anayasa, 1 Ağustos 2012, [url](#), Madde. 49 (5), 72

² EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 24-26

³ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#)

⁴ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Hedef alınan profiller, Eylül 2021, [url](#)

⁵ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Temel sosyo-ekonomik göstergeler, Eylül 2021, [url](#)

⁶ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#)

⁷ AB Üye Devletleri ile Norveç ve İsviçre

Buna ek olarak, güncelliğin sağlanması için Aralık 2022 itibarıyla var olan kritik güvenlik gelişmeleri hakkında bazı seçili bilgiler [Bölüm 1: 1. Somali'deki güvenlik durumuna ilişkin genel açıklama](#) kapsamına dâhil edilmiştir. Rapor hazırlama dönemi 13 Ocak 2023'te sona ermiştir, akran değerlendirmesi 16-27 Ocak 2023'te gerçekleştirilmiştir ve 3 Şubat 2023'e kadar inceleme sonuçlarının uygulandığı süre boyunca kalite inceleme sürecinde edinilen ek bilgiler rapora eklenmiştir. Rapor daha sonra kurum içinde gözden geçirilmiştir.

Bilgi toplama ve araştırmada karşılaşılan zorluklar

Bu rapor; masa başı araştırmalarımda toplanan elektronik ve basılı kaynaklardaki kamuya açık bilgilere dayanmaktadır.

Somali ile ilgili araştırmalar; raporlama olmaması, güvenlik sorunları ve güvenlik durumunun hızla değişmesi nedeniyle zorlayıcıdır. Bazı durumlarda kaynaklar kimliklerinin açıklanmasını istemiyordu. Bu rapor, ayrıca Somali'deki durum hakkında temel seviyede bilgiye sahip ve özellikle bu rapor için görüşülmüş veya danışılmış birden fazla sözlü kaynaktan alınan bilgileri içermektedir. Ancak bu süreçte iletişim kurulan uzman sayısı, nihayetinde alıntı yapılmasına izin verilen bilgileri sağlayanlardan çok daha yüksek olmuştur. Bu durum, Somali bağlamında yüksek kaliteli güncel bilgi elde etmenin ne kadar zor olabileceğini göstermektedir. Bu nedenle Eylül 2021 tarihli önceki Somali Güvenlik Durumu raporu için uzmanlarla yapılan görüşmelerden önemli açıklamalar, konuyla hâlâ ilgili olduğu için rapora dâhil edilmiştir.

Hem görüşme yapılan hem de yazılı kaynaklara şurada atıfta bulunulmuştur: [Ek I: Kaynakça](#). Bu raporun hazırlandığı zaman dilimleri içinde bilgiye ulaşılamaması hâlinde bu durum, raporun ilgili bölümünde belirtilir.

Kalite kontrolü

Bu rapor EUAA COI Bölümü ve ACCORD tarafından EUAA COI Raporu Metodolojisi (2019)⁸ ve EUAA COI Yazma ve Referans Verme Kılavuzu (2019) doğrultusunda yazılmıştır.⁹

Rapor Avusturya, Belçika, Almanya ve İsveç'ten COI uzmanlarının yanı sıra EUAA COI Bölümü tarafından emsal değerlendirmesine tabi tutulmuştur. Değerlendiricilerin tüm yorumları gözden geçirilmiş ve zaman kısıtlamalarıyla mümkün olduğunca uygulanmıştır.

Kaynaklar

EUAA'nın COI metodolojisine uygun olarak, bu raporda ele alınan konular hakkında yayımlanmış belge niteliğindeki birçok farklı kaynağa başvurulmuştur. Bu kaynaklar arasında akademik yayınlar, düşünce kuruluşu raporları ve Somali'yi kapsayan uzman kaynaklar; hükûmetlerin COI raporları, sivil toplum ve STK'lerden gelen bilgiler; Birleşmiş Milletler'in çeşitli kuruluşları tarafından hazırlanan raporlar; Somali ve bölge merkezli medya yer almaktadır.

⁸ EUAA, Menşe Ülke Bilgisi (COI) Raporu Metodolojisi, Haziran 2019, [url](#)

⁹ EUAA, EUAA Menşe Ülke Bilgisi (COI) Raporları için Yazma ve Referans Verme Kılavuzu, Haziran 2019, [url](#)

Belge niteliğindeki kamuya açık kaynakların kullanılmasına ek olarak Somali hakkında daha önceki çalışmaya katkıda bulunan uzmanlar dâhil olmak üzere birçok sözlü kaynak ile bu rapor kapsamında iletişim kurulmuştur. İrtibata geçilen sözlü kaynaklar arasında akademisyenler, uluslararası uzmanlar, Somali uzmanları, kalkınma uygulayıcıları ve Somali’de yerleşik olan ve durum hakkında yerinden güvenilir bilgiye sahip kaynaklar bulunmaktadır. Görüşme yapılan bazı kaynaklar, güvenlik nedeniyle isimlerinin gizli kalmasını tercih etmiştir. Kaynaklar geçmiş bilgiler, yayımlanma tarihi, saygınlık ve güncel temel bilgileri açısından değerlendirilmiştir. Görüşmeler Aralık 2022 - Ocak 2023 döneminde gerçekleştirilmiştir. Bu raporda Eylül 2021 tarihli önceki [EASO Somali: Güvenlik Durumu](#) adlı rapor için yapılan görüşmelere atıfta bulunulması halinde bu bilgi, dipnotta belirtilir. Tüm sözlü kaynaklar [Kaynakça](#) bölümünde açıklanmıştır.

Yazılı bilgi kaynaklarına ilişkin olarak, araştırmada BBC Monitoring’i kullanmak dâhil olmak üzere Somali dilindeki medya kaynaklarından yararlanılmaya çalışılmıştır. Ayrıca bazı durumlarda Somali Memo veya Calamada gibi “Eş-Şebab bağlantılı internet sitelerine” atıfta bulunulmuştur.¹⁰ Bu kaynaklar yoğun şekilde kullanılsa da silahlı gruplarla bağlantılı kaynaklar her zaman dikkatli bir şekilde değerlendirilmelidir. Bu tür bilgileri doğrulamak veya diğer kaynaklarla çapraz kontrol yapmak için çaba sarf edilmiştir. Somali’deki son gelişmelerin medyada yer bulmasına ilişkin olarak genel itibarıyla Somali hükûmetinin Ekim 2022’de sözde Eş-Şebab propagandasını yayımlayan basın organlarına kısıtlama getirdiğini ve sonuç olarak ceza vermekle tehdit ettiğini belirtmek gerekir.¹¹ Ek bilgiler için bkz. [Ek I: Kaynakça](#).

Veri setleri

Rapor farklı konulara/temalara odaklanan farklı veri setlerine dayanmaktadır.

a) Güvenlik olaylarıyla ve tahmini zayıfla ilgili ACLED verileri

Somali’de güvenlik olayı ve zayıfla kayıtları ile ilgili güvenilir veriler ve kaynaklar sınırlı ve elde edilmesi zordur.

Diğer kaynakların yanı sıra güvenlik olaylarıyla ilgili veriler, büyük ölçüde **Silahlı Çatışma Yeri ve Olay Verileri Projesi** (ACLED)¹² kuruluşundan gelen kamuya açık, düzenlenmiş veri setlerinden elde edilmiştir. ACLED her olayı zaman ve yer, şiddet olayının türü, dâhil olan taraflar ve ölü sayısına ilişkin tahmin temelinde kodlayarak diğer ülkelerin yanı sıra Somali’de meydana gelen şiddet olaylarıyla ilgili veriler toplamaktadır. Ayrıca bölge, aktör, olay türü ve dönem başına ilgili gruplandırmalar da yapmaktadır. Bilgiler kayıt yoluyla erişilebilen, arama yapılabilen ve sürekli güncellenen bir veri tabanında toplanır.

ACLED güvenlik olaylarını şu şekilde kodlamaktadır: çarpışmalar, patlamalar/uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet, ayaklanmalar, protestolar ve stratejik gelişmeler.¹³ Bu raporun amacı doğrultusunda olayların nicel analizine ve grafiklerine dâhil edilen olay türleri şunlardır:

¹⁰ Güvenlik Konseyi Raporu, Kasım 2022 Aylık Tahmin – Afrika – Somali, 31 Ekim 2022, [url](#)

¹¹ VOA, Somalia Warns Media Not to Publish Al-Shabab Propaganda, 8 Ekim 2022, [url](#)

¹² ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 30 Haziran 2021 itibarıyla, [url](#)

¹³ ACLED, ACLED Kod Kitabı, Ocak 2021, [url](#), s. 7-14

çarpişmalar, patlamalar/uzaktan şiddet ve sivilere yönelik şiddet. Ayrıca ACLED, güvenlik olaylarına dâhil olan aktörleri şu şekilde kodlamaktadır: Actor1 ve Actor2 “olayda adı geçen aktörler” anlamına gelir, ancak çoğu durumda bir olayda iki aktör bulunması gerektiğinden “ACTOR1” ve “ACTOR2” sütunlarına yazılmıştır. Ancak, “Patlamalar/Uzaktan şiddet”, “Ayaklanmalar”, “Protestolar” ve “Stratejik gelişmeler” gibi olay türleri “tek taraflı olayları” kapsayabilir.¹⁴

ACLED verilerinin özellikleri ve COI kapsamında kullanımına ilişkin potansiyel kısıtlamaları şunlardır:

1. Veriler temel olarak medya raporları gibi ikincil kaynaklardan gelir. Rapor bulunmaması veya raporların yetersiz olması, olayın meydana geldiği yerdeki durumun tasvir edilmesini ve değerlendirmesini kritik şekilde etkileyebilir.
2. ACLED’in veri tabanında yaralanan kişiler veya diğer kazazedeler değil yalnızca her olaya ait ölüm (zayıat) rakamları yer almaktadır.
3. ACLED’in veri tabanı sivil ve sivil olmayan zayıat arasında ayrım yapmaz.
4. Bu EUAA COI raporunda sağlanan tüm ACLED zayıat rakamları ACLED’in metodolojisine dayalı tahminlerdir. ACLED’in kod kitabında metodolojisi açıklanmıştır.¹⁵ ACLED, 2020 Zayıat metodolojisine göre, esas kaynağın belirsiz sayıda zayıata yol açtığını bildirdiği olaylarda zayıat sayısını “aktif savaş bölgesinde” veya “savaş bölgesi dışında önemli bir saldırıda” 10 olarak ve “aktif bir savaş bölgesindeki kapsamı daha kısıtlı bir saldırıda” veya “savaş bölgesi dışındaki bir saldırıda” 3 olarak kodlamaktadır.¹⁶ Bu yöntemin bildirilen/tahminî toplam zayıat sayısı üzerinde bir etkisi olabilir.

Belirli bölgelerde çeşitli aktörlerin olaylara **müdahil olmalarına** odaklanıldığında raporu hazırlayanlar analizlerinde ACLED’in ilgili aktörü “Actor1” veya “Actor2” olarak kodladığı bu tür olayları esas almıştır. Bu yaklaşımın amacı, Actor1 ve Actor2 arasında ayrım yapmadan ilgili aktörlerin çatışmaya genel olarak müdahil olma seviyesini açıklamaktır; çünkü ACLED’in metodolojisine göre bu kategoriler, içerik/anlam açısından herhangi bir fark olduğunu göstermemektedir.

Özellikle genel ülke düzeyinde olmak üzere çeşitli durumlarda, referans döneminde güvenlik olaylarıyla ilgili diğer kaynaklar mevcut olduğunda ACLED’in verileri diğer verilerle doğrulanmış/karşılaştırılmıştır.

b) Yerinden edilmelerle ilgili PRMN verileri

Raporu hazırlayanlar, BMMYK’nin yerinden edilmeye ilişkin rakamları açısından kamuya açık veri dosyası ile çalışmışlardır. Belirli bir tarihe ilişkin olarak veri dosyasında “Ay Sonu” (ör. 31.07.2021) sütunu vardır. Bu sütun raporu hazırlayanlar tarafından birden fazla sütun (Gün; Ay; Yıl) şeklinde yeniden kodlanır. Sunulan rakamlar Ay 7/Yıl 2021 veya sonrası şeklinde kodlanan verilerden oluşmaktadır. Bazı bölgelerde bu rakamlar, BMMYK’nin Operasyonel Veri Portalı’nda yer alan interaktif panosunda sunulan rakamlardan farklıdır.

¹⁴ ACLED, Acled Kod Kitabı, Ocak 2021, [url](#), s. 5, 18

¹⁵ ACLED, ACLED Kod Kitabı, Ocak 2021, [url](#), s. 7-14

¹⁶ ACLED, SSS: ACLED Fatality Methodology, 2020, [url](#), s. 1

c) Tahliyelere ilişkin NRC verileri

Raporu hazırlayanlar, tahliyelerle ilgili veriler açısından NRC'nin Eviction Information Portal'ı (Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı) aracılığıyla kullanıma sunulan verileri esas almıştır. NRC, “zorla tahliyeler” ifadesini “insanların yaşadıkları evlerden ve/veya topraklardan kendi istekleri dışında ve herhangi bir yasal ya da diğer türde koruma sağlamaksızın çıkarılması” olarak tanımlamaktadır (NRC, 1 Temmuz 2020, [url](#), s. 1). Zorla tahliyeler, “önlenen tahliyeler” ve “meşru” tahliyeler (“zorla” olarak kodlanmamış) hakkındaki verilere ek olarak mevcut veri setleri de eklenmiştir. Hazırda bulunan raporda zorunlu tahliyelerle ilgili rakamlar mevcut olduğunda son iki kategori dışarıda bırakılmıştır.

Örnek güvenlik olayları

Raporu hazırlayanlar; BM verilerini, ACLED verilerini ve fikrine danışılan yerel basını esas alarak her bir idari bölge başına (toplam 18) örnek olaylar arasından bir seçim yapmıştır. Bu seçim her şeyi kapsamamaktadır ve referans döneminde sivil nüfusu etkileyen güvenlik olaylarının niteliğine ve yoğunluğuna örnek vermeyi amaçlamaktadır. ACLED verileri, örnek olaylar için kullanıldığı zaman mümkün olan durumlarda ve zaman kısıtlamaları içerisinde ACLED'in ham veri dosyalarında referans verilen bilgilerin orijinal kaynağını tespit etmek için çaba sarf edilmiştir.

Raporun yapısı ve kullanımı

Rapor iki bölüme ayrılmıştır: Bölüm 1. [Somali'deki güvenlik durumuna ilişkin genel açıklama](#) ve Bölüm 2. [Bölgesel güvenlik durumu ve eğilimler](#).

- Bölüm 1'de rapor, Somali'de referans dönemi (Temmuz 2021 - Kasım 2022) boyunca güvenlik ve siyaset alanında gerçekleşen başlıca gelişmeler hakkında güncel bilgilerin yanı sıra Aralık 2022 itibarıyla görünürdeki önemli gelişmeler hakkında seçilen ek bilgiler sunmaktadır. Bu bölümde güvenlik olayları, çatışmayla bağlantılı yer değiştirmeler ve sivillerin hayatı üzerindeki diğer etkiler hakkında tablolar ve yığın veri analizlerinin yanı sıra kontrol noktalarına ve kara yolu güvenliğine ilişkin bir bölüm yer almaktadır.
- Bölüm 1.5. kapsamında kimlik belgeleri, bunların düzenlenmesi ve hem kara yolu hem de hava yoluyla Somaliland da dâhil olmak üzere Somali'ye girmek ve Somali'den ayrılmak için kullanılması hakkında kısa bir özet sunulmaktadır.
- Raporda bölüm 2 kapsamında Somali geçici anayasası¹⁷ tarafından öngörülen 18 idari bölge için bölge düzeyindeki çatışma dinamikleri, güvenlik eğilimleri ve olaylar hakkında güncel bilgiler verilmektedir.¹⁸

¹⁷ Somali, Geçici Anayasa, 1 Ağustos 2012, [url](#), Madde 49 (5), 72

¹⁸ Somali Federal Hükûmeti'ne ait resmî bölümlenin yanı sıra bu bölümlenin de ulusal ve uluslararası kuruluşlar, örgütler, araştırma enstitüleri ve STK'lar tarafından yaygın olarak kullanıldığını unutmayın.

Transliterasyonla ilgili not

Somali dili için ulusal yazı sistemi, Latince bir metin esas alınarak nispeten geç kodlanmıştır (21 Ekim 1972). Bununla birlikte bugün bile Somali yaygın olarak uygulanan ve bağlayıcı bir yazı sisteminden yoksundur.

Bu raporda yerlerin, aşiretlerin ve şahısların Somali dilindeki isimleri için genellikle Somali yazı sistemi kullanılmıştır: *Darood* veya *Abbaan* kelimelerinde olduğu gibi “uzun ünlüler çift ünlü kullanılarak gösterilmiştir”; “Latince ‘c’ harfi, Arapça ع (ayn) sesine yakın bir ses için kullanılmıştır ve ‘x’ ise gırtlaktan çıkarılan sert ح (ha) sesini simgelemektedir.¹⁹ Ancak diğer kaynakların farklı teamüller benimsediği göz önünde bulundurulduğunda okuyucu bazen metinde doğrudan alıntıların kullanıldığı yerlerde veya referanslarda yer, aşiret ve şahıs isimleri farklı biçimlerde yer alabilir.

Somalililer, özellikle de Somalili erkekler genellikle resmî adlarından ziyade takma adlarıyla daha çok bilinirler. Aynı durum metinde bahsedilen kamuya mal olmuş kişiler ve siyasetçiler için de geçerlidir. Takma adları tırnak işareti içerisinde de verilmektedir (ör. “daha çok” veya “ayrıca” “Qoor Qoor” olarak bilinir).

Aşiret haritaları

Aşiret haritaları için bkz. [Somali Hakkında EASO COI Raporu: Güvenlik Durumu](#) (Eylül 2021).²⁰

¹⁹ Hoehne M., *Between Somaliland and Puntland*, 2015, [url](#), s. 7

²⁰ EASO, *Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Güvenlik Durumu*, Eylül 2021, [url](#), s. 17-19

Somali Haritası

Map No. 3690 Rev. 10 UNITED NATIONS
December 2011

Department of Field Support
Cartographic Section

Harita 1. Somali Harita²¹

²¹ BM, Somali, Aralık 2011, [url](#)

1. Somali'deki güvenlik durumuna ilişkin genel açıklama

1.1. Siyaset ve güvenlik alanındaki son gelişmeler

Bu raporun güncel bilgi sağladığı ve temel aldığı rapor önceki [Somali Hakkında EASO COI Raporu: Güvenlik Durumu](#) (Eylül 2021).²² Aynı paketin içerisinde yer alan ve bağlam hakkında daha fazla bilgi ve ayrıntı sağlayan diğer raporlara da yeterince referans verilmiştir. Bu raporlar şunlardır: [Somali Hakkında EASO COI Raporu: Aktörler](#) (Temmuz 2021),²³ ve [Somali Hakkında EASO COI Raporu: Hedef alınan profiller](#) (Eylül 2021).²⁴

BM Genel Sekreterliği'nin Mayıs 2021 ve Ağustos 2022 dönemini kapsayan çeşitli durum raporları, ülkedeki güvenlik durumunun “hâlâ değişken” olduğuna işaret etmiştir.²⁵ 2021 yılı boyunca Somali'de aylık ortalama 265 güvenlik olayı²⁶, 2022'nin ilk dört ayında 236 olay²⁷, Mayıs - Temmuz 2022 döneminde ise 227 olay meydana gelmiştir.²⁸ ACLED verilerine göre yalnızca çarpışmalar, patlamalar/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet dikkate alındığında Ocak-Kasım 2022'de ülkede aylık ortalama 239 güvenlik olayı kaydedilmiştir.²⁹ Bölüm hakkında daha fazla bilgi için bkz. [Metodoloji](#) ve [1.4](#) Son güvenlik olayları ve eğilimler.

Bu bağlamda Ağustos 2022 itibarıyla Eş-Şebab'a karşı ortak bir hükûmet - Macawisley milis askerî taarruzu başlatıldı. Askeri hareket o ayın başında Hiran'da başlatıldı. İlk başta Mataban ve Beledveyne arasındaki ana tedarik yolunu bağımsız hâle getirmeyi hedefleyen bir operasyondur. Danab kuvvetleri ve yerel aşiret milisleri, Eş-Şebab'ı başarılı şekilde püskürttükten sonra³⁰ operasyon, popüler bir halk ayaklanmasına dönüşmüştür.³¹ Macawisley Somali Ulusal Ordusu (SUO), ABD³² ve Türk³³ drone'larının yanı sıra eski adıyla AMISOM -

²² EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 24-26

²³ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 58-67

²⁴ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Hedef alınan profiller, Eylül 2021, [url](#)

²⁵ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 19; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 13; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 15

²⁶ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 19

²⁷ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 13

²⁸ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 15

²⁹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 30 Kasım 2022 itibarıyla, [url](#)

³⁰ Houreld, K., Uprising by Somali clans puts al-Qaeda-linked militants on the defensive, The Washington Post, 14 Aralık 2022, [url](#)

³¹ Sahan, The Somali Wire, Sayı 454, 21 Aralık 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 1; Hiraan Online, The Battle of Hiiraan: Birthplace of an Organic “Ma’awisley” Movement to Uproot Al-Shabaab from Somalia, 10 Ekim 2022, [url](#)

³² Weiss, C., Shabaab continues to lose ground in central Somalia, Long War Journal, 27 Eylül 2022, [url](#); Hochet-Bodin, N., Somalia: Breakthrough in the war against Al-Shabab, Le Monde, 20 Kasım 2022, [url](#)

³³ VOA, Somalia Military Rebuilding Shows Signs of Improvement, 30 Kasım 2022, [url](#); Houreld, K., Uprising by Somali clans puts al-Qaeda-linked militants on the defensive, The Washington Post, 14 Aralık 2022, [url](#); Hochet-Bodin, N., Somalia: Breakthrough in the war against Al-Shabab, Le Monde, 20 Kasım 2022, [url](#)

Afrika Birliği Somali Misyonu'nun yeni yapılanması Afrika Birliği Somali Geçiş Misyonu (ATMIS) tarafından desteklenmiştir. Özel kuvvet Danab ve Gorgor Komandoları da operasyonlara yoğun bir şekilde dâhil olmuştur.³⁴ Eş-Şebab, Macawisley milisleri ve diğer silahlı aktörler hakkında ayrıntılı bilgi için aşağıdaki [1.3.1](#) Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu, [1.3.3](#) Diğer silahlı aktörler bölümlerine ve bölgeye dair daha fazla bilgi için bu raporun diğer bölümlerine bakın.

Eş-Şebab'ın taarruza misilleme yapmak amacıyla³⁵ Ağustos-Kasım 2022 döneminde Güney Orta Somali'de çeşitli konumlarda saldırılar düzenlediği bildirilmiştir. Saldırıları arasında diğerlerinin yanı sıra şunlar yer almaktadır: 2022 Ağustos sonu itibarıyla Hiran ve Galgadud bölgelerinde sivillere yönelik saldırılar gerçekleştirilmiştir;³⁶ 3 Ekim 2022'de Eş-Şebab, Beledweyne'deki yerel hükûmet genel merkezine³⁷ ve 23 Ekim'de Kismayo'daki Hotel Tawakal'a saldırmıştır.³⁸ Diğer saldırılar Mogadişu'da gerçekleşmiştir: 20 Ağustos Hayat Hotel³⁹, 29 Ekim 2022 Eğitim Bakanlığı,⁴⁰ 27 Kasım 2022 Villa Rosa (Rays) Hotel.⁴¹ Daha fazla bilgi için bu raporun diğer bölümlerinde bölgelerle ilgili bölümlere bakın.

İlk önce Kasım 2021⁴² ve Nisan 2022⁴³ arasında Halk Meclisi'nin oluşturulduğu ve daha sonra da 15 Mayıs 2022'de⁴⁴ Cumhurbaşkanlığı Seçiminin yapıldığı seçim döneminde, Eş-Şebab seçim delegeleri, adaylar, hükûmet yetkilileri, devlet memurları ve aşiret büyükleri dâhil olmak üzere seçim süreciyle ilgilenen sivilleri hedef almıştır. Grup, diğer pek çok yöntemin yanı sıra ayırım gözetmeksizin el yapımı patlayıcılar (EYP) ve intihar saldırıları gibi yöntemler kullanmıştır. Bu saldırılarda çok yüksek sayıda sivil zayıat olmuştur.⁴⁵ Bu bağlamda 23 Mart 2022'de El-Şebab, Beledweyne'de "en ölümcül saldırılarından birini gerçekleştirmiş⁴⁶ ve "sözünü sakınmayan kadın milletvekili Amina Mohamed Abdi"⁴⁷ dâhil olmak üzere 48 ölü ve 150'den fazla zayıata neden olmuştur. Güvenlik olaylarının türlerinin yanı sıra EYP ve havan topu saldırıları gibi ayırım gözetmeyen şiddet türleri hakkında daha fazla bilgi için [1.4](#) Son güvenlik olayları ve eğilimler bölümüne ve raporun bölgelerle ilgili bilgilerin yer aldığı diğer bölümlere bakın.

Ayrıca Somaliland ve Puntland arasında devam eden ihtilafların perde arkasında (bkz. bölüm [1.2](#) Çatışmanın katmanları) Aralık 2022'de Las Anod'da (Sool bölgesi) bir dizi şiddetli çatışma patlak vermiştir.⁴⁸ Sivillerin "siyasi suikast suçuna azmettirmekle ve genellikle [Somaliland]

³⁴ VOA, Somalia Military Rebuilding Shows Signs of Improvement, 30 Kasım 2022, [url](#)

³⁵ VOA, Al-Shabab Kills 21 in Somalia's Hiran Province, 3 Eylül 2022, [url](#); DW, Somalia continues offensive against al-Shabab, 6 Ekim 2022, [url](#); BBC News, Al-Shabab: Are militant attacks on the rise in Somalia?, 2 Kasım 2022, [url](#)

³⁶ VOA, Al-Shabab Kills 21 in Somalia's Hiran Province, 3 Eylül 2022, [url](#);

³⁷ VOA, At Least 20 Killed in Central Somalia Blasts, 3 Ekim 2022, [url](#)

³⁸ Al Jazeera, Attack on hotel in Somalia's Kismayo ends with 9 civilians dead, 23 Ekim 2022, [url](#); Hochet-Bodin, N., Somalia: Breakthrough in the war against Al-Shabab, Le Monde, 20 Kasım 2022, [url](#)

³⁹ BBC News, Somalia hotel siege: More than 20 die in al-Shabab attack, 21 Ağustos 2022, [url](#)

⁴⁰ Reuters, Car bombs at busy Somalia market intersection killed at least 100, president says, 31 Ekim 2022, [url](#)

⁴¹ BBC News, Somalia Villa Rays attack: Siege ends leaving eight civilians dead, 28 Kasım 2022, [url](#)

⁴² XinhuaNet, Somalia begins elections for Lower House of Parliament, 1 Kasım 2021, [url](#)

⁴³ VOA, New Members of Somalia's Parliament Sworn In, 14 Nisan 2022, [url](#)

⁴⁴ BBC News, Somalia's new president elected by 327 people, 15 Mayıs 2022, [url](#)

⁴⁵ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 116

⁴⁶ VOA, Al-Shabab Increases Attacks as Elections Drag in Somalia, 25 Mart 2022, [url](#)

⁴⁷ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 116

⁴⁸ Sahan, The Somali Wire, Sayı 489, 4 Ocak 2023, tescilli gerekli kaynak, s. 1

hükûmetine karşı olduğuna inanılan insanları hedef almakla” suçlanan Somaliland idaresine karşı protesto yürüttükleri bildirilmiştir.⁴⁹ Sonuç olarak bir hafta süren şiddetli protestoların ardından çoğu sivil olmak üzere ve aralarında “orantısız şekilde hareket eden ve gereksiz yere ölümcül güç kullanan” Somaliland güvenlik güçleri üyelerinin bulunduğu 40’tan fazla kişi ölmüştür.⁵⁰ Protestodaki aşiret faktörü, Las Anod’un en kalabalık aşireti olan Dhulbahante aşiretinin⁵¹ üyelerinin öldürüldüğünü bildiren çeşitli kaynaklar tarafından öne sürülmüştür.⁵² Daha fazla bilgi için [1.2 Çatışmanın katmanları bölümüne](#) ve burada referans verilen kaynaklara bakın.

Referans dönemindeki başlıca siyasi gelişmeler arasında Hasan Şeyh Mahmud’un (HSM) 15 Mayıs 2022’de Somali Parlamentosu tarafından yeni Somali cumhurbaşkanı olarak seçilmesi yer almaktadır.⁵³ Seçim bir yıldan uzun bir süre ertelendi. Üç tur oylamadan sonra 110 oy alan esas rakibi, eski cumhurbaşkanı Muhammed Abdullah Muhammed (Fermacu) karşısında 214 oy almıştı.⁵⁴

Parlamento, 7 Ağustos 2022 tarihinde 26 bakan, 24 devlet bakanı ve 25 bakan yardımcısından oluşan yeni Somali Hükûmeti’ni onayladı.⁵⁵ Eş-Şebab’ın eski lideri Mukhtar “Abu Mansur” Robow, gençlerin Eş-Şebab’a katılmalarını önlemek amacıyla Vakıf, Din İşleri ve Terörle Mücadele İdeolojisi Bakanı olarak atanmıştır.⁵⁶ Robow hakkında daha fazla bilgi için bkz. [Somali Hakkında EASO COI Raporu: Aktörler](#).⁵⁷

HSM, Eş-Şebab ile mücadelede (yeni) bir kati yaklaşım benimsendiğini duyurmuştur.⁵⁸ Çoğunlukla bu önemli güvenlik olaylarının perde arkasında (yukarı bakın) bu izlenen yolu basına verdiği bir dizi mesajla öne sürmüştür: 23 Haziran 2022’de Baxdo’daki Eş-Şebab saldırısı sonrasında HSM, “ülkemizde teröristlerin saklandığı günler sona eriyor” demiştir;⁵⁹ 23 Ağustos 2022’de Hayat Hotel saldırısı sonrasında “topyekûn savaş” çağrısında bulunmuştur;⁶⁰ 29 Ekim 2022’de Eğitim Bakanlığı’na yapılan saldırı sonrasında “Eş-Şebab’a karşı aman vermez bir savaş sözü vermiştir”;⁶¹ ve 15 Kasım 2022’de militan gruba karşı “topyekûn savaş” ifadesinden bahsetmiştir.⁶² Bu başlıca güvenlik olayları hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki bölüme ve bu raporun geri kalanına bakın.

⁴⁹ Garowe Online, More than 20 ‘pro-greater Somalia’ protesters killed in Lasanod, 31 Aralık 2022, [url](#)

⁵⁰ Sahan, The Somali Wire, Sayı 489, 4 Ocak 2023, tescilli gerekli kaynak, s. 1

⁵¹ Sahan, The Somali Wire, Sayı 489, 4 Ocak 2023, tescilli gerekli kaynak, s. 1; Horn Observer, Somaliland forces shoot and kill outraged ‘pro-Somalia’ civilian protesters in Lasanod, 30 Aralık 2022, [url](#); Somali Dispatch, Stranger than fiction: On the Lasanod Massacre!, 4 Ocak 2023, [url](#)

⁵² EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Güvenlik durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 132; Somali Dispatch, Stranger than fiction: On the Lasanod Massacre!, 4 Ocak 2023, [url](#)

⁵³ BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 2

⁵⁴ DW, Somali: Hassan Sheikh Mohamud elected president, 15 Mayıs 2022, [url](#)

⁵⁵ Horn Diplomat, Somalia’s Prime Minister announces new cabinet, 2 Ağustos 2022, [url](#)

⁵⁶ The EastAfrican, Somalia PM names ex-Shabaab leader Mukhtar Robow to Cabinet, 2 Ağustos 2022, [url](#)

⁵⁷ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 83

⁵⁸ Sahan, The Somali Wire, Sayı 454, 21 Eylül 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 1; Sahan, The Somali Wire, Sayı 471, 4 Kasım 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 1

⁵⁹ Sahan, The Somali Wire, Sayı 416, 30 Haziran 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 1

⁶⁰ VOA, Somalia’s President Vows ‘Total War’ Against al-Shabab, 24 Ağustos 2022, [url](#)

⁶¹ The EastAfrican, Somali President Mohamud promises relentless war on Shabaab, 2 Kasım 2022, [url](#)

⁶² VOA, Somalia’s President Vows to Continue War on Al-Shabab, 15 Kasım 2022, [url](#)

Aynı zamanda Eş-Şebab'ı zayıflatmaya yönelik bu yeni yaklaşımın; askerî, ideolojik/dini ve ekonomik/finansal olmak üzere çok yönlü bir stratejiyi esas alması amaçlanmıştır.⁶³

Son olarak insani bir bakış açısından ve Somali'de BM sistemi tarafından Aralık 2022'nin başında yayımlanan ortak bir bildiride belirtildiği üzere ülkedeki insani durum referans dönemi boyunca "son derece ciddi" olmaya devam etmiştir. Kıtlik, şimdilik önlenmiş olmasına rağmen, Nisan-Haziran 2023 döneminden ülkede öngörülen "güçlü" bir olasılık ve "Somali'nin yakın tarihindeki en uzun ve en ciddi kuraklığın" sonucu olmaya devam etmiştir. 2022 yılı boyunca Somali'deki kuraklıktan etkilenen kişi sayısı iki katına çıkarak Ocak ayında 3,2 milyondan Ekim 2022'de 7,8 milyona ulaşmıştır. Aynı dönem boyunca kuraklığın neden olduğu yer değişikliği, beş kattan fazla artarak yaklaşık 1,3 milyon kişiyi etkilemiştir.⁶⁴

Bu bağlamda Eş-Şebab, 2022 yılının başında Jowhar ve Kismayo gibi ilçelerdeki işletmeleri abluka altına alarak nüfus üzerinde daha fazla etki yaratmak için kuraklık krizini avantaja çevirmeye devam etmiştir.⁶⁵ Aynı dönemde Dinsor dâhil olmak üzere hükûmet kontrolündeki diğer kasabalar da bu tür ablukalardan⁶⁶ etkilenmiştir.⁶⁷ Benzer bir strateji, önceki raporlama döneminde BM Somali Uzman Paneli tarafından belirtilmiştir. Eş-Şebab 2021 yılı boyunca özellikle Bay, Bakul⁶⁸ ve Gedo bölgeleri başta olmak üzere çeşitli konumlarda malların dolaşımına ilişkin ablukayı sürdürmüştür.⁶⁹ Bu bağlamda kaçırılmalar, tutuklamalar ve infazlar; bu tür ablukaların veya "khat" ve kömürün ticarileştirilmesine ilişkin yasağın uygulamaya geçirilmesine ve grubun toprak üzerindeki hedeflerine ulaşmasına yardımcı olmuştur.⁷⁰ Daha fazla bilgi için bkz. bölüm 1.4.3 Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler.

1.2. Çatışmanın katmanları

Somali'deki çatışmanın başlıca dinamikleri, analiz amacıyla farklı katmanlarda sunulabilir. Bu katmanlar aşağıdaki şekilde açıklanabilir:

Eş-Şebab ile Eş-Şebab karşıtlarının çatışması. Silahlı Çatışmalarda Hukukun Üstünlüğü projesine (RULAC)⁷¹ göre Somali hükûmeti, Eş-Şebab ile uluslararası olmayan silahlı çatışmanın tarafıdır.⁷² Referans dönemi boyunca bu durum, Somali'de çatışmanın başlıca tetikleyicisi olmuştur; Somali güvenlik güçlerini ve ATMIS/AMISOM üyelerini hedef alan ve genellikle el

⁶³ CSIS, Strengthening Somalia's Security: A Conversation with H.E. President Hassan Sheikh Mohamud, 16 Eylül 2022, [url](#); Sahan, The Somali Wire, Sayı 454, 21 Eylül 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 1

⁶⁴ UNICEF, The humanitarian situation in Somalia remains extremely serious: assistance must be sustained and improved to continue to prevent famine, 13 Aralık 2022, [url](#)

⁶⁵ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 119

⁶⁶ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 115

⁶⁷ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 117

⁶⁸ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2021/849, 6 Ekim 2021, [url](#), s. 85, para. 21

⁶⁹ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2021/849, 6 Ekim 2021, [url](#), para. 13, 21

⁷⁰ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2021/849, 6 Ekim 2021, [url](#), para. 31

⁷¹ RULAC, Cenevre Uluslararası İnsancıl Hukuk ve İnsan Hakları Akademisi'nin silahlı çatışma durumlarını tanımlayan ve sınıflandıran, çatışmalara ve geçerli uluslararası hukuka ilişkin bağımsız ve tarafsız bir analiz sağlayan projesidir. RULAC, About RULAC, tarihsiz, [url](#)

⁷² RULAC, Non-international armed conflict in Somalia, 10 Kasım 2022, [url](#)

yapımı patlayıcıları içeren vur-kaç saldırıları başta olmak üzere güvenlik olaylarının çoğu Eş-Şebab tarafından gerçekleştirilmiştir.⁷³ Birleşmiş Milletler'in Somali Uzmanları Paneli'ne göre militan grubun asimetrik saldırılar gerçekleştirme kabiliyeti panelin son raporunun referans döneminde önemli ölçüde azaltılmamıştır (16 Aralık 2021 - 7 Eylül 2022).⁷⁴ Eş-Şebab, Birleşik Krallık⁷⁵ ve ABD⁷⁶ tarafından terör örgütü olarak belirlenmiştir. Referans dönemi boyunca Eş-Şebab'ın kontrolü altındaki alanlar ve etkisi hakkında başlıca gelişmeler için bkz. [1.3.1 Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu](#). Somali Federal Hükümeti (SFH), Federal Üye Eyaletler (FÜE), aşiret milisleri ve Etiyopya, Kenya, ABD ve ATMIS gibi diğer uluslararası aktörler, farklı derecelerde ve şekillerde olsa bile militan El-Kaide ile bağlantılı örgüte karşı çatışmaya dâhildir.⁷⁷ Tüm bu aktörler ve askerî kuvvetler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. aşağıdaki ilgili bölüm [1.3.3 Diğer silahlı aktörler](#) kapsamında belirtilen referans dönemindeki ana gelişmeler ve [Somali Hakkında EASO COI raporu: Aktörler](#) (Temmuz 2021).⁷⁸ Eş-Şebab (karşıtı) çatışma dinamikleri ve bölgesel düzeydeki yansımaları için bu raporun geri kalanına bakın [2. Bölgesel güvenlik durumu ve eğilimler](#).

Aşiretler arası ve içi rekabetler. Somali toplumuna nüfuz eden bir diğer büyük çatışma kaynağı, siyasi güç ve kıt kaynaklar üzerindeki aşiret çekişmeleri ve rekabetlerdir.⁷⁹ Somali Uzmanları Paneli, Ekim 2021 tarihli raporunda “kaynaklar üzerindeki rekabet ve güç mücadeleleri ile yakından ilişkili silahlı aşiret şiddetinde seviyenin arttığına” işaret etmiştir.⁸⁰ Somali'nin siyasi ve kültürel ortamı, ırk ayrımcılığının yanı sıra aşiret sistemi ile derinden bağlantılıdır.⁸¹ Somali toplumu çok sayıda aşirete bölünmüştür (Dir/Isaaq, Darood, Hawiye, Rahanweyn veya Digil-Mirifle); her biri birkaç aşiret, alt aşiret ve alt alt aşiretlerin yanı sıra azınlık aşiretleri, belirli bir gruba ait topluluklar ve etnik azınlıklardan oluşmaktadır.⁸² Somali'deki aşiretler, hem Somali ulusal topraklarına hem de ötesine dağılmış olup “siyaset-bölge-ordu” ve “kimlik” kategorilerini temsil etmektedir.⁸³ Bu bağlamda aşiretler genellikle birbirleriyle ve siyaset, kaynak ve toprak kontrolü için SFH ya da FÜE gibi diğer aktörlerle rekabet ederken “taktiksel” bir aşiret desteği⁸⁴ ve etkili ittifaklar sistemine⁸⁵ başvurmaktadır. Somali'deki aşiret sistemine genel bakış için

⁷³ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 19; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 13; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 15

⁷⁴ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 8

⁷⁵ BK, İçişleri Bakanlığı, Yasaklanmış terör grupları veya örgütleri, [Güncellenmiş] 23 Nisan 2021, [url](#)

⁷⁶ USDOS, Belirlenmiş Yabancı Terör Örgütleri, tarihsiz, [url](#)

⁷⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 30 Kasım 2022 itibarıyla, [url](#)

⁷⁸ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#)

⁷⁹ Baadiyow, A. A., Somali Elite Political Culture: Conceptions, Structures, and Historical Evolution, 28 Ocak 2021, [url](#)

⁸⁰ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2021/849, 6 Ekim 2021, [url](#), para. 31

⁸¹ Eno M.A and Kusow A. M., Racial and Cast Prejudice in Somalia, 2014, [url](#), s. 91-93

⁸² ACCORD, Somali'deki Aşiretler - Joakim Gundel'in verdiği dersin raporu, Viyana COI Çalıştay, 15 Mayıs 2009 (Revize Edilmiş Baskı), 2009, [url](#), s. 11-20; EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 45-48

⁸³ de Waal A., The Prairie Fire that Burned Mogadishu: The Logic of Clan Formation in Somalia, Aralık 2018, [url](#), s. 1-2; ayrıca bkz. s. 3, 5, 6, 15, 18, 25; ayrıca bkz. ACCORD, Somali'deki Aşiretler - Joakim Gundel'in verdiği dersin raporu, Viyana COI Çalıştay, 15 Mayıs 2009 (Revize Edilmiş Baskı), 2009, [url](#), s.8

⁸⁴ LSE, Somalia's Politics: The Usual Business? A Synthesis Paper of the Conflict Research Programme, Haziran 2021, [url](#), s. 32, 34

⁸⁵ de Waal A., The Prairie Fire that Burned Mogadishu: The Logic of Clan Formation in Somalia, Aralık 2018, [url](#), s. 6, 10, 13-19, 30

bkz. Bölüm 3 Aşiretler - [Somali Hakkında EASO COI raporu: Aktörler](#) (Temmuz 2021).⁸⁶ Aşiret azınlıklarına yönelik muamele ve aşirette intikam dinamikleri hakkında ek bilgiler için bkz. “Bölüm 4 Azınlıklar” ve “Bölüm 5 Kan davasına/aşiret kavgalarına karışan kişiler” - [Somali Hakkında EASO COI raporu: Hedef alınan profiller](#) (Ağustos 2021).⁸⁷ Referans dönemindeki (Temmuz 2021 - Kasım 2022) aşiret çatışma dinamikleri ve bölgesel düzeydeki yansımaları için bu raporun geri kalanına bakın [2. Bölgesel güvenlik durumu ve eğilimler](#).

İŞİD Karşısı Çatışma. Somali İslam Devleti (Somali İŞİD’i veya SİD), Irak ve Şam/Levant İslam Devleti (İŞİD/Daeş) ile bağlantılı⁸⁸ ve Puntland merkezli⁸⁹ bir cihatçı İslamcı gruptur. Somali İŞİD’i “ağırlıklı olarak bir Puntland grubu [olarak]” tanımlanmaktadır,⁹⁰ ancak referans döneminde çoğunlukla Mogadişu’da (Benadir) ve birkaç kez Aşağı Şabel (Güneybatı Somali) ve Bari bölgesinde (Puntland) saldırılar gerçekleştirmiştir.⁹¹ Eş-Şebab ve Somali İŞİD’i aralıklı olarak birbirlerine karşı savaşmakta,⁹² gruplar arasında rekabet çatışmalarına ve suikastlara neden olmaktadır.⁹³ Somali İŞİD’i hakkında genel bilgi için bkz. “Bölüm 6 Somali İslam Devleti” - [Somali Hakkında EASO COI raporu: Aktörler](#) (Temmuz 2021).⁹⁴ Somali İŞİD’i (karşısı) çatışma dinamikleri ve bölgesel düzeydeki yansımaları için bu raporun geri kalanına bakın [2. Bölgesel güvenlik durumu ve eğilimler](#).

Puntland ve Somaliland çatışması. Somali genelindeki diğer bölgesel anlaşmazlıkların yanı sıra Puntland ve Somaliland, iki eyalet yönetiminin sınırında yer alan Sul ve Sanag bölgeleri ile Togdeyr bölgesine bağlı Ayn bölgesinin kontrolü için rekabet etmektedir.⁹⁵ Sul ve Sanag, Eski Anglo-İtalyan sömürge sınırı protokolü uyarınca (1894) ve Somali hükûmetinin iddiasına göre Somali’nin sınırları içinde kalmaktadır. Ayrıca bölgede hâkim iki aşiret (Warsangeli ve Dhulbahante) aynı Darood/Harti aşiret ailesine mensuptur ve Puntland bunların esas ve geleneksel “evi” niteliğindedir.⁹⁶ Referans döneminde Ağustos 2022’de Sul bölgesinin Bo’ame ilçesi,⁹⁷ Kasım 2022’de Gararo,⁹⁸ Aralık 2022’de de Buhodle ve çevresi⁹⁹ (her ikisi de Togdeyr bölgesinde yer alan kasabalardır) olmak üzere birçok durumda sınır bölgelerinde iki yönetim arasındaki gerilimler tırmanmıştır. Bu çatışmanın bölgesel ayrıntıları için bu raporun diğer bölümlerini inceleyin (Sul, Sanag ve Togdeyr konulu bölümler). Puntland, Somaliland ve tartışmalı bölgeler hakkında federal üye devlet düzeyinde ayrıntılı bilgi için Bölüm 7.6 ve

⁸⁶ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 45-56

⁸⁷ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Hedef alınan profiller, Eylül 2021, [url](#)

⁸⁸ Weiss, C., Reigniting the Rivalry: The Islamic State in Somalia vs. al-Shabaab, CTC Sentinel, Nisan 2019, [url](#), s. 29, 32

⁸⁹ EIP, The Islamic State in East Africa, Eylül 2018, [url](#), s. 1, 14-17

⁹⁰ EIP, The Islamic State in East Africa, Eylül 2018, [url](#), s. 18

⁹¹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 30 Kasım 2022 itibarıyla, [url](#)

⁹² DİK, Al-Shabaab, 19 Mayıs 2021, [url](#)

⁹³ Weiss, C., Reigniting the Rivalry: The Islamic State in Somalia vs. al-Shabaab, CTC Sentinel, Nisan 2019, [url](#), s. 29, 32

⁹⁴ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 74-77

⁹⁵ ISS, The various layers to the Somaliland-Puntland discord, 9 Aralık 2019, [url](#)

⁹⁶ ISS, Overlapping claims by Somaliland and Puntland – The case of Sool and Sanaag, Kasım 2019, Doğu Afrika Raporu No. 27, [url](#), s. 3-5; Hoehne M., Between Somaliland and Puntland, 2015, [url](#), s. 19-21, 36

⁹⁷ Shabelle Media Network, A fresh Somaliland-Puntland tension builds up in Sool, 4 Ağustos 2022, [url](#); Somali Dispatch, Tensions between Somaliland and Puntland rise in district of Sool region, 5 Ağustos 2022, [url](#)

⁹⁸ Somali Guardian, At least two killed as fighting erupts between Somaliland, Puntland forces, 22 Kasım 2022, [url](#)

⁹⁹ Facility for Talo Leadership, Tension as Somaliland and Puntland Troops Gather at the Border, 9 Aralık 2022, [url](#)

7.7 Somali Hakkında EASO COI raporu: Aktörler (Temmuz 2021)¹⁰⁰ bölüm 7.6 ve 7.7 ile bu raporun geri kalanına bakın 2. Bölgesel güvenlik durumu ve eğilimler.

Suç. “Ülke genelinde suç yaygın olduğundan” Somali’de bir diğer büyük güvensizlik kaynağı da genel olarak suçtur.¹⁰¹ Afrika Organize Suç Endeksi’ne göre Somali, 2021 sonunda (suç piyasası ve suç aktörleri ile ilgili göstergelerin oluşturduğu) suç açısından 54 Afrika ülkesi arasında 18. sırada yer almış,¹⁰² 4. sırada yer aldığı 2019 yılına¹⁰³ kıyasla durumunu iyileştirmiştir.¹⁰⁴ Yine de Somali hukukun üstünlüğü açısından hâlâ en kötü durumdaki ülke olmayı sürdürmüştür.¹⁰⁵ Aynı zamanda ülkenin dayanıklılık açısından konumu temelde değişkenlik göstermemiş, ülke 54 Afrika ülkesi arasında 53. olmuştur¹⁰⁶ (2019 yılında 54. sıradaydı).¹⁰⁷ Somali’deki saldırıların, hedefli cinayetlerin ve infazların sorumlusu her zaman Eş-Şebab değildir. Bunlar politik (veya ekonomik) kaynaklı veya diğer anlaşmazlıklarla ya da suçlarla bağlantılı olabilir.¹⁰⁸ Ayrıca bu çerçevede referans döneminde Somali’de ortaya çıkan bir diğer sorun da Somalili birçok gencin özellikle Somali şehirlerinde¹⁰⁹ (Mogadişu başta olmak üzere)¹¹⁰ organize suç çetelerine çekilmesidir. Başkentte en korkulan çetelerden biri olan Ciyaal Weero gibi çetelere misillemeler de hukuk dışı cinayetlere yol açmaktadır.¹¹¹

Diğer katmanlar. Daha çok siyasi nitelikte olan ve silahlı çatışmalara dönüşmeyen diğer karşılaşmalardan bazıları şunlardır: (1) Etkili bir federal sistem kurulması konusunda SFH ve Federal Üye Eyaletler arasındaki gerilimler;¹¹² HSM’nin yeni Somali cumhurbaşkanı olarak seçilmesinin, iki hükûmet düzeyi arasındaki “ilişkilerin iyileştirilmesine ortam hazırladığı” bildirilmiş¹¹³ ve Haziran 2022’de çoktan Ulusal Danışma Konseyi toplanmıştır,¹¹⁴ ancak Aralık 2022’de tekrar gerilimler ortaya çıkmış¹¹⁵ ve Puntland Cumhurbaşkanı Deni çoğunlukla katalizör

¹⁰⁰ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 101-116

¹⁰¹ OSAC, Somali Ülke Güvenlik Raporu, 19 Ekim 2022, [url](#)

¹⁰² ENACT, Afrika Organize Suç Endeksi 2021, Evolution of crime in a Covid world, 2021, [url](#), s. 141

¹⁰³ ENACT, Afrika Organize Suç Endeksi - Somali, 2019, [url](#)

¹⁰⁴ ENACT, Afrika Organize Suç Endeksi 2021, Evolution of crime in a Covid world, 2021, [url](#), s. 48-49

¹⁰⁵ ENACT, Afrika Organize Suç Endeksi - Somali, 2021, [url](#)

¹⁰⁶ ENACT, Afrika Organize Suç Endeksi 2021, Evolution of crime in a Covid world, 2021, [url](#), s. 150-151

¹⁰⁷ ENACT, Afrika Organize Suç Endeksi - Somali, 2019, [url](#)

¹⁰⁸ Belgium, CGRS-CEDOCA, SOMALIË Veiligheidssituatie in Mogadishu [Somalia Security Situation in Mogadishu], 29 Haziran 2021, [url](#), s. 19

¹⁰⁹ Sahan, The Somali Wire, Sayı: 444, 29 Ağustos 2022, tescili gerekli kaynak, s. 1

¹¹⁰ Sahan, The Somali Wire, Sayı: 431, 27 Temmuz 2022, tescili gerekli kaynak, s. 1; Sahan, The Somali Wire, Sayı: 270, 16 Kasım 2021, tescili gerekli kaynak, s. 1

¹¹¹ Sahan, The Somali Wire, Sayı: 452, 16 Eylül 2022, tescili gerekli kaynak, s. 1; SPA, Governance Brief 19, The Rise of Youth Gangs (Ciyaal Weero) in Mogadishu, Ekim 2022, [url](#)

¹¹² SDP, Options for allocating powers in Somalia’s federal system, 9 Eylül 2022, [url](#), s. 1-3; Dahir, A. and Yassin Sheikh Ali, A., Federalism in post-conflict Somalia: A critical review of its reception and governance challenges, 8 Kasım 2021, [url](#), s. 1, 6-7, 10; Daily Sabah, Is there an antidote for Somalia’s Federalism?, 23 Ağustos 2022, [url](#)

¹¹³ GIS, The Somali president’s ‘mission impossible’, 19 Ağustos 2022, [url](#)

¹¹⁴ BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 7

¹¹⁵ Somali Guardian, Four state leaders consider forming alliance against Somalia’s president, 12 Aralık 2022, [url](#)

görevi görmüştür.¹¹⁶ (2) FÜE içindeki gerilimler ve yönetim dinamikleri.¹¹⁷ (3) Görüşmelerin yıllardır ağırdan alındığı siyasi durum ve uluslararası tanınırlık konusunda SFH ile Somaliland arasındaki gerilimler.¹¹⁸ (4) Başta Etiyopya¹¹⁹ ve Kenya¹²⁰ olmak üzere Türkiye,¹²¹ Katar ve BAE gibi¹²² diğer devlet dışı aktörlerin rolü ve bölgesel dinamikler. Bu diğer katmanlar hakkındaki genel bilgilerin tamamı için [Somali](#) hakkındaki rapor: [Aktörler](#) (Temmuz 2021), Ülkeye Dair Genel Bilgiler bölümü, Bölüm 7 Federal Üye Devletler ve Somaliland,¹²³ daha önce yayımlanan [Somali Hakkında EASO COI Raporu: Güvenlik Durumu](#) (Eylül 2021)¹²⁴ ve bu raporun geri kalanı [2 Bölgesel güvenlik durumu ve eğilimler](#).

1.3. Silahlı aktörler

1.3.1. Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu

Eş-Şebab, Somali'nin "silahlı, aşırı İslamcı ve kendi iradesiyle El-Kaide üyesi olduğunu ilan eden bir örgüttür."¹²⁵ BM Somali Uzmanları Paneli'nin Ekim 2022 tarihli raporunda belirttiği gibi "grup, Mogadişu dâhil olmak üzere Somali'nin büyük bir kesiminde varlığını ve operasyon yürütme kapasitesini korurken etki alanı fiziksel olarak kontrol ettiği bölgeleri aşmaktadır."¹²⁶ DİK'nin bilgi notuna göre grubun genel hedefi Somali'de bir İslam Devleti kurulması, temel birleştirici hedefi ise "Batı destekli hükûmete muhalefet edilmesi"dir.¹²⁷

Referans döneminde ve söylenenlere göre ABD birliklerinin geçici de olsa çekilmesinin (Ocak 2021) sonucu olarak Eş-Şebab'ın büyüklüğü, finansal kaynakları ve bölge kontrolü artmıştır.¹²⁸ Afrika Stratejik Araştırmalar Merkezi'ne göre 2021 yılı boyunca Somali'de Eş-Şebab'ın dâhil olduğu şiddet olayları yüzde 17 artış göstermiş ve geçen yıl boyunca bildirilen

¹¹⁶ Garowe Online, Deni and others owe Somalia a duty to cooperate against Al-Shabaab, 11 Aralık 2022, [url](#); Garowe Online, Somalia: Deni making alliance to undermine Hassan Sheikh's administration, 10 Ekim 2022, [url](#); Sahan, The Somali Wire, Sayı: 423, 12 Temmuz 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 1

¹¹⁷ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), bölgesel bölümler; EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), Bölüm 7 Federal Üye Eyaletler ve Somaliland; EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Hedef alınan profiller, Eylül 2021, [url](#), Bölüm 5 Kan davalarına/aşiret anlaşmazlıklarına ve diğer aşiret sorunlarına karışan kişiler

¹¹⁸ Horn Diplomat, Somaliland: The Consequences of reviving and resuming stalled talks with Somalia, 4 Ocak 2023, [url](#); Horn Diplomat, Somaliland Reaffirms its commitment to resume Stalled Talks with Somalia, 7 Aralık 2022, [url](#); Garowe Online, Somalia president says his government is determined to resume talks with Somaliland, 6 Aralık 2022, [url](#)

¹¹⁹ East African (The), Somalia, Ethiopia sign deal to strengthen ties, 1 Ekim 2022, [url](#)

¹²⁰ Garowe Online, Somalia-Kenya relations: Inside Hassan Sheikh's meeting with Ruto in Nairobi, 14 Eylül 2022, [url](#)

¹²¹ Daily Sabah, Ties with Somalia prove Africa's importance for Turkey: Erdoğan, 6 Temmuz 2022, [url](#)

¹²² The Africa Report, Return of the Sheiks: What next for Somalia and the United Arab Emirates? 24 Haziran 2022, [url](#)

¹²³ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 19-22, 77-116

¹²⁴ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 24-26

¹²⁵ Uluslararası Kriz Grubu, Somalia: Al-Shabaab – It Will Be a Long War, Africa Briefing no. 99, 26 Haziran 2014, [url](#), s. 1

¹²⁶ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 8

¹²⁷ DİK, Al-Shabaab, 19 Mayıs 2021, [url](#)

¹²⁸ Houreld, K., U.S. troops are back in Somalia and scrambling to help its special forces, The Washington Post, 10 Aralık 2022, [url](#)

olayların sayısı 1.771'den 2.072'ye çıkmıştır.¹²⁹ Somali Cumhurbaşkanı HSM, daha önce 5.000 ile 7.000 arasındaki tahminlere kıyasla Eylül 2022 başlarında 15.000 ila 18.000 savaşıdan bahsetmiştir.¹³⁰ BBC'nin bir haberinde alıntılanan BM uzmanları grubun aylık gelirinin yaklaşık 10 milyon USD olduğunu belirtirken¹³¹ BM Somali Uzmanları Paneli birkaç yıl önce (2019) Eş-Şebab'ın yıllık operasyon harcamalarının yaklaşık 21 milyon USD olduğunu ifade etmiştir.¹³²

Eş-Şebab referans döneminde Etiyopya'daki askere alma ve eğitim faaliyetlerini artırmıştır. Ekim 2022 itibarıyla burada 1.000'e yakın savaşı bulunduğu tahmin edilmektedir.¹³³ Eş-Şebab, Temmuz 2022'de Etiyopya'nın içlerine doğru bir günden fazla süren bir operasyon gerçekleştirmiş; Somali-Etiyopya sınırındaki Aato, Yeed ve Feerfeer dâhil olmak üzere pek çok sınır kasabasına saldırmıştır.¹³⁴ Taarruzda yaklaşık 2.000 İslamcı savaşçının katıldığı ve Etiyopya'nın iç kesimlerinde yer yer 150 kilometreden fazla ilerleme kaydedildiği bildirilmiştir. Etiyopya ordusu, saldırı başlatıldıktan kısa süre sonra 800'den fazla savaşıyı öldürerek¹³⁵ saldırıyı püskürtmeyi başarmış, ancak "operasyonun sona ermesinden altı hafta sonra" sınırda çatışmalar çıkmaya devam etmiştir.¹³⁶ Bu sınır ötesi taarruz, Eş-Şebab'ın harici operasyon kapasitesini artırma hedefinin ve bölgedeki emellerinin devam ettiğini ortaya koymuştur.¹³⁷

Bu rapor yazıldığı sırada (Aralık 2022) ve yukarıda sözü edilen Eş-Şebab karşıtı askerî taarruz kapsamında Somali Federal Hükûmeti (SFH) özellikle Hiran¹³⁸ ve Orta Şabel bölgelerinde¹³⁹ Eş-Şebab kuvvetlerinden topraklarını geri alıyordu.¹⁴⁰ Askerî operasyonun bazı önemli hususları aşağıdadır:

- Yukarıda sözü edilen topyekûn taarruz/askerî operasyon Hiran bölgesinden önce komşu Galgudud ve Bay bölgelerine,¹⁴¹ daha sonra da Orta Şabel'e sıçramıştır.¹⁴²
- Ortak taarruz sayesinde 21 Eylül itibarıyla Hiran bölgesinde yaklaşık 40 yerleşim yeri ve Galgudud'da da 6 yerleşim yeri kurtarılmıştır.¹⁴³ Somali ve Eş-Şebab odaklı önde gelen

¹²⁹ Africa Centre for Strategic Studies, Surge in Militant Islamist Violence in the Sahel Dominates Africa's Fight against Extremists, 24 Ocak 2022, [url](#)

¹³⁰ CSIS, Strengthening Somalia's Security: A Conversation with H.E. President Hassan Sheikh Mohamud, 16 Eylül 2022, [url](#); BBC News, Al-Shabab: Are militant attacks on the rise in Somalia?, 2 Kasım 2022, [url](#)

¹³¹ BBC News, Al-Shabab: Are militant attacks on the rise in Somalia?, 2 Kasım 2022, [url](#)

¹³² BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2020/949, 28 Eylül 2020, [url](#), para. 31

¹³³ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 21

¹³⁴ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 22

¹³⁵ VOA, Ethiopia Deploys New Troops into Neighboring Somalia, 8 Ağustos 2022, [url](#)

¹³⁶ Hochet-Bodin, N., Al-Shabab seeks to 'put down roots' in Ethiopia, Le Monde, 14 Eylül 2022, [url](#)

¹³⁷ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 24

¹³⁸ Sahan, The Somali Wire, Sayı: 454, 21 Eylül 2022, tescili gerekli kaynak, s. 1

¹³⁹ Sahan, The Somali Wire, Sayı: 469, 31 Ekim 2022, tescili gerekli kaynak, s. 4-5; VOA, Somali Army Dislodges Al-Shabab From Key Stronghold, 6 Aralık 2022, [url](#); Garowe Online, Al-Shabab militants continue to lose strategic towns in Somalia, 6 Aralık 2022, [url](#)

¹⁴⁰ VOA, Somali Army Dislodges Al-Shabab From Key Stronghold, 6 Aralık 2022, [url](#)

¹⁴¹ Weiss, C., Shabaab continues to lose ground in central Somalia, Long War Journal, 27 Eylül 2022, [url](#)

¹⁴² Houreld, K., Uprising by Somali clans puts al-Qaeda-linked militants on the defensive, The Washington Post, 14 Aralık 2022, [url](#); Sahan, The Somali Wire, Sayı: 462, 12 Ekim 2022, tescili gerekli kaynak, s. 1; Sahan, The Somali Wire, Sayı: 469, 31 Ekim 2022, tescili gerekli kaynak, s. 1, 3, 4-5; Uluslararası Kriz Grubu, CrisisWatch Digest Somalia – November 2022, 14 Aralık 2022, [url](#)

¹⁴³ VOA, Somalia Military Makes Gains in Large-scale Offensive Against Al-Shabab, 26 Eylül 2022, [url](#); ayrıca bkz. Sahan, The Somali Wire, Sayı: 456, 26 Eylül 2022, tescili gerekli kaynak, s. 1

Somalili gazeteci Maruf, 4 Ekim 2022’de [bu yerleşimlerden] hiçbirinin büyük şehirler olmadığını ve Eş-Şebab’ın o zamandan beri birçok bölgeyi geri aldığını” bildirmiştir.¹⁴⁴

- Ortak askerî taarruz, Aralık 2022 başlarında diğer yerlerin yanı sıra stratejik öneme sahip kalesi Adan Yabal’ı (Orta Şabel) ele geçirmiştir. Burası 2016’dan beri Eş-Şebab kontrolündeydi.¹⁴⁵ Nairobi’deki Washington Post muhabiri Houreld, 14 Aralık 2022 tarihli bir makalede hükûmet güçlerinin önceki beş ay içerisinde Somali’nin orta kesimindeki Hiran ve Orta Şabel bölgelerinde geri aldığı 20 yerleşim yerinden söz etmiştir.¹⁴⁶ Eş-Şebab “[...] Orta Hiran bölgesinde yaklaşık 320 km’lik bölgeden ve Orta Şabel bölgesindeki bir ana yol boyunca yaklaşık 193 km uzunluğundaki ayrı bir şerit boyunca büyük ölçüde temizlenmiştir.”¹⁴⁷
- Yine Aralık 2022 başlarında Jubaland ve Güneybatı Somali’nin “Eş-Şebab’a karşı başka cepheler açmak üzere olduğu” söylenmiştir.¹⁴⁸ Aralık ayı ortalarında SUO’nun Güneybatı Somali’deki operasyonlarını yoğunlaştırdığı bildirilirken¹⁴⁹ Jubaland halkı ve güvenlik güçleri hâlâ Eş-Şebab’a karşı seferberlik hâlindeydi.¹⁵⁰
- Referans döneminin sonunda Hiran, Orta Şabel ve Galgudud’da Eş-Şebab’dan kurtarıldığı bildirilen yerleşim yerleri hakkında genel bilgi için bkz. 1.3.2 Harita 2 Eş-Şebab’dan kurtarılan bölgeler (10 Aralık 2022 itibarıyla, hazırlayan: Abdi Barud). Haritayı hazırlayan kişi, 2017-2020 döneminde eski Başbakan Hasan Ali Khaire’ye bağlı Somalili iletişim uzmanı ve danışmanıdır. Bu raporun referans döneminin başında ve sonunda Eş-Şebab’ın kontrol ettiği ve tartışmalı bölgelere ülke genelinde genel bakış ve karşılaştırma için bkz. Harita 3 ve Harita 4 Tahminî Bölge Kontrolü.

Referans döneminin sonunda askerî taarruzun karşılaştığı çeşitli zorluklardan bazıları şunlardır:

- Hükûmet güvenlik güçlerinin Eş-Şebab’dan kurtarılan bölge ve kasabaları ellerinde tutabilme becerisi.¹⁵¹ Economist’in ifade ettiği gibi “Eş-Şebab’ın kaybettiği bölgeleri hızla geri aldığı bildirilmiştir.”¹⁵²
- Serbest bırakılan bölgelerdeki topluluğun yaklaşımı. Mogadişu merkezli Somalili bir danışmanla yapılan uzman görüşmesine göre yakın zamanda serbest bırakılan bölgeler arasında net bir ayırım olduğu görülmektedir. SUO geldiği sırada Orta Şabel’de pek

¹⁴⁴ Maruf, H., ‘Ma’awisley’ Militias in Central Somalia Mobilizing Against al-Shabab, 4 Ekim 2022, [url](#)

¹⁴⁵ VOA, Somali Army Dislodges Al-Shabab From Key Stronghold, 6 Aralık 2022, [url](#); Garowe Online, Al-Shabaab militants continue to lose strategic towns in Somalia, 6 Aralık 2022, [url](#)

¹⁴⁶ Houreld, K., Uprising by Somali clans puts al-Qaeda-linked militants on the defensive, The Washington Post, 14 Aralık 2022, [url](#)

¹⁴⁷ Houreld, K., U.S. troops are back in Somalia and scrambling to help its special forces, The Washington Post, 10 Aralık 2022, [url](#)

¹⁴⁸ VOA, Somali Army Dislodges Al-Shabab From Key Stronghold, 6 Aralık 2022, [url](#)

¹⁴⁹ Sahan, The Somali Wire, Sayı: 487, 14 Aralık 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 5

¹⁵⁰ Sahan, The Somali Wire, Sayı: 487, 14 Aralık 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 1

¹⁵¹ VOA, Somali Army Dislodges Al-Shabab From Key Stronghold, 6 Aralık 2022, [url](#); Houreld, K., Uprising by Somali clans puts al-Qaeda-linked militants on the defensive, The Washington Post, 14 Aralık 2022, [url](#); Sahan, The Somali Wire, Sayı: 456, 26 Eylül 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 1; Sahan, The Somali Wire, Sayı: 482, 30 Kasım 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 1; Sahan, The Somali Wire, Sayı: 487, 14 Aralık 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 1; Weiss, C., Shabaab continues to lose ground in central Somalia, Long War Journal, 27 Eylül 2022, [url](#)

¹⁵² The Economist, Somali clans are revolting against jihadists, 3 Kasım 2022, [url](#)

çok yerleşimde nüfus azdı ya da hiç yoktu. Bölgeyle ilgili raporlara göre bu topluluklar çoğu durumda Eş-Şebab tarafından zorla veya zorlama olmadan götürülmüştür. Uzmanın belirttiği gibi “yerleşim yerlerine dönüp dönemeyecekleri belirsizliğini korumaktadır.” Ancak Hiran bölgesinde bunun geçerli olmadığı bildirilmiştir. Topluluk yaklaşımının bölgeler arasında farklılık göstermesinin nedeni “yalnızca tahmin edilebilir” ve “toplulukların dönüp dönemeyeceği ve dönmek isteyip istemeyeceği yakından izlenmelidir”.¹⁵³

- Bölge Eş-Şebab’dan temizlenir temizlenmez aşiret milislerinin kendi gündemlerini izlemeye başlama ve dolayısıyla aşiret çatışmalarını tetikleme riski.¹⁵⁴ Ceel Baraf’ta¹⁵⁵ ve Adale ilçesinde¹⁵⁶ böyle olmuş, Adale’de 50’nin üzerinde zayıata yol açmıştır.¹⁵⁷
- Eş-Şebab’ın taarruza karşı misillemesinin,¹⁵⁸ “sivillere yönelik şiddeti artırması” riski.¹⁵⁹
- Eş-Şebab’ın SUO ve Macawisley askerî pozisyonlarını ele geçirme kapasitesi.¹⁶⁰
- Operasyonun başarısını Somali’nin diğer bölgelerinde, özellikle Eş-Şebab’ın can damarı olan ve aşiret milislerinin “Hirshabelle’deki kadar büyük olmadığı ya da iyi silahlanmadığı” güneyde tekrarlamamanın zorluğu.¹⁶¹
- Eş-Şebab’ın kırsal kesimdeki dayanıklılığı,¹⁶² hâlâ görmekte olduğu halk desteği¹⁶³, grubun “gayriresmî olarak kontrolü ele geçirdiği” iddia edilen¹⁶⁴ ve Eş-Şebab üyelerinin kırsal kesimde yenildikten sonra ilerlediği söylenen¹⁶⁵ Mogadişu’daki “gücü”;

Askerî ve siyasi bir örgüt olarak Eş-Şebab hakkında genel bilgiler ve grubun etki alanına dair içgörüler için bkz. Somali Hakkında EASO COI Raporu: Aktörler (Temmuz 2021).¹⁶⁶ Federal ve bölgesel düzeyde çatışma katmanları ve dinamikleri hakkında ilave ayrıntılar için bu raporun geri kalanına bakın.

¹⁵³ Mogadişu merkezli Somalili danışman ve eski hükûmet yetkilisi, Çevrim içi görüşme, 20 Aralık 2022

¹⁵⁴ Houreld, K., Uprising by Somali clans puts al-Qaeda-linked militants on the defensive, The Washington Post, 14 Aralık 2022, [url](#)

¹⁵⁵ Uluslararası Kriz Grubu, CrisisWatch Digest Somalia – November 2022, 14 Aralık 2022, [url](#); Sahan, The Somali Wire, Sayı: 482, 30 Kasım 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 1

¹⁵⁶ Sahan, The Somali Wire, Sayı: 475, 14 Kasım 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 2;

¹⁵⁷ Sahan, The Somali Wire, Sayı: 482, 30 Kasım 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 5

¹⁵⁸ DW, Somalia continues offensive against al-Shabab, 6 Ekim 2022, [url](#); BBC News, Al-Shabab: Are militant attacks on the rise in Somalia?, 2 Kasım 2022, [url](#)

¹⁵⁹ BBC News, Al-Shabab: Are militant attacks on the rise in Somalia?, 2 Kasım 2022, [url](#)

¹⁶⁰ Sahan, The Somali Wire, Sayı: 482, 30 Kasım 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 1

¹⁶¹ The Economist, Somali clans are revolting against jihadists, 3 Kasım 2022, [url](#)

¹⁶² Uluslararası Kriz Grubu, CrisisWatch Digest Somalia – November 2022, 14 Aralık 2022, [url](#); Hochet-Bodin, N., Somalia: Breakthrough in the war against Al-Shabab, Le Monde, 20 Kasım 2022, [url](#)

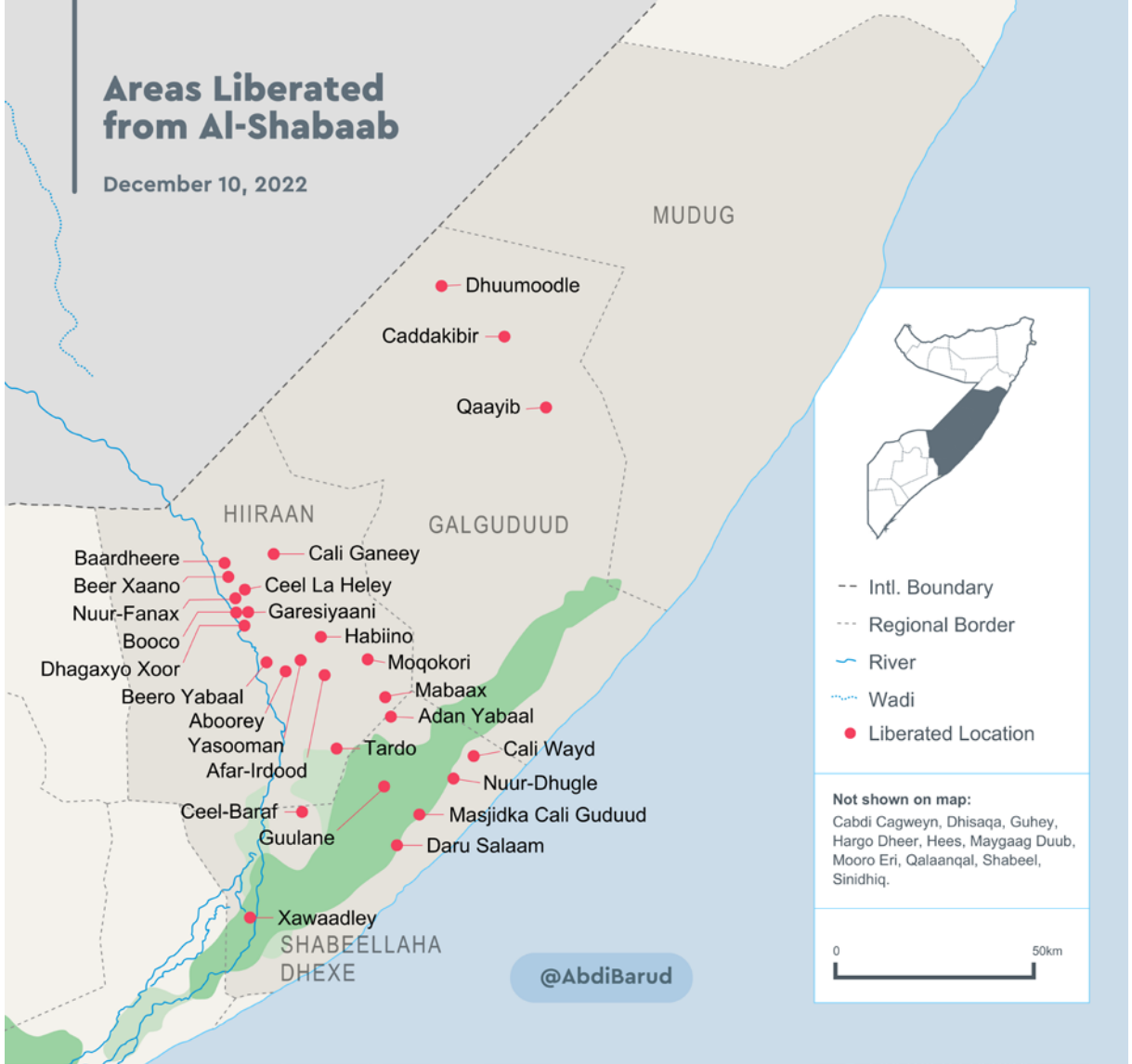
¹⁶³ Houreld, K., Uprising by Somali clans puts al-Qaeda-linked militants on the defensive, The Washington Post, 14 Aralık 2022, [url](#)

¹⁶⁴ Ingiriis, M. H., Al-Shabaab in Somalia has resisted military force: now is the time for a new strategy, The Conversation, 20 Kasım 2022, [url](#)

¹⁶⁵ Sahan, The Somali Wire, Sayı: 487, 14 Aralık 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 4

¹⁶⁶ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 58-67

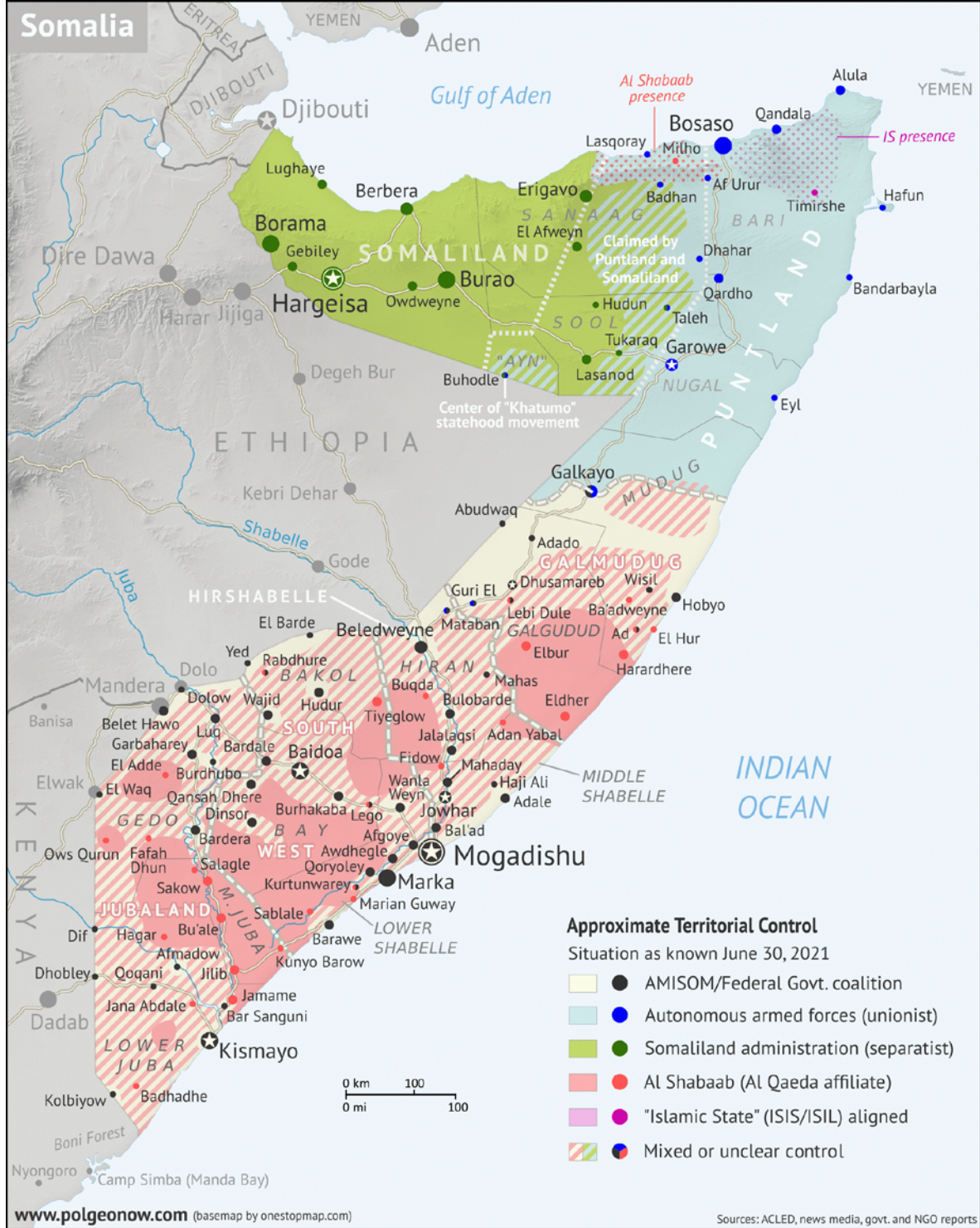
1.3.2. Kurtarılan bölgelere ilişkin haritalar ve tahminî bölge kontrolü

Harita 2. Eş-Şebab'dan kurtarılan bölgeler, 10 Aralık 2022.¹⁶⁷

Dikkat: Bu haritadaki çizimler; herhangi bir ülke, toprak, şehir veya bölgenin yasal statüsü veya etkin kontrolüyle ilgili olarak EUAA'nın herhangi bir görüşünü belirtmemektedir. Bu haritanın hatasız olması için her türlü çaba gösterilmiştir; ancak haritanın veya özelliklerinin zaman veya mekân açısından doğru veya belirli bir kullanıma uygun olduğu garanti edilmez. Bu harita, doğrudan veya dolaylı olarak herhangi türden bir garanti verilmeksizin sunulmuştur.

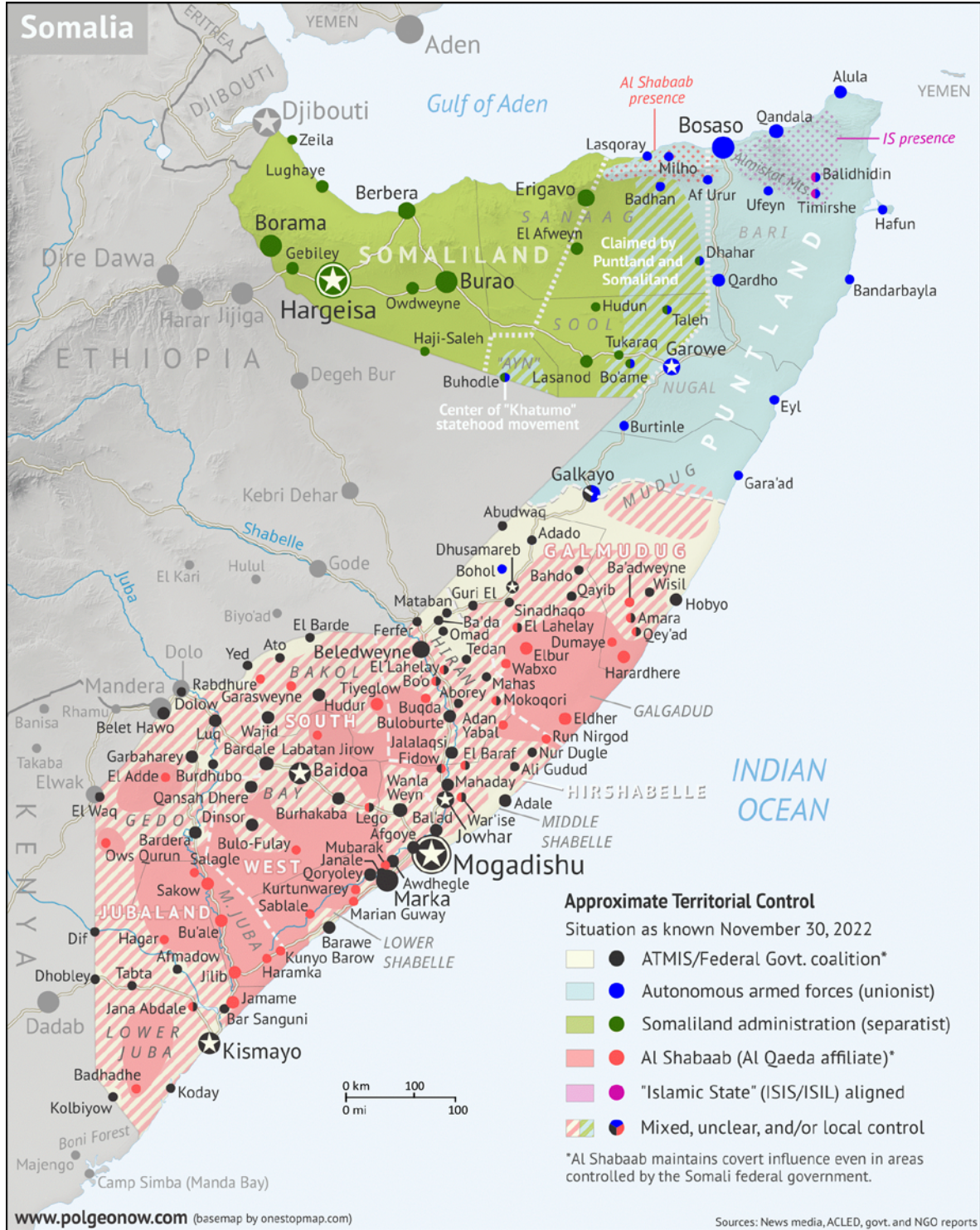
¹⁶⁷ Abdi Barud, Eş-Şebab'dan kurtarılan bölgeler, 10 Aralık 2022, [url](#)

Harita 3. Somali - Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2021, Political Geography Now (www.polgeonow.com).¹⁶⁸

Dikkat: Bu haritadaki çizimler; herhangi bir ülke, toprak, şehir veya bölgenin yasal statüsü veya etkin kontrolüyle ilgili olarak EUAA'nın herhangi bir görüşünü belirtmemektedir. Bu haritanın hatasız olması için her türlü çaba gösterilmiştir; ancak haritanın veya özelliklerinin zaman veya mekân açısından doğru veya belirli bir kullanıma uygun olduğu garanti edilmez. Bu harita, doğrudan veya dolaylı olarak herhangi türden bir garanti verilmeksizin sunulmuştur.

¹⁶⁸ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak.

Harita 4. Somali - Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022, Political Geography Now (www.polgeonow.com).¹⁶⁹

Dikkat: Bu haritadaki çizimler; herhangi bir ülke, toprak, şehir veya bölgenin yasal statüsü veya etkin kontrolüyle ilgili olarak EUAA'nın herhangi bir görüşünü belirtmemektedir. Bu haritanın hatasız olması için her türlü çaba gösterilmiştir; ancak haritanın veya özelliklerinin zaman veya mekân açısından doğru veya belirli bir kullanıma uygun olduğu garanti edilmez. Bu harita, doğrudan veya dolaylı olarak herhangi türden bir garanti verilmeksizin sunulmuştur.

¹⁶⁹ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak.

1.3.3. Diğer silahlı aktörler

Somali, devlete bağlı ve devlet dışı çok sayıda silahlı aktörün varlığıyla öne çıkmaktadır. Somali güvenlik uzmanı Dr. Vanda Felbab-Brown'ın¹⁷⁰ ifade ettiği gibi “ülkede aşiret ve savaş lordu milislerinden diğer birçok militan gruplara kadar değişen 60'ı aşkın savaşıyan taraf mevcuttur.” Bunlara Somali İslam Devleti (Somali IŞİD'i) dâhildir.¹⁷¹

Bu askerî kuvvetler ve güvenlik güçlerinin çoğu, [Somali Hakkında EASO COI Raporu: Aktörler](#) (Temmuz 2021)¹⁷² bölümünde ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Her silahlı aktörün genel gücü, bölge kontrolü/nüfuzu ve genel dinamikleri aşağıda referans verilen sayfalarda ele alınmaktadır. Bunun yerine referans döneminde (Temmuz 2021 - Kasım 2022) meydana gelen başlıca değişiklikler ya da ilave bilgiler için bu bölümün geri kalanındaki daha fazla ayrıntıya bakın:

- Somali Ulusal Ordusu (SUO), Özel Kuvvetler, Ulusal İstihbarat ve Güvenlik Ajansı (UİGA), Polis Kuvvetleri, Cezaevi Kuvvetleri dâhil olmak üzere SFH Güvenlik Güçleri,¹⁷³ Eritre'deki özel kuvvetler ve SUO özel kuvvetleri ile ilgili olarak:
 - a. Danab Piyade Tugayı: Maruf'un askerî yetkililerle yaptığı görüşmelere göre Kasım 2022 itibarıyla ABD tarafından eğitilen Danab kuvvetlerinin sayısı, eğitimlerine yeni başlayan 350 askerin oluşturduğu yeni bir grup dâhil olmak üzere 2.000 savaşıya ulaşmıştır;¹⁷⁴
 - b. Gorgor Tugayı: Maruf'un askerî yetkililerle yaptığı görüşmelere göre Kasım 2022 itibarıyla Türkiye 5.000 komandonun yanı sıra 316 subay ve 392 astsubay eğitmiştir;¹⁷⁵
 - c. Eritre'den geri dönen 5.000 SUO savaşıcısı: 2019 ve 2020 yıllarında eğitim için Eritre'ye gönderilen Somali askerlerinin ilk grubu 21 Aralık 2022 itibarıyla Mogadişu'ya gelmiştir.¹⁷⁶ 1 Ocak 2023 itibarıyla bu birliklerin çoğu Somali'ye geri dönmüştür ve Eş-Şebab'a karşı devam eden operasyona katıldıkları bildirilmiştir.¹⁷⁷
- Her FÜE (Jubaland, Güneybatı Somali, Benadir Bölge Yönetimi [BBY]-Mogadişu, Hirshabelle, Galmudug, Puntland, Somaliland) için FÜE silahlı kuvvetleri, derviş ve polis kuvvetleri.¹⁷⁸

¹⁷⁰ Dr. Vanda Felbab-Brown, kıdemli araştırma görevlisi olduğu Brookings Institute'ta uluslararası ve iç çatışmalar, geleneksel olmayan güvenlik tehditleri ve direniş gibi konulara odaklanmaktadır. Somali dâhil olmak üzere çeşitli ülkelerde saha çalışmaları yürütmüştür. Brookings, Vanda Felbab-Brown, tarihsiz, [url](#)

¹⁷¹ Felbab-Brown, V., The Problem with Militias in Somalia, 2020, [url](#), s. 118

¹⁷² EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#)

¹⁷³ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 37-45

¹⁷⁴ VOA, Somalia Military Rebuilding Shows Signs of Improvement, 30 Kasım 2022, [url](#)

¹⁷⁵ VOA, Somalia Military Rebuilding Shows Signs of Improvement, 30 Kasım 2022, [url](#)

¹⁷⁶ VOA, First Batch of Somali Troops Trained in Eritrea Arrives Home, 21 Aralık 2022, [url](#); Africanews, First batch of Somali soldiers returns from Eritrea, 21 Aralık 2022, [url](#)

¹⁷⁷ Garowe online, General Tahalil: most of Eritrean trained soldiers returned to Somalia, 1 Ocak 2023, [url](#)

¹⁷⁸ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 77-116

- Aşiret milisleri;¹⁷⁹ Referans döneminde bölgesel düzeydeki aşiret çatışması dinamikleri hakkında daha fazla bilgi için bu raporun diğer bölümlerini inceleyin.
- Macawisley (diğerlerinin yanı sıra Macawiisley, Macawiisley, Ma'awisley olarak bilinir) aslen Hawadle liderliğindeki aşiret milisleridir.¹⁸⁰ Aşağı Şabel bölgesinde faaliyet gösteren milisler yaklaşık 200 savaşçıdan oluşmuştur. Eş-Şebab'ın yüksek vergilerine karşı savaşmak için örgütlenmiş göçebeler ve çiftçilerden oluşan üyelerinin giydiği uzun sarong benzeri eteklerden ismini almıştır.¹⁸¹ Önceki yıllarda farklı zamanlarda aşiretlere dayalı, Eş-Şebab'a karşı kendi kendine örgütlenmiş ve kendi düzenine sahip benzer koruma güçleri Gedo¹⁸², Hirshabelle¹⁸³ ve Orta Şabel'de¹⁸⁴ de kurulmuştur. Bildirildiğine göre Macawisley milisleri, savaşçıya dönüşmüş çiftçilerdir.¹⁸⁵ Somali uzmanı Marchal'ın bir haberde ifade ettiği gibi arazi yapısı, Eş-Şebab'ın konumları ve mayın tarlaları dâhil olmak üzere "kırsal topluluklar hakkında bilgisi olan ve sahip oldukları bağlantılardan yararlanan" yerlilerdir.¹⁸⁶ 14 Ekim 2022 itibarıyla 300 ila 400 Macawisley militanının Eş-Şebab'ı kuşattığı bildirilmiştir.¹⁸⁷ Araştırmanın zaman kısıtlamaları içinde sayıları hakkında daha fazla bilgi bulunamamıştır.
- ATMIS, Afrika Birliği Somali Geçiş Misyonu, Afrika Birliği Somali Misyonu'nun (AMISOM) yeniden yapılandırması;¹⁸⁸ 2628 sayılı ve 31 Mart 2022 tarihli BM Güvenlik Konseyi kararıyla ATMIS, Eş-Şebab'ı zayıflatmak, Somali güvenlik kuvvetlerinin kapasite geliştirmesine destek olmak, güvenlik sorumluluklarının aşamalı devir teslimini gerçekleştirmek ve Somali'deki barış ve uzlaştırma çabalarını desteklemek üzere aynı yetkiyle AMISOM'un yerini almıştır;¹⁸⁹ 31 Aralık 2022'ye kadar ATMIS'in yetkili bileşenlerinin sayısı AMISOM ile aynıydı (1.90040 polis ve 70 sivil dâhil toplam 19.626.¹⁹¹ Amaç, 1 Ocak 2023'ten başlayarak 4. safhanın sonuna (Aralık 2024) kadar "sıfır personel"e ulaşmak için kademeli olarak bitirmektir.¹⁹² Ancak Kasım 2022'nin sonunda

¹⁷⁹ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 52-55; 77-116; EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Hedef alınan profiller, Eylül 2021, [url](#), Bölüm 5 Kan davalarına/aşiret anlaşmazlıklarına ve diğer aşiret sorunlarına karışan kişiler; EUAA, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Güvenlik durumu, Eylül 2021, [url](#), çatışma dinamikleri bölümleri

¹⁸⁰ Keating M. and Waldman M., eds., War and Peace in Somalia – National Grievances, Local Conflict and Al-Shabaab, Hurst and Company London, 2018, s. 101

¹⁸¹ Felbab-Brown, V., The Problem with Militias in Somalia, 2020, [url](#), s. 129

¹⁸² EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Güvenlik durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 80

¹⁸³ Strategic Intelligence, Several Al Shabaab Killed, Dozen Injured After Macawiisley Militia Attacks Militant Camp In Beledweyne, 23 Ekim 2019, [url](#); Uluslararası Kriz Grubu, Tracking Conflict Worldwide, Mayıs 2021, [url](#)

¹⁸⁴ Maruf, H., 'Ma'awisley' Militias in Central Somalia Mobilizing Against al-Shabab, 4 Ekim 2022, [url](#); Harun Maruf, [Twitter], paylaşım tarihi: 25 Şubat 2021, [url](#)

¹⁸⁵ SkyNews, From farmers to fighters - how a new Somali militia has risen against al Shabaab, 14 Ekim 2022, [url](#)

¹⁸⁶ Hochet-Bodin, N., Somalia: Breakthrough in the war against Al-Shabab, Le Monde, 20 Kasım 2022, [url](#)

¹⁸⁷ SkyNews, From farmers to fighters - how a new Somali militia has risen against al Shabaab, 14 Ekim 2022, [url](#)

¹⁸⁸ AfB, Barış ve Güvenlik Konseyi, 1068. Toplantı Tebliği, Tebliğ Rev. 1, PSC/PR/COMM.1068 (2022), 8 Mart 2022, [url](#), s. 1-2

¹⁸⁹ BM Güvenlik Konseyi, Karar no. 2628 (2022), S/RES/2628 (2022), 31 Mart 2022, [url](#), para. 22

¹⁹⁰ BM Güvenlik Konseyi, Karar no. 2568 (2021), S/RES/2568 (2021), 12 Mart 2021, [url](#), para. 10

¹⁹¹ BM Güvenlik Konseyi, Karar no. 2628 (2022), S/RES/2628 (2022), 31 Mart 2022, [url](#), para. 26

¹⁹² BM Güvenlik Konseyi, Karar no. 2628 (2022), S/RES/2628 (2022), 31 Mart 2022, [url](#), para. 27-26

Somali Hükûmeti'nin talebi üzerine AfB Barış ve Güvenlik Konseyi, Haziran 2023'ten itibaren kademeli olarak başlaması gereken misyonun geri çekilmesini geciktirdi.¹⁹³

- Amerika Birleşik Devletleri Afrika Komutanlığı (AFRICOM);¹⁹⁴ Mayıs 2022'de Biden yönetimi, Başkan Trump'ın kararını iptal ederek Somali'ye ABD askerlerini tekrar göndermeye karar vermiştir. Kaynaklar yaklaşık 450¹⁹⁵ ila 500 askerinin yeniden konuşlandırıldığını belirtmektedir.¹⁹⁶ Ocak 2021'de çekilmeden önce ABD'nin Somali'deki askerî varlığı yaklaşık 700 birlikten oluşuyordu.¹⁹⁷ Bu yeni sistemde Somali ve Afrika Birliği güçlerine yaptıkları yardım kısa vadeli eğitim misyonlarının yerini almıştır.¹⁹⁸ Danab'ın özel kuvvetlerine yapılan yardımlar da devam etmiştir. Biden hava saldırılarını müşterek öz savunma amaçlarıyla sınırlandırmış, böylece Trump yönetimine göre sayılarını azaltmıştır.¹⁹⁹ AFRICOM verilerine göre Somali'deki hava saldırılarının sayısı 2020'de 35, 2021'de 9 ve 2022'de 12 olmuştur.²⁰⁰ Buna karşılık Long War Journal Tracker, Somali'deki hava saldırılarının sayısını 2020'de 44, 2021'de 11 ve 2022'de 15 olarak bildirmiştir.²⁰¹ Airwars ise 2020'de 72, 2021'de 19 ve 2022'de 20 hava saldırısı raporlamıştır.²⁰² ABD hükûmeti Kasım 2022 itibarıyla "Somali'deki hava saldırılarına yönelik kısıtlamaları gevşetmeyi düşünüyordu".²⁰³ Bu araştırmanın zaman kısıtlamaları içinde söz konusu olayların yol açtığı zayıat ve sivil zayıat sayısı tam olarak belirlenememiştir. Daha fazla ayrıntı için bkz. bölüm 1.4 Son güvenlik olayları ve eğilimler, özellikle 1.4.1(b) Hava saldırıları.
- Eş-Şebab;²⁰⁴ daha fazla ayrıntı için bkz. yukarıdaki bölüm 1.3.1 Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu.
- Somali IŞİD Devleti (Somali IŞİD'i veya SiD);²⁰⁵ BM Somali Uzmanları Paneli'ne göre Somali IŞİD'i referans döneminde kuzey Somali'de, özellikle de Puntland bölgesindeki Bari'de operasyonlarını sürdürmüştür.²⁰⁶ Mayıs-Temmuz 2021 arasındaki dönemde Puntland güvenlik güçlerinin bölgede birçok IŞİD karşıtı operasyon gerçekleştirerek

¹⁹³ The EastAfrican, Delayed Atmis withdrawal signals gaps in Somalia rebuilding, 29 Kasım 2022, [url](#)

¹⁹⁴ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 72-74

¹⁹⁵ New York Times (The), Biden Approves Plan to Redeploy Several Hundred Ground Forces Into Somalia, 16 Mayıs 2022, [url](#)

¹⁹⁶ Harper, M., US troops back in Somalia to fight al-Shabab, BBC News, [url](#); News, Biden sends hundreds of U.S. troops back to Somalia to fight al-Shabab extremists, 16 Mayıs 2022, [url](#)

¹⁹⁷ AP News, US military says its troop removal from Somalia is complete, 17 Ocak 2021, [url](#); VOA, US Military Pulls Last Troops Out of Somalia, 17 Ocak 2021, [url](#)

¹⁹⁸ New York Times (The), Biden Approves Plan to Redeploy Several Hundred Ground Forces Into Somalia, 16 Mayıs 2022, [url](#)

¹⁹⁹ Houreld, K., U.S. troops are back in Somalia and scrambling to help its special forces, The Washington Post, 10 Aralık 2022, [url](#)

²⁰⁰ US AFRICOM, Airstrikes, 2022, EUAA analizi, [url](#)

²⁰¹ Long War Journal, US strikes in Somalia, 2022, [url](#)

²⁰² Airwars, US Forces in Somalia – US Strikes and Civilian Casualties, 2022, [url](#)

²⁰³ Friends Committee on National Legislation, More American Drone Strikes Won't Make Somalia Safer, 10 Kasım 2022, [url](#)

²⁰⁴ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 58-67

²⁰⁵ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 74-77

²⁰⁶ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2021/849, 6 Ekim 2021, [url](#), para. 28; BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 31

grubun saldırı düzenleme becerisini kısıtladığı bildirilmiştir.²⁰⁷ Ancak ACLED verilerine göre referans döneminde 25 güvenlik olayı Somali IŞİD'ine atfedilmiştir. Bu olayların kuzeyden güneye doğru üç bölgeye dağılımı şöyledir: Benadir'de 19 olay, Qandala'da (Bari) 4 olay ve Afgooye'de (Aşağı Şabel) 2 olay.²⁰⁸ Grubun Temmuz 2022'de Amharca dilinde yayımladığı bir propaganda videosuna göre askere alınarak muhtemelen Puntland'da eğitime katılan birçok kişi Etiyopya'dan gelmiştir.²⁰⁹ 15 Mart 2022'de IŞİD-Somali, daha sonra Ekim 2022 ortalarında Suriye'de öldürülen, İslam Devletinin o dönemde göreve yeni gelen lideri Ebu el-Hasan el-Haşimi el-Kureyşi'ye²¹⁰ olan bağlılığını yeniden göstermiştir.²¹¹ BM Somali Uzmanları Paneli'nin Ekim 2021 tarihli raporuna göre grubun 2019'da 340 savaşçı olarak tahmin edilen militan sayısının daha da azaldığına inanılıyordu.²¹² Bu konu hakkında daha fazla bilgi için bkz. [EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler](#) (Temmuz 2021),²¹³ Bölüm 6 Somali İslam Devleti.

- Ehl-i Sünnet ve'l Cemaat (ESVC). Çoğunlukla Galmudug ve kısmen Hiran'da faaliyet gösteren birden fazla aşiretin (Ayr, Dir ve Marehan aşiretlerinin)²¹⁴ oluşturduğu silahlı Sufi grubu 2017'ye kadar yaklaşık 5.000 askerlik bir kuvvete sahipti.²¹⁵ Bir önceki referans döneminin (2020- Haziran 2021)²¹⁶ sonunda hem askerî hem de siyasi olarak yenildiği düşünülse de liderliği 2021'in ortalarında Galmudug'da yeniden ortaya çıkmıştır.²¹⁷ Grup; 2021'in sonlarından Mayıs 2022'ye kadar Galmudug Eyaleti'nin ve Somali Federal Hükûmeti'nin güçleriyle çatışmıştır.²¹⁸
- Etiyopya Ulusal Savunma Kuvvetleri (ENDF) ve Kenya Savunma Kuvvetleri (KDF): Hem Etiyopya hem de Kenya Somali'ye bütçe dışı güvenlik yardımı sağlamaktadır.²¹⁹ AfB birliğinin (her biri yaklaşık 4.000 asker)²²⁰ yanı sıra her iki ülkenin de Somali'de çift taraflı olmak üzere binlerce başka askerinin olduğu;²²¹ Temmuz 2022'de Eş-Şebab'ın Etiyopya istilasından sonra Etiyopya'ya yapılan saldırıdan sonra "Eş-Şebab militanlarının

²⁰⁷ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2021/849, 6 Ekim 2021, [url](#), para. 28

²⁰⁸ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 30 Kasım 2022 itibarıyla, [url](#)

²⁰⁹ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 32

²¹⁰ Avustralya, Avustralya ulusal güvenliği, Somali'de İslam Devleti, 2022, [url](#)

²¹¹ VOA, US Knew for Weeks Islamic State Leader Was Dead, 30 Kasım 2022, [url](#)

²¹² BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2021/849, 6 Ekim 2021, [url](#), para. 28

²¹³ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 74-77

²¹⁴ Saferworld, Clans, contention and consensus - Federalism and inclusion in Galmudug, Haziran 2020, [url](#), s. 19

²¹⁵ Felbab-Brown, V., The Problem with Militias in Somalia, 2020, [url](#), s. 129-130

²¹⁶ EUAA, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 111

²¹⁷ Sahan, The Somali Wire, Sayı: 316, 27 Ocak 2022, tescilli gerekli kaynak, s. 1

²¹⁸ BM Güvenlik Konseyi, Somali Uzmanları Paneli'nin Raporu, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 34; ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 30 Kasım 2022 itibarıyla, [url](#)

²¹⁹ LSE, Somalia's Politics: The Usual Business? A Synthesis Paper of the Conflict Research Programme, Haziran 2021, [url](#), s. 24

²²⁰ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 25

²²¹ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 69

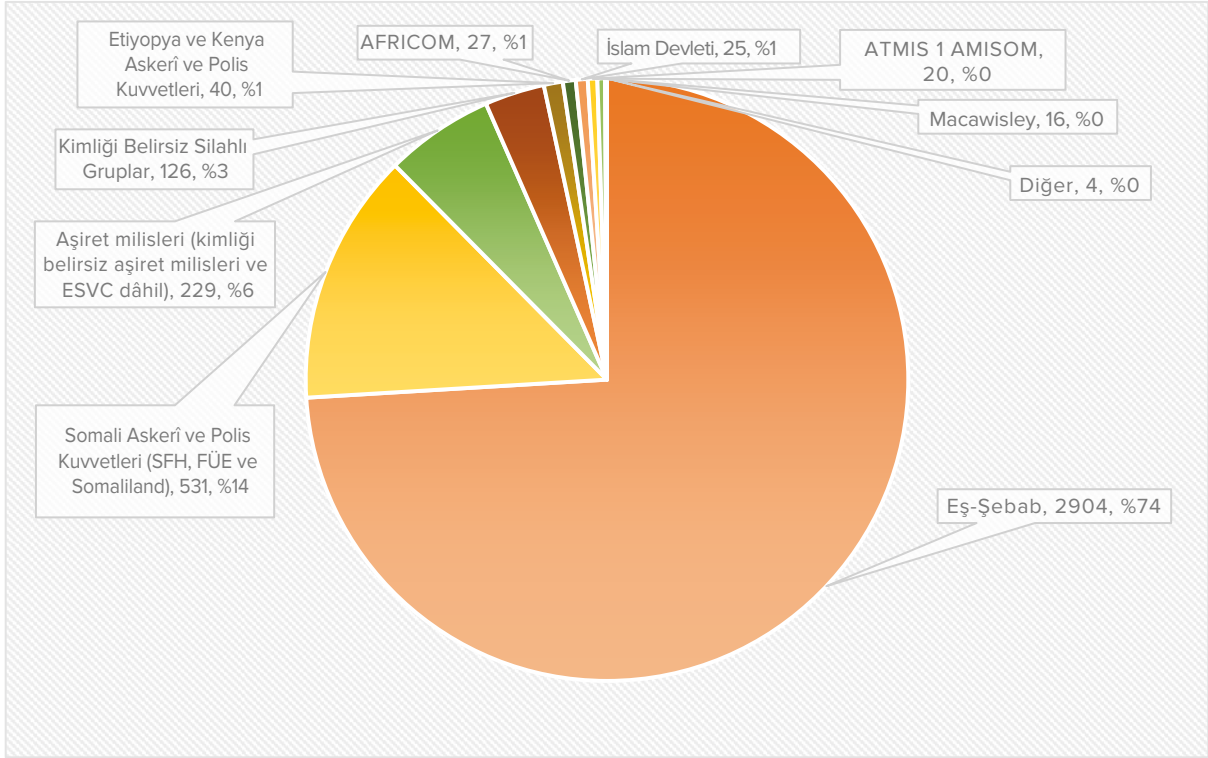
Etiyopya'ya geçmesini önlemek için” Gedo bölgesine 2.000 Etiyopya birliğinin daha konuşlandırıldığı bildirilmiştir.²²²

Yukarıda değinilen güvenlik güçlerinin ve silahlı grupların üyelerindeki değişiklik de dâhil olmak üzere niteliği ve karakteri hakkında daha fazla bilgi için bkz. [Somali Hakkında EASO COI Raporu: Güvenlik Durumu](#) (Eylül 2021), bölüm 1.2 Silahlı aktörler.²²³

1.3.4. Silahlı aktörler ve güvenlik olayları

Aşağıdaki [Şekil 1](#), ACLED verilerine göre referans döneminde (Temmuz 2021 - Kasım 2022, 17 ay) Somali'de faaliyet gösteren çeşitli silahlı aktörlerin “Actor1” olarak kodlandığı ilgili olay sayısını göstermektedir (bildirilen toplam 3.922 güvenlik olayı arasından). Giriş bölümünde de belirtildiği üzere ACLED kod kitabına göre Actor1, “olayda adı geçen aktörler” ve Actor2 de “çoğunlukla karşılaşılan ve iki aktörün gerekli olduğu bir [aynı] olayda adı geçen aktördür.”²²⁴

Referans döneminde toplam 3.922 güvenlik olayından Actor1'e atfedilen olayların sayısı

Şekil 1. ACLED verilerine göre 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasında Somali'deki güvenlik olaylarında Actor1 olarak yer alanlar.²²⁵

²²² VOA, Ethiopia Deploys New Troops into Neighboring Somalia, 8 Ağustos 2022, [url](#)

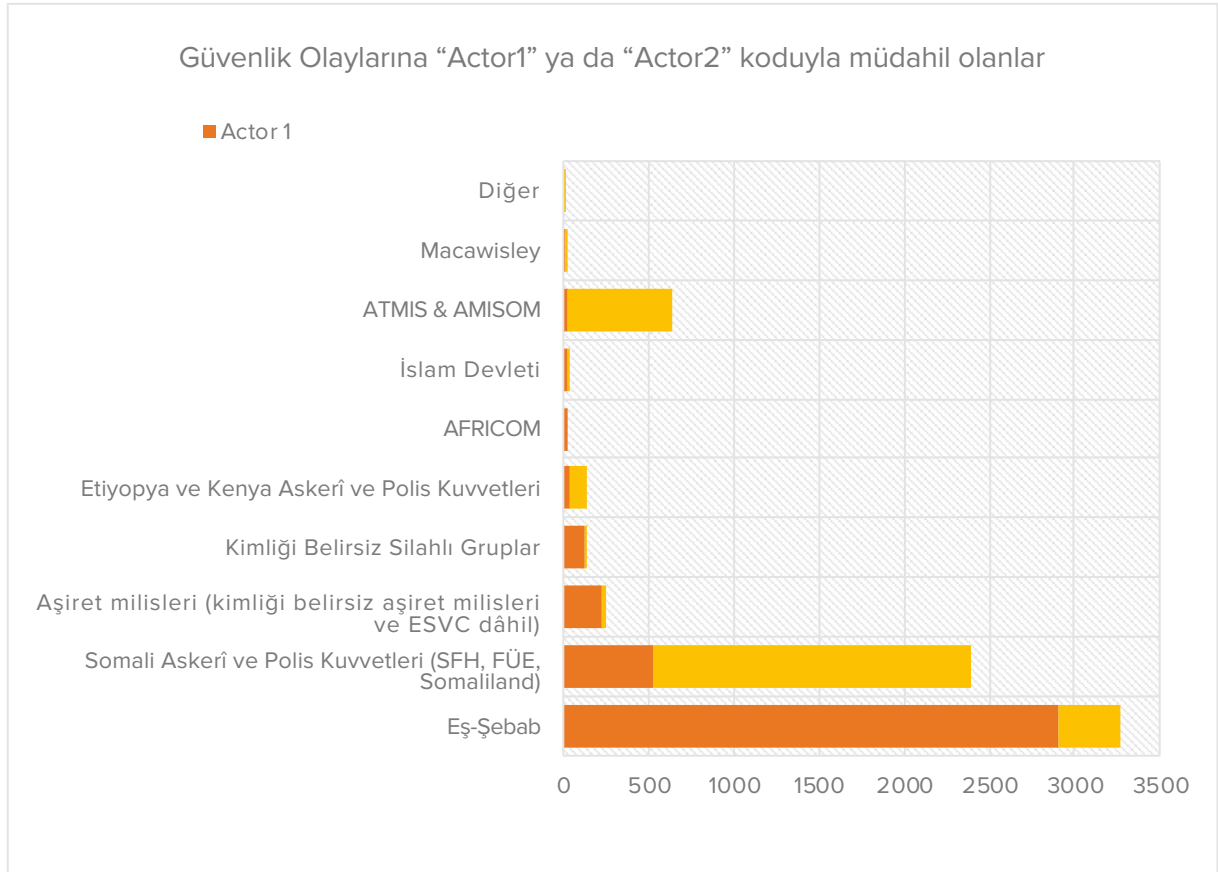
²²³ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 24-26

²²⁴ ACLED, Acled Codebook, Ocak 2021, [url](#), s. 5, 18

²²⁵ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 30 Kasım 2022 itibarıyla, [url](#)

Yine ACLED verilerine göre güvenlik olaylarının toplam sayısı (savaşlar, patlamalar/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet) Ocak 2020 - Haziran 2021 arasındaki (18 ay) önceki EUAA raporuna kıyasla 3.663'ten 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022'de (17 ay) 3.922'ye yükselmiştir. Eş-Şebab olayların %74'ünde Actor1 olarak kodlanmıştır (önceki referans döneminde olayların %62'sinde bu şekilde kodlanmıştı).²²⁶

Güvenlik olaylarına genel katılım açısından (ACTOR 1 veya ACTOR 2 olarak) ACLED, Eş-Şebab'ın referans döneminde 3.274 güvenlik olayına (toplam 3922'den fazla) dâhil olurken Somali güvenlik güçlerinin (asker ve polis kuvvetleri) bu olayların 2.395'ine dâhil olduğu bildirilmiştir.²²⁷ Öte yandan AMISOM ve ATMIS bunların 642'sine çoğunlukla Actor2 (622) koduyla dâhil olmuştur. Çeşitli aktörler hakkında genel bilgi için bkz. aşağıda Şekil 2. Doğa ve güvenlik olaylarının türlerinin yanı sıra bunların sivil nüfus üzerindeki eğilimleri ve etkileri hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 1.4 Son güvenlik olayları ve eğilimler.

Şekil 2. ACLED verilerine göre 1 Temmuz 2021 ile 30 Kasım 2022 tarihleri arasında Somali'deki güvenlik olaylarına Aktör 1 veya Aktör 2 olarak dâhil olma.²²⁸

²²⁶ EASO, Somali Hakkında Menşee Ülke Bilgisi Raporu: Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 26

²²⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

²²⁸ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 30 Kasım 2022 itibarıyla, [url](#)

1.4. Son güvenlik olayları ve eğilimler

1.4.1. Güvenlik olayları (çarpmalar, uzaktan şiddet, sivillere karşı şiddet), tahmini sivil zayıat

Yukarıda bölüm 1.1’de belirtildiği üzere, 8 Mayıs 2021 ile 23 Ağustos 2022²²⁹ tarihleri arasındaki dönemi kapsayan çeşitli BMGK raporlarında Somali’deki güvenlik durumu sürekli olarak “değişken” olarak tanımlanmıştır.²³⁰ BMMYK ve Protection Cluster Somalia tarafından Ocak-Eylül 2022 için yayımlanan bir koruma analizi güncellemesinde güvenlik durumunun “tutarsız seyrettiği” bildirilmiştir.²³¹

Somali’deki güvenlik olayları ile ilgili aylık ortalama rakamları kaydeden²³² BMGK 2021 yılında aylık ortalama 265 güvenlik olayı,²³³ Ocak ve Nisan 2022 arasında aylık ortalama 236 güvenlik olayı²³⁴ ve Mayıs ve Temmuz 2022 arasında ortalama 227 güvenlik olayı belgelemiştir.²³⁵ ACLED, referans döneminde (Temmuz 2021 - Kasım 2022) 2.584 çarpışma, 808 patlama veya diğer uzaktan şiddet ve 530 sivillere yönelik şiddet olmak üzere toplam 3.922 güvenlik olayı bildirmiştir. Aşağıdaki [Şekil 3](#), ACLED tarafından kaydedilen aylık güvenlik olaylarıyla BMGK tarafından belgelenen aylık ortalamayı bir arada göstermektedir.

²²⁹ Ağustos ve Kasım 2022 tarihleri arasındaki dönemi kapsayan BMGK raporunun bu raporun hazırlandığı sırada henüz yayımlanmamış olduğunu unutmayın.

²³⁰ BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 15; BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 13; BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 19; BMGK, Somali’deki Durum, S/2021/944, 11 Kasım 2021, [url](#), para. 6; BMGK, Somali’deki Durum, S/2021/723, 10 Ağustos 2021, [url](#), para. 11

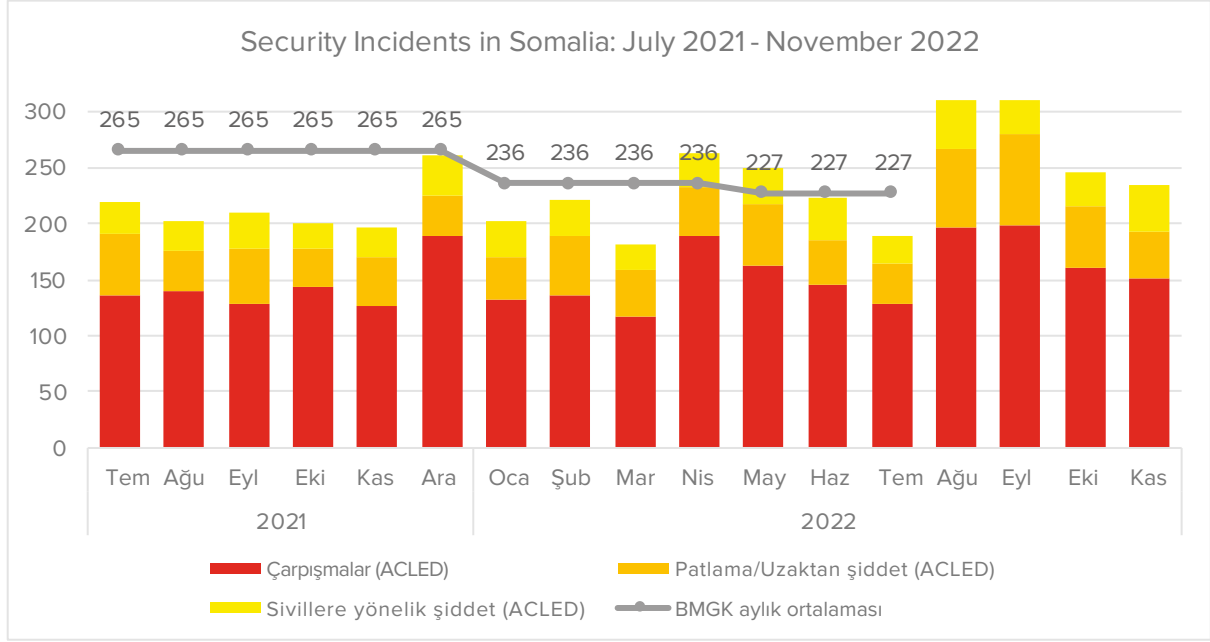
²³¹ BMMYK ve Protection Cluster Somalia, Somali - Koruma Analizi Güncellemesi Eylül 2022, 30 Eylül 2022, [url](#), s. 5

²³² Bu raporun zaman sınırları içinde BMGK veri toplama metodolojisi hakkında bilgi bulunamamıştır.

²³³ BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 19

²³⁴ BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 13

²³⁵ BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 15

Şekil 3. ACLED verilerine göre Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi²³⁶ ve BMGK tarafından bildirilen aylık ortalamalar (Temmuz 2022'ye kadar).²³⁷

Referans döneminde birçok kaynak, sivil nüfusa yönelik “ayrım gözetmeyen” şiddet olayları yaşandığını bildirmiştir.²³⁸ Bildirilenlere göre siviller, devlet dışı silahlı aktörlerin neden olduğu çarpışmalar ve patlamaların yanı sıra çatışmaların tüm taraflarının gerçekleştirdiği²³⁹ saldırılardan²⁴⁰ hem doğrudan hem de dolaylı olarak etkilenmiştir. “Orantısız güç kullanımının” başlıca kurbanının sivil nüfus olduğu²⁴¹ ve silahlı çatışmaların “onlara yıkıcı bir zarar verdiği”²⁴² bildirilmiştir.

²³⁶ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

²³⁷ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 15; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 13; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 19

²³⁸ BMMYK ve Protection Cluster Somalia, Somali - Koruma Analizi Güncellemesi Eylül 2022, 30 Eylül 2022, [url](#), s. 5; BM İnsan Hakları Konseyi, Somali'de İnsan Hakları Durumu: Somali'de İnsan Hakları Durumuna İlişkin Bağımsız Uzman Raporu, A/HRC/51/65, 19 Ağustos 2022, [url](#), para. 35; AI, Uluslararası Af Örgütü Raporu – The State of the World's Human Rights, Somalia, 29 Mart 2022, [url](#), s. 329; Freedom House, Freedom in the World 2022 – Somalia, 24 Şubat 2022, [url](#); Bertelsmann Stiftung, BTI 2022 Ülke Raporu – Somali, 23 Şubat 2022, [url](#), s. 18

²³⁹ BM İnsan Hakları Konseyi, Somali'de İnsan Hakları Durumu: Somali'de İnsan Hakları Durumuna İlişkin Bağımsız Uzman Raporu, A/HRC/51/65, 19 Ağustos 2022, [url](#), para. 35

²⁴⁰ BMMYK ve Protection Cluster Somalia, Somali - Koruma Analizi Güncellemesi Eylül 2022, 30 Eylül 2022, [url](#), s. 5

²⁴¹ Bertelsmann Stiftung, BTI 2022 Ülke Raporu – Somali, 23 Şubat 2022, [url](#), s. 18

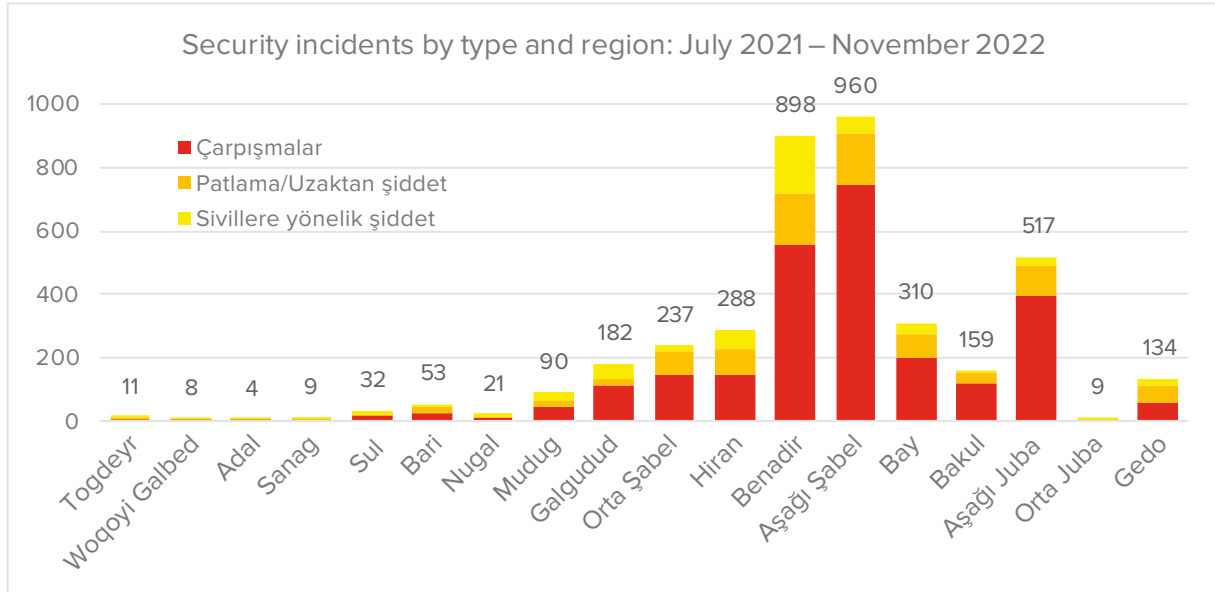
²⁴² AI, A ten human rights agenda – For the new government of Somalia, 15 Kasım 2022, [url](#), s. 2

UNSOM, 8 Mayıs 2021 - 23 Ağustos 2022 arasındaki dönemde²⁴³ 646 ölü ve 854 yaralı olmak üzere 1.500 sivil zayıt kaydetmiştir.²⁴⁴ Referans dönemi için Somali'de çatışmalarla bağlantılı sivil zayıt (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen **Tablo 1** Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Somali'de ACLED²⁴⁵ tarafından kaydedilen olay ve tahminî zayıt sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Somali	Olay sayısı	Tahminî zayıt
Çarpışmalar	2.584	4.770
Patlamalar/Uzaktan şiddet	808	1.789
Sivillere yönelik şiddet	530	586
Toplam	3.922	7.145

Tablo 1. Somali - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıtların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.²⁴⁶

ACLED verilerine göre **Şekil 4**, Temmuz 2021 ile Kasım 2022 tarihleri arasında meydana gelen güvenlik olaylarının sayısını türüne ve bölgeye göre göstermektedir; kaydedilen olay sayısının en yüksek olduğu yerler sırasıyla şunlardır: Aşağı Şabel (960 güvenlik olayı), Benadir (898 güvenlik olayı) ve Aşağı Juba (517 güvenlik olayı).

Şekil 4. Somali - Temmuz 2021-Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olaylarının türü ve bölgeye göre sayıları, ACLED verilerine göre.²⁴⁷

²⁴³ Bu verilerin, raporun referans dönemiyle kısmen örtüştüğünü lütfen unutmayın.

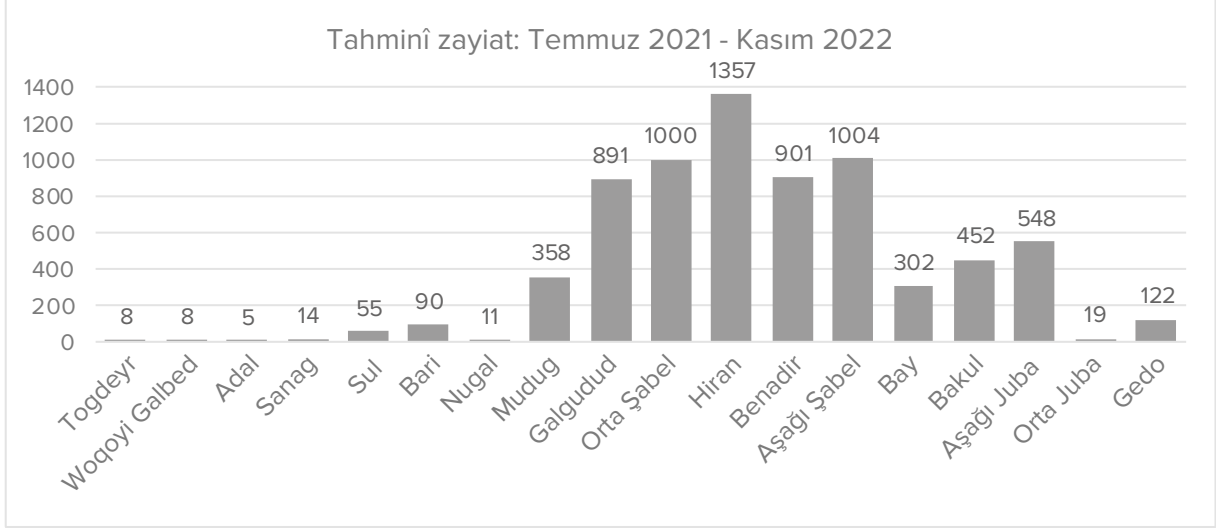
²⁴⁴ EUAA analizi; dayanaklar: BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 52; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 51; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 53; BMGK, Somali'deki Durum, S/2021/944, 11 Kasım 2021, [url](#), para. 35; BMGK, Somali'deki Durum, S/2021/723, 10 Ağustos 2021, [url](#), para. 41. Bu raporun zaman sınırları içinde BMGK veri toplama metodolojisi hakkında bilgi bulunamamıştır.

²⁴⁵ ACLED'in metodolojisiyle ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

²⁴⁶ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021-30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

²⁴⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021-30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

ACLED verilerine göre (bkz. [Şekil 5](#)) Temmuz 2021 ile Kasım 2022 arasındaki dönemde tahminî en yüksek zayıt sayısı 1.357 zayıt ile Hiran’da kaydedilmiş ve Hiran’ı Aşağı Şabel (1.004 zayıt) ve Orta Şabel (1.000 ölü) izlemiştir.

Şekil 5. Somali - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde zayıtların bölgeye göre sayıları, ACLED verilerine göre.²⁴⁸

Bölgesel düzeyde daha ayrıntılı bilgi için lütfen bkz. bölüm [2 Bölgesel güvenlik durumu ve eğilimler](#).

(a) Belirli aktörlere atfedilen güvenlik olayları

Eş-Şebab

Eylül 2022’de BM uzmanlar paneli Eş-Şebab’ı “Somali’nin barışı, güvenliği ve istikrarına yönelik en acil tehdit” olarak tanımlamıştır.²⁴⁹ BMGK, 8 Mayıs 2021 - 23 Ağustos 2022 arasındaki dönemde en çok güvenlik olayını Eş-Şebab’a atfetmiş, ağırlıklı olarak EYP’lerden ve vurkaç olaylarından oluşan²⁵⁰ bu saldırıların başlıca hedefi Somali güvenlik güçleri ve ATMIS (veya AMISOM)²⁵¹ olmuştur. BMGK raporlarına göre belgelenen 1.500 sivil zayıtın (ölüm ve yaralanmalar) 788’i veya %53’ü Eş-Şebab’a atfedilmiştir.²⁵²

²⁴⁸ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

²⁴⁹ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı’na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), s. 3

²⁵⁰ BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 15; BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 13; BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 19; BMGK, Somali’deki Durum, S/2021/944, 11 Kasım 2021, [url](#), para. 6; BMGK, Somali’deki Durum, S/2021/723, 10 Ağustos 2021, [url](#), para. 11

²⁵¹ Afrika Birliği Somali Misyonu’nun (AMISOM) yerini 1 Nisan 2022 tarihi itibarıyla BM Güvenlik Konseyi’nin 2628 sayılı kararıyla Afrika Birliği Somali Geçiş Misyonu (ATMIS) almıştır. AMISOM, Ana sayfa, tarihsiz, [url](#)

²⁵² EUAA analizi; dayanaklar: BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 52; BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 51; BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 53; BMGK, Somali’deki Durum, S/2021/944, 11 Kasım 2021, [url](#), para. 35; BMGK, Somali’deki Durum, S/2021/723, 10 Ağustos 2021, [url](#), para. 41; Bu raporun zaman sınırları içinde BMGK veri toplama metodolojisi hakkında bilgi bulunamamıştır.

Referans döneminde Eş-Şebab'ın ülke genelinde²⁵³ düzenli olarak sivillere ve sivil altyapılara²⁵⁴ “ayırım gözetmeyen” saldırılar gerçekleştirdiği bildirilmiştir. USDOS Somali'deki insan hakları uygulamaları hakkında 2021 faaliyet raporunda sivillere yönelik kasıtlı saldırılardan,²⁵⁵ AI ise diğerlerinin yanı sıra hükûmetle bağlantılı olmakla suçlanan kişilerin ve gazetecilerin Eş-Şebab tarafından hedef gözetilerek öldürüldüğünden²⁵⁶ (yerinde infazlar dâhil)²⁵⁷ söz etmiştir. Eş-Şebab hedefleri hakkında daha fazla bilgi için bkz. [Somali Hakkında EASO raporu](#) (Eylül 2021): [Hedef alınan profiller](#).

BMGK'nin durum raporlarına göre Benadir, Aşağı Şabel,²⁵⁸ Orta Şabel²⁵⁹ ve Bay bölgelerinin²⁶⁰ 8 Mayıs 2021 - 23 Ağustos 2022 arasındaki dönemde “Eş-Şebab'ın faaliyetlerinden en çok etkilenen bölgeler” olduğu bildirilmiştir. ACLED verilerine göre Eş-Şebab (“Actor1” veya “Actor2” koduyla)²⁶¹ referans döneminde 3.274 güvenlik olayına dâhil olarak toplam 6.321 zayıyata (öldürülen Eş-Şebab militanları dâhil) neden olmuştur.²⁶² [Şekil 6](#) bu olayların ve yol açtıkları zayıyatın bölgesel dağılımını, [Şekil 7](#) ise olay ve alt olay türüne göre olay sayısını göstermektedir.

²⁵³ USDOS, İnsan Kaçakçılığıyla İlgili 2021 Ülke Raporu: Somali, 29 Temmuz 2022, [url](#)

²⁵⁴ AI, A ten human rights agenda – For the new government of Somalia, 15 Kasım 2022, [url](#), s. 3; AI, Uluslararası Af Örgütü Raporu – The State of the World's Human Rights, Somalia, 29 Mart 2022, [url](#), s. 329

²⁵⁵ USDOS, İnsan Hakları Uygulamalarıyla İlgili 2021 Ülke Raporları: Somali, 12 Nisan 2022, [url](#), s. 4

²⁵⁶ AI, Uluslararası Af Örgütü Raporu – The State of the World's Human Rights, Somalia, 29 Mart 2022, [url](#), s. 329

²⁵⁷ AI, A ten human rights agenda – For the new government of Somalia, 15 Kasım 2022, [url](#), s. 3

²⁵⁸ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 15; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 13; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 19; BMGK, Somali'deki Durum, S/2021/944, 11 Kasım 2021, [url](#), para. 6; BMGK, Somali'deki Durum, S/2021/723, 10 Ağustos 2021, [url](#), para. 11

²⁵⁹ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 19; BMGK, Somali'deki Durum, S/2021/944, 11 Kasım 2021, [url](#), para. 6; BMGK, Somali'deki Durum, S/2021/723, 10 Ağustos 2021, [url](#), para. 11

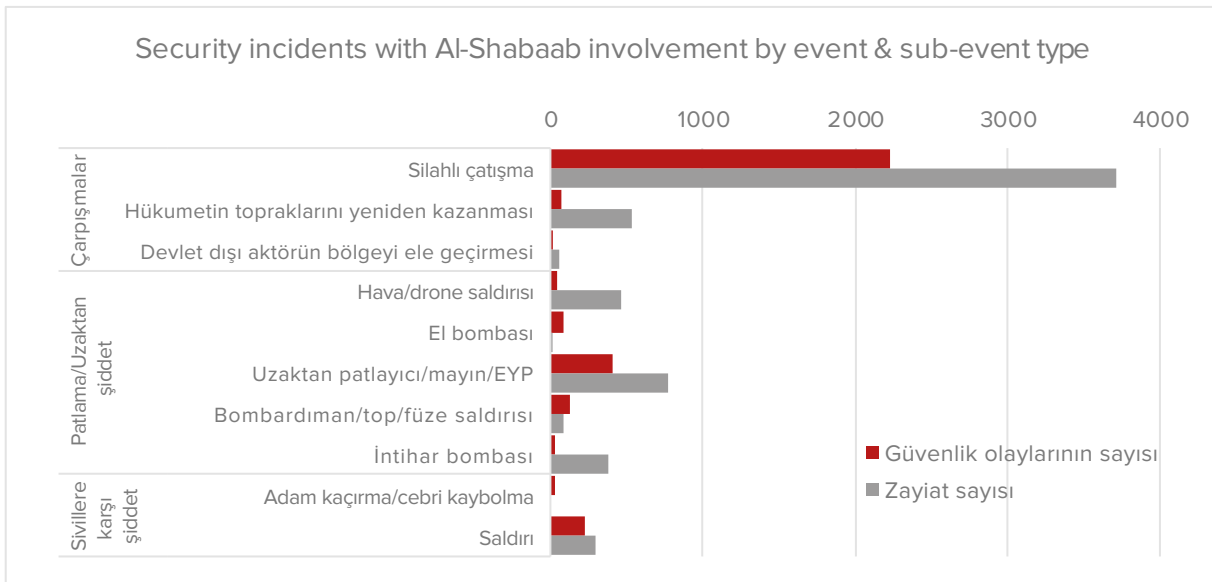
²⁶⁰ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 15; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 13

²⁶¹ ACLED'in kod kitabına göre “[s]ivillere yönelik şiddet” olaylarında kurbanın daima ‘Actor2’ olarak kodlanması dışında aktörlerin sırası ACLED sisteminde bir anlam ifade etmemektedir”. ACLED, Codebook, Ocak 2021, [url](#), s. 18. ACLED'in metodolojisiyle ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

²⁶² Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021-30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 6. ACLED verilerine göre Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında Eş-Şebab'ın ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) müdahil olduğu güvenlik olaylarının bölgesel dağılımı (çarşıma, patlama/uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet olayları dâhil olmak üzere).²⁶³

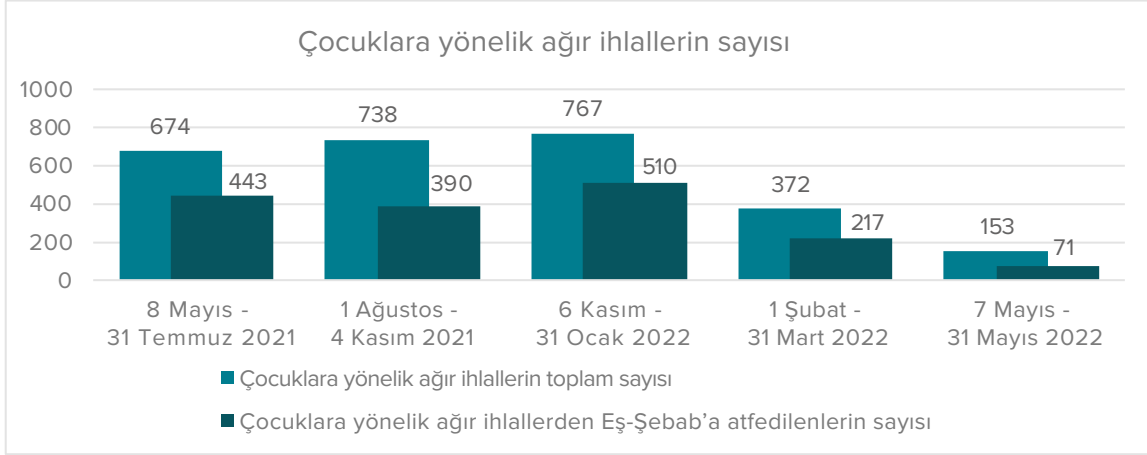

Şekil 7. Temmuz 2021 ve Kasım 2022 tarihleri arasında Eş-Şebab'ın dâhil olduğu ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) güvenlik olaylarının olay ve alt olay türleri, ACLED verilerine göre.²⁶⁴

BM Genel Sekreteri Somali Durum Raporları'nda belirtildiği üzere okullara yönelik saldırılar, adam kaçırmalar, sakat bırakma ve cinayetler dâhil olmak üzere çocuklara yönelik ağır ihlaller çeşitli aktörler tarafından gerçekleştirilmiştir. Şekil 8, 8 Mayıs 2021 ile 23 Ağustos 2022 tarihleri arasında çocuklara yönelik ağır ihlal sayısını ve bunların Eş-Şebaba'a atfedilen oranını göstermektedir:

²⁶³ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

²⁶⁴ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 8. BMSGK'nin Somali'deki durum raporlarında bildirilen verilere göre çocuklara yönelik ağır ihlaller.²⁶⁵

Aşiret milisleri

Hiran, Galmudug, Aşağı Şabel, Orta Şabel²⁶⁶ ve Sul bölgelerinde, insanların hayatını ve geçim kaynaklarını kaybetmesiyle sonuçlanan aşiret temelli şiddet veya aşiret çatışmaları, ciddi bir endişe olmaya devam etmiştir.²⁶⁷ USDOS, aşiretler arasında veya Eş-Şebab ile çatışmaların Puntland, Aşağı Juba ve Baydabo'da ölümlere neden olduğunu belirtmiştir. Aşiret şiddetine intikam cinayetlerinin ve sivil yerleşimlere yönelik saldırıların dâhil olduğu bildirilmiştir.²⁶⁸ ACLED, referans döneminde aşiret milislerinin ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) karıştığı²⁶⁹ ve 616 zayıatla sonuçlanan²⁷⁰ 258 güvenlik olayı belgelemiştir. [Şekil 9](#) bu olayların bölgesel dağılımını göstermektedir.

²⁶⁵ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 59; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 55; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 59; BMGK, Somali'deki Durum, S/2021/944, 11 Kasım 2021, [url](#), para. 40; BMGK, Somali'deki Durum, S/2021/723, 10 Ağustos 2021, [url](#), para. 46

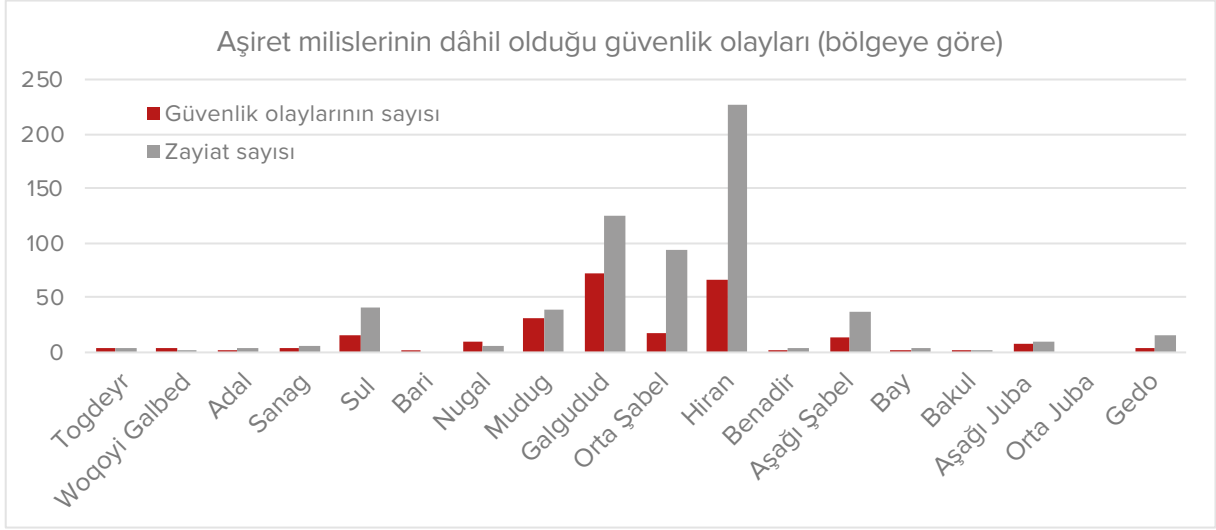
²⁶⁶ USDOS, İnsan Hakları Uygulamalarıyla İlgili 2021 Ülke Raporları: Somali, 12 Nisan 2022, [url](#), s. 15

²⁶⁷ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 16-17; USDOS, İnsan Hakları Uygulamalarıyla İlgili 2021 Ülke Raporları: Somali, 12 Nisan 2022, [url](#), s. 15

²⁶⁸ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 16-17

²⁶⁹ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

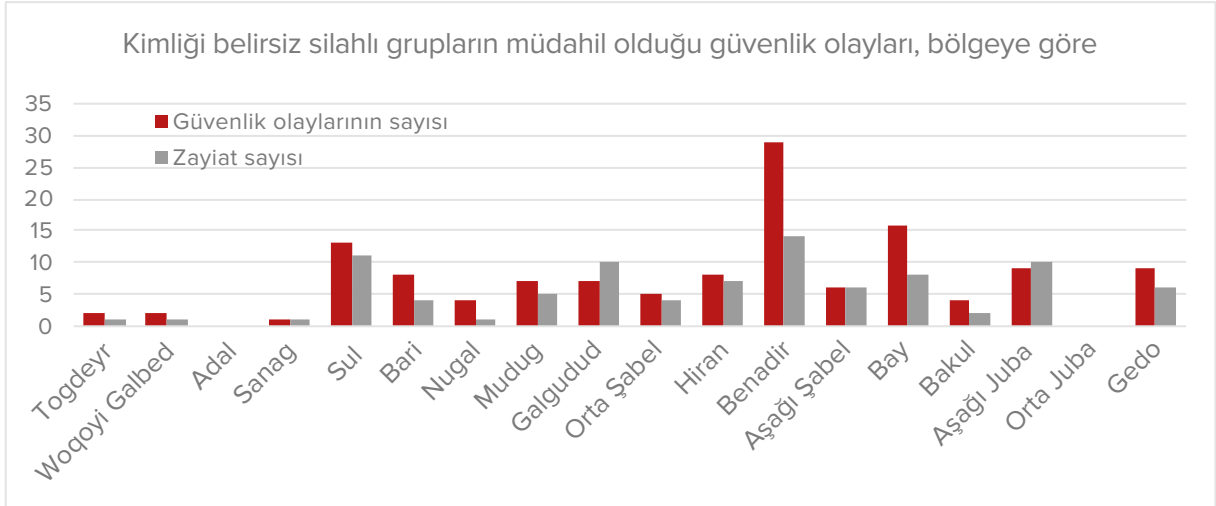
²⁷⁰ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 9. ACLED verilerine göre Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında aşiret milislerinin (“Actor1” veya “Actor2” koduyla) müdahil olduğu güvenlik olaylarının bölgesel dağılımı (çarşıma, patlama/uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet olayları dâhil olmak üzere).²⁷¹

Kimliği Belirsiz Silahlı Gruplar

ACLED verilerine göre kimliği belirsiz silahlı gruplar (“Actor1” veya “Actor2” koduyla)²⁷² 130 güvenlik olayına müdahil olmuş ve 91 zayıata yol açmıştır.²⁷³ Şekil 10 bu olayların bölgesel dağılımını göstermektedir.

Şekil 10. ACLED verilerine göre Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında kimliği belirsiz silahlı grupların (“Actor1” veya “Actor2” koduyla) müdahil olduğu güvenlik olaylarının bölgesel dağılımı (çarşıma, patlama/uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet olayları dâhil olmak üzere).²⁷⁴

²⁷¹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

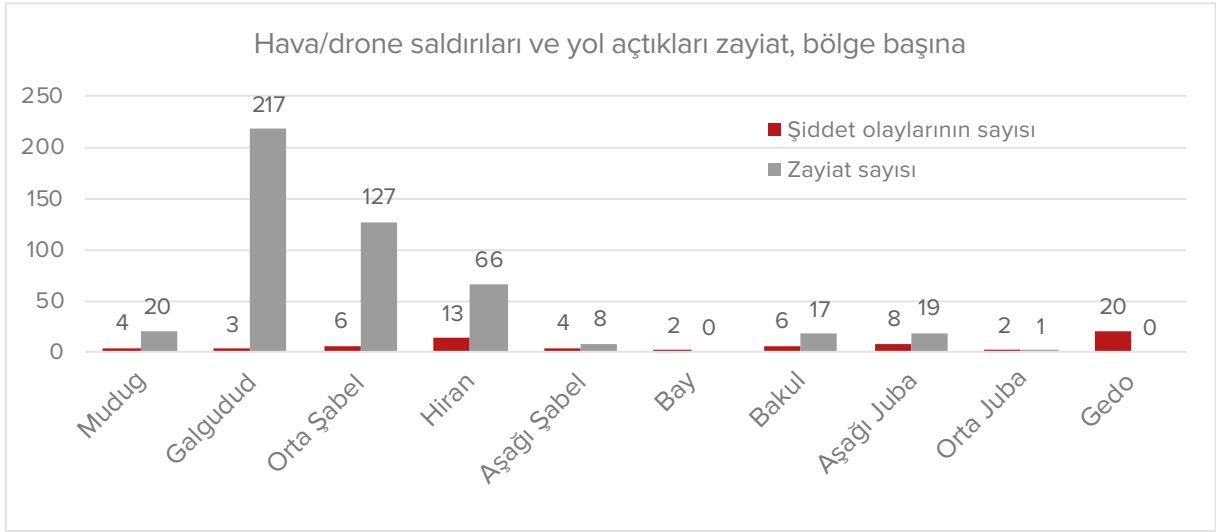
²⁷² Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

²⁷³ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

²⁷⁴ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

(b) Hava saldırıları

ACLED, referans döneminde 475 zayıatla sonuçlanan 68 hava/drone saldırısı belgelemiştir. Şekil 11 bu olayların bölgesel dağılımını göstermektedir. ACLED (325 zayıata yol açan) 68 hava/drone saldırısından 27'sini ABD Askerî Kuvvetleri'ne atfederken²⁷⁵ Airwars²⁷⁶ ABD kuvvetleri tarafından gerçekleştirilen 23 olay listelemiştir. Bu 23 saldırıdan ikisinin sivillere zarar verdiği iddialarına neden oldu: 1 Ekim 2022 tarihinde Haramka (Aşağı Juba) yakınlarında gerçekleştirilen hava/drone saldırısında bir sivilin öldüğü²⁷⁷ ve 9 Eylül 2022 tarihinde Mubarak'ta (Aşağı Şabel) gerçekleştirilen bir başka saldırıda bir çocuk dâhil olmak üzere 3 ila 10 sivilin öldüğü bildirildi.²⁷⁸ Yerel medyaya göre Eylül ayında gerçekleştirilen hava saldırısında 5 ila 7 sivil ölmüş, 10'dan fazla kişi yaralanmıştır.²⁷⁹

Şekil 11. ACLED verilerine göre Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında “hava/drone saldırısı” olarak kodlanan güvenlik olaylarının ve yol açtıkları zayıatın bölgesel dağılımı.²⁸⁰

(c) Patlama/Uzaktan şiddet (EYP, bombardıman, el bombası, intihar bombaları)

Ekim 2021 itibarıyla UNOCHA, Somali'de önceki 36 ay içinde 3.800'den fazla zayıata yol açan 1.800'den fazla EYP olayı yaşandığını bildirmiştir. Bu sayı 2021 yılında ayda ortalama 44 EYP olayına karşılık gelmektedir.²⁸¹ BM Mayın Eylem Servisi (UNMAS), 2021 yılına ait faaliyet

²⁷⁵ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

²⁷⁶ Airwars, “Irak, Suriye, Libya, Somali ve Yemen dâhil olmak üzere çatışmadan etkilenen ülkelerde öncelikle patlayıcı silah kullanımından kaynaklanan sivil zarar iddialarını takip eden, değerlendiren, arşivleyen ve inceleyen kâr amacı gütmeyen bir şeffaflık gözlemcisidir.” Airwars, Who we are, tarihsiz, [url](#)

²⁷⁷ Kaynaklar, bu hava/drone saldırısı kurbanının militan mı yoksa sivil mi olduğu konusunda birbirleriyle çelişmiştir. Airwars, US forces in Somalia, 23 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

²⁷⁸ Airwars, US forces in Somalia, 23 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

²⁷⁹ SG, US air strike kills civilians in south Somalia, 10 Eylül 2022, [url](#)

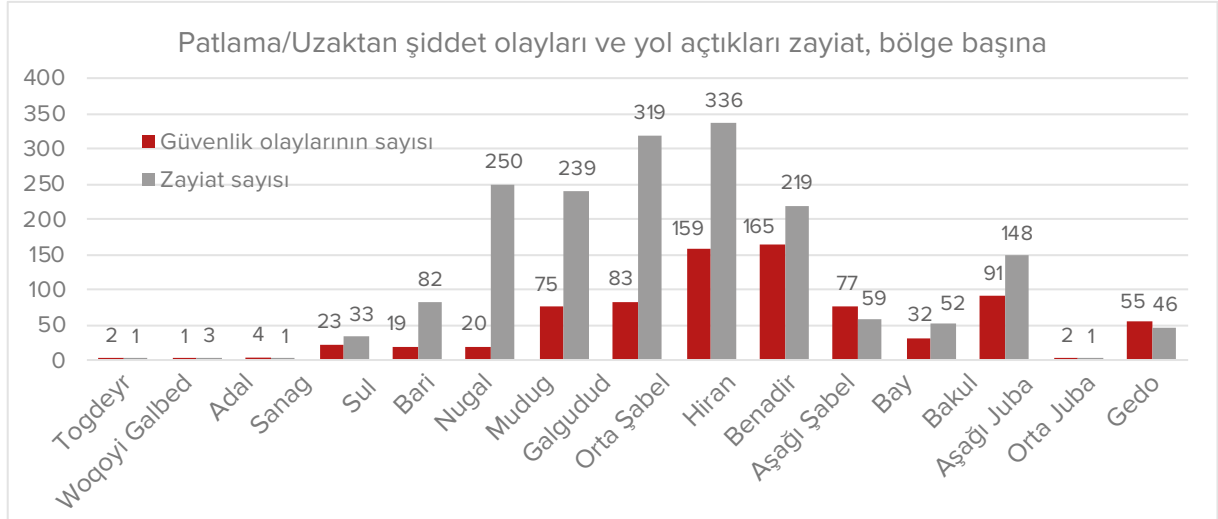
²⁸⁰ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

²⁸¹ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 105

raporunda EYP'leri son yıllarda Somali güvenlik güçlerine ve AMISOM/ATMIS güçlerine karşı “tercih edilen silah” olarak tanımlamıştır.²⁸² Bu saldırılar ağırlıklı olarak güvenlik güçlerini hedef alsa da ayırım gözetmemeleri nedeniyle “büyük patlamaların etkisine” genellikle daha çok maruz kalan²⁸³ sivilleri orantısız olarak etkilemektedir.²⁸⁴

Savaşın Somali'ye yayılan patlayıcı kalıntıları, çocuklar ve göçebe aileler başta olmak üzere sivillerin hayatını sürekli tehdit etmiştir. Somali'nin mayın tarlalarının çoğunun bulunduğu Somali-Etiyopya sınırındaki bölgelerin ve ilçelerin (Somaliland, Puntland, Galmudug, Hirshabelle ve Güney Batı eyaletleri) özellikle ciddi biçimde etkilendiği bildirilmiştir.²⁸⁵

ACLED, referans döneminde patlama/uzaktan şiddet olarak kodlanan ve 1.789 zayıatla sonuçlanan 808 güvenlik olayı kaydetmiştir. Şekil 12 bu olayların bölgesel dağılımını göstermektedir. ACLED'e göre, Temmuz 2021 ile Kasım 2022 ayları arasındaki toplam 26 intihar saldırısının (384 zayıata neden olmuştur) 15'i Benadir bölgesinde gerçekleştirilmiştir (203 ölüyle sonuçlanmıştır).²⁸⁶

Şekil 12. ACLED verilerine göre Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında “patlama/uzaktan şiddet” olarak kodlanan güvenlik olaylarının ve yol açtıkları zayıatın bölgesel dağılımı.²⁸⁷

²⁸² UNMAS, 2021 Faaliyet Raporu, 31 Ağustos 2022, [url](#), s. 90

²⁸³ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 104-105

²⁸⁴ UNMAS, 2021 Faaliyet Raporu, 31 Ağustos 2022, [url](#), s. 90; UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 104-105

²⁸⁵ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 104

²⁸⁶ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

²⁸⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

1.4.2. Çatışma nedeniyle yerinden edilme

Yerinden edilmenin Somali'deki insani kriz üzerinde yarattığı derin etki devam etmiştir.²⁸⁸ BMMYK'ye göre 31 Ekim 2022 itibarıyla Somali genelinde toplam 2,97 milyon kişi yerinden edilmiştir.²⁸⁹ Ekim 2021 itibarıyla UNOCHA, 2,9 milyon ÜYEK olduğunu ve bu gruptaki 2,2 milyonun “acil insani yardıma ihtiyacı” olduğunu tahmin etmiştir.²⁹⁰ BMMYK Koruma ve Geri Dönüş İzleme Ağı (PRMN)²⁹¹, Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Somali genelinde 1.956.063 kişinin yakın zamanda yerlerinden edildiğini bildirmiştir. Bu yer değiştirmelerin başlıca nedenleri kuraklık (1.145.977 kişi veya tüm yerinden edilmelerin %59'u) ve çatışma ya da güvensizlik (768.635 kişi veya tüm yerinden edilmelerin %39'u) olmuştur. [Şekil 13](#) kapsamında gösterildiği üzere çatışma/güvensizlik nedeniyle yerinden edilen 768.635 kişinin çoğu Ağustos 2022'de (197.269 kişi) ve ardından Ekim 2021'de (118.854 kişi) belgelendirilmiştir.²⁹²

Şekil 13. Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasındaki dönemde çatışma/güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilen kişilerin aylık sayısı, BMMYK PRMN verilerine göre.²⁹³

UNOCHA'nın da bildirdiği üzere “ülke içerisinde yerinden edilmeyi tetikleyen [ç]atışmayla bağlantılı şoklar, hem ÜYEK ve ev sahibi toplulukların insani durumunu olumsuz etkilemektedir”.²⁹⁴ Somali'nin çoğu bölgesinde çatışma ve güvensizlik nedeniyle yerinden edilmiş kişiler aynı bölge içerisinde göç ederken Bay, Orta Juba, Aşağı Şabel ve Togdeyr bölgelerinde böyle olmamıştır.²⁹⁵ Bu raporun referans döneminde idari bölgeler başına çatışma/güvensizlik kaynaklı yer değiştirmelere dair genel bilgiler için bkz. aşağıda yer alan [Şekil 14](#). Bölgesel düzeyde daha ayrıntılı bilgi için lütfen bkz. bölüm [2 Bölgesel güvenlik durumu ve eğilimler](#).

²⁸⁸ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 6

²⁸⁹ BMMYK, Somali Durumu - 31 Ekim 2022 itibarıyla BMMYK'nin İlgili Alanına Giren Nüfus, 6 Aralık 2022, [url](#)

²⁹⁰ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 7

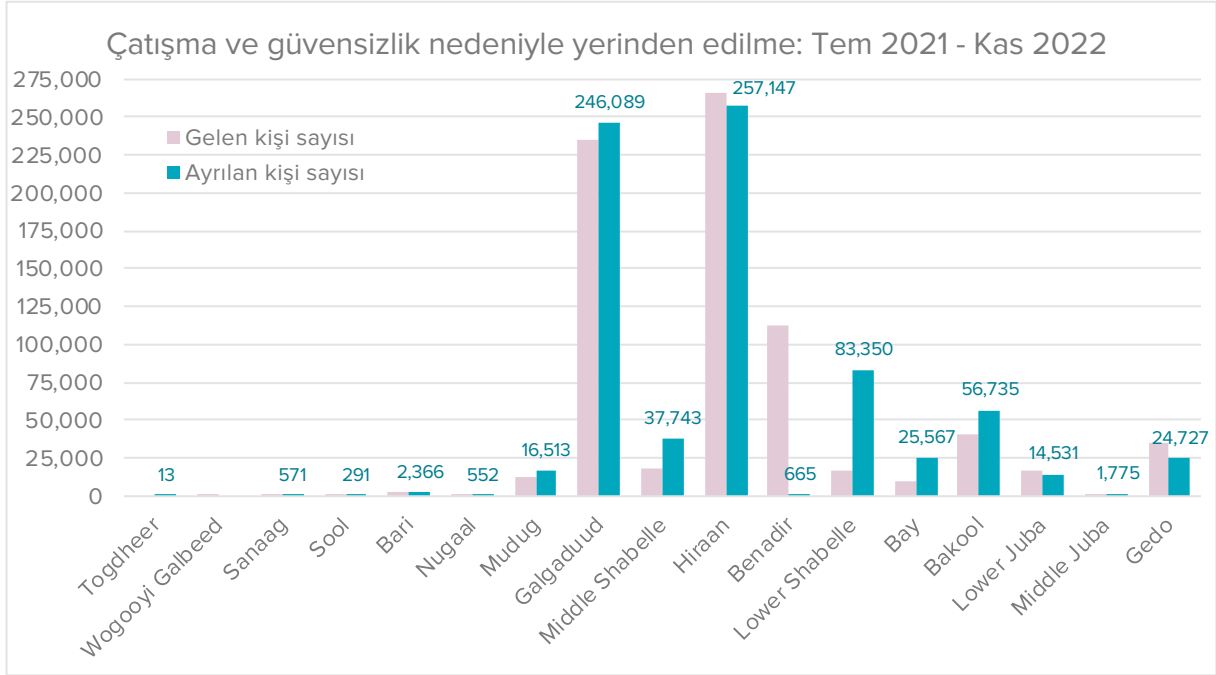
²⁹¹ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

²⁹² BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası'na dayalı EUAA analizi, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

²⁹³ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası'na dayalı EUAA analizi, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

²⁹⁴ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 23

²⁹⁵ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası'na dayalı EUAA analizi, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 14. Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasındaki dönemde Somali'nin idari bölgelerinde yakın zamanda yerlerinden edilen, buralara gelen ve buralardan ayrılan kişilerin sayısı, BMMYK PRMN verilerine göre.²⁹⁶ Sayıların bölgelerden ayrılan kişileri gösterdiğini unutmayın.

Ekim 2021'de UNOCHA, ÜYEK'lerin çoğunluğunun kent dışındaki yerleşim yerlerine taşındığını, buralarda tekrarlanan tahliyeler, temel hizmet ve haklara kısıtlı erişim ve yetersiz barınak dâhil olmak üzere birçok tehlikeli koşulla karşı karşıya kaldığını bildirmiştir.²⁹⁷ (Tahliyeler hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 1.4.3 [Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler](#)) REACH ve CCCM Cluster tarafından Kasım ve Aralık 2021'de Somali genelindeki 2.986 ÜYEK sahasında gerçekleştirilen ayrıntılı değerlendirmeler, aşağıdaki ciddiyet sınıflandırmalarını ortaya koymuştur: Gıda güvenliği ve geçim kaynakları, sağlık, konut, arazi ve mülk ve korumanın yanı sıra su, sıhhi temizlik ve hijyen açısından "aşırı" (ciddiyet puanı 4 üzerinden 4), eğitimin yanı sıra barınma ve gıda dışı unsurlarla ilgili olarak "ciddi" (ciddiyet puanı 4 üzerinden 3) ve beslenmeye ilişkin olarak "stresli" (ciddiyet puanı 4 üzerinden 2).²⁹⁸ Koruma açısından, Kasım 2022'de NRC ve BMMYK'nin Somali'deki çatışma kaynaklı yer değişikliği ile ilgili bilgilendirme raporunda ÜYEK alanlarındaki kadınların, çocukların ve özellikle de evin reisinin kadın olduğu ailelerin riskli durumunu vurgulamıştır. ÜYEK alanlarında sıhhi temizlik tesislerine giden yol boyunca polis noktaları veya ışıklandırma olmaması, saldırı riskini daha fazla artırdığı için derme çatma sığınaklarda kendilerini güvende hissetmedikleri bildirilmiştir. Cinsiyete dayalı şiddet olayları, damgalanma ve misilleme korkusu nedeniyle yeterince bildirilmemeye devam etmiştir.²⁹⁹

²⁹⁶ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası'na dayalı EUAA analizi, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

²⁹⁷ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 27-28

²⁹⁸ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD), Haziran 2022, [url](#), s. 1

²⁹⁹ NRC ve BMMYK, Living in Fear - Conflict-induced displacements in Somalia: Protection gaps, risks and needs, 17 Kasım 2022, [url](#), s. 5

1.4.3. Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler

Ekim 2021’de UNOCHA, 2022 yılında toplam 7,7 milyon Somalili’nin insani yardıma ihtiyacı olduğunu tahmin etmiştir.³⁰⁰ Bu sayı bir önceki yıl Somali’de ihtiyaç sahibi olan tahmini 5,9 milyon kişiden önemli ölçüde daha fazlaydı.³⁰¹ Genel insani durum belirsizliğini sürdürmüştür;³⁰² çatışmanın Somali’yi “dünyanın en az gelişmiş ülkelerinden biri” hâline getirdiği,³⁰³ ekonomik alt yapısını yok ettiği,³⁰⁴ gıda güvensizliğini artırdığı,³⁰⁵ eğitim sistemini zayıflattığı,³⁰⁶ ve insani ihtiyaçlara, yerinden edilmeye ve korunmaya yönelik endişelerini yoğunlaştırdığı bildirilmiştir.³⁰⁷

Başlıca tedarik yolları boyunca devam eden ÜYEK tehdidi nedeniyle, ÜYEK olaylarının oldukça yaygın olduğu bölgelerde ve hâlihazırda hükûmet karşıtı unsurlar³⁰⁸ tarafından kontrol edilen bölgelerde yaşayanlar insani yardıma erişimi sınırlı olmuştur.³⁰⁹ USDOS’a göre silahlı gruplar, özellikle güney ve orta Somali’de olmak üzere yardım malzemelerinin ve diğer unsurların hareketini ve insani yardıma erişimi kasıtlı olarak kısıtlamıştır.³¹⁰ UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021 arasında ülke genelinde³¹¹ insani yardıma erişimle ilgili 30 olay³¹², Ocak-Mart 2022 arasında ise bu tür 25 olay belgelendirmiştir³¹³. Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Ekim 2022 arasındaki dönemde bu konuda veri bulunmamaktadır.

(a) Altyapı hasarı

Eş-Şebab’a karşı savaşta açılan çapraz ateşin sivil altyapıyı sıklıkla vurduğu bildirilmiştir.³¹⁴ Kasım 2022’de Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Ofisi’nden alınan bilgiler, Eş-Şebab’ın önceki aylarda çok sayıda kuyuyu yok ettiğini göstermiştir. Eş-Şebab ayrıca Shabelle Nehri kıyısının bir kısmını, evleri ve bir köprüyü yok etmiş, telekomünikasyon altyapısını zayıflatmış³¹⁵ ve 11 okula zarar vermiştir.³¹⁶ Sivil altyapılara yönelik Eş-Şebab saldırılarının, Somali kuvvetleri

³⁰⁰ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 7

³⁰¹ UNOCHA, 2021 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ocak 2021, [url](#), s. 6

³⁰² SOYDA, Üç Aylık İlerlemeyi Açıklama Raporu, 4 Ocak 2022, [url](#), s. 2

³⁰³ Belgium, CGRS-CEDOCA, Somalia - Veiligheidssituatie in Mogadishu [Security Situation in Mogadishu], 9 Eylül 2022, [url](#), s. 45

³⁰⁴ BM İnsan Hakları Konseyi, Somali’de İnsan Hakları Durumu: Somali’de İnsan Hakları Durumuna İlişkin Bağımsız Uzman Raporu, A/HRC/51/65, 19 Ağustos 2022, [url](#), para. 88

³⁰⁵ IFRC, Somalia | Hunger Crisis 2021-2022 (18 July 2021 to 31 July 2023), 20 Mayıs 2022, [url](#), s. 3

³⁰⁶ ECW, ECW in Somalia, tarihsiz, [url](#)

³⁰⁷ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 16

³⁰⁸ FIC, Another Humanitarian (and Political) Crisis in Somalia in 2022, Haziran 2022, [url](#), s. 4

³⁰⁹ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 104-105

³¹⁰ USDOS, İnsan Hakları Uygulamalarıyla İlgili 2021 Ülke Raporları: Somali, 12 Nisan 2022, [url](#), s. 15

³¹¹ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url, s. 1](#)

³¹² Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: “etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme”, “ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme” ve “erişimi engelleyen silahlı çatışmalar”. UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url, s. 1](#)

³¹³ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url, s. 1](#)

³¹⁴ Just Security, Bombing for Peace in Somalia? Time for a Different Approach, 28 Eylül 2022, [url](#)

³¹⁵ East African (The), Al-Shabaab militants target Somalia’s telecom infrastructure, 9 Kasım 2022, [url](#)

³¹⁶ OHCHR, Somalia: Türk decries steep rise in civilian casualties amid surge in Al-Shabaab attacks, 14 Kasım 2022, [url](#)

ve uluslararası kuvvetlerin taarruzlarına misilleme olarak görüldüğü bildirilmiştir.³¹⁷ AI, 2021 faaliyet raporunda restoranlar ve oteller gibi sivil altyapılara yönelik tekrarlanan Eş-Şebab saldırılarından söz etmiştir.³¹⁸

Referans döneminde örneğin Gedo³¹⁹ (daha ayrıntılı bilgi için bkz. [2.1.1\(c\) Son güvenlik olayları ve eğilimler](#)) veya Galgudud bölgesindeki³²⁰ (daha ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm [2.5.1\(c\) Son güvenlik olayları ve eğilimler](#)) hastaneler de çatışmalardan etkilenmiştir.

(b) Tahliyeler

SFH, 2019 yılında, SFH'nin “kamu ve özel mülkiyet sakinlerinin evlerinden, kamp yerlerinden ve arazilerden ihtiyari ve zorla tahliye edilmesinden kaçınma ve bunlara karşı koruma sağlama” sorumluluğunu sağlayan Ulusal Tahliye Kılavuz İlkelerini benimsemiştir.³²¹ Bu kılavuz ilkelerin 3.1. Maddesi uyarınca tahliyeler yalnızca “olağanüstü ve kaçınılmaz koşullarda” ve “başka alternatif veya uygulamalı müdahale tedbirleri bulunmaması” hâlinde gerçekleştirilebilir.³²² Bununla birlikte NRC'nin Eylül 2021 tarihli yayınında belirtildiği üzere Ulusal Tahliye Kılavuz İlkeleri “bağlayıcı değildir ve mevcut durumu değiştirmez” ve “güçlü bir yasal araç” hâline gelmesini sağlamak için hâlâ eylem gereklidir.³²³

Eylül 2021 itibarıyla zorla tahliyelerin³²⁴ Somali'deki en ciddi ve yaygın koruma riskleri arasında olduğu ve ülke içinde yer değiştirmeleri tetiklediği ve artırdığı bildirilmiştir. Özellikle yerinden edilmiş kişiler için zorla tahliyeler, korunma açısından büyük bir zorluk teşkil etmektedir.³²⁵ UNOCHA'ya göre, Somali'deki ÜYEK'lerin çoğunda yaşadıkları toprakların resmî belgeleri bulunmamaktadır ve bu da onları sürekli tahliyeye maruz bırakmaktadır.³²⁶ Eylül 2021'de Güney Somali'deki zorla tahliyeler üzerine yapılan bir çalışmada, tahliyelerin şiddete karşı artan savunmasızlık, mal varlığı ve sosyal çevre kaybı, cinsel saldırı, geçim kaynaklarının yok olması ve ailelerin ayrı düşmesi dâhil olmak üzere zaten ötekileştirilmiş nüfus üzerinde geniş kapsamlı etkileri olduğu görülmüştür.³²⁷ Ayrıca yoksulluğun ve zorla tahliyelerin birbirine bağımlı olduğunu ve birbirini güçlendirdiği bildirilmiştir.³²⁸ 2018 ile 2021 yılları arasındaki dönem için yıllık tahliye

³¹⁷ Global Centre for the Responsibility to Protect, Atrocity Alert No. 324: Somalia, Ukraine and Justice for Past Atrocities, 2 Kasım 2022, [url](#)

³¹⁸ AI, Uluslararası Af Örgütü Raporu – The State of the World's Human Rights, Somalia, 29 Mart 2022, [url](#), s. 330

³¹⁹ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

³²⁰ Goobjoog, Al-Shabaab overruns Elbur district hospital in Galgudud region, 20 Haziran 2022, [url](#); Al Jazeera, Somalia: Caught between drought and fighting, 8 Aralık 2021, [url](#); Keymedia, UN strongly condemns shelling of hospitals in Somalia, 26 Ekim 2021, [url](#)

³²¹ Somali, Somali Federal Hükûmeti, Ulusal Tahliye Kılavuz İlkeleri, 2019, [url](#), Md. 2.1

³²² Somali, Somali Federal Hükûmeti, Ulusal Tahliye Kılavuz İlkeleri, 2019, [url](#), Md. 3.1

³²³ NRC, “I want my land. You have to go.” Understanding the eviction phenomenon in Baidoa, 16 Eylül 2021, [url](#), s. 26

³²⁴ NRC, “zorla tahliyeler” ifadesini “insanların yaşadıkları evlerden ve/veya topraklardan kendi istekleri dışında ve herhangi bir yasal ya da diğer türde koruma sağlamaksızın çıkarılması” olarak tanımlamaktadır. NRC, An Unnecessary Burden: Forced Evictions and Covid-19, 1 Temmuz 2020, [url](#), s. 1

³²⁵ NRC, “I want my land. You have to go.” Understanding the eviction phenomenon in Baidoa, 16 Eylül 2021, [url](#), s. 4, 12

³²⁶ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 7

³²⁷ Jelle, M. et al., Forced evictions and their social and health impacts in Southern Somalia: a qualitative study in Mogadishu Internally Displaced Persons (IDP) camps, Eylül 2021, [url](#), s. 2

³²⁸ NRC, “I want my land. You have to go.” Understanding the eviction phenomenon in Baidoa, 16 Eylül 2021, [url](#), s. 12

istatistiklerinde azalan bir eğilim olduğu bildirilmiştir.³²⁹ NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre³³⁰ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Somali’de zorla tahliye edilen 203.077 kişi kaydedilmiştir.³³¹ Bölgesel düzeyde daha ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 2 Bölgesel güvenlik durumu ve eğilimler.

1.4.4. Somali'deki kontrol noktaları ve yol güvenliği

IFRC’nin Mayıs 2022 tarihli bir yayınına göre, “güney ve orta Somali’nin birçok bölgesi en iyi şekilde, karadan seyahatin son derece tehlikeli olduğu çatışma bölgeleri olarak tanımlanabilir.”³³² Genel olarak Somali’de seyahat etmek “dönemsel olarak çarpışma” ve “sivilere yönelik saldırılar” dâhil olmak üzere güvenlik zorluklarını³³³ beraberinde getirmektedir.³³⁴ Ancak uluslararası bir uzmanın belirttiğine göre Somalili sivililer serbestçe dolaşabilmekte ve kara yoluyla seyahat edebilmektedir.³³⁵

Uluslararası uzmana göre polis veya ordu mensupları, AMISOM/ATMIS, Somalili siyasetçiler ve kamu görevlileri suikast veya adam kaçırma olaylarının potansiyel hedefi olduklarından onlar için durum farklıdır. Dolayısıyla seyahat güvenliği açısından bu durum kim olduğunuza ve ne yaptığınıza bağlıdır. Örneğin ordu, Mogadişu’dan Baydabo’ya giden yolu, Leego civarındaki bölgeyi Eş-Şebab kontrol ettiği için yüksek riskli bir koridor olarak değerlendirirken çoğu sivil trafik büyük bir sorun yaşamadan buradan geçmektedir. Ancak siviller, güzergahlarına yerleştirilmiş ve yanlışlıkla tetiklenebilecek EYP’ler nedeniyle de risk altındadır. Kamu görevlileri, hükûmet personeli veya askerî personelle bağlantılı kişiler, karayolu ile seyahat ederken dikkatli olma eğilimindedir; çünkü ilçe merkezlerinin dışına çıktıklarında bir Eş-Şebab barikatıyla karşılaşabilirler. AMISOM/ATMIS ve SUO hareketleri, Eş-Şebab tarafından düzenli olarak genellikle EYP’lerle hedef alınmaktadır. AMISOM/ATMIS her zaman hedef alınmaktadır. Genel olaylar açısından bakıldığında hem Hükûmet yanlısı güçlerin hem de Eş-Şebab güçlerinin geniş varlığı nedeniyle Aşağı Şabel, Orta Şabel ve Hiran’dan geçen güzergahlar en sorunlular arasındadır ve her iki tarafın da bölgeleri kontrol etme niyetini yansıtmaktadır.³³⁶

Genel olarak hareket kontrol noktalarına ve kontrol noktasını denetimi altında tutan silahlı aktörler tarafından toplanan çeşitli vergilere tabidir.³³⁷ Hem yerel idareler hem de Eş-Şebab faaliyetlerini finanse etmek için kontrol noktalarından elde edilen gelire bağımlıdır.³³⁸ Ulusaşırı

³²⁹ Somalia Protection Cluster, Koruma Analizi Güncellemesi, 9 Şubat 2022, [url](#), s. 17; NRC, “I want my land. You have to go.” Understanding the eviction phenomenon in Baidoa [Figure], 16 Eylül 2021, [url](#), s. 12

³³⁰ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

³³¹ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

³³² IFRC, Somalia | Hunger Crisis 2021-2022 (18 July 2021 to 31 July 2023), 20 Mayıs 2022, [url](#), s. 5

³³³ Uluslararası uzman, e-posta, 29 Aralık 2022

³³⁴ Freedom House, Freedom in the World 2022 – Somalia, 24 Şubat 2022, [url](#)

³³⁵ Uluslararası uzman, e-posta, 29 Aralık 2022. Somali merkezli bir uluslararası kuruluş için çalışan uluslararası uzman, güvenlik alanında uzmanlığa ve ülkede bu alanda yılların deneyimine sahiptir.

³³⁶ Uluslararası uzman, e-posta, 29 Aralık 2022

³³⁷ Freedom House, Freedom in the World 2022 – Somalia, 24 Şubat 2022, [url](#); Uluslararası uzman, e-posta, 29 Aralık 2022

³³⁸ Uluslararası uzman, e-posta, 29 Aralık 2022

Organize Suça Karşı Küresel İnisiyatif (GI-TOC) tarafından bildirildiği üzere, çoğu durumda, ticari araç sürücüleri federal veya bölgesel güvenlik güçleri ya da diğer silahlı aktörler tarafından kesilen haracı vermek yerine,³³⁹ Eş-Şebab kontrol noktalarından geçmeyi tercih etmektedir.³⁴⁰ Uluslararası uzmana göre, Somalili iş insanları ve toplulukları bu ortama ve farklı gruplar arasında kontrol noktasının kontrolü için sıklıkla değişen rekabete uyum sağlamayı öğrenmişlerdir. İnsanlar, kendilerini/mallarını güvenli bir şekilde geçirebilmek amacıyla bölgedeki hakim güvenlik sağlayıcısı olduğunu düşündükleri kişiye belirli sınırlar içerisinde ödeme yapmaya çalışmaktadır. Üst düzey hükûmet yetkilileri ve siyasetçiler mümkün oldukça hava yoluyla seyahat etme eğilimindedirler.³⁴¹

Eş-Şebab'ın "kırsal alanlardaki varlığını sürdürdüğü, pek çok şehre fiden tedarik güzergâhlarını kontrol altında tuttuğu ve ana caddeler üzerinde mallar ve yolcular için vergi topladığı kontrol noktaları kurduğu bildirilmiştir.³⁴² Yukarıda anılan GI-TOC raporunda da belirtildiği üzere güney Somali'de Eş-Şebab vergi memurları tarafından yönetilen düzinelerce kontrol noktası bulunmaktadır. Bu tür kontrol noktalarını geçen araçlar genellikle Eş-Şebab'ın yetkili vergi birimlerine kayıtlıdır. Eğer kayıtlı değilse sürücünün kayıt ücreti ödemesi, araç ve aracın sahibi hakkında bilgi vermesi gerekmektedir. Eş-Şebab yetkilileri kontrol noktasında gidilecek yere, taşıtın büyüklüğüne ve/veya taşınan malların türüne göre ödenecek tutarı belirlemektedir.³⁴³

Aralık 2022 itibarıyla Eş-Şebab'ın vergi sistemi "makul ölçüde iyi örgütlenmiş"³⁴⁴ veya "sofistike ve etkili bir 'vergilendirme' aracı"³⁴⁵ olarak tanımlanmıştır. Somalili siviller yalnızca yolun başında bir kez ödeme yapmakta, kalan Eş-Şebab kontrol noktalarında tekrar ödeme yapmaları gerekmeden geçmek için kullanacakları bir makbuz almaktadır.³⁴⁶ Eş-Şebab tarafından kontrol edilmeyen bölgelerde her zaman böyle bütünsel bir sistem yoktur. Vergilendirmeden kaçınmak için tali yolların kullanılması oldukça anlamsız hâle gelmiştir, çünkü artık bu yollar da izlenmektedir. Hükûmet kontrolündeki şehirlerin ana girişleri ve çıkışları da kaçınılmaz olarak vergilendirilmektedir.³⁴⁷ GI-TOC raporuna göre "militan grubunun kayda değer bir bütçe fazlası elde ettiğine ve bazı tahminlere göre Somali Federal Hükûmeti'nden daha çok gelir sağladığına inanılmaktadır."³⁴⁸

Eş-Şebab'ın vergi sistemini istihbarat toplama yoluyla ve talep edilen ücretleri ödemeyenlere şiddet tehditleriyle uyguladığı bildirilmektedir.³⁴⁹ Sürücüler Eş-Şebab vergilerini ödememezse veya kontrol noktalarından kaçınmaya çalışırsa aksi durumda ödeyecekleri vergilerin iki katı

³³⁹ 2018 BM Raporu'na göre Eş-Şebab "daha önce başka bir yerde [hâlihazırda] ödeme yapmış sürücülerden olan iki kez vergi almamaktadır". BM Güvenlik Konseyi, Somali ve Eritre ile ilgili 751 (1992) ve 1907 (2009) sayılı kararlar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 7 Kasım 2018 tarihli yazı, S/2018/1002, 9 Kasım 2018, [url](#), para. 86

³⁴⁰ GI-TOC, Terror and Taxes. Inside al-Shabaab's revenue-collection machine, 8 Aralık 2022, [url](#), s. 1

³⁴¹ Uluslararası uzman, e-posta, 29 Aralık 2022

³⁴² Bertelsmann Stiftung, BTI 2022 Ülke Raporu – Somali, 23 Şubat 2022, [url](#) s. 6

³⁴³ GI-TOC, Terror and Taxes. Inside al-Shabaab's revenue-collection machine, 8 Aralık 2022, [url](#), s. 5

³⁴⁴ Uluslararası uzman, e-posta, 29 Aralık 2022

³⁴⁵ GI-TOC, Terror and Taxes. Inside al-Shabaab's revenue-collection machine, 8 Aralık 2022, [url](#), s. 1

³⁴⁶ Uluslararası uzman, e-posta, 29 Aralık 2022; GI-TOC, Terror and Taxes. Inside al-Shabaab's revenue-collection machine, 8 Aralık 2022, [url](#), s. 5

³⁴⁷ Uluslararası uzman, e-posta, 29 Aralık 2022

³⁴⁸ GI-TOC, Terror and Taxes. Inside al-Shabaab's revenue-collection machine, 8 Aralık 2022, [url](#), s. 1

³⁴⁹ GI-TOC, Terror and Taxes. Inside al-Shabaab's revenue-collection machine, 8 Aralık 2022, [url](#), s. 1

kadar para cezasına çarptırılabilirler. “Pazarlık konusu edilemeyen bu para cezaları kısa mesajla gönderilebilir veya araç sahipleri ya da sürücüler hükûmet kontrolündeki alanların dışında bulunan Eş-Şebab mahkemelerine SMS ile çağrılabilir.” Eş-Şebab vergi görevlileri, Somali’nin başkentinde bile “yıldırma taktiklerini özgürce kullanmaktadır.”³⁵⁰

1.5. Somali ve Somaliland’a giriş belgeleri

1.5.1. Somalililer ve Somali etnik kökenli kişiler için hava ve kara yoluyla Somali’ye giriş belgeleri

(a) Kimlik belgeleri

Somalililer ağırlıklı olarak kendilerini aşiret kimlikleriyle tanımlarken³⁵¹ genellikle sadece çok az sayıda kişinin geçerli kimlik belgeleri vardır.³⁵² IRB, 2022’de görüşülen farklı kaynaklara göre Somali’de sivil kimlik tespitini yönetecek “merkezîleştirilmiş bir altyapı bulunmadığını, sonuç olarak hâlihazırda güvenilir ulusal kimlik kullanımının mevcut olmadığını” bildirmiştir.³⁵³ Landinfo 2021’de “çoğu kişinin 1991’den beri [doğum] kaydı ve kimlik belgesi gereklilikleri olmadan yaşamlarını sürdürdüğünü” ifade etmiştir.³⁵⁴ Benzer şekilde BMMYK’nin ifade ettiğine göre 2022’de Somali’ye geri dönen ve geri dönüş sonrası izleme (PRM) kapsamında görüşülen Somalililerin çoğu³⁵⁵ hanelerinde yaşayanların tümünün veya bazılarının kimlik belgesi olmadığını, ancak geri döndüklerinden beri bunun kendilerini etkilemediğini bildirmiştir. Ancak aynı kaynağa göre belgeleri olmadığı için zorluklarla karşılaştıklarını bildiren 350 hanenin (toplam hane sayısının %14’ü) yarısından fazlasının hizmetlere erişimde, %28’inin ise kontrol noktalarında sorun yaşadığı belirtilmelidir.³⁵⁶ Landinfo, “Somalili yetkililerden kimlik belgeleri alan Somalililer, bunu genellikle pasaporta ihtiyaçları olduğunda yaparlar...” diye eklemiştir.³⁵⁷

(b) Belgelerin çıkarılması

Dr. Bakonyi’ye göre pasaportlar ve vizeler Göçmenlik Dairesi’nin bağlı olduğu İç Güvenlik Bakanlığı tarafından çıkartılmaktadır.³⁵⁸ Somali’den pasaport almak isteyenlerin yerel hükûmet tarafından verilen doğum belgesine, aşiret büyüklerinden destek mektubuna ve Cezai Soruşturma Dairesi (CSD) tarafından gerçekleştirilecek güvenlik kontrolüne ihtiyacı vardır. Bu

³⁵⁰ GI-TOC, Terror and Taxes. Inside al-Shabaab’s revenue-collection machine, 8 Aralık 2022, [url](#), s. 16

³⁵¹ Hansen, S.J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 6 Ocak 2023; Norveç, Landinfo, Somalia: Date of birth, age and calendar, 17 Şubat 2021, [url](#), s. 3

³⁵² Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023; Hansen, S.J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 6 Ocak 2022

³⁵³ Kanada, IRB (Göçmenlik ve Mültecilik Dairesi), Somali: Sağlık, eğitim ve istihdam kayıtları dâhil olmak üzere belge alabilme; posta hizmetlerinin hem yerel hem de uluslararası düzeyde etkililiği (2020-Ocak 2022), 28 Ocak 2022, [url](#)

³⁵⁴ Norveç, Landinfo, Somalia: Date of birth, age and calendar, 17 Şubat 2021, [url](#), s. 2

³⁵⁵ Geri dönüş sonrası izleme (PRM) amaçlı bu veri toplama çalışması Kasım 2017’de başlamış, son tur mülakatlar Temmuz - Ağustos 2022 arasında gerçekleştirilmiştir. Veriler Somali genelindeki farklı yerlerine geri dönen 3.251 hane halkı ile sekiz tur hâlinde gerçekleştirilen mülakatlara dayanmaktadır. Kaynak: BMMYK Somali, Somali’ye Mülteci Dönüşü Sonrası İzleme Anı Fotoğrafı 8. Tur, Eylül 2022, [url](#), s.1

³⁵⁶ BMMYK Somali, Somali’ye Mülteci Dönüşü Sonrası İzleme Anı Fotoğrafı 8. Tur, Eylül 2022, [url](#), s. 4

³⁵⁷ Norveç, Landinfo, Somalia: Date of birth, age and calendar, 17 Şubat 2021, [url](#), s. 3

³⁵⁸ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

kişiler Somali dışında yaşıyorsa doğum belgesine ya da aşiret büyüğünün mektubuna ihtiyaçları olduğu bildirilmektedir.³⁵⁹

Gizli kaynaklara göre Hollanda Dışişleri Bakanlığı, pasaport başvurusunda bulunanların yetişkinler için 98,50 USD ve 15 yaşından küçük çocuklar için 55,00 USD ödemesi ve makbuz alması gerektiğini, yukarıda sözü edilenlere ek ücretler alındığına dair “düzenli söylentiler” dolaştığını bildirmiştir.³⁶⁰ Dr. Bakonyi, “rüşvet vermeden pasaport almanın mümkün olduğunu ancak uzun zaman alacağını” ve kişilerin Somali’de yaşayıp yaşamadığına bakılmaksızın pasaport prosedürün yolsuzluktan etkilendiğini kaydetmiştir. “Rüşvet verildiğinde pasaportun birkaç gün içinde çıkarılabileceğini” belirtmiştir.³⁶¹ Dr. Hansen ise genellikle belgelerin çıkarılmasında birçok sorun yaşandığını, hükûmet görevlilerinin düşük ücret aldığını ve dolayısıyla prosedürün yolsuzluğa açık olduğunu ifade etmiştir.³⁶²

Landinfo, “tüm pasaport başvurularının kontrol, onay ve basım için Somali Göç ve Vatandaşlık Müdürlüğü’nün (GVM) ana ofisine gönderildiğini” belirtmiştir.³⁶³ Hollanda Dışişleri Bakanlığı’nın 2019 tarihli bir raporunda GVM’nin Somali genelinde pasaport başvuru merkezleri açtığı, bunların elektronik olarak Mogadişu’daki merkezî sunucuya bağlı olduğu ve belirli yetkili Somali büyükelçiliklerine de başvuru yapılabileceği ifade edilmiştir. Tüm pasaportlar aynı yerde (veren kurumda) basılmakta, daha sonra çeşitli başvuru merkezlerine ve büyükelçiliklere dağıtılmaktadır.³⁶⁴

Görüşülen kaynaklar, pasaport için ve vizeyle bağlantılı tüm belgeler için bir Somali büyükelçiliğine başvuru yapmanın da mümkün olduğu konusunda hemfikirdir.³⁶⁵ Dr. Hansen’e göre aşiret bağlantıları (örneğin aileler) bu süreci kolaylaştırmak için çok önemlidir.³⁶⁶ Somali vatandaşı olmayanlar (yabancı pasaporta sahip olan Somali etnik kökenli kişiler dâhil), Somali’ye seyahat ettiklerinde büyükelçiliklerden veya tanınmış bir kurum tarafından davet edilmişlerse sınırda vize alabilmektedir. Somali vatandaşı olmayan birçok kişi, Somali veya Somaliland’da resmî kanallar aracılığıyla onlar adına vize sürecini yürüten ortak kuruluşlarla bağlantılara sahiptir.³⁶⁷ Dr. Bakonyi, Somali sınırında ve büyükelçiliklerde vize alınabileceğini belirtmiştir.³⁶⁸ Vize alma prosedüründe yolsuzluk olup olmadığı konusunda bilgisi olmadığını da eklemiştir.

Landinfo’nun Şubat 2019’da toplantı yaptığı GVM Mogadişu ve Kismayo temsilcilerine göre Kenya, Etiyopya, Cibuti ve diğer ülkelerdeki Somali etnik kökenli kişiler Somali pasaportlarını

³⁵⁹ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

³⁶⁰ Hollanda, Dışişleri Bakanlığı, Güney ve Orta Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu, Mart 2019, bulunduğu adres: [url](#), s. 29-30

³⁶¹ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

³⁶² Hansen, S.J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 6 Ocak 2023

³⁶³ Norveç, Landinfo, Somalia: Passport application at the Somali Embassy in Brussels, 21 Mayıs 2019, [url](#), s. 1

³⁶⁴ Hollanda, Dışişleri Bakanlığı, Güney ve Orta Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu, Mart 2019, bulunduğu adres: [url](#), s 29- 30

³⁶⁵ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023; Hansen, S.J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 6 Ocak 2023

³⁶⁶ Hansen, S.J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 6 Ocak 2023

³⁶⁷ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

³⁶⁸ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

da alabilmektedir. Bu bilgi, 2019 yılında Nairobi'deki Somali Büyükelçiliği ve Somali konularına aşina olan Batılı bir diplomat tarafından doğrulanmıştır.³⁶⁹

Somaliland'daki Somaliland'lılara Somali pasaportu çıkarılması için bkz. bölüm 1.5.2(f) Somali'ye giren ve Somali'den ayrılan Somaliland'lılar için belgeler.

(c) Somali'ye hava ve kara yoluyla giriş

Somali etnik kökenli ve azınlık gruplarına mensup kişiler dâhil olmak üzere Somali vatandaşlarının hava ve kara yoluyla Somali'ye girmek için pasaporta ihtiyacı vardır. Somali vatandaşları için vize gerekli değildir.³⁷⁰ Somali vatandaşlığı (ve dolayısıyla Somali pasaportu) olmayan Somali etnik kökenli kişiler dâhil olmak üzere yabancılar için vize³⁷¹ gerekmektedir. Örneğini Somali etnik kökenli bir kişinin Kenya'dan Somali'ye girmek için Kenya pasaportu ve vizesi olmalıdır.³⁷² Dr. Hansen, Somalililer ve Somali etnik kökenli kişilerin Somali'ye “pasaportla veya resmî kimlikle” girebileceğini ifade etmiş ve “bağlantıların” önemini vurgulamıştır.³⁷³ Ancak aynı uzmana göre kişinin bağlantılarına ve ağına bağlı olarak Somali'ye girmek için “belge gerekliliğinden kaçınmak” mümkün olabilmektedir.³⁷⁴

Somali Geçici Anayasası uyarınca “her vatandaşın Somali'ye girme, Somali'de kalma ve pasaport alma hakkı vardır.”³⁷⁵ Avrupa Birliği Konseyi'ne bağlı PRADO (Gerçek Seyahat ve Kimlik Belgelerinin Çevrim İçi Resmi Kaydı), farklı yıllardan Somali pasaportlarına örnekler sunmaktadır.³⁷⁶ Gizli kaynaklara göre Hollanda Dışişleri Bakanlığı, Somali pasaportunun hem biyografik hem de biyometrik veriler içerdiğini bildirmiştir.³⁷⁷

(d) Kara sınırları

Farklı kaynaklar Somali'nin kara sınırlarında boşluklar olduğunu, sınırların büyük kısmının kontrol edilmediğini ve insanların bu kısımlardan herhangi bir belge olmadan geçip seyahat edebildiklerini vurgulamıştır.³⁷⁸ 2022'de IRB tarafından görüşülen bir kaynağa göre Somali kara sınırlarına göç memuru yerleştirilmemiştir; bu durum da kara sınırında vize veya pasaport damgası almayı mümkün kılmamaktadır. Bir başka kaynak, pasaport damgalarının Somali havalimanlarında, kara sınırlarında ve daha küçük havalimanlarında standart bir prosedür

³⁶⁹ Norveç, Landinfo, Somalia: Passport application at the Somali Embassy in Brussels, 21 Mayıs 2019, [url](#), s. 3

³⁷⁰ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023; Hansen, S.J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 6 Ocak 2023

³⁷¹ Vize hakkında bilgilere (ör. gerekli belgeler ve ücretler) [buradan](#) ve [buradan](#) erişilebilir. Kaynak: Somali Göç ve Vatandaşlık Müdürlüğü, Vize Çıkarma, tarihsiz, [url](#)

³⁷² Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

³⁷³ Hansen, S.J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 6 Ocak 2023

³⁷⁴ Hansen, S.J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 6 Ocak 2023

³⁷⁵ ILO, Federal Somali Cumhuriyeti, Geçici Anayasa, 1 Ağustos 2012, [url](#), s. 5

³⁷⁶ AB, PRADO, SOM – Somali, tarihsiz, [url](#)

³⁷⁷ Hollanda, Dışişleri Bakanlığı, Güney ve Orta Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu, Mart 2019, bulunduğu adres: [url](#), s 29-30

³⁷⁸ Hansen, S.J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 6 Ocak 2023; Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023; Kanada, Göçmenlik ve Mültecilik Dairesi (IRB), Somali: Kara sınırları ve havalimanlarındaki giriş ve çıkış gereklilikleri (ihtiyaç duyulan belgeler dâhil olmak üzere), yurt içi ve uluslararası seyahat için kontrol noktaları olup olmadığı, Somali içinde ve dışında seyahati kolaylaştıran seyahat acenteleri olup olmadığı konusunda SOM200233 belgesine güncelleme (2018-Ocak 2022), 7 Ocak 2022, [url](#)

olmasına rağmen “kişilerin damganın pasaporta değil “ödeme belgesine” vurulmasını “talep edebileceğini” belirtmiştir.³⁷⁹

1.5.2. Somalililer ve Somali etnik kökenli kişiler için hava ve kara yoluyla Somaliland’a giriş belgeleri

(a) Kimlik belgeleri

BMMYK tarafından 2021’de görüşülen bir kaynağa göre Somaliland Ulusal Kimlik Projesi uyarınca ulusal kimlik kartları çıkarılmış ve hizmetlere erişim gittikçe daha fazla gerekli kılınmıştır.³⁸⁰ Hem Dr. Jutta Bakonyi hem de Dr Stig Hansen, kimlik kullanımının Somaliland’da sınırlı olduğunu belirtmiştir.³⁸¹ Somali’nin batısında yaşayan pek çok orta yaşlı veya yaşlı kişi Cibuti veya Etiyopya’da yaşamış veya eğitim görmüştür ve bazıları da genellikle oradaki aile bağlantılarını kullanarak bu ülkelerden pasaport almıştır.³⁸²

Somaliland kendi pasaportlarını düzenlemektedir; ancak Landinfo’ya göre genel olarak Somalililer’e vermemektedir.³⁸³ Somaliland Vatandaşlık yasasına göre, yalnızca “babası 26 Haziran 1960 ve öncesinde Somali topraklarında yaşayan kişilerin soyundan gelenler” vatandaş olarak kabul edilmektedir.³⁸⁴ Dolayısıyla, Landinfo’nun belirttiği üzere Somaliland vatandaşlığı etnik olarak değil coğrafi olarak kısıtlandırılmaktadır.³⁸⁵ Ayrıca Somaliland kendi vizelerini düzenlemektedir.³⁸⁶

(b) Belgelerin çıkarılması

Kimlikler ve pasaportlar Somali İçişleri Bakanlığı bünyesinde Somali Göçmenlik ve Sınır Kontrolü tarafından verilmektedir.³⁸⁷ Pasaport ve vizeyle ilgili tüm belgeler için Somaliland’ın yurt dışı temsilciliklerine başvuruda bulunmak mümkündür.³⁸⁸ Somaliland’e giriş vizesi ya bu tür temsilcilikler aracılığıyla (örneğin Somaliland’in İngiltere temsilciliği vize işlemlerini gerçekleştirmektedir) veya sınırda verilir.³⁸⁹

³⁷⁹ Kanada, IRB, Somali: Kara sınırları ve havalimanlarındaki giriş ve çıkış gereklilikleri (ihtiyaç duyulan belgeler dâhil olmak üzere), yurt içi ve uluslararası seyahat için kontrol noktaları olup olmadığı, Somali içinde ve dışında seyahati kolaylaştıran seyahat acenteleri olup olmadığı konusunda SOM200233 belgesine güncelleme (2018-Ocak 2022), 7 Ocak 2022, [url](#)

³⁸⁰ BMMYK, Citizenship and statelessness in the Horn of Africa, Aralık 2021, [url](#), s. 45; Neurotechnology, Somaliland National ID Project, 2015, [url](#)

³⁸¹ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023; Hansen, S.J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 6 Ocak 2023

³⁸² Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

³⁸³ Norveç, Landinfo, Somalia/Etiopia: Søknad om somalisk pass i Nordvest-Somalia (Somaliland) [Somalia/Ethiopia: Application for a Somali passport in Northwest Somalia (Somaliland)], 30 Eylül 2021, [url](#), s. 1-2

³⁸⁴ Somaliland Cumhuriyeti, Vatandaşlık Kanunu (Kanun No: 22/2002), tarihsiz, bulunduğu adres: [url](#), s. 2

³⁸⁵ Norveç, Landinfo, Somalia/Etiopia: Søknad om somalisk pass i Nordvest-Somalia (Somaliland) [Somalia/Ethiopia: Application for a Somali passport in Northwest Somalia (Somaliland)], 30 Eylül 2021, [url](#), s. 1-2

³⁸⁶ Somaliland Cumhuriyeti, Somaliland Göçmenlik Bürosu, Vize Bölümü, tarihsiz, [url](#)

³⁸⁷ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

³⁸⁸ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

³⁸⁹ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

(c) Somaliland'e giriş ve Somaliland'den çıkış

Somaliland'in 1995 sayılı Göçmenlik Yasası Madde 4. Somaliland topraklarına girme koşulları kapsamında "Bir yabancı'nın Somaliland topraklarına girmesine şu şartla izin verilebilir:

- Geçerli bir pasaporta veya benzer bir seyahat belgesine ya da gerçek adını gösteren ve belgedeki kişi için düzenlenmiş bir belgeye sahip olması.
- Bu Yasaya uygun olarak Somaliland topraklarında geçerli bir giriş ve kalma izni."³⁹⁰

Yabancılar ve Somaliland'lıların (Somaliland etnik kökenli kişiler ve azınlık gruplarına mensup Somaliland'lılar) Somaliland'a girmek için ihtiyaç duyacağı belge pasaporttur.³⁹¹ Somali dâhil başka bir ülkenin vatandaşı olan ve Somaliland pasaportu bulunmayan Somali etnik kökenli bir kişi resmî sınır kapısından Somaliland'a girmek isterse vizeye ihtiyaç duymaktadır.³⁹² BMMYK 2022'de Somaliland'lı olmayan ve Puntland veya güney/orta Somali'den Somaliland'a gelen kişilerin pasaportu ya da ulusal kimlik belgesi olması gerektiğini ve varışta vize için 15 USD ücret istendiğini bildirmiştir.³⁹³

Dr. Bakonyi'ye göre Somaliland vizesi almak isteyen kişilerin sıklıkla Somaliland'de bir bağlantısı vardır ve bu bağlantı, ilgili kişi için vize başvurusunu gerçekleştirir. Kişi gerekli tüm online belgeleri, pasaportunu, bir fotoğraf (ödemeyi değil; ödeme havalimanında yapılacaktır) ve bir davet mektubu gönderir ve ardından bağlantı vize işlemlerini gerçekleştirir. Kişi vizenin bir kopyasını e-posta yoluyla teslim alır. Esas vize sınırda alınır. Sınırdaki yetkililer "kişinin esas vizesinin olup olmadığını kontrol eder ve varsa pasaporta vize damgasını vurur." Ücret 60 USD'dir.³⁹⁴

(d) Hava yoluyla seyahat

Mogadişu'daki BMMYK ofisi, 2020 yılında IRB'ye Somaliland havalimanlarına giren yabancıların Somaliland ülkesi için geçerli bir pasaporta ve giriş vizesine sahip olması gerektiğini bildirmiştir.³⁹⁵ Etnik Somaliler, Somaliland'e vardktan sonra tüm giriş noktalarında vize alabilir.³⁹⁶ Almanya Dışişleri Ofisi, Somaliland'de en fazla 30 günlük konaklamalar için Berbera, Borema, Burco, Erigavo ve Hargeysa'daki havalimanlarında "varışta" vize başvurusunda bulunabileceğini belirtmiştir. Kalış amacının kanıtı olarak davet alınması zorunludur. Davet olmadan giriş reddedilebilir. Vize ücretleri USD cinsinden ve elden ödenmelidir.³⁹⁷

³⁹⁰ Somaliland Cumhuriyeti, Somaliland Göçmenlik Kanunu 1995, tercüme eden: ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü), bulunduğu adres: [url](#), s. 5-6

³⁹¹ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023; Hollanda, Dışişleri Bakanlığı, Güney ve Orta Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu, Mart 2019, bulunduğu adres: [url](#), s. 15

³⁹² Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

³⁹³ BMMYK (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği), Somali'den Kaçan İnsanlara Yönelik Uluslararası Koruma Endişeleri, Eylül 2022, [url](#), s. 126

³⁹⁴ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

³⁹⁵ Kanada, IRB (Göçmenlik ve Mültecilik Dairesi), Somali: Kara sınırları ve havalimanlarındaki giriş ve çıkış gereklilikleri (ihtiyaç duyulan belgeler dâhil olmak üzere), yurt içi ve uluslararası seyahat için kontrol noktaları olup olmadığı, Somali içinde ve dışında seyahati kolaylaştıran seyahat acenteleri olup olmadığı konusunda SOM200233 belgesine güncelleme (2018-Ocak 2022), 7 Ocak 2022, [url](#)

³⁹⁶ Kanada, IRB (Göçmenlik ve Mültecilik Dairesi), Somali: Kara sınırları ve havalimanlarındaki giriş ve çıkış gereklilikleri (ihtiyaç duyulan belgeler dâhil olmak üzere), yurt içi ve uluslararası seyahat için kontrol noktaları olup olmadığı, Somali içinde ve dışında seyahati kolaylaştıran seyahat acenteleri olup olmadığı konusunda SOM200233 belgesine güncelleme (2018-Ocak 2022), 7 Ocak 2022, [url](#)

³⁹⁷ Almanya Dışişleri Bakanlığı, Somali: Seyahat ve Güvenlik Tavsiyesi (Seyahat Uyarısı), 18 Aralık 2022, <https://www.auswaertiges-amt.de/de/ReiseUndSicherheit/somaliasicherheit/203132>

(e) Kara sınırları

Mogadişu'daki BMMYK ofisi IRB'ye, Somali'deki kara sınırlarında Somali vatandaşlarının ulusal bir kimliğe ve yabancıların giriş-çıkış vizelerine sahip olması gerektiğini, pasaportlu vatandaşların ise “resmî giriş noktaları” olarak tanımlanan noktalarda hem girişte hem de çıkışta pasaportlarını damgalatacaklarını bildirmiştir.”³⁹⁸ Dr. Bakonyi'ye göre Cibuti ile kara sınırında vize verilmemektedir.³⁹⁹

(f) Somali'ye giren ve Somali'den ayrılan Somaliland'lılar için belgeler

Dr. Bakonyi'ye göre Somali'ye hava yoluyla giriş yapacak Somaliland'lıların Somali pasaportuna veya kimliğe ihtiyacı vardır.⁴⁰⁰ Somali'ye giriş yapmak isteyen Somaliland'lılar yabancı olarak görülmemekte ve Somali Federal Cumhuriyeti'nin bir parçası olarak kabul edildiklerinden vizeye ihtiyaç duymamaktadır.⁴⁰¹ Somali, Somaliland pasaportunu tanımamaktadır. Somali pasaportu olan Somaliland'lılar Somali'ye girebilir; “aksi takdirde hava yoluyla seyahat edemez”. Ancak Somali kendisi ile Somaliland arasında herhangi bir resmî sınır tanımadığı için kara yoluyla seyahat edebilirler. Çok az kişinin pasaportu olduğu göz önünde bulundurulduğunda Somaliland ile Somali arasında seyahat yaygındır.⁴⁰² Landinfo'ya göre Somali'nin farklı yerlerinde Somali pasaportu için başvuruda bulunmak mümkündür. Bu yerlere “seyahat acentesi” denmektedir.⁴⁰³ Bildirildiğine göre Somalili yetkililer; Hargeysa, Burao (Burco), Badhan, Buhodle ve Balanbale'de Somali pasaportu için başvuruları kabul eden yerler olduğunu belirtmiştir.⁴⁰⁴

Somalililer ile ilgili olarak Mogadişu'daki BMMYK ofisi IRB'ye Somaliland “asıllı” olmayan Somali vatandaşlarının vize ücreti ödemek zorunda olduğunu bildirmiştir.⁴⁰⁵ Daha spesifik olarak Dr. Bakonyi'ye göre, Somaliland'de Somali'den gelen ve Somaliland'daki baskın aşiretlere (Cisse, Isaaq, Dulbahante, Warsangeli, Gadabursi) ait olmayan kişiler yabancı sayılır ve vizeye ihtiyaç duyar.⁴⁰⁶ Dr. Hansen, Somaliland'e seyahat eden güney Somalililer için “bir tür vizeye sahip olmanın iyi olduğunu” ifade etmiştir.⁴⁰⁷

³⁹⁸ Kanada, IRB (Göçmenlik ve Mültecilik Dairesi), Somali: Kara sınırları ve havalimanlarındaki giriş ve çıkış gereklilikleri (ihtiyaç duyulan belgeler dâhil olmak üzere), yurt içi ve uluslararası seyahat için kontrol noktaları olup olmadığı, Somali içinde ve dışında seyahati kolaylaştıran seyahat acenteleri olup olmadığı konusunda SOM200233 belgesine güncelleme (2018-Ocak 2022), 7 Ocak 2022, [url](#)

³⁹⁹ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

⁴⁰⁰ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

⁴⁰¹ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

⁴⁰² Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

⁴⁰³ Norveç, Landinfo, Somalia/Etiopia: Søknad om somalisk pass i Nordvest-Somalia (Somaliland) [Somalia/Ethiopia: Application for a Somali passport in Northwest Somalia (Somaliland)], 30 Eylül 2021, [url](#), s. 2

⁴⁰⁴ Norveç, Landinfo, Somalia/Etiopia: Søknad om somalisk pass i Nordvest-Somalia (Somaliland) [Somalia/Ethiopia: Application for a Somali passport in Northwest Somalia (Somaliland)], 30 Eylül 2021, [url](#), s. 2

⁴⁰⁵ Kanada, IRB, Somali: Kara sınırları ve havalimanlarındaki giriş ve çıkış gereklilikleri (ihtiyaç duyulan belgeler dâhil olmak üzere), yurt içi ve uluslararası seyahat için kontrol noktaları olup olmadığı, Somali içinde ve dışında seyahati kolaylaştıran seyahat acenteleri olup olmadığı (2018-Ağustos 2020), 3 Eylül 2020, [url](#)

⁴⁰⁶ Bakonyi, J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023

⁴⁰⁷ Hansen, S.J., EUAA ile çevrim içi görüşme, 6 Ocak 2023

2. Bölgesel güvenlik durumu ve eğilimler

2.1. Jubaland

2.1.1. Gedo

(a) Genel Bilgiler

Gedo bölgesi, Somali'nin en büyük ikinci bölgesidir.⁴⁰⁸ Ülkenin güneybatı köşesinde yer almaktadır. Güneybatıda Kenya ve kuzeybatıda Etiyopya ile uluslararası sınırları vardır. Ayrıca şu bölgelerle iç sınırları mevcuttur: Sırasıyla kuzeydoğuda Bakul, doğuda Bay, güneyde ise Orta Juba ve Aşağı Juba. Bölge altı ilçeden oluşmaktadır: Garbahare, Luuq, Doolow, Beled Hawo (veya Bula Hawa), Ceel Waaq (veya El Wak) ve Bardera (veya Bardere). Bölgenin idari merkezi Garbahare'dir.⁴⁰⁹ En büyük şehirler Bardere ve Beled Hawo'dur. Gedo'nun aşiret yapısı çok çeşitlidir. En büyük ve hem siyasi hem de askerî açıdan en güçlü aşiret, Juba Nehri'nin batısındaki toprakların neredeyse tamamına hâkim olan Marehan'dır (Darood). Nehrin doğusundaki kırsal alanlara ise Rahanweyn aşireti hâkimdir.⁴¹⁰ Alt aşiretler hakkında bilgiler dâhil olmak üzere Gedo bölgesindeki aşiret yapısı hakkında daha ayrıntılı ve tarihsel bilgiler için bkz. EASO'nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Gedo'nun 2022 yılındaki nüfusu 938.249 kişi olarak listelenmiştir.⁴¹¹ UNOCHA, Gedo'nun 2021 yılındaki nüfusunu 736.706 kişi olarak tahmin etmiştir (119.716 erkek, 115.001 kadın, 474.236 çocuk ve 27.753 yaşlı olmak üzere).⁴¹² UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması'na göre⁴¹³ Gedo'nun tahmini nüfusu⁴¹⁴ 508.405 kişiydi. Bunlardan 109.142'si kentsel alanlarda, 177.742'si kırsal alanlarda, 144.793'ü ise göçebe olarak yaşıyordu.⁴¹⁵ ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

⁴⁰⁸ UN Habitat ve IOM, Dolow – Kentsel Profil, Kasım 2018, [url](#), s. 8

⁴⁰⁹ MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

⁴¹⁰ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 46

⁴¹¹ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

⁴¹² UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

⁴¹³ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, "Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır". Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

⁴¹⁴ 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#)

⁴¹⁵ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

Referans döneminde Gedo bölgesinin bazı kesimlerinin Eş-Şebab kontrolünde olduğu bildirilmiştir.⁴¹⁶ Harita 4. Somali - Tahminî Bölge Kontrolü'ne göre 30 Kasım 2022 itibarıyla Gedo'nun kuzeybatısında, Kenya sınırında bulunan Cows Qurun'daki (veya Ows Qurun) ve çevresindeki alanlarla Gedo'nun orta kesimindeki Ceel Adde (veya El Adde) şehri ve çevresinin yanı sıra Orta Juba sınırındaki çoğu alanı Eş-Şebab'ın kontrol ettiği bildirilmiştir.⁴¹⁷ BM Somali Uzmanları Paneli tarafından Ekim 2021'de belgelendirildiği üzere Bardere'nin bazı kesimleri de doğrudan Eş-Şebab kontrolü altındaydı.⁴¹⁸ Daha kuzeyde, Luuq çevresindeki bölgeden Kenya, Etiyopya, Bay ve Bakul sınırlarında yer alan bölgelere kadarki kontrolün karma veya belirsiz olduğu belirtilmiştir.⁴¹⁹ Political Geography Now tarafından 30 Haziran 2021 itibarıyla hazırlanan bir başka harita, Gedo bölgesindeki karma/belirsiz kontrol ve Eş-Şebab kontrolü altındaki bölgeleri, yukarıda sözü edilen daha yakın tarihli (Kasım 2022) harita ile benzer şekilde göstermektedir.⁴²⁰

Kaynaklar, Eş-Şebab'ın Gedo bölgesinde varlık gösterdiğini bildirmiş,⁴²¹ Doolow ve Luuq ilçelerinde bulunduklarından bahsetmiştir.⁴²² Şubat 2022'de Jubaland başkan yardımcısı Mohamud Sayid Adan'ın Eş-Şebab'ın Gedo bölgesindeki topluluklardan %83'ünden fazlası üzerinde nüfuzu olduğunu, burada eğitimler gerçekleştirdiklerini, yargıyı ve ekonomiyi ele geçirdiklerini belirttiği bildirilmiştir.⁴²³ Eş-Şebab ayrıca Gedo bölgesindeki kasabalarda aktif bir muhbir ve ajan ağı da kurmuştur.⁴²⁴

Aşiretler Gedo'daki bölgesel siyasette önemli bir rol oynamıştır. Gedo bölgesindeki birçok kabile, silahlı çatışma dâhil olmak üzere çeşitli yollarla kendi çıkarlarının peşinden gitmiştir. Marehan aşireti hem Gedo bölgesinde hem de ulusal siyasi sahnede açık ara en güçlü klan olmuştur. Gedo bölgesi üzerinde "hegemonik kontrol" sağlamışlardır. Diğer aşiretler arasında ise Gedo bölgesindeki toprak, ticaret ve siyaset konularındaki hakları en şiddetli şekilde iddia eden aşiret Garre olmuştur.⁴²⁵

⁴¹⁶ SMN, Ahmed Madobe returns to Kismayo after Dhobley visit, 4 Temmuz 2022, [url](#); SMN, Howlgallo ka dhan ah Al Shabaab oo ka bilaabanaya Jubbooyinka iyo Gedo [Operations against Al-Shabaab starting in Jubba and Gedo], 12 Aralık 2022, [url](#)

⁴¹⁷ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁴¹⁸ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 5 Ekim 2021 tarihli yazı, S/2021/849, 6 Ekim 2021, [url](#), para. 11

⁴¹⁹ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁴²⁰ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2021 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁴²¹ VOA, Ethiopia Deploys New Troops into Neighboring Somalia, 8 Ağustos 2022, [url](#); SMN, Somali Govt forces carry out anti-al-Shababa operation in Gedo, 11 Temmuz 2022, [url](#); Xinhua, Somali forces seize control of al-Shabab bases in southern region, 11 Temmuz 2022, [url](#)

⁴²² SMN, Somali Govt forces carry out anti-al-Shababa operation in Gedo, 11 Temmuz 2022, [url](#); Xinhua, Somali forces seize control of al-Shabab bases in southern region, 11 Temmuz 2022, [url](#)

⁴²³ Horseed Media, Jubbaland oo war kasoo saartay xaaladda gobolka Gedo [Jubbaland released news about the situation in Gedo region], 10 Şubat 2022, [url](#)

⁴²⁴ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 48

⁴²⁵ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 47

30 Haziran 2021 tarihine kadar Gedo'daki çeşitli aktörler ve nüfuzları hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. EASO'nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

Çatışma dinamikleri

Son yıllarda SFH ile Jubaland eyaleti arasındaki rekabete dayalı iç siyasi sürtüşmeler nedeniyle en önemli silahlı çatışmalar Gedo bölgesinde yaşanmıştır.⁴²⁶ Mayıs 2022'de Hasan Şeyh Mahmud'un yeni Somali Cumhurbaşkanı olarak seçilmesinin ardından⁴²⁷ Somali Federal Hükûmeti (SFH) ile Jubaland eyaleti arasındaki iş birliğinin yeniden düzene girdiği bildirilmektedir.⁴²⁸

Referans dönemindeki çatışma dinamikleri arasında hükûmet ve AMISOM/ATMIS kuvvetlerinin Gedo bölgesinde Eş-Şebab'a karşı yürüttüğü operasyonlar bulunmaktadır.⁴²⁹ Eş-Şebab ile bağlantılı kaynaklar; grubun Beled Xawo, Garbahare,⁴³⁰ Bardera⁴³¹ ve Luuq⁴³² şehirleriyle Ceel Waaq ilçesinde⁴³³ örneğin ⁴³⁴ SUO kuvvetlerine,⁴³⁵ SFH'ye,⁴³⁶ Kenya ordusu için çalışmakla suçlanan kişilere ⁴³⁷ ve Etiyopya kuvvetlerine ⁴³⁸ düzenlediği saldırıları bildirmiştir.

⁴²⁶ Hiiraan Online, Madobe says federal cooperation restored in Jubbaland, 21 Mayıs 2022, [url](#); WI, Return of Old Leader Presents New Opportunities in Somalia, 26 Mayıs 2022, [url](#); Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 48

⁴²⁷ Uluslararası Kriz Grubu, New President in Somalia, New Opportunity for Reconciliation [Podcast], 27 Mayıs 2022, [url](#); East African (The), Somalia's Farmaajo hands over presidency to Mohamud, 23 Mayıs 2022, [url](#)

⁴²⁸ Hiiraan Online, Madobe says federal cooperation restored in Jubbaland, 21 Mayıs 2022, [url](#); Garowe Online, Wejiga cusub ee gobolka Gedo uu galayo iyo hubanti la'aan jirta [New developments in Gedo region and uncertainty], 22 Ekim 2022, [url](#)

⁴²⁹ SMN, Somali army conducts operation against Al-Shabaab in Jubaland, 3 Kasım 2021, [url](#); Radio Dalsan, Ciidanka Xoogga Oo La Wareegay Degaanno Ka Tirsan Gobolka Gedo [The Army Has Taken Over Areas In Gedo Region], 9 Kasım 2021, [url](#); SMN, NISA carries out an operation in Gedo region, 23 Haziran 2022, [url](#); SD, Government and Al-Shabaab forces clash in Gedo region, 10 Temmuz 2022, [url](#); Halbeeg, Somali forces can take over security responsibility of their country – AU, 27 Eylül 2022, [url](#); MEE, Somalia: Turkey's Bayraktar TB2 drones join offensive against al-Shabab, 1 Ekim 2022, [url](#)

⁴³⁰ SomaliMemo, Taliyihii Nabad sugidda degmada Beled Xaawo iyo 4 askari oo ku dhintay dagaal ka dhacay Gedo [Commander and 4 soldiers died in a fight in Gedo's Beled Haawo district], 25 Eylül 2022, [url](#); Radio Al-Furqan, Al-Shabaab Oo Weeraro Ka Geystay Muqdisho Iyo Garbahaarey [Al-Shabaab Carried Out Attacks In Mogadishu And Garbahaarey], 29 Mayıs 2022, [url](#); Radio Al-Furqan, Weeraro Lagu Dhaawacay Saraakiil Katirsan DF Oo Ka Dhacay Banaadir Iyo Gedo [Officers of special police force injured in attacks on Banaadir and Gedo], 28 Ağustos 2022, [url](#)

⁴³¹ Calamada, Dagaal Culus Oo Ciidamada Mujaahidiinta Iyo Xabashida Ku Dhexmaray Gedo [Heavy fighting between Mujahideen forces and Ethiopians in Gedo], 2 Eylül 2022, [url](#)

⁴³² Radio Al-Furqan, Qarax Dhimasho Iyo Dhaawac Ay Noqdeen Askarta DF Oo Ka Dhacay Gobolka Gedo [SNA soldiers killed and injured in Gedo region], 12 Mayıs 2022, [url](#)

⁴³³ Radio Al-Furqan, Howlgal Lagu Dilay Xabno La Shaqeynayay Sirdoonka Kenya Oo Ka Dhacay Gedo [Group cooperating with Kenyan intelligence killed in operation in Gedo], 31 Temmuz 2022, [url](#)

⁴³⁴ Bu örneklerin kapsayıcı olmadığını unutmayın.

⁴³⁵ Radio Al-Furqan, Weeraro Lagu Dhaawacay Saraakiil Katirsan DF Oo Ka Dhacay Banaadir Iyo Gedo [Officers of special police force injured in attacks on Banaadir and Gedo], 28 Ağustos 2022, [url](#); Radio Al-Furqan, Al-Shabaab Oo Weeraro Ka Geystay Muqdisho Iyo Garbahaarey [Al-Shabaab Carried Out Attacks In Mogadishu And Garbahaarey], 29 Mayıs 2022, [url](#); Radio Al-Furqan, Qarax Dhimasho Iyo Dhaawac Ay Noqdeen Askarta DF Oo Ka Dhacay Gobolka Gedo [SNA soldiers killed and injured in Gedo region], 12 Mayıs 2022, [url](#)

⁴³⁶ SomaliMemo, Taliyihii Nabad sugidda degmada Beled Xaawo iyo 4 askari oo ku dhintay dagaal ka dhacay Gedo [Commander and 4 soldiers died in a fight in Gedo's Beled Haawo district], 25 Eylül 2022, [url](#)

⁴³⁷ Radio Al-Furqan, Howlgal Lagu Dilay Xabno La Shaqeynayay Sirdoonka Kenya Oo Ka Dhacay Gedo [Group cooperating with Kenyan intelligence killed in operation in Gedo], 31 Temmuz 2022, [url](#)

⁴³⁸ Radio Al-Furqan, Howlgallo Khasaare Culus Ka Dhashey Oo Ka Dhacay Gedo, Jubbooyinka Iyo Bakool [Operations That Resulted In Heavy Losses In Gedo, Jubba And Bakool], 14 Mayıs 2022, [url](#); Calamada, Dagaal Culus Oo Ciidamada Mujaahidiinta Iyo Xabashida Ku Dhexmaray Gedo [Heavy fighting between Mujahideen forces and Ethiopians in Gedo], 2 Eylül 2022, [url](#)

Bölgede görev yapan bir istihbarat komutanına göre Doolow ve Luuq'ta Eş-Şebab tarafından sivillere yönelik saldırılar gerçekleştirildikten sonra⁴³⁹ 10 Temmuz 2022'de Somali güvenlik güçleri iki şehirdeki Eş-Şebab üslerini ele geçirmiştir.⁴⁴⁰ Temmuz 2022'de bu iki şehirde hükûmet güçleri tarafından yürütülen operasyonların amacının, Eş-Şebab tarafından ele geçirilen bölgesel yolların yeniden açılması olduğu bildirilmiştir.⁴⁴¹ Eylül 2022'de Somali hükûmeti, Gedo'da ve Somali'nin diğer bölgelerinde yürütülen operasyonlarda 60'tan fazla bölgeyi Eş-Şebab'tan kurtardığını iddia etmiştir.⁴⁴² Ekim 2022'de ise hükûmet kaynaklarına göre Eş-Şebab'ın Somali ve AMISOM/ATMIS güçleri tarafından "son yıllarda yürütülen en büyük saldırıya" maruz kalarak Gedo'da ve Somali'nin diğer bölgelerinde toprak kaybettiği belirtilmiştir.⁴⁴³

Ağustos 2022'nin başlarında Eş-Şebab güçlerinden "çok sayıda kişinin" Gedo bölgesinde, sınırın yakınında toplandığı bildirilmiştir. Etiyopya birlikleri, sınır kasabası Doolow'da ve çevresinde üsler kurmuştur.⁴⁴⁴ Etiyopya güçleri daha önce de Doolow'da konuşlanmıştır. Eş-Şebab'a karşı mücadelede Somali güçlerine destek olmak için bu sefer tahminen 200 asker daha sınır bölgelerinde konuşlandırılmıştır.⁴⁴⁵ Ayrıca bir Etiyopya askerî konvoyunun da Eş-Şebab güçleriyle savaşmak için Beled Hawo'ya gönderildiği bildirilmiştir.⁴⁴⁶

Örneğin⁴⁴⁷ Haziran⁴⁴⁸, Ağustos⁴⁴⁹ ve Ekim 2022'de⁴⁵⁰ Kenya⁴⁵¹ ve Etiyopya tarafından gerçekleştirilen⁴⁵² ve Ceel Adde,⁴⁵³ Khadijo Haji köyünün bazı bölgeleri, Buusaar⁴⁵⁴ ve Kabas⁴⁵⁵ şehirlerinin yanı sıra Likoooley ve Garsaal köylerini vuran hava saldırıları bildirilmiştir. Bunlardan

⁴³⁹ Xinhua, Somali forces seize control of al-Shabab bases in southern region, 11 Temmuz 2022, [url](#)

⁴⁴⁰ SMN, Somali Govt forces carry out anti-al-Shababa operation in Gedo, 11 Temmuz 2022, [url](#)

⁴⁴¹ SD, Government and Al-Shabaab forces clash in Gedo region, 10 Temmuz 2022, [url](#)

⁴⁴² Halbeeg, Somali forces can take over security responsibility of their country – AU, 27 Eylül 2022, [url](#)

⁴⁴³ MEE, Somalia: Turkey's Bayraktar TB2 drones join offensive against al-Shabab, 1 Ekim 2022, [url](#)

⁴⁴⁴ VOA, Ethiopia Deploys New Troops into Neighboring Somalia, 8 Ağustos 2022, [url](#)

⁴⁴⁵ Caasimada, Wareysi: Jubbaland oo xog cusub ka bixisay ciidanka Itoobiya ee soo galay Gedo [Interview: Jubbaland has given new information about the Ethiopian army that entered Gedo], 7 Ağustos 2022, [url](#)

⁴⁴⁶ SG, Ethiopia deploys thousands of fresh troops in south Somalia, 7 Ağustos 2022, [url](#)

⁴⁴⁷ Bu örneklerin kapsayıcı olmadığını unutmayın.

⁴⁴⁸ Keydmedia, Kenya resumes airstrikes in Somalia after new president elected, 15 Haziran 2022, [url](#); SMN, KDF carried out airstrike in Gedo region, south of Somalia, 22 Haziran 2022, [url](#)

⁴⁴⁹ VOA, Ethiopia Deploys New Troops into Neighboring Somalia, 8 Ağustos 2022, [url](#)

⁴⁵⁰ SG, Kenyan air strike kills livestock, destroys homes in south Somalia: resmî, 22 Ekim 2022, [url](#)

⁴⁵¹ SG, Kenyan air strike kills livestock, destroys homes in south Somalia: official, 22 Ekim 2022, [url](#); SMN, KDF carried out airstrike in Gedo region, south of Somalia, 22 Haziran 2022, [url](#)

⁴⁵² VOA, Ethiopia Deploys New Troops into Neighboring Somalia, 8 Ağustos 2022, [url](#)

⁴⁵³ SG, Kenyan air strike kills livestock, destroys homes in south Somalia: resmî, 22 Ekim 2022, [url](#); Keydmedia, Kenya resumes airstrikes in Somalia after new president elected, 15 Haziran 2022, [url](#)

⁴⁵⁴ SMN, KDF carried out airstrike in Gedo region, south of Somalia, 22 Haziran 2022, [url](#); Keydmedia, Kenya resumes airstrikes in Somalia after new president elected, 15 Haziran 2022, [url](#)

⁴⁵⁵ VOA, Ethiopia Deploys New Troops into Neighboring Somalia, 8 Ağustos 2022, [url](#)

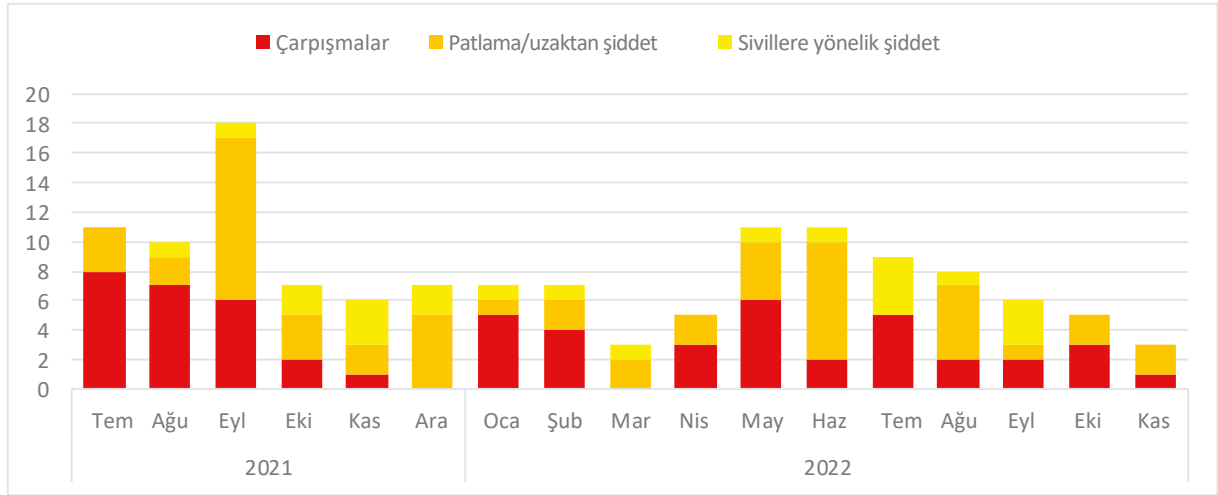
bazıları Eş-Şebab'ın kaleleridir.⁴⁵⁶ Bildirilenlere göre hava saldırıları çiftlik hayvanlarının ölümüne, evlerin yıkılmasına⁴⁵⁷ ve sivil zayıtlara neden olmuştur.⁴⁵⁸

Eski cumhurbaşkanı Muhammed Abdullahi Farmaajo döneminde 30 Haziran 2021 tarihine kadar Gedo'daki çatışma dinamikleri hakkında daha fazla bilgi için bkz. EASO'nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

Güvenlik olayları (çarpmalar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıt

ACLED, referans döneminde Gedo bölgesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 122 zayıtla sonuçlanan 134 güvenlik olayı bildirmiştir (Şekil 15).⁴⁵⁹

Şekil 15. Gedo - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre.⁴⁶⁰

İlçe düzeyinde bakılacak olursa Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında en çok güvenlik olayı Bardere'de (33 olay) kaydedilmiş, onu Ceel Waaq (30 olay) takip etmiştir (Şekil 16).⁴⁶¹

⁴⁵⁶ Keydmedia, Kenya resumes airstrikes in Somalia after new president elected, 15 Haziran 2022, [url](#)

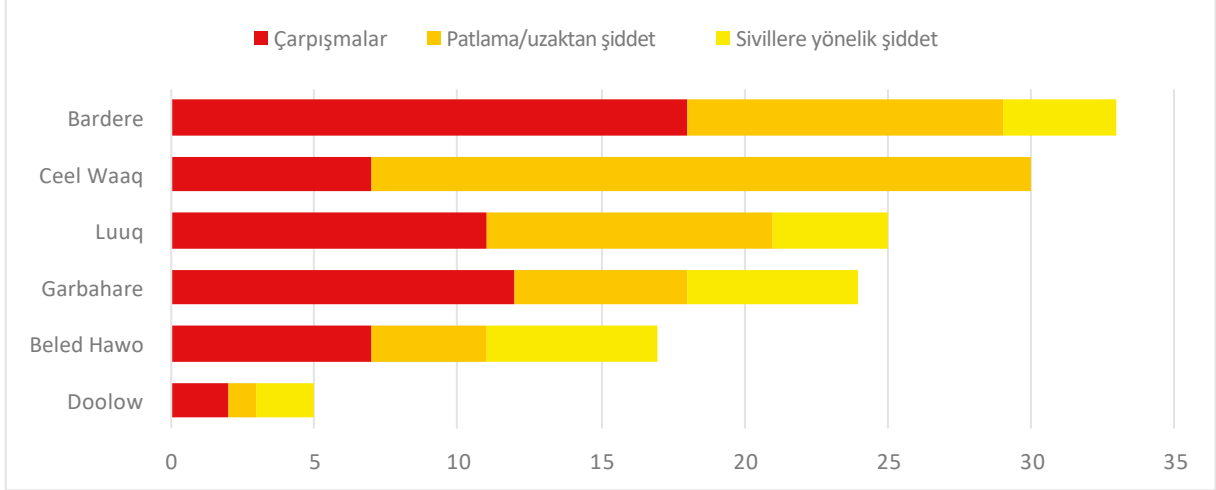
⁴⁵⁷ SG, Kenyan air strike kills livestock, destroys homes in south Somalia: resmî, 22 Ekim 2022, [url](#)

⁴⁵⁸ SMN, KDF carried out airstrike in Gedo region, south of Somalia, 22 Haziran 2022, [url](#)

⁴⁵⁹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁴⁶⁰ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁴⁶¹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 16. Gedo - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre.⁴⁶²

ACLED, referans döneminde Eş-Şebab'ın ("Actor1" veya "Actor2" koduyla)⁴⁶³ Gedo idari bölgesinde 86 güvenlik olayına müdahil olduğunu (42 olay "çarpişma", 31 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 13 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır) ve 93 zayıata yol açtığını bildirmiştir. Askerî kuvvetler ve polis kuvvetleri dâhil olmak üzere Somali güvenlik güçlerinin ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) 65 güvenlik olayına karıştığı (43 olay "çarpişma", 16 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 6 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır) ve 45 zayıata yol açtığını bildirilmiştir. Farklı Marehan aşiret veya alt aşiret milisleri ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) 4 olaya müdahil olmuştur.⁴⁶⁴

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıat (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen **Tablo 2** Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Gedo bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahminî zayıat sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Gedo	Olay sayısı	Tahminî zayıat
Çarpışmalar	57	48
Patlamalar/Uzaktan şiddet	55	46
Sivillere yönelik şiddet	22	28
Toplam	134	122

Tablo 2. Gedo - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıatların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.⁴⁶⁵

⁴⁶² Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁴⁶³ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

⁴⁶⁴ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁴⁶⁵ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Gedo’da kaydedilen 122 zayıatın büyük bölümü (40 zayıat) Garbahare ilçesinde bildirilmiş; bu ilçeyi Luuq (24 zayıat), Ceel Waaq (20 zayıat), Doolow (15 zayıat), Bardera (12 zayıat) ve Beled Hawo (11 zayıat) takip etmiştir. ACLED tarafından “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanan olaylara odaklanıldığında toplam 28 zayıatla sonuçlanan 22 olayın çoğu Beled Hawo (6 olay ve 4 zayıat) ve Garbahare’de (6 olay ve 19 zayıat) bildirilmiş, bu ilçeleri Bardera (4 olay ve 3 zayıat) ve Luuq (4 olay ve 2 zayıat) takip etmiştir.⁴⁶⁶

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları⁴⁶⁷

30 Eylül 2022’de Eş-Şebab, Gariley köyünde yerel halk için kuyu açmakta olan inşaat işçilerine saldırarak en az 12 sivili öldürmüştür.⁴⁶⁸

Haziran 2022’de Kenya tarafından gerçekleştirilen bir dizi hava saldırısı Khadijo Haji köyünü ve Kenya-Somali sınırındaki Buusaar kasabasını vurmuştur. Bölgede yaşayan bir kişiye göre saldırı, sayısı bilinmeyen sivil zayıata yol açmıştır.⁴⁶⁹

11 Temmuz 2021’de Doolow ilçesinde iki aşiret milisinin arazi anlaşmazlığı nedeniyle çatıştığı bildirilmiştir. Resmî kaynaklara göre en az altı kişi ölmüş, 10 kişi de yaralanmıştır.⁴⁷⁰

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

UNOCHA, 14 Kasım 2021 itibarıyla Gedo’nun çatışma kaynaklı yerinden edilmiş kişi sayısının en yüksek olduğu bölgeler arasında yer aldığını bildirmiştir.⁴⁷¹ BMMYK PRMN’ye göre Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Gedo bölgesinde 24.727 kişi, çatışma veya güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilmiştir.⁴⁷² Bu grubun %99’u (veya 24.545 kişi) idari bölge içerisinde yer değiştirirken 182 kişi Aşağı Juba’ya göç etmiştir. Aynı dönemde çatışma ve güvensizlik nedeniyle 10.016 kişi de Bakul, Bay ve Orta Juba’dan Gedo’ya gelmiştir. Referans döneminde bu tür yerinden edilme durumlarından en çok Doolow ilçesi etkilenmiş, 18.063 kişi ilçeye gelmiş ve 18.473 kişi ilçeden ayrılmıştır (ilçe içindeki hareketler dâhil).⁴⁷³

⁴⁶⁶ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁴⁶⁷ Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca, Somali’de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

⁴⁶⁸ Halbeeg, Al-Shabaab kills 12 civilians, destroys well drilling rig in southern Somalia, 2 Ekim 2022, [url](#); Crisis 24, Somalia: Al-Shabaab militants killed at least 12 people in attack in Gariley, Gedo Region, Sept. 30, 30 Eylül 2022, [url](#); N-TV, Islamistische Terrormiliz tötet zwölf Zivilisten [Islamist terrorist militia kills 12 civilists], 1 Ekim 2022, [url](#)

⁴⁶⁹ SMN, KDF carried out airstrike in Gedo region, south of Somalia, 22 Haziran 2022, [url](#)

⁴⁷⁰ Keydmedia, At least six dead in heavy inter-clan fighting in Somalia, 12 Temmuz 2021, [url](#)

⁴⁷¹ UNOCHA, Somalia Humanitarian Bulletin (Ekim 2021), 14 Kasım 2021, [url](#), s. 3

⁴⁷² Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

⁴⁷³ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler

Eş-Şebab ve diğer devlet dışı silahlı aktörler, Gedo dâhil olmak üzere “kontrol ettikleri bölgelerdeki ticari faaliyetleri aksatmaya devam etmiş” ve insani yardımların sağlanmasını engellemiştir.⁴⁷⁴ 16 Aralık 2020 ve 6 Eylül 2021 arasında Eş-Şebab’ın Luuq ilçesinde mal sevkiyatlarını engellediği ve Etiyopya sınırından gelen mal yüklü kamyonlara ya da motosikletlere sürekli pusu kurduğu bildirilmiştir.⁴⁷⁵ Anadolu Ajansı’nın resmî bir kaynağı referans alan Kasım 2022 tarihli bir haberinde Eş-Şebab’ın “Gedo bölgesindeki insani yardım faaliyetlerini kısıtladığı” ifade edilmiştir.⁴⁷⁶ UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021 arasında Gedo bölgesindeki Bardere ilçesinde⁴⁷⁷ insani yardıma erişimle ilgili 1 olay belgelendirmiştir.⁴⁷⁸ Ocak-Mart 2022 arasında ise bölgede (özellikle Doolow ilçesinde) bir adet olay belgelendirilmiştir.⁴⁷⁹ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Kasım 2022 arasındaki dönemde bu konuda veri bulunmamaktadır.

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre⁴⁸⁰ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Gedo bölgesinde⁴⁸¹ zorla tahliye edilen kişi kaydedilmemiştir.⁴⁸² Global CCCM tarafından Ekim 2022’de ÜYEK sahalarının doğrulanması için yürütülen çalışmalarda Bardere’deki doğrulanmış 35 ÜYEK sahasının 7’sinde tahliye riski yüksek olarak sınıflandırılmıştır.⁴⁸³ Mayıs 2022’de ÜYEK sahalarının doğrulanması için yürütülen ilave çalışmalar, Ceel Waaq’taki doğrulanmış 6 ÜYEK sahasının hiçbirinde tahliye riskinin aşırı olarak sınıflandırılmadığını göstermiştir.⁴⁸⁴ Mart 2022’deki çalışmalarda ise Luuq’taki doğrulanmış 34 ÜYEK sahasının %3’ünde tahliye riski azamî, %3’ünde ise yüksek olarak sınıflandırılmıştır.⁴⁸⁵ Eylül 2021’de ÜYEK sahalarının doğrulanması için Beled Hawo’da yürütülen çalışmalar, doğrulanmış 5 ÜYEK sahasının %20’sinde tahliye riskinin yüksek olarak sınıflandırıldığını göstermiştir.⁴⁸⁶ REACH ve CCCM Cluster tarafından Kasım ve Aralık 2021’de yürütülen DSD, “[önemli haber kaynaklarının] zorla tahliye riskini çok yüksek olarak

⁴⁷⁴ USDOS, İnsan Hakları Uygulamalarıyla İlgili 2021 Ülke Raporları: Somali, 12 Nisan 2022, [url](#), s. 25

⁴⁷⁵ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı’na hitaben yazılan 5 Ekim 2021 tarihli yazı, S/2021/849, 6 Ekim 2021, [url](#), para. 13

⁴⁷⁶ AA, Al-Shabaab blockades exacerbating humanitarian crisis in Somalia, 18 Kasım 2022, [url](#)

⁴⁷⁷ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1-2

⁴⁷⁸ Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: “etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme”, “ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme” ve “erişimi engelleyen silahlı çatışmalar”. UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1

⁴⁷⁹ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#), s. 1

⁴⁸⁰ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

⁴⁸¹ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

⁴⁸² NRC, “zorla tahliyeler” ifadesini “insanların yaşadıkları evlerden ve/veya topraklardan kendi istekleri dışında ve herhangi bir yasal ya da diğer türde koruma sağlamaksızın çıkarılması” olarak tanımlamaktadır. NRC, An Unnecessary Burden: Forced Evictions and Covid-19, 1 Temmuz 2020, [url](#), s. 1

⁴⁸³ CCCM Cluster Somalia, Bardere’deki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Ekim 2022, 1 Kasım 2022, [url](#)

⁴⁸⁴ CCCM Cluster Somalia, Ceel Waaq’taki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Mayıs 2022, 29 Mayıs 2022, [url](#)

⁴⁸⁵ CCCM Cluster Somalia, Luuq’taki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Mart 2022, 28 Mart 2022, [url](#)

⁴⁸⁶ CCCM Cluster Somalia, Beled Hawo’daki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Eylül 2021, 29 Eylül 2021, [url](#)

algıladıklarını bildirdiği çalışma sahalarının oranının” Ceel Waaq’ta %50⁴⁸⁷, Garbahare’de %67⁴⁸⁸ ve Bardere’de %100⁴⁸⁹ olduğunu göstermiştir. Luuq⁴⁹⁰, Doolow⁴⁹¹ ve Beled Hawo ilçelerinde ise⁴⁹² ÜYEK sahalarındaki önemli haber kaynakları arasında zorla tahliye riski algısına dair görüş birliğine varılamamıştır.

2.1.2. Orta Juba

(a) Genel Bilgiler

Orta Juba bölgesi, Somali’nin güneyinde yer almaktadır ve şu bölgelerle iç sınırlara sahiptir: Kuzeyde ve kuzeybatıda Gedo, kuzeydoğuda Bay, doğuda Aşağı Şabel ve güneyde Aşağı Juba. Üç ilçesi vardır: Bu’ale (veya Bualle), Jilib ve Saakow.⁴⁹³ Bölgenin idari merkezi Bu’ale’dir.⁴⁹⁴ Bu’ale kâğıt üzerinde Jubaland’ın başkenti olmasına rağmen Aşağı Juba’daki Kismayo fiilen Jubalan hükûmetinin başkentidir⁴⁹⁵ ve böyle kalması muhtemeldir.⁴⁹⁶ Jilib hem en büyük şehir hem de en önemli ticari ve stratejik kentsel bölgedir.⁴⁹⁷

Bölgenin aşiret yapısı çok çeşitlidir. Somali Bantuları bölgedeki en kalabalık etnik gruptur. Orta Juba’da siyasi ve askerî açıdan en güçlü iki aşiret, her ikisi de batı yakasında yerleşik olan Aulihan (Darood) ve Mohamed Zubier/Ogaden (Darood) aşiretleridir.⁴⁹⁸ Alt aşiretler hakkında bilgiler dâhil olmak üzere Orta Juba’daki aşiret yapısı hakkında daha ayrıntılı ve tarihsel bilgiler için bkz. EASO’nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Orta Juba’nın 2022 yılındaki nüfusu 366.851 kişi olarak listelenmiştir.⁴⁹⁹ UNOCHA, Orta Juba’nın 2021 yılındaki nüfusunu 363.930 kişi olarak tahmin

⁴⁸⁷ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Ceel Waaq ilçesi, Gedo bölgesi - Mart 2022, 6 Nisan 2022, [url](#), s. 4

⁴⁸⁸ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Garbahare ilçesi, Gedo bölgesi - Mart 2022, 6 Nisan 2022, [url](#), s. 4

⁴⁸⁹ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Bardere ilçesi, Gedo bölgesi - Mart 2022, 6 Nisan 2022, [url](#), s. 4

⁴⁹⁰ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Luuq ilçesi, Gedo bölgesi - Mart 2022, 6 Nisan 2022, [url](#), s. 4

⁴⁹¹ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Doolow ilçesi, Gedo bölgesi - Mart 2022, 6 Nisan 2022, [url](#), s. 4

⁴⁹² REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Beled Hawo ilçesi, Gedo bölgesi - Mart 2022, 6 Nisan 2022, [url](#), s. 4

⁴⁹³ MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

⁴⁹⁴ MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#); Star (The), Kenya should launch offensive against al Shabaab in Middle Jubba, 12 Kasım 2022, [url](#)

⁴⁹⁵ GI-TOC, Terror and Taxes. Inside al-Shabaab’s revenue-collection machine, 8 Aralık 2022, [url](#), s. 2

⁴⁹⁶ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 59

⁴⁹⁷ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 52

⁴⁹⁸ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 53

⁴⁹⁹ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

etmiştir (58.821 erkek, 57.311 kadın, 234.290 çocuk ve 13.507 yaşlı olmak üzere).⁵⁰⁰ UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması'na göre⁵⁰¹ Orta Juba'nın tahminî nüfusu⁵⁰² 362.921 kişiydi. Bunlardan 56.242'si kentsel alanlarda, 148.439'u kırsal alanlarda, 131.240'ı ise göçebe olarak yaşıyordu.⁵⁰³ ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

Harita 4.Somali - Tahminî Bölge Kontrolü'ne göre 30 Kasım 2022 itibarıyla Orta Juba'nın neredeyse tamamını Eş-Şebab'ın kontrol ettiği, Aşağı Juba sınırındaki küçük bölgelerinde ise kontrolün karma veya belirsiz olduğu bildirilmiştir.⁵⁰⁴ Political Geography Now tarafından 30 Haziran 2021 itibarıyla hazırlanan bir başka harita, Orta Juba bölgesindeki karma/belirsiz kontrol ve Eş-Şebab kontrolü altındaki bölgeleri, yukarıda sözü edilen daha yakın tarihli (Kasım 2022) harita ile benzer şekilde göstermektedir.⁵⁰⁵ 2022 yılında basında yer alan birçok makaleye göre Orta Juba bölgesinin tamamı Eş-Şebab kontrolü altındaydı.⁵⁰⁶ Burası aynı zamanda grubu genel kontrolü altında olan tek bölgeydi.⁵⁰⁷ Grubun yönetim organı ve hiyerarşisinin büyük bir kısmının Orta Juba bölgesinde tutulduğu⁵⁰⁸ ve Jilib şehrinin de grubun "resmî" genel merkezi olduğu bildirilmiştir.⁵⁰⁹ BM Uzmanlar Paneli tarafından 16 Aralık 2020-6 Eylül 2021 arasındaki referans dönemi için belgelendirildiği üzere Eş-Şebab Orta Juba'daki Jilib, Bu'aale ve Saakow şehirlerini doğrudan kontrol ediyordu.⁵¹⁰

Görünüşe göre bölgedeki aşiret dinamikleri, bu bağlamda adaletin sağlanması ve aşiretler arasındaki çatışmaların önlenmesi açısından "dengeleyici unsur" görevi gören Eş-Şebab'ın varlığından özellikle etkilenmektedir.⁵¹¹

⁵⁰⁰ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

⁵⁰¹ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, "Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır". Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

⁵⁰² 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#)

⁵⁰³ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31

⁵⁰⁴ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁵⁰⁵ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2021 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁵⁰⁶ SMN, Howlgallo ka dhan ah Al Shabaab oo ka bilaabanaya Jubbooyinka iyo Gedo [Operations against Al-Shabaab starting in Jubba and Gedo], 12 Aralık 2022, [url](#); SMN, Jubaland president receives a Federal Government delegation, 27 Kasım 2022, [url](#); Star (The), Kenya should launch offensive against al Shabaab in Middle Jubba, 12 Kasım 2022, [url](#); SMN, Ahmed Madobe returns to Kismayo after Dhobley visit, 4 Temmuz 2022, [url](#)

⁵⁰⁷ KNN, xaalad bini-adanimo oo xiligaan ka jirto Gobolka Jubbada dhexe., 5 Haziran 2022, [url](#)

⁵⁰⁸ LWJ, Shabaab continues to lose ground in central Somalia, 27 Eylül 2022, [url](#)

⁵⁰⁹ Garowe Online, Somalia: Al-Shabaab Executed 5 Accused of Spying, 5 Eylül 2022, [url](#)

⁵¹⁰ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 5 Ekim 2021 tarihli yazı, S/2021/849, 6 Ekim 2021, [url](#), para. 11

⁵¹¹ Somali güvenlik uzmanı I ile görüşme, 20 ve 27 Haziran 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 54. Uzman I, Somali'de kapsamlı ulusal ve uluslararası danışmanlık deneyimine sahip önde gelen Somali güvenlik ve istihbarat uzmanıdır.

30 Haziran 2021 tarihine kadar Orta Juba'daki çeşitli aktörler ve nüfuzları hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. EASO'nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

Çatışma dinamikleri

Orta Juba bölgesinin son derece az gelişmiş olduğu ve Jilib üzerinden Mogadişu'dan Kismayo'ya giden bozuk otoyol şeridi dışında⁵¹² altyapı bulunmadığı bildirilmektedir.⁵¹³

Ekim 2022'de Abdullahi Nadir adlı üst düzey bir Eş-Şebab yetkilisi bölgedeki bir drone saldırısında öldürülmüştür.⁵¹⁴

Eş-Şebab kaynakları dâhil olmak üzere birçok kaynak,⁵¹⁵ Eş-Şebab'ın referans döneminde Orta Juba'da halkın önünde infazlar gerçekleştirdiğini bildirmiştir.⁵¹⁶ İnfaz edilen kişiler ABD⁵¹⁷, Kenya ve UİGA için casusluk yapmakla⁵¹⁸ suçlanmıştır.⁵¹⁹ İnfazlar Saakow⁵²⁰ ve Jilib⁵²¹ şehirlerinde gerçekleştirilmiştir.

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

Güvenlik olayları (çarşımlar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıat

ACLED, referans döneminde Orta Juba bölgesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 19 zayıatla sonuçlanan 9 güvenlik olayı bildirmiştir ([Şekil 17](#)).⁵²²

⁵¹² Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 54

⁵¹³ Somali güvenlik uzmanı I ile görüşme, 20 ve 27 Haziran 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 54

⁵¹⁴ SD, U.S. Drone attack kills Al Shabaab cofounder, 4 Ekim 2022, [url](#); VOA, At Least 20 Killed in Central Somalia Blasts, 3 Ekim 2022, [url](#)

⁵¹⁵ SomaliMemo, Al Shabaab oo 5 Ruux ku dilay deegaan katirsan Jubbada dhexe. [Al-Shabaab killed 5 people in central Jubba], 4 Eylül 2022, [url](#); Radio Al-Furqan, Dhageyso 6 Basaasiin Ah Oo Lagu Dilay Fagaare Ku Yaalla Jilib. [6 Spies killed in public in Jilib], 9 Ağustos 2022, [url](#)

⁵¹⁶ Garowe Online, Al-Shabaab executes 6 over alleged spying for US intelligence in Somalia, 15 Ekim 2022, [url](#); Garowe Online, Somalia: Al-Shabaab Executed 5 Accused of Spying, 5 Eylül 2022, [url](#); SMN, Al-Shabaab oo maanta meel fagaare ah ku toogtay lix ruux + magacyada [Al-Shabaab shot six people in public today + names], 18 Ağustos 2022, [url](#); SG, Al-Shabaab Executes Four Men, Including Soldiers in South Somalia, 7 Ekim 2021, [url](#)

⁵¹⁷ Garowe Online, Al-Shabaab executes 6 over alleged spying for US intelligence in Somalia, 15 Ekim 2022, [url](#); Garowe Online, Somalia: Al-Shabaab Executed 5 Accused of Spying, 5 Eylül 2022, [url](#)

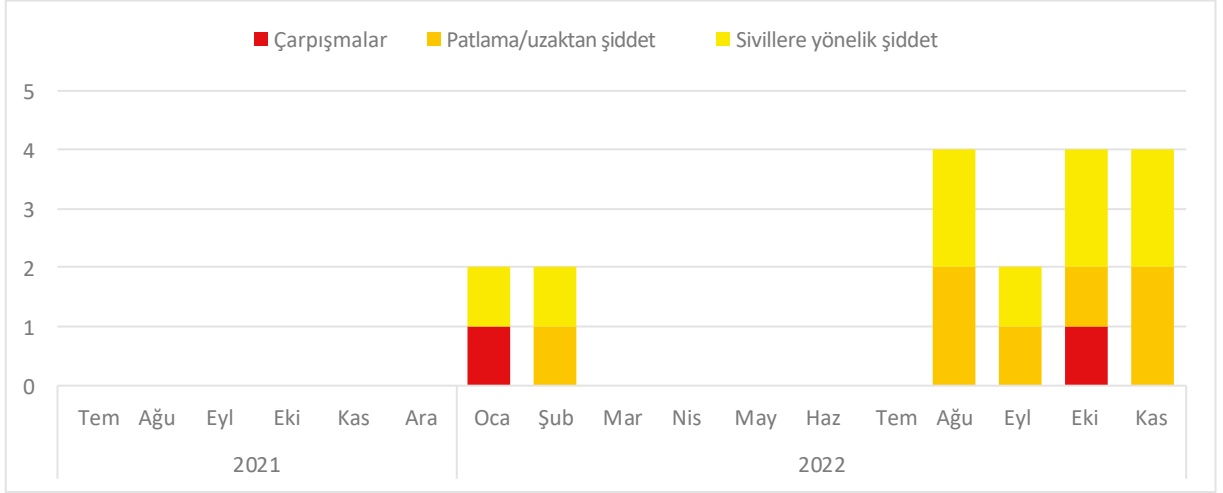
⁵¹⁸ SomaliMemo, Al Shabaab oo 5 Ruux ku dilay deegaan katirsan Jubbada dhexe. [Al-Shabaab killed 5 people in Middle Jubba], 4 Eylül 2022, [url](#)

⁵¹⁹ Radio Al-Furqan, Dhageyso 6 Basaasiin Ah Oo Lagu Dilay Fagaare Ku Yaalla Jilib. [6 Spies killed in public in Jilib], 9 Ağustos 2022, [url](#)

⁵²⁰ Garowe Online, Al-Shabaab executes 6 over alleged spying for US intelligence in Somalia, 15 Ekim 2022, [url](#)

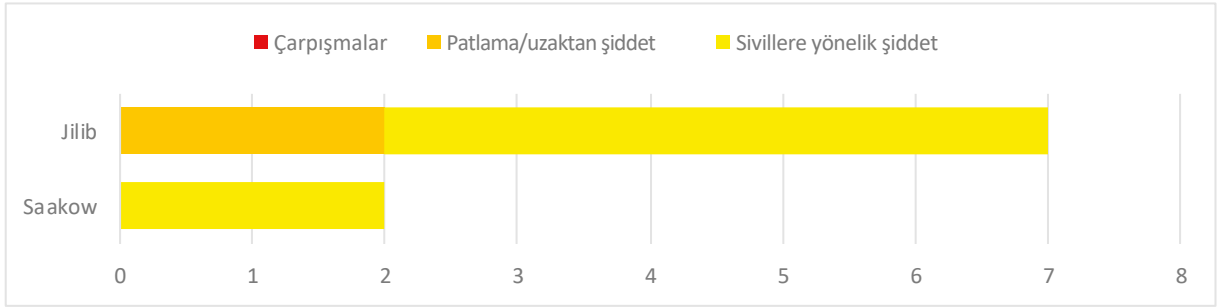
⁵²¹ Garowe Online, Somalia: Al-Shabaab Executed 5 Accused of Spying, 5 Eylül 2022, [url](#); SomaliMemo, Al Shabaab oo 5 Ruux ku dilay deegaan katirsan Jubbada dhexe. [Al-Shabaab killed 5 people in Middle Jubba], 4 Eylül 2022, [url](#); Radio Al-Furqan, Dhageyso 6 Basaasiin Ah Oo Lagu Dilay Fagaare Ku Yaalla Jilib. [6 Spies killed in public in Jilib], 9 Ağustos 2022, [url](#)

⁵²² Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 17. Orta Juba - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre.⁵²³

İlçe düzeyinde bakılacak olursa Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında en çok güvenlik olayı Jilib’de (7 olay) kaydedilmiş, onu Sakow (2 olay) takip etmiştir (Şekil 18).⁵²⁴

Şekil 18. Orta Juba - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre.⁵²⁵

ACLED, referans döneminde Eş-Şebab’ın (“Actor1” veya “Actor2” koduyla)⁵²⁶ Orta Juba idari bölgesindeki 9 güvenlik olayının tamamına müdahil olduğunu (7 olay “sivillere yönelik şiddet” ve 2 olay “patlama/uzaktan şiddet” olarak kodlanmıştır) ve 19 zayıata yol açtığını bildirmiştir. ABD askerî kuvvetlerinin (“Actor1” veya “Actor2” koduyla) 2 güvenlik olayına müdahil olduğu (her ikisi de “patlama/uzaktan şiddet” olarak kodlanmıştır) ve 1 zayıata yol açtığını bildirilmiştir.⁵²⁷

⁵²³ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁵²⁴ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁵²⁵ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁵²⁶ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

⁵²⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıat (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen [Tablo 3](#) Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Orta Juba bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahmini zayıat sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Orta Juba	Olay sayısı	Tahmini zayıat
Patlamalar/Uzaktan şiddet	2	1
Sivillere yönelik şiddet	7	18
Toplam	9	19

Tablo 3. Orta Juba - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıatların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.⁵²⁸

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Orta Juba’da kaydedilen 19 zayıatın çoğu (12 zayıat) Jilib ilçesinde bildirilmiş, bu ilçeyi Saakow (7 zayıat) takip etmiştir. ACLED tarafından “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanan olaylara odaklanıldığında toplam 18 zayıatla sonuçlanan 7 olayın çoğu Jilib’de (5 olay ve 11 zayıat) bildirilmiştir. Geri kalan iki olay ise Saakow ilçesinde (7 zayıat) bildirilmiştir.⁵²⁹

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları⁵³⁰

10 Ağustos 2022’de Eş-Şebab militanlarının Somali, Kenya ve ABD istihbarat teşkilatlarıyla iş birliği yapmakla suçlanan altı kişiyi Jilib ilçesinde halkın önünde vurduğu bildirilmiştir.⁵³¹

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN’ye göre Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Orta Juba bölgesinde 1.775 kişi, çatışma veya güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilmiştir.⁵³² Bu gruptan 22 kişi idari bölge içerisinde yer değiştirirken %91’i (1.608 kişi) Aşağı Juba’ya göç etmiştir. Aynı dönemde çatışma ve güvensizlik nedeniyle 642 kişi de Bay’dan Orta Juba’ya gelmiştir. Referans döneminde bu tür yerinden edilme durumları nedeniyle gelenlerden en çok Saakow ilçesi etkilenmiş, 652 kişi ilçeye gelmiştir (ilçe içindeki hareketler dâhil). Bu tür yerinden edilme durumları nedeniyle gidenlerden ise en çok Bu’ale ilçesi etkilenmiş, 793 kişi ilçeden ayrılmıştır (ilçe içindeki hareketler dâhil).⁵³³

⁵²⁸ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁵²⁹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁵³⁰ Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca, Somali’de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

⁵³¹ SMN, Al-Shabaab oo maanta meel fagaare ah ku toogatay lix ruux + magacyada [Al-Shabaab shot six people in public today + names], 18 Ağustos 2022, [url](#)

⁵³² Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

⁵³³ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler

Temmuz-Eylül 2021 ve Ocak-Mart 2022 arasında UNOCHA tarafından Orta Juba bölgesinde⁵³⁴ insani yardıma erişimle ilgili olay belgelendirilmemiştir.⁵³⁵ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Kasım 2022 arasındaki dönemde bu konuda veri bulunmamaktadır.

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre⁵³⁶ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Orta Juba bölgesinde⁵³⁷ zorla tahliye edilen kişi kaydedilmemiştir.⁵³⁸ CCCM Somalia, 17 Ekim 2022 itibarıyla Orta Juba bölgesindeki doğrulanmış ÜYEK sahası listelememiştir.⁵³⁹

2.1.3. Aşağı Juba

(a) Genel Bilgiler

Aşağı Juba bölgesi, Somali'nin en güneyindeki bölgedir. Batıda Kenya ile uluslararası sınırın yanı sıra kuzeyde Gedo bölgesi ve kuzeydoğuda Orta Juba bölgesi ile iç sınırları bulunmaktadır. Bölgenin dört ilçesi vardır: Kismayo, Jamaame, Afmadow ve Badhaadhe. Bu'ale kâğıt üzerinde Jubaland'ın başkenti olmasına rağmen Kismayo fiilen Jubaland hükûmetinin başkentidir⁵⁴⁰ ve böyle kalması muhtemeldir.⁵⁴¹

Menkhaus'a göre Aşağı Juba'da (Jareer olarak da bilinen) Somali Bantu üyeleri, Bimaal (Dir) aşireti, Tunni (Digil-Mirifle), Mohamed Zubier/Ogaden (Darood) aşireti, diğer Darood aşiretleri, Gaalje'el, Harti (Darood), Somali Bajuni ve diğer aşiretlere bağlı küçük gruplar ikamet etmektedir. Kismayo kasabası, büyük değişikliklerden etkilenen karmaşık bir nüfus yapısına sahiptir. Kismayo; 2012 yılından beri siyasi, ekonomik ve askerî açıdan Ogaden aşiretinin, özellikle de büyük Mohamed Zubier alt aşiretinin hâkimiyetindedir.⁵⁴² Alt aşiretler hakkında bilgiler dâhil olmak üzere Aşağı Juba'daki aşiret yapısı hakkında daha ayrıntılı ve tarihsel bilgiler için bkz. EASO'nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

⁵³⁴ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1-2; UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#), s. 1

⁵³⁵ Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: “etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme”, “ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme” ve “erişimi engelleyen silahlı çatışmalar”. UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1

⁵³⁶ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

⁵³⁷ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

⁵³⁸ NRC, “zorla tahliyeler” ifadesini “insanların yaşadıkları evlerden ve/veya topraklardan kendi istekleri dışında ve herhangi bir yasal ya da diğer türde koruma sağlamaksızın çıkarılması” olarak tanımlamaktadır. NRC, An Unnecessary Burden: Forced Evictions and Covid-19, 1 Temmuz 2020, [url](#), s. 1

⁵³⁹ CCCM Cluster Somalia, Somali'deki ÜYEK sahalarının listesi, 17 Ekim 2022, [url](#)

⁵⁴⁰ GI-TOC, Terror and Taxes. Inside al-Shabaab's revenue-collection machine, 8 Aralık 2022, [url](#), s. 2

⁵⁴¹ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 59

⁵⁴² Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 59

Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Aşağı Juba'nın 2022 yılındaki nüfusu 1.038.602 kişi olarak listelenmiştir.⁵⁴³ UNOCHA, Aşağı Juba'nın 2021 yılındaki nüfusunu 979.998 kişi olarak tahmin etmiştir (161.229 erkek, 152.429 kadın, 633.041 çocuk ve 33.299 yaşlı olmak üzere).⁵⁴⁴ UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması'na göre⁵⁴⁵ Aşağı Juba'nın tahminî nüfusu⁵⁴⁶ 489.307 kişiydi. Bunlardan 172.861'i kentsel alanlarda, 161.512'si kırsal alanlarda, 124.334'ü ise göçebe olarak yaşıyordu.⁵⁴⁷ ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

Aşağı Juba'daki en önemli aktörler Jubaland eyalet hükûmeti, Eş-Şebab, aşiret liderleri ve aşiret milisleridir.⁵⁴⁸ [Harita 4. Somali - Tahminî Bölge Kontrolü'ne göre 30 Kasım 2022 itibarıyla](#) Aşağı Juba'nın güneyindeki Badhaadhe şehrini Eş-Şebab'ın kontrol ettiği ve Badhaadhe'nin kuzeyindeki bölgelerin yanı sıra Aşağı Juba'nın kuzeyindeki Xagar şehrinin kuzeyindeki ve doğusundaki alanlara ve Orta Juba sınırındaki alanlara kadar uzandığı bildirilmiştir. Daha güneyde, Kenya sınırında yer alan kesimlerin yanı sıra Aşağı Juba'nın kuzeybatısında ve doğusunda, Eş-Şebab kontrolündeki Badhaadhe'yi çevreleyen kesimlerin kontrolünün karma veya belirsiz olduğu bildirilmektedir.⁵⁴⁹ Political Geography Now tarafından 30 Haziran 2021 itibarıyla hazırlanan bir başka harita, Aşağı Juba bölgesindeki karma/belirsiz kontrol ve Eş-Şebab kontrolü altındaki bölgeleri, yukarıda sözü edilen daha yakın tarihli (Kasım 2022) harita ile benzer şekilde göstermektedir.⁵⁵⁰ BM Uzmanlar Paneli tarafından 16 Aralık 2020-6 Eylül 2021 arasındaki referans dönemi için belgelendirildiği üzere Aşağı Juba bölgesindeki Jamaame ilçesine bağlı birçok kasaba doğrudan Eş-Şebab kontrolü altındaydı.⁵⁵¹

Referans dönemde medya kaynakları; Afmadow ilçesindeki Miido ve Xarboole bölgelerinin⁵⁵² yanı sıra güneybatı Kismayo'daki Bu'a Haji'nin yakınlarında yer alan Halima Adeey bölgesinde⁵⁵³ Eş-Şebab üsleri, Jamaame ilçesinin banliyölerinde ise kaleleri bulunduğundan

⁵⁴³ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

⁵⁴⁴ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

⁵⁴⁵ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, "Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır". Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

⁵⁴⁶ 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#)

⁵⁴⁷ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31

⁵⁴⁸ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 20

⁵⁴⁹ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁵⁵⁰ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2021 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁵⁵¹ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 5 Ekim 2021 tarihli yazı, S/2021/849, 6 Ekim 2021, [url](#), para. 11

⁵⁵² SD, Jubaland: Darwish and Al Shabaab forces clash in Miido, 15 Eylül 2022, [url](#)

⁵⁵³ Goobjoog, Jubaland forces launch assault on Al-Shabaab base in Lower Juba, 10 Mayıs 2022, [url](#)

bahsetmiştir.⁵⁵⁴ Ayrıca Eş-Şebab kuvvetlerinin Waraha Buur Qaylo⁵⁵⁵ ve Aliyow Barrow bölgeleri ile yakınlarındaki köylerde⁵⁵⁶ yoğunlaştığı bildirilmiştir. Bar Sangouni, Maleley, Bandarjadid, Araare, Koban ve Bangeni adlı kasaba ve köylerin çevresinde de zaman zaman Eş-Şebab savaşılarına rastlandığı söyleniyordu.⁵⁵⁷ Eş-Şebab, Eylül 2021 itibarıyla Aşağı Juba vadisinin çoğu dâhil olmak üzere Aşağı Juba'nın iç bölgelerinin büyük bir kısmını kontrolü ya da etkisi altında bulunduruyordu.⁵⁵⁸

Menkhaus, 2021'in ortalarında uluslararası havalimanı dâhil olmak üzere Kismayo kasabası ve yakın çevresinde Jubaland eyaletinin güçlü bir kontrole sahip olduğunu belirtmiştir.⁵⁵⁹ Afmadow ve Dhobley gibi Aşağı Juba'daki birçok kasabanın da Jubaland eyaletinin kontrolü altında olduğu bildirilmiştir.⁵⁶⁰

Referans dönemde Kenya kuvvetlerinin Hosingow,⁵⁶¹ Taabta⁵⁶² ve Kulbiyow bölgelerinin⁵⁶³ yanı sıra Kismayo şehrinin Abdalla Birole bölgesinde konuşlandığı bildirilmiştir.⁵⁶⁴

Aşiret dinamikleriyle ilgili olarak ise Menkhaus'a göre Aşağı Juba'daki pek çok aşiretin aşiret milislerini bir araya getirme becerisi olsa da Mohamed Zubeir aşireti (ve daha az oranda diğer Ogaden aşiretleri) polis, ordu, derviş ve JİGA kuvvetleri dâhil olmak üzere Jubaland'daki tüm devlet güvenlik aktörlerinin kadrolarını dolduran başlıca aşiretti (bkz. [Somali hakkında rapor: Aktörler \(Temmuz 2021\)](#))⁵⁶⁵.⁵⁶⁶ Temmuz 2021 itibarıyla Jubaland'da çeşitli silahlı kuvvetlerin varlığına ilişkin daha ayrıntılı bilgi için bkz. [Somali Hakkında EASO COI Raporu: Aktörler \(Temmuz 2021\)](#).⁵⁶⁷

⁵⁵⁴ Goobjoog, SNA kills 10 Al-Shabaab members, captures 6 others, 9 Mart 2022, [url](#)

⁵⁵⁵ Radio Risaala, Ciidanka DANAB & kuwa Madaxtooyada Jubbaland oo howlgal wadajir ah sameeyay [The DANAB army and the Jubbaland Presidency conducted a joint operation], 8 Şubat 2022, [url](#)

⁵⁵⁶ Radio Risaala, Ciidanka Kumaandooska DANAB oo howlgal qorsheysan fuliyay [The DANAB commando force carried out a planned operation], 23 Aralık 2021, [url](#)

⁵⁵⁷ Radio Risaala, Ciidamada dowladda & kuwa Jubbaland oo howlgal Wadajir ah fuliyay [The government and Jubbaland forces carried out a joint operation], 21 Eylül 2021, [url](#)

⁵⁵⁸ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 61

⁵⁵⁹ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 60

⁵⁶⁰ Somali güvenlik uzmanı I ile görüşme, 20 ve 27 Haziran 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 60

⁵⁶¹ Goobjoog, Fighting erupts after Al-Shabaab attacks Kenyan military base in Lower Juba, 28 Haziran 2022, [url](#); SG, Kenyan military base in south Somalia comes under overnight attack, 10 Mart 2022, [url](#)

⁵⁶² Keydmedia, Kenyan military base in Somalia comes under Al-Shabaab attack, 4 Ağustos 2022, [url](#); Keydmedia, Al-Shabaab attacks Kenyan army base in Somalia, 29 Ağustos 2022, [url](#)

⁵⁶³ Calamada, Akhriso Weeraro Kala Duwan Oo Saraakiil Iyo Askar Dhimasho Iyo Dhaawac Ay Ku Noqdeen. [Officers and soldiers killed and injured in a series of attacks], 21 Mayıs 2022, [url](#); Calamada adlı çevrim içi medya kaynağının Eş-Şebab ile bağlantılı olduğu unutulmamalıdır. Güvenlik Konseyi Raporu, Kasım 2022 Aylık Tahmin – Afrika – Somali, 31 Ekim 2022, [url](#)

⁵⁶⁴ Radio Risaala, Dagaal ka dhacay Jubbada Hoose & faah faahin laga helayo [Battle in Lower Jubba and details], 21 Ekim 2021, [url](#)

⁵⁶⁵ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 79

⁵⁶⁶ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 61

⁵⁶⁷ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 79-80

Çatışma dinamikleri

Referans dönemde Aşağı Juba bölgesindeki çatışma dinamiklerini, Eş-Şebab ile Eş-Şebab karşıtı kuvvetler arasında devam eden çatışmalar meydana getirmiştir.⁵⁶⁸ Örneğin Dhobley ilçesinde⁵⁶⁹, Hosingow köyünde,⁵⁷⁰ Taabta köyünde,⁵⁷¹ Kudhaa adasında⁵⁷² ve Kismayo şehrinin Abdalla Birole bölgesinde⁵⁷³ Eş-Şebab ile Kenyalı AMISOM/ATMIS güçleri⁵⁷⁴ ve/veya Jubalan güvenlik kuvvetleri⁵⁷⁵ arasında çatışmalar yaşandığı bildirilmiştir.⁵⁷⁶ Bu olayların birçoğunda Eş-Şebab'ın AMISOM/ATMIS veya Jubaland kuvvetlerine saldırmasından sonra çatışmalar patlak vermiştir.⁵⁷⁷ Çatışmalardan bazılarının sivil zayıata yol açtığı bildirilmiştir.⁵⁷⁸

Çatışma dinamikleri ayrıca Jubaland, Kenya,⁵⁷⁹ SUO⁵⁸⁰ ve DANAB kuvvetlerinin⁵⁸¹ Abdalla Birole,⁵⁸² Kamjaroon köyü ve çevresi,⁵⁸³ Kismayı'nun güneybatısındaki Bu'a Haji yakınındaki Halima Adeey bölgesi,⁵⁸⁴ Jamaame ilçesi⁵⁸⁵ ve Waraha Buur Qaylo'nun⁵⁸⁶ yanı sıra Bar

⁵⁶⁸ Strategic Intelligence News, Monthly Counter-Terrorism Intelligence Brief for East Africa (Kenya & Somalia) Shabaab Al-Mujahideen in Period of April 1st – April 30th, 2022: Tracking and Monitoring Al-Shabaab's Activity in East Africa, 3 Mayıs 2022, [url](#); Strategic Intelligence News, Monthly Counter-Terrorism Intelligence Brief for East Africa (Kenya & Somalia) Shabaab Al-Mujahideen in Period of January 1st – January 31st, 2022: Tracking and Monitoring Al-Shabaab's Activity in East Africa, 3 Şubat 2022, [url](#)

⁵⁶⁹ SMN, Dagaal khasaare geystay oo ka dhacay degmada Dhoobley [A battle occurred in Dhobley district], 21 Kasım 2021, [url](#)

⁵⁷⁰ Goobjoog, Fighting erupts after Al-Shabaab attacks Kenyan military base in Lower Juba, 28 Haziran 2022, [url](#)

⁵⁷¹ Keydmedia, Kenyan military base in Somalia comes under Al-Shabaab attack, 4 Ağustos 2022, [url](#); Keydmedia, Al-Shabaab attacks Kenyan army base in Somalia, 29 Ağustos 2022, [url](#)

⁵⁷² SMN, Jubaland troops engage in heavy battle with Al-Shabaab, 28 Kasım 2021, [url](#)

⁵⁷³ Radio Risaala, Dagaal ka dhacay Jubbada Hoose & faah faahin laga helayo [Battle in Lower Jubba and details], 21 Ekim 2021, [url](#)

⁵⁷⁴ Goobjoog, Fighting erupts after Al-Shabaab attacks Kenyan military base in Lower Juba, 28 Haziran 2022, [url](#); Radio Risaala, Dagaal ka dhacay Jubbada Hoose & faah faahin laga helayo [Battle in Lower Jubba and details], 21 Ekim 2021, [url](#); Keydmedia, Kenyan military base in Somalia comes under Al-Shabaab attack, 4 Ağustos 2022, [url](#)

⁵⁷⁵ SMN, Dagaal khasaare geystay oo ka dhacay degmada Dhoobley [A battle occurred in Dhobley district], 21 Kasım 2021, [url](#)

⁵⁷⁶ Bu örneklerin kapsayıcı olmadığını unutmayın.

⁵⁷⁷ Keydmedia, Kenyan military base in Somalia comes under Al-Shabaab attack, 4 Ağustos 2022, [url](#); Keydmedia, Al-Shabaab attacks Kenyan army base in Somalia, 29 Ağustos 2022, [url](#); SG, Kenyan military base in south Somalia comes under overnight attack, 10 Mart 2022, [url](#); SMN, Jubaland troops engage in heavy battle with Al-Shabaab, 28 Kasım 2021, [url](#)

⁵⁷⁸ Keydmedia, Kenyan military base in Somalia comes under Al-Shabaab attack, 4 Ağustos 2022, [url](#); Goobjoog, Fighting erupts after Al-Shabaab attacks Kenyan military base in Lower Juba, 28 Haziran 2022, [url](#); Radio Risaala, Dagaal ka dhacay Jubbada Hoose & faah faahin laga helayo [Battle in Lower Jubba and details], 21 Ekim 2021, [url](#)

⁵⁷⁹ SMN, Dagaal culus oo maanta ka dhacay duleedka magaalada Kismaayo. [Heavy fighting took place today in the outskirts of Kismayo], 14 Eylül 2021, [url](#)

⁵⁸⁰ Somaliland.com, Somalia army killed three Ashabab fighters in Lower Jubba, 27 Ağustos 2022, [url](#)

⁵⁸¹ Keydmedia, Somali troops set free inmates from Al-Shabaab jails, 28 Temmuz 2022, [url](#)

⁵⁸² SMN, Dagaal culus oo maanta ka dhacay duleedka magaalada Kismaayo. [Heavy fighting took place today in the outskirts of Kismayo], 14 Eylül 2021, [url](#)

⁵⁸³ Keydmedia, Somali troops set free inmates from Al-Shabaab jails, 28 Temmuz 2022, [url](#)

⁵⁸⁴ Goobjoog, Jubaland forces launch assault on Al-Shabaab base in Lower Juba, 10 Mayıs 2022, [url](#)

⁵⁸⁵ Goobjoog, SNA kills 10 Al-Shabaab members, captures 6 others, 9 Mart 2022, [url](#)

⁵⁸⁶ Radio Risaala, Ciidanka DANAB & kuwa Madaxtooyada Jubbaland oo howlgal wadajir ah sameeyay [The DANAB army and the Jubbaland Presidency conducted a joint operation], 8 Şubat 2022, [url](#)

Sangouni, Maleley, Bandarjadid, Araare, Koban, Bangeni⁵⁸⁷ ve Aliyow Barrow bölgelerinde gerçekleştirdiği Eş-Şebab karşıtı operasyonları kapsamıştır.⁵⁸⁸ Temmuz 2022’de Kismayo’nun 50 km kuzeyindeki Kamjaroon’da Eş-Şebab’ın “önemli üslerinin”, bir hapishanenin ve çevresindeki bölgelerin⁵⁸⁹ DANAB ve Jubalan kuvvetleri tarafından ortak bir operasyonla imha edildiği bildirilmiştir⁵⁹⁰.

Referans döneminde Aşağı Juba bölgesinde⁵⁹¹, örneğin Libikus yakınlarında,⁵⁹² Dhobley ilçesinde⁵⁹³ ve Beer Xaani yakınlarında⁵⁹⁴ Kenya ve ABD tarafından⁵⁹⁵ hava saldırıları ve drone saldırıları⁵⁹⁶ gerçekleştirildiği bildirilmiştir.

Ekim 2021’de Aşağı Juba’da gerçekleşen iki farklı olayda dört adamın büyücülük, Jubaland kuvvetlerine bağlılık ve çocuk istismarı suçlamalarıyla Eş-Şebab kuvvetleri tarafından infaz edildiği bildirilmiştir.⁵⁹⁷

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

Güvenlik olayları (çarşımlar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıt

ACLED, referans döneminde Aşağı Juba bölgesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 548 zayıtla sonuçlanan 517 güvenlik olayı bildirmiştir (Şekil 19).⁵⁹⁸

⁵⁸⁷ Radio Risaala, Ciidamada dowladda & kuwa Jubbaland oo howlgal Wadajir ah fuliyay [The government and Jubbaland forces carried out a joint operation], 21 Eylül 2021, [url](#)

⁵⁸⁸ Radio Risaala, Ciidanka Kumaandooska DANAB oo howlgal qorsheysan fuliyay [The DANAB commando force carried out a planned operation], 23 Aralık 2021, [url](#)

⁵⁸⁹ Horseed Media, Somali forces destroy Al Shabab base in Lower-Jubba, 29 Temmuz 2022, [url](#)

⁵⁹⁰ Keydmedia, Somali troops set free inmates from Al-Shabaab jails, 28 July 2022, [url](#); Horseed Media, Somali forces destroy Al Shabab base in Lower-Jubba, 29 July 2022, [url](#)

⁵⁹¹ SMN, KDF jets against bomb residential areas in Gedo, 29 Eylül 2021, [url](#)

⁵⁹² Arab News, US says it kills 2 Al-Shabab militants in Somalia airstrike, 21 Temmuz 2022, [url](#); Halbeeg, US conducts airstrikes against Al-Shabaab in southern Somalia, 19 Temmuz 2022, [url](#)

⁵⁹³ SD, Kenya Airstrike hits Jubaland Pastorals, 14 Mart 2022, [url](#)

⁵⁹⁴ SG, US military carries out first drone strike in Somalia since redeployment of troops, 4 Haziran 2022, [url](#)

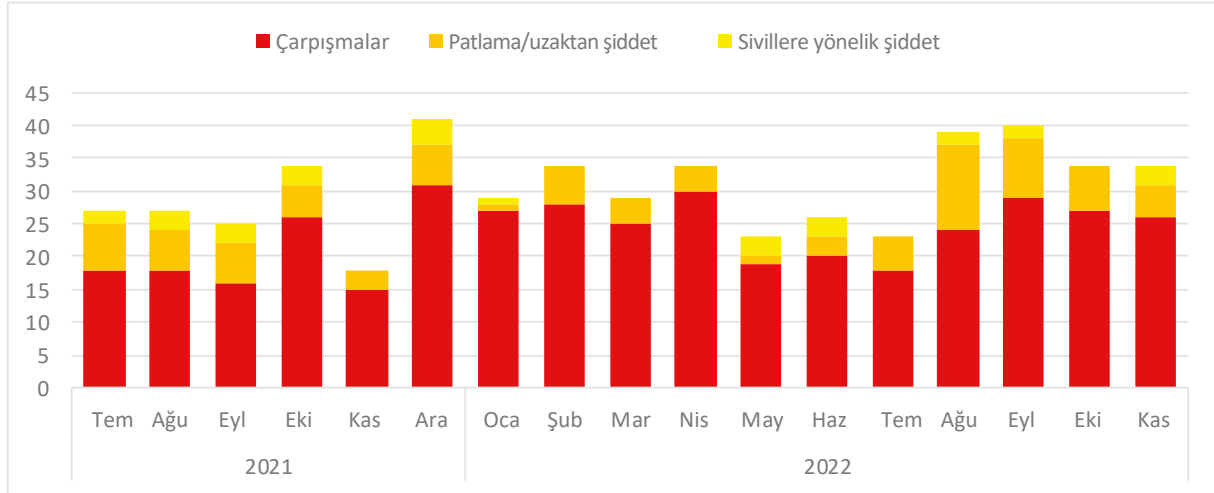
⁵⁹⁵ SG, US military carries out first drone strike in Somalia since redeployment of troops, 4 Haziran 2022, [url](#)

⁵⁹⁶ SG, US military carries out first drone strike in Somalia since redeployment of troops, 4 Haziran 2022, [url](#)

⁵⁹⁷ SG, Al-Shabaab Executes Four Men, Including Soldiers in South Somalia, 7 Ekim 2021, [url](#); Radio Al-Furqan, Dhageyso Nin Saaxir Ah Iyo Askari Ka Tirsan DF Oo Lagu Dilay Fagaare Ku Yaalla Jamaame. [A sorcerer and a soldier from the DF killed in a public square in Jamaame], 5 Ekim 2021, [url](#); Goobjoog, Al-Shabaab executes two people in Lower Jubba, 7 Ekim 2021, [url](#)

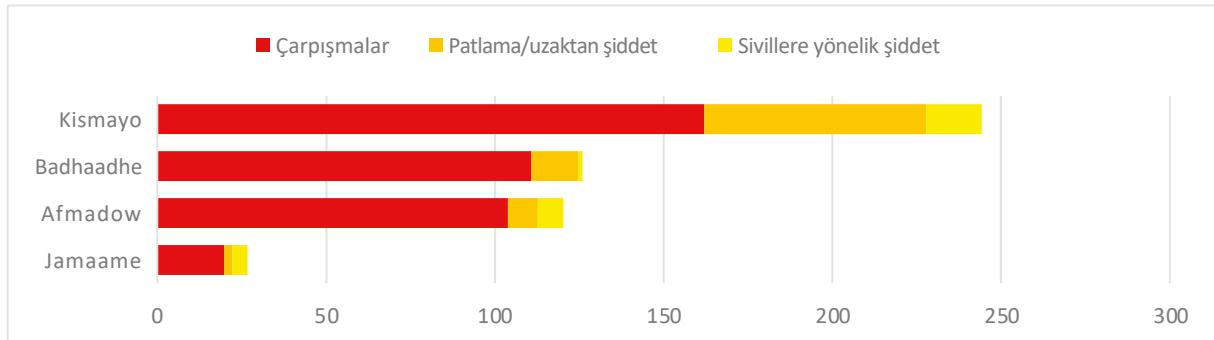
⁵⁹⁸ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 19. Aşağı Juba - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre.⁵⁹⁹

İlçe düzeyinde bakılacak olursa Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında en çok güvenlik olayı Kismayo'da (244 olay) kaydedilmiş; onu Badhaadhe (126 olay), Afmadow (120 olay) ve Jamaame (27 olay) takip etmiştir (Şekil 20).⁶⁰⁰

Şekil 20. Aşağı Juba - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre.⁶⁰¹

ACLED, referans döneminde Eş-Şebab'ın ("Actor1" veya "Actor2" koduyla)⁶⁰² Aşağı Juba idari bölgesinde 488 güvenlik olayına müdahil olduğunu (391 olay "çarpışma", 80 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 17 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır) ve 516 zayıya yol açtığını bildirmiştir. Askerî kuvvetler ve polis kuvvetleri dâhil olmak üzere Somali güvenlik güçlerinin ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) 237 güvenlik olayına karıştığı (201 olay "çarpışma", 31 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 5 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır) ve

⁵⁹⁹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁶⁰⁰ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁶⁰¹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁶⁰² Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

255 zayıata yol açtığı bildirilmiştir. 7 olaya farklı aşiret milisleri (“Actor1” veya “Actor2” koduyla) müdahil olmuştur.⁶⁰³

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıat (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen **Tablo 4** Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasında Aşağı Juba bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahminî zayıat sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Aşağı Juba	Olay sayısı	Tahminî zayıat
Çarpışmalar	397	370
Patlamalar/Uzaktan şiddet	91	148
Sivillere yönelik şiddet	29	30
Toplam	517	548

Tablo 4. Aşağı Juba - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıatların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.⁶⁰⁴

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Aşağı Juba’da kaydedilen 548 zayıatın çoğu (303 zayıat) Kismayo ilçesinde bildirilmiş; bu ilçeyi Badhaadhe (131 zayıat), Jamaame (67 zayıat) ve Afmadow (47 zayıat) takip etmiştir. ACLED tarafından “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanan olaylara odaklanıldığında toplam 30 zayıatla sonuçlanan 29 olayın çoğu Kismayo (16 olay ve 12 zayıat) ve Afmadow’da (7 olay ve 8 zayıat) bildirilmiş, bu ilçeleri Jamaame (5 olay ve 8 zayıat) ve Badhaadhe (1 olay ve 2 zayıat) takip etmiştir.⁶⁰⁵

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları⁶⁰⁶

Ağustos 2021’de Radio Kulmiye (KNN), SFH’nin Aşağı Juba bölgesindeki Jamaame dâhil olmak üzere bazı yerlerde Eş-Şebab üyeleri ve patlayıcılarını taşıyan araçlara hava saldırıları ve bombalamalar gerçekleştirdiğini bildirmiştir. Saldırılarda birçok sivilin öldüğü bildirilmiştir.⁶⁰⁷

Goobjoog’un Haziran 2022 tarihli bir haberine göre Dhobley kasabasında tahminen aşiret çatışmaları sonucunda iki sivil vurularak öldürülmüştür. Kaynağa göre haberden önceki günlerde Dhobley ve Afmadow ilçelerindeki çatışmalar şiddetlenmiş, yerel büyüklerin “bölgedeki aşiretler arasındaki ayrılıkları ve mücadeleleri tetikledikleri” suçlamasıyla Jubaland güvenlik güçleri tarafından tutuklanmasının ardından güvenlik durumu kötüleşmiştir.⁶⁰⁸

⁶⁰³ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁶⁰⁴ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁶⁰⁵ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁶⁰⁶ Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca, Somali’de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

⁶⁰⁷ KNN, Maxaa ka jira in dad shacab ah ay ku dhinteen duqeyn ka dhacay Jubbada dhexe iyo shabeellada hoose?. [Why are civilians killed in a bombing in Middle Jubba and Lower Shabelle?], 9 Ağustos 2021, [url](#)

⁶⁰⁸ Goobjoog, Two family members killed by armed militia on the outskirts of Dhobley district, 2 Haziran 2022, [url](#)

28 Haziran 2022’de Kenyalı ATMIS güçleri, Eş-Şebab’ın bir ATMIS üssüne saldırdığı Hosingow köyünde Eş-Şebab savaşçılarıyla çatışmıştır. Bu çatışmanın sivil zayıata yol açtığı bildirilmiştir.⁶⁰⁹

23 Ekim 2022’de Eş-Şebab, Kismayo şehrinin merkezindeki Hotel Tawakal’a saldırı gerçekleştirmiştir.⁶¹⁰ Jubaland yetkililerine göre yakındaki bir okulun öğrencileri dâhil olmak üzere dokuz sivil ölmüş ve 47 sivil yaralanmıştır.⁶¹¹

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN’ye göre Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Aşağı Juba bölgesinde 14.531 kişi, çatışma veya güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilmiştir.⁶¹² Bu grubun %99,9’u (veya 14.518 kişi) idari bölge içerisinde yer değiştirirken 13 kişi Benadir bölgesine göç etmiştir. Aynı dönemde çatışma ve güvensizlik nedeniyle 2.052 kişi de Bay, Galgudud, Orta Juba ve Gedo’dan Aşağı Juba’ya gelmiştir. Referans döneminde bu tür yerinden edilme durumları nedeniyle gelenlerden en çok Kismayo ilçesi etkilenmiş ve 11.936 kişi ilçeye gelmiştir (ilçe içindeki hareketler dâhil). Bu tür yerinden edilme durumları nedeniyle gidenler en çok Jamaame ilçesinden olmuş ve 8.591 kişi ilçeden ayrılmıştır (ilçe içindeki hareketler dâhil).⁶¹³

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler

Temmuz-Eylül 2021 ve Ocak-Mart 2022 arasında UNOCHA tarafından Aşağı Juba bölgesinde⁶¹⁴ insani yardıma erişimle ilgili olay belgelendirilmemiştir.⁶¹⁵ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Kasım 2022 arasındaki dönemde bu konuda veri bulunmamaktadır.

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre⁶¹⁶ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Aşağı Juba bölgesinde⁶¹⁷ zorla tahliye edilen 9.252 kişi kaydedilmiştir.⁶¹⁸ Global CCCM tarafından Mayıs 2022’de ÜYEK sahalarının doğrulanması için yürütülen çalışmalar, Afmadow’daki doğrulanmış 11 ÜYEK sahasının %18’inde tahliye

⁶⁰⁹ Goobjoog, Fighting erupts after Al-Shabaab attacks Kenyan military base in Lower Juba, 28 Haziran 2022, [url](#)

⁶¹⁰ LWJ, Shabaab assaults hotel in southern city of Kismayo, 24 Ekim 2022, [url](#); Reuters, Somalia car bomb, shooting hits Kismayu hotel, nine dead, 23 Ekim 2022, [url](#)

⁶¹¹ Al Jazeera, Attack on hotel in Somalia’s Kismayo ends with 9 civilians dead, 23 Ekim 2022, [url](#); Reuters, Somalia car bomb, shooting hits Kismayu hotel, nine dead, 23 Ekim 2022, [url](#); LWJ, Shabaab assaults hotel in southern city of Kismayo, 24 Ekim 2022, [url](#)

⁶¹² Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

⁶¹³ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁶¹⁴ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1; UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#), s. 1

⁶¹⁵ Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: “etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme”, “ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme” ve “erişimi engelleyen silahlı çatışmalar”. UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1

⁶¹⁶ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

⁶¹⁷ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri i– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

⁶¹⁸ NRC, “zorla tahliyeler” ifadesini “insanların yaşadıkları evlerden ve/veya topraklardan kendi istekleri dışında ve herhangi bir yasal ya da diğer türde koruma sağlamaksızın çıkarılması” olarak tanımlamaktadır. NRC, An Unnecessary Burden: Forced Evictions and Covid-19, 1 Temmuz 2020, [url](#), s. 1

riskinin azami, %37'sinde ise yüksek olarak sınıflandırıldığını ortaya koymuştur.⁶¹⁹ Kismayo'daki doğrulanmış 164 ÜYEK sahasının %24'ünde tahliye riski azami, %23'ünde ise yüksek olarak sınıflandırılmıştır.⁶²⁰ Dhobley'deki doğrulanmış 9 ÜYEK sahasının %22'sinde tahliye riski azami, %22'sinde ise yüksek olarak sınıflandırılmıştır.⁶²¹ REACH ve CCCM Cluster tarafından Kasım ve Aralık 2021'de yürütülen DSD, "[önemli haber kaynaklarının] zorla tahliye riskini çok yüksek olarak algıladıklarını bildirdiği çalışma sahalarının oranının" Kismayo'da %6⁶²² ve Afmadow'da %0⁶²³ olduğunu göstermiştir.

2.1.4. Jubaland – Kontrol noktaları ve yol güvenliği

Jubaland'da birçok sınır geçiş noktası vardır. AMISOM/ATMIS'in (Kenya liderliğindeki) 2. Bölge Karargâhı da Dhobley'de bulunmakta, bu ilçeyi büyük ve önemli bir geçiş noktası hâline getirmektedir. Hareketlilik ve Somali'ye gelen malzemeler/ticari mallar açısından önemli olan diğer ilçeler Beled Hawo ve Doolow'dur (Dollow). Doolow Etiyopya sınırında, Beled Hawo ise Kenya sınırında yer almaktadır. Diğer ana sınır geçişleri hava yoluyla (Kenya ile çift yönlü ticari uçuşlar Kismayo Havalimanı üzerinden) ve deniz yoluyla (tüm mevsimlerde faaliyet gösteren Kismayo Limanı üzerinden) yapılmaktadır.

Bu rapor için görüşülen uluslararası bir uzmanın verdiği bilgilere göre Aşağı Juba'da aşağıdaki ana koridorlar tespit edilmiştir:

- **Kismayo-Jilib-Bardere.** Eş-Şebab kontrolündeki bu koridor, Kismayo'nun 20 km kuzeyinden devlet kontrolü altındaki Bardere'nin yakınlarına kadar uzanmaktadır.
- **Dhobley-Afmadow-Kismayo.** Bu, yağmur mevsiminde geçilemeyen bir patika yoldur, ancak yukarıda belirtildiği gibi bölgenin en önemli kara ulaşım koridorudur. ATMIS'in etki alanı Dhobley-Afmadow Yolu ile sınırlıdır. Afmadow'dan Kismayo'ya giden yol üzerindeki Jana Cabdalle'de bir Eş-Şebab kontrol noktası vardır. Bu kontrol noktası birçok kez dağıtılmıştır, ancak tekrar ortaya çıkmaya devam etmektedir.
- **Kismayo-Badhaadhe.** Yağmur mevsiminde geçilemeyen bir diğer patika yol, Kismayo'yu Badhaadhe'ye bağlayan kıyı yoludur. Kıyı yolu üzerinde Kismayo'nun yaklaşık 20 km batısında bulunan Abdalla Birole'den başlayarak Kismayo'ya ulaşabilmektedir. Bu noktadan itibaren kontrol tamamen Eş-Şebab'a aittir.
- **Garbahare-Luuq-Wajid.** Jubaland'ın dışındaki önemli yollardan biri de Garbahare'den Luuq'a gitmekte, daha sonra Bakul bölgesindeki Wajid'den geçerek Bay bölgesindeki Baydabo'ya inmektedir.⁶²⁴

⁶¹⁹ CCCM Cluster Somalia, Afmadow'daki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Mayıs 2022, 29 Mayıs 2022, [url](#)

⁶²⁰ CCCM Cluster Somalia, Kismaayo'daki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Mayıs 2022, 29 Mayıs 2022, [url](#)

⁶²¹ CCCM Cluster Somalia, Dhobley'deki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Mayıs 2022, 29 Mayıs 2022, [url](#)

⁶²² REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Kismaayo ilçesi, Aşağı Juba bölgesi – Mart 2022, 6 Nisan 2022, [url](#), s. 4

⁶²³ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Afmadow ilçesi, Aşağı Juba bölgesi - Mart 2022, 6 Nisan 2022, [url](#), s. 4

⁶²⁴ Uluslararası uzman, e-posta, 11 Aralık 2022. Somali merkezli bir uluslararası kuruluş için çalışan uluslararası uzman, güvenlik alanında uzmanlığa ve ülkede bu alanda yılların deneyimine sahiptir.

Eş-Şebab, Kismayo'yu Kenya'ya bağlayan yollardaki mal ve insan trafiğini izlemiş ve vergilendirmiştir.⁶²⁵ GI-TOC, Aralık 2020 ve Ekim 2021 arasında ticari araç şoförlerinden alınan Eş-Şebab vergi makbuzlarına göre⁶²⁶ Jubaland'da 16 kontrol noktası tespit etmiştir. Bunların 11 tanesi Eş-Şebab kontrolü altındadır (Daha fazla bilgi için bkz. [Somali Hakkında EASO COI Raporu: Aktörler \(Temmuz 2021\)](#)), Eş-Şebab tarafından "Vergilendirme" konulu bölüm.⁶²⁷ Eş-Şebab kontrol noktaları Gedo'nun Canoole kasabası ve Orta Juba'nın Saakow, Bu'ale ve Jilib kasabalarının yanı sıra Aşağı Juba'nın Welmarow, Kobon, Bar Sanguni, Berhani, Janai Abdullah (Birta Dheer olarak da bilinir) ve Labikuus kasabaları ile Kamsuuma'da (köprü) bulunmaktaydı. Bunların dışında Aşağı Juba'nın Dhobley, Taabta (Tabta), Bilis Qooqaani, Afmadow ve Kismayo kasabalarında da beş önemli Jubaland kontrol noktası tespit edilmiştir.⁶²⁸

BM Uzmanlar Paneli tarafından 16 Aralık 2020-6 Eylül 2021 arasındaki referans dönemi için belgelendirildiği üzere kontrol noktası güvenliği, Eş-Şebab'ın kontrol noktasını çevreleyen alanı ne derece kontrol ettiğine bağlıydı. Kaynak, Orta Juba'nın Bu'ale kentindeki kontrol noktasını örnek vermektedir. Bu'ale doğrudan Eş-Şebab kontrolünde olduğundan, bu kontrol noktası makbuz görevlileri tarafından denetleniyordu. Hükûmet kontrolündeki veya tartışmalı bölgelerdeki kontrol noktalarında ise "daha fazla güvenliğe ve insan gücüne" ihtiyaç oluyordu.⁶²⁹

2.2. Güneybatı Somali

2.2.1. Bakul

(a) Genel Bilgiler

Bakool bölgesinin Gedo, Bay, Hiran ve Aşağı Şabel bölgeleri ile iç sınırları ve Etiyopya ile uluslararası sınırı bulunmaktadır. Bölge beş ilçeden oluşmaktadır: Hudur, Tiye glow, Ceel Barde, Rab Dhuure ve Wajid. Bölgenin idari merkezi Hudur'dur.⁶³⁰ Bakul'da çoğunlukla çeşitli Rahanweyn grupları (Jiron, Lisan (Laysaan), Garwale, Gelidle, Hadama, Luwai, Jelible, Reer Dimal, Ashraf) ikamet etmektedir. Kuzeydeki küçük bir alanda Jajele (Hawiye) aşireti,⁶³¹ Etiyopya sınırının her iki tarafında (ağırlıklı olarak Etiyopya tarafında) Aulihan (Ogaden/Darood) aşireti yaşamaktadır.⁶³²

⁶²⁵ Somali güvenlik uzmanı I ile görüşme, 26 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 61

⁶²⁶ Aralık 2020 ve Ekim 2021 arasında 19 ticari araç şoföründen toplam 821 makbuz alınmıştır. Genel olarak Temmuz 2015-Ekim 2021 arasında kesilen makbuzların yaklaşık yarısı 2021 yılında kesilmiştir; GI-TOC, Terror and Taxes. Inside al-Shabaab's revenue-collection machine, 8 Aralık 2022, [url](#), s. 2

⁶²⁷ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Aktörler, Temmuz 2021, [url](#), s. 63-64

⁶²⁸ GI-TOC, Terror and Taxes. Inside al-Shabaab's revenue-collection machine, 8 Aralık 2022, [url](#), s. 6

⁶²⁹ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 5 Ekim 2021 tarihli yazı, S/2021/849, 6 Ekim 2021, [url](#), para. 57

⁶³⁰ MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

⁶³¹ EASO, COI Raporu - Güney ve Orta Somali, Ülkeye Genel Bakış [aşiret haritaları için kaynak: Lewis 1955, Abikar 1999], Ağustos 2014, [url](#), s. 52-53

⁶³² Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 67

Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Bakul'un 2022 yılındaki nüfusu 492.487 kişi olarak listelenmiştir.⁶³³ UNOCHA, Bakul'un 2021 yılındaki nüfusunu 459.747 kişi olarak tahmin etmiştir (68.114 erkek, 75.033 kadın, 294.355 çocuk ve 22.245 yaşlı olmak üzere).⁶³⁴ UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması'na göre⁶³⁵ Bakul bölgesinin tahminî nüfusu⁶³⁶ 367.226 kişiydi. Bunlardan 61.928'i kentsel alanlarda, 134.050'si kırsal alanlarda, 147.248'si ise göçebe olarak yaşıyordu.⁶³⁷ ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

Bakul bölgesi, çeşitli silahlı aktörlerin varlığıyla öne çıkmaktadır.⁶³⁸ Eş-Şebab ağırlıklı olarak kırsal bölgeleri kontrol ederken⁶³⁹ devlet ve federal devlet güçleri Hudur, Ceel Barde, Yeed ve Wajid dâhil olmak üzere birçok önemli kasabanın kontrolünü elinde bulunduruyordu.⁶⁴⁰ Öte yandan Rab Dhuure, Tiye glow ve Garasweyn kasabalarını Kasım 2022 itibarıyla Eş-Şebab kontrol ediyordu.⁶⁴¹ Hudur ve Wajid gibi hükûmetin elinde bulunan kasabaların çoğu Eş-Şebab ablukası altındaydı.⁶⁴² Güneybatı Somali'deki ana tedarik yollarının neredeyse tamamını elinde bulunduran Eş-Şebab,⁶⁴³ hükûmetin kontrol ettiği kasabalara ulaşmasını zorlaştırıyordu.⁶⁴⁴

Harita 4. Somali - Tahminî Bölge Kontrolü'ne göre 30 Kasım 2022 itibarıyla Bakul bölgesinin çoğunun ya Eş-Şebab ve AMISOM/federal devlet güçleri arasında tartışma konusu olan ya da kontrolü belirsiz olan bölgelerden oluştuğu bildirilmiştir. Eş-Şebab doğuda Tiye glow çevresindeki alanı, bölgenin en güneydoğusundaki bir kısmı ve Hudur kasabasının güneyindeki

⁶³³ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

⁶³⁴ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

⁶³⁵ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, "Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır". Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

⁶³⁶ 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#)

⁶³⁷ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31

⁶³⁸ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 5 Ekim 2021 tarihli yazı, S/2021/849, 6 Ekim 2021, [url](#), para. 130

⁶³⁹ Edle, A., Bay and Bakool: How Somalia's Breadbasket turned into an epicenter of humanitarian crisis [Blog], RVI, 24 Mart 2022, [url](#)

⁶⁴⁰ Somali güvenlik uzmanı I ile görüşme, 20 ve 27 Haziran 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 68

⁶⁴¹ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁶⁴² Uluslararası Kriz Grubu, Considering Political Engagement with Al-Shabaab in Somalia, 21 Haziran 2022, [url](#), s. 6, dipnot 21

⁶⁴³ HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 23

⁶⁴⁴ Uluslararası Kriz Grubu, Considering Political Engagement with Al-Shabaab in Somalia, 21 Haziran 2022, [url](#), s. 6

alanları kontrol etmektedir.⁶⁴⁵ Daha önce tartışma konusu olan⁶⁴⁶ Rab Dhuure kasabasının referans döneminde Eş-Şebab'ın kontrol ettiği topraklara katıldığı bildirilmiştir.⁶⁴⁷

Bu sırada bölgenin kuzeybatısındaki ve (bir dereceye kadar) kuzeyindeki sınır toprakları tamamen federal devlet güçlerinin ve (ATMIS olarak yeniden yapılandırılan) AMISOM'un⁶⁴⁸ kontrolünde kalmıştır.⁶⁴⁹ Sınırdaki Etiyopya güvenlik güçlerinin yoğun varlığı nedeniyle bu bölgelerde Eş-Şebab saldırıları nadiren gerçekleşmektedir.⁶⁵⁰ Ancak Temmuz 2022 sonlarında (Etiyopya Liyu kuvvetlerinin güçlü bir varlık gösterdiği) Yeed⁶⁵¹ ve Ato⁶⁵² sınır kasabaları ile Washaaqo köyü Eş-Şebab saldırısına uğramış,⁶⁵³ militanların bu yerleşimlerin kontrolünü kısa süreliğine ele geçirdiği bildirilmiştir.⁶⁵⁴

Aşiret yapısıyla ilgili olarak Güneybatı Somali'nin Bakul ve Bay bölgelerinde en çok Rahanweyn aşiretleri Mirifle ve Digil ikamet etmektedir. Bakul'da Mirifle aşireti daha yaygındır.⁶⁵⁵ Mirifle topluluğu, Sagaal ve Sideed olmak üzere iki büyük gruba ayrılmıştır⁶⁵⁶ ve birçok güçlü aşiretin yanı sıra çok sayıda zayıf grubu kapsamaktadır.⁶⁵⁷ Mayıs 2022'de göçebe topluluklar arasında tarım arazilerinin kullanımı konusunda aşiret çatışmaları bildirilmiştir.⁶⁵⁸

Yerel düzeyde seferber olan⁶⁵⁹ çoğunlukla⁶⁶⁰ aşiret tabanlı, devlet destekli ve bağımsız⁶⁶¹ *Ma'awisley* (veya *Macawiisley*) milisleri Bakul bölgesinde de faaliyet gösteriyordu ve burada Rahanweyn aşireti üyelerinden oluşuyordu. Somali'nin her yerinde olduğu gibi savunma

⁶⁴⁵ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁶⁴⁶ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2021 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁶⁴⁷ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁶⁴⁸ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2021 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak; PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁶⁴⁹ AfB, Barış ve Güvenlik Konseyi, 1068. Toplantı Tebliği, Tebliğ Rev. 1, PSC/PR/COMM.1068 (2022), 8 Mart 2022, [url](#), s. 3

⁶⁵⁰ Reuters, Somalia's al Shabaab group makes rare attack near Ethiopia border, 22 Temmuz 2022, [url](#)

⁶⁵¹ UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

⁶⁵² UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

⁶⁵³ VOA, Al-Shabab Attacks Somali Towns Close to Ethiopian Border, 20 Temmuz 2022, [url](#)

⁶⁵⁴ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 24

⁶⁵⁵ Somali güvenlik uzmanı I ile görüşme, 20 ve 27 Haziran 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 67-68

⁶⁵⁶ Nordic International Support Foundation, Somalia Context Analysis: Baidoa, 2016, tarihsiz, s. 17, halka açık olmayan kaynak, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 74

⁶⁵⁷ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 68

⁶⁵⁸ Protection Cluster, Somalia Protection Monitoring System: Summary of Findings, May 2022, 31 Mayıs 2022, [url](#), s. 9

⁶⁵⁹ Keydmedia, A Govt-allied militia attacks Al-Shabaab base in Somalia, 4 Eylül 2022, [url](#)

⁶⁶⁰ Shire, M.I., e-posta, 14 Nisan 2022. Alıntı: ACCORD, Anfragebeantwortung zu Somalia: Informationen zur Miliz Macawiisley [Query response on Somalia: Information on Macawiisley militia], 22 Nisan 2022 [url](#). Dr. Muhammed İbrahim Shire, Portsmouth Üniversitesi'nde terörizm ve siyasi şiddet konusunda araştırmalar yapan bir öğretim görevlisidir.

⁶⁶¹ VOA, Somalia Military Makes Gains in Large-scale Offensive Against Al-Shabab, 26 Eylül 2022, [url](#)

operasyonları kendi aşiretlerinin sahasıyla sınırlıydı ve bölge sınırlarını aşmıyorlardı.⁶⁶² Bir diğer isyancı karşıtı savunma grubu olan Ali Qaran milisleri de son yıllarda Bakul'da ortaya çıkmıştır.⁶⁶³

Çatışma dinamikleri

Referans döneminde Bakul bölgesindeki çatışma dinamiklerini; Eş-Şebab ile SUO birlikleri,⁶⁶⁴ Güneybatı Somali bölgesel güvenlik kuvvetleri,⁶⁶⁵ ATMIS (AMISOM) kuvvetleri⁶⁶⁶ (Eş-Şebab'ın uluslararası birlik konvoylarını hedef alan EYP saldırıları dâhil),⁶⁶⁷ Etiyopya askerî kuvvetleri⁶⁶⁸ ve sınır bölgelerinde konuşlanmış Etiyopya Liyu polis kuvvetleri dâhil olmak üzere Eş-Şebab karşıtı kuvvetler arasında devam eden çatışmalar meydana getirmiştir.⁶⁶⁹ SFH kuvvetleri tarafından gerçekleştirilen operasyonların "daha hassas ve taktiksel" nitelik kazandığı bildirilse de hâlâ ele geçirilen bölgeleri tutabilme becerisinden yoksundu.⁶⁷⁰ Bu nedenle Somali kuvvetleri (Kasım 2021'de Hudur ilçesindeki bir SUO operasyonu dâhil olmak üzere)⁶⁷¹ bölgedeki birçok köyü geri almayı başarsa da⁶⁷² Eş-Şebab önemli tedarik yolları üzerindeki kontrolünü sürdürmüştür.⁶⁷³

Temmuz 2022'de Eş-Şebab, Somali-Etiyopya sınırındaki Yeed ve Ato kasabaları ile Washaaqo köyüne büyük ölçekli bir saldırı gerçekleştirmiş,⁶⁷⁴ ölen Etiyopya Liyu polislerinin sayısı

⁶⁶² Shire, M.I., Protection or predation? Understanding the behavior of community-created self-defense militias during civil wars, 9 Temmuz 2021, [url](#), s. 18

⁶⁶³ Shire, M.I., Protection or predation? Understanding the behavior of community-created self-defense militias during civil wars, 9 Temmuz 2021, [url](#), s. 21

⁶⁶⁴ Calamada, Weeraro Ka Kala Dhacay Banaadir Sh/hoose Iyo Bay iyo Bakool. [Attacks in Banadir, Lower Shabelle, Bay and Bakool], 26 Temmuz 2021, [url](#); Radio Al-Furqaan, Al-Shabaab Oo Weeraro Ka Fulisay Bay, Bakool, Jubbada Hoose Iyo Sh/Hoose. [Al-Shabaab carried out attacks in Bay, Bakool, Lower Jubba and Lower Shabelle], 18 Aralık 2021, [url](#)

⁶⁶⁵ SONNA, Somali National Army kills five Al-Shabaab militants, 14 Kasım 2021, [url](#); Radio Risaala, Dagaal ka dhacay Gobolka Bakool & faah faahin laga helayo [Battle in Bakool Region, details to be found], 30 Mart 2022, [url](#); SomaliMemo, Iska hor'imaad khasaara dhaliyay oo ka dhacay magaalada Xudur [Deadly clash took place in the city of Hudur], 4 Eylül 2022, [url](#)

⁶⁶⁶ SomaliMemo, Sarkaal lagu dilay Muqdisho iyo weeraro ka dhacay wilaayaatka qaar. [An officer was killed in Mogadishu, attacks in several provinces], 19 Eylül 2021, [url](#); Radio Risaala, Dagaal xoogan oo ka dhacay Gobolka Bakool [A fierce battle took place in the Bakool region], 16 Ocak 2022, [url](#)

⁶⁶⁷ SomaliMemo, Ciidamo Itoobiyaan ah oo lagu qarxiyay duleedka Xudur iyo taliyaha Janaale oo qarax ku dhaawacmay. [Ethiopian soldiers blown up in the outskirts of Hudur; Janale commander injured in blast], 10 Mayıs 2022, [url](#); SomaliMemo, Shan (5) Askari oo Itoobiyaan ah oo Lagu Dilay Qarax ka Dhacay Bakool [Five Ethiopian soldiers killed in Bakool blast], 18 Mayıs 2022, [url](#)

⁶⁶⁸ SomaliMemo, Ciidamo Itoobiyaan ah oo qaraxyo lagula beegsaday duleedka Ceelbarde. [Ethiopian troops targeted by explosions on the outskirts of Ceel Barde], 16 Mayıs 2022, [url](#); SG, Top Al-Shabaab official says 30 Ethiopian troops killed in Somalia's Bakool region, 23 Mayıs 2022, [url](#)

⁶⁶⁹ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 24; SD, Liyuu Police and Al Shabaab fighters clash in Bakool, 4 Ekim 2022, [url](#); SMN, Al-Shabaab claims 50 Liyu police officers killed in border clashes, 6 Ekim 2022, [url](#)

⁶⁷⁰ HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 24

⁶⁷¹ Hiiraan Online, Ciidamada Xoogga dalka oo la wareegay deegaano dhowr ah oo ku yaala gobolka Bakool [Armed forces take over several areas in the Bakool region], 17 Kasım 2021, [url](#)

⁶⁷² ACLED, Regional Overview: Africa 13-19 November 2021, 25 Kasım 2021, [url](#); ACLED, Regional Overview: Africa 24-30 September 2022, 6 Ekim 2022, [url](#)

⁶⁷³ Uluslararası Kriz Grubu, Considering Political Engagement with Al-Shabaab in Somalia, 21 Haziran 2022, [url](#), s. 6, dipnot 21; HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 24

⁶⁷⁴ VOA, Al-Shabab Attacks Somali Towns Close to Ethiopian Border, 20 Temmuz 2022, [url](#)

teyit edilememiştir.⁶⁷⁵ Bunun ardından Etiyopya'ya sınır ötesi taarruz gerçekleştirilmiştir.⁶⁷⁶ 2022 Ağustos sonlarında (Yeed mevkinde),⁶⁷⁷ Eylül ortalarında (Ato çevresinde)⁶⁷⁸ ve Ekim başlarında (Waashaqo mevki⁶⁷⁹ ile Rab Dhuure ilçesinde⁶⁸⁰) olmak üzere sınır bölgelerinde Eş-Şebab ve Liyu polisi arasında diğer çatışmalar gerçekleştiği bildirilmiştir.

Yerel medya, Eş-Şebab'ın Wajid⁶⁸¹ ve Hudur⁶⁸² kasabalarındaki askerî hedeflere birçok saldırı düzenlediğini de bildirmiştir. Buna karşılık SUO Kasım 2021'de⁶⁸³ ve diğer kuvvetlerin yanı sıra yerel topluluk kuvvetleriyle iş birliği yaparak⁶⁸⁴ Eylül 2022'de⁶⁸⁵ Hudur ilçesinde Eş-Şebab karşıtı operasyonlar gerçekleştirmiştir. Ayrıca SFH hem Bakul hem de Bay bölgelerinde Eş-Şebab'a karşı geniş çaplı bir operasyon başlatma planlarını Ekim 2022'de duyurmuştur.⁶⁸⁶ Daha ayrıntılı bilgi için bkz. EASO'nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

Güvenlik olayları (çarpmalar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıat

ACLED, referans döneminde Bakul bölgesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 452 zayıatla sonuçlanan 159 güvenlik olayı bildirmiştir ([Şekil 21](#)).⁶⁸⁷

⁶⁷⁵ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 24

⁶⁷⁶ Critical Threats Project at the American Enterprise Institute, Africa File: Clan Uprising Bolsters anti-al Shabaab Offensive in Central Somalia, 15 Eylül 2022, [url](#)

⁶⁷⁷ Radio Risaala, Weerar madaafiic ah oo lagu qaaaday Saldhig ay ku sugan yihiin Ciidamada liyuu Boolis [Artillery attack on a Liyu police station], 25 Ağustos 2022, [url](#)

⁶⁷⁸ Radio Al-Furqaan, In Ka Badan 20 Askari Oo Lagu Dilay Weeraro Kala Duwan Oo Ka Dhacay Koonfurta Soomaaliya [More than 20 soldiers killed in various attacks in southern Somalia], 13 Eylül 2022, [url](#)

⁶⁷⁹ SD, Liyuu Police and Al Shabaab fighters clash in Bakool, 4 Ekim 2022, [url](#); SMN, Al-Shabaab claims 50 Liyu police officers killed in border clashes, 6 Ekim 2022, [url](#)

⁶⁸⁰ ACLED, Regional Overview: Africa 1-7 October 2022, 13 Ekim 2022, [url](#); ACLED, Regional Overview: Africa 8-14 October 2022, 20 Ekim 2022, [url](#)

⁶⁸¹ SomaliMemo, Sarkaal Sirdoon oo Muqdisho lagu dilay iyo weeraro ka dhacay gobollada dalka. [Intelligence officer killed in Mogadishu; attacks in other regions], 26 Ağustos 2021, [url](#); SG, Blast kills several Ethiopian soldiers in south Somalia, 23 Şubat 2022, [url](#); SomaliMemo, Saldhigyo ay ku sugnaayeen ciidamada Itoobiya iyo kuwa Uganda oo weeraro culus lagu qaaday. [Bases hosting Ethiopian and Ugandan troops heavily attacked], 17 Mart 2022, [url](#)

⁶⁸² Calamada, Weeraro Ka Kala Dhacay Banaadir Sh/hoose Iyo Bay iyo Bakool. [Attacks in Banadir, Lower Shabelle, Bay and Bakool], 26 Temmuz 2021, [url](#); SomaliMemo, Askari lagu dilay xaafadda Black Sea iyo warar kale. [Soldier killed in Black Sea neighbourhood and other news], 20 Mart 2022, [url](#); SomaliMemo, Iska hor'imaad khasaara dhaliyay oo ka dhacay magaalada Xudur [Deadly clash took place in the city of Hudur], 4 Eylül 2022, [url](#)

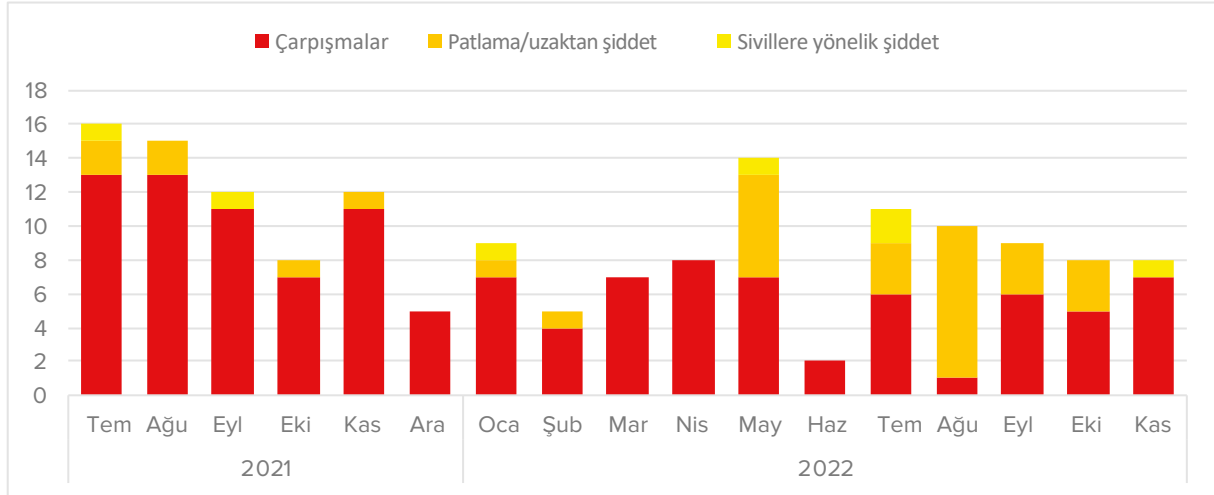
⁶⁸³ Hiiraan Online, Ciidamada Xoogga dalka oo la wareegay deegaano dhowr ah oo ku yaala gobolka Bakool [Armed forces take over several areas in the Bakool region], 17 Kasım 2021, [url](#)

⁶⁸⁴ SD, Army targets Al Shabaab hideouts in Central Somalia, 13 Eylül 2022, [url](#)

⁶⁸⁵ SD, Army targets Al Shabaab hideouts in Central Somalia, 13 Eylül 2022, [url](#); SONNA, SNA in cooperation with Bakool regional government conducts operations to chase Al-Shabab terrorists, 27 Eylül 2022, [url](#)

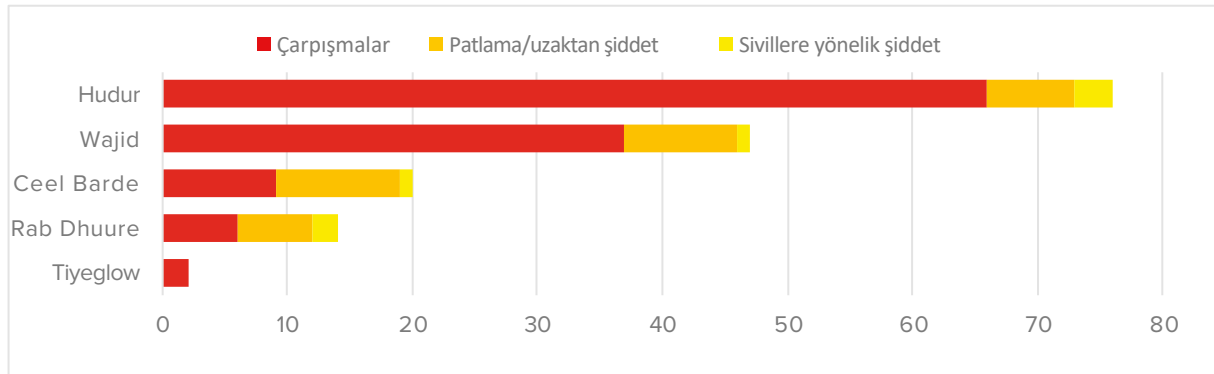
⁶⁸⁶ Somaliland.com, Somalia government reveals plans to launch military operations against Alshabab in Bay and Bakool regions, 18 Ekim 2022, [url](#)

⁶⁸⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 21. Bakul - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre.⁶⁸⁸

İlçe düzeyinde bakılacak olursa Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında en çok güvenlik olayı Hudur'da (76 olay) kaydedilmiş, onu Wajid (47 olay) takip etmiştir (Şekil 22).⁶⁸⁹

Şekil 22. Bakul - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre.⁶⁹⁰

ACLED, referans döneminde Eş-Şebab'ın ("Actor1" veya "Actor2" koduyla)⁶⁹¹ Bakul idari bölgesinde 148 güvenlik olayına müdahil olduğunu (117 olay "çarpışma", 28 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 3 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır) ve toplam 442 zayıya yol açtığını bildirmiştir. Askerî kuvvetler ve polis kuvvetleri dâhil olmak üzere Somali güvenlik güçlerinin ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) 67 güvenlik olayına karıştığı (63 olay "çarpışma",

⁶⁸⁸ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁶⁸⁹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁶⁹⁰ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁶⁹¹ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

2 olay “patlama/uzaktan şiddet” ve 2 olay “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanmıştır) ve 58 zayıata yol açtığı, askerî kuvvetler ve polis kuvvetleri dâhil olmak üzere Etiyopya güvenlik güçlerinin ise (“Actor1” veya “Actor2” koduyla) 81 güvenlik olayına karıştığı (55 olay “çarpişma”, 24 olay “patlama/uzaktan şiddet” ve 2 olay “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanmıştır) ve 386 zayıata yol açtığı bildirilmiştir.⁶⁹²

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıat (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen [Tablo 5](#) Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasında Bakul bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahminî zayıat sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Bakul	Olay sayısı	Tahminî zayıat
Çarpışmalar	120	394
Patlamalar/Uzaktan şiddet	32	52
Sivillere yönelik şiddet	7	6
Toplam	159	452

Tablo 5. Bakul - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıatların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.⁶⁹³

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Bakul’da kaydedilen 452 zayıatın çoğu (235 zayıat) Rab Dhuure ilçesinde bildirilmiştir;⁶⁹⁴ bu ilçeyi Ceel Barde (134 zayıat)⁶⁹⁵, Hudur (43 zayıat), Wajid (22 zayıat) ve Tiye glow (18 zayıat) takip etmiştir.⁶⁹⁶

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları⁶⁹⁷

20 Temmuz 2022’de Eş-Şebab, Somali-Etiyopya sınırındaki Ato ve Yeed kasabalarında yer alan Etiyopya Liyu polis kamplarına saldırmış, yoğun çatışmalar yaşandığı bildirilmiştir. Grup daha sonra Somali’nin iç kesimlerinde yer alan ve büyük bir Liyu polisi garnizonuna ev sahipliği yapan Washaaqo köyüne havan topu saldırıları gerçekleştirmiştir.⁶⁹⁸ Grup, Ato ve Yeed’in

⁶⁹² Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁶⁹³ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁶⁹⁴ ACLED’in 4 Ekim 2022’de Liyu polisine düzenlenen bir Eş-Şebab saldırısına atfettiği 192 zayıat bunlara dâhildir. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, SOM37404 [kaynaklar: Al Furqaan, açıklanmayan kaynak, Shabelle Media Network, Calamada, Caasimada, Radio Risaala, Hiiraan], [url](#)

⁶⁹⁵ ACLED’in 29 Temmuz 2022’de Ato kasabasında Liyu polisi ve SUO üyelerine düzenlenen bir Eş-Şebab saldırısına atfettiği 80 zayıat bunlara dâhildir. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, SOM37404 [kaynaklar: Hiiraan, SomaliMemo, Shabelle Media Network, Caasimada, Radio Dalsan, Radio Risaala, Goobjoob, Al Furqaan], [url](#)

⁶⁹⁶ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁶⁹⁷ Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca Ken Menkhaus’a göre Somali’de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

⁶⁹⁸ VOA, Al-Shabab Attacks Somali Towns Close to Ethiopian Border, 20 Temmuz 2022, [url](#)

kontrolünü ele geçirdiğini iddia etmiş,⁶⁹⁹ fakat aynı gün geri çekilmiştir.⁷⁰⁰ Bu saldırılarda düzinelerce Liyu polisinin öldüğü bildirilse de⁷⁰¹ kesin zayıat sayısı doğrulanamamıştır.⁷⁰²

30 Temmuz 2022’de Ato’ya düzenlenen bir Eş-Şebab saldırısında Liyu polisinin öldürülmesinin ardından Etiyopya kuvvetleri Hudur’un dışında yer alan⁷⁰³ ve Eş-Şebab kontrolü altında bulunan⁷⁰⁴ Garasweyn kasabasını hedefleyen hava saldırıları gerçekleştirmiş ve en az bir sivil zayıata neden olmuştur.⁷⁰⁵

21 Temmuz 2022’de Yeed kasabasında operasyon gerçekleştiren Liyu polisi insanları kaçırmış ve iki sivil öldürmüştür.⁷⁰⁶

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN’ye göre Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Bakul bölgesinde 56.735 kişi, çatışma veya güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilmiştir⁷⁰⁷. Bunların yaklaşık %72’si (veya 40.640 kişi) bölge içerisinde yer değiştirirken 16.095 kişi Benadir, Gedo ve Bay başta olmak üzere diğer bölgelere göç etmiştir. Aynı dönemde çatışma veya güvensizlik nedeniyle diğer bölgelerden Bakul’a göç eden kimse olmamıştır. Referans döneminde bu tür yerinden edilme durumları nedeniyle gidenlerden ve gelenlerden en çok etkilenen ilçeler Rab Dhuure (giden 25.842 kişi ve gelen 19.620 kişi) ve Ceel Barde (giden 23.568 kişi ve gelen 19.293 kişi) olmuştur (ilçe içindeki hareketler dâhil).⁷⁰⁸ Kuraklık nedeniyle geçim kaynaklarının kaybedilmesinin yanı sıra Eş-Şebab faaliyetleri veya aşiret anlaşmazlıklarından kaynaklanan güvensizlik,⁷⁰⁹ Bakul’dan ayrılmak için en önemli sebepler olmuştur.⁷¹⁰ Eş-Şebab’ın Yeed, Ato ve Waashaqo’ya saldırılar gerçekleştirdiği Temmuz 2022’deki gelişmeler,⁷¹¹ 38.154 kişinin yerinden edilmesine yol açmıştır. Bu sayı, Bakul’dan diğer bölgelere giden veya Bakul içerisinde yer değiştiren toplam kişi sayısının yaklaşık %68’ine tekabül etmektedir.⁷¹²

⁶⁹⁹ SG, Al-Shabaab says captures two towns along Somalia’s border with Ethiopia, 21 Temmuz 2022, [url](#)

⁷⁰⁰ BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 24

⁷⁰¹ SMN, Liyu police hits back at Al-Shabaab claims over attack, 22 Temmuz 2022, [url](#)

⁷⁰² BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 24; SG, Al-Shabaab says captures two towns along Somalia’s border with Ethiopia, 21 Temmuz 2022, [url](#)

⁷⁰³ AA, Ethiopian airstrikes hit terrorist-controlled border region in Somalia: Yerel medya, 30 Temmuz 2022, [url](#)

⁷⁰⁴ Radio Dalsan, Ethiopia conducts air strikes in Somalia’s Bakool region, 31 Temmuz 2022, [url](#)

⁷⁰⁵ AA, Ethiopian airstrikes hit terrorist-controlled border region in Somalia: Yerel medya, 30 Temmuz 2022, [url](#); SG, Ethiopia’s military conducts air strikes in Somalia’s Bakool region, 31 Temmuz 2022, [url](#); Radio Dalsan, Ethiopia conducts air strikes in Somalia’s Bakool region, 31 Temmuz 2022, [url](#)

⁷⁰⁶ ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, SOM37130 [kaynak: açıklanmayan kaynak], [url](#)

⁷⁰⁷ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölümü inceleyin.

⁷⁰⁸ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁷⁰⁹ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#); Edle, A., Bay and Bakool: How Somalia’s Breadbasket turned into an epicenter of humanitarian crisis [Blog], RVI, 24 Mart 2022, [url](#)

⁷¹⁰ Edle, A., Bay and Bakool: How Somalia’s Breadbasket turned into an epicenter of humanitarian crisis [Blog], RVI, 24 Mart 2022, [url](#)

⁷¹¹ VOA, Al-Shabab Attacks Somali Towns Close to Ethiopian Border, 20 Temmuz 2022, [url](#)

⁷¹² BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler

Güneybatı Somali'deki ana tedarik yollarının çoğunu kontrol eden⁷¹³ Eş-Şebab'ın uyguladığı kuşatma benzeri koşullar nedeniyle⁷¹⁴ malların (gıda ve emtia)⁷¹⁵ hükûmet kontrolündeki merkezlere ulaşımı (özellikle Wajid ve Hudur ilçelerinde)⁷¹⁶ kısıtlı olmuştur.⁷¹⁷ Referans döneminde Eş-Şebab savaşçılarının kuşatma altındaki alanlara erzak taşıyan araçlara (eşeklerin çektiği arabalar dâhil⁷¹⁸) saldırdığı bazı olaylar olmuştur.⁷¹⁹ Bu olaylar, uzun zamandır grubun güney ve orta Somali'deki kasabaları abluka altına alma taktiklerinin bir parçasıdır.⁷²⁰ UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021 arasında Bakul bölgesinde (her ikisi de Ceel Barde ilçesinde olmak üzere)⁷²¹ insani yardıma erişimle ilgili 2 olay belgelendirmiş⁷²², Ocak-Mart 2022 arasında ise bu tür olay belgelendirmemiştir.⁷²³ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Kasım 2022 arasındaki dönemde bu konuda veri bulunmamaktadır.

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre⁷²⁴ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Bakul bölgesinde tahliye olayı listelenmemiştir.⁷²⁵ Küresel Kamp Koordinasyonu ve Kamp Yönetimi (CCCM) tarafından Haziran ve Temmuz 2022'de ÜYEK sahalarının doğrulanması için yürütülen ortak çalışmalar, Ceel Barde'deki doğrulanmış 3 ÜYEK sahası ve Wajid'deki doğrulanmış 9 ÜYEK sahasından hiçbirinde tahliye riskinin azami ya da yüksek olarak sınıflandırılmadığını, Xudur'daki doğrulanmış 16 ÜYEK sahasının ise %6'sında tahliye riskinin azami, %13'ünde ise yüksek olarak sınıflandırıldığını ortaya koymuştur.⁷²⁶ REACH ve CCCM Cluster tarafından Kasım ve Aralık 2021'de yürütülen detaylı saha değerlendirmeleri (DSD), "[önemli haber kaynaklarının] zorla tahliye riskini çok yüksek olarak algıladıklarını

⁷¹³ HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 23

⁷¹⁴ ACAPS, Somali: Gıda Güvenliği Brifingi, 16 Kasım 2021, [url](#), s. 3

⁷¹⁵ USDOS, İnsan Hakları Uygulamalarıyla İlgili 2021 Ülke Raporları: Somali, 12 Nisan 2022, [url](#), s. 17

⁷¹⁶ USDOS, İnsan Hakları Uygulamalarıyla İlgili 2021 Ülke Raporları: Somali, 12 Nisan 2022, [url](#), s. 17

⁷¹⁷ Uluslararası Kriz Grubu, Considering Political Engagement with Al-Shabaab in Somalia, 21 Haziran 2022, [url](#), s. 6

⁷¹⁸ AA, Al-Shabaab blockades exacerbating humanitarian crisis in Somalia, 18 Kasım 2022, [url](#); Hiiraan Online, Somali military kill 4 Al-Shabaab fighters in Bakool, 20 Ekim 2021, [url](#)

⁷¹⁹ AA, Al-Shabaab blockades exacerbating humanitarian crisis in Somalia, 18 Kasım 2022, [url](#); Hiiraan Online, Somali military kill 4 Al-Shabaab fighters in Bakool, 20 Ekim 2021, [url](#); BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 5 Ekim 2021 tarihli yazı, S/2021/849, 6 Ekim 2021, [url](#), para. 13

⁷²⁰ Hiiraan Online, Somali military kill 4 Al-Shabaab fighters in Bakool, 20 Ekim 2021, [url](#)

⁷²¹ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1

⁷²² Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: "etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme", "ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme" ve "erişimi engelleyen silahlı çatışmalar". UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1

⁷²³ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#), s. 1

⁷²⁴ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

⁷²⁵ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

⁷²⁶ CCCM Cluster Somalia, Ceel Barde'deki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Haziran 2022, 26 Temmuz 2022, [url](#); CCCM Cluster Somalia, Wajid'deki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Temmuz 2022, 26 Temmuz 2022, [url](#); CCCM Cluster Somalia, Xudur'daki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Temmuz 2022, 26 Temmuz 2022, [url](#)

bildirdiği çalışma sahalarının oranının” Hudur’da %39⁷²⁷, Ceel Barde⁷²⁸ ve Wajid’de⁷²⁹ ise %0 olduğunu göstermiştir.

2.2.2. Bay

(a) Genel Bilgiler

Bay bölgesinin Bakul, Aşağı Şabel, Orta Juba ve Gedo ile iç sınırları vardır. Bölge altı ilçeden oluşmaktadır: Baydabo, Burhakaba, Qansahdhere ve Dinsoor. Bölgenin idari merkezi Baydabo’dur⁷³⁰ (yerel halk tarafından Baydhabo olarak bilinir).⁷³¹ Güneybatı Somali’nin resmî idari merkezi Aşağı Şabel bölgesindeki Barawe olmasına rağmen⁷³² stratejik öneme sahip Baydabo şehri⁷³³ Güneybatı Somali’nin fiili başkenti görevini görmektedir. Bölgenin en kalabalık şehridir ve koruma altındaki havalimanı bölgesinde pek çok AfB birliğine ev sahipliği yapmaktadır.⁷³⁴

Bay bölgesi ekonomik açıdan ağırlık olarak geçimlik tarıma ve tarımsal pastoralizme dayalıdır ve halkın çoğu yerleşiktir. Kişinin kendi köyüyle özdeşleştirilmesi, genellikle alt aşiret bağlantıları kadar önemlidir. Ayrıca bölge stratejik ve ticari öneme sahiptir. Mogadişu’dan Gedo bölgesine ve Kenya sınırına giden önemli bir ticaret yolu Baydabo’dan geçmektedir.⁷³⁵

Bay bölgesinde ağırlıklı olarak Rahanweyn aşiretleri ikamet etmektedir. Mirifle aşiretleri genellikle bölgenin kuzey yarısına, Digil aşiretleri ise güneye hâkimdir.⁷³⁶ Bakul’daki gibi Mirifle topluluğu Sagaal ve Sideed olmak üzere iki büyük gruba ayrılmıştır.⁷³⁷ Bölgede Hawiye gruplarına ait küçük topluluklar da bulunmaktadır: Hawadle, Doqondiide ve Sheikhal güneyde; Jajele, Dirisamo ve Sogow ise doğudadır.⁷³⁸

⁷²⁷ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Hudur ilçesi, Bakul bölgesi, Mart 2022, [url](#), s. 4

⁷²⁸ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Ceel Barde ilçesi, Bakul bölgesi, Mart 2022, [url](#), s. 4

⁷²⁹ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Wajid ilçesi, Bakul bölgesi, Mart 2022, [url](#), s. 4

⁷³⁰ MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

⁷³¹ Güneybatı Somali Bayındırlık, Yeniden İnşa ve İskan Bakanlığı, Baydabo Kentsel Profili 2020, [url](#), s. 8; Encyclopaedia Britannica, Somali, son güncelleme: 2 Aralık 2022, [url](#)

⁷³² Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 73

⁷³³ Güneybatı Somali Bayındırlık, Yeniden İnşa ve İskan Bakanlığı, Baydabo Kentsel Profili 2020, [url](#), s. 8

⁷³⁴ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 73

⁷³⁵ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), ps. 73-74

⁷³⁶ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 74

⁷³⁷ Nordic International Support Foundation, Somalia Context Analysis: Baidoa, 2016, tarihsiz, s. 17, halka açık olmayan kaynak, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 74

⁷³⁸ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 74

Baydabo kasabasında ağırlıklı olarak Mirifle aşireti ikamet etmektedir.⁷³⁹ Somali'nin diğer şehirlerinde olduğu gibi Baydabo genellikle alt aşiretlere göre mahallelere bölünmüştür.⁷⁴⁰ Sagaal şehrin batı ve güneybatı kesimlerine, Sideed ise doğu ve kuzeydoğu kesimlerine hâkimdir.⁷⁴¹ Kenya'dan geri dönen çok sayıda Digil-Mirifle mülteci, hâlihazırda Baydabo'da hızla büyümekte olan ÜYEK kamplarında yaşamaktadır.⁷⁴² Eylül 2021 tarihli bir rapora göre ülkedeki ÜYEK yerleşim yerlerinin yaklaşık dörtte biri Baydabo ve çevresinde, çoğunlukla şehrin dışında yer almaktadır.⁷⁴³ ÜYEK'lerin çoğu Baydabo'nun yerlisi olan alt aşiretlere ait değildir. Bunlar, kendi aşiret kimliklerine ve geldikleri kırsal alanların yapısına göre yerleşim yerleri oluşturarak şehrin alt aşiret demografisini değiştirmektedir.⁷⁴⁴ Ayrıca şehrin yerlisi olan aşiretlerle bağlantılı olanlar da ev sahibi topluluklarla sosyal bağlantılarına göre yerleşmektedir.⁷⁴⁵

Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Bay'ın 2022 yılındaki nüfusu 1.287.587 kişi olarak listelenmiştir.⁷⁴⁶ UNOCHA, Bay'ın 2021 yılındaki nüfusunu 1.055.914 kişi olarak tahmin etmiştir (198.394 erkek, 191.786 kadın, 614.898 çocuk ve 50.836 yaşlı dâhil olmak üzere).⁷⁴⁷ UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması'na göre⁷⁴⁸ Bay bölgesinin tahmini nüfusu⁷⁴⁹ 792.182 kişiydi. Bunlardan 93.046'sı kentsel alanlarda, 463.330'u kırsal alanlarda, 195.986'sı ise göçebe olarak yaşıyordu.⁷⁵⁰ ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

Bay bölgesi, çeşitli silahlı aktörlerin varlığıyla öne çıkmaktadır.⁷⁵¹ Eş-Şebab ağırlıklı olarak kentsel bölgeleri kontrol ederken⁷⁵² devlet ve federal devlet güçleri ise önemli

⁷³⁹ Nordic International Support Foundation, Somalia Context Analysis: Baidoa, 2016, tarihsiz, s. 17, halka açık olmayan kaynak, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 74; NRC, “I want my land. You have to go.” Understanding the eviction phenomenon in Baidoa, 16 Eylül 2021, [url](#), s. 34

⁷⁴⁰ Nordic International Support Foundation, Somalia Context Analysis: Baidoa, 2016, tarihsiz, s. 17, halka açık olmayan kaynak, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 74

⁷⁴¹ NRC, “I want my land. You have to go.” Understanding the eviction phenomenon in Baidoa, 16 Eylül 2021, [url](#), s. 34

⁷⁴² Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 74

⁷⁴³ NRC, “I want my land. You have to go.” Understanding the eviction phenomenon in Baidoa, 16 Eylül 2021, [url](#), s. 32

⁷⁴⁴ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 74

⁷⁴⁵ NRC, “I want my land. You have to go.” Understanding the eviction phenomenon in Baidoa, 16 Eylül 2021, [url](#), s. 34

⁷⁴⁶ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

⁷⁴⁷ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

⁷⁴⁸ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, “Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır”. Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

⁷⁴⁹ 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#)

⁷⁵⁰ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31

⁷⁵¹ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 5 Ekim 2021 tarihli yazı, S/2021/849, 6 Ekim 2021, [url](#), para. 130

⁷⁵² Edle, A., Bay and Bakool: How Somalia's Breadbasket turned into an epicenter of humanitarian crisis [Blog], RVI, 24 Mart 2022, [url](#)

kasabaların (Baydabo, Burhakaba, Qansahdhere, Dinsoor ve Berdale)⁷⁵³ kontrolünü elinde bulunduruyordu.⁷⁵⁴ Harita 4.Somali - Tahminî Bölge Kontrolü'ne göre 30 Kasım 2022 itibarıyla Bula-Fulay kasabasını, Lego kasabasının bazı bölümlerini ve Bay'ın kentsel olmayan bölgelerinin yaklaşık yarısını Eş-Şebab'ın kontrol ettiği bildirilmiştir. Baydabo, Burhakaba, Dinsoor ve Qansahdhere kasabalarının kırsal kesimlerinin kontrolü ise karma (Eş-Şebab ile ATMISS ve federal hükûmet güçleri arasında) veya belirsizdi.⁷⁵⁵

Eş-Şebab, 5 Şubat 2022'de Dinsoor kasabasını kısa süreliğine ele geçirmiştir.⁷⁵⁶ Bu esnada Eş-Şebab karşıtı operasyonlar sayesinde Eş-Şebab'ın elindeki köylerin geri alındığı bildirilmiştir.⁷⁵⁷ Eylül 2022 sonlarında Baydabo şehrinin dışında Eş-Şebab kontrolündeki birçok yerleşim yerinin milis üyeleri ve SUO birlikleri tarafından ele geçirildiği bildirilmiştir.⁷⁵⁸ Raporun hazırlanmasına ilişkin zaman kısıtlaması nedeniyle Kasım 2022 sonu itibarıyla bu bölgelerin hâlâ Eş-Şebab karşıtı kuvvetlerin kontrolünde olup olmadığına dair bilgiler bulunamamıştır.

2012 yılında Eş-Şebab kontrolünden kurtarılan Baydabo şehrindeki durum, “nispeten istikrarlı” olarak tanımlanmaktadır.⁷⁵⁹ Ancak şehrin çevresi tamamen Eş-Şebab'ın elinde bulunmasa da⁷⁶⁰ grubun etkisi altındaydı.⁷⁶¹ 2021 yılında görüşülen bir güvenlik uzmanına göre Eş-Şebab, vergi ödenmesi karşılığında malların Baydabo şehrine sokulmasına izin veriyordu.⁷⁶² Aynı zamanda Qansahdhere ve Dinsoor gibi diğer önemli kasabalar, Güneybatı Somali'daki ana tedarik yollarının neredeyse tamamını kontrol eden⁷⁶³ Eş-Şebab'ın ablukası altındaydı.⁷⁶⁴

Çatışma dinamikleri

Bay, ülkede Eş-Şebab'ın faaliyetlerinden en çok etkilenen bölgelerden biridir (Benadir ve Aşağı Şabel ile birlikte).⁷⁶⁵ EYP saldırılarının genel yoğunluğu,⁷⁶⁶ çok sayıda hükûmet yapısı

⁷⁵³ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁷⁵⁴ Somali güvenlik uzmanı I ile görüşme, 20 ve 27 Haziran 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 74

⁷⁵⁵ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁷⁵⁶ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 20

⁷⁵⁷ Radio Risaala, Ciidamada dowladda oo la wareegay degaano katirsan Gobolka Baay [Government forces have taken over areas in the Bay region], 18 Mayıs 2022, [url](#)

⁷⁵⁸ VOA, Somalia Military Makes Gains in Large-scale Offensive Against Al-Shabab, 26 Eylül 2022, [url](#); Garowe Online, [Twitter], paylaşım tarihi: 25 Eylül 2022, [url](#)

⁷⁵⁹ NRC, “I want my land. You have to go.” Understanding the eviction phenomenon in Baidoa, 16 Eylül 2021, [url](#), s. 32

⁷⁶⁰ BBC News, Somalia drought: The fight for survival as famine looms, 4 Ekim 2022, [url](#)

⁷⁶¹ NRC, “I want my land. You have to go.” Understanding the eviction phenomenon in Baidoa, 16 Eylül 2021, [url](#), s. 32

⁷⁶² Somali güvenlik uzmanı I ile görüşme, 20 ve 27 Haziran 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 74

⁷⁶³ HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 23

⁷⁶⁴ Uluslararası Kriz Grubu, Considering Political Engagement with Al-Shabaab in Somalia, 21 Haziran 2022, [url](#), s. 6, dipnot 21

⁷⁶⁵ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 15; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 13

⁷⁶⁶ OHCHR and UNSOM, Shattering the Foundation of Peace Security and Human Rights in Somalia: The Use of Improvised Explosive Devices by Al-Shabaab, 1 January 2020 – 31 December 2021, 2022, [url](#), s. 6; UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 105

bulunması⁷⁶⁷ ve güvenlik güçlerinin büyük varlık göstermesi,⁷⁶⁸ her ikisinin de hükûmet karşıtlarının düzenli hedefleri hâline gelmesi ile bağlantılıdır.⁷⁶⁹

Referans dönemindeki çatışma dinamiklerini; Eş-Şebab ile SUO birlikleri,⁷⁷⁰ Güneybatı Somali bölgesel güvenlik kuvvetleri⁷⁷¹ (polis kuvvetleri dâhil),⁷⁷² AMISOM/ATMIS kuvvetleri⁷⁷³ (Baydabo Havalimanı'ndakiler dâhil),⁷⁷⁴ Etiyopya askerî kuvvetleri⁷⁷⁵ ve yerel aşiret milisleri⁷⁷⁶ dâhil olmak üzere Eş-Şebab karşıtı kuvvetler arasında devam eden çatışmalar meydana getirmiştir.

Eş-Şebab, Şubat 2022'de Dinsoor'daki AMISOM/ATMIS üslerine bir dizi saldırı gerçekleştirmiş⁷⁷⁷ ve kasabayı kısa süreliğine ele geçirmiştir.⁷⁷⁸ Bu esnada Güneybatı Somali güvenlik ve istihbarat güçleri⁷⁷⁹ ile hükûmet askerî kuvvetleri⁷⁸⁰ tarafından birçok Eş-

⁷⁶⁷ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 105

⁷⁶⁸ OHCHR and UNSOM, Shattering the Foundation of Peace Security and Human Rights in Somalia: The Use of Improvised Explosive Devices by Al-Shabaab, 1 January 2020 – 31 December 2021, 2022, [url](#), s. 6; UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 105

⁷⁶⁹ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 105

⁷⁷⁰ SomaliMemo, Saldıgıyoo ay ciidamada ATMIS ku leeyihiin Koonfurta Soomaaliya oo weeraro la kulmay. [ATMIS military bases in Southern Somalia attacked], 20 Eylöl 2022, [url](#); Goobjoog, SNA foil attack on Dinsoor army base, kill 7 Al-Shabaab fighters, 12 Nisan 2022, [url](#); Goobjoog, SNA reclaims base 'overrun' by Al-Shabaab in Bay region-military, 23 Kasım 2021, [url](#)

⁷⁷¹ Radio Al-Furqaan, Qaraxyo Khasaare Lagu Gaarsiiyay Askarta DF Oo Ka Dhacay Sh/Hoose Iyo Baay. [Blasts deliver damage to SNA troops in Lower Shabelle and Bay], 28 Ağustos 2022, [url](#); Radio Al-Furqaan, Sarkaal Iyo Askari Katirsan Koonfur-Galbeed Oo Xalay Lagu Dhaawacay Weerar Ka Dhacay Magaalada Baydhabo. [Officer and soldier in South-West injured last night in attack in Baidoa], 19 Nisan 2022, [url](#); SomaliMemo, Taliyaha ciidanka maamulka 'Koonfur Galbeed' oo isku day dil ka badbaaday. [Commander of the 'South West' administration survives assassination attempt], 17 Kasım 2021, [url](#)

⁷⁷² SomaliMemo, Weeraro cusub oo lagu miray saldhigyada ciidamada Shisheeye ee Koonfurta Soomaaliya. [Fresh attacks on foreign military bases in Southern Somalia], 21 Nisan 2022, [url](#); SomaliMemo, Dagaallo culus oo ka dhacay Muqdisho, Jazeera, Baydhabo iyo Afgooye. [Heavy fighting takes place in Mogadishu, Jazeera, Baydhabo and Afgoye], 13 Nisan 2022, [url](#); SomaliMemo, Weeraro ka dhacay Baydhabo, Afgooye iyo Bariire. [Attacks in Baidoa, Afgoye and Bariire], 6 Eylöl 2021, [url](#)

⁷⁷³ SomaliMemo, 13 Askari Itoobiyaan ah oo ku dhintay weeraro ka dhacay duleedyada Xudur iyo Baydhabo. [13 Ethiopian soldiers die in attacks in Hudur and Baidoa], 12 Mayıs 2022, [url](#); Calamada, Inka Badan 10 Askari Itoobiyaan Ah Oo Ku Dhaawacmay Duqeyn Ka Dhacay Gobalka Baay. [More than 10 Ethiopian soldiers injured in an attack in the Bay region], 9 Mayıs 2022, [url](#); BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 23; SomaliMemo, 5 Askari Yugaandheys ah oo lagu dilay Sh/hoose iyo Itoobiyaan lagu weeraray gobolka Baay. [5 Ugandan soldiers were killed in Lower Shabelle; Ethiopians attacked in the Bay region], 17 Ekim 2021, [url](#)

⁷⁷⁴ Radio Al-Furqaan, Howlgallo Kala Duwan Oo Ka Dhacay Lamu Iyo Qeybo Kamid Ah Goballada Dalka. [Various operations in Lamu and other parts of the country], 27 Ocak 2022, [url](#)

⁷⁷⁵ SomaliMemo, 5 Askari Yugaandheys ah oo lagu dilay Sh/hoose iyo Itoobiyaan lagu weeraray gobolka Baay. [5 Ugandan soldiers killed in Lower Shabelle and Ethiopians attacked in the Bay region], 17 Ekim 2021, [url](#); Radio Al-Furqaan, Howlgallo Kala Duwan Oo Ka Dhacay Lamu Iyo Qeybo Kamid Ah Goballada Dalka. [Various operations took place in Lamu and elsewhere in the country], 27 Ocak 2022, [url](#)

⁷⁷⁶ VOA, Somalia Military Makes Gains in Large-scale Offensive Against Al-Shabab, 26 Eylöl 2022, [url](#)

⁷⁷⁷ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 117, 118

⁷⁷⁸ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 20

⁷⁷⁹ SD, South West Security forces arrest members of Al-Shabaab, 2 Nisan 2022, [url](#)

⁷⁸⁰ Radio Risaala, Ciidamada dowladda oo la wareegay degaano katirsan Gobolka Baay [Government forces have taken over areas in the Bay region], 18 Mayıs 2022, [url](#); Keydmedia, Somali troops kill over 100 militants as they capture fresh areas, 12 Eylöl 2022, [url](#); Radio Risaala, Taliska Ciidanka xoogga dalka oo soo bandhigay Xubin ka tirsan Al-Shabaab [Command of the country's armed forces parades Al-Shabaab member], 20 Ocak 2022, [url](#); Radio Risaala, Taliska Ciidanka xoogga oo soo bandhigay Sarkaal ka tirsan Al-Shabaab oo isku soo dhiibay [Armed Forces Command parades a surrendered Al-Shabaab officer], 9 Eylöl 2021, [url](#)

Şebab karşıtı operasyon gerçekleştirilmiştir. Ağustos-Eylül 2022’de aşiret tabanlı ve devlet destekli *Macawiisley* milisleri, bir halk ayaklanması çerçevesinde Eş-Şebab’a karşı taarruz başlatmış,⁷⁸¹ yoğun çatışmalar yaşandığı bildirilmiştir.⁷⁸² Bu sırada Eş-Şebab Baydabo⁷⁸³ ve Burhakaba kasabalarındaki⁷⁸⁴ Güneybatı Somali idari yetkililerini hedef alan birçok EYP saldırısı gerçekleştirmiş ve Baydabo’daki Güneybatı Somali başkanlık sarayına havan toplarıyla saldırmıştır.⁷⁸⁵ Bununla birlikte üstlenilmeyen birçok EYP saldırısı, sivillerin sıklıkla gittiği yerleri hedef almıştır.⁷⁸⁶ Eş-Şebab en az bir kez (eski bir seçim delegesine yönelik) hedef gözeterek öldürme eylemi gerçekleştirmiş,⁷⁸⁷ casuslukla suçladığı birçok sivil infaz etmiştir.⁷⁸⁸ Güvenlik güçleri ise Eş-Şebab ile bağlantılı oldukları iddiasıyla üç sivil karşı yargısız infaz gerçekleştirmiştir.⁷⁸⁹

Baydabo şehrindeki durum aynı zamanda aşiretler/alt aşiretler ve yerleşik/göçebe grupların yanı sıra ÜYEK’ler, yurt dışından dönenler ve ev sahibi topluluklar arasındaki dinamiklerle önemli ölçüde şekillenmektedir. Bu bağlamda şehirde arazi mülkiyeti, doğal kaynakların kıtlığı (su dâhil) ve insani yardım konusunda bazıları aynı aşiretler içerisinde olmak üzere çatışmalar yaşanmıştır.⁷⁹⁰

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

Güvenlik olayları (çarpmalar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıt

ACLED, referans döneminde Bay bölgesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 302 zayıtla sonuçlanan 310 güvenlik olayı bildirmiştir (Şekil 23).⁷⁹¹

⁷⁸¹ VOA, Somalia Military Makes Gains in Large-scale Offensive Against Al-Shabab, 26 Eylül 2022, [url](#)

⁷⁸² SomaliMemo, Weeraro Askar lagu dilay oo ka dhacay duleedyada Baydhabo iyo Beled Xaawo. [Soldiers killed in attacks in Baidoa and Beled Hawo], 26 Eylül 2022, [url](#)

⁷⁸³ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 25; Radio Al-Furqaan, Qarax Lala Eegtay Musuul Katirsan Koonfur-Galbeed Oo Ka Dhacay Duleedka Baydhabo [Blast hits southwest Mosul outside of Baidoa], 3 Mart 2022, [url](#); Calamada, Wasiir Ka Tirsan Maamulka Koonfur Galbeed Oo Isku Day Dil Ka Badbaaday. [South West administration minister survives assassination attempt], 5 Şubat 2022, [url](#)

⁷⁸⁴ Keydmedia, Masuuliyiin ka tirsan Koonfur galbeed oo qarax lala eegtay [Officials in the South West were investigated for the explosion], 20 Eylül 2021, [url](#)

⁷⁸⁵ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 23; SG, Mortar Bombs Strike Somali Region's Presidential Palace As Parliamentary Vote Gets Underway, 28 Kasım 2021, [url](#)

⁷⁸⁶ Mogadishu Times, Dhimasho Iyo Dhaawac Ka Dhashay Qarax Maanta Ka Dhacay Suuq Ku Yaalla G/Baay [Death and injury caused by an explosion today in a market in Bay region], 5 Aralık 2021, [url](#); FTL, Five Civilians Killed in IED Explosion in Bardale Town, 20 Kasım 2021, [url](#); SomaliMemo, Weeraro Askar lagu dilay oo ka dhacay Xudur iyo Diinsoor. [Attacks kill soldiers in Hudur and Dinsoor], 29 Ağustos 2021, [url](#)

⁷⁸⁷ SomaliMemo, Ergay Xildhibaan soo xulay oo Baydhabo lagu dilay iyo warar kale. [Electoral delegate killed in Baidoa and other news], 22 Eylül 2021, [url](#)

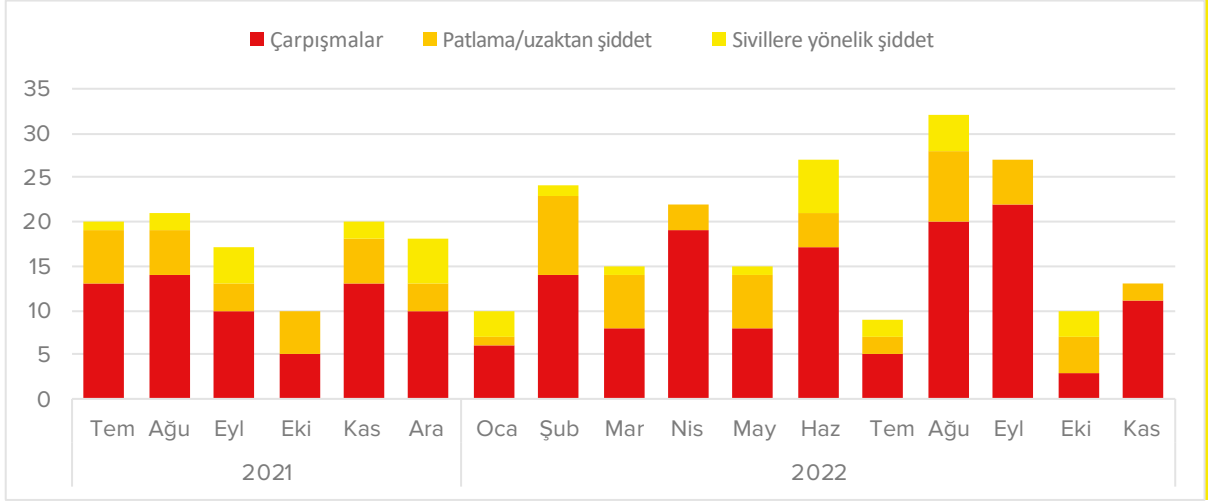
⁷⁸⁸ Mogadishu Times, Al-Shabaab oo Goob fagaaro ah ku toogtay Hal Ruux [Al-Shabaab shoots one person in public], 31 Ocak 2022, [url](#); Radio Dalsan, Al-Shabaab publicly executes 6 people for spying, 31 Temmuz 2022, [url](#);

⁷⁸⁹ BM İnsan Hakları Konseyi, Somali'de İnsan Hakları Durumu: Somali'de İnsan Hakları Durumuna İlişkin Bağımsız Uzman Raporu, A/HRC/51/65, 19 Ağustos 2022, [url](#), para. 51

⁷⁹⁰ NRC, "I want my land. You have to go." Understanding the eviction phenomenon in Baidoa, 16 Eylül 2021, [url](#), s. 55

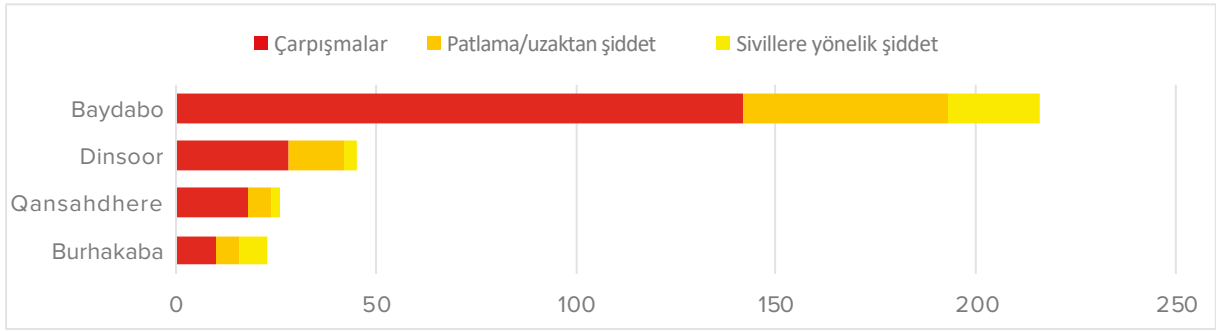
⁷⁹¹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 23. Bay - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre. ⁷⁹²

İlçe düzeyinde bakılacak olursa Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında en çok güvenlik olayı Baydabo'da (216 olay) kaydedilmiş, onu Dinsoor (45 olay) takip etmiştir (Şekil 24).⁷⁹³

Şekil 24. Bay - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre. ⁷⁹⁴

ACLED, referans döneminde Eş-Şebab'ın ("Actor1" veya "Actor2" koduyla)⁷⁹⁵ Bay idari bölgesinde 279 güvenlik olayına müdahil olduğunu (194 olay "çarpışma", 63 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 22 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır) ve toplam 283 zayıyata yol açtığını bildirmiştir. Askerî kuvvetler ve polis kuvvetleri dâhil olmak üzere Somali güvenlik güçlerinin ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) 214 güvenlik olayına karıştığı (169 olay "çarpışma",

⁷⁹² Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁷⁹³ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁷⁹⁴ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁷⁹⁵ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

33 olay “patlama/uzaktan şiddet” ve 12 olay “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanmıştır) ve 183 zayıta yol açtığı bildirilmiştir.⁷⁹⁶

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıt (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen [Tablo 6](#) Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Bay bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahminî zayıt sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Bay	Olay sayısı	Tahminî zayıt
Çarpışmalar	198	208
Patlamalar/Uzaktan şiddet	77	59
Sivillere yönelik şiddet	35	35
Toplam	310	302

Tablo 6. Bay - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıtların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.⁷⁹⁷

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Bay’da kaydedilen 302 zayıtın çoğu (207 zayıt) Baydabo ilçesinde bildirilmiş; bu ilçeyi Burhakaba (37 zayıt), Dinsoor (35 zayıt) ve Qansahdhere (23 zayıt) takip etmiştir.⁷⁹⁸

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları⁷⁹⁹

31 Temmuz 2022’de Eş-Şebab, Buulay kasabasından altı erkeği Somali ve ABD hükûmetleri lehine casusluk yaptıkları suçlamasıyla infaz ettiğini duyurmuştur.⁸⁰⁰

29 Temmuz 2022’de Baydabo’da Eş-Şebab tarafından gerçekleştirilen bir EYP saldırısında Güneybatı Somali Hukuk ve Adalet İşleri Bakanı Hassan İbrahim Hassan “Lugbur” ve oğlu ölmüştür.⁸⁰¹ En az dokuz kişi de yaralanmıştır.⁸⁰²

⁷⁹⁶ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁷⁹⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁷⁹⁸ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁷⁹⁹ Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca Ken Menkhaus’a göre Somali’de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

⁸⁰⁰ Radio Dalsan, Al-Shabaab publicly executes 6 people for spying, 31 Temmuz 2022, [url](#)

⁸⁰¹ BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 25; SD, South West forces carrying out security operations in Baidoa, 30 Temmuz 2022, [url](#)

⁸⁰² BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 25

5 Aralık 2021’de Awdiinle’deki bir pazarda yer alan bir çayevinde uzaktan kumandalı bir EYP patlamış, en az dört kişi ölmüş ve beş kişi yaralanmıştır.⁸⁰³ Mekâna hem yerel sivillerin hem de askerlerin sıklıkla gittiği bildirilmiştir.⁸⁰⁴

19 Kasım 2021’de Berdale şehrindeki bir pazara yapılan EYP saldırısında beş sivil ölmüş, 12 kişi de yaralanmıştır.⁸⁰⁵

22 Kasım 2022’de Eş-Şebab, Deynunay bölgesindeki bir askerî üsse saldırmıştır. SUO ve Güneybatı Somali birlikleri ile Eş-Şebab arasında devam eden çatışmaların neden olduğu ölü ve yaralı sayısı belirlenememiştir.⁸⁰⁶

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN’ye göre Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Bay bölgesinde 25.567 kişi, çatışma veya güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilmiştir⁸⁰⁷. Bunların yaklaşık %37’si (ya da 9.467 kişi) bölge içerisinde yer değiştirirken 16.100 kişi Benadir başta olmak üzere diğer bölgelere göç etmiştir. Aynı dönemde çatışma ve güvensizlik nedeniyle 942 kişi de Bakul ve Nugal’dan Bay’a gelmiştir. Referans döneminde bu tür yerinden edilme durumları nedeniyle gidenlerden en çok Dinsoor ilçesi (17.945 kişi), gelenlerden ise en çok Baydabo ilçesi (4.790 kişi) etkilenmiştir (ilçe içindeki hareketler dâhil).⁸⁰⁸

Kuraklık nedeniyle geçim kaynaklarının kaybedilmesinin yanı sıra Eş-Şebab faaliyetleri veya aşiret anlaşmazlıklarından kaynaklanan güvensizlik,⁸⁰⁹ Bay’dan ayrılmak için en önemli sebepler olmuştur.⁸¹⁰ Eş-Şebab’ın neden olduğu güvensizlik ve vergilendirme, Bay’ın Eş-Şebab kontrolündeki bölgelerinden Baydabo ve Mogadişu gibi hükûmet kontrolündeki kırsal bölgelere doğru büyük ölçekli hareketliliğe katkıda bulunmuştur.⁸¹¹ Dinsoor kasabasında Şubat 2022’de patlak veren çatışmalar,⁸¹² yaklaşık 17.500 kişinin yerlerinden edilmesine neden

⁸⁰³ Mogadishu Times, Dhimasho Iyo Dhaawac Ka Dhashay Qarax Maanta Ka Dhacay Suuq Ku Yaalla G/Baay [Death and injury caused by an explosion today in a market in Bay region], 5 Aralık 2021, [url](#); Mareeg, Five dead as blast hits tea shop in Somalia, 5 Aralık 2021, [url](#)

⁸⁰⁴ Mareeg, Five dead as blast hits tea shop in Somalia, 5 Aralık 2021, [url](#)

⁸⁰⁵ FTL, Five Civilians Killed in IED Explosion in Bardale Town, 20 Kasım 2021, [url](#)

⁸⁰⁶ Mustaqbal Media, Somalia: SNA repulse Alshabab attack on military base in Baidoa, kill several., 22 Kasım 2022, [url](#)

⁸⁰⁷ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

⁸⁰⁸ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁸⁰⁹ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#); Edle, A., Bay and Bakool: How Somalia’s Breadbasket turned into an epicenter of humanitarian crisis [Blog], RVI, 24 Mart 2022, [url](#)

⁸¹⁰ Edle, A., Bay and Bakool: How Somalia’s Breadbasket turned into an epicenter of humanitarian crisis [Blog], RVI, 24 Mart 2022, [url](#)

⁸¹¹ Edle, A., Bay and Bakool: How Somalia’s Breadbasket turned into an epicenter of humanitarian crisis [Blog], RVI, 24 Mart 2022, [url](#)

⁸¹² BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı’na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 117

olmuştur.⁸¹³ Kasaba sakinleri kasabayı geçici olarak boşaltmış, Baydabo'ya veya çevredeki köylere taşınmıştır.⁸¹⁴

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler

BM Uzmanlar Paneli, 16 Aralık 2021 - 7 Eylül 2022 arasındaki dönem için⁸¹⁵ Bay bölgesindeki Eş-Şebab faaliyetleri sonucunda insani yardıma erişim kısıtlamalarının gittikçe kötüleştiğini kaydetmiştir.⁸¹⁶ UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021 arasında Bay bölgesinde⁸¹⁷ insani yardıma erişimle ilgili 2 olay⁸¹⁸, Ocak-Mart 2022 arasında ise bu tür 1 olay belgelendirmiştir.⁸¹⁹ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Kasım 2022 arasındaki dönemde bu konuda veri bulunmamaktadır.

Bay'ın (ve Bakul'un) Eş-Şebab kontrolündeki kesimlerinde⁸²⁰ (hükûmet tarafından kontrol edilen ve abluka altında bulunan kasabaların çevresi dâhil olmak üzere) grup, ekonomik faaliyetlere⁸²¹ ve insani yardım teslimatlarına⁸²² sıkı kısıtlamalar uygulamaya devam etmiş, politikalarına karşı çıkanları tehdit etmiş ve onlara şiddet uygulamıştır.⁸²³ Bu nedenle kuşatma altındaki bölgelerde insani yardım koşullarının vahim olduğu bildirilmiştir.⁸²⁴

BM Uzmanlar Paneli tarafından Haziran 2022'de belgelendirildiği üzere Eş-Şebab, devlet güvenlik kuvvetlerinin su kaynaklarına erişimini engellemek amacıyla Qansahdhere ilçesindeki su noktalarını tahrip etmiş ve Burhakaba ilçesinin Bula Fulay bölgesindeki su noktalarının kontrolünü ele geçirerek yerel göçebe toplulukların su tüketimini vergiye bağlamıştır.⁸²⁵ Benzer şekilde Şubat 2022'de patlak veren çatışmalar nedeniyle yerlerinden edilen yöre sakinleri Dinsoor'a geri dönmeye başladıklarında Eş-Şebab çiftlikleriyle ilgilenmeleri için "çiftçilik izni" edinmelerini şart koşturmuştur. BM Uzmanlar Paneli; Dinsoor çevresindeki köylerde bu yasağa

⁸¹³ USAID, Somalia - Karmaşık Acil Durum Özeti #2, 2022 Mali Yılı (MY), 28 Mart 2022, [url](#), s. 3

⁸¹⁴ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 117

⁸¹⁵ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 1

⁸¹⁶ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 110

⁸¹⁷ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1

⁸¹⁸ Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: "etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme", "ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme" ve "erişimi engelleyen silahlı çatışmalar". UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1

⁸¹⁹ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#), s. 1

⁸²⁰ USDOS, İnsan Hakları Uygulamalarıyla İlgili 2021 Ülke Raporları: Somali, 12 Nisan 2022, [url](#), s. 25

⁸²¹ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 117

⁸²² USDOS, İnsan Hakları Uygulamalarıyla İlgili 2021 Ülke Raporları: Somali, 12 Nisan 2022, [url](#), s. 25

⁸²³ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 117

⁸²⁴ Keydmedia, Degmada Qoryooley garab-qabad ayay rabtaa, 26 Eylül 2021, [url](#)

⁸²⁵ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 122

uymayan sivillerin Eş-Şebab tarafından şiddete maruz bırakıldığı, mallarına el konulduğu veya tahrip edildiği yedi olay kaydetmiştir.⁸²⁶

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre⁸²⁷ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Bay bölgesinde (tümü Baydabo ilçesinde olmak üzere)⁸²⁸ zorla tahliye edilen 1.884 kişi listelenmiştir.⁸²⁹ Küresel Kamp Koordinasyonu ve Kamp Yönetimi (CCCM) tarafından Temmuz 2022’de ÜYEK sahalılarının doğrulanması için yürütülen ortak bir çalışma, Baydabo ilçesindeki doğrulanmış 498 ÜYEK sahasının %8’inde tahliye riskinin azami, %6’sında ise yüksek olarak sınıflandırıldığını ortaya koymuştur.⁸³⁰

2.2.3. Aşağı Şabel

(a) Genel Bilgiler

Güney Somali kıyıları boyunca uzanan Aşağı Şabel bölgesi; Orta Juba, Bay, Bakul, Hiaan, Orta Şabel ve Benadir bölgeleriyle iç sınırlara sahiptir. Aşağı Şabel yedi ilçeye ayrılmıştır: Wanlaweyn, Afgooye, Qoryoley, Marka, Kurtunwarey, Sablale ve Barawe. Bölgenin idari merkezi Marka’dır.⁸³¹ Barawe şehri ise Güneybatı Somali’nin idari merkezidir.⁸³² (Aynı zamanda Baydabo eyaletin fiili başkenti görevini görmektedir.)⁸³³

Somali’nin başlıca gıda üretim bölgelerinden biri olan⁸³⁴ Aşağı Şabel stratejik öneme sahiptir. Mogadişu’yu Baydabo ve Kismayo’ya bağlayan iki ana yol bölgeden geçmektedir. Marka ve Barawe liman kasabaları da burada bulunmaktadır.⁸³⁵ SUO, AfB ve ABD kuvvetlerinin Eş-Şebab’a karşı mücadele ettiği Aşağı Şabel, ülkenin en askerîleştirilmiş bölgesi olarak tanımlanmaktadır.⁸³⁶ Ayrıca Mogadişu’dan Afgooye/Aşağı Şabel’e uzanan Afgooye koridoru üzerinde, Mogadişu’nun dışında kentsel yerleşim yerlerinin hızla büyüdüğü ve yeni büyük

⁸²⁶ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı’na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 117

⁸²⁷ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

⁸²⁸ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

⁸²⁹ NRC, “zorla tahliyeler” ifadesini “insanların yaşadıkları evlerden ve/veya topraklardan kendi istekleri dışında ve herhangi bir yasal ya da diğer türde koruma sağlamaksızın çıkarılması” olarak tanımlamaktadır. NRC, An Unnecessary Burden: Forced Evictions and Covid-19, 1 Temmuz 2020, [url](#), s. 1

⁸³⁰ CCCM Cluster Somalia, Baydabo’daki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Temmuz 2022, 26 Temmuz 2022, [url](#)

⁸³¹ MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

⁸³² Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 73

⁸³³ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 73

⁸³⁴ OHCHR and UNSOM, Shattering the Foundation of Peace Security and Human Rights in Somalia: The Use of Improvised Explosive Devices by Al-Shabaab, 1 January 2020 – 31 December 2021, 2022, [url](#), p. 6

⁸³⁵ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 79

⁸³⁶ Keydmedia, Bomb blast hits Somali military convoy outside port city, 14 Eylül 2022, [url](#)

ÜYEK kamplarının kurulduğu görülmüştür.⁸³⁷ Ülkedeki ÜYEK yerleşimlerinin beşte birinden fazlası Aşağı Şabel’de yer almaktadır.⁸³⁸

Aşağı Şabel’in nüfusunun yapısı oldukça çeşitli, karmaşık ve tartışmalı olarak tanımlanmaktadır. Bölgede uzun süredir yaşayan yerli topluluklar arasında (en büyükleri Eelay, Bagadi, Tunni-Tore, Tunni-Tore, Garre, Geledi ve Jiddu olmak üzere) çok sayıda Digil-Mirifle alt aşireti, Marka kasabasındaki Biyomaal (Dir) aşireti ve doğuda (Abgal, Gaaljaal ve Sheikal gibi) birçok Hawiye aşireti bulunmaktadır. Kıyı şeridindeki Marka ve Barawe ticaret kasabalarında dilsel açıdan farklılık gösteren Rer Baraawe ve Rer Benedari toplulukları, kırsal alanlarda ise Somali Bantu toplulukları ikamet etmektedir.⁸³⁹ Ayrıca çoğunlukla Habir Gedir (Hawiye) aşiretine bağlı silahlı yerleşimciler, 1991-92 yıllarında güçlü aşiret milisleri olarak aileleriyle birlikte bölgeye gelmişlerdir.⁸⁴⁰

Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Aşağı Şabel’in 2022 yılındaki nüfusu 1.425.393 kişi olarak listelenmiştir.⁸⁴¹ UNOCHA, Aşağı Şabel’in 2021 yılındaki nüfusunu 1.347.932 kişi olarak tahmin etmiştir (223.509 erkek, 226.887 kadın, 842.708 çocuk ve 54.828 yaşlı dâhil olmak üzere).⁸⁴² UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması’na göre⁸⁴³ Aşağı Şabel’in tahmini nüfusu⁸⁴⁴ 1.202.219 kişiydi. Bunlardan 215.752’si kentsel alanlarda, 723.682’si kırsal alanlarda, 159.815’i ise göçebe olarak yaşıyordu.⁸⁴⁵ ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

Aşağı Şabel bölgesi genelinde aktif bir ağ kuran Eş-Şebab, kendisine yönelik askerî taarruzlar başlatılmasına rağmen saldırılar gerçekleştirmeye, yolları kontrol etmeye ve vergi toplamaya devam etmiştir. Eş-Şebab, rakiplerine karşı aşiretlerle taktiksel ittifaklar kurmak için yerel gerilimlerden ve memnuniyetsizliklerden faydalanmaktadır.⁸⁴⁶ Political Geography Now’ın Haziran 2021 ve Kasım 2022 tarihli haritaları, bölgenin güney ve güneybatısındaki büyük

⁸³⁷ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 79

⁸³⁸ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 37

⁸³⁹ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 79

⁸⁴⁰ Menkhaus, K., akran değerlendirmesi sırasında alınan girdi, Ağustos 27 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 79

⁸⁴¹ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

⁸⁴² UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

⁸⁴³ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması’na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, “Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır”. Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

⁸⁴⁴ 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu’nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#)

⁸⁴⁵ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31

⁸⁴⁶ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 80

arazilerin Eş-Şebab kontrolünde kaldığını göstermektedir.⁸⁴⁷ Grubun Mart 2022 sonlarında Bulo Marer kasabasını ele geçirdiği,⁸⁴⁸ ancak Ağustos 2022 itibarıyla kasabada SUO üyelerinin varlık gösterdiği bildirilmiştir.⁸⁴⁹ Raporun hazırlanmasına ilişkin zaman kısıtlaması nedeniyle Kasım 2022 sonu itibarıyla Bulo Marer'in statüsüne dair bilgiler bulunamamıştır.

Marka, Barawe, Afgooye, Qoryoley, Wanlaweyn ve Awdheegle kasabaları Afrika Birliği/federal devlet güçleri tarafından kontrol edilirken çevrelerindeki kırsal bölgelerin veya iç kesimlerin kontrolü çoğunlukla Eş-Şebab ile Afrika Birliği/federal devlet güçleri koalisyonu arasında tartışma konusuydu veya belirsizdi. Aşağı Şabel'in Benadir/Mogadişu çevresindeki kesimlerinde de Aynı durum görülebiliyordu.⁸⁵⁰ Raporun hazırlanmasına ilişkin zaman kısıtlaması nedeniyle Elasha Biyaha ve Afgooye dâhil olmak üzere⁸⁵¹ Mogadişu'nun dış kesimlerinde Somali İslam Devleti (İD) ajanlarının artan varlığına dair iddialar kanıtlanamamıştır.

Bölgedeki diğer önemli aktörler arasında Digil ve Biyomaal aşiretlerinin siyasi liderleri ve milisleri bulunmaktadır.⁸⁵² ACCORD'un Nisan 2022'de görüştüğü bir uzmana göre⁸⁵³ yerel düzeyde seferber olan⁸⁵⁴ çoğunlukla⁸⁵⁵ aşiret tabanlı, devlet destekli ve bağımsız⁸⁵⁶ *Macawiisley* milisleri, topluluk tarafından Eş-Şebab ile savaşmak için seferber edilmişti⁸⁵⁷ ve bölgede aktifti.

Çatışma dinamikleri

Aşağı Şabel bölgesi, Eş-Şebab'ın faaliyetlerinden en çok etkilenen bölgelerden biridir.⁸⁵⁸ Güneybatı Somali'nin diğer yerlerinde olduğu gibi EYP saldırılarının genel yoğunluğu, Eş-

⁸⁴⁷ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2021 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak; PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁸⁴⁸ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Banadir haber programı özeti (31 Mart 2022, GMT 17.00), 1 Nisan 2022; BBC Monitoring Africa, Somali Radio Kulmiye haber programı özeti (1 Nisan 2022, GMT 17.00), 4 Nisan 2022

⁸⁴⁹ SomaliMemo, Weerar Saraakiil Lagu Dilay oo ka Dhacay Sh/Hoose [Officers killed in an attack in Lower Shabelle], 4 Ağustos 2022, [url](#)

⁸⁵⁰ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2021 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak; PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁸⁵¹ Keydmedia, Kooxda Daacish oo Soomaaliya kusii xoogeysaneysa [ISIS is gaining strength in Somalia], 6 Kasım 2021, [url](#)

⁸⁵² Somali güvenlik uzmanı I ile görüşme, 20 ve 27 Haziran 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 80

⁸⁵³ Shire, M.I., e-posta, 14 Nisan 2022. Alıntı: ACCORD, Anfragebeantwortung zu Somalia: Informationen zur Miliz Macawiisley [Query response on Somalia: Information on Macawiisley militia], 22 Nisan 2022 [url](#)

⁸⁵⁴ Keydmedia, A Govt-allied militia attacks Al-Shabaab base in Somalia, 4 Eylül 2022, [url](#)

⁸⁵⁵ Shire, M.I., e-posta, 14 Nisan 2022. Alıntı: ACCORD, Anfragebeantwortung zu Somalia: Informationen zur Miliz Macawiisley [Query response on Somalia: Information on Macawiisley militia], 22 Nisan 2022 [url](#). Dr. Muhammed İbrahim Shire, Portsmouth Üniversitesi'nde terörizm ve siyasi şiddet konusunda araştırmalar yapan bir öğretim görevlisidir.

⁸⁵⁶ VOA, Somalia Military Makes Gains in Large-scale Offensive Against Al-Shabab, 26 Eylül 2022, [url](#)

⁸⁵⁷ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 80

⁸⁵⁸ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 15; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 13; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 19

Şebab'a karşı mücadele eden güvenlik güçlerinin büyük varlık göstermesi gibi faktörlerin⁸⁵⁹ yanı sıra bölgenin kritik ekonomik ve stratejik önemi ile bağlantılıdır.⁸⁶⁰

Çatışma dinamiklerini, Eş-Şebab ile SUO birlikleri⁸⁶¹ ve AMISOM/ATMIS birlikleri⁸⁶² dâhil olmak üzere Eş-Şebab karşıtı kuvvetler arasında devam eden çatışmalar meydana getirmiştir. Eş-Şebab bir oy kullanma noktası,⁸⁶³ Güneybatı Somali⁸⁶⁴ ve ilçe yetkililerinin makamları⁸⁶⁵ ve Marka ilçe emniyet müdürlüğü⁸⁶⁶ dâhil askerî olmayan birçok hedefe de saldırmıştır. Grup ayrıca casuslukla suçladığı pek çok sivil infaz etmiştir.⁸⁶⁷ Bazıları Eş-Şebab tarafından üstlenilen⁸⁶⁸ çok sayıda EYP saldırısı, Marka⁸⁶⁹ ve Afgooye'deki⁸⁷⁰ pazarlar dâhil olmak üzere sivilin sıklıkla gittiği yerleri hedef almıştır.⁸⁷¹

⁸⁵⁹ OHCHR and UNSOM, Shattering the Foundation of Peace Security and Human Rights in Somalia: The Use of Improvised Explosive Devices by Al-Shabaab, 1 January 2020 – 31 December 2021, 2022, [url](#), s. 6

⁸⁶⁰ Somali güvenlik uzmanı I ile görüşme, 20 ve 27 Haziran 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 80-81

⁸⁶¹ Keydmedia, Bomb blast hits Somali military convoy outside port city, 14 Eylül 2022, [url](#); SD, Heavy fighting broke out in Afgoye between government forces and Al Shabaab, 30 Mayıs 2022, [url](#); SomaliMemo, Dagaallo Lagu Xasuuqay Maleeshiyaatka uu Tababaro Turkiga oo ka Dhacay Sh/hoose [Battles against Turkish-trained militias in Lower Shabelle], 13 Mart 2022, [url](#)

⁸⁶² Halbeeg, AU soldiers killed in Lower Shabelle region, 3 Temmuz 2022, [url](#); SomaliMemo, Qarax gaari gaashaaman ATMIS looga gubay oo ka dhacay Ceelwareegoow. [ATMIS armored car hit in blast in Eelwareego], 14 Haziran 2022, [url](#)

⁸⁶³ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 15

⁸⁶⁴ Goobjoog, South West Education Ministry official shot dead in Afgoye, 18 Haziran 2022, [url](#)

⁸⁶⁵ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 13; SD, Qoryooley Governor killed in a landmine explosion, 11 Ekim 2022, [url](#); Radio Al-Furqaan, Qarax Culus Oo Goordhow Afgooye Lagula Beegsaday Masuuliyiinta Magaalada. [City authorities targeted in serious explosion], 26 Şubat 2022, [url](#)

⁸⁶⁶ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 25; SD, Al-Shabaab claimed responsibility the blast that killed the Governor of Marko district, 28 Temmuz 2022, [url](#)

⁸⁶⁷ Keydmedia, Al-Shabaab says it executed six alleged spies in Somalia, 22 Ağustos 2022, [url](#); SomaliMemo, Koox Jawaasiis ah oo markale lagu dilay deegaan katirsan Sh/hoose. [Another group of spies killed in Lower Shabelle], 29 Eylül 2022, [url](#)

⁸⁶⁸ Goobjoog, At least two killed, three injured after explosion goes off in Afgoye, 20 Temmuz 2022, [url](#); FTL, Seven people die in Afgoye explosions, 28 Temmuz 2022, [url](#); SD, Land mine explosion targets Baraawe business district, 6 Eylül 2022, [url](#)

⁸⁶⁹ Caasimada, Wararkii ugu dambeeyey ee QARAX ka dhacay MARKA [The latest news about the explosion in Marka], 8 Aralık 2021, [url](#)

⁸⁷⁰ FTL, Seven people die in Afgoye explosions, 28 Temmuz 2022, [url](#); Goobjoog, At least two killed, three injured after explosion goes off in Afgoye, 20 Temmuz 2022, [url](#); Keydmedia, A bomb blast hits a busy market near Somali capital, 12 Eylül 2022, [url](#)

⁸⁷¹ Halbeeg, Two people killed in blast in Marka town, 22 Eylül 2021, [url](#); Caasimada, Wararkii ugu dambeeyey ee QARAX ka dhacay MARKA [The latest news about the explosion in Marka], 8 Aralık 2021, [url](#); Goobjoog, At least two killed, three injured after explosion goes off in Afgoye, 20 Temmuz 2022, [url](#); FTL, Seven people die in Afgoye explosions, 28 Temmuz 2022, [url](#); SD, Land mine explosion targets Baraawe business district, 6 Eylül 2022, [url](#); Keydmedia, A bomb blast hits a busy market near Somali capital, 12 Eylül 2022, [url](#)

SUO tarafından yürütülen geniş çaplı operasyonlar, çok sayıda Eş-Şebab üssü⁸⁷² ve diğer altyapıların⁸⁷³ tahrip edilmesine neden olmuştur. Afgooye,⁸⁷⁴ Janale⁸⁷⁵ ve Awdheegle⁸⁷⁶ kasabalarının çevresindeki köyler dâhil olmak üzere daha önce grubun kontrolünde bulunan pek çok köy geri alınmıştır. Political Geography Now tarafından gösterildiği gibi, Kasım 2022 sonu itibarıyla Janale kasabası çevresinde Eş-Şebab'ın daha fazla kontrole sahip olduğu görülse de bu kasabaların çevresindeki kontrol çoğunlukla tartışmalıdır.⁸⁷⁷ Sivilleri etkileyen olaylar arasında AMISOM⁸⁷⁸ ve SUO birlikleri⁸⁷⁹ tarafından veya ABD saldırılarında⁸⁸⁰ sivillerin öldürülmesi bulunmaktadır.

Bir diğer önemli çatışma nedeni de aşiretler arasındaki arazi ve su anlaşmazlıkları ile iş rekabetleri olmuştur. Hawiye aşiretleri ile Hawiye topluluğuna ait olmayan Biyomaal ve Digil aşiretleri arasında süregelen rekabet mevcuttur.⁸⁸¹ Eş-Şebab “aşiretler arasındaki sürekli çatışmaları” kendi yararına kullanmak istemektedir.⁸⁸² Aşiret çatışmaları insanların öldürülmesine,⁸⁸³ geçim kaynaklarının kaybedilmesine ve yerinden edilme olaylarına neden olmuştur.⁸⁸⁴

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

Güvenlik olayları (çarpmalar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıat

ACLED, referans döneminde Aşağı Şabel bölgesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 1.004 zayıatla sonuçlanan 960 güvenlik olayı bildirmiştir (Şekil 25).⁸⁸⁵

⁸⁷² Hiiraan Online, Taliska ciidanka xoogga dalka oo sheegay in howlgal qorsheysan ay ku dileen 13 ka mid ah dagaalamayaasha Al-shabaab, 18 Ocak 2022, [url](#)

⁸⁷³ SD, Army targets Al Shabaab hideouts in Central Somalia, 13 Eylül 2022, [url](#); SD, Somalia: Danab special forces carried out a planned operation in the Mubarak area, 10 Eylül 2022, [url](#)

⁸⁷⁴ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Mogadishu haber programı özeti (27 Eylül 2022, GMT 17.00), 1 Ekim 2022

⁸⁷⁵ Mogadishu Times, Ciidamada Dowladda oo degaano la wareegay [Government forces take over area], 21 Şubat 2022, [url](#)

⁸⁷⁶ AA, Somali military kills 22 al-Shabaab terrorists: Officials, 25 Aralık 2021, [url](#)

⁸⁷⁷ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

⁸⁷⁸ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 5 Ekim 2021 tarihli yazı, S/2021/849, 6 Ekim 2021, [url](#), para. 128; USDOS, İnsan Hakları Uygulamalarıyla İlgili 2021 Ülke Raporları: Somali, 12 Nisan 2022, [url](#), s. 4; VOA, Somali Governor Says AU Soldiers Killed Civilians After Al-Shabab Ambush, 16 Ağustos 2021, [url](#); BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 128

⁸⁷⁹ FTL, Outrage in Lower Shabelle as Soldiers Kill Two Civilians, 13 Haziran 2022, [url](#)

⁸⁸⁰ SG, US military carries out fresh air strikes in central Somalia, 20 Eylül 2022, [url](#)

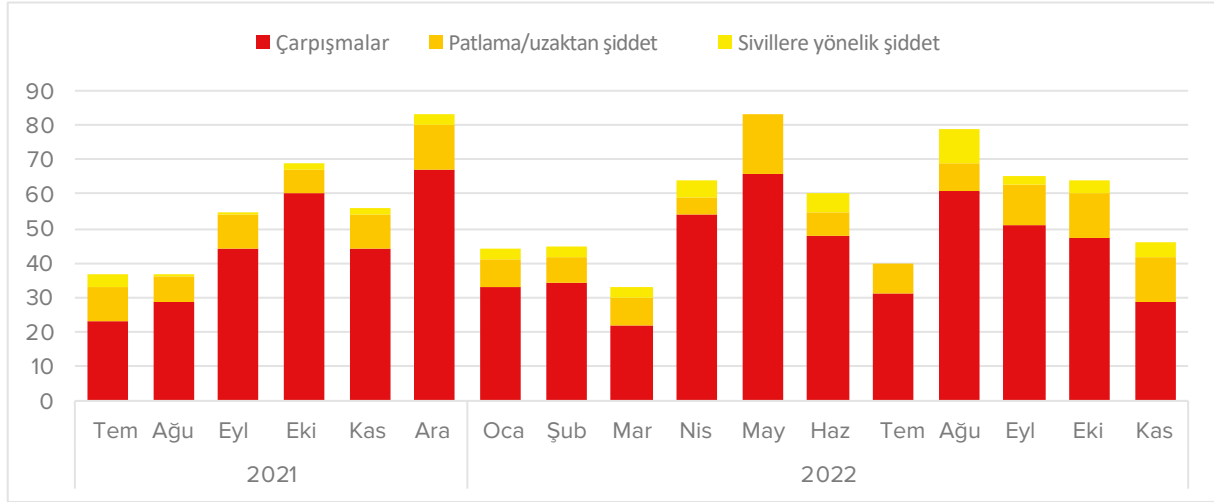
⁸⁸¹ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 81

⁸⁸² Somali güvenlik uzmanı I ile görüşme, 20 ve 27 Haziran 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 81

⁸⁸³ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somalia, Ekim 2021, [url](#), s. 16, 63; Keydmedia, Dil ka dhacay Marka iyo xiisad caawa magaalada ka taagan [Killing in Marka and tensions in the city tonight], 24 Ocak 2022, [url](#); Radio Risaala, Dhimasho & dhaawac ka dhashay dagaal ka dhacay Sh/Hoose [Deaths & injuries from fighting in Lower Shabelle], 21 Ağustos 2022, [url](#)

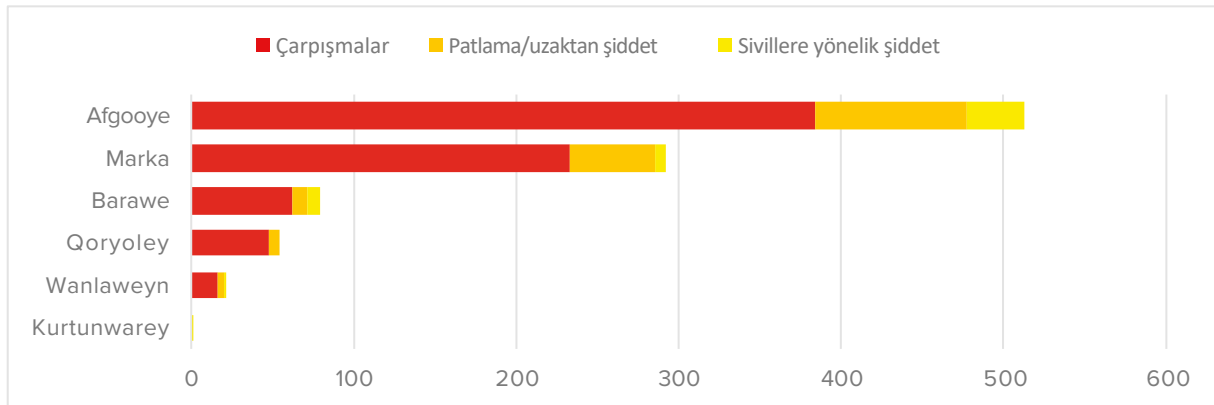
⁸⁸⁴ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 16, 63

⁸⁸⁵ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 25. Aşağı Şabel - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre. ⁸⁸⁶

İlçe düzeyinde bakılacak olursa Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında en çok güvenlik olayı Afgooye'de (512 olay) kaydedilmiş, onu Marka takip etmiştir (292 olay) (Şekil 26). ⁸⁸⁷

Şekil 26. Aşağı Şabel - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre. ⁸⁸⁸

ACLED, referans döneminde Eş-Şebab'ın ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) ⁸⁸⁹ Aşağı Şabel idari bölgesinde 915 güvenlik olayına müdahil olduğunu (725 olay "çarpışma", 157 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 33 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır) ve toplam 932 zayıata yol açtığını bildirmiştir. Askerî kuvvetler ve polis kuvvetleri dâhil olmak üzere Somali güvenlik

⁸⁸⁶ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁸⁸⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁸⁸⁸ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁸⁸⁹ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

güçlerinin (“Actor1” veya “Actor2” koduyla) 624 güvenlik olayına karıştığı (516 olay “çarpişma”, 97 olay “patlama/uzaktan şiddet” ve 11 olay “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanmıştır) ve 782 zayıata yol açtığı bildirilmiştir. Aşiret ve topluluk milisleri (“Actor1” veya “Actor2” koduyla) 15 olaya karışmıştır (10 olay “çarpişma” ve 5 olay “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanmıştır).⁸⁹⁰

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıat (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen [Tablo 7](#) Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasında Aşağı Şabel bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahminî zayıat sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Aşağı Şabel	Olay sayısı	Tahminî zayıat
Çarpışmalar	743	711
Patlamalar/Uzaktan şiddet	165	219
Sivillere yönelik şiddet	52	74
Toplam	960	1004

Tablo 7. Aşağı Şabel - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıatların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.⁸⁹¹

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Aşağı Şabel’de kaydedilen 1.004 zayıatın çoğu (575 zayıat) Afgooye ilçesinde bildirilmiş; bu ilçeyi Marka (218 zayıat), Qoryoley (85 zayıat) ve Barawe (65 zayıat) takip etmiştir.⁸⁹²

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları⁸⁹³

11 Ekim 2022’de Qoryoley kaymakamı ve birçok koruması ilçenin dış kesiminde seyahat ederken bir EYP saldırısıyla öldürülmüştür.⁸⁹⁴

29 Eylül 2022’de Eş-Şebab, Kunyo’da Somali federal hükûmeti ve ABD istihbaratı için casusluk yapmakla suçladığı altı sivil infaz etmiştir.⁸⁹⁵

Ağustos 2022’de Wanlaweyn’de silahlı iki aşiret milisi arasında arazi nedeniyle patlak veren çatışmalar yaklaşık 10 kişinin ölümüyle sonuçlanmıştır.⁸⁹⁶

⁸⁹⁰ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁸⁹¹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁸⁹² Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁸⁹³ Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca Ken Menkhaus’a göre Somali’de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

⁸⁹⁴ SD, Qoryoley Governor killed in a landmine explosion, 11 Ekim 2022, [url](#)

⁸⁹⁵ SomaliMemo, Koox Jawaasiis ah oo markale lagu dilay deegaan katirsan Sh/hoose. [Another group of spies killed in Lower Shabelle], 29 Eylül 2022, [url](#)

⁸⁹⁶ Radio Risaala, Dhimasho & dhaawac ka dhashay dagaal ka dhacay Sh/Hoose [Deaths & injuries from fighting in Lower Shabelle], 21 Ağustos 2022, [url](#)

27 Temmuz 2022’de Eş-Şebab Marka ilçe emniyet müdürlüğüne intihar saldırısı düzenleyerek Marka İlçe Emniyet Müdürü dâhil olmak üzere en az 11 kişinin ölümüne yol açmıştır.⁸⁹⁷

9 Şubat 2022’de Halk Meclisi seçimleri sırasında Barawe’deki bir oy kullanma noktasını hedef alan havan topları bir yerleşim bölgesine isabet ederek dört sivilin ölümüne neden olmuştur.⁸⁹⁸

10 Ağustos 2021’de AMISOM askerleri, bir Eş-Şebab pususunun ardından beşi çiftçi olmak üzere yedi siville ateş ederek onları öldürmüştür.⁸⁹⁹

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN’ye göre Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Aşağı Şabel bölgesinde 83.350 kişi, çatışma veya güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilmiştir⁹⁰⁰. Bunların yaklaşık %14’ü (veya 11.724 kişi) bölge içerisinde yer değiştirirken 71.626 kişi Benadir başta olmak üzere diğer bölgelere göç etmiştir. Aynı dönemde çatışma ve güvensizlik nedeniyle 5.352 kişi de Orta Şabel, Hiran, Orta Juba, Galgudud ve Bakul bölgelerinden Aşağı Şabel’e gelmiştir. Referans döneminde bu tür yerinden edilme durumları nedeniyle gidenlerden (69.222 kişi) ve gelenlerden (11.802 kişi) en çok etkilenen ilçe Afgooye olmuştur (ilçe içindeki hareketler dâhil).⁹⁰¹

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler

UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021 arasında Aşağı Şabel bölgesinde⁹⁰² insani yardıma erişimle ilgili olay belgelendirmemiş⁹⁰³, Ocak-Mart 2022 arasında ise bu tür 1 olay belgelendirmiştir.⁹⁰⁴ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Kasım 2022 arasındaki dönemde bu konuda veri bulunmamaktadır.

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre⁹⁰⁵ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Aşağı Şabel bölgesinde zorla tahliye edilen kişi listelenmemiştir.⁹⁰⁶ Küresel Kamp Koordinasyonu ve Kamp Yönetimi (CCCM) tarafından Nisan, Mayıs ve Temmuz 2022’de ÜYEK sahalarının doğrulanması için yürütülen ortak bir çalışma, Afgooye’deki doğrulanmış 47 ÜYEK sahasının %13’ünde tahliye riskinin yüksek, Wanlaweyn’deki doğrulanmış 6 ÜYEK sahası ve Marka’daki doğrulanmış 9 ÜYEK sahasının

⁸⁹⁷ BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 25

⁸⁹⁸ BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 15

⁸⁹⁹ VOA, Somali Governor Says AU Soldiers Killed Civilians After Al-Shabab Ambush, 16 Ağustos 2021, [url](#)

⁹⁰⁰ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

⁹⁰¹ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

⁹⁰² UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1

⁹⁰³ Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: “etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme”, “ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme” ve “erişimi engelleyen silahlı çatışmalar”. UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1

⁹⁰⁴ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#), s. 1

⁹⁰⁵ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

⁹⁰⁶ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

ise hiçbirinde tahliye riskinin azami ya da yüksek olarak sınıflandırılmadığını ortaya koymuştur.⁹⁰⁷ REACH ve CCCM Cluster tarafından Kasım ve Aralık 2021’de yürütülen detaylı saha değerlendirmeleri (DSD), “[önemli haber kaynaklarının] zorla tahliye riskini çok yüksek olarak algıladıklarını bildirdiği çalışma sahalarının oranının” Afgooye⁹⁰⁸ ve Marka’da⁹⁰⁹ %0, Wanlaweyn’de⁹¹⁰ ise %60 olduğunu göstermiştir.

Aşağı Şabel’de aşiret çatışmaları insan hayatını ve geçim kaynaklarını etkilemektedir.⁹¹¹ Bölgede sivilleri etkileyen olaylar arasında bir kızın hükûmet askerleri tarafından⁹¹² toplu tecavüze uğraması⁹¹³ sayılabilir.

2.2.4. Güneybatı Somali – Kontrol noktaları ve yol güvenliği

Güneybatı Somali’de iki ana yol vardır. Biri Mogadişu’dan başlayıp Afgooye, Wanlaweyn, Burhakaba ve Baydabo’dan geçerek Wajid, Hudur ve Tiye glow’a doğru devam etmektedir. Bu yolun Mogadişu ile Baydabo arasındaki orta kesimi, Leego çevresi Eş-Şebab kontrolündedir. Güneybatı Somali’deki diğer ana yol, Afgooye’den Barawe’ye ve son olarak da Jubaland’a inen sahil otoyoludur.⁹¹⁴

- **Mogadişu-Afgooye-Barawe:** Bu yolun Marka’ya kadarki başlangıç kısmında önemli bir askerî bölge vardır. Marka’yı geçtikten sonra hükûmet kontrolündeki tek kasaba veya ilçe Barawe’dir. Yakınındaki Kurtunwarey ve Sablale kasabaları Eş-Şebab kontrolü altındadır. Başlıca tartışmalı bölgelerden biri olan bu güzergâh, AfB ve SUO kuvvetleri için önemli sorunlar oluşturmıştır.
- **Mogadişu-Afgooye-Wanlaweyn-Burhakaba-Baydabo:** Bu güzergâhın Leego çevresindeki orta kesiminde 2017’den beri hükûmet yanlısı güvenlik güçlerinin (SUO veya AMISOM) varlığı görülmemiştir. Bu yol üzerinde Eş-Şebab kontrol noktaları vardır ve gelirler Baydabo ve Mogadişu arasındaki ana yolun uzağındaki (Eş-Şebab vergilendirme merkezi ve toplama noktası olarak da bilinen) Tortorow, Buur Heybe ve Bula Fulay gibi yerlerde toplanmaktadır.
- **Baydabo-Hudur:** Hudur ilçe merkezi fiilen Eş-Şebab ablukası altındadır ve grubun önemli kontrol noktaları arasındaki Labatan Jiro bulunmaktadır.
- **Baydabo-Wajid-Luuq/Baydabo-Berdale-Luuq:** Her iki güzergâh da Eş-Şebab baskısı/ablukaları nedeniyle önemli zorluklarla karşı karşıyadır

⁹⁰⁷ CCCM Cluster Somalia, Afgooye’deki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Nisan 2022, 7 Nisan 2022, [url](#); CCCM Cluster Somalia, Wanlaweyn’deki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Mayıs 2022, 18 Mayıs 2022, [url](#); CCCM Cluster Somalia, Marka’daki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Temmuz 2022, 27 Temmuz 2022, [url](#)

⁹⁰⁸ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Afgooye ilçesi, Mart 2022, [url](#), s. 4

⁹⁰⁹ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Marka ilçesi, Mart 2022, [url](#), s. 4

⁹¹⁰ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Wanlaweyn ilçesi, Mart 2022, [url](#), s. 4

⁹¹¹ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 16, 63

⁹¹² BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 62; Goobjoog, We will not bury our daughter until justice is served, says family of gang raped girl in Janale, 16 Aralık 2021, [url](#)

⁹¹³ Goobjoog, We will not bury our daughter until justice is served, says family of gang raped girl in Janale, 16 Aralık 2021, [url](#)

⁹¹⁴ Uluslararası uzman, e-posta, 11 Aralık 2022

- **Baydabo-Dinsoor-Bardere veya Barawe:** Baydabo'dan Dinsoor'a giden güzergâh üzerinde Idale dâhil birçok Eş-Şebab kontrol noktası mevcuttur. Aşağı Şabel veya Jubaland'a devam eden güzergâh da yoğun Eş-Şebab kontrolü altındadır.
- **Tiyeglow ve Rab Dhuure:** İlçe merkezleri ve bu merkezlere giden yollar Eş-Şebab kontrolü altındadır.⁹¹⁵

USDOS, 2021 yılında “aşiret milisleri tarafından uygulanan işkence ve diğer acımasızca, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezaların”, bazıları SUO ile güçlü ilişkilere sahip “Hawiye aşiret bağlantılı milislerin ellerinde Mogadişu-Afgooye yolu üzerinde yaygın olduğunu” belirtmiştir.⁹¹⁶

Eş-Şebab saldırıları, SUO⁹¹⁷ ve Güneybatı Somali kuvvetlerini⁹¹⁸ taşıyan konvoy ve araçları hedef almıştır. Bakul'daki Ceel Barde ve Hudur kasabalarını birbirine bağlayan yol üzeri dâhil olmak üzere⁹¹⁹ ATMIS askerî konvoylarına yönelik EYP saldırıları da birçok kez bildirilmiştir.⁹²⁰ Mogadişu'yu yoğun bir şekilde askerîleştirilmiş Aşağı Şabel bölgesine bağlayan yol üzerinde (Mogadişu ile Marka arasındaki kesim dâhil olmak üzere⁹²¹) bombalı saldırılar sıklıkla gerçekleştirilmiştir.⁹²²

Eş-Şebab, raporlama döneminde sivillerden ve toplu taşıma araçlarından para toplamak amacıyla Aşağı Şabel'de yasa dışı kontrol noktaları kullanmıştır.⁹²³ Federal kuvvetler ve Güneybatı Somali paramiliter birliklerinin Afgooye ilçesinin batısı,⁹²⁴ Wanlaweyn kasabasının

⁹¹⁵ Uluslararası uzman, e-posta, 11 Aralık 2022

⁹¹⁶ USDOS, İnsan Hakları Uygulamalarıyla İlgili 2021 Ülke Raporları: Somali, 12 Nisan 2022, [url](#), ps. 6-7

⁹¹⁷ Radio Al-Furqaan, Qarax Khasaare Dhaliyay Oo Ka Dhacay Meel U Dhow Danow, Shabeellaha Hoose. [Blast causes destruction near Danow in Lower Shabelle], 14 Mart 2022, [url](#); Radio Al-Furqaan, Qarax Ka Dhacay Mareerey & Faahfaan Kamiin Ka Dhacay Duleedka Baydhabo [Explosion in Mareerey & details of an ambush outside Baidoa], 17 Mart 2022, [url](#)

⁹¹⁸ Radio Al-Furqaan, Al-Shabaab Oo Maanta Weeraro Ka Fulisay Goballada Bay Iyo Galgaduud. [Al-Shabaab carried out attacks today in Bay and Galgaduud regions], 22 Mart 2022, [url](#); SomaliMemo, Taliyaha ciidanka maamulka 'Koonfur Galbeed' oo isku day dil ka badbaaday. [Commander of the 'South West' administration survives assassination attempt], 17 Kasım 2021, [url](#)

⁹¹⁹ SomaliMemo, Ciidamo Itoobiyaan ah oo lagu qarxiyay duleedka Xudur iyo taliyaha Janaale oo qarax ku dhaawacmay. [Ethiopian soldiers blown up in the outskirts of Hudur; Janale commander injured in blast], 10 Mayıs 2022, [url](#)

⁹²⁰ SomaliMemo, Ciidamo Itoobiyaan ah oo lagu qarxiyay duleedka Xudur iyo taliyaha Janaale oo qarax ku dhaawacmay. [Ethiopian soldiers blown up in the outskirts of Hudur; Janale commander injured in blast], 10 Mayıs 2022, [url](#); SomaliMemo, Ciidamo Itoobiyaan ah oo qaraxyo lagula beegsaday duleedka Ceelbarde. [Ethiopian troops targeted by explosions on the outskirts of Ceel Barde], 16 Mayıs 2022, [url](#); SomaliMemo, Shan (5) Askari oo Itoobiyaan ah oo Lagu Dilay Qarax ka Dhacay Bakool [Five Ethiopian soldiers killed in Bakool blast], 18 Mayıs 2022, [url](#)

⁹²¹ Keydmedia, Bomb blast hits Somali military convoy outside port city, 14 Eylül 2022, [url](#); Halbeeg, AU soldiers killed in Lower Shabelle region, 3 Temmuz 2022, [url](#)

⁹²² Keydmedia, Bomb blast hits Somali military convoy outside port city, 14 Eylül 2022, [url](#)

⁹²³ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Kulmiye haber programı özeti (24 Ağustos 2022, GMT 17.00), 2 Eylül 2022; BBC Monitoring Africa, Somalia Radio Mogadishu haber programı özeti (5 Ağustos 2022, GMT 17.00), 9 Ağustos 2022

⁹²⁴ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Kulmiye haber programı özeti (27 Eylül 2022, GMT 17.00), 30 Eylül 2022

yakınları,⁹²⁵ Hudur çevresi⁹²⁶ ve Bay'ın kırsal kesimleri⁹²⁷ dâhil olmak üzere Aşağı Şabel'in birçok köyünde⁹²⁸ Eş-Şebab militanları tarafından çalıştırılan birçok yasa dışı kontrol noktasını temizlediği bildirilmiştir. Leego mevkisini (Aşağı Şabel)⁹²⁹ Burhakaba ilçesiyle (Bay),⁹³⁰ Wanlaweyn'i Baydabo ile⁹³¹ ve Deynunay'ı Baydabo ile⁹³² bağlayan yol kesimleri başta olmak üzere Mogadişu'yu Bay bölgesine bağlayan ana yol üzerinde yasa dışı kontrol noktalarının temizlendiği bildirilmiştir. Raporun hazırlanmasına ilişkin zaman kısıtlaması nedeniyle Kasım 2022 sonu itibarıyla bu kontrol noktalarının statüsüne dair bilgiler bulunamamıştır.

2.3. Benadir ve Mogadişu

2.3.1. Genel Bilgiler

Somali'nin güneydoğu kıyısında yer alan Benadir (veya Banadir/Benaadir) bölgesinin Orta Şabel ve Aşağı Şabel bölgeleriyle sınırları vardır.⁹³³ Bölge, hem Benadir bölgesinin⁹³⁴ hem de Somali Cumhuriyeti'nin⁹³⁵ başkenti olan Mogadişu şehriyle aynı yüzölçümüne sahiptir.⁹³⁶ Mogadişu 17 ilçeden oluşmaktadır: Abdiiaziz, Bondhere, Daynile, Hamar-Jajab, Hamar-Weyne, Hodan, Howl-Wadag, Huriwa (Heliwa), Kaxda, Karan, Shangani, Shibis, Yaqshid, Waberi, Wadajir (Medina), Warta Nabada⁹³⁷ (eski adıyla Whardiigleey)⁹³⁸ ve Dharkenley.⁹³⁹ Mogadişu, Somali federal hükûmetinin yönetim merkezi olmanın yanı sıra geniş özel sektörü ve liman çevresindeki ticari faaliyetlerin hareketliliği sayesinde ülkenin başlıca ekonomik merkezidir.⁹⁴⁰

- ⁹²⁵ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Risala haber programı özeti (17 Ekim 2022, GMT 16.00), 21 Ekim 2022; BBC Monitoring Africa, Somali Radio Mogadishu haber programı özeti (1 Mart 2022, GMT 17.00), 4 Mart 2022; BBC Monitoring Africa, Somali Radio Mogadishu haber programı özeti (8 Aralık 2021, GMT 17.00), 10 Aralık 2021
- ⁹²⁶ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Kulmiye haber programı özeti (17 Ocak 2022, GMT 17.00), 21 Ocak 2022
- ⁹²⁷ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Mogadishu haber programı özeti (13 Aralık 2021, GMT 17.00), 16 Aralık 2021; BBC Monitoring Africa, Somali Radio Risala haber programı özeti (2 Mayıs 2022, GMT 16.00), 4 Mayıs 2022
- ⁹²⁸ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Risala haber programı özeti (28 Kasım 2022, GMT 16.00), 30 Kasım 2022; BBC Monitoring Africa, Somali Radio Mogadishu haber programı özeti (4 Ekim 2022, GMT 17.00), 8 Ekim 2022; BBC Monitoring Africa, Somali Radio Mogadishu haber programı özeti (27 Eylül 2022, GMT 17.00), 1 Ekim 2022; BBC Monitoring Africa, Somali Radio Kulmiye haber programı özeti (24 Ağustos 2022, GMT 17.00), 2 Eylül 2022; BBC Monitoring Africa, Somali Radio Mogadishu haber programı özeti (5 Ağustos 2022, GMT 17.00), 9 Ağustos 2022
- ⁹²⁹ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Mogadishu haber programı özeti (2 Mayıs 2022, GMT 17.00), 4 Mayıs 2022
- ⁹³⁰ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Risala haber programı özeti (2 Mayıs 2022, GMT 16.00), 4 Mayıs 2022
- ⁹³¹ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Banadir haber programı özeti (2 Temmuz 2021, GMT 17.00), 6 Temmuz 2021
- ⁹³² BBC Monitoring Africa, Somali Radio Mogadishu haber programı özeti (18 Kasım 2021, GMT 17.00), 22 Kasım 2021
- ⁹³³ MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)
- ⁹³⁴ Somali, Benadir Bölgesel İdaresi ve Mogadişu Belediyesi, tarihsiz, [url](#); Dünya Bankası, Somalia Urbanization Review: Fostering Cities as Anchors of Development, Ocak 2021, [url](#), s. 91
- ⁹³⁵ Global Shelter Cluster, Banadir, tarihsiz, [url](#)
- ⁹³⁶ Somali, Benadir Bölgesel İdaresi ve Mogadişu Belediyesi, tarihsiz, [url](#)
- ⁹³⁷ Somali, Benadir Bölgesel İdaresi ve Mogadişu Belediyesi, tarihsiz, [url](#); Global Shelter Cluster, Benadir, tarihsiz, [url](#)
- ⁹³⁸ Horn Daily, Breaking News: Dozens wounded and at least 5 killed in mass shooting in Mogadishu, 19 Temmuz 2020, [url](#)
- ⁹³⁹ Global Shelter Cluster, Benadir, tarihsiz, [url](#)
- ⁹⁴⁰ SDP and SPA, Policy options for resolving the status of Mogadishu, 14 Eylül 2022, [url](#), s. 2

Mogadişu'da tüm Somali aşiretlerinden⁹⁴¹ ve azınlıklardan⁹⁴² bireyler ikamet etse de şehre Hawiye aşiret aileleri hâkimdir. İlçelerin çoğu belirli Hawiye aşiretleriyle özdeşleşmiştir.⁹⁴³ Şehirdeki Hawiye grupları arasında özellikle Abgaal ve Habar Gidir güçlü bir nüfuza sahiptir.⁹⁴⁴ 2021 itibarıyla 17 ilçe emniyet müdüründen 15'inin Hawiye aşiretinden olması, Hawiye'nin hâkim konumunu göstermektedir.⁹⁴⁵ Diğer gruplar bu ilçelerde ikamet edebilmesine ve iş yapabilmesine rağmen yerel vergi geliri, sözleşmeler ve istihdam dâhil olmak üzere ilçenin kontrolünden gelen faydaların çoğunu hâkim aşiretler elde etmektedir.⁹⁴⁶

Şehrin Wadajir (Medina),⁹⁴⁷ Hamar-Weyne, Hamar-Jajab, Shibis, Shingan ve Bondhere gibi eski mahalleleri, nispeten kozmopolit görünümüleriyle bilinmektedir⁹⁴⁸ ve aynı zamanda “ötekileştirilmiş gruplara” ev sahipliği yapmaktadır.⁹⁴⁹ Hamar-Weyne ve Shangani'de Reer Hamar (Benadiri) azınlığı,⁹⁵⁰ Bondhere'de ise ağırlıklı olarak Bantu toplulukları ikamet etmektedir.⁹⁵¹ Yibr (Sab) topluluğu Mogadişu'nun kıyı şeridinde yaşamaktadır.⁹⁵² Fakat heterojen mahallelerde bile daha az güçlü gruplar, yörenin hâkimi olan aşiretle güvenlik anlaşmaları yapmak zorundadır.⁹⁵³

Mogadişu'nun nüfusu istikrarlı bir şekilde artmakta ve şehrin sınırları yıllar içerisinde kademeli olarak genişlemektedir.⁹⁵⁴ Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde ülkenin en kalabalık bölgesi olan Benadir'de yaşayan toplam kişi sayısı 2022 yılında 2.874.431 olarak listelenmiştir.⁹⁵⁵ UNOCHA, bölgenin 2021 yılındaki nüfusunu 2.683.312 kişi olarak tahmin etmiştir (456.623

⁹⁴¹ Finlandiya, Finlandiya Göçmenlik Dairesi'nin Ülke Bilgi Hizmetleri, Somali: Mart 2020'de Mogadişu'ya giden Keşif Heyeti, Mogadişu'da güvenlik durumu ve insani koşullar [kaynak: BMMYK ile 3.3.2020 tarihli sözlü görüşme], 7 Ağustos 2020, [url](#), s. 39

⁹⁴² ACCORD, Somali'deki Aşiretler, Aralık 2009, [url](#), s. 17

⁹⁴³ Menkhaus, K. and Adawe, I., Looma Dhama: Political Inclusivity in the Somali Urban Context, 2018, s. 38

⁹⁴⁴ Finlandiya, Finlandiya Göçmenlik Dairesi'nin Ülke Bilgi Hizmetleri, Somali: Mart 2020'de Mogadişu'ya giden Keşif Heyeti, Mogadişu'da güvenlik durumu ve insani koşullar [kaynak: BMMYK ile 3.3.2020 tarihli sözlü görüşme], 7 Ağustos 2020, [url](#), s. 39

⁹⁴⁵ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 87

⁹⁴⁶ Dünya Bankası, Somalia Urbanization Review: Fostering Cities as Anchors of Development, Ocak 2021, [url](#), s. 90

⁹⁴⁷ Menkhaus, K. and Adawe, I., Looma Dhama: Political Inclusivity in the Somali Urban Context, 2018, s. 38

⁹⁴⁸ Finlandiya, Finlandiya Göçmenlik Dairesi'nin Ülke Bilgi Hizmetleri, Somali: Mart 2020'de Mogadişu'ya giden Keşif Heyeti, Mogadişu'da güvenlik durumu ve insani koşullar [kaynak: uluslararası bir kuruluşla 2.3.2020 tarihli sözlü görüşme], 7 Ağustos 2020, [url](#), s. 39

⁹⁴⁹ Finlandiya, Finlandiya Göçmenlik Dairesi'nin Ülke Bilgi Hizmetleri, Somali: Mart 2020'de Mogadişu'ya giden Keşif Heyeti, Mogadişu'da güvenlik durumu ve insani koşullar [kaynak: Somali STK ile 5.3.2020 tarihli sözlü görüşme], 7 Ağustos 2020, [url](#), s. 39

⁹⁵⁰ ACCORD, Somali'deki Aşiretler, Aralık 2009, [url](#), s. 17

⁹⁵¹ Finlandiya, Finlandiya Göçmenlik Dairesi'nin Ülke Bilgi Hizmetleri, Somali: Mart 2020'de Mogadişu'ya giden Keşif Heyeti, Mogadişu'da güvenlik durumu ve insani koşullar [kaynak: Profesör Yahya Amir ile 1.3.2020 tarihli sözlü görüşme], 7 Ağustos 2020, [url](#), s. 39

⁹⁵² ACCORD, Somali'deki Aşiretler, Aralık 2009, [url](#), s. 15

⁹⁵³ Menkhaus, K. and Adawe, I., Looma Dhama: Political Inclusivity in the Somali Urban Context, 2018, s. 38

⁹⁵⁴ Norveç, Landinfo, Somalia: Sikkerhetssituasjonen i Mogadishu og al-Shabaabs innflytelse i byen [Security situation in Mogadishu and Al-Shabaab's influence in the city], 8 Eylül 2022, [url](#), s. 8, dipnot 19

⁹⁵⁵ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

erkek, 474.092 kadın, 1.683.354 çocuk ve 69.243 yaşlı dâhil olmak üzere).⁹⁵⁶ UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması'na göre⁹⁵⁷ Benadir bölgesinin tahminî nüfusu⁹⁵⁸ 1.650.227 kişiydi. Bunlardan 1.280.939'ı kentsel alanlarda yaşayanlar olarak sınıflandırılmıştı. Bölge halkı arasında kırsal alanlarda veya göçebe olarak yaşayanlar bulunmuyordu.⁹⁵⁹

2011 yılında AMISOM/GFH kuvvetleri ile Eş-Şebab arasında savaş başlamasının ve Eş-Şebab'ın Mogadişu'dan çekilmesinin ardından şehir yerinden edilmiş kişilerin yoğun akınına uğramıştır.⁹⁶⁰ UNOCHA, 2021 yılında bölgedeki ÜYEK nüfusunu 904.000 kişi olarak tahmin etmiştir.⁹⁶¹ ÜYEK'lerin çoğu, yerel nüfuzu az olan gruplara aittir⁹⁶² (ağırlıklı olarak Digil-Mirifle aşiretine ve güney Somali'nin kırsal kesimlerinden Somali Bantu topluluklarına).⁹⁶³ Arazi sahibi ve daha güçlü aşiretler tarafından bu yerinden edilmiş gruplara yaşam alanı ve koruma sağlanması için yerel aracılık faaliyetlerine ihtiyaç duyulmuştur.⁹⁶⁴

2.3.2. Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

(a) Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

Mogadişu SFH'nin kontrolü altındadır.⁹⁶⁵ Şehirde bulunan kuvvetler arasında federal güvenlik güçleri, Cumhurbaşkanlığı Muhafızları, polis güçleri, Benadir bölgesel makamlarına bağlı güvenlik güçleri, çok sayıda özel güvenlik şirketi ve aşiret koruma kuvvetleri bulunmaktadır.⁹⁶⁶ Mogadişu'da ATMIS kuvvetlerinin karargâhı⁹⁶⁷ ve ülkedeki altı ATMIS bölge karargâhından biri dâhil olmak üzere birçok birliği⁹⁶⁸ bulunmaktadır. Ekim 2022'de ATMIS ve Somali güvenlik

⁹⁵⁶ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

⁹⁵⁷ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, "Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır". Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

⁹⁵⁸ 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, [url](#)

⁹⁵⁹ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31

⁹⁶⁰ Bakonyi, J., The Political Economy of Displacement: Rent Seeking, Disposessions and Precarious Mobility in Somali Cities, 15 Ekim 2020, [url](#), s. 13

⁹⁶¹ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

⁹⁶² Bakonyi, J., The Political Economy of Displacement: Rent Seeking, Disposessions and Precarious Mobility in Somali Cities, 15 Ekim 2020, [url](#), s. 14

⁹⁶³ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 88

⁹⁶⁴ Bakonyi, J., The Political Economy of Displacement: Rent Seeking, Disposessions and Precarious Mobility in Somali Cities, 15 Ekim 2020, [url](#), s. 14

⁹⁶⁵ HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 28; USDOS, Uluslararası Din Özgürlüğü Raporu 2021 - Somali, 2 Haziran 2022, [url](#), s. 1

⁹⁶⁶ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 89

⁹⁶⁷ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 89; DefenceWeb, ATMIS sets up JOCs, 10 Ekim 2022, [url](#)

⁹⁶⁸ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 89

güçlerinin Eş-Şebab karşıtı operasyonlarını koordine etmek üzere hem kuvvet hem de bölge karargâhında Ortak Harekât Komutanlıkları (OHK'ler) kurulmuştur.⁹⁶⁹

Bu esnada bazen SUO veya polis birimleri hâline getirilerek resmîleştirilen aşiret milisleri ve koruma kuvvetleri, şehirde yaşayanların birincil koruma kaynağı olmuştur. Bu milislerin neredeyse tamamen Hawiye bireylerden oluşturulması, yerel nüfuzlarını pekiştiren bir etkidir.⁹⁷⁰

Mogadişu'daki cumhurbaşkanlığı sarayı çevresinde⁹⁷¹ ve ayrıca BM kompleksi,⁹⁷² birçok Batılı devletin büyükelçiliği⁹⁷³ ve bir Somali Hava Kuvvetleri hangarının⁹⁷⁴ bulunduğu tecrit edilmiş havalimanı bölgesinde ("Halane") yüksek güvenlik önlemleri alınmaktadır. Diğer uluslararası kuruluşlara, hükûmet makamlarına ve yabancıların sıklıkla gittiği otellere ev sahipliği yapan çevredeki "yeşil bölgede" çok sayıda kontrol noktası ve sık sık devriye gezen güvenlik güçleri mevcuttur.⁹⁷⁵ Öte yandan şehrin Dharkenley, Wadajir, ve Huriwa ilçelerini kapsayan dış kesiminde güvenlik güçleri daha zayıf varlık göstermektedir.⁹⁷⁶

Kamu politikası ve yönetimi konusunda kâr amacı gütmeyen bir düşünce kuruluşu olan Mogadişu merkezli Somali Public Agenda,⁹⁷⁷ Mogadişu'nun güvenlik politikasının şehrin "merkezî ve yarı dış kesimlerinin" ihtiyaçlarına ve yeni güvenlik tehditlerine (EYP'ler ve intihar saldırıları) odaklandığı, şehrin banliyölerindeki ilçelere özgü güvenlik sorunlarının (ör. silahlı soygunlar, yollardaki yasa dışı barikatlar, çete şiddeti) görmezden gelindiği görüşündedir.⁹⁷⁸

Öte yandan Eş-Şebab Mogadişu'daki hiçbir bölgeyi doğrudan kontrol etmemekte,⁹⁷⁹ on yılı aşkın süredir⁹⁸⁰ burada aleni bir varlık göstermemektedir.⁹⁸¹ Landinfo'nun başvurduğu kaynaklar; grubun şehirdeki üyeleri, destekçileri ve kaynaklarının sınırlı olduğunu belirtmiştir.⁹⁸²

⁹⁶⁹ UNSOS, UNSOS supports the setting up of ATMIS Joint Operation Centres, 9 Ekim 2022, [url](#)

⁹⁷⁰ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 88

⁹⁷¹ SPA, Whose Security? A Tale of Three Cities in Mogadishu, 27 Şubat 2022, [url](#)

⁹⁷² Bakonyi, J., iletişim, 7 Temmuz 2021; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 14

⁹⁷³ Bakonyi, J., iletişim, 7 Temmuz 2021

⁹⁷⁴ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 19

⁹⁷⁵ Bakonyi, J., iletişim, 7 Temmuz 2021

⁹⁷⁶ SPA, Whose Security? A Tale of Three Cities in Mogadishu, 27 Şubat 2022, [url](#)

⁹⁷⁷ SPA, Who We Are, tarihsiz, [url](#)

⁹⁷⁸ SPA, Whose Security? A Tale of Three Cities in Mogadishu, 27 Şubat 2022, [url](#)

⁹⁷⁹ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 89

⁹⁸⁰ Norveç, Landinfo, Somalia: Sikkerhetssituasjonen i Mogadishu og al-Shabaabs innflytelse i byen [Security situation in Mogadishu and Al-Shabaab's influence in the city], 8 Eylül 2022, [url](#), s. 8

⁹⁸¹ Norveç, Landinfo, Somalia: Rekruttering til al-Shabaab [Recruitment into Al-Shabaab], 17 Ekim 2022, [url](#), s. 5; Norveç, Landinfo, Somalia: Sikkerhetssituasjonen i Mogadishu og al-Shabaabs innflytelse i byen [Security situation in Mogadishu and Al-Shabaab's influence in the city], 8 Eylül 2022, [url](#), s. 8

⁹⁸² Norveç, Landinfo, Somalia: Sikkerhetssituasjonen i Mogadishu og al-Shabaabs innflytelse i byen [Security situation in Mogadishu and Al-Shabaab's influence in the city], 8 Eylül 2022, [url](#), s. 10

Ancak halkın arasında gizli ajanların⁹⁸³ oluşturduğu bir ağ olarak hareket eden⁹⁸⁴ Eş-Şebab, Mogadişu’da operasyonlar yürütme kabiliyetini korumuş,⁹⁸⁵ saldırılar⁹⁸⁶ ve hedefli suikastlar⁹⁸⁷ aracılığıyla nüfuzunun kentsel bölgeye uzanmasını sağlamıştır.⁹⁸⁸

Eş-Şebab, Kahda ve Daynile ilçeleri başta olmak üzere Mogadişu’nun dış kesimlerinde saldırılarını gerçekleştirmek için “düzenli” savaşçıların oluşturduğu küçük gruplardan yararlanmaktadır. Öte yandan Mogadishu’nun daha merkezî bölgelerindeki saldırılar gizli Eş-Şebab ajanları tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu gizli üyeler ve sempatizanların sayısı bilinmemektedir.⁹⁸⁹ Grubun istihbarat kanadının yönetim ve güvenlik kurumlarına sızdığı bildirilmektedir.⁹⁹⁰

Grup ayrıca Mogadişu’daki işletmeler⁹⁹¹ ve kişilerden⁹⁹² “vergi” toplamaktadır. Kaynaklar, Eş-Şebab’ın bu vergileri ödemeyi reddeden kişilere misilleme yaptığını bildirmiştir.⁹⁹³ Aynı zamanda şehrin tüm ilçelerinde hükûmet güçlerinin varlığı ve çeşitli güvenlik operasyonları Eş-Şebab’ın genel hareket özgürlüğünü kısıtlasa da⁹⁹⁴ grup dış kesimlerde daha az zapt ediliyordu.⁹⁹⁵

BM Genel Sekreteri’ne göre, Mogadişu’da faaliyet gösterdiği bildirilen devlet dışı silahlı aktörlerden bir diğeri de Somali İslam Devleti’dir,⁹⁹⁶ ancak Somali’deki nüfuzları “büyük ölçüde Puntland’daki Bari Bölgesi” ile sınırlı kalmıştır.⁹⁹⁷ BM Uzmanlar Paneli, grubun operasyonlarının yalnızca Puntland ile sınırlı olduğunu belirtmiştir.⁹⁹⁸

⁹⁸³ Norveç, Landinfo, Somalia: Sikkerhetssituasjonen i Mogadishu og al-Shabaabs innflytelse i byen [Security situation in Mogadishu and Al-Shabaab’s influence in the city], 8 Eylül 2022, [url](#), s. 9

⁹⁸⁴ Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021, Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 89

⁹⁸⁵ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı’na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 8

⁹⁸⁶ Norveç, Landinfo, Somalia: Sikkerhetssituasjonen i Mogadishu og al-Shabaabs innflytelse i byen [Security situation in Mogadishu and Al-Shabaab’s influence in the city], 8 Eylül 2022, [url](#), s. 8

⁹⁸⁷ LWJ, Shabaab celebrates its assassinations in Mogadishu, jihadist attacks in the West, 3 Mayıs 2022, [url](#)

⁹⁸⁸ Uluslararası Kriz Grubu, Considering Political Engagement with Al-Shabaab in Somalia, 21 Haziran 2022, [url](#), s. 9

⁹⁸⁹ Norveç, Landinfo, Somalia: Sikkerhetssituasjonen i Mogadishu og al-Shabaabs innflytelse i byen [Security situation in Mogadishu and Al-Shabaab’s influence in the city], 8 Eylül 2022, [url](#), s. 8-9

⁹⁹⁰ Uluslararası Kriz Grubu, Considering Political Engagement with Al-Shabaab in Somalia, 21 Haziran 2022, [url](#), s. 9

⁹⁹¹ Norveç, Landinfo, Somalia: Sikkerhetssituasjonen i Mogadishu og al-Shabaabs innflytelse i byen [Security situation in Mogadishu and Al-Shabaab’s influence in the city], 8 Eylül 2022, [url](#), s. 10; BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı’na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 46

⁹⁹² BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı’na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 46

⁹⁹³ Norveç, Landinfo, Somalia: Sikkerhetssituasjonen i Mogadishu og al-Shabaabs innflytelse i byen [Security situation in Mogadishu and Al-Shabaab’s influence in the city], 8 Eylül 2022, [url](#), s. 11; BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı’na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, 10 Ekim 2022, S/2022/754, [url](#), para. 47

⁹⁹⁴ Norveç, Landinfo, Somalia: Sikkerhetssituasjonen i Mogadishu og al-Shabaabs innflytelse i byen [Security situation in Mogadishu and Al-Shabaab’s influence in the city], 8 Eylül 2022, [url](#), s. 10

⁹⁹⁵ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı’na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 16

⁹⁹⁶ BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 22; BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 26

⁹⁹⁷ BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 22

⁹⁹⁸ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı’na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 31

(b) Çatışma dinamikleri

Kaynaklar, Benadir/Mogadişu'nun Eş-Şebab saldırılarının odaklandığı bölgelerden biri olduğunu belirtmiştir⁹⁹⁹ (Güneybatı Somali ile birlikte).¹⁰⁰⁰ Grup, referans döneminde UİGA,¹⁰⁰¹ SUO¹⁰⁰² (ileride askere alınacaklar dâhil),¹⁰⁰³ Somali polisi,¹⁰⁰⁴ AMISOM/ATMIS¹⁰⁰⁵ ve Türk kuvvetlerinin¹⁰⁰⁶ üyelerini hedef alan saldırılar düzenlemiştir. Eş-Şebab; yerel hükûmete, güvenlik güçlerine¹⁰⁰⁷ ve otellere¹⁰⁰⁸ yönelik birçok karmaşık saldırı gerçekleştirmiştir. Halane kampına (havalimanı bölgesi) havan topu saldırıları düzenlemiştir¹⁰⁰⁹ ve bir kez de havalimanı bölgesine sızmayı başararak içeriden saldırmıştır.¹⁰¹⁰ Ayrıca cumhurbaşkanlığı sarayı çevresinde de birkaç bombalama olayı bildirilmiştir.¹⁰¹¹

Bazı Eş-Şebab saldırılarının seçim sürecini aksatmaya yönelik olduğuna inanılırken¹⁰¹² bazıları da ilçe yetkililerini,¹⁰¹³ medya temsilcilerini ve yabancı insani yardım yüklenicilerini¹⁰¹⁴ hedef almıştır.

⁹⁹⁹ İsveç, Migrationsverket, Somalia Säkerhetssituationen 2021 - 2022 (version 2.0) [Somalia security situation 2021 - 2022 (version 2.0)], 18 Mayıs 2022, [url](#), s. 32

¹⁰⁰⁰ UNSOM, As impact of drought worsens, growing risk of famine in Somalia, Mart 2022, [url](#), s. 4

¹⁰⁰¹ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 16

¹⁰⁰² SG, Suicide bomber kills at least 15 army recruits in Somalia's capital, 6 Kasım 2022, [url](#); Radio Al-Furqaan, Qarax Lagu Dilay Askar Katirsan DF Oo Ka Dhacay Duleedka Muqdisho. [An explosion killed a federal government soldier outside Mogadishu], 8 Temmuz 2022, [url](#); LWJ, Shabaab celebrates its assassinations in Mogadishu, jihadist attacks in the West, 3 Mayıs 2022, [url](#); SG, Blast on army convoy kills 6 in Somalia's capital, 25 Nisan 2022, [url](#)

¹⁰⁰³ Goobjoog, Suicide bomber blows, kills 15 at military recruits centre in Mogadishu, 25 Eylül 2022, [url](#)

¹⁰⁰⁴ SomaliMemo, Ciidamo ku sugnaa Dekadda Muqdisho oo la weeraray iyo warar kale. [Troops in Mogadishu port were attacked and other news], 18 Ekim 2022, [url](#); Goobjoog, One killed, two injured following shoot-out between security forces and Al-Shabaab militants, 6 Eylül 2022, [url](#); SomaliMemo, Qaraxyo iyo dilal ka dhacay degmooyin katirsan magaalada Muqdisho. [Explosions and killings in the districts of Mogadishu.], 19 Mayıs 2022, [url](#)

¹⁰⁰⁵ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 20; SomaliMemo, Saldhigga ciidamada AMISOM ee Xerada Maslax oo weerar lakulmay iyo sarkaal lagu dilay Howlwadaag. [The AMISOM military base in Maslax Camp was attacked and an officer was killed in the operation], 20 Nisan 2022, [url](#); Halbeeg, Eight killed in Mogadishu bombing, 25 Kasım 2021, [url](#)

¹⁰⁰⁶ Radio Al-Furqaan, Al-Shabaab Oo Madaafiic Ku Weeraray Xerada Turkisom Ee Magaalada Muqdisho. [Al-Shabaab attacked Turkisom Camp in Mogadishu with artillery.], 28 Temmuz 2022, [url](#)

¹⁰⁰⁷ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 16

¹⁰⁰⁸ Hiiraan Online, Security forces end siege at hotel near Villa Somalia, 28 Kasım 2022, [url](#); BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 18

¹⁰⁰⁹ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 20; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 19

¹⁰¹⁰ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 14

¹⁰¹¹ Radio Dalsan, Explosion targets Mogadishu court official a day after calling out for war on al-Shabab on Facebook, 27 Eylül 2022, [url](#); BBC News, Somalia: Seven killed in suicide attack near presidential palace, 25 Eylül 2021, [url](#)

¹⁰¹² BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 20

¹⁰¹³ SomaliMemo, Ciidamo ku sugnaa Dekadda Muqdisho oo la weeraray iyo warar kale. [Troops in Mogadishu port were attacked and other news], 18 Ekim 2022, [url](#); Goobjoog, Yaqshid district official killed in explosion, 30 Ağustos 2022, [url](#); SomaliMemo, Dilal Qorsheysan oo ka Kala Dhacay Muqdisho iyo Afgooye [FAAHFAAHIN] [Planned murders in Mogadishu and Afgoye [DETAILS]], 23 Mayıs 2022, [url](#)

¹⁰¹⁴ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 20

Birçok saldırı sivil görgü tanıklarının ölümüne yol açmıştır.¹⁰¹⁵ Bunlardan bazılarında, saldırıları takiben güvenlik güçleri ile Eş-Şebab arasında çıkan çatışmalar neden olmuştur.¹⁰¹⁶

Otellere yönelik iki koordineli saldırının yanı sıra¹⁰¹⁷ Eş-Şebab tarafından üstlenilen birçok saldırı, siviller ve hükûmet/güvenlik görevlilerinin sıklıkla gittiği¹⁰¹⁸ çayhaneler¹⁰¹⁹ ve restoranları¹⁰²⁰ hedef almıştır. Bir ÜYEK kampının içindeki saldırı¹⁰²¹ ve bir yerleşim bölgesindeki havan topu saldırısının¹⁰²² yanı sıra aşiret büyüklerine,¹⁰²³ iş adamlarına¹⁰²⁴ ve diğer önemli sivillere¹⁰²⁵ suikastlar dâhil olmak üzere bazı saldırılar üstlenilmemiştir.

Ayrıca birçok silahlı soygun ve çete şiddeti olayı gerçekleşmiş,¹⁰²⁶ aileler arasındaki arazi anlaşmazlıkları olduğundan şüphelenilen olaylar da ölümlere neden olmuştur.¹⁰²⁷ Büyük olasılıkla sahipleri Eş-Şebab'a para ödemediği için bazı işletmelere saldırılar düzenlendiği de

¹⁰¹⁵ Goobjoog, One killed, two injured following shoot-out between security forces and Al-Shabaab militants, 6 Eylül 2022, [url](#); BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 15; BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 20, 26

¹⁰¹⁶ Goobjoog, One killed, two injured following shoot-out between security forces and Al-Shabaab militants, 6 Eylül 2022, [url](#)

¹⁰¹⁷ Hiiraan Online, Al Shabaab attack hotel popular with government officials, 27 Kasım 2022, [url](#); BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı'na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 18

¹⁰¹⁸ BBC News, Somalia: At least six killed in Mogadishu attack near beach, 22 Nisan 2022, [url](#); SMN, At least three killed in Mogadishu explosions, 12 Ekim 2021, [url](#); SMN, Al-Shabaab says 11 killed in Mogadishu suicide attack, 14 Eylül 2021, [url](#)

¹⁰¹⁹ VOA, Suicide Bombing Kills 4 in Somali Capital, 18 Ocak 2022, [url](#); SMN, Al-Shabaab says 11 killed in Mogadishu suicide attack, 14 Eylül 2021, [url](#)

¹⁰²⁰ BBC News, Somalia: At least six killed in Mogadishu attack near beach, 22 Nisan 2022, [url](#); SMN, At least three killed in Mogadishu explosions, 12 Ekim 2021, [url](#)

¹⁰²¹ SMN, Six killed in a blast at IDP camp in Mogadishu, 11 Haziran 2022, [url](#)

¹⁰²² SMN, At least 20 hurt in Mogadishu mortar shelling, 20 Ağustos 2022, [url](#); Goobjoog, Mother, 3 children die in mortar explosion in Hamar Jajab district, Mogadishu, 20 Ağustos 2022, [url](#)

¹⁰²³ Halbeeg, Gunmen kill prominent elder in Mogadishu, 21 Eylül 2022, [url](#); Keydmedia, A prominent elder shot dead in Somalia after hotel attack, 24 Ağustos 2022, [url](#); Goobjoog, Prominent businessman killed in Mogadishu barely a day after another is killed, 16 Temmuz 2022, [url](#)

¹⁰²⁴ Radio Risaala, Dilal ka dhacay Magaalada Muqdisho iyo Faah faahino laga helayo [Murders in Mogadishu and details to be found], 26 Eylül 2022, [url](#); Keydmedia, Ganacsade lagu dilay Muqdisho [A businessman was killed in Mogadishu], 15 Aralık 2021, [url](#)

¹⁰²⁵ Hiiraan Online, Gunmen shoot dead former parliamentary candidate in Mogadishu, 22 Kasım 2022, [url](#); Puntland Post, Dabley hubaysan oo imaam masjid ku dilay Muqdisho [Armed gunman killed imam in mosque in Muqdisho], 12 Kasım 2022, [url](#); Radio Risaala, Dilal ka dhacay Magaalada Muqdisho iyo Faah faahino laga helayo [Murders in Mogadishu and details to be found], 26 Eylül 2022, [url](#); Goobjoog, Horseed University lecturer shot dead by unknown assailants, 5 Temmuz 2022, [url](#)

¹⁰²⁶ SPA, Whose Security? A Tale of Three Cities in Mogadishu, 27 Şubat 2022, [url](#); Radio Dalsan, Suspect arrested for murder of Mogadishu high school student, 18 Ağustos 2022, [url](#); Halbeeg, Dozens of teenage gang members arrested in Mogadishu operations, 18 Nisan 2022, [url](#); Goobjoog, Gunmen kill young man in Mogadishu over mobile phone, 21 Mart 2022, [url](#); Hiiraan Online, Dhalinyaro badan oo siyaabo kala duwan loogu dilay gudaha magaalada Muqdisho [Many young people were killed in various ways in Mogadishu], 12 Ocak 2022, [url](#)

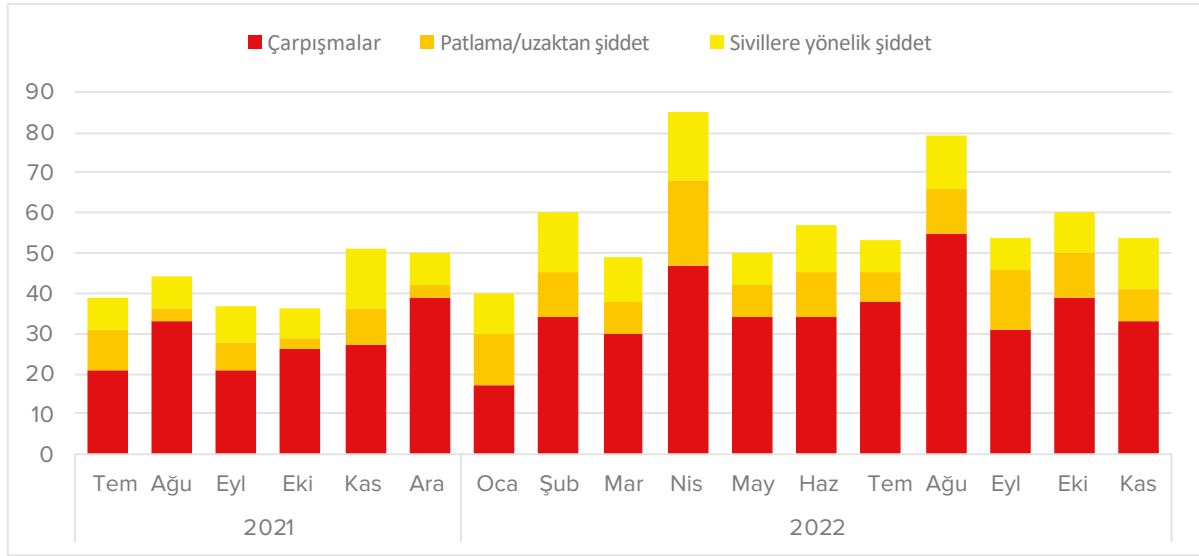
¹⁰²⁷ Goobjoog, Two members of one family killed in Dharkenley district by unknown gunmen, 25 Haziran 2022, [url](#); Hiiraan Online, Two dead as soldiers battle each other in Mogadishu 5 Mayıs 2022, [url](#)

bildirilmiştir.¹⁰²⁸ Aynı zamanda SUO askerleri ve polis memurlarının sokaklarda sivillere ateş atarak birçok ölüme neden olduğu konusunda birçok haber de yapılmıştır.¹⁰²⁹

2.3.3. Son güvenlik olayları ve eğilimler

(a) Güvenlik olayları (çarşımlar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıat

ACLED, referans döneminde Benadir bölgesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 901 zayıatla sonuçlanan 898 güvenlik olayı bildirmiştir (Şekil 27).¹⁰³⁰

Şekil 27. Benadir - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre.¹⁰³¹

ACLED, referans döneminde Eş-Şebab'ın ("Actor1" veya "Actor2" koduyla)¹⁰³² Benadir idari bölgesinde 756 güvenlik olayına müdahil olduğunu (516 olay "çarşıma", 135 olay "patlama/

¹⁰²⁸ Mogadishu Times, Faahfaahino kasoo baxaya qarax ka dhacay goob Caafimaad oo ku taala duleedka magaalada Muqdisho [Details of an explosion that took place in a medical center on the outskirts of Mogadishu], 21 Haziran 2022, [url](#)

¹⁰²⁹ BM İnsan Hakları Konseyi, Somali'de İnsan Hakları Durumu: Somali'de İnsan Hakları Durumuna İlişkin Bağımsız Uzman Raporu, A/HRC/51/65, 19 Ağustos 2022, [url](#), para. 54; Radio Risaala, Askari katirsan Ciidanka dowladda oo Muqdisho ku dilay Wiil Mooto Bajaajle ahaa [A government army soldier killed a motorcycle boy in Mogadishu], 13 Haziran 2022, [url](#); FTL, Soldier Kills a Nine-Month Pregnant Mother in Mogadishu, 29 Mayıs 2022, [url](#); Goobjoog, Auto rickshaw operator shot dead by government soldier, 18 Nisan 2022, [url](#) SPA, Whose Security? A Tale of Three Cities in Mogadishu, 27 Şubat 2022, [url](#); Goobjoog, Final year medical student shot by a policeman dies in Mogadishu, 22 Aralık 2021, [url](#)

¹⁰³⁰ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁰³¹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁰³² Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

uzaktan şiddet” ve 105 olay “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanmıştır) ve toplam 769 zayıata yol açtığını bildirmiştir. Somali askerî kuvvetleri, Ulusal İstihbarat ve Güvenlik Ajansı (UİGA) ve polis kuvvetleri dâhil olmak üzere Somali güvenlik güçlerinin (“Actor1” veya “Actor2” koduyla) 716 güvenlik olayına müdahil olduğu (552 olay “çarşıma”, 98 olay “patlama/uzaktan şiddet” ve 66 olay “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanmıştır) ve 561 zayıata yol açtığı bildirilmiştir.¹⁰³³ İslam Devleti grubunun (“Actor1” veya “Actor2” koduyla) 19 güvenlik olayına müdahil olduğu (6 olay “çarşıma”, 11 olay “patlama/uzaktan şiddet” ve 2 olay “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanmıştır) ve 11 zayıata yol açtığı bildirilmiştir. Kimliği belirsiz silahlı grupların (“Actor1” veya “Actor2” koduyla) 31 güvenlik olayına müdahil olduğu (11 olay “çarşıma”, 13 olay “patlama/uzaktan şiddet” ve 7 olay “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanmıştır) ve 17 zayıata yol açtığı bildirilmiştir.

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıat (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen [Tablo 8](#) Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasında Benadir bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahmini zayıat sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Benadir	Olay sayısı	Tahmini zayıat
Çarpışmalar	559	397
Patlamalar/Uzaktan şiddet	159	336
Sivillere yönelik şiddet	180	168
Toplam	898	901

Tablo 8. Benadir - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıatların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.¹⁰³⁴

(b) Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları¹⁰³⁵

27-28 Kasım 2022 tarihleri arasında patlayıcı ve ateşli silahlar taşıyan Eş-Şebab savaşçıları, milletvekilleri ve üst düzey hükümet yetkililerinin sıklıkla gittiği Villa Rays’e saldırmış ve oteli kuşatma altına almıştır. Sekiz sivil ve bir ordu üyesi ölürken en az bir bakan yaralanmıştır.¹⁰³⁶

¹⁰³³ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁰³⁴ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁰³⁵ Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca, Somali’de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

¹⁰³⁶ Hiiraan Online, Security forces end siege at hotel near Villa Somalia, 28 Kasım 2022, [url](#)

29 Ekim 2022’de Eş-Şebab, kalabalık bir pazar kavşağında iki arabayla düzenlenen,¹⁰³⁷ en az 121 kişinin ölümüne¹⁰³⁸ ve 333 kişinin de yaralanmasına¹⁰³⁹ neden olan bombalama olayını üstlenmiştir. Saldırı, Eğitim Bakanlığı binasını hedef almıştır.¹⁰⁴⁰

19 Ağustos 2022’de Eş-Şebab taarruza geçmiş ve Hayat Hotel’in kontrolünü ele geçirmiştir. Somali hükûmetine göre 30 saatlik kuşatmanın¹⁰⁴¹ sonucunda en az 22 sivil ölmüş ve 30 sivil yaralanmıştır.¹⁰⁴²

22 Nisan 2022’de Eş-Şebab, hükûmet ve güvenlik görevlilerinin sıklıkla gittiği bir sahil restoranına yapılan saldırıyı üstlenmiştir. Saldırıda altı kişi ölmüştür.¹⁰⁴³

14 Nisan 2022’da hükûmete bağlı bir askeri sokakta bir motorlu tuk-tuk sürücüsünü vurarak öldürmüştür. Cinayetin altında yatan sebep tespit edilememiştir.¹⁰⁴⁴

13 Eylül 2021’de Eş-Şebab, Wadajir bölgesinde bir çayhanede siviller ve SUO üyeleri dâhil olmak üzere en az 11 kişinin ölümüne neden olan bir intihar bombalamasını üstlenmiştir. En az 10 kişi yaralanmıştır.¹⁰⁴⁵

11 Ağustos 2021’de Eş-Şebab, Hodan ilçesinde üç polis memurunun yaralandığı bir karakol saldırısını üstlenmiştir.¹⁰⁴⁶

(c) Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN’ye göre Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Benadir bölgesinde 665 kişi, çatışma veya güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilmiştir¹⁰⁴⁷. Bunların yaklaşık %56’sı (veya 374 kişi) bölge içerisinde yer değiştirirken kalan %44’ü (291 kişi) Bari’ye göç etmiştir. Aynı dönemde çatışma ve güvensizlik nedeniyle 112.031 kişi de Aşağı Şabel, Orta Şabel, Mudug, Hiran, Bakul, Bay, Galgudud, Orta Juba ve Aşağı Juba dâhil olmak üzere Güney-Orta Somali genelindeki bölgelerden Benadir’e gelmiştir.¹⁰⁴⁸

¹⁰³⁷ Al, Somalia: Al-Shabaab must urgently stop carrying out attacks against civilians, 31 Ekim 2022, [url](#)

¹⁰³⁸ HRW, Somalia Reeling from Devastating Attack on Education Ministry, 1 Kasım 2022, [url](#); OHCHR, Somalia: Türk decries steep rise in civilian casualties amid surge in Al-Shabaab attacks, 14 Kasım 2022, [url](#)

¹⁰³⁹ OHCHR, Somalia: Türk decries steep rise in civilian casualties amid surge in Al-Shabaab attacks, 14 Kasım 2022, [url](#)

¹⁰⁴⁰ VOA, At Least 100 Killed in Mogadishu Bombing, President Says, 30 Ekim 2022, [url](#)

¹⁰⁴¹ BBC News, Somalia hotel siege: More than 20 die in al-Shabab attack, 21 Ağustos 2022, [url](#)

¹⁰⁴² OHCHR, Somalia: Türk decries steep rise in civilian casualties amid surge in Al-Shabaab attacks, 14 Kasım 2022, [url](#)

¹⁰⁴³ BBC News, Somalia: At least six killed in Mogadishu attack near beach, 22 Nisan 2022, [url](#)

¹⁰⁴⁴ Goobjoog, Auto rickshaw operator shot dead by government soldier, 18 Nisan 2022, [url](#)

¹⁰⁴⁵ SMN, Al-Shabaab says 11 killed in Mogadishu suicide attack, 14 Eylül 2021, [url](#)

¹⁰⁴⁶ BBC Monitoring Africa, Al-Shabab claims attacks on police stations in Somali capital; Eş-Şebab yanlısı haber sitesi Somali Memo’nun 12 Ağustos tarihli haber metni, 12 Ağustos 2021

¹⁰⁴⁷ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁰⁴⁸ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

(d) Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler (ör. altyapı hasarı, tahliyeler)

UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021 arasında Benadir bölgesinde¹⁰⁴⁹ insani yardıma erişimle ilgili 4 olay,¹⁰⁵⁰ Ocak-Mart 2022 arasında ise bu tür 5 olay belgelendirmiştir.¹⁰⁵¹ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Ekim 2022 arasındaki dönemde bu tür olaylarla ilgili veri bulunmamaktadır.

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre¹⁰⁵² Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Benadir bölgesinde¹⁰⁵³ zorla tahliye edilen 157.096 kişi listelenmiştir.¹⁰⁵⁴ BMMYK ve Protection Cluster Somalia tarafından Ocak-Eylül 2022 arasında ülkede kaydedilen tüm zorla tahliye olaylarının %80'i Benadir bölgesinde meydana gelmiştir.¹⁰⁵⁵

Küresel Kamp Koordinasyonu ve Kamp Yönetimi (CCCM) tarafından Ekim 2022'de ÜYEK sahalarının doğrulanması için yürütülen ortak bir çalışma, Mogadişu'nun Daynile ve Kaxda ilçelerindeki doğrulanmış 2.410 ÜYEK sahasının %7'sinde tahliye riskinin azami, %15'inde ise yüksek olarak sınıflandırıldığını ortaya koymuştur.¹⁰⁵⁶ REACH ve CCCM Cluster tarafından Kasım ve Aralık 2021'de yürütülen detaylı saha değerlendirmeleri (DSD), "[önemli haber kaynaklarının] zorla tahliye riskini çok yüksek olarak algıladıklarını bildirdiği çalışma sahalarının oranının" Dharkenley'de¹⁰⁵⁷ %5, Daynile'de¹⁰⁵⁸ ise %29 olduğunu göstermiştir.

2.3.4. Mogadişu – Kontrol noktaları ve yol güvenliği

Mogadişu'nun dışındaki ilçelerin yollarında askerî üniformalar giyen silahlı grup üyelerinin görev yaptığı ve trafikte seyredenlerden, işletmelerden ve yerleşim yerlerinden para topladığı yasa dışı barikatlar mevcuttur. Mogadişu merkezli düşünce kuruluşu Somali Public Agenda'nın raporuna göre yollardaki bu engeller "güvenlik açısından yinelenen zorluklar" teşkil etmektedir. Maka Al-Mukarama Caddesi'ni çevreleyen ilçelerin oluşturduğu ve kaynağın "yarı dış kesimler" olarak adlandırdığı alanda yetkililer, saldırıları önlemek için sadece "birden çok güvenlik kontrol noktası bulunan otoyolların" açık kalmasına izin vermiştir. Bunların dışında kalan ve "genellikle kasıtlı olarak taşlarla bloke edilen" yollarda trafik sıkışıklığı yaşanmakta, güvenlik güçleri "sıkışık sokakları açmak için bazen gerçek mühimmat kullanmakta" ve zayıata neden olmaktadır.¹⁰⁵⁹

¹⁰⁴⁹ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1

¹⁰⁵⁰ Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: "etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme", "ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme" ve "erişimi engelleyen silahlı çatışmalar". UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1

¹⁰⁵¹ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#), s. 1

¹⁰⁵² Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁰⁵³ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

¹⁰⁵⁴ NRC, "zorla tahliyeler" ifadesini "insanların yaşadıkları evlerden ve/veya topraklardan kendi istekleri dışında ve herhangi bir yasal ya da diğer türde koruma sağlamaksızın çıkarılması" olarak tanımlamaktadır. NRC, An Unnecessary Burden: Forced Evictions and Covid-19, 1 Temmuz 2020, [url](#), s. 1

¹⁰⁵⁵ BMMYK ve Protection Cluster Somalia, Somali - Koruma Analizi Güncellemesi Eylül 2022, 30 Eylül 2022, [url](#), s. 5

¹⁰⁵⁶ CCCM Cluster Somalia, Mogadişu Daynile ve Kaxda'daki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Ekim 2022, 1 Kasım 2022, [url](#)

¹⁰⁵⁷ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Dharkenley ilçesi, Mart 2022, [url](#), s. 4

¹⁰⁵⁸ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Daynile ilçesi, Mart 2022, [url](#), s. 4

¹⁰⁵⁹ SPA, Whose Security? A Tale of Three Cities in Mogadishu, 27 Şubat 2022, [url](#)

Ağustos 2022’de meslektaşlarının polis tarafından öldürülmesini protesto eden kamyon şoförleri, Mogadişu limanına giden bir yolu kapatmıştır.¹⁰⁶⁰ Ayrıca referans döneminde havalimanına giden yollardaki güvenlik kontrol noktaları¹⁰⁶¹ ve cumhurbaşkanlığı sarayının yakınları¹⁰⁶² dâhil olmak üzere yol kenarlarındaki birçok bombalama olayı meydana gelmiştir.¹⁰⁶³ Bu EYP saldırıları, diğerlerinin yanı sıra kıdemli Somali güvenlik personelinin¹⁰⁶⁴ ve AMISOM birliklerini taşıyan konvoyları¹⁰⁶⁵ hedef almıştır.

2.4. Hirshabelle

Hirshabelle, iki kurucu bölge Hiran ve Orta Şabel’in birleşmesinin ardından¹⁰⁶⁶ Federal Hükûmet’in geçici anayasasının 49. maddesi kapsamında Federal Üye Eyalet (FÜE) olarak 2016 yılında kurulmuştur.¹⁰⁶⁷ Hirshabelle Eyaleti’nin başkenti Jowhar’dır.¹⁰⁶⁸

2.4.1. Hiran

(a) Genel Bilgiler

Hiran bölgesinin aşağıdaki bölgelerle iç sınırları vardır: kuzeydoğuda Galgudud, güneyde Orta Şabel, güneybatıda Aşağı Şabel ve batıda Bakul. Güneyde Suudi Arabistan ile uluslararası sınıra sahiptir. Hiran üç ilçeden oluşmaktadır: Beledveyne (Etiyopya sınırında), Buloburde ve Jalalaqsi. Bölgenin idari merkezi Beledveyne’dir.¹⁰⁶⁹ Hiran’da çoğunlukla Hawiye aşiretleri yaşamaktadır. Shabelle Nehri’nin kuzeydoğusuna Hawadle alt aşireti; nehrin güneybatısına ise Jajele, Galjaal (veya Gaaljeel) ve Baadi Adde alt aşiretleri hâkimdir. Makane azınlık grubu (Bantu/Jareer azınlık grubu),¹⁰⁷⁰ Shabelle Nehri’nin kuzey kesiminde yaşamaktadır.¹⁰⁷¹

Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Hiran’ın 2022 yılındaki nüfusu 420.060 kişi olarak listelenmiştir.¹⁰⁷² UNOCHA, Hiran’ın 2021 yılındaki nüfusunu 427.124 kişi olarak tahmin etmiştir

¹⁰⁶⁰ FTL, Mogadishu Truck Drivers Block Road to Protest Colleague’s Killing by Police, 28 Ağustos 2022, [url](#)

¹⁰⁶¹ Halbeeg, Three killed and seven wounded in Mogadishu bomb blast, 11 Mayıs 2022, [url](#)

¹⁰⁶² Halbeeg, Update: Mogadishu suicide blast death toll rises to seven, 25 Eylül 2021, [url](#)

¹⁰⁶³ Keydmedia, Car bomb strikes Somalia capital, 12 Ekim 2022, [url](#); SG, Blast on convoy of top army commander kills 9 soldiers near Somalia’s capital, 30 Nisan 2022, [url](#)

¹⁰⁶⁴ SG, Blast on convoy of top army commander kills 9 soldiers near Somalia’s capital, 30 Nisan 2022, [url](#); SG, Blast on army convoy kills 6 in Somalia’s capital, 25 Nisan 2022, [url](#)

¹⁰⁶⁵ Halbeeg, Eight killed in Mogadishu bombing, 25 Kasım 2021, [url](#)

¹⁰⁶⁶ Somali, Somali NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması – Hirshabelle Raporu 2021, [url](#), s. 2

¹⁰⁶⁷ UNSOM, BM Genel Sekreteri’nin Somali Özel Temsilcisi James Swan’ın Jowhar’daki Basın Açıklamaları, 28 Ocak 2021, [url](#)

¹⁰⁶⁸ Global Shelter Cluster, Hirshabelle, tarihsiz, [url](#)

¹⁰⁶⁹ UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#); MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#)

¹⁰⁷⁰ EASO, COI Raporu - Güney ve Orta Somali, Ülkeye Genel Bakış, Ağustos 2014, [url](#), s. 46

¹⁰⁷¹ EASO, COI Raporu - Güney ve Orta Somali, Ülkeye Genel Bakış [aşiret haritaları için kaynak: Lewis 1955, Abikar 1999], Ağustos 2014, [url](#), s. 52-53

¹⁰⁷² IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

(71.944 erkek, 70.295 kadın, 271.431 çocuk ve 13.454 yaşlı dâhil olmak üzere).¹⁰⁷³ UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması'na göre¹⁰⁷⁴ Hiran bölgesinin tahminî nüfusu¹⁰⁷⁵ 520.685 kişiydi. Bunlardan 81.379'u kentsel alanlarda, 135.537'si kırsal alanlarda, 252.609'u ise göçebe olarak yaşıyordu.¹⁰⁷⁶ ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

ABD merkezli Somali haber ajansı Caasimada'ya göre Hiran, Eş-Şebab'ın kalelerinden biridir. Grup burada kendi mahkemelerini ve savaşçılar için üslerini kurmuştur.¹⁰⁷⁷ Aralık 2021 itibarıyla eyaletin kırsal bölgeleri ve ana tedarik yollarının büyük bir kısmının Eş-Şebab kontrolü altında olduğu bildiriliyordu. Heritage Institute'un bir raporuna göre eyalet yetkilileri, federal yetkililer ve Eş-Şebab'a boyun eğmeyi reddeden kişiler Hiran'ın çoğu şehrine sadece hava yoluyla seyahat edebiliyordu.¹⁰⁷⁸ Ancak bu alanların kontrolü, hükûmetin 2022 yazındaki askerî taarruzunun başlangıcından beri sürekli değişmektedir (aşağıya bakınız). Harita 4. Somali - Tahminî Bölge Kontrolü'ne göre 30 Kasım 2022 itibarıyla Buloburde ilçesinin Güneybatı Eyaleti sınırındaki batı kesimlerinin tamamını Eş-Şebab'ın kontrol ettiği, eyaletin diğer kesimlerinde ise kontrolün karma veya belirsiz olduğu bildirilmiştir. Buqda kasabasının, Eş-Şebab ve ATMIS kuvvetlerinin karma kontrolü altında olduğu bildirilmiştir.¹⁰⁷⁹ Political Geography Now tarafından 30 Haziran 2021 itibarıyla hazırlanan bir başka harita, Hiran bölgesindeki karma/belirsiz kontrol ve Eş-Şebab kontrolü altındaki bölgeleri, daha yakın tarihli (Ekim 2022) harita ile benzer şekilde göstermektedir. Ancak Haziran 2021'de Buqda kasabasının tamamen Eş-Şebab kontrolünde olduğu bildirilmiştir.¹⁰⁸⁰

Eylül 2022'de Somali hükûmet güçlerinin belirttiğine göre Mahas, Buloburde ve Mataban ilçelerinin bazı kesimlerini Eş-Şebab'tan geri aldığı; ayrıca Beledveyne, Mataban ve Mahas kasabaları arasındaki yolların kontrolünü de Eş-Şebab'tan geri kazandığı ve Beledveyne ile Buloburde kasabaları arasındaki yolun kontrolü için savaştığı bildirilmiştir.¹⁰⁸¹ ATMIS'e göre Hiran

¹⁰⁷³ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

¹⁰⁷⁴ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, "Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır". Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

¹⁰⁷⁵ 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#)

¹⁰⁷⁶ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31

¹⁰⁷⁷ Caasimada, Shabaab oo soo bandhigtay askar iyo saraakiil ciidan oo 'isku dhiibay' + Magacyada [Shabaab exposes soldiers and army officers who 'surrendered' + Names], 2 Kasım 2021, [url](#)

¹⁰⁷⁸ HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 28

¹⁰⁷⁹ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹⁰⁸⁰ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2021 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹⁰⁸¹ BBC News Somali, Macawiisleyda: Deegaannada ilaa hadda la kala qabsaday iyo kooxda Shabaab oo farriin soo dirtay [Ma'awiisley: The areas that have been occupied so far and the Al-Shabaab group has sent a message], 19 Eylül 2022, [url](#)

bölgesi Cibuti Silahlı Kuvvetleri'nin (DJAF) güvenlik sorumluluğu altındaydı ve bölgenin bazı kesimlerini Etiyopya Ulusal Savunma Kuvvetleri (ENDF) kontrol ediyordu.¹⁰⁸²

Yerel bir çevrim içi haber kuruluşu olan Keydmedia, Ekim 2022'de "son 13 yıldır (aynı medya kuruluşunun başka bir haberine göre 10 yıldır¹⁰⁸³) Eş-Şebab ablukası altındaki" Buloburde kasabası ve çevresinin kontrolünü geri kazanmayı amaçlayan hükûmet güçleri ile Eş-Şebab arasında süren savaş hakkında haber yapmıştır.¹⁰⁸⁴ Referans döneminde çeşitli medya kaynakları; Omaad bölgesi¹⁰⁸⁵, Etiyopya sınırındaki Ferfer bölgesi¹⁰⁸⁶ ve Beledveyne ile Mataban kasabaları arasındaki bölgeler (Labi Embarad, Bacaha, Beergadiid, Xodale, Hajin Farayar ve Lasban dâhil)¹⁰⁸⁷ başta olmak üzere Eş-Şebab savaşçıları ile ulusal ordu kuvvetleri (SUO) veya AMISOM/ATMIS kuvvetleri¹⁰⁸⁸ arasında yaşanan çatışmaları bildirmiştir. SUO ayrıca yerel aşiret milisleri (*Ma'awiisley*)¹⁰⁸⁹ (*Macawiisley* olarak da geçmekte ve adını yaygın bir giysi olan "sarong"tan almaktadır)¹⁰⁹⁰ ile birlikte Eş-Şebab karşıtı operasyonlar gerçekleştirmiş ve ABD hava saldırılarıyla desteklenmiştir. Hükûmet Eylül 2022 sonunda Hiran bölgesindeki 40'tan fazla yerleşim yerinin kontrolünü üç hafta içinde geri kazandığını iddia etse de VOA Ekim 2022'de bunlardan hiçbirinin büyük kasabalar olmadığını ve Eş-Şebab'ın o zamandan beri bu bölgelerden bazılarının kontrolünü geri aldığını bildirmiştir.¹⁰⁹¹

30 Haziran 2021 tarihine kadar Hiran'daki çeşitli aktörler ve nüfuzları hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. EASO'nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

¹⁰⁸² ATMIS, Military Component, tarihsiz, [url](#)

¹⁰⁸³ Keydmedia, HirShabelle President visits district under Al-Shabaab blockade, 16 Ağustos 2022, [url](#)

¹⁰⁸⁴ Keydmedia, Somali forces encircle Al-Shabaab fighters in small town, 10 Ekim 2022, [url](#)

¹⁰⁸⁵ SomaliMemo, 9 askari oo ku dhintay qarax iyo iska hor'imaad ka dhacay deegaan katirsan Hiiraan. [9 soldiers died in an explosion and clashes in Hiran], 26 Temmuz 2021, [url](#)

¹⁰⁸⁶ Keydmedia, Faah faahin laga helayo dagaal ka dhacay deggaanka Feer-feer [Details of the fighting in Ferfer], 10 Ocak 2022, [url](#)

¹⁰⁸⁷ Radio Risaala, Ciidamada Gorgor oo degaano kala wareegay Al-Shabaab [Gorgor forces take over villages from Al-Shabaab], 19 Mayıs 2022, [url](#)

¹⁰⁸⁸ SONNA, DANAB commandos forces liberate towns and villages in Middle shabelle and Hiran region, 12 Eylül 2021, [url](#)

¹⁰⁸⁹ Economist (The), Jihadism in the Horn: Rise of the clans, 5 Kasım 2022

¹⁰⁹⁰ Shire, M.I., Protection or predation? Understanding the behavior of community-created self-defense militias during civil wars, 9 Temmuz 2021, [url](#), s. 4

¹⁰⁹¹ Uluslararası Kriz Grubu, CrisisWatch Digest Somalia Eylül 2022, tarihsiz, [url](#); VOA, 'Ma'awisley' Militias in Central Somalia Mobilizing Against al-Shabab, 4 Ekim 2022, [url](#)

Çatışma dinamikleri

Referans döneminde Hiran bölgesindeki çatışma dinamiklerini, Eş-Şebab ile *Ma'awiisley* yerel milisleri¹⁰⁹² ve silahlı yerel halk¹⁰⁹³ dâhil olmak üzere Eş-Şebab karşıtı kuvvetler arasında devam eden çatışmalar meydana getirmiştir.¹⁰⁹⁴ Critical Threats Project (CT), hükûmetin 2022 yazından beri Eş-Şebab karşıtı taarruzu sürdürdüğünü bildirmiştir. Taarruzun öncesinde aşiret büyüklerinden biri Mayıs 2022'de öldürülmüş, ardından yerel Hawadle alt aşiret milisleri Haziran 2022'de bir Eş-Şebab üssüne saldırmıştır. Söz konusu aşiret büyüğü ülkenin seçim sürecine katıldığı için Eş-Şebab'ın onu "inançlarından dönmekle" suçladığı bildirilmiştir.¹⁰⁹⁵ Seçimle bağlantılı diğer cinayetler ve hükûmet yetkililerine saldırılar arasında Şubat¹⁰⁹⁶, Mart¹⁰⁹⁷, Mayıs¹⁰⁹⁸ ve Ekim¹⁰⁹⁹ 2022'de Beledweyne'de düzenlenen intihar bombalamaları ve diğer saldırılar bulunmaktadır. Ayrıca Temmuz 2022'de¹¹⁰⁰ Mataban'da Hiran valisine seçimle bağlantılı olmayan bir saldırı düzenlenmiştir.

Kanada merkezli Somali Dispatch (SD) haber ajansı, Temmuz 2022'de Eş-Şebab'ın Hiran bölgesinden Etiyopya topraklarına tekrarlanan istilalar gerçekleştirdiğini bildirmiştir.¹¹⁰¹

Eş-Şebab karşıtı ılımlı bir İslami grup Ehl-i Sünnet ve'l Cemaat (ESVC) savaşıları Ekim 2021'de Mataban'ın ve Galgudud bölgesindeki Guriel kasabasının kontrolünü barışçıl bir şekilde ele geçirmiş,¹¹⁰² ancak grubun liderleri ile Galmudug yetkilileri arasındaki müzakerelerin başarısız

¹⁰⁹² SomaliMemo, 9 askari oo ku dhintay qarax iyo iska hor'imaad ka dhacay deegaan katirsan Hiiraan. [9 soldiers died in an explosion and clashes in Hiran], 26 Temmuz 2021, [url](#); SONNA, DANAB commandos forces liberate towns and villages in Middle shabelle and Hiran region, 12 Eylül 2021, [url](#); Radio Dalsan, Ciidanka Dowladda Oo Howlgal Ka Sameeyay Qeybo Kamid Ah Gobolka Hiiraan [Government Forces Conduct Operation In Parts Of Hiran Region], 5 Aralık 2021, [url](#); SD, Danab forces kill Al Shabab leader and 60 fighters in Hiiraan, 22 Şubat 2022, [url](#); FTL, SNA Commandos Destroy Al-Shabaab Hideouts in Hiiraan Region, 19 Mayıs 2022, [url](#); SMN, The army chief calls on troops to continue offensive on Al-Shabaab, 24 Ağustos 2022, [url](#); Strategic Intelligence News, SNA Supported by ATMIS Forces, Conduct Joint Ops against Shabaab Mujahideen in Hiran, Liberate Aboorey Village, 27 Eylül 2022, [url](#); Hiiraan Online, Somali army kills 20 al Shabab militants in Hiiraan region, 24 Kasım 2022, [url](#)

¹⁰⁹³ Radio Risaala, DFS oo sheegtay in howlgal lagu dilay Xubno katirsan Al-Shabaab [DFS says Al-Shabaab members were killed in operation], 31 Ocak 2022, [url](#); Radio Hiiraanweyn, Ciidamo Hubeeyan oo Goordhow weeraray Saldhig Al-shabaab ay ku lahaayeen Deegaanka qabno ee gobolka Hiiraan [Armed forces attacked an Al-Shabaab base in The Qabno area of Hiran region], 13 Temmuz 2022, [url](#); Garowe Online, Somalia: Elder killed in Al-Shabaab ambush as war steps up, 29 Eylül 2022, [url](#); BBC News Somali, Dagaal culus oo mar kale ka qarxay gobolka Hiiraan [Heavy fighting breaks out again in Hiran region], 12 Ekim 2022, [url](#)

¹⁰⁹⁴ Strategic Intelligence News, Dozens of Al-Shabaab Militants Killed & Strategic Town of Booco, Hiran in Central Somalia Liberated in Military Ops, 21 Eylül 2022, [url](#)

¹⁰⁹⁵ Critical Threats Project at the American Enterprise Institute, Africa File: Clan Uprising Bolsters anti-al Shabaab Offensive in Central Somalia, 15 Eylül 2022, [url](#)

¹⁰⁹⁶ VOA, Two Pre-Election Attacks in Somalia Kill at Least 15, Injure Dozens, 19 Şubat 2022, [url](#)

¹⁰⁹⁷ VOA, Al-Shabab Increases Attacks as Elections Drag in Somalia, 25 Mart 2022, [url](#)

¹⁰⁹⁸ Hiiraan Online, Former electoral delegate shot dead in Beledweyne, 15 Mayıs 2022, [url](#)

¹⁰⁹⁹ Nova Agency, Somalia: two regional ministers killed in an attack in the state of Hiraan, 3 Ekim 2022, [url](#); Halbeeg, Somali leaders direct SNA to intensify war on al-Shabaab, 4 Ekim 2022, [url](#)

¹¹⁰⁰ Radio Al-Furqan, Sawirro: Gudoomiyaha Hiiraan Oo Mar Kale La Kulmay Dhabbagal Khasaare Dhaliyay. [Photos: The governor of Hiraan who once again faced a loss], 3 Temmuz 2022, [url](#)

¹¹⁰¹ SD, Hiraan Governor: Hundreds of Al-Shabaab fighters crossed into Ethiopian, again, 24 Temmuz 2022, [url](#)

¹¹⁰² Keydmedia, ASWJ peacefully seizes key town in central Somalia, 1 Ekim 2021, [url](#); Reuters, Somali militia, former government ally, captures two towns from federal forces, 2 Ekim 2021, [url](#)

olması nedeniyle birkaç gün sonra geri çekilmiştir.¹¹⁰³ Yerel medya Aralık 2021’de Eş-Şebab savaşçılarının Mataban kasabasını kontrolleri altına aldığını,¹¹⁰⁴ ancak bir gün içinde hükûmet güçleri tarafından püskürtüldüğünü bildirmiştir. Nisan 2022’de Mataban’ın Eş-Şebab kontrolü altına girdiği,¹¹⁰⁵ ancak ilçenin kontrolüne yönelik çatışmaların 2022 ilkbaharı boyunca sürdüğü bildirilmiştir.¹¹⁰⁶ Ağustos 2022’de hükûmet güçlerinin Mataban ve Mahas arasındaki bölgede yer alan 10’dan fazla köyün kontrolünü ele geçirdiği bildirilmiştir.¹¹⁰⁷

Heritage Institute, 2021 tarihli bir raporunda Abgal alt aşiretinin bir üyesi olan Alid Gudlawe’nin¹¹⁰⁸ Kasım 2020’de Hirshabelle eyaletinin başkanı seçilmesinin ardından Hawiye aşiretinin Hawadle ve Abgal alt aşiretleri arasında Hirshabelle eyaletini ve gücü paylaşma konusundaki anlaşmazlığın (Hawadle Hiran’da, Abgal ise Orta Şabel’de baskın¹¹⁰⁹) bir parçası olarak Hiran’ın statüsü hakkında devam eden çatışmayı açıklamıştır. Seçim, Ağustos 2021’de Beledveyne’deki yerel devlet dairelerini kısa süreliğine işgal eden¹¹¹⁰ eski SUO Generali Abukar Haji Warsame Huud’a bağlı Hawadle alt aşireti üyelerinin protestolarına yol açmış¹¹¹¹, protestolar aşiret büyüklerinin durumu yatıştırmak için müdahale etmesine kadar sürmüştür.¹¹¹² Gudlawe’nin Kasım 2020’de seçildiğinden beri bölgenin idari merkezine ilk ziyareti kapsamında Şubat 2022’de federal özel kuvvetlerin Beledveyne’ye gelmesiyle çatışmalar doruğa çıkmıştır.¹¹¹³ Eş kurucusu General Huud olan ve ziyarete karşı çıkan Hiran Devrim Konseyi kuvvetlerinin ziyaretten önce Beledveyne’nin dış kesimlerinde toplandığı bildirilmiştir.¹¹¹⁴ 8 Şubat 2022’de Hawadle liderleri ile cumhurbaşkanı arasında gerçekleştirilen bir toplantıda aşiretin kaygıları¹¹¹⁵ ve birkaç gün sonra 20 Şubat’ta başlayacak olan Halk Meclisi seçimleri¹¹¹⁶ konusunda bir anlaşmaya varıldığı bildirilmiştir.

BM, Ağustos 2021’de Jejele ve Makane aşiretlerinin arazi konusundaki, Dir ve Hawadle aşiretlerinin ise toplulukta bir köprü inşaatı konusundaki çatışmalarının çözümüne yönelik süreçler hakkında bilgi vermiştir.¹¹¹⁷ Aşiret uzmanı Joakim Gundel, Temmuz 2021’de olası aşiret

¹¹⁰³ BMGK, Somali’deki Durum, S/2021/944, 11 Kasım 2021, [url](#), para. 10

¹¹⁰⁴ Keydmedia, Al-Shabaab oo la wareegtay degmada Matabaan [Al-Shabaab captures Mataban district], 13 Aralık 2021, [url](#)

¹¹⁰⁵ Hiiraan Online, Al-Shabaab take control of Mataban district in Hiiraan region, 18 Nisan 2022, [url](#)

¹¹⁰⁶ Goobjoog, Heavy fighting ongoing in Mataban as troops launch assault on Al-Shabaab, 27 Haziran 2022, [url](#); SMN, Somali troops repel Al-Shabaab attack, 18 Mayıs 2022, [url](#); AA, Somali military kills at least 12 al-Shabaab terrorists, 13 Haziran 2022, [url](#)

¹¹⁰⁷ Horseed Media, SOMALIA: Government forces retake villages in Hiiraan region, 13 Ağustos 2022, [url](#)

¹¹⁰⁸ USDOS, İnsan Hakları Uygulamalarıyla İlgili 2021 Ülke Raporları: Somali, 12 Nisan 2022, [url](#), s. 29

¹¹⁰⁹ HIPS, Somali Devleti Raporu 2020, Şubat 2021, [url](#), s. 16

¹¹¹⁰ HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 26-27; Keydmedia, Heavy fighting erupts in central Somalia, 4 Temmuz 2021, [url](#); BMGK, Somali’deki Durum, S/2021/723, 10 Ağustos 2021, [url](#), para. 8

¹¹¹¹ SD, Beledweyne on brink to fall to rebel forces, 3 Ocak 2022, [url](#)

¹¹¹² USDOS, İnsan Hakları Uygulamalarıyla İlgili 2021 Ülke Raporları: Somali, 12 Nisan 2022, [url](#), s. 29

¹¹¹³ Hiiraan Online, General Huud, strongly condemns deployment of Harmacad and Gorgor forces in Beledweyne, 26 Ocak 2022, [url](#)

¹¹¹⁴ Hiiraan Online, Hir-Shabelle President Ali Gudlawe to make first visit to Beledweyne amid heightened tensions, 6 Şubat 2022, [url](#)

¹¹¹⁵ SD, President of HirShabelle Addresses Beledweyne Community leaders, 8 Şubat 2022, [url](#)

¹¹¹⁶ BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/392, 13 Mayıs 2022, [url](#), para. 4

¹¹¹⁷ BMGK, Somali’deki Durum, S/2021/723, 10 Ağustos 2021, [url](#), para. 27

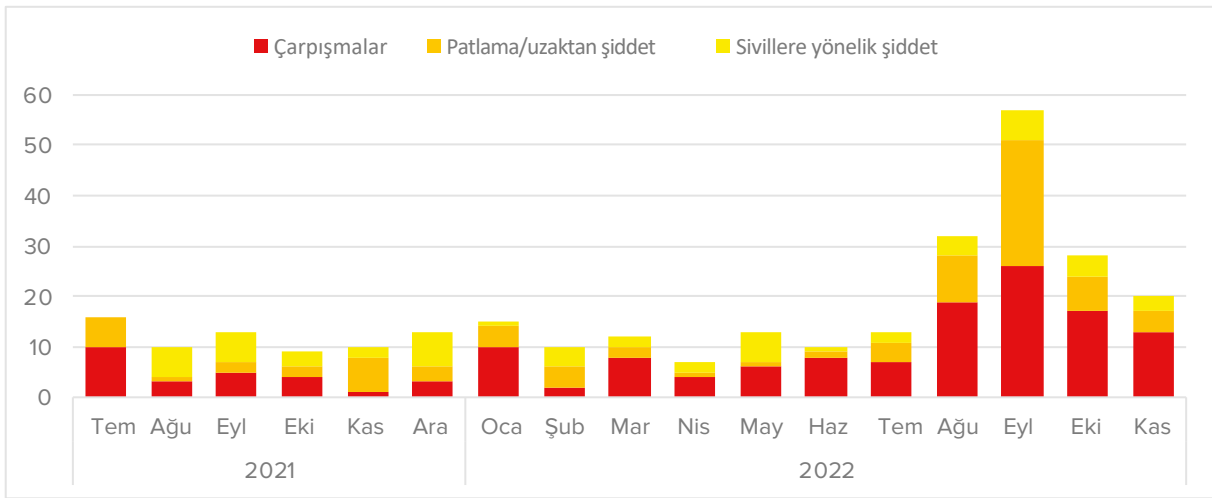

çatışmalarının farklı bir boyutuna işaret etmiştir. Bunlar bir tarafta Hawadle, Gaaljeel, Jajele ve Baadi Adde gibi göçebe aşiretlerle diğer tarafta Makane gibi Bantu çiftçi grupları arasındaki çatışmalardır.¹¹¹⁸ Olası aşiret çatışmaları hakkında daha fazla bilgi için bkz. EASO'nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

Güvenlik olayları (çarşımlar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıat

ACLED, referans döneminde Hiran bölgesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 1.357 zayıatla sonuçlanan 288 güvenlik olayı bildirmiştir ([Şekil 28](#)).¹¹¹⁹

Şekil 28. Hiran - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre.¹¹²⁰

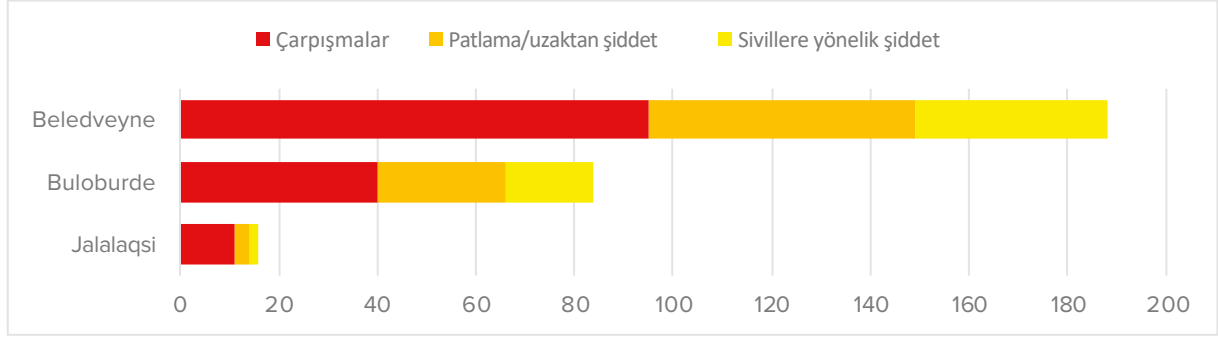
İlçe düzeyinde bakılacak olursa Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında en çok güvenlik olayı Beledveyne'de (188 olay) kaydedilmiş, onu Buloburde (84 olay) ve Jalalaqsi (16 olay) takip etmiştir ([Şekil 29](#)).¹¹²¹

¹¹¹⁸ Gundel, J., görüşme, 7 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 99

¹¹¹⁹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹¹²⁰ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹¹²¹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 29. Hirán - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre.¹¹²²

ACLED, referans döneminde Eş-Şebab'ın ("Actor1" veya "Actor2" koduyla)¹¹²³ Hirán idari bölgesinde 222 güvenlik olayına müdahil olduğunu (117 olay "çarşıma", 79 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 26 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır) ve 1.294 zayıta yol açtığını bildirmiştir.

Askerî kuvvetler ve polis kuvvetleri dâhil olmak üzere Somali güvenlik güçlerinin ("Actor1" veya "Actor2" koduyla)¹¹²⁴ 140 güvenlik olayına karıştığı (102 olay "çarşıma", 32 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 6 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır) ve 902 zayıta yol açtığı, *Ma'awiisley* aşiret milislerinin ise ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) 23 güvenlik olayına karıştığı (20 olay "çarşıma" 2 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 1 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır) ve 164 zayıta yol açtığı bildirilmiştir.¹¹²⁵

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıt (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen [Tablo 9](#) Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasında Hirán bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahminî zayıt sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Hirán	Olay sayısı	Tahminî zayıt
Çarpışmalar	146	968
Patlamalar/Uzaktan şiddet	83	319
Sivillere yönelik şiddet	59	70
Toplam	288	1.357

Tablo 9. Hirán - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıtların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.¹¹²⁶

¹¹²² Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹¹²³ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹¹²⁴ ACLED'in kod kitabına göre "[s]ivillere yönelik şiddet" olaylarında kurbanın daima 'Actor2' olarak kodlanması dışında aktörlerin sırası ACLED sisteminde bir anlam ifade etmemektedir". ACLED, Codebook, Ocak 2021, [url](#), s. 18. ACLED'in metodolojisiyle ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹¹²⁵ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹¹²⁶ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Hiran'da kaydedilen 1.357 zayıatın çoğu (734 zayıat) Buloburde ilçesinde bildirilmiş, bu ilçeyi Beledveyne (520 zayıat) ve Jalalaqsi (103 zayıat) takip etmiştir. ACLED tarafından “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanan olaylara odaklanıldığında toplam 70 zayıatla sonuçlanan 59 olayın çoğu Beledveyne’de (39 olay ve 35 zayıat) bildirilmiş, bu ilçeyi Buloburde (18 olay ve 33 zayıat) ve Jalalaqsi (2 olay ve 2 zayıat) takip etmiştir. 20 olay zayıata neden olmamıştır.¹¹²⁷

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları¹¹²⁸

3 Eylül 2022’de Eş-Şebab savaşçıları, Beledveyne’den Mahas kasabasına gıda ve su taşıyan yedi araçlık bir konvoya Buloburde ilçesindeki Afar Irdood’un yakınlarında saldırmış, kadınlar ve çocuklar dâhil olmak üzere en az 20 kişiyi öldürmüş ve araçları ateşe vermiştir.¹¹²⁹ En az 21 kurban olduğunu bildiren VOA, kurbanların çoğunun kafalarından vurulduğunu iddia eden yerel büyüklerin sözlerini alıntılamıştır.¹¹³⁰

2 Aralık 2021’de Beledveyne ilçesinde Eş-Şebab ile SUO ve AMISOM kuvvetleri arasındaki karşılıklı top atışları nedeniyle üç çocuk ölmüştür.¹¹³¹

23 Mart 2022’de Beledveyne’deki bir oy kullanma noktasında ve bir hastanenin önünde Eş-Şebab tarafından gerçekleştirilen iki intihar saldırısında en az 48 kişi ölmüş ve 108 kişi yaralanmıştır. Kurbanlar arasında biri Amina Mohamed Abdi olmak üzere iki kanun koyucu, birçok güvenlik görevlisi ve düzinelerce sivil vardır.¹¹³²

19 Şubat 2022’de, ülkedeki milletvekili seçimlerinin ilk tur oylamasından önceki gece Eş-Şebab tarafından Beledveyne’de “yerel yetkililer ve politikacılarla dolu” yerel bir restorana düzenlenen intihar saldırısında en az 13 kişi ölmüş ve 20 kişi yaralanmıştır.¹¹³³

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN’ye göre Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Hiran bölgesinde 257.147 kişi, çatışma veya güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilmiştir.¹¹³⁴ Bu grubun %98,54’ü (veya 253.391 kişi) idari bölge içerisinde yer değiştirirken 3.756 kişi Benadir, Bari,

¹¹²⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹¹²⁸ Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca, Somali’de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

¹¹²⁹ Halbeeg, AU vows to support locals defeat Al-Shabaab, 4 Eylül 2022, [url](#); BBC News Somali, Hiiraan: “Dad musaafur ah ayay Shabaabku ku gubeen gawaaridii ay saarnaayeen” [Hiran: “Al-Shabaab burned the cars of travelers”], 3 Eylül 2022, [url](#)

¹¹³⁰ VOA, Al-Shabab Kills 21 in Somalia’s Hiran Province, 3 Eylül 2022, [url](#)

¹¹³¹ SomaliMemo, Weeraro culus oo lagu qaaday saldhigyo kuyaal Beledweyne iyo Buula Burde. [Heavy attacks on bases in Beledweyne and Buloburde], 2 Aralık 2021, [url](#)

¹¹³² DW, Somalia twin attack: Politician killed in bomb blasts, 23 Mart 2022, [url](#)

¹¹³³ Al Jazeera, At least 13 killed by suicide bomber in central Somalia, 19 Şubat 2022, [url](#)

¹¹³⁴ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

Aşağı Şabel ve Mudug dâhil olmak üzere diğer bölgelere göç etmiştir. Aynı dönemde çatışma ve güvensizlik nedeniyle 12.900 kişi de Galgudud’dan Hiran’a gelmiştir. Referans döneminde bu tür yerinden edilme durumlarından en çok Beledveyne ilçesi etkilenmiş, 197.135 kişi ilçeye gelmiş ve 157.206 kişi ilçeden ayrılmıştır (ilçe içindeki hareketler dâhil).¹¹³⁵

BMMYK ve NRC, ortak bir raporda Hiran bölgesinde yerel aşiretler ve devlet dışı silahlı gruplar arasındaki çatışmalar sonucunda büyük ölçekli yerinden edilmeler yaşandığını; mülklerin, su kaynaklarının ve telekomünikasyon altyapısının tahrip edildiğini; yerel nüfusun kundaklama, kurban edilme ve infaz olaylarına maruz kaldığını belirtmiştir.¹¹³⁶

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler (ör. altyapı hasarı, tahliyeler)

Yerel medya, Ağustos¹¹³⁷ ve Eylül 2022’de Eş-Şebab’ın Hawadle köylerine saldırı düzenleyerek evleri yaktığına ve ciddi kuraklığa rağmen su kuyularını tahrip ettiğine dair haberler yapmıştır.¹¹³⁸ Grubun ikinci saldırıda bir su kuyusunu zehirlediği ve iki kişinin ölümüne neden olduğu da söylenmiştir.¹¹³⁹

Yerel medya, Eylül 2021’de Eş-Şebab’ın Buloburde havalimanına bombalı saldırı düzenlediğine ve en az beş kişinin yaralandığına dair haberler yapmıştır. Patlamanın pistinin bir kısmını ve bir binayı yok ettiği, başka bir binaya ise hasar verdiği bildirilmiştir. AMISOM kuvvetlerinden bir Cibuti birliğinin barındırıldığı havaalanının terminal binasına grup tarafından ikinci saldırının gerçekleştirildiği bildirilmiştir.¹¹⁴⁰ Shabelle Media Network’e (SMN) göre saldırıda bir kişi ölmüştür.¹¹⁴¹ UNOCHA, saldırının kuşatma altındaki Buloburde kasabasına havadan erişimi aksattığını ve sadece havadan erişilebilen kasabaya insani yardım gelmesini engellediğini belirtmiştir.¹¹⁴²

UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021 arasında Hiran bölgesinde insani yardıma erişimle ilgili 1 olay¹¹⁴³ belgelendirmiştir. Bu olay, yukarıda sözü edilen ve kasabaya yalnızca hava yoluyla ulaşılabilirdiği için insani yardım aktörlerinin yardım sağlama kabiliyetini olumsuz etkileyen ve Buloburde Havalimanı saldırısıdır.¹¹⁴⁴ UNOCHA, Ocak-Mart 2022 arasında Hiran bölgesinde, özellikle

¹¹³⁵ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹¹³⁶ NRC ve BMMYK, Living in Fear - Conflict-induced displacements in Somalia: Protection gaps, risks and needs, 17 Kasım 2022, [url](#), s. 3

¹¹³⁷ Critical Threats Project at the American Enterprise Institute, Africa File: Clan Uprising Bolsters anti-al Shabaab Offensive in Central Somalia, 15 Eylül 2022, [url](#); Goobjoog, Al-Shabaab sets 7 villages on fire, blows up wells in Hiran region, 8 Ağustos 2022, [url](#)

¹¹³⁸ Hiiraan Online, Al Shabaab burned down houses, destroyed a water well in central Somalia, 18 Eylül 2022, [url](#); SD, Al Shabaab targets local villager’s resources in Hiiraan, 18 Eylül 2022, [url](#)

¹¹³⁹ Goobjoog, Two die after drinking from water well poisoned by Al-Shabaab in Mahas, Hiran region, 29 Eylül 2022, [url](#); Halbeeg, Two dead after drinking water from Al Shabaab-poisoned well in Hiiraan, 29 Eylül 2022, [url](#)

¹¹⁴⁰ Garowe Online, At least five people injured as Al-Shabaab bombs Buloburde airstrip in Somalia, 19 Eylül 2021, [url](#)

¹¹⁴¹ SMN, Somali military vows ‘retaliation’ over Al Shabaab bomb attack, 21 Eylül 2021, [url](#)

¹¹⁴² UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

¹¹⁴³ Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: “etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme”, “ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme” ve “erişimi engelleyen silahlı çatışmalar”. UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

¹¹⁴⁴ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 2

Beledveyne’de ve önemli bir tedarik güzergâhı olan Beledveyne-Mataban arasındaki yol üzerinde olmak üzere insani yardıma erişimle ilgili 4 olay belgelendirmiştir.¹¹⁴⁵ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Kasım 2022 arasındaki dönemde bu konuda veri bulunmamaktadır.

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre¹¹⁴⁶ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Hiran bölgesinde¹¹⁴⁷ tahliye olayı listelenmemiştir.¹¹⁴⁸ Global CCCM tarafından Ocak 2022’de ÜYEK sahalarının doğrulanması için yürütülen çalışmalar, Beledveyne’deki doğrulanmış 92 ÜYEK sahasının %17’sinde tahliye riskinin azami, %21’inde ise yüksek olarak sınıflandırıldığını ortaya koymuştur.¹¹⁴⁹ Ocak 2022 itibarıyla Jalalaqsi’deki doğrulanmış 6 ÜYEK sahasının tamamında (%100) tahliye riski azami olarak sınıflandırılmıştır.¹¹⁵⁰ REACH ve CCCM Cluster tarafından Kasım ve Aralık 2021’de Hiran bölgesinin Beledveyne ilçesinde yürütülen DSD’ye göre, önemli haber kaynaklarının %11’i “zorla tahliye riskini çok yüksek olarak algıladıklarını” bildirmiştir.¹¹⁵¹

2.4.2. Orta Şabel

(a) Genel Bilgiler

Orta Şabel (*Shabelle Dhexe*) bölgesinin kuzeydoğuda Galgudud, kuzeybatıda Hiran, güneybatıda Aşağı Şabel ve Benadir ile sınırları, güneydoğuda ise Hint Okyanusu’na kıyısı vardır. Orta Şabel dört ilçeden oluşmaktadır: Adan Yabal, Adale, Balad ve Jowhar. Bölgenin idari merkezi Jowhar’dır.¹¹⁵² Burası aynı zamanda Hirshabelle Eyaleti’nin de idari merkezidir (bkz. yukarıdaki Bölüm 2.3) ve Somali’nin başkenti Mogadişu’yu orta kesimlere bağlayan önemli bir yol (ve ticaret koridoru) üzerinde yer almaktadır.¹¹⁵³ Orta Şabel’de Abgal, Hawadle, Murusade, Galjaal (veya Gaaljeel) ve Baadi Adde alt aşiretleri dâhil olmak üzere çoğunlukla Hawiye aşiretleri ikamet etmektedir. Shabelle Nehri’nin batısındaki bölgede ve Jowhar kasabasının çevresinde Bantu azınlık grubu olan¹¹⁵⁴ Shiidle topluluğu yaşamaktadır.¹¹⁵⁵

¹¹⁴⁵ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January – March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#), s. 2

¹¹⁴⁶ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹¹⁴⁷ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

¹¹⁴⁸ NRC, “zorla tahliyeler” ifadesini “insanların yaşadıkları evlerden ve/veya topraklardan kendi istekleri dışında ve herhangi bir yasal ya da diğer türde koruma sağlamaksızın çıkarılması” olarak tanımlamaktadır. NRC, An Unnecessary Burden: Forced Evictions and Covid-19, 1 Temmuz 2020, [url](#), s. 1

¹¹⁴⁹ CCCM Cluster Somalia, Beledveyne’deki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Ocak 2022, 2 Şubat 2022, [url](#)

¹¹⁵⁰ CCCM Cluster Somalia, Jalalaqsi’deki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Ocak 2022, 2 Şubat 2022, [url](#)

¹¹⁵¹ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Hiran bölgesi, Mart 2022, [url](#), s. 4

¹¹⁵² MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

¹¹⁵³ UN Habitat ve IOM, Jowhar - Kentsel Profil, Kasım 2020, [url](#), s. 6

¹¹⁵⁴ EASO, COI Raporu - Güney ve Orta Somali, Ülkeye Genel Bakış, Ağustos 2014, [url](#), s. 46

¹¹⁵⁵ EASO, COI Raporu - Güney ve Orta Somali, Ülkeye Genel Bakış [aşiret haritaları için kaynak: Lewis 1955, Abikar 1999], Ağustos 2014, [url](#), s. 52-53

UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması'na göre¹¹⁵⁶ Orta Şabel bölgesinin tahmini nüfusu¹¹⁵⁷ 516.036 kişiydi. Bunlardan 114.348'i kentsel alanlarda, 249.326'sı kırsal alanlarda, 100.402'si ise göçebe olarak yaşıyordu.¹¹⁵⁸ UNOCHA, Orta Şabel'in 2021 yılındaki nüfusunu 857.395 kişi olarak tahmin etmiştir (140.512 erkek, 139.351 kadın, 551.869 çocuk ve 25.665 yaşlı dâhil olmak üzere).¹¹⁵⁹ Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Orta Şabel'in 2022 yılındaki nüfusu 961.554 kişi olarak listelenmiştir.¹¹⁶⁰ ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

Somali medya kuruluşu Garowe Online'ın Aralık 2022'de bildirdiğine göre Orta Şabel bölgesi, Eş-Şebab'ın bölgedeki kalelerinden biridir.¹¹⁶¹ Afrika Birliği Misyonu ATMIS, Aralık 2022 başlarında kurtarılmasından önce Adan Yabal ilçesini grubun "eğitim sahası" olarak tanımlamıştır.¹¹⁶² Yukarıda belirtildiği üzere Eş-Şebab, Hirshabelle eyaletinin büyük kısmını, özellikle kırsal bölgeleri ve ana tedarik yollarını kontrol ediyor, Eş-Şebab'a "bağlılık yemini etmeyenleri" eyaletin çoğu şehrine yalnızca hava yoluyla ulaşmak zorunda bırakıyordu.¹¹⁶³ Eş-Şebab'ın Jowhar ve Balad arasındaki yolda "büyük varlık gösterdiği" bildiriliyor, bu da bölgesel yetkililerin başkente arabayla seyahat etmesini zorlaştırıyordu. Son yıllarda bölge parlamentosunun birçok üyesinin öldürüldüğü bildiriliyordu.¹¹⁶⁴

Harita 4. Somali - Tahmini Bölge Kontrolü'ne göre 30 Kasım 2022 itibarıyla Galgudud sınırındaki Adan Yabal ilçesinin tamamını Eş-Şebab'ın kontrol ettiği, Orta Şabel bölgesinin diğer kesimlerinde ise kontrolün karma veya belirsiz olduğu bildirilmiştir.¹¹⁶⁵ Political Geography Now tarafından 30 Haziran 2021 itibarıyla hazırlanan önceki haritayla karşılaştırıldığında Eş-Şebab'ın kontrolünü Adan Yaban ilçesinden güneye doğru, özellikle kıyı şeridi boyunca genişlettiği görülmekte,¹¹⁶⁶ Orta Şabel'in diğer kesimlerinde ise kontrolün karma veya belirsiz olduğu bildirilmektedir.¹¹⁶⁷ Adan Yaban ilçesi ve kasabasının 2016 yılından beri Eş-Şebab kontrolünde

¹¹⁵⁶ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, "Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır". Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

¹¹⁵⁷ 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#)

¹¹⁵⁸ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31

¹¹⁵⁹ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

¹¹⁶⁰ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

¹¹⁶¹ Garowe Online, Al-Shabaab militants continue to lose strategic towns in Somalia, 6 Aralık 2022, [url](#)

¹¹⁶² ATMIS, ATMIS congratulates SNA on the liberation of Adan Yabaal, 6 Aralık 2022, [url](#)

¹¹⁶³ HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 28

¹¹⁶⁴ Keydmedia, Somali army kills 15 terrorists in operation on Al-Shabaab, 27 Ocak 2022, [url](#)

¹¹⁶⁵ PolGeoNow, Somali Tahmini Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹¹⁶⁶ Keydmedia, Cabsi laga qabo Al-Shabaab oo looga kala cararay War-sheekh [Fears of Al-Shabaab Fleeing War-Sheikh], 1 Eylül 2021, [url](#)

¹¹⁶⁷ PolGeoNow, Somali Tahmini Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2021 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

olduğu,¹¹⁶⁸ Aralık 2022 başlarında ise SUO ve aşiret milislerinin ilçenin kontrolünü ele geçirdiği bildirilmektedir.¹¹⁶⁹

Ma'awiisley güçlerinin (Orta Şabel'de ilk kez 2018'de ortaya çıkan yerel milisler)¹¹⁷⁰ Eş-Şebab kontrolündeki bölgelerin geri alınmasında SUO'ya destek olduğu bildirilmiştir.¹¹⁷¹ Ekim ve Kasım 2022'de tekrar hükûmet güçlerinin kontrolü altına giren yerlere örnek olarak Cad Caddey¹¹⁷² ve Ceel Baraf (El-Baraf) köyleri,¹¹⁷³ (son 15 yıldır Eş-Şebab kontrolü altında olduğu bildirilen¹¹⁷⁴) Masjid Ali Gaduud kasabası,¹¹⁷⁵ El-Dheere kasabası¹¹⁷⁶ ve Balad ilçesindeki birçok köy verilebilir.¹¹⁷⁷ Hawadle alt aşiret milisleri 2022 yazından beri SUO'nun Eş-Şebab'a karşı taarruzunu desteklerken (Orta Şabel bölgesinin hâkim grubu ve Hawadle gibi bir Hawiye alt aşireti olan) Abgal'ın 2 Eylül 2022'de bir insani yardım konvoyuna yönelik Eş-Şebab saldırısından sonra Eylül 2022'de SUO ile güçlerini birleştirdiği bildirilmiştir.¹¹⁷⁸

ATMIS'e göre Orta Şabel bölgesi, ana operasyon üssü Jowhar'da bulunan Burundi Ulusal Savunma Kuvvetleri'nin (BNDF) güvenlik sorumluluğu altındaydı.¹¹⁷⁹

30 Haziran 2021 tarihine kadar Orta Shabelle'deki çeşitli aktörler ve nüfuzları hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. EASO'nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

Çatışma dinamikleri

Somali'deki duruma ilişkin Ağustos 2021 tarihli bir BM raporuna göre Orta Şabel, "Eş-Şebab'ın faaliyetlerinden en çok etkilenen bölgeler" arasındaydı.¹¹⁸⁰ Referans döneminde Orta Şabel'deki çatışma dinamiklerini, Eş-Şebab ile aşiret milisleri¹¹⁸¹ dâhil olmak üzere Eş-Şebab karşıtı

¹¹⁶⁸ Garowe Online, Al-Shabaab militants continue to lose strategic towns in Somalia, 6 Aralık 2022, [url](#)

¹¹⁶⁹ ATMIS, ATMIS congratulates SNA on the liberation of Adan Yabaal, 6 Aralık 2022, [url](#)

¹¹⁷⁰ VOA, 'Ma'awisley' Militias in Central Somalia Mobilizing Against al-Shabab, 4 Ekim 2022, [url](#)

¹¹⁷¹ Goobjoog, SNA liberates areas in Hiran and Middle Shabelle regions from Al-Shabaab, 12 Eylül 2022, [url](#)

¹¹⁷² Uluslararası Kriz Grubu, CrisisWatch Digest Somalia Kasım 2022, tarihsiz, [url](#)

¹¹⁷³ Uluslararası Kriz Grubu, CrisisWatch Digest Somalia Kasım 2022, tarihsiz, [url](#); Somaliland.com, Somalia armed forces liberate El-Baraf Village in the Middle Shabelle from Alshabab, 13 Kasım 2022, [url](#)

¹¹⁷⁴ Radio Dalsan, Exclusive: Masjid Ali Gadud Village in Ruins following Liberation from Al-Shabab's 15-year rule, 1 Kasım 2022, [url](#)

¹¹⁷⁵ Radio Dalsan, Exclusive: Masjid Ali Gadud Village in Ruins following Liberation from Al-Shabab's 15-year rule, 1 Kasım 2022, [url](#); Uluslararası Kriz Grubu, CrisisWatch Digest Somalia Ekim 2022, tarihsiz, [url](#)

¹¹⁷⁶ SMN, Somali Govt forces, partners kill over Al-Shabaab militants, take town, 26 Kasım 2022, [url](#)

¹¹⁷⁷ SD, Somali government forces expel Al-Shabaab from areas in the Middle Shabelle, 17 Ekim 2022, [url](#)

¹¹⁷⁸ Hiiraan Online, Analysis: Clan uprising bolsters anti-al Shabaab offensive in central Somalia, 17 Eylül 2022, [url](#)

¹¹⁷⁹ ATMIS, Military Component, tarihsiz, [url](#)

¹¹⁸⁰ BMGK, Somali'deki Durum, S/2021/723, 10 Ağustos 2021, [url](#), para. 11

¹¹⁸¹ Hiiraan Online, Analysis: Clan uprising bolsters anti-al Shabaab offensive in central Somalia, 17 Eylül 2022, [url](#)

kuvvetler¹¹⁸² arasında devam eden çatışmalar meydana getirmiştir. Devlet Başkanı Hasan Şeyh Mahmud'un Ağustos ayında Eş-Şebab'a karşı "topyekûn savaş" ilan etmesinin ardından¹¹⁸³ hükûmetin Eş-Şebab'a karşı taarruzu 2022 yazından beri şiddetini artırmıştır.¹¹⁸⁴ Ancak bazı durumlarda Eş-Şebab'ın daha önce SUO ve ittifak kuvvetleri tarafından kurtarılan yerlere döndüğü bildirilmiştir.¹¹⁸⁵ Referans döneminde AMISOM/ATMIS kuvvetlerine, özellikle de üsleri Orta Şabel'de bulunan Burundi kuvvetlerine Eş-Şebab saldırıları bildirilmiştir.¹¹⁸⁶ Eş-Şebab'ın milletvekili ve cumhurbaşkanlığı seçim süreci¹¹⁸⁷ ve Hirshabelle cumhurbaşkanlığı sarayı¹¹⁸⁸ dâhil olmak üzere devlet yetkililerine yönelik birçok saldırıda bulunduğu da belirtilmiştir.

Yerel medya Ağustos, Ekim ve Kasım 2022'de Adale ilçesinde Eş-Şebab'dan geri alınan toprakların da dâhil olduğu¹¹⁸⁹ arazi nedeniyle Abgal alt aşiretinin üyeleri arasında¹¹⁹⁰ çıkan çatışmalarla ilgili haberler yapmıştır. Kasım 2022'de Adale ilçesindeki Adow Uul mevkisinin geleneksel aşiret büyüklerinden birinin iki aşiret arasındaki çatışmada arabuluculuk yapmaya çalışırken öldürüldüğü bildirilmiştir.¹¹⁹¹ Adale ilçesinde Temmuz ve Ağustos 2021'de de milletvekili seçimleriyle ilgili aşiret çatışmaları bildirilmiş, Abdalla Arone ve Nugaale Arone Abgal alt aşiret toplulukları parlamento üyeliğinde hak iddia etmiştir.¹¹⁹² BM, Somali Uzlaşma ve Federalizm Destek Projesi (REFS) çerçevesinde Kasım 2021'de Abgal alt aşiretinden Eli Omar ve Abdalla Arone toplulukları arasında barış anlaşması imzalandığını bildirmiştir. Anlaşmanın

¹¹⁸² Radio Dalsan, Hirshabelle leaders visit newly liberated Masjid Ali Gadudd Village, 1 Kasım 2022, [url](#); Keydmedia, Somali military retakes control of new areas from Al-Shabaab, 27 Eylül 2022, [url](#); Goobjoog, 7 Al-Shabaab terrorists killed, two captured by SNA troops, 28 Mayıs 2022, [url](#); Halbeeg, SNA kills seven al-Shabaab fighters in Lower Shabelle region, 3 Şubat 2022, [url](#); AA, Somali military liberates 2 towns, 8 villages from terrorists, says official, 25 Ocak 2022, [url](#); Warqaad, Ciidamada Dowladda oo deegaano cusub la wareegay [Government forces take over new areas], 10 Ekim 2021, [url](#); SONNA, DANAB commandos forces liberate towns and villages in Middle shabelle and Hiran region, 12 Eylül 2021, [url](#)

¹¹⁸³ VOA, Somalia's President Vows 'Total War' Against al-Shabab, 24 Ağustos 2022, [url](#)

¹¹⁸⁴ National (The), Early gains but no quick victory in Somalia's renewed fight against Al Shabab, 26 Kasım 2022, [url](#)

¹¹⁸⁵ SG, Somalia's army says it has seized several villages from Al-Shabaab militants, 5 Kasım 2022, [url](#)

¹¹⁸⁶ SMN, Al-Shabaab fires mortars at AU mission Somalia, 10 Ekim 2022, [url](#); Calamada, Askari Burundeys Ah Oo Lagu Toogtay Shabeelada Dhexe. [Burundian Soldier Shot in Middle Shabelle], 7 Haziran 2022, [url](#); VOA, At Least 30 Burundian AU Soldiers Killed in Al-Shabab Attack, Official Says, 4 Mayıs 2022, [url](#); AA, Al-Shabaab kills 4 African Union peacekeepers in Somalia, 12 Aralık 2021, [url](#); Radio Al-Furqaan, Askar Burundeys Ah Oo Lagu Xasuuqay Gobalka Sh-Dhexe. [Burundian Soldiers Killed In Middle Shabelle region], 18 Kasım 2021, [url](#); Calamada, Qaraxyo Askar Lagu Dilay Gaadiidna Lagu Gubay Oo Ka Dhacay Koonfurta Somalia. [Explosions Kill Soldiers and Burn Vehicles in Southern Somalia.], 2 Eylül 2021, [url](#)

¹¹⁸⁷ SG, Somalia: Truck bomb hits a hotel popular with officials in Jowhar, 17 Temmuz 2022, [url](#); SD, Al-Shabaab executes a female presidential palace guard, 6 Mart 2022, [url](#); SD, Al-Shabaab claims responsibility for Jowhar bombing, 12 Aralık 2021, [url](#); Horn Observer, Two lawmakers wounded in blast in Jowhar, 6 Ekim 2021, [url](#)

¹¹⁸⁸ SG, Mortar Shells Land at Somali Regional President's Palace, 5 Eylül 2021, [url](#)

¹¹⁸⁹ Somaliland.com, President Hassan Sheikh meets with traditional elders and religious leaders in Adale of Middle Shabelle, 26 Kasım 2022, [url](#); Radio Dalsan, Clan - Militias contesting control for newly liberated regions in Middle Shabelle asked to stop fighting, 13 Kasım 2022, [url](#); Mustaqbal Media, Somalia: Leaders move swiftly to deal with tribal conflicts in the Middle Shabelle region, 20 Ekim 2022, [url](#)

¹¹⁹⁰ Hiiraan Online, Former Hirshabelle President: 'Dark forces' fuelling clan conflicts in recently-liberated areas, 16 Kasım 2022, [url](#); Radio Dalsan, Gov't Officials Mediate Inter-Clan Conflict in Adalle District, 16 Ağustos 2022, [url](#)

¹¹⁹¹ Hiiraan Online, Respected clan elder killed in Adale, Middle Shabelle Region, 24 Kasım 2022, [url](#)

¹¹⁹² Caasimada, Daawo: Beel ka Tirsan Abgaal oo hub iyo ciidan lasoo baxday kana hortimid doorashada Abgal clan opposes election with weapons], 28 Ağustos 2021, [url](#); Caasimada, Madaxweyne Xasan: Dalka oo dhan waa wada tabasho, waana in la is weydiiyaa [President Hassan: The whole country is concerned and should be asked], 23 Temmuz 2021, [url](#)

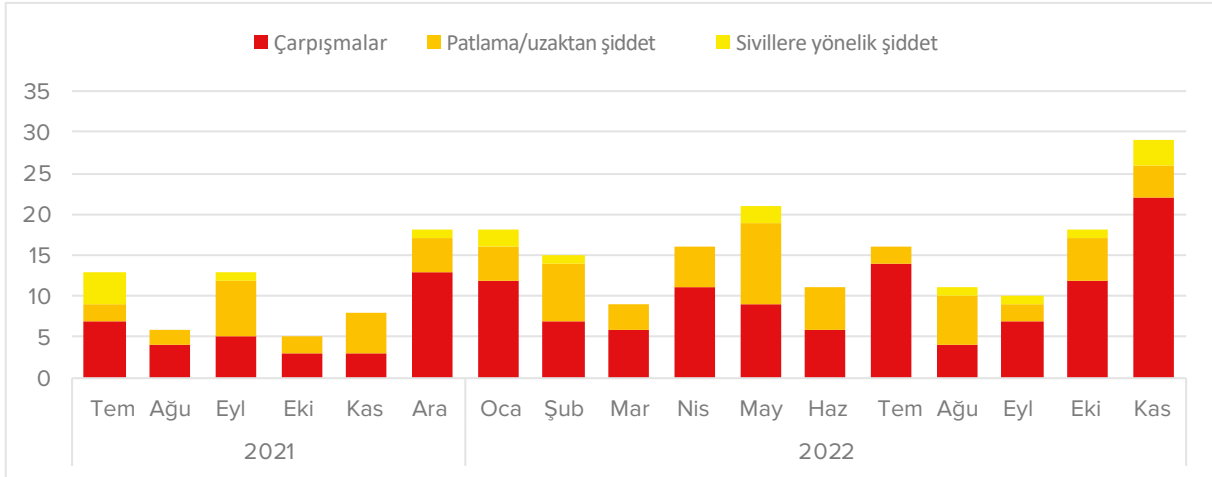
arazi ve araziye dayalı kaynaklar konusunda uzun süredir devam eden anlaşmazlıklara son verdiği bildirilmiştir.¹¹⁹³

Aşiret uzmanı Joakim Gundel, Temmuz 2021’de Shiidle azınlık grubu ile Hawiye alt aşireti Abgal arasındaki uzun süreli çatışmaya dikkat çekmiştir. İlk grup geleneksel olarak Shabelle Nehri’nin kıyılarını kontrol ederken göçmen Abgal grubu çiftlik hayvanları için su kullanım anlaşması yapmıştır.¹¹⁹⁴ 30 Haziran 2021 tarihine kadar Orta Şabel’deki olası çatışmalar ve çatışma dinamikleri hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. EASO’nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

Güvenlik olayları (çarpmalar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıat

ACLED, referans döneminde Orta Şabel bölgesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 1.000 zayıatla sonuçlanan 237 güvenlik olayı bildirmiştir ([Şekil 30](#)).¹¹⁹⁵

Şekil 30. Aşağı Şabel - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre.¹¹⁹⁶

İlçe düzeyinde bakılacak olursa Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında en çok güvenlik olayı Jowhar’da (111 olay) kaydedilmiş, onu Balad (87 olay), Adale (35 olay) ve Adan Yabal (4 olay) takip etmiştir ([Şekil 31](#)).¹¹⁹⁷

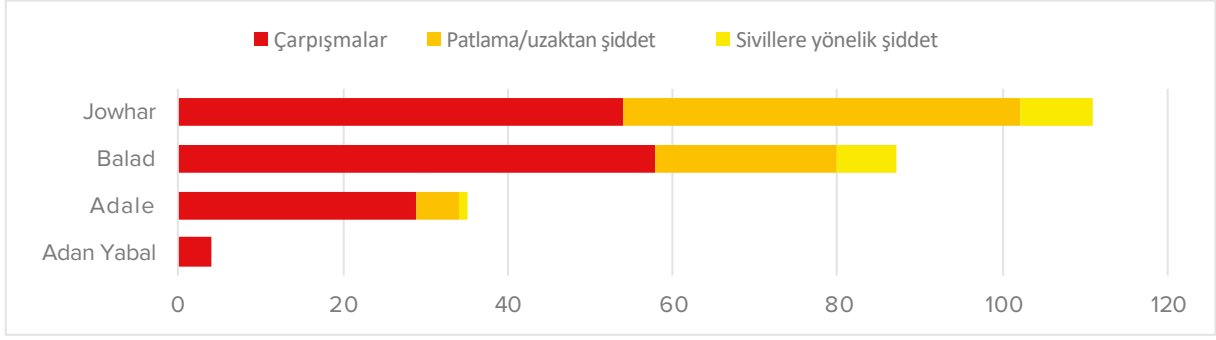
¹¹⁹³ BM Somali, Somali Uzlaşma ve Federalizm Destek Projesi (REFS). BM Somali Ortak Fonu 1 Ocak-31 Aralık 2021 arası İlerleme Raporu, tarihsiz, [url](#), s. 20

¹¹⁹⁴ Gundel, J., görüşme, 7 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 104

¹¹⁹⁵ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹¹⁹⁶ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹¹⁹⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 31. Orta Şabel - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre.¹¹⁹⁸

ACLED, referans döneminde Eş-Şebab'ın ("Actor1" veya "Actor2" koduyla)¹¹⁹⁹ Orta Şabel idari bölgesinde 209 güvenlik olayına müdahil olduğunu (129 olay "çarpişma", 72 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 8 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır) ve 910 zayıata yol açtığını bildirmiştir. Askerî kuvvetler ve polis kuvvetleri dâhil olmak üzere Somali güvenlik güçlerinin ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) 123 güvenlik olayına karıştığı (96 olay "çarpişma", 24 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 3 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır) ve 661 zayıata yol açtığı, Abgal-Gabaane Mohamed alt aşiret milislerinin ise ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) 5 güvenlik olayına karıştığı (5 olayın hepsi Abgal-Abdalla Arone alt aşiret milisleriyle çarpışma olarak kodlanmıştır) ve 35 zayıata yol açtığı bildirilmiştir.¹²⁰⁰

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıat (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen [Tablo 10](#) Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasında Orta Şabel bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahminî zayıat sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Orta Şabel	Olay sayısı	Tahminî zayıat
Çarpışmalar	145	740
Patlamalar/Uzaktan şiddet	75	239
Sivillere yönelik şiddet	17	21
Toplam	237	1.000

Tablo 10. Orta Şabel - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıatların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Orta Şabel'de kaydedilen 1.000 zayıatın çoğu (505 zayıat) Adale ilçesinde bildirilmiş; bu ilçeyi Jowhar (250 zayıat), Balad (239 zayıat) ve Adan Yabal (6 zayıat) takip etmiştir. ACLED tarafından "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanan olaylara odaklanıldığında toplam 21 zayıatla sonuçlanan 17 olayın çoğu Jowhar'da (9 olay

¹¹⁹⁸ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹¹⁹⁹ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹²⁰⁰ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

ve 6 zayıat) bildirilmiş, bu ilçeyi Balad (7 olay ve 12 zayıat) ve Adale (1 olay ve 3 zayıat) takip etmiştir.¹²⁰¹

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları¹²⁰²

SD'ye göre 12 Aralık 2021'de Jowhar şehrinin Kulmis mahallesindeki bir restoranda Eş-Şebab tarafından gerçekleştirilen bombalı saldırıda bir sivil ölmüş, bölgesel yetkililer ve bir güvenlik personeli dâhil olmak üzere birçok kişi yaralanmıştır.¹²⁰³

14 Şubat 2022'de Jowhar ilçesindeki Hansholey köyü yakınlarında, seyahat ettikleri aracın yol kenarındaki bir bombanın üstünden geçmesiyle meydana gelen patlamada en az dört sivil ölmüştür. Saldırının sorumluluğunu hiçbir grubun üstlenmediği bildirilmiştir.¹²⁰⁴

12 Mayıs 2022'de Biyo Cadde köyündeki ATMIS üssüne ve çevresindeki konut binalarına Eş-Şebab tarafından düzenlenen bir topçu saldırısında¹²⁰⁵ bir anne ve oğlu olmak üzere iki sivilin¹²⁰⁶ öldüğü bildirilmiştir.

17 Temmuz 2022'de Eş-Şebab tarafından Jowhar şehrindeki Nur Doob adlı otele düzenlenen bombalı saldırıda otel çalışanları ve güvenlik görevlileri dâhil olmak üzere en az beş kişi ölmüş ve 14 kişi yaralanmıştır.¹²⁰⁷ Keydmedia'ya göre 7 Ağustos 2022 tarihinde Hirshabelle eyaletinin Başkanlık Sarayı yakınındaki Nur Doob'un civarında düzenlenen ikinci saldırıda iki çocuk dâhil altı sivil yaralanmıştır. Saldırının doğrudan sorumluluğu üstlenilmemiştir.¹²⁰⁸

29 Kasım 2022'de Orta Şabel'in Warsheikh bölgesindeki Halule köyünde bir aşiret çatışmasında beş kişilik bir aile ölmüştür.¹²⁰⁹

3 Mayıs 2022'de ATMIS kuvvetlerinin Ceel Baraf (El-Baraf) kasabasındaki üssüne düzenlenen bir Eş-Şebab saldırısında en az 30 Burundi askerinin öldüğü ve 20 askerin yaralandığı bildirilmiştir.¹²¹⁰

¹²⁰¹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹²⁰² Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca, Somali'de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemelerden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

¹²⁰³ SD, Al-Shabaab claims responsibility for Jowhar bombing, 12 Aralık 2021, [url](#)

¹²⁰⁴ SMN, At least 4 killed in roadside blast in Somalia, 14 Şubat 2022, [url](#); AA, Roadside bomb kills 4 civilians in southern Somalia, 14 Şubat 2022, [url](#); Halbeeg, Roadside bomb blast near Jowhar kills 4 civilians, 14 Şubat 2022, [url](#)

¹²⁰⁵ SMN, Two from same family killed in Al-Shabaab mortar attack in Somalia, 12 Mayıs 2022, [url](#); Hiiraan Online, Hooyo iyo wiilkeeda oo ku dhintay madaafiic lagu garaacay deegaanka Biyocadde ee gobolka Sh/dhexe [A mother and her son died in an explosion in Biyo Adde area of Middle Shabelle region], 12 Mayıs 2022, [url](#)

¹²⁰⁶ Hiiraan Online, Hooyo iyo wiilkeeda oo ku dhintay madaafiic lagu garaacay deegaanka Biyocadde ee gobolka Sh/dhexe [A mother and her son died in an explosion in Biyo Adde area of Middle Shabelle region], 12 Mayıs 2022, [url](#)

¹²⁰⁷ Defense Post (The), Car Bomb Kills Five at Somalia Hotel: Police, 18 Temmuz 2022, [url](#)

¹²⁰⁸ Keydmedia, Two children among six people wounded in Somalia car bombing, 7 Ağustos 2022, [url](#)

¹²⁰⁹ Hiiraan Online, Qoys ka koobnaa shan ruux oo dil wadareed loogu geystay gobolka Shabeeladda dhexe [A family of five people killed in Middle Shabelle region], 29 Kasım 2022, [url](#); SMN, Five family members killed in a cold-blood murder in Somalia, 29 Kasım 2022, [url](#)

¹²¹⁰ VOA, At Least 30 Burundian AU Soldiers Killed in Al-Shabab Attack, Official Says, 4 Mayıs 2022, [url](#)

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN'ye göre Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Orta Şabel bölgesinde 37.743 kişi, çatışma veya güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilmiştir.¹²¹¹ Bu grubun %47,43'ü (veya 17.900 kişi) idari bölge içerisinde yer değiştirirken 19.843 kişi Benadir (16.855 kişi) ve Aşağı Şabel (2.988 kişi) dâhil olmak üzere diğer bölgelere göç etmiştir. Aynı dönemde çatışma ve güvensizlik nedeniyle 14 kişi de Aşağı Şabel'den Orta Şabel'e gelmiştir. Referans döneminde bu tür yerinden edilme durumlarından en çok Balad ilçesi etkilenmiş, 8.070 kişi ilçeye gelmiş ve 16.526 kişi ilçeden ayrılmıştır (ilçe içindeki hareketler dâhil).¹²¹² UNOCHA'ya göre Eylül 2022 itibarıyla Balad kasabası 21.000'den fazla ÜYEK'e ev sahipliği yapıyordu.¹²¹³ Radio Dalsan, bölgenin kontrolü Eş-Şebab'dan geri alındıktan kısa süre sonra Kasım 2022'de Gelgub, Hajji Ali, El-Muluq ve Labagaras köylerindeki aşiretler arası çatışmalar hakkında haber yapmıştır. Radio Dalsan, "güvenilir kaynaklara" atıfta bulunarak çatışma nedeniyle bu köylerde 1.500'ü aşkın kişinin yerinden edildiğini bildirmiştir.¹²¹⁴ BMMYK ve NRC, çatışma nedeniyle yerinden edilmelerle ilgili ortak bir raporda yerel toplulukların Aden Yabal, Basra, Warmoy, Yaaqle, Mukay, Xawadley ve Masaajid Ali Gaduud'un devlet dışı silahlı gruplar (DDSG) ve aşiret milisleri arasındaki çatışmalarda "sıcak noktalar" olduğuna; silahlı gruplar tarafından çocukların zorla askere alınmasının yanı sıra vergilendirme, tehditler ve hedef gözeterek öldürme olayları nedeniyle yerel halktan birçok kişinin kaçtığına dair sözlerini alıntılamıştır.¹²¹⁵

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler

UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021 arasında Orta Şabel bölgesinde¹²¹⁶ insani yardıma erişimle ilgili olay belgelendirmemiş,¹²¹⁷ Ocak-Mart 2022 arasında ise özellikle Jowhar Havalimanı ile kasaba arasındaki yol üzerinde olmak üzere bu tür 2 olay belgelendirmiştir.¹²¹⁸ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Kasım 2022 arasındaki dönemde bu konuda veri bulunmamaktadır.

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre¹²¹⁹ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Orta Şabel bölgesinde tahliye olayı listelenmemiştir.¹²²⁰

Global CCCM tarafından Ekim 2021'de ÜYEK sahalarının doğrulanması için yürütülen çalışmalar, Jowhar'daki doğrulanmış 12 ÜYEK sahasının %8'inde tahliye riskinin yüksek olarak

¹²¹¹ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹²¹² BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹²¹³ UNOCHA, Somali. Bölgeye Göre Güncelleme: Hirshabelle, 18 Eylül 2022, [url](#)

¹²¹⁴ Radio Dalsan, Middle Shabelle urged to end interclan wars, 16 Kasım 2022, [url](#)

¹²¹⁵ NRC ve BMMYK, Living in Fear - Conflict-induced displacements in Somalia: Protection gaps, risks and needs, 17 Kasım 2022, [url](#), s. 3

¹²¹⁶ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

¹²¹⁷ Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: "etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme", "ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme" ve "erişimi engelleyen silahlı çatışmalar". UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

¹²¹⁸ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January – March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#)

¹²¹⁹ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹²²⁰ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

sınıflandırıldığını ortaya koymuştur.¹²²¹ Ekim 2022’de Jowhar’daki doğrulanmış ÜYEK sahalarının sayısı 21’e yükselmiş, bunların yarısından fazlasında (%52) tahliye riski azami ya da yüksek olarak sınıflandırılmıştır.¹²²² REACH ve CCCM Cluster tarafından Kasım ve Aralık 2021’de Orta Şabel bölgesinde yürütülen DSD, “[önemli haber kaynaklarının] zorla tahliye riskini çok yüksek olarak algıladıklarını bildirdiği çalışma sahalarının oranının” Balad’da %0 (sıfır) ve Jowhar’da %57 olduğunu göstermiştir.¹²²³

Aralık 2021’de Hiiraan Online ve Anadolu Ajansı, Jowhar şehrinin havalimanında Eş-Şebab tarafından havan saldırısı düzenlendiğini bildirmiştir. Saldırının bir miktar yıkıma neden olduğu bildirilmiş, ancak yıkımın mahiyeti veya boyutu hakkında daha fazla ayrıntı verilmemiştir.¹²²⁴

UNOCHA’ya göre Eş-Şebab savaşçıları birkaç gün önce hükûmet güçlerinin kendilerine yaptığı saldırının ardından 28 ve 29 Ocak 2022 tarihlerinde Balad ilçesinin doğusundaki Mukadhere ve Mareerey köylerine saldırmıştır. Eş-Şebab güçlerinin Mukadhere, Xanlay ve Bananey’deki neredeyse tüm evleri yaktığı ve sahiplerinin hükûmet güçleriyle iş birliği yaptığını iddia ederek özel klinikleri, okulları, camileri ve diğer binaları tahrip ettiği bildirilmiştir. Saldırılarda dokuz sivil ölmüş, çok sayıda köy halkı yerinden edilmiştir.¹²²⁵ Diğer kaynaklara atıfta bulunan Somali medya kuruluşu Halbeeg’e göre saldırının ardından yüzlerce aile evlerinden kaçmıştır.¹²²⁶

2.4.3. Hirshabelle – Kontrol noktaları ve yol güvenliği

Uluslararası bir uzmanın verdiği bilgilere göre Hirshabelle’de aşağıdaki ana koridorlar tespit edilmiştir:

- **Mogadişu-Balad-Jowhar-Jalalaqsi-Buloburde-Beledveyne.** Son yıllarda bu güzergâhtaki genel durum, Eş-Şebab’ın hükûmet kontrolündeki ilçe merkezlerine ve güzergâha ciddi baskılar yapmasıyla kötüleşmiştir. Devletin kuzeyindeki Hiran bölgesi başta olmak üzere devam eden askerî operasyonlar, özellikle Shabelle Nehri’nin doğu tarafında grubun etkisini azaltmıştır. Ancak özellikle Eş-Şebab’ın son zamanlarda altyapıya (ör. Buloburde Köprüsü) yönelik saldırıları göz önünde bulundurulduğunda elde edilen kazanımların ne kadar sürdürülebilir olduğu belirsizdir.
- **Beledveyne-Mataban-Guriel:** Topluluk savunma kuvvetleri iş birliğiyle devam eden askerî operasyonların sonucunda erişim iyileşse de nehir kıyısındaki ana güzergâhtaki gibi erişimin daha uzun vadede ne kadar sürdürülebilir olacağı belirsizdir.
- **Beledveyne-Mahas veya Buloburde-Mahas:** Topluluk savunma kuvvetleri iş birliğiyle devam eden askerî operasyonların sonucunda erişim iyileşse de nehir kıyısındaki ana güzergâhtaki gibi erişimin daha uzun vadede ne kadar sürdürülebilir olacağı belirsizdir.

¹²²¹ CCCM Cluster Somalia, Jowhar’daki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Ekim 2021, 20 Ekim 2021, [url](#)

¹²²² CCCM Cluster Somalia, Jowhar’daki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Ekim 2022, 17 Ekim 2022, [url](#)

¹²²³ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Orta Şabel bölgesi, Mart 2022, [url](#), s. 4, 8

¹²²⁴ Hiiraan Online, Al-Shabaab fires mortar shells at Jowhar airport, 9 Aralık 2021, [url](#); AA, Al-Shabaab targets airport in Somalia’s Jowhar city, 9 Aralık 2021, [url](#)

¹²²⁵ UNOCHA, 30 Ocak 2022 itibarıyla Balad, Orta Şabel’deki durum hakkında güncelleme, 10 Şubat 2022, [url](#)

¹²²⁶ Halbeeg, Hundreds flee as al-Shabaab fighters burn village near Bal’ad, 30 Ocak 2022, [url](#)

- **Mogadişu-Adale:** Warsheikh'e kadarki güzergâh genel olarak güvenli kabul edilse de Rage Ceel'den itibaren Adale'ye kadar ara sıra Eş-Şebab saldırıları olmaktadır.¹²²⁷

Yerel medya, Temmuz 2022'de Hiran bölgesindeki Buloburde kasabasında güvenlik güçlerine ait bir kontrol noktasında¹²²⁸ ve Mayıs 2022'de Orta Şabel'deki Balad kasabasında askerî bir kontrol noktasında Eş-Şebab'dan şüphelenilen saldırılar hakkında haber yapmıştır. Eş-Şebab saldırının sorumluluğunu üstlenerek olayda yedi askerin öldüğünü bildirmiştir.¹²²⁹ Eş-Şebab bağlantılı medya; Haziran 2022'de Hiran bölgesindeki Guriel-Mataban yolu üzerinde güvenlik güçlerine ait kontrol noktalarında,¹²³⁰ Mart 2022'de¹²³¹ ve Aralık 2021'de¹²³² Orta Şabel bölgesindeki Balad ilçesinde güvenlik güçlerine ait kontrol noktalarında ve Şubat 2022'de Adale ilçesinde¹²³³ saldırılar olduğunu bildirmiştir.

Yerel medya ayrıca Eş-Şebab tarafından düzenlenen birçok EYP ve yol kenarı bombası hakkında da haber yapmıştır (güvenlik güçlerini hedef alanlar dâhil olmak üzere). Diğerlerinin yanı sıra Haziran 2022'de Orta Şabel bölgesindeki Balad kasabasının yakınında¹²³⁴ ve Mart 2022'de Balad kasabasında,¹²³⁵ Aralık 2021'de Burane ve Mahaday kasabaları arasındaki yolda,¹²³⁶ Eylül 2022'de Hiran bölgesinde yer alan Buqda'nın yakınlarındaki Aqaboy köyünde¹²³⁷ ve Ocak 2022'de Feerfeer (Etiyopya) ile Kalabayr (Mudug bölgesi) arasındaki yolun Hiran bölgesinden geçen bir kesiminde¹²³⁸ patlamalar meydana geldiği bildirilmiştir. Eş-Şebab bağlantılı medya, Aralık 2021'de Golaley köyü ile Mogadişu (Orta Şabel) arasındaki yol üzerinde bir patlama olduğunu bildirmiştir.¹²³⁹

Kasım 2022'de güvenlik güçleri ve aşiret milislerinin Hiran bölgesindeki Buloburde ilçesinin kuzeyinde yer alan köylere yakın yollarda yasa dışı barikatları temizlediği bildirilmiştir.¹²⁴⁰

Eylül 2022'de hükûmet güçleri Hiran bölgesindeki Buloburde ve Beledveyne ilçelerini birbirine bağlayan ana yolu temizlemiştir.¹²⁴¹ Temmuz 2022'de güvenlik güçlerinin Orta Şabel bölgesindeki Balad kasabası ile Jowhar arasındaki yol üzerinde Eş-Şebab sığınaklarını

¹²²⁷ Uluslararası uzman, e-posta, 11 Aralık 2022

¹²²⁸ Keydmedia, An explosion in central Somalia leaves two dead, 23 Temmuz 2022, [url](#)

¹²²⁹ Goobjoog, Al-Shabaab kills at least seven soldiers in Bal'ad, 21 Mayıs 2022, [url](#)

¹²³⁰ SomaliMemo, Dagaal ka dhacay duleedka Matabaan iyo Askari lagu dilay degmada Kaaraan. [Fighting in Mataban and a soldier killed in Karan area], 14 Haziran 2022, [url](#)

¹²³¹ Radio Al-Furqaan, Askari Katirsan DF Oo Lagu Dilay Weerar Ka Dhacay Shabeellaha Dhexe [Federal Government Soldier Killed In Central Shabelle Attack], 12 Mart 2022, [url](#)

¹²³² Calamada, Dagaal Culul Oo Ka Dhacay Deegaanka Godinlabe. [Heavy fighting in Godinlabe area], 6 Aralık 2021, [url](#)

¹²³³ SomaliMemo, Weerar Askar lagu dilay oo ka dhacay degmada Cadale. [An attack in which soldiers were killed in Adale district], 11 Şubat 2022, [url](#)

¹²³⁴ Goobjoog, Al-Shabaab claims to have killed 15 Danab forces in Middle Shabelle, 9 Haziran 2022, [url](#)

¹²³⁵ SD, Al Shabab claim Killing six AMISOM soldiers in Balad, 19 Mart 2022, [url](#)

¹²³⁶ AA, Al-Shabaab kills 4 African Union peacekeepers in Somalia, 12 Aralık 2021, [url](#)

¹²³⁷ Goobjoog, Prominent traditional elder, son among four killed in roadside bomb, 17 Eylül 2022, [url](#)

¹²³⁸ SG, 15 Ethiopian Soldiers Killed in Roadside Blast in Central Somalia, Claim Militants, 1 Ocak 2022, [url](#)

¹²³⁹ Calamada, Manuur Oo Lagu Dilay Degmada Buurhakabo. [Manur killed in Burhakabo district], 23 Aralık 2021, [url](#)

¹²⁴⁰ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Risala haber programı özeti (17 Kasım 2022, GMT 16.00), 22 Kasım 2022

¹²⁴¹ Goobjoog, SNA clears main road previously under Al-Shabaab control for the last 13 years, 21 Eylül 2022, [url](#)

dağıttığı¹²⁴² ve birçok köyde aşiret milislerinin kontrolündeki yollarda yasa dışı barikatları temizlediği bildirilmiştir.¹²⁴³ Güvenlik güçleri, Ekim 2022’de aşiret milislerinin desteğiyle Adan Yabal ilçesindeki yasa dışı Eş-Şebab kontrol noktalarını temizlemiştir.¹²⁴⁴ Adale ilçesindeki sahil yolunda silahlı milisler tarafından kurulan barikatlar da Ekim 2021’de güvenli güçleri tarafından temizlenmiştir.¹²⁴⁵ Eş-Şebab’ın yerel halktan para toplamak için kontrol noktalarını kullandığı bildirilmiştir.¹²⁴⁶ BM Uzmanlar Paneli, Ekim 2022’de “kontrol noktası ağının sağlam kaldığını ve Eş-Şebab’ın gelirinin ayrılmaz bir kaynağı olduğunu”, Eş-Şebab’ın bu ağı genişletme çalışmalarına devam ettiğini belirtmiştir. Mayıs 2022’de Panel, Hiran bölgesindeki Beledveyne kasabasının 50 km kuzeydoğusunda, önemli bir tedarik rotası üzerinde Eş-Şebab tarafından kurulan yeni bir kontrol noktası kaydetmiştir. Grup burada sürücülerden ve taşıdıkları mallardan yasa dışı vergiler almıştır.¹²⁴⁷

2.5. Galmudug

2.5.1. Galgudud

(a) Genel Bilgiler

Galgudud (veya Galgadud) bölgesinin Mudug, Hiran ve Orta Şabel bölgeleriyle iç sınırları vardır. Ayrıca Etiyopya ile uluslararası sınırı ve Hint Okyanusu’na kıyısı vardır. Galgudud beş ilçeden oluşmaktadır: Abudwak, Adado, Dusamareb, El Buur ve El Dher. Dusamareb bölgenin idari merkezidir.¹²⁴⁸ Galgudud’da çoğunlukla Habar Gidir (Hawiye) alt aşiretleri Suleiman (Suliman veya Saleban), Ayr ve Duduble ile Murasade (Hawiye) aşireti ikamet etmektedir. Etiyopya sınır bölgesinde Marehan (Darod) alt aşireti de yaşamaktadır.¹²⁴⁹

Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Galgudud’un 2022 yılındaki nüfusu 689.872 kişi olarak listelenmiştir.¹²⁵⁰ UNOCHA, Galgudud’un 2021 yılındaki nüfusunu 687.572 kişi olarak tahmin etmiştir (115.996 erkek, 117.179 kadın, 422.908 çocuk ve 31.489 yaşlı dâhil olmak üzere).¹²⁵¹

¹²⁴² SMN, Somali troops unleash anti-al-shabaab Ops near Bal’ad, 7 Temmuz 2022, [url](#)

¹²⁴³ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Mogadishu haber programı özeti (22 Temmuz 2022, GMT 17.00), 26 Temmuz 2022

¹²⁴⁴ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Kulmiye haber programı özeti (20 Ekim 2022, GMT 17.00), 25 Ekim 2022

¹²⁴⁵ Mogadishu Times, Ciidamada DF oo weerar ku qaaday duleedka Muqdisho iyo Saney Cabdulle oo loo xil...[Df forces attack Mogadishu and Saney Abdulle...], 6 Ekim 2021, [url](#)

¹²⁴⁶ Radio Dalsan, Somali army destroy al-Shabab bases in central Somalia, 23 Ağustos 2022, [url](#); SONNA, Danab commandos conduct planned operations in middle Shabelle, 19 Aralık 2021, [url](#)

¹²⁴⁷ BM Güvenlik Konseyi, Somali ile ilgili 751 (1992) sayılı karar uyarınca Güvenlik Konseyi Komite Başkanı tarafından Güvenlik Konseyi Başkanı’na hitaben yazılan 10 Ekim 2022 tarihli yazı, S/2022/754, 10 Ekim 2022, [url](#), para. 41

¹²⁴⁸ MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

¹²⁴⁹ EASO, COI Raporu - Güney ve Orta Somali, Ülkeye Genel Bakış [aşiret haritaları için kaynak: Lewis 1955, Abikar 1999], Ağustos 2014, [url](#), s. 52-53

¹²⁵⁰ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

¹²⁵¹ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması'na göre¹²⁵² Galgudud'un tahmini nüfusu¹²⁵³ 569.434 kişiydi. Bunlardan 183.553'ü kentsel alanlarda, 52.089'u kırsal alanlarda, 214.024'ü ise göçebe olarak yaşıyordu.¹²⁵⁴ ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

Harita 4. Somali - Tahmini Bölge Kontrolü'ne göre 30 Kasım 2022 itibarıyla Galgudud'un El Dher¹²⁵⁵ ve El Buur¹²⁵⁶ kentsel bölgeleri dâhil olmak üzere kıyıya kadarki güneydoğu kesimini Eş-Şebab'ın kontrol ettiği bildirilmiştir. Daha kuzeyde, Dusamareb'in güneyi ve doğusundaki bölgede kontrolün karma veya belirsiz olduğu bildirilmiştir.¹²⁵⁷

Kasım 2022'de Somali güvenlik güçlerinin orta Galgudud'da yer alan ve 15 yıldan uzun süredir Eş-Şebab kontrolünde bulunan stratejik ve ekonomik öneme sahip Wabho kasabasını ele geçirdiği bildirilmiştir.¹²⁵⁸ Eylül ve Ekim 2022'de çeşitli medya kaynakları SUO ve hükûmet destekli milisler tarafından yürütülen ve Galgudud bölgesinde Somali hükûmeti lehine kazançlar sağlayan Eş-Şebab karşıtı operasyonlar hakkında haber yapmıştır.¹²⁵⁹ Political Geography Now tarafından 30 Haziran 2021 itibarıyla hazırlanan önceki harita, Galgudud bölgesindeki karma/belirsiz kontrol ve Eş-Şebab kontrolü altındaki bölgeleri, yukarıda sözü edilen daha yakın tarihli (Ekim 2022) harita ile benzer şekilde göstermektedir.¹²⁶⁰

Başlangıçta ağırlıklı olarak Hiran, Aşağı Şabel ve Orta Şabel bölgelerinde faaliyet gösteren,¹²⁶¹ bölgesel olarak farklı kural ve geleneklere uyan ve yerel düzeyde seferber olan¹²⁶²

¹²⁵² 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, "Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır". Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

¹²⁵³ 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#); Somali, NBS, Galmudug Raporu 2021, 23 Mayıs 2022, [url](#), s. 2

¹²⁵⁴ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31

¹²⁵⁵ Reuters, Aralık 2021'de şehrin Eş-Şebab tarafından ele geçirildiğini bildirmiştir. Reuters, Somali Islamist insurgents make gains as government and allies fall out, 15 Aralık 2021, [url](#)

¹²⁵⁶ VOA'ya göre Eylül 2022 itibarıyla Eş-Şebab'ın Galgudud bölgesindeki ana merkezinin El Buur kasabası olduğuna inanılmaktadır. VOA, Abaabulka duulaan ku wajahan Ceelbuur oo socda [Preparations for an invasion of Ceel Buur are underway], 22 Eylül 2022, [url](#)

¹²⁵⁷ PolGeoNow, Somali Tahmini Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹²⁵⁸ VOA, Somali Military Liberates Key Town from al-Shabab Militants, 9 Kasım 2022, [url](#)

¹²⁵⁹ Garowe Online, Somalia: Mogadishu gets new police boss after Al-Shabaab killed the ex-chief, 11 Ekim 2022, [url](#); Halbeeg, Somali forces can take over security responsibility of their country – AU, 27 Eylül 2022, [url](#); VOA, Somalia Military Makes Gains in Large-scale Offensive Against Al-Shabab, 26 Eylül 2022, [url](#); Garowe Online, Somalia: Al-Shabaab targets military training base; 15 dead, 25 Eylül 2022, [url](#); MTV Somali, War on Al Shabab: Troops leave Mogadishu to Dhusamareb by road for first time in 14 years, 23 Eylül 2022, [url](#)

¹²⁶⁰ PolGeoNow, Somali Tahmini Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹²⁶¹ Shire, M.I., e-posta, 14 Nisan 2022. Alıntı: ACCORD, Anfragebeantwortung zu Somalia: Informationen zur Miliz Macawiisley [Query response on Somalia: Information on Macawiisley militia], 22 Nisan 2022 [url](#)

¹²⁶² Keydmedia, A Govt-allied militia attacks Al-Shabaab base in Somalia, 4 Eylül 2022, [url](#)

çoğunlukla¹²⁶³ aşiret tabanlı, devlet destekli ve bağımsız¹²⁶⁴ Ma'awisley (veya Macawiisley) aşiretinin referans döneminde Galgudud bölgesindeki alanların Eş-Şebab'tan kurtarılmasında rol oynadığı bildirilmiştir¹²⁶⁵.

Duduble, Murusade ve Wa'aysle (Hawiye alt aşiretleri) ağırlıklı olarak Eş-Şebab kontrolündeki veya tartışmalı bölgelerde ikamet etmektedir.¹²⁶⁶ Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bkz. EASO'nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#). Somali hükûmetinin Eş-Şebab ile savaşmaları için milisleri seferber etme planı kapsamında Suleiman aşiret milislerinin Haziran 2022'de Bahdo kasabasını Eş-Şebab kontrolünden kurtardığı bildirilmiştir.¹²⁶⁷

30 Haziran 2021 tarihine kadar Galgudud'daki çeşitli aktörler ve nüfuzları hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. EASO'nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

Çatışma dinamikleri

Referans döneminde Galgudud'daki çatışma dinamiklerini, Eş-Şebab ile ESVC ve yerel Ma'awisley milisleri¹²⁶⁸ dâhil olmak üzere Eş-Şebab karşıtı kuvvetler¹²⁶⁹ arasında devam eden çatışmalar meydana getirmiştir. VOA'nın Galgudud'da Eş-Şebab karşıtı yoğun savaşa ilişkin Ekim 2022 tarihli makalesinde belirtildiği gibi “geçmiştekinin aksine siviller militan grubuna karşı savaş ilan etmek için orduya katılmaktadır.”¹²⁷⁰ Eylül ve Ekim 2022'de diğer kaynaklar da Galgudud halkının silahlandığını¹²⁷¹ ve yerel milislerin (aşiret milisleri)¹²⁷² Eş-Şebab'a karşı savaşta hükûmet güçlerine katıldığını bildirmiştir.¹²⁷³

¹²⁶³ Shire, M.I., e-posta, 14 Nisan 2022. Alıntı: ACCORD, Anfragebeantwortung zu Somalia: Informationen zur Miliz Macawiisley [Query response on Somalia: Information on Macawiisley militia], 22 Nisan 2022 [url](#). Dr. Muhammed İbrahim Shire, Portsmouth Üniversitesi'nde terörizm ve siyasi şiddet konusunda araştırmalar yapan bir öğretim görevlisidir.

¹²⁶⁴ VOA, Somalia Military Makes Gains in Large-scale Offensive Against Al-Shabab, 26 Eylül 2022, [url](#)

¹²⁶⁵ VOA, Somalia Military Makes Gains in Large-scale Offensive Against Al-Shabab, 26 Eylül 2022, [url](#); VOA, 'Ma'awisley' Militias in Central Somalia Mobilizing Against al-Shabab, 4 Ekim 2022, [url](#)

¹²⁶⁶ EASO, COI Raporu - Güney ve Orta Somali, Ülkeye Genel Bakış [aşiret haritaları için kaynak: Lewis 1955, Abikar 1999], Ağustos 2014, [url](#), s. 52-53; PolGeoNow, Somali Tahmini Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹²⁶⁷ Horn Observer, Somalia's president plans to use clan militia to degrade al-Shabaab – Sources, 2 Eylül 2022, [url](#)

¹²⁶⁸ SD, Al Shabaab Spokesman warns Ma'awisley, as hundreds militants complete training, 19 Eylül 2022, [url](#); Keydmedia, Galmudug oo eedday ku hoos noolaanshaha Farmaajo [Galmudug accused of living under Farmajo], 1 Eylül 2021, [url](#);

¹²⁶⁹ FTL, SNA Forces Recapture a Galgadud Village from Al-Shabaab, 25 Ekim 2022, [url](#); VOA, Somalia Military Makes Gains in Large-scale Offensive Against Al-Shabab, 26 Eylül 2022, [url](#); Radio Risaala, Dagaal xooggan oo ka socda Duleedka Dhuusamareeb [Heavy fighting is going on outside Dhusamareeb], 22 Eylül 2022, [url](#); Horseed Media, SOMALIA: Heavy fighting in Hiran & Galgaduud regions as Al Shabab seeks to retake villages, 1 Eylül 2022, [url](#); Strategic Intelligence News, Monthly Counter-Terrorism Intelligence Brief for East Africa (Kenya & Somalia) Shabaab Al-Mujahideen in Period of April 1st – April 30th, 2022: Tracking and Monitoring Al-Shabaab's Activity in East Africa, 3 Mayıs 2022, [url](#); Strategic Intelligence News, Monthly Counter-Terrorism Intelligence Brief for East Africa (Kenya & Somalia) Shabaab Al-Mujahideen in Period of January 1st – January 31st, 2022: Tracking and Monitoring Al-Shabaab's Activity in East Africa, 3 Şubat 2022, [url](#); AA, Somali military claims killing 15 al-Shabaab terrorists, 4 Temmuz 2021, [url](#)

¹²⁷⁰ VOA, Regional Governor in Somalia Puts Bounty on al-Shabab Chiefs, 17 Ekim 2022, [url](#)

¹²⁷¹ FTL, SNA Troops Join Forces with Local Communities to Destroy Al-Shabaab Bases in Galgadud, 24 Ekim 2022, [url](#); SD, Galgadud: Local Militias organize to rid Al Shabaab of their communities, 14 Eylül 2022, [url](#); Keydmedia, Galmudug president's term of office extended by 1 year, 13 Eylül 2022, [url](#); Goobjoog, Al-Shabaab militants raze several houses in Galgadud, 6 Eylül 2022, [url](#);

¹²⁷² SD, Al Shabaab Spokesman warns Ma'awisley, as hundreds militants complete training, 19 Eylül 2022, [url](#)

¹²⁷³ FTL, SNA Forces Recapture a Galgadud Village from Al-Shabaab, 25 Ekim 2022, [url](#)

İlimli¹²⁷⁴ bir Sufi silahlı grup¹²⁷⁵ olan ESVC'nin liderleri¹²⁷⁶ sürgünde geçirdikleri bir yılı aşkın sürenin ardından¹²⁷⁷ Eylül 2021'de grubun kalesi Galgudud'a geri dönerek¹²⁷⁸ eski ESVC savaşçılarına Dusamareb ilçesinde seferberlik çağrısı yapmıştır.¹²⁷⁹ ESVC'nin Eş-Şebab'a karşı savaşta kayda değer bir geçmiş performans¹²⁸⁰ göstererek SUO ile müttefik olduğu düşünülmesine¹²⁸¹ rağmen hükûmetle iktidar ve nüfuz için¹²⁸² yapılan temeldeki çatışmaların yeniden savaşa neden olduğu bildirilmiştir.¹²⁸³ Eylül 2021'de Bohol'daki ESVC kalesinde yaşanan savaşlar¹²⁸⁴ ve Ekim 2021'de Guriel'deki yoğun çatışmalar dâhil olmak üzere¹²⁸⁵ referans döneminde ESVC ve SUO arasında çatışmalar bildirilmiştir.¹²⁸⁶ Çatışmalar sonucunda 120'den fazla kişi öldürülmüş, 100.000'in üzerinde kişi de yerinden edilmiştir.¹²⁸⁷ Mayıs 2022'de Dusamareb'de tekrarlanan çatışmaların ardından Bohol'daki ESVC kalesine karşı SUO askerî operasyon başlatmıştır.¹²⁸⁸ Raporun hazırlanmasına ilişkin zaman kısıtlaması nedeniyle Mayıs 2022'den sonra Galgudud'da ESVC faaliyetlerine dair bilgiler bulunamamıştır. Ayrıca ACLED tarafından sağlanan verilerde ESVC'nin Haziran ve Kasım 2022 arasında herhangi bir aktör koduyla karıştığı güvenlik olayı yer almamıştır (çarpmış, patlama/uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere).¹²⁸⁹

Galgudud'da aşiret çatışmaları büyük bir sorun olmaya devam etmiş, aşiretler arasındaki şiddet olayları can kaybına ve geçim kaynaklarının kaybedilmesine yol açmıştır. Kasım 2020 ve Eylül 2021 arasında bölgedeki çatışmaların şiddetlendiği bildirilmiştir.¹²⁹⁰ Referans döneminde örneğin ¹²⁹¹ Labagalle bölgesinde (Abudwak ilçesi),¹²⁹² Xinjilab bölgesinde (Abudwak ilçesi),¹²⁹³

¹²⁷⁴ Crisis 24, Somalia: Government forces launch military operation to retake town of Guriel Oct. 23, 23 Ekim 2021, [url](#)

¹²⁷⁵ VOA, At Least 20 Killed as Somalia Troops Battle Moderate Islamist Militia, 23 Ekim 2021, [url](#); Garowe Online, Somalia's PM calls for an immediate end to Galmudug conflict, 2 Ekim 2021, [url](#)

¹²⁷⁶ BMGK, Somali'deki Durum, S/2021/944, 11 Kasım 2021, [url](#), para. 10

¹²⁷⁷ HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 25

¹²⁷⁸ Garowe Online, Somalia's PM calls for an immediate end to Galmudug conflict, 2 Ekim 2021, [url](#)

¹²⁷⁹ BMGK, Somali'deki Durum, S/2021/944, 11 Kasım 2021, [url](#), para. 10

¹²⁸⁰ Uluslararası Kriz Grubu, Considering Political Engagement with Al-Shabaab in Somalia, 21 Haziran 2022, [url](#), s. 24, dipnot 124

¹²⁸¹ BMMYK, Somalia – Operational Update (1-31 October 2021), 21 Kasım 2021, [url](#), s. 2; Crisis 24, Somalia: Government forces launch military operation to retake town of Guriel Oct. 23, 23 Ekim 2021, [url](#)

¹²⁸² HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 25; VOA, At Least 20 Killed as Somalia Troops Battle Moderate Islamist Militia, 23 Ekim 2021, [url](#)

¹²⁸³ BMGK, Somali'deki Durum, S/2021/944, 11 Kasım 2021, [url](#), para. 10; Garowe Online, Somalia's PM calls for an immediate end to Galmudug conflict, 2 Ekim 2021, [url](#)

¹²⁸⁴ BMGK, Somali'deki Durum, S/2021/944, 11 Kasım 2021, [url](#), para. 10; Garowe Online, Somalia's PM calls for an immediate end to Galmudug conflict, 2 Ekim 2021, [url](#)

¹²⁸⁵ BMGK, Somali'deki Durum, S/2021/944, 11 Kasım 2021, [url](#), para. 10; Crisis 24, Somalia: Government forces launch military operation to retake town of Guriel Oct. 23, 23 Ekim 2021, [url](#)

¹²⁸⁶ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 17; UBMGK, Somali'deki Durum, S/2021/944, 11 Kasım 2021, [url](#), para. 10

¹²⁸⁷ VOA, UN: More Than 100,000 Somalis Displaced by Fighting in Central Galmudug Region, 26 Ekim 2021, [url](#)

¹²⁸⁸ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/665, 1 Eylül 2022, [url](#), para. 17

¹²⁸⁹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹²⁹⁰ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 16-17

¹²⁹¹ Bu örneklerin kapsayıcı olmadığını unutmayın.

¹²⁹² Hiiraan Online, Clan conflict over grazing leaves 20 dead in Galgaduud, 28 Ağustos 2022, [url](#); Radio Dalsan, Somali Army intervenes as two militia groups clash in Galgaduud, 28 Ağustos 2022, [url](#)

¹²⁹³ Radio Risaala, Ciidamo ku baxay degaan ay ku dagaalameen laba maleeshiyo Beeleed [Troops went to an area where two tribal militias were fighting], 23 Mayıs 2022, [url](#)

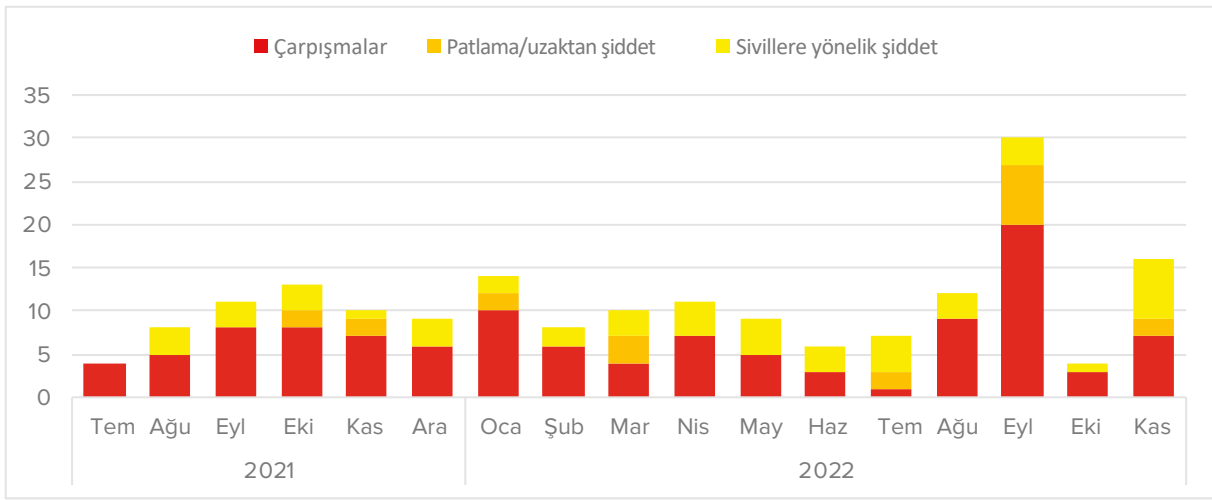

Heraale bölgesinde (Abudwak ilçesindeki Balanbal bölgesinin batısı),¹²⁹⁴ Kaxandaale bölgesinde (Abudwak ilçesindeki Balanbal bölgesinin batısı),¹²⁹⁵ Shilan bölgesinde (Abudwak ilçesindeki Balanbal bölgesinin güneyi)¹²⁹⁶ ve Galinsoor şehrinde (Adado ilçesi)¹²⁹⁷ aşiretler arası çatışmalar bildirilmiştir.

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

Güvenlik olayları (çarpmalar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıt

Referans döneminde Galgudud ilçesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 891 zayıtla sonuçlanan 182 güvenlik olayı bildirilmiştir (Şekil 32).¹²⁹⁸

Şekil 32. Galgudud - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre.¹²⁹⁹

İlçe düzeyinde bakılacak olursa Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında en çok güvenlik olayı Dusamareb'de (85 olay) kaydedilmiş, onu Abudwak (56 olay) takip etmiştir (Şekil 33).¹³⁰⁰

¹²⁹⁴ VOA, Ten Killed as Rival Clans Clash in Central Somalia, 1 Şubat 2022, [url](#); Keydmedia, Khasaare ka dhashay dagaal ka dhacay bartamaha Soomaaliya [Damage caused by war in central Somalia], 31 Ocak 2022, [url](#)

¹²⁹⁵ SMN, Galmudug intervenes in clan battle in Galgaduud, 13 Aralık 2021, [url](#)

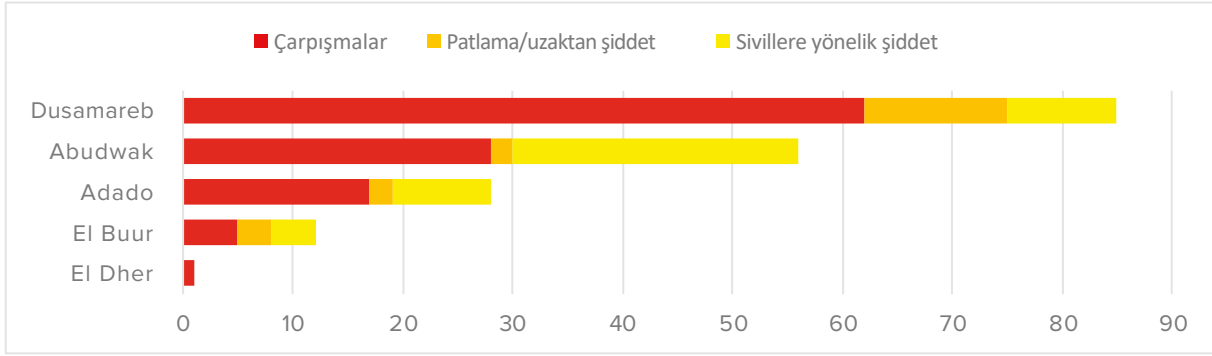
¹²⁹⁶ Radio Risaala, Dagaal khasaaro geystay oo ka dhacay Gobolka Galgaduud [A battle that took place in Galgaduud Region], 5 Ekim 2021, [url](#)

¹²⁹⁷ Keydmedia, Dagaal khasaare xooggan sababay oo ka dhacay Galgaduud [A war caused heavy losses in Galgaduud], 26 Ağustos 2021, [url](#)

¹²⁹⁸ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹²⁹⁹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹³⁰⁰ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 33. Galgudud - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre.¹³⁰¹

ACLED, referans döneminde Eş-Şebab'ın ("Actor1" veya "Actor2" koduyla)¹³⁰² Galgudud idari bölgesinde 83 güvenlik olayına müdahil olduğunu ve 707 zayıta yol açtığını bildirmiştir (54 olay "çarpişma", 15 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 14 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır). Askerî kuvvetler ve polis kuvvetleri dâhil olmak üzere Somali güvenlik güçlerinin ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) 84 güvenlik olayına karıştığı (76 olay "çarpişma" ve 8 olay "patlama/uzaktan şiddet" olarak kodlanmıştır) ve 243 zayıta yol açtığı, Habr Gedir aşiret milisleri veya alt aşiret milislerinin ise ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) 42 güvenlik olayına karıştığı (32 olay "çarpişma" ve 10 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır) ve 81 zayıta yol açtığı bildirilmiştir.¹³⁰³

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıt (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen [Tablo 11](#) Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasında Galgudud bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahminî zayıt sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Galgudud	Olay sayısı	Tahminî zayıt
Çarpışmalar	113	591
Patlamalar/Uzaktan şiddet	20	250 ¹³⁰⁴
Sivillere yönelik şiddet	49	50
Toplam	182	891

Tablo 11. Galgudud - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıtların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.¹³⁰⁵

¹³⁰¹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹³⁰² Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹³⁰³ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹³⁰⁴ Bu rakamın ağırlıklı olarak 12 Mart 2022'de ABD kuvvetleri ve SUO iş birliğiyle Eş-Şebab savaşçılarına karşı gerçekleştirilen ve 200 Eş-Şebab militanının öldüğü bildirilen bir hava saldırısına atfedildiği unutulmamalıdır. SMN, At least 200 terrorists killed in Somali army operation, 13 Mart 2022, [url](#); Airwars, USSOM346, 13 Mart 2022, [url](#)

¹³⁰⁵ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Galgudud'da kaydedilen 891 zayıatın çoğu (298 zayıat) Dusamareb ilçesinde bildirilmiş; bu ilçeyi El Buur (254 zayıat)¹³⁰⁶, Adado (172 zayıat), Abudwak (162 zayıat) ve El Dher (5 zayıat) takip etmiştir. ACLED tarafından “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanan olaylara odaklanıldığında toplam 50 zayıatla sonuçlanan 49 olayın çoğu Abudwak'ta (26 olay ve 38 zayıat) bildirilmiş, bu ilçeyi Dusamareb (10 olay ve 4 zayıat) takip etmiştir.¹³⁰⁷

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları¹³⁰⁸

1 Eylül 2022'de Adado ilçesinin Qalaanqale bölgesinde Eş-Şebab militanları göçebe topluluktan altı kişiyi vurarak öldürmüş, Maarsamage bölgesinde ise yedi kişiyi kaçırmıştır.¹³⁰⁹

28 Ağustos 2022'de Abudwak ilçesinin Labagalle bölgesinde meydana gelen aşiret çatışması, en az 15 kişinin ölümüne ve 35 kişinin yaralanmasına yol açmıştır. Çatışmaların kaynaklarla ilgili anlaşmazlıklar yüzünden çıktığı, Somali ordusunun müdahale ettiği ve arabuluculuk yapmaya çalışıldığı bildirilmiştir.¹³¹⁰

23 Temmuz 2022'de Dhabad kasabasının (Abudwak ilçesi) yakınlarındaki bir mayın patlamasının isabet ettiği arabada aynı aileden sekiz kişi ölmüştür.¹³¹¹

5 Ağustos 2021'de Eş-Şebab militanları, El Buur ilçesindeki bir halk meydanında Hz. Muhammed'e hakaret etmekle suçladıkları 87 yaşında bir kişiyi vurarak öldürmüştür.¹³¹²

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN'ye göre Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Galgudud bölgesinde 246.089 kişi, çatışma veya güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilmiştir¹³¹³. Bu grubun %94'ü (veya 232.519 kişi) idari bölge içerisinde yer değiştirirken 13.570 kişi Bari, Benadir, Hiran, Aşağı Juba, Aşağı Şabel ve Mudug dâhil olmak üzere diğer bölgelere göç etmiştir. Aynı dönemde çatışma ve güvensizlik nedeniyle 2.983 kişi de Mudug'dan Galgudud'a gelmiştir. Referans döneminde bu tür yerinden edilme durumlarından en çok Dusamareb ilçesi

¹³⁰⁶ Bu rakamın ağırlıklı olarak 12 Mart 2022'de ABD kuvvetleri ve SUO iş birliğiyle Eş-Şebab savaşçılarına karşı gerçekleştirilen ve 200 Eş-Şebab militanının öldüğü bildirilen bir hava saldırısına atfedildiği unutulmamalıdır. SMN, At least 200 terrorists killed in Somali army operation, 13 Mart 2022, [url](#); Airwars, USSOM346, 13 Mart 2022, [url](#)

¹³⁰⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹³⁰⁸ Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca, Somali'de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

¹³⁰⁹ Mudug24, Alshabaab oo Dad Xoolo Dhaqata ah Kulaayay Degaano Ka Tirsan Galmudug [Al-Shabaab has killed livestock in several areas of Galmudug], 1 Eylül 2022, [url](#)

¹³¹⁰ Radio Dalsan, Somali Army intervenes as two militia groups clash in Galguduud, 28 Ağustos 2022, [url](#)

¹³¹¹ FTL, Eight Members of a Family Die in an IED Blast in Galgadud, 24 Temmuz 2022, [url](#)

¹³¹² Caasimada, Al-Shabaab oo toogasho ku fulisay nin 'aflagaadeeyey' Nabi Maxamed (NNKH) [Al-Shabaab shot dead a man who 'insulted' the Prophet Muhammad (PBUH)], 5 Ağustos 2021, [url](#)

¹³¹³ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

etkilenmiş, 167.350 kişi ilçeye gelmiş ve 176.928 kişi ilçeden ayrılmıştır (ilçe içindeki hareketler dâhil).¹³¹⁴

BM Genel Sekreteri tarafından da belirtildiği üzere yalnızca ESVC ile SUO arasında meydana gelen bu çatışmalar Ekim 2021’de Guriel bölgesinde 100.000’den fazla kişinin yerlerinden edilmesine neden olmuştur.¹³¹⁵ UNOCHA, 31 Ekim 2021 itibarıyla yerlerinden edilen kişilerin %30’unun Guriel kasabasına geri döndüğünü bildirmiştir.¹³¹⁶

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler

Yerel medya, Haziran 2022’de Eş-Şebab militanlarının El Buur ilçe hastanesini basarak tüm hastaları taburcu ettiğini bildirmiştir.¹³¹⁷ Ancak başka bir yerel haber kaynağına göre yerel büyükler bunu kabul etmemiştir.¹³¹⁸ Hastanenin “halkın can kurtarma donanımına erişimini engelleyen” Eş-Şebab üyeleri tarafından ele geçirilmesinden sadece birkaç gün önce yeniden açıldığı bildirilmiştir.¹³¹⁹ Mart 2022’de El Dehr ilçesindeki ana hastanenin Eş-Şebab emirleriyle altı aydan uzun süredir kapalı olduğuna ve ilçede yaşayanların tıbbi hizmetlerden yararlanamadığına dair haber yapılmıştır.¹³²⁰ Ekim 2021’de Guriel bölgesinde ESVC ile SUO arasında meydana gelen bu çatışmalar iki hastane dâhil olmak üzere mülklerin tahrip edilmesine neden olmuştur.¹³²¹ UNOCHA, 24 Ekim 2021 itibarıyla Guri Ceel’deki Starlin Hastanesi’nin vurulduğunu fakat zararın en düşük seviyede olduğunu bildirmiştir. Bununla birlikte tıbbi personelin neredeyse yarısı yerlerinden edildiği için hastanenin faaliyetleri aksamıştır. Dusamareb’deki Hanano hastanesi de acil tedavi kitleri eksikliğiyle karşı karşıya kalmıştır.¹³²²

UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021 arasında Galgudud bölgesinde, üçü Dusamareb ilçesinde ve biri Abudwak ilçesinde olmak üzere insani yardıma erişimle ilgili 4 olay belgelendirmiştir.¹³²³ Ocak-Mart 2022 arasında ise¹³²⁴ Adado ilçesinde olmak üzere 1 olay belgelendirilmiştir.¹³²⁵ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Kasım 2022 arasındaki dönemde bu konuda veri bulunmamaktadır.

¹³¹⁴ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹³¹⁵ BMGK, Somali’deki Durum, S/2021/944, 11 Kasım 2021, [url](#), para. 10

¹³¹⁶ UNOCHA, Somalia: Flash update on Guri Ceel situation #3 – As of 31 October 2021, 1 Kasım 2021, [url](#)

¹³¹⁷ SONNA, Al-Shabaab terrorists forcefully takeover hospital in El-Bur District, 20 Haziran 2022, 22 Haziran 2022’de önbellege alınan sayfa, [url](#); Goobjoog, Al-Shabaab overruns Elbur district hospital in Galgudud region, 20 Haziran 2022, [url](#)

¹³¹⁸ Caasimada, Daawo: Guddiga maamula isbitaalka Ceelbuur oo si yaab leh u difaacay Shabaab [Watch: The management committee of Elbur hospital surprisingly defended Al-Shabaab], 21 Haziran 2022, [url](#)

¹³¹⁹ Goobjoog, Al-Shabaab overruns Elbur district hospital in Galgudud region, 20 Haziran 2022, [url](#)

¹³²⁰ SMN, Isbitaalkii Degmada Ceel-dheer oo u xiran amar ka soo baxay Al Shabaab [The Eel-dheer District Hospital was closed by order from Al Shabaab], 17 Mart 2022, [url](#)

¹³²¹ BMGK, Somali’deki Durum, S/2021/944, 11 Kasım 2021, [url](#), para. 10; UNOCHA, Somalia: Flash update on the situation in Guri Ceel, Galmudug #1 - As of 24 October 2021, 24 Ekim 2021, [url](#), s. 1; Goobjoog, Senior military commanders among about 30 dead in Guriel fighting, 24 Ekim 2022, [url](#)

¹³²² UNOCHA, Somalia: Flash update on the situation in Guri Ceel, Galmudug #1 - As of 24 October 2021, 24 Ekim 2021, [url](#), s. 1

¹³²³ Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: “etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme”, “ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme” ve “erişimi engelleyen silahlı çatışmalar”. UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

¹³²⁴ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

¹³²⁵ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#)

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre¹³²⁶ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Galgudud bölgesinde tahliye olayı listelenmemiştir.¹³²⁷ Global CCCM tarafından Ekim 2022’de ÜYEK sahalarının doğrulanması için yürütülen çalışmalar, Guriel’deki doğrulanmış 40 ÜYEK sahasının %8’inde tahliye riskinin azami,¹³²⁸ Dusamareb’deki doğrulanmış 22 ÜYEK sahasının ise %9’unda tahliye riskinin azami ve %5’inde yüksek olarak sınıflandırıldığını ortaya koymuştur.¹³²⁹ Nisan 2022’de ÜYEK sahalarının doğrulanması için yürütülen ilave çalışmalar, Adado’daki doğrulanmış 7 ÜYEK sahasının %26’sında tahliye riskinin azami,¹³³⁰ Abudwak’taki doğrulanmış 24 sahasının ise %21’inde tahliye riskinin azami ve %21’inde yüksek olarak sınıflandırıldığını göstermiştir.¹³³¹ REACH ve CCCM Cluster tarafından Kasım ve Aralık 2021’de yürütülen DSD, “[önemli haber kaynaklarının] zorla tahliye riskini çok yüksek olarak algıladıklarını bildirdiği çalışma sahalarının oranının” Dusamareb ve Abudwak’ta %0, Adado’da ise %50 olduğunu göstermiştir.¹³³²

2.5.2. Mudug

(a) Genel Bilgiler

Mudug bölgesi, Galmudug ile Puntland arasında bölünmüştür ve Puntland bölgenin kuzey yarısını kontrol etmektedir.¹³³³ Mudug bölgesinin Nugal ve Galgudud bölgeleriyle iç sınırları, Etiyopya ile uluslararası sınırı ve Hint Okyanusu’na kıyısı vardır. Beş ilçeden oluşmaktadır: Harardhere, Hobyo, Galkayo, Galdogob ve Jariiban.¹³³⁴ Mudug’un batısında yer alan idari merkezi Galkayo da bölünmüş durumdadır. Kasabanın kuzeyini Puntland, güneyini ise Galmudug kontrol etmektedir.¹³³⁵

Joakim Gundel’e göre Mudug’un güneyinde çoğunlukla Habr Gedir (Hawiye) alt aşiretlerinden Saad ikamet etmektedir. Bu aşiret ayrıca güney bölgesine hâkimdir. Bölgenin bu kesiminde Dir aşiret ailesinden küçük bir Qubey topluluğu da bulunmaktadır. Mudug’un kuzeyinde ise ağırlıklı olarak bölgedeki hâkim aşiret olan Majerteen’in (Darod) alt aşireti Omar Mohamoud (ya da Omar Mahmud) yaşamaktadır. Ayrıca Beidyahan (çoğunlukla Etiyopya bölgesinde) veya Ogadeen-Harti grubundan Laylkase (çoğunlukla Galdogob köyü çevresinde) gibi sınır ötesi

¹³²⁶ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹³²⁷ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

¹³²⁸ CCCM Cluster Somalia, Guriel’deki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Ekim 2022, 17 Ekim 2022, [url](#)

¹³²⁹ CCCM Cluster Somalia, Dusamareb’deki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Ekim 2022, 17 Ekim 2022, [url](#)

¹³³⁰ CCCM Cluster Somalia, Adado’daki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Nisan 2022, 30 Nisan 2022, [url](#)

¹³³¹ CCCM Cluster Somalia, Abudwak’taki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Nisan 2022, 30 Nisan 2022, [url](#)

¹³³² REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Galgudud bölgesi, Mart 2022 [url](#), s. 4; 8; 12

¹³³³ HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 15, dipnot 65; UNOCHA, Drought Response And Famine Prevention Plan Somalia, 24 Haziran 2022, [url](#), s. 16

¹³³⁴ MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

¹³³⁵ Weingärtner, L. et al., Obstacles To And Opportunities For Anticipatory Action In Somalia, SPARC, Mayıs 2022, [url](#), s. 3

aşiret grupları da mevcuttur. Mudug'un kıyı kesimlerinde Dir aşiret ailesinden küçük bir Agoon topluluğu bulunsa da Galkayo'da Dir azınlık aşiret grupları vardır.¹³³⁶

Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Mudug'un 2022 yılındaki nüfusu 1.317.403 kişi olarak listelenmiştir.¹³³⁷ UNOCHA, Mudug'un 2021 yılındaki nüfusunu 1.244.027 kişi olarak tahmin etmiştir (182.324 erkek, 171.140 kadın, 840.500 çocuk ve 50.063 yaşlı dâhil olmak üzere).¹³³⁸ UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması'na göre¹³³⁹ Mudug'un tahmini nüfusu¹³⁴⁰ 717.863 kişiydi. Bunlardan 381.493'ü kentsel alanlarda, 79.752'si kırsal alanlarda, 185.736'sı ise göçebe olarak yaşıyordu.¹³⁴¹ ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

Güney Mudug (Galmudug eyaleti)

Harita 4. Somali - Tahmini Bölge Kontrolü'ne göre 30 Kasım 2022 itibarıyla Harardhere ilçesinin en güneydoğu kesiminin yanı sıra kıyıdaki Hobyo ilçesinin güneyinde yer alan ve Harardhere kasabasını kapsayan dar bir bölgeyi Eş-Şebab'ın kontrol ettiği bildirilmiştir.¹³⁴² Daha kuzeyde, Hobyo kasabasının batısı ve kuzeybatısındaki bölgede ve Galmudug-Puntland sınırında bulunan idari merkez Galkayo'nun doğusundaki bir bölgede kontrolün karma veya belirsiz olduğu bildirilmiştir. Ayrıca Eş-Şebab'ın Ba'adweyn kasabasını kontrol ettiği,¹³⁴³ Amara¹³⁴⁴ ve

¹³³⁶ Gundel, J., görüşme, 7 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 115-116. Joakim Gundel, 30 yılı aşkın akademik deneyimin yanı sıra (Somali'de ve daha geniş Afrika Boynuzu'nda) saha deneyimine sahip bir akademisyen, yazar ve Somali aşiret uzmanıdır. Şu anda bağımsız danışman olarak çalışmaktadır.

¹³³⁷ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

¹³³⁸ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

¹³³⁹ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, "Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır". Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

¹³⁴⁰ 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#); Somali, NBS, Galmudug Raporu 2021, 23 Mayıs 2022, [url](#), s. 2

¹³⁴¹ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31

¹³⁴² Harardhere (veya Xarardheere) kasabası, Somali medyasından Ekim 2021 tarihli bir haberde Eş-Şebab'ın "kalesi", American Enterprise Institute bünyesindeki Critical Threats Project'in Eylül 2022 tarihli bir makalesinde ise "uzun zamandır Eş-Şebab'ın kaleşi" olarak tanımlanmıştır. Halbeeg, PM Roble hails Puntland and Galmudug war on Al-Shabaab, 17 Ekim 2021, [url](#); Critical Threats Project at the American Enterprise Institute, Africa File: Clan Uprising Bolsters anti-al Shabaab Offensive in Central Somalia, 15 Eylül 2022, [url](#)

¹³⁴³ Yerel medya kuruluşları, Ba'adweyn kasabasının kontrolünün Ağustos-Ekim 2021 arasında Eş-Şebab ve ulusal güvenlik güçleri arasında sürekli olarak el değiştirdiğinden bahsetmiştir. Keydmedia, Kooxda Al-Shabaab oo duullaan ku ah degaanka Wisil [Al-Shabaab attack in Wisil area], 31 Ekim 2021, [url](#); Goobjoog, Amara, Ba'adweyne towns fall back to Al-Shabaab after forces' pull out, 26 Ağustos 2021, [url](#)

¹³⁴⁴ Yerel medya kuruluşları, stratejik Amara kasabasının kontrolünün Ağustos-Ekim 2021 arasında Eş-Şebab ve ulusal güvenlik güçleri arasında sürekli olarak el değiştirdiğinden bahsetmiştir. Keydmedia, Kooxda Al-Shabaab oo duullaan ku ah degaanka Wisil [Al-Shabaab attack in Wisil area], 31 Ekim 2021, [url](#); Halbeeg, PM Roble hails Puntland and Galmudug war on Al-Shabaab, 17 Ekim 2021, [url](#); Goobjoog, Amara, Ba'adweyne towns fall back to Al-Shabaab after forces' pull out, 26 Ağustos 2021, [url](#); BBC Monitoring Africa, BBCM Africa Watchlist for 26 August, 26 Ağustos 2021

Qey'ad (veya Qeycad)¹³⁴⁵ kasabalarının ise Eş-Şebab ve ATMIS/Federal hükûmet koalisyonunun karma kontrolü altında olduğu bildirilmiştir.¹³⁴⁶ Political Geography Now tarafından 30 Haziran 2021 itibarıyla hazırlanan bir başka harita, Mudug bölgesindeki Eş-Şebab kontrolü altındaki bölgeleri benzer şekilde göstermektedir.¹³⁴⁷ Haziran 2021'de görüşülen bir Somali güvenlik uzmanı, güney Mudug bölgesinde yaşayan çeşitli aşiretlerin (ağırlıklı olarak Saad aşireti) Eş-Şebab'ın genişlemesine direndiğini fakat görünüşe göre "ezildiğini" ifade etmiştir.¹³⁴⁸

Kuzey Mudug (Puntland eyaleti)

Harita 4. Somali - Tahminî Bölge Kontrolü'ne göre 30 Kasım 2022 itibarıyla Galmudug-Puntland sınırında bulunan idari merkez Galkayo'nun doğusundaki dar bir şeritte kontrolün Eş-Şebab ve hükûmet güçleri arasında karma veya belirsiz olduğu bildirilmiştir.¹³⁴⁹ Political Geography Now tarafından 30 Haziran 2021 itibarıyla hazırlanan bir başka harita, Mudug bölgesindeki karma/belirsiz kontrol altındaki bölgeleri benzer şekilde göstermektedir.¹³⁵⁰

30 Haziran 2021 tarihine kadar Mudug'daki çeşitli aktörler ve nüfuzları hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. EASO'nun daha önceki Somali: Güvenlik Durumu raporu (Eylül 2021).

Çatışma dinamikleri

Güney Mudug (Galmudug eyaleti)

Referans döneminde Eş-Şebab ile yerel hükûmet yanlısı milisler¹³⁵¹, *Danab*¹³⁵² kuvvetleri ve *Darwish*¹³⁵³ kuvvetleri¹³⁵⁴dâhil olmak üzere Somali güvenlik güçleri arasında çatışmalar meydana gelmiş, bazı bölgelerde kontrolün (bazen sürekli olarak) el değiştirmesine yol

¹³⁴⁵ Keydmedia, ulusal güvenlik güçleri Ekim 2021 başlarında Qey'ad kasabasını boşalttıktan sonra Eş-Şebab kuvvetlerinin Ekim 2021 sonunda kasaba çevresindeki bölgeyi istila ettiğini bildirmiştir. Keydmedia, Kooxda Al-Shabaab oo duullaan ku ah degaanka Wisil [Al-Shabaab attack in Wisil area], 31 Ekim 2021, [url](#)

¹³⁴⁶ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹³⁴⁷ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹³⁴⁸ Somali güvenlik uzmanı I, görüşme, 20 ve 27 Haziran 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 116 Uzman I, Somali'de kapsamlı ulusal ve uluslararası danışmanlık deneyimine sahip önde gelen Somali güvenlik ve istihbarat uzmanıdır.

¹³⁴⁹ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak; PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹³⁵⁰ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹³⁵¹ SD, Al-Shabaab burns down civilian houses in Mudug region, 30 Mart 2022, [url](#)

¹³⁵² Somali *Danab* ("Yıldırım") Tugayı, Somali'nin "en profesyonel savaş gücü" olarak görülen ABD destekli Özel Operasyon kuvvetleridir. Pulitzer Center, The Danab Brigade: Somalia's Elite, US-Sponsored Special Ops Force, 11 Ağustos 2020, [url](#)

¹³⁵³ Federal Polis Kuvvetleri'nin bir parçasını oluşturan Galmudug Derviş Kuvvetleri, Avrupa Birliği Eğitim Misyonu (EUTM Somalia) veya Afrika Birliği Somali Misyonu (AMISOM) dâhil olmak üzere uluslararası aktörler tarafından eğitilmekte ve desteklenmektedir. SJS, Galmudug's Darwish forces raid independent local media station, beat and detain journalist in Abudwak, 2 Şubat 2022, [url](#)

¹³⁵⁴ Radio Risaala, Ciidanka DANAB oo degaano kala wareegay Al-Shabaab [DANAB forces have taken over areas from Al-Shabaab], 19 Nisan 2022, [url](#); SD, Galmudug forces kill Al-Shabaab members in planned operation, 10 Nisan 2022, [url](#); BBC Monitoring Africa, BBCM Africa Watchlist for 3 August, 3 Ağustos 2021

açmıştır.¹³⁵⁵ Referans döneminde güney Mudug'ta su kaynakları konusundaki anlaşmazlıklar nedeniyle patlak verdiği ve iddialara göre iklimin etkilerini kendi çıkarı için kullanan Eş-Şebab'ın şiddetlendirdiği söylenen aşiret rekabetleri bildirilmiştir.¹³⁵⁶

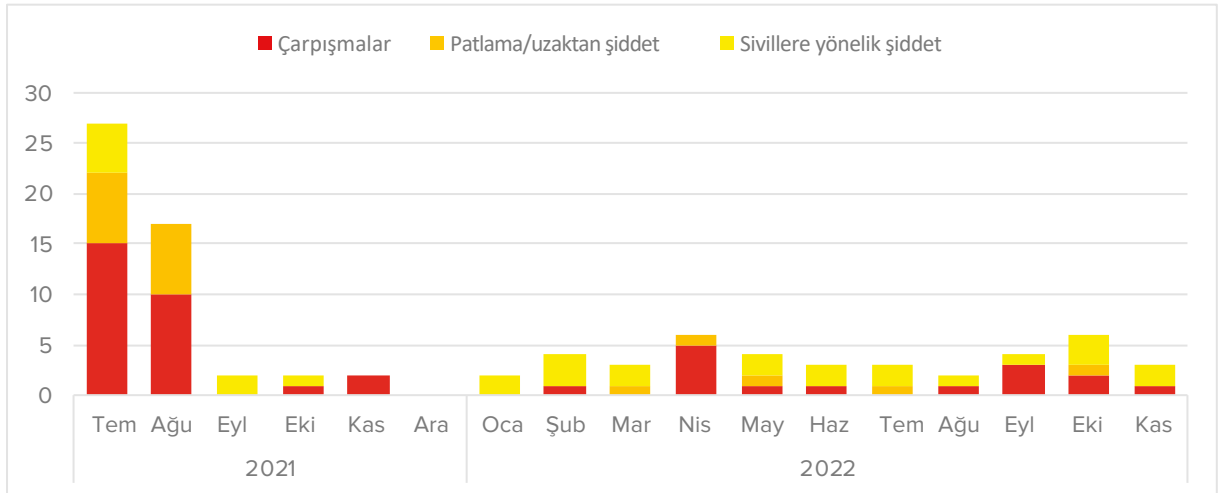
Kuzey Mudug (Puntland eyaleti)

Heritage Institute for Policy Studies'in (HIPS) 2021 Faaliyet Raporu'na göre kuzey Mudug "aşiretler arası şiddetten payına düşeni yaşamıştır".¹³⁵⁷ Temmuz 2021'de bir yerel çatışma uzmanı tarafından belirtildiği gibi Mudug'un kuzeyi Hawiye/Habr Gedir ile Darood/Majeerteen ve Darood/Laylkase arasında uzun zamandır devam eden ve sık sık kırsal bölgelerden Galkayo'ya taşan anlaşmazlıklardan etkilenmektedir.¹³⁵⁸

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

Güvenlik olayları (çarşımlar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıt

Referans döneminde Mudug ilçesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 358 zayıtla sonuçlanan 90 güvenlik olayı bildirilmiştir (Şekil 34).¹³⁵⁹

Şekil 34. Mudug - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre.¹³⁶⁰

¹³⁵⁵ Radio Risaala, Ciidanka DANAB oo degaano kala wareegay Al-Shabaab [DANAB forces have taken over areas from Al-Shabaab], 19 Nisan 2022, [url](#); Keydmedia, Kooxda Al-Shabaab oo duullaan ku ah degaanka Wisil [Al-Shabaab attack in Wisil area], 31 Ekim 2021, [url](#); Goobjoog, Amara, Ba'adweyne towns fall back to Al-Shabaab after forces' pull out, 26 Ağustos 2021, [url](#); BBC Monitoring Africa, BBCM Africa Watchlist for 26 August, 26 Ağustos 2021

¹³⁵⁶ Bareedo Platform, How Rural Communities In Galmudug And Puntland Are Going To Overcome Water-Based Conflicts, 16 Nisan 2022, [url](#)

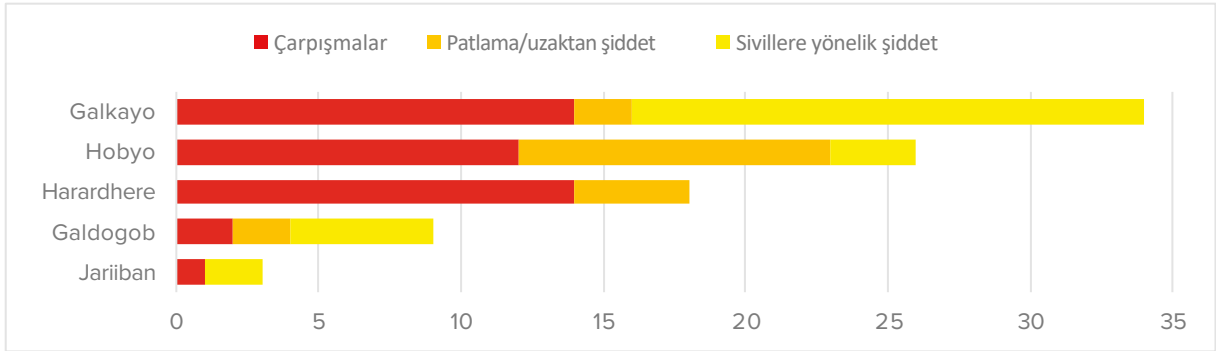
¹³⁵⁷ HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 20

¹³⁵⁸ Yerel çatışma uzmanı VI, görüşme, 22 Temmuz July 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 117 Uzman VI, Somalili ve Garove merkezli bir yerel aşiret çatışmaları uzmanıdır. Çatışmanın önlenmesi ve analizinde uzun süreli deneyime sahiptir. Ulusal ve uluslararası örgütler için danışman olarak çalışmaktadır.

¹³⁵⁹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹³⁶⁰ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

İlçe düzeyinde bakılacak olursa Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında en çok güvenlik olayı Galkayo'ya (34 olay) kaydedilmiş, onu Hobyo (26 olay) takip etmiştir (Şekil 35).¹³⁶¹

Şekil 35. Mudug - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre.¹³⁶²

ACLED, referans döneminde Eş-Şebab'ın ("Actor1" veya "Actor2" koduyla)¹³⁶³ Mudug idari bölgesinde 45 güvenlik olayına müdahil olduğunu (27 olay "çarpışma", 15 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 3 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır) ve 305 zayıya yol açtığını bildirmiştir. Askerî kuvvetler ve polis kuvvetleri dâhil olmak üzere Somali güvenlik güçlerinin ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) 46 güvenlik olayına karıştığı (32 olay "çarpışma", 9 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 5 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır) ve 282 zayıya yol açtığını bildirilmiştir.¹³⁶⁴

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıat (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen [Tablo 12](#) Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasında Galgudud bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahmini zayıat sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayrım yapılmaksızın):

Mudug	Olay sayısı	Tahmini zayıat
Çarpışmalar	43	236
Patlamalar/Uzaktan şiddet	19	82
Sivillere yönelik şiddet	28	40
Toplam	90	358

Tablo 12. Mudug - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıatların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.¹³⁶⁵

¹³⁶¹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹³⁶² Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹³⁶³ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹³⁶⁴ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹³⁶⁵ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Galgudud'da kaydedilen 358 zayıatın çoğu (152 zayıat) Hobyo ilçesinde bildirilmiş; bu ilçeyi Harardhere (151 zayıat), Galkayo (35 zayıat), Galdogob (15 zayıat) ve Jariiban (5 zayıat) takip etmiştir. ACLED tarafından “sivilere yönelik şiddet” olarak kodlanan olaylara odaklanıldığında toplam 40 zayıatla sonuçlanan 28 olayın çoğu Galkayo'da (18 olay ve 20 zayıat) bildirilmiş, bu ilçeyi Galdogob (5 olay ve 11 zayıat) takip etmiştir.¹³⁶⁶

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları¹³⁶⁷

13 Eylül 2022'de Galkayo kasabasını Dagaari bölgesine (Galkayo ilçesi) bağlayan yol üzerinde Somali *Danab* kuvvetlerinin ateş açmasıyla siviller ölmüş ve yaralanmıştır.¹³⁶⁸

20 Temmuz 2022'de Galdogob ilçesindeki bir mayın patlaması sivilleri taşıyan bir arabaya isabet etmiş, sürücü ölmüş, diğerleri ise yaralanmıştır.¹³⁶⁹

26 Mart 2022'de Eş-Şenan militanlarının Barag Isse bölgesinde (Hobyo ilçesi) yedi çobanı ve hayvanlarını kaçırdığı bildirilmiştir.¹³⁷⁰

Temmuz ve Ağustos 2021'de Ba'adweyn civarında (Hobyo ilçesi) iki mayın patlaması kaydedilmiştir: 9 Temmuz 2021'de Ba'adweyn köyünün dışında meydana gelen bir mayın patlaması bir toplu taşıma aracını tahrip ederek en az iki sivilin ölümüne ve birçok sivilin de yaralanmasına neden olmuştur.¹³⁷¹ 10 Ağustos 2021'de Amara'da bir tuk-tuk mayına çarpmış, en az yedi kişi ölmüş ve (aralarında kadın ve çocukların da bulunduğu) birçok kişi yaralanmıştır.¹³⁷²

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN'ye göre Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Mudug bölgesinde 16.513 kişi, çatışma veya güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilmiştir.¹³⁷³ Ayrıca bu grubun

¹³⁶⁶ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹³⁶⁷ Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca Ken Menkhaus'a göre Somali'de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

¹³⁶⁸ Caasimada, Ciidamada Danab oo xalay 'dhimasho iyo dhaawac ka geystay' Gaalkacyo [Danab forces last night 'caused death and injury' to Gaalkacyo], 13 Eylül 2022, [url](#); Radio Risaala, Dhimasho iyo dhaawac ka dhashay rasaas ay fureen Ciidamo katirsan DANAB [Death and injury caused by firing by DANAB troops], 13 Eylül 2022, [url](#)

¹³⁶⁹ Radio Dalsan, Gaari Ay Saarnaayeen Dad Shacab Ah Oo Miino Kula Qaraxday Degaan Ka Tirsan Mudug [A Car Carrying Civilians Exploded With A Mine In An Area Of Mudug], 20 Temmuz 2022, [url](#)

¹³⁷⁰ Horseed Media, Al-Shabaab oo dad xoolo dhaqato ah ka afduubtay gobolka Mudug [Al-Shabaab abducted herdsmen from Mudug region], 26 Mart 2022, [url](#); Radio Risaala, Shabaab oo la sheegay in xoolo iyo dadkii watay ay afduubteen [It is said that Al-Shabaab abducted animals and the people who drove them], 26 Mart 2022, [url](#)

¹³⁷¹ Radio Risaala, Gaari ay saarnaayeen Shacab oo miino kula qaraxday Mudug [A car carrying Shaacab exploded with a mine in Mudug], 9 Temmuz 2021, [url](#); BBC Monitoring Africa, Somali Radio Kulmiye haber programı özeti (9 Temmuz 2021, GMT 17.00), 12 Temmuz 2021

¹³⁷² BBC Monitoring Africa, Somali Radio Kulmiye haber programı özeti (10 Ağustos 2021, GMT 17.00), 13 Ağustos 2021

¹³⁷³ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

%76'sı (veya 12.613 kişi) idari bölge içerisinde yer değiştirirken 3.900 kişi Bari, Benadir ve Galgudud'a göç etmiştir. Aynı dönemde çatışma ve güvensizlik nedeniyle 20 kişi de Galgudud ve Hiran'dan Mudug'a gelmiştir. Raporlama döneminde bu tür yerinden edilme durumlarından en çok Galkayo ve Hobyo ilçeleri etkilenmiş, 10.433 kişi Galkayo'ya gelmiş ve 9.672 kişi Hobyo'dan ayrılmıştır (ilçe içindeki hareketler dâhil).¹³⁷⁴

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler

UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021 arasında Mudug bölgesinde, tümü Galkayo ilçesinde olmak üzere¹³⁷⁵ insani yardıma erişimle ilgili 4 olay belgelendirmiştir.¹³⁷⁶ Ocak-Mart 2022 arasında ise Galkayo ve Galdogob ilçelerinde ikişer tane olmak üzere bu tür 4 olay belgelendirilmiştir¹³⁷⁷. Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Kasım 2022 arasındaki dönemde bu konuda veri bulunmamaktadır.

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre¹³⁷⁸ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Mudug bölgesinde (90'ı Galkayo ilçesinde ve 156'sı Galdogob ilçesinde olmak üzere)¹³⁷⁹ zorla tahliye edilen 246 kişi kaydedilmiştir.¹³⁸⁰ Global CCCM tarafından Ağustos 2022'de ÜYEK sahalılarının doğrulanması için yürütülen ortak çalışmalar, Galkayo'nun güneyindeki doğrulanmış 74 ÜYEK sahasının %30'unda tahliye riskinin azami ve yüksek olarak sınıflandırıldığını,¹³⁸¹ Hobyo'daki doğrulanmış 2 ÜYEK sahasının ise hiçbirinde (%0) tahliye riskinin yüksek olarak sınıflandırılmadığını ortaya koymuştur¹³⁸². Mart 2022'de ÜYEK sahalılarının doğrulanması için yürütülen bir başka çalışmada Galdogob ilçesindeki doğrulanmış 7 ÜYEK sahasının hiçbirinde (%0) tahliye riskinin yüksek olarak sınıflandırılmadığı bildirilmiştir.¹³⁸³

Mart 2022'de Eş-Şebab militanlarının Adale ilçesindeki evleri ateşe verdiği ve evlerde yaşayanları yerlerinden ettiği bildirilmiştir.¹³⁸⁴ Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri (BMGK), 6 Kasım 2021 ve 31 Ocak 2022 arasındaki dönem için Dagaari köyünde (Galkayo ilçesi) anlaşmazlıklarla bağlantılı olarak yaşanan ve UNSOM tarafından doğrulanan bir tecavüz olayından söz etmiştir.¹³⁸⁵

¹³⁷⁴ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹³⁷⁵ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1

¹³⁷⁶ Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: “etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme”, “ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme” ve “erişimi engelleyen silahlı çatışmalar”. UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1

¹³⁷⁷ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#), s. 1

¹³⁷⁸ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹³⁷⁹ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

¹³⁸⁰ NRC, “zorla tahliyeler” ifadesini “insanların yaşadıkları evlerden ve/veya topraklardan kendi istekleri dışında ve herhangi bir yasal ya da diğer türde koruma sağlamaksızın çıkarılması” olarak tanımlamaktadır. NRC, An Unnecessary Burden: Forced Evictions and Covid-19, 1 Temmuz 2020, [url](#), s. 1

¹³⁸¹ CCCM Cluster Somalia, Güney Galkayo'daki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Ağustos 2022, 28 Ağustos 2022, [url](#)

¹³⁸² CCCM Cluster Somalia, Hobyo'daki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Ağustos 2022, 28 Ağustos 2022, [url](#)

¹³⁸³ CCCM Cluster Somalia, Galdogob'daki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları – Mart 2022, 29 Mart 2022, [url](#)

¹³⁸⁴ SD, Al-Shabaab burns down civilian houses in Mudug region, 30 Mart 2022, [url](#)

¹³⁸⁵ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 62

2.5.3. Galmudug – Kontrol noktaları ve yol güvenliği

Uluslararası bir uzmanın verdiği bilgilere göre Galmudug'da aşağıdaki ana koridorlar tespit edilmiştir:

- **Guriel-Dusamareb-Adado-Galkayo.** Tamamen Eş-Şebab tarafından kontrol edilen bölgeler dışında, Galmudug'un kuzeyinde, Guriel'den Galkayo'ya kadarki yolların durumu "nispeten iyidir". Bu yollar üzerinde Eş-Şebab'dan ziyade örneğin Ehl-i Sünnet ve'l Cemaat (ESVC) unsurlarının varlığı gibi siyasi sorunlar ve aşiret sorunları dâhil olmak üzere birçok aşiret arasındaki karmaşık siyasi gerilimler nedeniyle erişim zorluğu yaşanmaktadır. ATMIS/AMISOM varlığıyla ilgili olarak ise Galmudug'daki Dusamareb'de küçük bir AMISOM bölgesi mevcuttur.
- **Galkayo-Hobyo.** Wisil bölgesinde Eş-Şebab etkisini azaltan son askerî operasyonlar sayesinde Galkayo'dan güneye, Hobyo'ya giden yoldaki durum kısmen iyileşmiştir. Hirshabelle'de olduğu gibi bölgedeki operasyonların sürekli niteliği nedeniyle son zamanlardaki hükûmet kazanımlarının uzun vadede ne kadar sürdürülebilir olduğu belirsizdir.¹³⁸⁶

19 Eylül 2022'de isyancı bölge birlikleri, Galkayo'daki belediye dairelerinin farklı aşiretler arasında dağıtılmasına ilişkin anlaşmazlıklar nedeniyle Galkayo ile Mogadişu arasındaki ana yolun yanı sıra stratejik sahil kasabası Hobyo'ya giden yolu kapatmıştır.¹³⁸⁷

Nisan 2022'de Somali hükûmet güçleri ve paramiliter birliklerinin Mataban ve Guriel kasabaları arasındaki ana yol üzerinde yer alan yasa dışı güvenlik kontrol noktalarında büyük çaplı bir operasyon yürüttüğü bildirilmiştir.¹³⁸⁸ Yine Nisan 2022'de Dusamareb ilçesinin güneyinde Somali hükûmetinin özel kuvvetleri tarafından¹³⁸⁹ ve Mudug bölgesinin güneyindeki birçok yerde bölgesel paramiliter birlikler tarafından¹³⁹⁰ Eş-Şebab kontrol noktalarının temizlendiği bildirilmiştir. Ocak 2022'de bölgesel paramiliter birliklerin desteklediği hükûmet güvenlik güçlerinin güney Galgudud bölgesindeki Eş-Şebab kontrol noktalarını ele geçirdiği bildirilmiştir.¹³⁹¹ Referans döneminde bildirilenlere göre Galmudug eyaletindeki kontrol noktaları protestocu milisler,¹³⁹² protestocu askerler,¹³⁹³ aşiret üyeleri¹³⁹⁴ veya aşiret milislerinin eline geçmiştir.¹³⁹⁵

¹³⁸⁶ Uluslararası uzman, e-posta, 11 Aralık 2022

¹³⁸⁷ SG, Mutinous troops close roads in central Somalia's Galkayo town, 19 Eylül 2022, [url](#)

¹³⁸⁸ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Risala haber programı özeti (12 Nisan 2022, GMT 16.00), 15 Nisan 2022

¹³⁸⁹ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Risala haber programı özeti (19 Nisan 2022, GMT 16.00), 22 Nisan 2022

¹³⁹⁰ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Mogadishu haber programı özeti (15 Nisan 2022, GMT 17.00), 19 Nisan 2022

¹³⁹¹ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Kulmiye haber programı özeti (26 Ocak 2022, GMT 17.00), 2 Şubat 2022

¹³⁹² BBC Monitoring Africa, Somali Radio Risala haber programı özeti (23 Haziran 2022, GMT 16.00), 29 Haziran 2022

¹³⁹³ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Kulmiye haber programı özeti (28 Eylül 2021, GMT 17.00), 29 Eylül 2021

¹³⁹⁴ BBC Monitoring Africa, Somali Universal TV haber programı özeti (27 Eylül 2022, GMT 17.00), 28 Eylül 2022

¹³⁹⁵ BBC Monitoring Africa, Somali Radio Simba haber programı özeti (28 Eylül 2022, GMT 10.00), 27 Ekim 2022

2.6. Puntland

2.6.1. Nugal

(a) Genel Bilgiler

Nugal bölgesinin Bari, Sul ve Mudug bölgeleriyle iç sınırları, Etiyopya ile uluslararası sınırı ve Hint Okyanusu'na kıyısı vardır. Üç ilçeden oluşmaktadır: Garove, Burtinle ve Eyl. Bölgenin idari merkezi Garove'dir.¹³⁹⁶

Temmuz 2021'de görüşülen Somali aşiret uzmanı Joakim Gundel'e göre Nugal bölgesinde yaşayan başlıca aşiretler, her ikisi de Darood-Harti grubuna mensup olan Omar Mahmud ve Issa Mahmud'dur. Omar Mahmud aşireti Nugal'ın güney kesimine hâkimken Issa Mahmud aşiretinin üyeleri Garove'de, çevresindeki ve kuzeyindeki bölgede, Nugal'ın merkezinde ve kıyıdaki Eyl'de yaşamaktadır. Ancak aşiret bölgeleri arasındaki sınır değişken olarak tanımlanmaktadır. Eyl şehri yakınlarında is daha küçük Awrtable aşireti bulunmaktadır.¹³⁹⁷ Garove ile ilgili daha fazla bilgi için bkz. [Somali Hakkında EASO COI Raporu: Temel sosyo-ekonomik göstergeler \(Eylül 2021\)](#), Garove konulu bölüm.¹³⁹⁸

Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Nugal'ın 2022 yılındaki nüfusu 572.139 kişi olarak listelenmiştir.¹³⁹⁹ UNOCHA, Nugal'ın 2021 yılındaki nüfusunu 534.574 kişi olarak tahmin etmiştir (91.611 erkek, 87.990 kadın, 329.363 çocuk ve 25.610 yaşlı dâhil olmak üzere).¹⁴⁰⁰ UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması'na göre¹⁴⁰¹ Nugal'ın tahminî nüfusu¹⁴⁰² 392.698 kişiydi. Bunlardan 138.929'u kentsel alanlarda, 31.047'si kırsal alanlarda, 213.227'si ise göçebe olarak yaşıyordu.¹⁴⁰³ ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

[Harita 4.Somali - Tahminî Bölge Kontrolü](#), 30 Kasım 2022 itibarıyla Nugal bölgesinde Eş-Şebab varlığı göstermemektedir. Haritaya göre Eyl ve Garove kasabaları dâhil olmak üzere bölgeyi Puntland'ın özerk kuvvetleri kontrol ediyordu.¹⁴⁰⁴

¹³⁹⁶ MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

¹³⁹⁷ Gundel, J., görüşme, 7 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 122-123

¹³⁹⁸ EASO, Somali Hakkında Menşe Ülke Bilgisi Raporu: Temel sosyo-ekonomik göstergeler, Eylül 2021, [url](#)

¹³⁹⁹ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

¹⁴⁰⁰ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

¹⁴⁰¹ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, "Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır". Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

¹⁴⁰² 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#)

¹⁴⁰³ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31

¹⁴⁰⁴ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

Ancak Eylül 2022’de Nugal bölgesinin polis şefi General Hussein Ali Mohamud, Garove dâhil olmak üzere birçok şehirde planlanan Eş-Şebab saldırılarına karşı uyarıda bulunmuş ve Eş-Şebab’ın Garove’deki sivilleri bünyesine katmaya çalıştığını eklemiştir.¹⁴⁰⁵ Aynı ay içinde Eş-Şebab’ın kuzeydeki Bari ve Sanag bölgelerinin dağlarına girmesini engellemek amacıyla Mudug ve Nugal’ın kıyı bölgelerinde yeni Puntland ordusu (Derviş) ve deniz kuvvetlerinin konuşlandırıldığı bildirilmiştir.¹⁴⁰⁶

30 Haziran 2021 tarihine kadar Nugal’daki çeşitli aktörler ve nüfuzları hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. EASO’nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

Çatışma dinamikleri

Temmuz 2021’de görüşülen Somalili bir aşiret ve adalete erişim uzmanı, Nugal bölgesinin neredeyse tamamının Issa Mahmud hâkimiyetinde olduğunu belirtmiştir.¹⁴⁰⁷ Aynı uzmana göre bölge “istikrar ve güvenlikle nitelendirilmektedir.”¹⁴⁰⁸ Başka bir uzman ise Temmuz 2021 itibarıyla süren hiç önemli aşiret çatışması olmadığını ifade etmiştir.¹⁴⁰⁹ Garove yakınlarındaki Dhulbahante ve Issa Mahmud/Majeerteen alt aşiretlerinin üyeleri arasında daha küçük gerilimler yaşanmakta, ancak bunlar genellikle aşiret büyüklerinin müdahaleleriyle çözülmektedir.¹⁴¹⁰ HIPS, faaliyet raporunda Nugal bölgesinde 2021 yılında aşiretler arası şiddet olayları yaşandığını ifade etmiştir.¹⁴¹¹

Ocak 2022’nin başlarında Nugal ve Sul bölgelerindeki Saah-Maygaag ve Sanga Jabiye’de aşiret milisleri arasında çatışmalar olduğu bildirilmiştir. 6 ila 20 kişinin¹⁴¹² öldürüldüğü, birçok kişinin da yaralandığı söylenmiştir.¹⁴¹³ Uzun süredir devam eden anlaşmazlık Aralık 2021’de yeniden patlak vermiş¹⁴¹⁴, aşiret büyükleri ve hükûmet yetkililerinin katıldığı iki aylık bir

¹⁴⁰⁵ Hiiraan Online, Puntland police issues public warning of Al Shabaab attacks, 11 Eylül 2022, [url](#)

¹⁴⁰⁶ Puntland Times, DEG-DEG: Puntland oo ciidammo ku daabushay xeebaha gobalka Mudug & heegan culus [URGENT: Puntland has deployed troops on the coast of Mudug region & heavy alert], 25 Eylül 2022, [url](#)

¹⁴⁰⁷ Aşiret ve adalete erişim uzmanı VII, görüşme, 26 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 123 Uzman VII, Somalili bir aşiret ve adalete erişim uzmanıdır. Somali merkezli bir akademisyen ve toplum geliştirme uygulayıcısıdır.

¹⁴⁰⁸ Aşiret ve adalete erişim uzmanı VII, görüşme, 26 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 123

¹⁴⁰⁹ Yerel çatışma uzmanı VI, görüşme, 22 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 123

¹⁴¹⁰ Aşiret ve adalete erişim uzmanı VII, görüşme, 26 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 123

¹⁴¹¹ HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 20

¹⁴¹² BBC News Somali, Dagaalka Saax-maygaag: Wax ka ogow dagaalka Sool iyo Nugaal ee lagu dilay dad ka badan 20 qof iyo waxa la isku hayo [Battle of Saah-Migaag: Learn more about the Sool and Nugal war that killed more than 20 people and the conflict], 3 Ocak 2022, [url](#)

¹⁴¹³ Radio Risaala, Faah-faahin ka soo baxaysa dagaal beeled ka socda goballada Nugaal iyo Sool [Details emerging from a tribal war in Nugal and Sool regions], 2 Ocak 2022, [url](#); Radio Risaala, Dagaal geystay dhimasho & dhaawac oo ka dhacay Gobolka Nugaal [A war that caused death and injury in Nugal Region], 2 Ocak 2022, [url](#); Qaranimo, Faah-faahin ka soo baxaysa dagaal beeled ka socda goballada Nugaal iyo Sool [Details emerging from a tribal war in Nugal and Sool regions], 2 Ocak 2022, [url](#); SG, Somaliland President Holds Talks With Puntland Leader Over Deadly Clashes On Border Area, 3 Ocak 2022, [url](#)

¹⁴¹⁴ Hussein, A. M., The mediation of clan conflict in Saah-Maygaag and Sange-jebiye concludes with peace agreement, 10 Nisan 2022, [url](#)

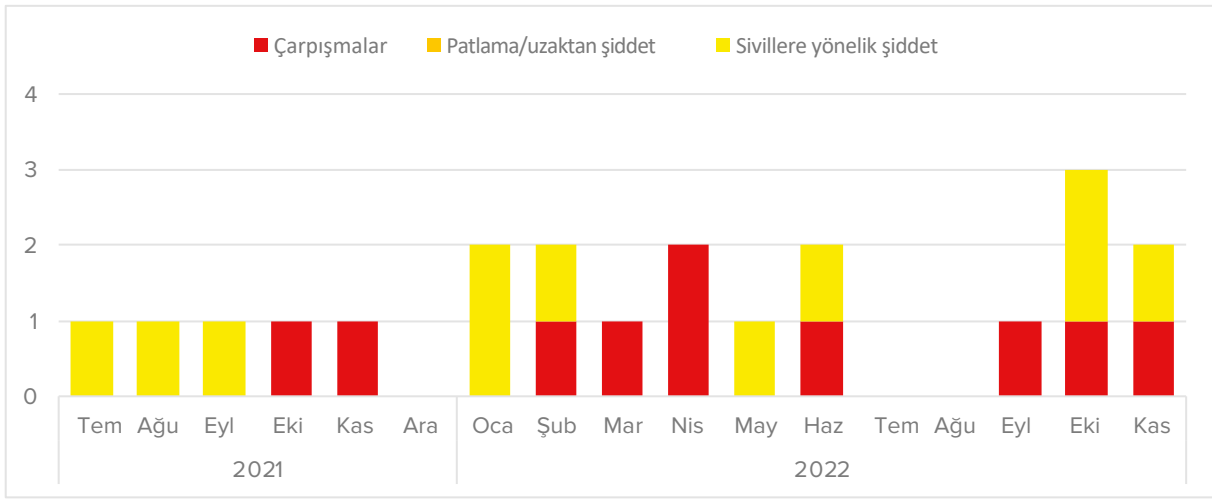
arabuluculuk sürecinin ardından Nisan 2022’de çözülmüştür.¹⁴¹⁵ Ancak Sul bölgesinden aşiret büyüklerinin, süreçte yer alan barış komitesinin kararını kabul etmediği bildirilmiştir.¹⁴¹⁶

30 Haziran 2021 tarihine kadar aşiret anlaşmazlıkları ve çatışmalar hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. EASO’nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

Güvenlik olayları (çarşımlar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıat

ACLED, referans döneminde Nugal bölgesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 11 zayıatla sonuçlanan 21 güvenlik olayı bildirmiştir (Şekil 36).¹⁴¹⁷

Şekil 36. Nugal - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre.¹⁴¹⁸

Eyl ve Burtinle ilçelerinde bildirilen iki olay haricinde Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasındaki tüm güvenlik olayları Garove ilçesinde meydana gelmiştir (Şekil 37).¹⁴¹⁹

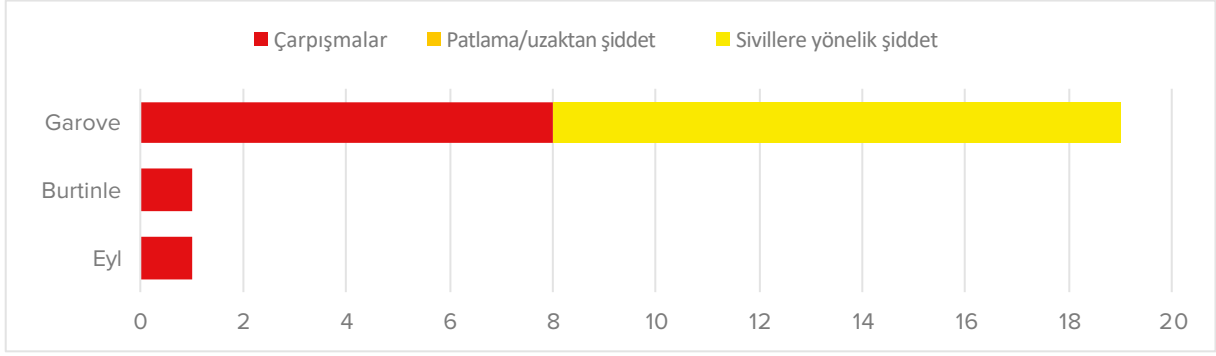
¹⁴¹⁵ Horseed Media, Munaasabadda gunaanadka nabadeynta Collaadii Saax-maygaag iyo Sangajabiye [The conclusion of the peace process between Saah-maygaag and Sangajabiye], 7 Nisan 2022, [url](#); Hussein, A. M., The mediation of clan conflict in Saah-Maygaag and Sange-jebiye concludes with peace agreement, 10 Nisan 2022, [url](#)

¹⁴¹⁶ Puntland Post, Odayaasha degmada Boocame "Xuduudka Gobolka Sool waa Birta Dheer iyo Rabaable" [Elders of Boocame district "The border of Sool region is long and flexible"], 8 Nisan 2022, [url](#)

¹⁴¹⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁴¹⁸ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁴¹⁹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 37. Nugal - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre.¹⁴²⁰

ACLED, referans döneminde Puntland askerî ve polis kuvvetleri dâhil olmak üzere Somali güvenlik güçlerinin (“Actor1” veya “Actor2” koduyla)¹⁴²¹ 14 güvenlik olayına müdahil olduğunu (tüm olaylar “çarpışma” olarak kodlanmıştır) ve 6 zayıata yol açtığını, çeşitli aşiret milisleri veya kimliği belirsiz silahlı grupların ise (“Actor1” veya “Actor2” koduyla) 13 güvenlik olayına müdahil olduğunu, 8 olayın “çarpışma” (4 zayıat) ve 5 olayın “sivillere yönelik şiddet” (3 zayıat) olarak kodlandığını bildirmiştir.¹⁴²²

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıat (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen [Tablo 13](#) Temmuz 2021 - Eylül 2022 sonu arasında Nugal bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahminî zayıat sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Nugal	Olay sayısı	Tahminî zayıat
Çarpışmalar	10	5
Patlamalar/Uzaktan şiddet	0	0
Sivillere yönelik şiddet	11	6
Toplam	21	11

Tablo 13. Nugal - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıatların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.¹⁴²³

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Nugal’da kaydedilen 11 zayıatın (Burtinle’de kaydedilen 1’i hariç) hepsi Garove ilçesinde bildirilmiştir. ACLED tarafından “sivillere

¹⁴²⁰ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁴²¹ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁴²² Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁴²³ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

yönelik şiddet” olarak kodlanan olaylara odaklanıldığında toplam 6 zayıyla sonuçlanan 11 olayın hepsi Garove ilçesinde bildirilmiştir.¹⁴²⁴

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları¹⁴²⁵

Nisan 2022’de silahlı bir grup, belediye başkanı ve ilçe vekili seçimleri için hazırlıkların devam ettiği Eyl ilçe lisesine saldırmıştır. Bir kişinin yaralandığı bildirilmiştir.¹⁴²⁶

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN’ye göre Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Nugal bölgesinde (tümü Garove ilçesinden olmak üzere) 552 kişi, çatışma veya güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilmiştir.¹⁴²⁷ Bu grubun %67’si (veya 369 kişi) idari bölge içerisinde yer değiştirirken kalan %33’ü (183 kişi) Bay ve Sul bölgelerine göç etmiştir. Başka bölgelerde yerinden edilerek Nugal’a gelen kişi olmamıştır. Referans döneminde bu tür yerinden edilme durumlarından en çok Burtinle ilçesi etkilenmiş, gelen 369 kişi kaydedilmiştir.¹⁴²⁸

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler (ör. altyapı hasarı, tahliyeler)

UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021 ve Ocak-Mart 2022 arasında¹⁴²⁹ Nugal bölgesinde insani yardıma erişimle ilgili olay belgelendirmemiştir.¹⁴³⁰ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Ekim 2022 arasındaki dönemde veri bulunmamaktadır.

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre¹⁴³¹ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Nugal bölgesinde (tümü Garove kasabasında olmak üzere)¹⁴³² zorla tahliye edilen 7.295 kişi kaydedilmiştir.¹⁴³³

¹⁴²⁴ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁴²⁵ Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca, Somali’de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

¹⁴²⁶ Radio Dalsan, Weerar khasaaro dhaliyay oo lagu qaaday goob loo diyaariyay doorashada duqa iyo ku-xigeenka degmada Eyl [An attack that caused casualties in a place prepared for the election of the mayor and deputy of Eyl district], 14 Nisan 2022, [url](#)

¹⁴²⁷ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁴²⁸ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁴²⁹ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#); UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#)

¹⁴³⁰ Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: “etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme”, “ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme” ve “erişimi engelleyen silahlı çatışmalar”. UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

¹⁴³¹ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁴³² NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

¹⁴³³ NRC, “zorla tahliyeler” ifadesini “insanların yaşadıkları evlerden ve/veya topraklardan kendi istekleri dışında ve herhangi bir yasal ya da diğer türde koruma sağlamaksızın çıkarılması” olarak tanımlamaktadır. NRC, An Unnecessary Burden: Forced Evictions and Covid-19, 1 Temmuz 2020, [url](#), s. 1

Global CCCM tarafından Mart ve Mayıs 2022’de ÜYEK sahalarının doğrulanması için yürütülen ortak çalışmalar, Burtinle’deki doğrulanmış 4 ÜYEK sahasının hiçbirinde tahliye riskinin azami ya da yüksek olarak sınıflandırılmadığı,¹⁴³⁴ Garove’deki doğrulanmış 26 ÜYEK sahasının ise %36’sında tahliye riskinin azami ve %0’ında yüksek olarak sınıflandırıldığını ortaya koymuştur.¹⁴³⁵ Ocak 2022’de yürütülen bir doğrulama çalışmasında ise Garove’deki doğrulanmış 25 ÜYEK sahasının %64’ünde tahliye riski azami ve %20’sinde yüksek olarak sınıflandırılmıştır.¹⁴³⁶ REACH ve CCCM Cluster tarafından Kasım ve Aralık 2021’de yürütülen DSD, “[önemli haber kaynaklarının] zorla tahliye riskini çok yüksek olarak algıladıklarını bildirdiği çalışma sahalarının oranının” Garove’de %50 olduğunu göstermiştir.¹⁴³⁷

BMGK, 6 Kasım 2021 ve 31 Ocak 2022 arasındaki dönem için Garove ilçesinde anlaşmazlıklarla bağlantılı olarak yaşanan ve UNSOM tarafından doğrulanan bir tecavüz olayından söz etmiştir.¹⁴³⁸

2.6.2. Bari

(a) Genel Bilgiler

Bari bölgesi; Sanag, Sul ve Nugal bölgeleriyle sınırlara sahiptir. Ayrıca Hint Okyanusu ve Aden Körfezi’ne kıyısı vardır. Altı ilçeden oluşmaktadır: Caluula, Qandala, Bosaso, Qardho, Bandarbeyla ve Iskushuban. Bölgenin idari merkezi Bosaso’dur.¹⁴³⁹ Bosaso şehri, Digil-Mirifle aşiret grubunun üyeleri başta olmak üzere çok sayıda ÜYEK almaktadır ve önemli bir göç limanıdır.¹⁴⁴⁰ Yemen’e “Doğu Rotası”nı kullanan göçmenlerin çoğu Bosaso’dan çıkarak Aden Körfezi’ni geçmektedir.¹⁴⁴¹

Joakim Gundel’e göre Majeerteen aşiretinin Osman Mahmud alt aşireti bölgedeki hâkim aşirettir. Ali Suleman aşiretinin de bölgeyle siyasi bağlantıları vardır. Ali Jibrail, Dashishe ve Kaptanle gibi daha küçük alt aşiretler Bosaso’nun güney ve güneydoğu kesimlerinde yaşamaktadır.¹⁴⁴²

Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Bari’nin 2022 yılındaki nüfusu 1.102.760 kişi olarak listelenmiştir.¹⁴⁴³ UNOCHA, Bari’nin 2021 yılındaki nüfusunu 1.042.587 kişi olarak tahmin etmiştir (168.808 erkek, 174.960 kadın, 654.169 çocuk ve 44.650 yaşlı dâhil olmak üzere).¹⁴⁴⁴

¹⁴³⁴ CCCM Cluster Somalia, Burtinle’deki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları - Mart 2022, 29 Mart 2022, [url](#)

¹⁴³⁵ CCCM Cluster Somalia, Garove’deki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları - Mayıs 2022, 18 Mayıs 2022, [url](#)

¹⁴³⁶ CCCM Cluster Somalia, Garove’deki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları - Ocak 2022, 2 Şubat 2022, [url](#)

¹⁴³⁷ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Garove ilçesi, Nugaal bölgesi, Mart 2022 [url](#), s. 4

¹⁴³⁸ BMGK, Somali’deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 62

¹⁴³⁹ MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

¹⁴⁴⁰ Gundel, J., görüşme, 7 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 126

¹⁴⁴¹ IOM, In the Djibouti Desert, a Lifeline for Newly Arrived Migrants, 15 Kasım 2021, [url](#)

¹⁴⁴² Gundel, J., görüşme, 7 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 126

¹⁴⁴³ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

¹⁴⁴⁴ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması'na göre¹⁴⁴⁵ Bari'nin tahmini nüfusu¹⁴⁴⁶ 719.512 kişiydi. Bunlardan 471.785'i kentsel alanlarda, 65.483'ü kırsal alanlarda, 133.234'ü ise göçebe olarak yaşıyordu.¹⁴⁴⁷ ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

Harita 4. Somali - Tahmini Bölge Kontrolü'ne göre 30 Kasım 2022 itibarıyla Bosaso, Qandala, Caluula, Qardho ve Bandarbeyla kasabaları dâhil olmak üzere Bari bölgesini Puntland özerk kuvvetlerinin kontrol ettiği bildirilmiştir.¹⁴⁴⁸

Haziran 2021'de görüşülen Somalili bir güvenlik uzmanına göre Bosaso'nun kuzeybatısında, Aden Körfezi kıyısında yer alan bölge belli ölçüde Eş-Şebab kontrolü altında veya en azından tartışmalıydı. Bu bölge Sanag bölgesine, neredeyse Erigabo'ya kadar genişletilmişti.¹⁴⁴⁹ Yukarıda sözü edilen ve ilgili bölgede Kasım 2022 itibarıyla Eş-Şebab varlığını gösteren Political Geography Now (PolGeoNow) haritası bu durumu kanıtlamaktadır.¹⁴⁵⁰ Bu arazi şeridi Galgala ve Golis dağlarını da içine almaktadır.¹⁴⁵¹ Harita ayrıca Bosaso'nun doğusundaki bir bölgede IŞİD varlığını göstermektedir. Buna "karma, belirsiz ve/veya yerel kontrol" altındaki Balidhidin ve Timirshe kasabaları da dâhildir.¹⁴⁵² IŞİD kuvvetleri, Ağustos 2021'de Puntland kuvvetleriyle savaştıktan sonra Balidhidin kasabasını ele geçirmiştir.¹⁴⁵³ Kaynaklar, IŞİD'in bölgedeki varlığını pekiştirdiğini bildirmiştir.¹⁴⁵⁴

Kasım 2022'de Garowe Online haber sitesinin alıntılacağı kaynaklar, Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) düzinelerce askerinin Bosaso şehrine gizlice intikal ettiğini ve Puntland Deniz Polis Kuvvetleri (PDPK)¹⁴⁵⁵ üslerinde konuşlandırıldığını bildirmiştir.¹⁴⁵⁶

¹⁴⁴⁵ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, "Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır". Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

¹⁴⁴⁶ 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#)

¹⁴⁴⁷ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31

¹⁴⁴⁸ PolGeoNow, Somali Tahmini Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹⁴⁴⁹ Somali güvenlik uzmanı I, görüşme, 20 ve 27 Haziran 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 126-127

¹⁴⁵⁰ PolGeoNow, Somali Tahmini Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹⁴⁵¹ Somali Report, What is the Galgala Conflict?, 13 Nisan 2012, [url](#)

¹⁴⁵² PolGeoNow, Somali Tahmini Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹⁴⁵³ Intelligence Briefs, Islamic State Somalia Kills Ballidhidin District Commissioner, Take Over Area In Apparent Resurgence In Bari, Puntland, 20 Ağustos 2021, [url](#); Horn Observer, ISIS fighters seize town in northeastern Somalia, 19 Ağustos 2021, [url](#); Garowe Online, ISIS seizes key area in Somalia's Puntland after battle, 19 Ağustos 2021, [url](#)

¹⁴⁵⁴ Intelligence Briefs, Islamic State Somalia Kills Ballidhidin District Commissioner, Take Over Area In Apparent Resurgence In Bari, Puntland, 20 Ağustos 2021, [url](#); Garowe Online, ISIS seizes key area in Somalia's Puntland after battle, 19 Ağustos 2021, [url](#)

¹⁴⁵⁵ Puntland Deniz Polis Kuvvetleri, [Twitter], tarihsiz, [url](#)

¹⁴⁵⁶ Garowe Online, Somalia: UAE soldiers secretly land in Puntland, 8 Kasım 2022, [url](#)

Çatışma dinamikleri

Bari bölgesindeki aşiret çatışmaları genellikle kaynaklar ve araziler üzerindeki rekabetle bağlantılıdır. Temmuz 2021’de görüşülen bir aşiret uzmanı, çeşitli Majerteen alt aşiretlerinin çoğunlukla arazi sorunları veya sınırların genişlemesi için savaştığı Bari bölgesindeki aşiret anlaşmazlıklarından bahsetmiştir. Söz konusu anlaşmazlıklar Iskushuban ve Arma’da yaşanmıştır.¹⁴⁵⁷ Uzman ayrıca silah ve insan kaçakçılığı ağlarının Bari bölgesindeki çatışma unsurlarından biri olduğunu ifade etmiştir. Güvenlik güçleri zaman zaman bu ağları dağıtmaya çalışmıştır. Ancak silah ve insan kaçakçıları genellikle yerel aşiretleri tarafından korunmaktadır.¹⁴⁵⁸

Referans döneminde Bari’nin dağlık kesiminde Puntland güvenlik güçlerinin (PGG) Eş-Şebab’ı ve IŞİD’i hedef alan pek çok operasyon gerçekleştirdiği bildirilmiştir. Temmuz 2021’de¹⁴⁵⁹ ve Eylül 2021’in başlarında¹⁴⁶⁰ Cal Miskaad dağlarında, Aralık 2021’de ise Madarshoon bölgesinde¹⁴⁶¹ operasyonlar gerçekleştirildiği bildirilmiştir. Mart 2022’de¹⁴⁶² Galgala dağlarındaki Dhagha-Dhabur ve Habar-Hagogan’da,¹⁴⁶³ Haziran 2022’de Timirshe köyü yakınlarında,¹⁴⁶⁴ Temmuz 2022’de Golis’te ve Cal Miskaad dağlarında,¹⁴⁶⁵ Ekim veya Kasım 2022’de ise Galgala ve Almadow (Cal Madow) dağlarında operasyonlar bildirilmiştir.¹⁴⁶⁶

Kuzeydeki dağlık kesim Bari’den Sanag bölgesine kadar uzandığından daha fazla bilgi için bkz. bölüm [2.7.2 Sanag](#)¹⁴⁶⁷.

¹⁴⁵⁷ Aşiret ve adalet erişim uzmanı VII, görüşme, 26 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 127-128

¹⁴⁵⁸ Aşiret ve adalet erişim uzmanı VII, görüşme, 26 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 128

¹⁴⁵⁹ SG, Puntland Troops Battle ISIS Militants for Key Mountain Stronghold, 10 Temmuz 2021, [url](#); Puntland Post, Dagaal u dhexeeya Puntland iyo Daacish oo ka socda Gobolka Bari [War between Puntland and ISIS in the East Region], 9 Temmuz 2021, [url](#)

¹⁴⁶⁰ Puntland Güvenlik Güçleri [Twitter], paylaşım tarihi: 2 Eylül 2021, [url](#)

¹⁴⁶¹ Radio Risaala, Ciidamada Puntland oo howlgallo ka wada Buuraleyda Gobolka Bari [Puntland forces are conducting operations in the mountains of Bari region], 6 Aralık 2021, [url](#); Radio Risaala, Ciidamada Puntland oo howlgal xoogan ka fuliyay Buuraleyda Gobolka Bari [Puntland forces carried out a strong operation in the mountains of Bari region], 5 Aralık 2021, [url](#)

¹⁴⁶² SD, Puntland forces launched operations against Al Shabab in Galgala, 20 Mart 2022, [url](#)

¹⁴⁶³ Puntland Post, Ciidamada Puntland oo hawlgal ka fuliyay buuraha Galgala [Puntland forces carried out an operation in the Galgala mountains], 17 Mart 2022, [url](#); SG, Somalia: Puntland troops shell mountainous areas during anti-Al-Shabaab operation, 17 Mart 2022, [url](#)

¹⁴⁶⁴ Puntland Güvenlik Güçleri [Twitter], paylaşım tarihi: 24 Haziran 2022, [url](#); Horseed Media, Puntland: Ciidanka PSF oo soo qabtay xubno sare oo ka tirsan Daacish oo u dhashey dalka Itoobiya [Puntland: The PSF has captured senior Daesh members originating from Ethiopia], 24 Haziran 2022, [url](#); Garowe Online, “Ajaanib ka tirsan Daacish” oo lagu qabtay Puntland [“Foreigner belonging to Daesh” arrested in Puntland], 25 Haziran 2022, [url](#)

¹⁴⁶⁵ SD, Puntland security forces target Al Shabaab and Daesh in Bari region, 26 Temmuz 2022, [url](#)

¹⁴⁶⁶ Allsanaag.com, Ciidanka PSF Puntland oo Howlgallo Ka Sameeyey Buuraha Galgala. [The Puntland PSF forces carried out operations in the Galgala Mountains.], 4 Kasım 2022, [url](#)

¹⁴⁶⁷ Radio Somaliland, Cal Madow, tarihsiz, [url](#)

Eylül¹⁴⁶⁸ ve Ekim 2021'de¹⁴⁶⁹ Bosaso'nun yaklaşık 60 kilometre güneybatısındaki Af-Urur askerî kampına¹⁴⁷⁰ Eş-Şebab saldırıları düzenlendiği bildirilmiştir. Kasım 2021,¹⁴⁷¹ Mart 2022¹⁴⁷² ve Mayıs 2022'de¹⁴⁷³ bölgede PGG ile Eş-Şebab arasında daha çok çatışma bildirilmiştir.

Somali Cumhurbaşkanı'nın ulusal güvenlik danışmanı, Eylül 2022 sonunda Somali Ulusal Ordusu tarafından Galgala dağlarında Eş-Şebab'a ve IŞİD'e karşı yeni operasyonlar başlatıldığını ilan etmiştir.¹⁴⁷⁴

Çatışma dinamikleri, 2021'in sonlarında Bosaso'daki rakip güvenlik güçleri arasında meydana gelen olayları da kapsamaktadır. Puntland Cumhurbaşkanı Deni'nin Kasım 2021'de eski PGG liderini görevden almasının ardından¹⁴⁷⁵ Aralık 2021'de çıkan çatışmalar düzinelerce kişinin ölümüne,¹⁴⁷⁶ en az beş sivilin yaralanmasına¹⁴⁷⁷ ve binlerce sivilin yerinden edilmesine neden olmuştur.¹⁴⁷⁸ Cumhurbaşkanı Deni, Mart 2022'de Diyaano'yu görevine iade ederek¹⁴⁷⁹ üç ay süren anlaşmazlığı sona erdirmiştir.¹⁴⁸⁰

30 Haziran 2021 tarihine kadar aşiret anlaşmazlıkları ve çatışmalar hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. EASO'nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

Güvenlik olayları (çarpmalar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıat

ACLED, referans döneminde Bari bölgesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 90 zayıatla sonuçlanan 53 güvenlik olayı bildirmiştir ([Şekil 38](#)).¹⁴⁸¹

¹⁴⁶⁸ SG, Mortar Shells Target Military in Somalia's Puntland State, 7 Eylül 2021, [url](#)

¹⁴⁶⁹ SG, Af-urur base in Somalia's Puntland State Comes Under Militant Attack, 30 Ekim 2021, [url](#); Garowe Online, Somalia: Puntland lawmakers want Somaliland to be declared terrorist state, 31 Ekim 2021, [url](#); SG, Al-Shabaab Militants Attack Base in Northeastern Somalia's Puntland State, 17 Ekim 2021, [url](#)

¹⁴⁷⁰ African Defence Review, Finding Af Urur – Al-Shabaab's latest target in Puntland, 10 Haziran 2017, [url](#)

¹⁴⁷¹ SMN, Puntland troops clash with Al-Shabaab militants in Bari region, 12 Kasım 2021, [url](#)

¹⁴⁷² SMN, Al-Shabaab attacks army base in Puntland, 27 Mart 2022, [url](#); Hiiraan Online, UPDATE: Four Puntland soldiers, 12 al-Shabaab fighters dead in ongoing battle in Af Urur, 27 Mart 2022, [url](#); DW, Attacks grow as Somalia prepares for presidential election, 29 Mart 2022, [url](#)

¹⁴⁷³ Puntland Post, Al-shabaab oo weerar hoobiyaal ah ku qaadday saldhiga ciidamada Puntland ee Galgala [Al-Shabaab launched a mortar attack on the Puntland military base in Galgala], 17 Mayıs 2022, [url](#)

¹⁴⁷⁴ SMN, DF oo shaacisay inay howlgallo milatari ka bilaabeyso buuraha Galgala ee Puntland [Federal government has announced that it will start military operations in the Galgala mountains of Puntland], 25 Eylül 2022, [url](#)

¹⁴⁷⁵ VOA, Somali Officials Announce Cease-Fire in Bosaso, 22 Aralık 2021, [url](#); SG, Tensions Simmer as Troops Stage Mutiny in Puntland After President Sacked Top General, 28 Kasım 2021, [url](#); SG, Somalia's Puntland State Deploys More Troops to Bosaso to Quell PSF Mutiny, 29 Kasım 2021, [url](#); HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 19-20

¹⁴⁷⁶ SG, Somalia's Puntland State Deploys More Troops to Bosaso to Quell PSF Mutiny, 29 Kasım 2021, [url](#); HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 20; VOA, Somali Officials Announce Cease-Fire in Bosaso, 22 Aralık 2021, [url](#)

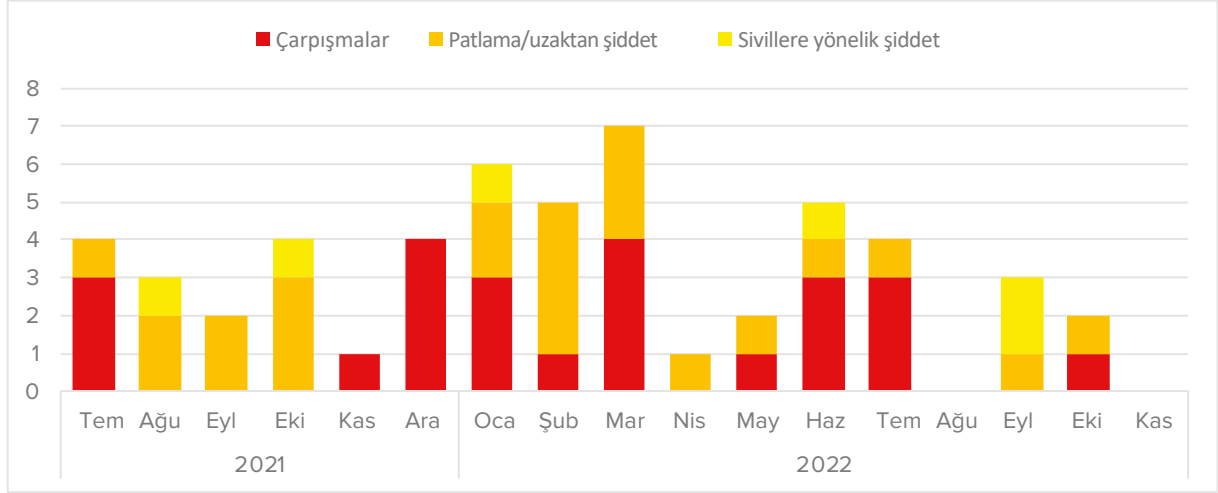
¹⁴⁷⁷ SG, Gunfire, Shelling Heard in Bosaso After Puntland Troops Launched Offensive to Quell Soldier Mutiny, 21 Aralık 2021, [url](#)

¹⁴⁷⁸ HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 20

¹⁴⁷⁹ Mustaqbal Media, Deni re-appoints Mohamud Diyano as PSF director., 4 Mart 2022, [url](#)

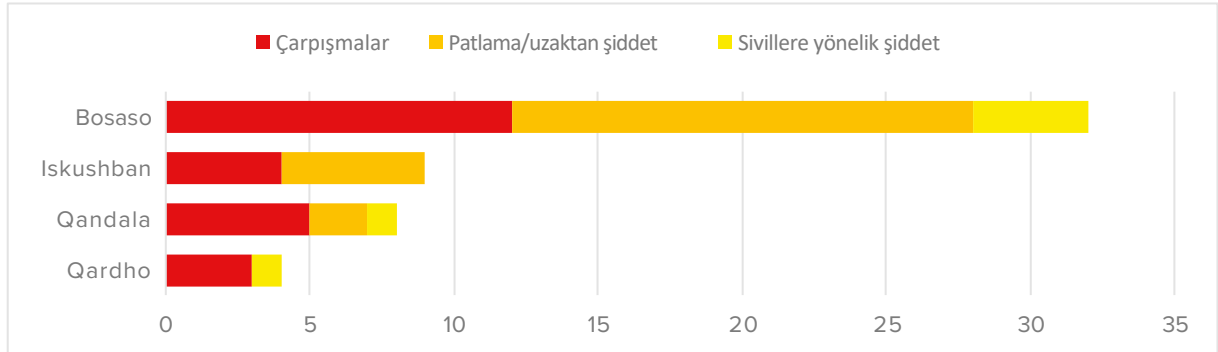
¹⁴⁸⁰ Garowe Online, Somalia: President Deni reinstates sacked PSF commander in Puntland, 5 Mart 2022, [url](#)

¹⁴⁸¹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 38. Bari - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre.¹⁴⁸²

İlçe düzeyinde bakılacak olursa Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında en çok güvenlik olayı Bosaso'da (32 olay) kaydedilmiş, onu Iskushuban (8'i Af-Urur'da olmak üzere 9 olay) takip etmiştir (Şekil 39).¹⁴⁸³

Şekil 39. Bari - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre.¹⁴⁸⁴

ACLED, referans döneminde Eş-Şebab'ın ("Actor1" veya "Actor2" koduyla)¹⁴⁸⁵ Bari idari bölgesinde 28 güvenlik olayına müdahil olduğunu (10 olay "çarpışma", 17 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 1 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır) ve 39 zayıya yol açtığını bildirmiştir. Askerî kuvvetler ve polis kuvvetleri dâhil olmak üzere Somali/Puntland güvenlik güçlerinin ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) 43 güvenlik olayına karıştığı (23 olay "çarpışma",

¹⁴⁸² Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁴⁸³ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁴⁸⁴ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁴⁸⁵ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

3 olay “sivillere yönelik şiddet” ve 17 olay “patlama/uzaktan şiddet” olarak kodlanmıştır) ve 77 zayıata yol açtığı, IŞİD’in ise (“Actor1” veya “Actor2” koduyla) 6 güvenlik olayına karıştığı (4 olay “çarpmışma”, 1’er olay da “sivillere yönelik şiddet” ve “patlama/uzaktan şiddet” olarak kodlanmıştır) ve 5 zayıata yol açtığı bildirilmiştir.¹⁴⁸⁶

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıat (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen [Tablo 14](#) Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Bari bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahminî zayıat sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Bari	Olay sayısı	Tahminî zayıat
Çarpışmalar	24	51
Patlamalar/Uzaktan şiddet	23	33
Sivillere yönelik şiddet	6	6
Toplam	53	90

Tablo 14. Bari - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıatların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.¹⁴⁸⁷

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Bari’de kaydedilen 90 zayıatın çoğu (72 zayıat) Bosaso ilçesinde kaydedilmiş, bu ilçeyi Iskushuban (12 zayıat) takip etmiştir. ACLED tarafından “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanan olaylara odaklanıldığında toplam 6 zayıatla sonuçlanan 6 olayın çoğu Bosaso ilçesinde (4 olay ve 5 zayıat) bildirilmiştir.¹⁴⁸⁸

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları¹⁴⁸⁹

13 Haziran 2022’de bir sivil, Bosaso şehrindeki bir caminin önünde kimliği belirsiz silahlı kişiler tarafından öldürülmüştür. Sebebi bilinmemektedir.¹⁴⁹⁰

2 Ekim 2021’de Bosaso şehrinde polis memurları iki sivili öldürmüştür. Sebebi bilinmemektedir.¹⁴⁹¹

¹⁴⁸⁶ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁴⁸⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁴⁸⁸ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁴⁸⁹ Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca, Somali’de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

¹⁴⁹⁰ ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, SOM37130 [kaynak: açıklanmayan kaynak], [url](#)

¹⁴⁹¹ ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, SOM34866 [kaynak: açıklanmayan kaynak], [url](#)

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN'ye göre Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Bari bölgesinde 2.366 kişi, çatışma veya güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilmiştir.¹⁴⁹² Bu grubun %72'si (veya 1.711 kişi) idari bölge içerisinde yer değiştirirken 655 kişi Sanag ve Sul bölgelerine göç etmiştir. Bu sırada Bari'ye diğer bölgelerden 576 kişi gelmiştir. Referans döneminde çatışma veya güvensizlik nedeniyle yerinden edilme durumlarından en çok etkilenen ilçe Qardho olmuş, 1.889 kişi ilçeye gelmiştir.¹⁴⁹³

Bosaso'dan bir yerel yetkiliye göre Aralık 2021'de güvenlik güçleri içerisindeki rakip gruplar arasında meydana gelen ve yukarıda sözü edilen çatışmalar nedeniyle yüzlerce aile evlerini terk etmeye zorlanmıştır.¹⁴⁹⁴ BM Genel Sekreter Özel Temsilci Yardımcısı, Yerleşik Koordinatörü ve Somali İnsani Yardım Koordinatörü Adam Abdelmoula, bildirilenlere göre Bosaso nüfusunun yarısından fazlasının üst üste üç gün süren savaşın ardından yerlerinden edildiğini açıklamıştır. Kasabada bulunan 70.000 ÜYEK'in yaklaşık %40'ının da "tekrar yerlerinden edildiği" bildirilmiştir.¹⁴⁹⁵

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler (ör. altyapı hasarı, tahliyeler)

UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021¹⁴⁹⁶ ve Ocak-Mart 2022¹⁴⁹⁷ arasında Bosaso ilçesinde insani yardıma erişimle ilgili birer olay belgelendirmiştir.¹⁴⁹⁸ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Kasım 2022 arasındaki dönemde bu konuda veri bulunmamaktadır.

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre¹⁴⁹⁹ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Bari bölgesinde (tümü Bosaso kasabasında olmak üzere)¹⁵⁰⁰ zorla tahliye edilen 11.415 kişi kaydedilmiştir.¹⁵⁰¹

Global CCCM tarafından Mart ve Haziran 2022'de ÜYEK sahalarının doğrulanması için yürütülen ortak çalışmalar, Bosaso'daki doğrulanmış 25 ÜYEK sahasının %4'ünde tahliye

¹⁴⁹² Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁴⁹³ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁴⁹⁴ Garowe Online, Clashes in Somalia's Puntland Force Thousands to Flee, 25 Aralık 2021, [url](#)

¹⁴⁹⁵ UNOCHA, BM Genel Sekreter Özel Temsilci Yardımcısı, Yerleşik Koordinatörü ve Somali İnsani Yardım Koordinatörü Adam Abdelmoula'nın Puntland Eyaleti'ndeki Bosaso'nun durumu hakkında açıklaması, 23 Aralık 2021, [url](#)

¹⁴⁹⁶ Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: "etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme", "ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme" ve "erişimi engelleyen silahlı çatışmalar". UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1

¹⁴⁹⁷ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#), s. 1

¹⁴⁹⁸ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#), s. 1

¹⁴⁹⁹ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁵⁰⁰ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

¹⁵⁰¹ NRC, "zorla tahliyeler" ifadesini "insanların yaşadıkları evlerden ve/veya topraklardan kendi istekleri dışında ve herhangi bir yasal ya da diğer türde koruma sağlamaksızın çıkarılması" olarak tanımlamaktadır. NRC, An Unnecessary Burden: Forced Evictions and Covid-19, 1 Temmuz 2020, [url](#), s. 1

riskinin azami ve %32'sinde yüksek,¹⁵⁰² Qardho'daki doğrulanmış 12 ÜYEK sahasının ise %33'ünde tahliye riskinin yüksek olarak sınıflandırıldığını ortaya koymuştur.¹⁵⁰³ REACH ve CCCM Cluster tarafından Kasım ve Aralık 2021'de yürütülen DSD, "[önemli haber kaynaklarının] zorla tahliye riskini çok yüksek olarak algıladıklarını bildirdiği çalışma sahaslarının oranının" Bandarbeyla'da %10,¹⁵⁰⁴ Bosaso ve Qardho'da ise %0¹⁵⁰⁵ olduğunu göstermiştir.

BMGK, 6 Kasım 2021 ve 31 Ocak 2022 arasındaki dönem için Bosaso'nun güneyindeki Armo'da anlaşmazlıklarla bağlantılı olarak yaşanan ve UNSOM tarafından doğrulanan bir tecavüz olayından söz etmiştir.¹⁵⁰⁶

2.6.3. Puntland – Kontrol noktaları ve yol güvenliği

Ağustos 2021'de iç hareketlilik ve güvenlik konusunda görüşülen uluslararası bir uzmana göre Somalili siviller ve yetkililer genellikle "çok fazla güvenlik kaygısı" duymaksızın serbestçe dolaşabiliyordu. Ancak Galgala dağları ve çevresi gibi Eş-Şebab'ın varlık gösterdiği bölgelerde bu durum geçerli değildi.¹⁵⁰⁷

Ekim 2022'de silahlı kişilerin Nugal bölgesindeki Burtinle kasabasında yer alan bir polis karakoluna saldırmasının ardından kasaba sakinleri bu olayın insan hareketliliğini, ulaşımı ve ticareti de etkilediğini bildirmiştir.¹⁵⁰⁸

Haziran 2022'de Mudug bölgesinden gelen aşiret milislerinin Nugal bölgesindeki Burtinle ilçesinde Puntland kuvvetlerine ait bir kontrol noktasını ele geçirdiği bildirilmiştir. Kontrol noktasında trafik bloke olmuş, sürücüler Puntland hükûmetinin yolu açması için çağrıda bulunmuştur.¹⁵⁰⁹

Kasım 2021'de Puntland askerleri altı aydan uzun süredir ödemelerinin yapılmamasını protesto ederek Garove'yi Las Anod'a bağlayan yolu kesmişlerdir.¹⁵¹⁰

Ağustos 2021'de Bosaso şehrine giren kişilerin kontrol noktalarından para topladığına dair paylaşımlar sosyal medyada dolaşmıştır. Ancak Bari bölge polis şefliği bunu kabul etmemiştir.¹⁵¹¹

¹⁵⁰² CCCM Cluster Somalia, Bosaso'daki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları - Haziran 2022, 16 Haziran 2022, [url](#)

¹⁵⁰³ CCCM Cluster Somalia, Qardho'daki Doğrulanmış ÜYEK Sahaları - Mart 2022, 29 Mart 2022, [url](#)

¹⁵⁰⁴ DSD'de Baydabo'dan bahsedilmektedir, ancak burası Bay bölgesinde yer almaktadır.

¹⁵⁰⁵ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Bari bölgesi, Mart 2022, [url](#), s. 4; 8; 12

¹⁵⁰⁶ BMGK, Somali'deki Durum, S/2022/101, 8 Şubat 2022, [url](#), para. 62

¹⁵⁰⁷ Uluslararası uzman VIII, görüşme, 3 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 142
Uzman VIII, Somali'de güvenlik ve devlet inşası konularında uluslararası bir uzmandır.

¹⁵⁰⁸ Caasimada, Maleeshiyaad hubaysan oo weeraray saldhiga Burtinle [Armed militants attacked Burtinle police station], 2 Ekim 2022, [url](#)

¹⁵⁰⁹ Puntland Times, DAAWO: Maleeshiyo beeleed ka qabsaday Ciidanka Puntland kantarool muhiim ah [WATCH: Tribal militias seized important checkpoint from the Puntland Army], 23 Haziran 2022, [url](#)

¹⁵¹⁰ Keydmedia, Ciidan gadoodsan oo xiray jidka isku xira Garowe iyo Laascaanood [A rebel army blocked the road connecting Garowe and Laascaanood], 2 Kasım 2021, [url](#)

¹⁵¹¹ Radio Risaala, Taliska Booliska Gobolka Bari oo beeniyay Warar laga faafiyay [The Bari Regional Police Command denied the reports], 20 Ağustos 2021, [url](#)

2.7. Puntland ve Somaliland arasındaki tartışmalı bölgeler

2.7.1. Sul

(a) Genel Bilgiler

Sul bölgesinin Bari, Sanag, Togdeyr ve Nugal bölgeleriyle iç sınırları ve Etiyopya ile uluslararası sınırı vardır. Bölgenin idari merkezi Las Anod'dur. Sul bölgesi dört ilçeden oluşmaktadır: Taleh (veya Taleex), Hudun (veya Xudun), Ainabo (veya Caynabo ya da Ainado) ve Las Anod (veya Laas Caanood).¹⁵¹²

Somali güvenlik uzmanıyla Haziran 2021'de yapılan bir görüşmeye göre Las Anod, Taleh ve Hudun kasabaları dâhil olmak üzere bölge nüfusunun çoğunluğu Dhulbahante aşiretindendir (Harti-Darod konfederasyonunun bir parçasıdır).¹⁵¹³ Ainabo ise ağırlıklı olarak bir Isaaq kasabasıdır.¹⁵¹⁴

Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Sul'un 2022 yılındaki nüfusu 478.265 kişi olarak listelenmiştir.¹⁵¹⁵ UNOCHA, Sul'un 2021 yılındaki nüfusunu 464.488 kişi olarak tahmin etmiştir (66.856 erkek, 69.752 kadın, 309.053 çocuk ve 18.827 yaşlı dâhil olmak üzere).¹⁵¹⁶ UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması'na göre¹⁵¹⁷ Sul'un tahminî nüfusu¹⁵¹⁸ 327.428 kişiydi. Bunlardan 120.993'ü kentsel alanlarda, 13.983'ü kırsal alanlarda, 187.632'si ise göçebe olarak yaşıyordu.¹⁵¹⁹ ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

Harita 4.Somali - Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla Sul bölgesinde Eş-Şebab varlığı göstermemektedir. Haritaya göre bölgenin batı kesimi Somaliland kuvvetlerinin kontrolü altındayken Nugal ve Bari bölgelerine komşu kesimlerde hem Somaliland yönetimi hem de

¹⁵¹² MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

¹⁵¹³ ISS, Mahmood O., Overlapping claims by Somaliland and Puntland – The case of Sool and Sanaag, Kasım 2019, Doğu Afrika Raporu No. 27, [url](#), s. 3; EASO, COI Raporu - Güney ve Orta Somali, Ülkeye Genel Bakış [aşiret haritaları için kaynak: Lewis 1955, Abikar 1999], Ağustos 2014, [url](#), s. 52-53

¹⁵¹⁴ Somali güvenlik uzmanı I, görüşme, 20 ve 27 Haziran 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 132

¹⁵¹⁵ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

¹⁵¹⁶ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

¹⁵¹⁷ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, "Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır". Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

¹⁵¹⁸ 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#)

¹⁵¹⁹ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31.

Puntland'ın özerk kuvvetleri hak iddia etmektedir. Taleh ve Bo'ame kasabaları da karma, belirsiz ve/veya yerel kontrol altındadır. Hudun, Tukarak ve Las Anod ise sadece Somaliland yönetiminin kontrolündedir.¹⁵²⁰

Haziran 2021'de bir uzmanla yapılan görüşmeye göre Dhulbahante azınlığı Somaliland yönetiminden yanadır.¹⁵²¹ Ancak yerel yetkililer geçmişte sık sık Puntland ve Somaliland arasında taraf değiştirmiştir.¹⁵²²

Çatışma dinamikleri

31 Ekim 2022'de Somaliland kuvvetlerinin daha önce Puntland tarafından kontrol edilen¹⁵²³ Sul bölgesindeki Bo'ame ilçesini ele geçirdiği bildirilmiştir.¹⁵²⁴ Söylenenlere göre Mayıs¹⁵²⁵ ve Ağustos¹⁵²⁶ 2022'de Somaliland kuvvetleri çoktan ilçeye girmiştir.

Sul bölgesi, aşiret rekabetleri açısından oldukça tartışmalı bir bölgedir.¹⁵²⁷ Temmuz 2021'de görüşülen uzmanlar, su kuyuları (sondajlar) nedeniyle çeşitli Isaaq ve Dhulbahante aşiretleri arasında¹⁵²⁸ ve ayrıca Dhulbahante grubunun alt aşiretleri arasında¹⁵²⁹ yaşananlar dâhil olmak üzere bölgede birçok aşiret anlaşmazlığı veya çatışması yaşandığını ifade etmiştir. ACLED, Temmuz 2021 - Temmuz 2022 döneminde Bo'ame ilçesinde Dhulbahante alt aşireti Hassan Ugas ile Majeerteen alt aşireti Issa Mahmud arasında çeşitli çatışmalar kaydetmiştir.¹⁵³⁰ Ocak 2022 başlarında Nugal ve Sul bölgelerindeki Saah-Maygaag ve Sanga Jabiye'de aşiret milisleri arasında çatışmalar olduğu bildirilmiştir.¹⁵³¹ Daha fazla bilgi için bkz. bölüm [2.6.1](#).

30 Haziran 2021 tarihine kadar aşiret anlaşmazlıkları ve çatışmalar hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. EASO'nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

¹⁵²⁰ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹⁵²¹ Somali güvenlik uzmanı I, görüşme, 20 ve 27 Haziran 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 133

¹⁵²² Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 133

¹⁵²³ Goobjoog, Somaliland forces take over Boocame district previously under Puntland's jurisdiction, 31 Ekim 2022, [url](#)

¹⁵²⁴ Hiiraan Online, Somaliland military chief attempts to deescalate Puntland conflict, 5 Kasım 2022, [url](#)

¹⁵²⁵ Radio Risaala, Ciidamada Somaliland oo la wareegay degmo katirsan Gobolka Sool [Somaliland forces have taken over a district in the Sool region], 18 Mayıs 2022, [url](#)

¹⁵²⁶ SG, Puntland says Somaliland troops have 'invaded' its territory, 4 Ağustos 2022, [url](#)

¹⁵²⁷ UNOCHA, 2022 İnsani İhtiyaçlara Genel Bakış: Somali, Ekim 2021, [url](#), s. 16-17

¹⁵²⁸ Gundel, J., görüşme, 7 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 133

¹⁵²⁹ Aşiret ve adalet erişim uzmanı VII, görüşme, 26 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 133

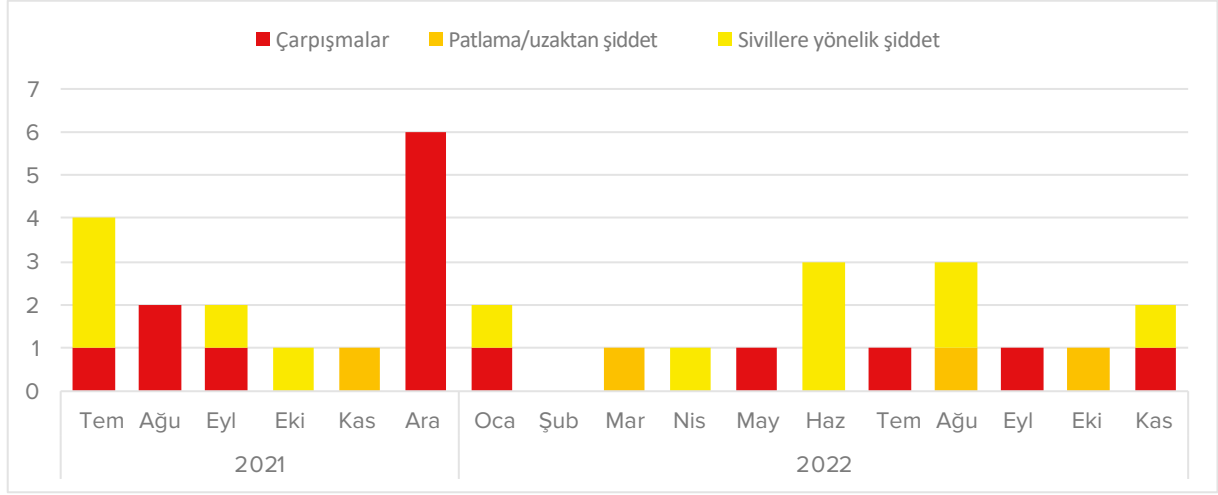
¹⁵³⁰ ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, SOM34392, SOM34483 ve SOM34430 [kaynak: Radio Kulmiye]; SOM35742, SOM36951, ve SOM37301 [kaynak: açıklanmayan kaynak], [url](#)

¹⁵³¹ BBC News Somali, Dagaalka Saax-maygaag: Wax ka ogow dagaalka Sool iyo Nugaal ee lagu dilay dad ka badan 20 qof iyo waxa la isku hayo [Battle of Saah-Migaag: Learn more about the Sool and Nugal war that killed more than 20 people and the conflict], 3 Ocak 2022, [url](#)

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

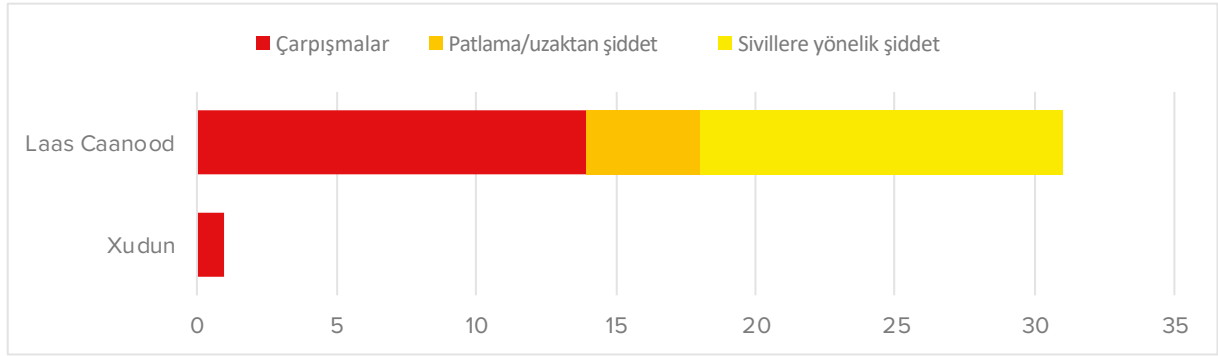
Güvenlik olayları (çarşımlar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıt

ACLED, referans döneminde Sul bölgesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 55 zayıtla sonuçlanan 32 güvenlik olayı bildirmiştir (Şekil 40).¹⁵³²

Şekil 40. Sul - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre.¹⁵³³

Referans döneminde biri hariç tüm güvenlik olayları Las Anod ilçesinde, kalan olay ise Hudun ilçesinde meydana gelmiştir (Şekil 41).¹⁵³⁴

Şekil 41. Sul - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre.¹⁵³⁵

¹⁵³² Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁵³³ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁵³⁴ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁵³⁵ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

ACLED, referans döneminde Dhulbahante milislerinin (“Actor1” veya “Actor2” koduyla)¹⁵³⁶ 13 güvenlik olayına müdahil olduğunu, bunlardan 9’una Majerteen milislerinin de karıştığını bildirmiştir. Kimliği belirsiz milisler veya kimliği belirsiz silahlı grupların (“Actor1” veya “Actor2” koduyla) 17 güvenlik olayına müdahil olduğu ve 12 zayıta yol açtığı, Somaliland polisi veya askerî kuvvetlerinin ise (“Actor1” veya “Actor2” koduyla) 6 güvenlik olayına müdahil olduğu ve 5 zayıta yol açtığı bildirilmiştir.¹⁵³⁷ 13 olay “sivillere karşı şiddet” olarak kodlanmıştır ve hepsine kimliği belirsiz silahlı gruplar veya aşiret milisleri karışmıştır. Dhulbahante-Hassan Ugas alt aşiret milisleri ve Majeerteen-Issa Mahmud alt aşiret milisleri arasındaki çatışmalar (9 olay) ağırlıklı olmak üzere 15 olay “çarşıma” olarak kodlanmıştır.¹⁵³⁸

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıt (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen [Tablo 15](#) Temmuz 2021 - Eylül 2022 sonu arasında Sul bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahmini zayıt sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Sul	Olay sayısı	Tahmini zayıt
Çarpışmalar	15	40
Patlamalar/Uzaktan şiddet	4	1
Sivillere yönelik şiddet	13	14
Toplam	32	55

Tablo 15. Sul - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıtların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.¹⁵³⁹

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Sul’da kaydedilen 55 zayıtın biri hariç hepsi Las Anod ilçesinde bildirilmiştir. ACLED tarafından “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanan olaylara odaklanıldığında toplam 14 zayıtla sonuçlanan 13 olayın hepsi Las Anod ilçesinde bildirilmiştir.¹⁵⁴⁰

¹⁵³⁶ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁵³⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁵³⁸ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁵³⁹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁵⁴⁰ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları¹⁵⁴¹

27 Eylül 2021’de Somaliland güvenlik güçlerinin Hudun kasabasında silahlı bir grupla çatışmasından sonra Somalili bir polis memuru öldürülmüş, bir memur da yaralanmıştır. Silahlı grubun uyuşturucu ticareti yaptığı bildirilmiştir.¹⁵⁴²

15 Aralık 2021’de kendilerini Khatumo Devleti Hareketi olarak tanımlayan isyancı savaşçılar, Somaliland kuvvetlerinin Las Anod’daki askerî ve polis kamplarına saldırmıştır. Yoğun silahlı çatışmalardan sonra saldırganlar geri çekilmiştir. Zayıat bildirilmemiştir.¹⁵⁴³

5 Haziran 2022’de Bo’ame ilçesinde aşiret milisleri arasında çatışmalar bildirilmiştir.¹⁵⁴⁴ İki kişi ölmüş, üç kişi de yaralanmıştır.¹⁵⁴⁵

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN’ye göre Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Sul bölgesinde 291 kişi, çatışma veya güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilmiştir.¹⁵⁴⁶ Bu grubun %92’si (veya 269 kişi) aynı idari bölge içerisinde yer değiştirirken 22 kişi Woqoyi Galbed ve Bari bölgelerine göç etmiştir. Aynı dönemde çatışma ve güvensizlik nedeniyle 624 kişi de Bari ve Nugal bölgelerinden Sul’a gelmiştir. Referans döneminde çatışma veya güvensizlik nedeniyle yerinden edilme durumlarından en çok Las Anod ilçesi etkilenmiş, 242 kişi ilçeden ayrılmış ve 893 kişi ilçeye gelmiştir (ilçe içindeki hareketler dâhil).¹⁵⁴⁷

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler (ör. altyapı hasarı, tahliyeler)

UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021 arasında¹⁵⁴⁸ Ainabo ve Las Anod ilçelerinde insani yardıma erişimle ilgili iki olay¹⁵⁴⁹, Ocak-Mart 2022 arasında ise Las Anod ilçesinde bu tür 1 olay belgelendirmiştir.¹⁵⁵⁰ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Kasım 2022 arasındaki dönemde bu konuda veri bulunmamaktadır.

¹⁵⁴¹ Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca, Somali’de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

¹⁵⁴² Radio Dalsan, Koox Hubeysan oo dagaal ku dilay Taliyihii Booliska Degmada Xudun ee Gobolka Sool [An armed group killed the Police Commander of Hudun District in Sool Region], 27 Eylül 2021, [url](#); SG, Somaliland Police Official Killed in Gunfight with Militia Group, 28 Eylül 2021, [url](#)

¹⁵⁴³ SG, Somaliland’s Lasanod Town Hit By Overnight Attack, 16 Aralık 2021, [url](#)

¹⁵⁴⁴ Mogadishu Times, Dagaal ay ku dhinteen laba Nin walaalo ah oo ka dhacay Gobolka Sool [A fight in which two brothers died in the Sool region], 5 Haziran 2022, [url](#)

¹⁵⁴⁵ Goobjoog, Two brothers killed in deadly clashes in Sool region, 5 Haziran 2022, [url](#)

¹⁵⁴⁶ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁵⁴⁷ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁵⁴⁸ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

¹⁵⁴⁹ Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: “etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme”, “ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme” ve “erişimi engelleyen silahlı çatışmalar”. UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

¹⁵⁵⁰ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#)

Ekim 2021 başlarında Las Anod'da 7.000'i aşkın kişi güvenlik iddialarıyla Somaliland kuvvetleri tarafından tutuklanıp tahliye edildikten sonra yerlerinden edilmiştir.¹⁵⁵¹ Puntland İçişleri Bakanlığı'na göre tahliye edilenlerin yaklaşık 3.800'ü Mudug bölgesine gitmiştir. Etkilenenler Güneybatı Somali, Hirshabelle ve Benadir asıllı, bazıları ise Etiyopya asıllıdır¹⁵⁵² ve çoğu on yıllardır Somaliland'da yaşamaktadır.¹⁵⁵³ Ağırlıklı olarak Rahanweyn aşiretine mensupturlar.¹⁵⁵⁴ Somaliland yetkilileri, tahliyelerin nedeni olarak güvenlik kaygılarını göstermiştir.¹⁵⁵⁵

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre¹⁵⁵⁶ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Sul bölgesinde (9.179'u Las Anod ilçesinde olmak üzere)¹⁵⁵⁷ zorla tahliye edilen 9.210 kişi kaydedilmiştir.¹⁵⁵⁸

REACH ve CCCM Cluster tarafından Kasım ve Aralık 2021'de yürütülen DSD, "[önemli haber kaynaklarının] zorla tahliye riskini çok yüksek olarak algıladıklarını bildirdiği çalışma sahalarının oranının" Ainabo, Las Anod ve Hudun'da %0 olduğunu göstermiştir.¹⁵⁵⁹

2.7.2. Sanag

(a) Genel Bilgiler

Sanag bölgesinin Bari, Woqoyi Galbed, Togdeyr ve Sul bölgeleriyle sınırları ve Aden Körfezi'ne kıyısı vardır. Üç ilçeden oluşmaktadır: Laasqoray, Erigabo (veya Ceerigaabo ya da Erigavo) ve El Afweyn (veya Ceel Afweyn). Bölgenin idari merkezi Erigabo'dur.¹⁵⁶⁰

Sanag'ın doğusunda ağırlıklı olarak Harti-Darod alt aşireti¹⁵⁶¹ Warsangeli,¹⁵⁶² güneyindeki bazı kesimlerde ise Dhulbahante aşireti yaşamaktadır.¹⁵⁶³ Erigabo dâhil olmak üzere Sanag'ın batısında ağırlıklı olarak Isaaq alt aşireti Habar Yunis ikamet etmektedir. Kasaba, Gabooye grubunun yanı sıra daha küçük diğer azınlık gruplarına ve Warsangeli aşiretine de ev sahipliği yapmaktadır.¹⁵⁶⁴

¹⁵⁵¹ Horn Observer, Over 7,000 people evicted from Las'anod – BMMYK, 16 Ekim 2021, [url](#); HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 18

¹⁵⁵² IFRC, Somalia: Population Movement from Laasqaanood - Final Report, DREF Operation n° MDRSO012, 22 Eylül 2022, [url](#); Horn Observer, Over 7,000 people evicted from Las'anod – BMMYK, 16 Ekim 2021, [url](#)

¹⁵⁵³ HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 18

¹⁵⁵⁴ Uluslararası Kriz Grubu, CrisisWatch: Tracking Conflict Worldwide, Somaliland - Ekim 2021, tarihsiz, [url](#)

¹⁵⁵⁵ HIPS, Somali Devleti Raporu 2021, 8 Şubat 2022, [url](#), s. 18

¹⁵⁵⁶ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁵⁵⁷ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

¹⁵⁵⁸ NRC, "zorla tahliyeler" ifadesini "insanların yaşadıkları evlerden ve/veya topraklardan kendi istekleri dışında ve herhangi bir yasal ya da diğer türde koruma sağlamaksızın çıkarılması" olarak tanımlamaktadır. NRC, An Unnecessary Burden: Forced Evictions and Covid-19, 1 Temmuz 2020, [url](#), s. 1

¹⁵⁵⁹ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Sul bölgesi, Mart 2022, [url](#), s. 4; 8; 12

¹⁵⁶⁰ MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

¹⁵⁶¹ EASO, COI Raporu - Güney ve Orta Somali, Ülkeye Genel Bakış [aşiret haritaları için kaynak: Lewis 1955, Abikar 1999], Ağustos 2014, [url](#), s. 52-53

¹⁵⁶² Gundel, J., görüşme, 7 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 137

¹⁵⁶³ ISS, Mahmood O., Overlapping claims by Somaliland and Puntland – The case of Sool and Sanaag, Kasım 2019, Doğu Afrika Raporu No. 27, [url](#), s. 3

¹⁵⁶⁴ Gundel, J., görüşme, 7 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 137

Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Sanag'ın 2022 yılındaki nüfusu 325.136 kişi olarak listelenmiştir.¹⁵⁶⁵ UNOCHA, Sanag'ın 2021 yılındaki nüfusunu 362.721 kişi olarak tahmin etmiştir (56.512 erkek, 54.461 kadın, 233.502 çocuk ve 18.246 yaşlı dâhil olmak üzere).¹⁵⁶⁶ UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması'na göre¹⁵⁶⁷ Sanag'ın tahminî nüfusu¹⁵⁶⁸ 544.123 kişiydi. Bunlardan 159.717'si kentsel alanlarda, 30.804'ü kırsal alanlarda, 352.692'si ise göçebe olarak yaşıyordu.¹⁵⁶⁹ ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

Somaliland doğuda yer alan Laasqoray dâhil olmak üzere tüm bölgenin kendi kontrolü altında olduğunu iddia etse de¹⁵⁷⁰ Long War Journal'ın Eylül 2022 tarihli bir makalesine göre pratikte bölgenin doğu kesimi fiziksel olarak Puntland kontrolündedir.¹⁵⁷¹ Haziran 2021'de bir Somali güvenlik uzmanıyla yapılan görüşmeye göre Sanag nüfusu Warsangeli (Harti) ve Isaaq aşiret grupları arasında bölünmüştür.¹⁵⁷² Haziran 2022'de Erigabo'da düzenlenen bir toplantıda¹⁵⁷³ Warsangeli aşiretleri ve Somaliland hükûmeti "Warsangeli topluluğunun tamamen Somaliland Cumhuriyeti'nin bir parçası olduğu" konusunda anlaşmıştır.¹⁵⁷⁴

Harita 4. Somali - Tahminî Bölge Kontrolü'ne göre 30 Kasım 2022 itibarıyla bölgenin batı kesimi Somaliland kuvvetlerinin kontrolü altındayken Nugal ve Bari bölgelerine komşu kesimlerde hem Somaliland yönetimi hem de Puntland'ın özerk kuvvetleri hak iddia etmektedir. Dhahar kasabası da karma, belirsiz ve/veya yerel kontrol altındadır. Badhan, Laasqoray ve Milho'yu sadece Puntland yönetiminin, Erigabo ve El Afweyn ise sadece Somaliland yönetiminin kontrolündedir.¹⁵⁷⁵

¹⁵⁶⁵ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

¹⁵⁶⁶ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

¹⁵⁶⁷ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, "Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır". Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

¹⁵⁶⁸ 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#)

¹⁵⁶⁹ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31.

¹⁵⁷⁰ MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#)

¹⁵⁷¹ LWJ, Contested area of northern Somalia witnesses rare suicide bombing, 12 Eylül 2022, [url](#)

¹⁵⁷² Somali güvenlik uzmanı I, görüşme, 20 ve 27 Haziran 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 138

¹⁵⁷³ SD, President Bihi's first visit to Erigavo met with protest, 13 Haziran 2022, [url](#); Hiiraan Online, Xukuumada Somaliland iyo madax-dhaqameedka bariga Sanaag oo heshiis gaadhay [The government of Somaliland and the traditional leaders of eastern Sanaag reached an agreement], 16 Haziran 2022, [url](#)

¹⁵⁷⁴ Madaxtooyadda Jamhuuriyadda Somaliland [Presidential Office Somaliland], Somaliland: Agreements Reached in the Mideeye Conference, 16 Haziran 2022, [url](#)

¹⁵⁷⁵ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

Political Geography Now haritası, Sanag bölgesinin kuzeydoğusundaki dağlık kesimlerde de Eş-Şebab varlığını göstermektedir.¹⁵⁷⁶ Horn Observer'ın Kasım 2022 tarihli bir makalesine göre Golis sıradağlarında, Laasqoray'a 60 kilometre uzaklıkta bulunan Milho köyünde Eş-Şebab'ın altın madenciliği faaliyetleriyle iştigal ettiği ve vergi tahsil ettiği bildirilmiştir. Madenler çoğunlukla hükûmet güçlerinin bulunmadığı yerlerdedir. Bölgede faaliyet gösteren Eş-Şebab birlikleri son derece hareketli ve ağır silahlıdır. Golis sıradağları çevresinde Puntland ve uluslararası terörle mücadele kuvvetlerinin varlığına rağmen bir vergilendirme düzeni oluşturmuşlardır.¹⁵⁷⁷ Ancak yerel aşiret milisleri birçok durumda Eş-Şebab ile savaşmışlardır.¹⁵⁷⁸

Çatışma dinamikleri

Şubat¹⁵⁷⁹ ve Mart 2022'de Puntland Güvenlik Güçleri Sanag ve Bari bölgelerinde, özellikle de Calmadow dağlarındaki Milho köyünde ve Galgala dağları çevresinde Eş-Şebab'a karşı operasyonlar gerçekleştirmiştir.¹⁵⁸⁰ Eş-Şebab, Mart 2022 başlarında Milho köyündeki bir Puntland askerî üssüne saldırılar başlatmış¹⁵⁸¹ ve köyün kontrolünü ele geçirmiştir.¹⁵⁸² Ancak bir Puntland yetkilisi, güvenlik güçlerinin saldırıyı püskürttüğünü söylemiştir.¹⁵⁸³

Özellikle Af-Urur köyündeki olaylarla ilgili daha fazla bilgi için bkz. bölüm 2.6.2 Bari. ACLED'e göre bu köy Bari bölgesindeki Iskushuban ilçesindedir.¹⁵⁸⁴ Ancak UNOCHA'nın bir referans haritası Af-Urur'u Sanag bölgesinde, Bari sınırının yakınında göstermektedir.¹⁵⁸⁵

Temmuz 2021'de görüşülen bir aşiret ve adalet erişim uzmanı, Erigabo kasabası ve çevresinde Warsangeli ve Isaaq aşiretleri arasında madencilik haklarıyla ilgili bir aşiret çatışması olduğundan bahsetmiştir. Uzman ayrıca Sanag'ta Warsangeli aşireti içerisinde arazi anlaşmazlıkları olduğunu ancak bunların hiçbir zaman büyük ölçekli çatışmalara dönüşmediğini ifade etmiştir. Uzman, El Afweyn'de Habar Yunis ve Habar Jeelo soyları arasında otlak, su kaynakları ve siyasi güç nedeniyle çatışmalar olduğundan bahsetmiştir.¹⁵⁸⁶

30 Haziran 2021 tarihine kadar aşiret anlaşmazlıkları ve çatışmalar hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. EASO'nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

¹⁵⁷⁶ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹⁵⁷⁷ Horn Observer, Getting a grip on Somalia's Gold rush, 11 Kasım 2022, [url](#)

¹⁵⁷⁸ LWJ, Contested area of northern Somalia witnesses rare suicide bombing, 12 Eylül 2022, [url](#)

¹⁵⁷⁹ SD, Puntland forces conduct operations against Al-Shabaab., 5 Şubat 2022, [url](#); Puntland Post, Ciidamada Puntland oo gaaray degaan shalay Al-shabaab weerartay [Puntland forces arrived in an area attacked by Al-Shabaab yesterday], 2 Şubat 2022, [url](#)

¹⁵⁸⁰ SD, Puntland forces launched operations against Al Shabab in Galgala, 20 Mart 2022, [url](#)

¹⁵⁸¹ SomaliMemo, Al Shabaab oo weerar madaafiic ah ku qaaday saldhig ku dhow degmada Laasqoray. [Al Shabaab launched an artillery attack on a base near Lasqoray district], 3 Mart 2022, [url](#)

¹⁵⁸² Radio Dalsan, Al-Shabaab captures a town in Puntland State after a successful ambush, 2 Mart 2022, [url](#)

¹⁵⁸³ SD, Al-Shabaab attacks Milho region again, 3 Mart 2022, [url](#)

¹⁵⁸⁴ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

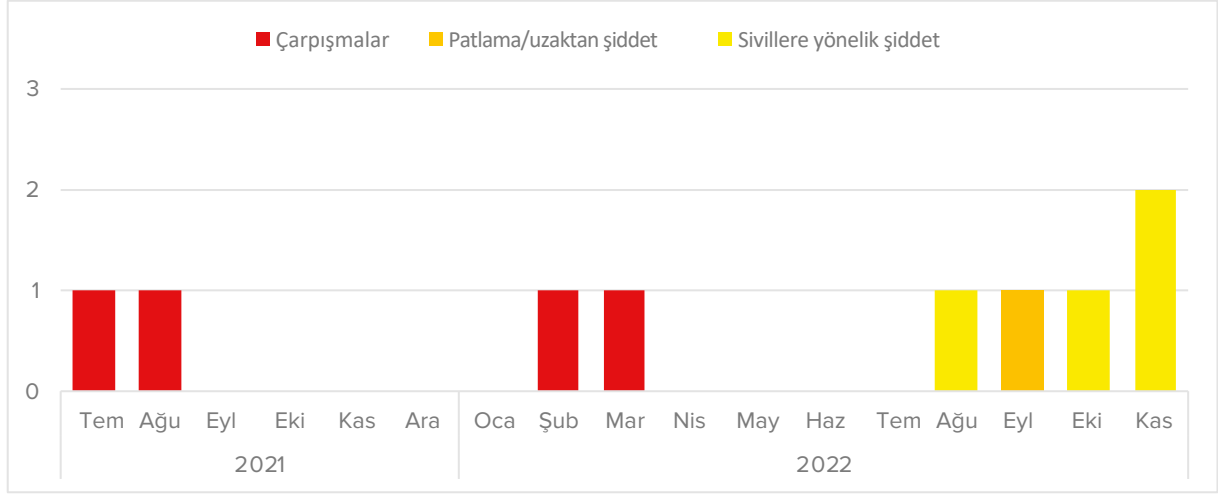
¹⁵⁸⁵ UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

¹⁵⁸⁶ Aşiret ve adalet erişim uzmanı VII, görüşme, 26 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 138

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

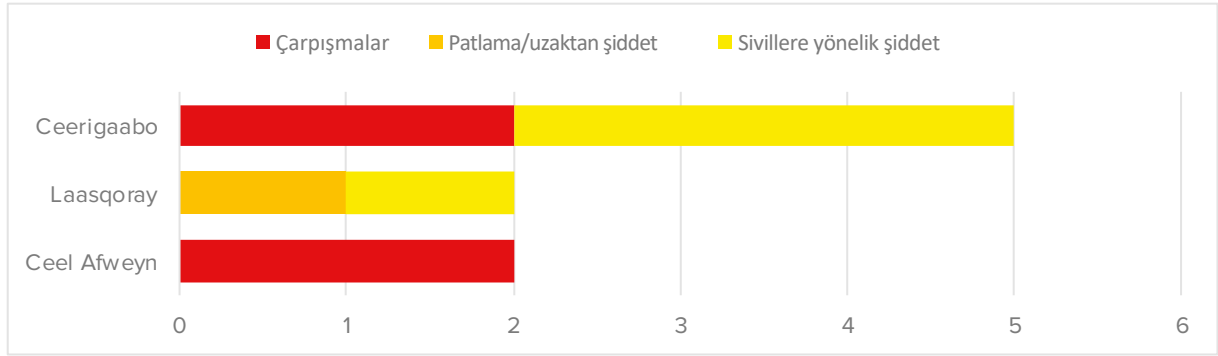
Güvenlik olayları (çarşımlar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıt

ACLED, referans döneminde Sanag bölgesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 14 zayıtla sonuçlanan 9 güvenlik olayı bildirmiştir (Şekil 42).¹⁵⁸⁷

Şekil 42. Sanag - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre.¹⁵⁸⁸

İlçe düzeyinde bakılacak olursa Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında en çok güvenlik olayı Erigabo'da (5 olay) kaydedilmiş, onu El Afweyn (2 olay) takip etmiştir (Şekil 43).¹⁵⁸⁹

Şekil 43. Sanag - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre.¹⁵⁹⁰

¹⁵⁸⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁵⁸⁸ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁵⁸⁹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁵⁹⁰ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

ACLED, referans döneminde Eş-Şebab'ın ("Actor1" veya "Actor2" koduyla)¹⁵⁹¹ Sanag idari bölgesinde 4 güvenlik olayına müdahil olduğunu ve 9 zayıata yol açtığını bildirmiştir (2 olay "çarpışma", 1 olay "patlama/uzaktan şiddet" ve 1 olay "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanmıştır). Eş-Şebab ile ilgili kaydedilen dört olayın tamamı Laasqoray yakınlarındaki Milho¹⁵⁹² köyünde gerçekleşmiştir. Somaliland askerî ve polis kuvvetleri ("Actor1" veya "Actor2" koduyla) 3 güvenlik olayına karışmış ve 3 zayıata yol açmıştır.¹⁵⁹³

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıat (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen [Tablo 16](#) Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasında Sanag bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahminî zayıat sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Sanag	Olay sayısı	Tahminî zayıat
Çarpışmalar	4	6
Patlamalar/Uzaktan şiddet	1	3
Sivillere yönelik şiddet	4	5
Toplam	9	14

Tablo 16. Sanag - Temmuz 2021 - Eylül 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıatların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre. ¹⁵⁹⁴

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Sanag'da kaydedilen 14 zayıatın çoğu (7 zayıat) Erigabo ilçesinde kaydedilmiş, bu ilçeyi Laasqoray (5 zayıat) ve El Afweyn (2 zayıat) takip etmiştir. ACLED tarafından "sivillere yönelik şiddet" olarak kodlanan olaylara odaklanıldığında toplam 5 zayıatla sonuçlanan 4 olaydan 3'ü Erigabo ilçesinde bildirilmiştir. ¹⁵⁹⁵

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları¹⁵⁹⁶

Ocak 2022'de aşiret milisleri Damala Hagare bölgesindeki Ood-La köyünün kontrolünü ele geçirmiş, binaları ve su depolarını tahrip etmiştir.¹⁵⁹⁷

¹⁵⁹¹ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁵⁹² ACLED, Milho köyünün konumunu hem Erigabo hem de Laasqoray ilçelerinde kodlamıştır.

¹⁵⁹³ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁵⁹⁴ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁵⁹⁵ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁵⁹⁶ Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca, Somali'de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

¹⁵⁹⁷ Puntland Post, Colaad beeleed ka aloosan degaanka Damalla-xagarre [A communal conflict in Damalla-hagarre area], 6 Ocak 2022, [url](#); Radio Dalsan, Xiisad Colaadeed oo Maanta ka taagan degaan ka tirsan Gobolka Sanaag [There is a conflict today in a region of Sanaag region], 7 Ocak 2022, [url](#)

11 Eylül 2022’de Calmadow dağlarında yer alan Milho köyündeki bir markette düzenlenen intihar saldırısında en az 5 kişi ölmüş ve 11 kişi yaralanmıştır.¹⁵⁹⁸

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN’ye göre Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Sanag bölgesinde 571 kişi, çatışma veya güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilmiştir.¹⁵⁹⁹ Bunların %77’si (veya 438 kişi) idari bölge içerisinde yer değiştirirken 133 kişi Woqoyi Galbed ve Bari bölgelerine göç etmiştir. Aynı dönemde çatışma ve güvensizlik nedeniyle 206 kişi de Bari bölgesinden Sanag’a gelmiştir. Referans döneminde çatışma veya güvensizlik nedeniyle yerinden edilme durumlarıyla bağlantılı olarak gidenlerden en çok Laasqoray ilçesi etkilenmiş, 357 kişi ilçeden ayrılmıştır. Gelenlerden ise en çok Dhahar ilçesi etkilenmiş, 368 kişi ilçeye gelmiştir.¹⁶⁰⁰

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler (ör. altyapı hasarı, tahliyeler)

UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021 arasında¹⁶⁰¹ Sanag bölgesinde insani yardıma erişimle ilgili olay belgelendirmemiş¹⁶⁰², Ocak-Mart 2022 arasında ise Erigabo ilçesinde 2 olay belgelendirmiştir.¹⁶⁰³ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Kasım 2022 arasındaki dönemde bu konuda veri bulunmamaktadır.

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre¹⁶⁰⁴ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Sanag bölgesinde (tümü Erigabo ilçesinde olmak üzere)¹⁶⁰⁵ zorla tahliye edilen 477 kişi kaydedilmiştir.¹⁶⁰⁶

¹⁵⁹⁸ Puntland Post, Puntland: Qarax ismiidaamin ah oo dhacay Milxo [A suicide bombing in Milho], 11 Eylül 2022, [url](#); Qorilugud News 24, Around Five People Died In A Suspected Suicide Bombing In The Village Of Milho Under Lasqoray District In Sanaag Region., 11 Eylül 2022, [url](#); SD, Puntland: PFS arrests the man linked with recent suicide explosion, 22 Eylül 2022, [url](#)

¹⁵⁹⁹ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁶⁰⁰ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁶⁰¹ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

¹⁶⁰² Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: “etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme”, “ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme” ve “erişimi engelleyen silahlı çatışmalar”. UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

¹⁶⁰³ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#), s. 1

¹⁶⁰⁴ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁶⁰⁵ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

¹⁶⁰⁶ NRC, “zorla tahliyeler” ifadesini “insanların yaşadıkları evlerden ve/veya topraklardan kendi istekleri dışında ve herhangi bir yasal ya da diğer türde koruma sağlamaksızın çıkarılması” olarak tanımlamaktadır. NRC, An Unnecessary Burden: Forced Evictions and Covid-19, 1 Temmuz 2020, [url](#), s. 1

Ekim 2021'in başlarında Somaliland kuvvetleri Sanag'ın bazı kesimlerinden yüzlerce kişiyi sınır dışı etmiştir.¹⁶⁰⁷ Ekim ve Kasım 2021'de Somaliland yetkilileri 14 günlük ultimatom vermiş¹⁶⁰⁸ ve "Somaliland'den olmayanların" bölgeyi terk etmesi için uyarılar yayımlamıştır.¹⁶⁰⁹

REACH ve CCCM Cluster tarafından Kasım ve Aralık 2021'de yürütülen DSD, "[önemli haber kaynaklarının] zorla tahliye riskini çok yüksek olarak algıladıklarını bildirdiği çalışma sahalarının oranının" El Afweyn, Erigabo ve Laasqoray'da %0 olduğunu göstermiştir.¹⁶¹⁰

2.7.3. Tartışmalı bölgeler – Kontrol noktaları ve yol güvenliği

Ağustos 2021'de Somali'deki güvenlik sorunları konusunda görüşülen uluslararası bir uzmanın iç hareketlilik ve güvenlikle ilgili ifadesine göre Puntland'da Somalili sivil ve hükûmet görevlileri genellikle "çok fazla güvenlik kaygısı" duymaksızın serbestçe dolaşabilirken Sul ve Sanag'daki tartışmalı bölgede veya Eş-Şebab'ın varlık gösterdiği bölgelerde bu geçerli değildir.¹⁶¹¹

Kasım 2021'de Puntland askerleri altı aydan uzun süredir ödemelerinin yapılmamasını protesto ederek Garove'yi Las Anod'a bağlayan yolu kesmişlerdir.¹⁶¹²

2.8. Somaliland

2.8.1. Adal

(a) Genel Bilgiler

Adal bölgesinin Woqoyi Galbed bölgesiyle sınırları, Cibuti ve Etiyopya ile uluslararası sınırları ve Aden Körfezi'ne kıyısı vardır. Bölge altı ilçeden oluşmaktadır: Zeyla, Lughaya, Baki ve Borama. Bölgenin idari merkezi Borama'dır.¹⁶¹³

Adal'da Dir aşiretleri Gadabursi¹⁶¹⁴ (Samaroon Gadabursi olarak da bilinir)¹⁶¹⁵ ve Issa (veya Ciise) ikamet etmektedir. Bölgenin idari merkezi olan Borama, Gadabursi topraklarının göbeğindedir.¹⁶¹⁶

¹⁶⁰⁷ Somaliland.com, Somaliland Immigration Authorities launched Security operations to arrests undocumented Ethiopian immigrants, 6 Ekim 2021, [url](#)

¹⁶⁰⁸ Mustaqbal Media, Somaliland intensifies forced displacements, gives 14 days ultimatum to Southern Somali traders. - Mustaqbal Media, 11 Ekim 2021, [url](#)

¹⁶⁰⁹ SD, Somaliland issues final warning to Somalis in Sanag, 18 Kasım 2021, [url](#)

¹⁶¹⁰ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Sanag bölgesi, Mart 2022, [url](#), s. 4, 8, 12

¹⁶¹¹ Uluslararası uzman VIII, görüşme, 3 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 142

¹⁶¹² Keydmedia, Ciidan gadoosan oo xiray jidka isku xira Garowe iyo Laascaanood [A rebel army blocked the road connecting Garowe and Laascaanood], 2 Kasım 2021, [url](#)

¹⁶¹³ MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

¹⁶¹⁴ Uluslararası Kriz Grubu, Building on Somaliland's Successful Elections, 12 Ağustos 2021, [url](#), s. 7, dipnot 39

¹⁶¹⁵ Gundel, J., görüşme, 7 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 142

¹⁶¹⁶ EASO, COI Raporu - Güney ve Orta Somali, Ülkeye Genel Bakış [aşiret haritaları için kaynak: Lewis 1955, Abikar 1999], Ağustos 2014, [url](#), s. 52-53

Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Adal'ın 2022 yılındaki nüfusu 571.230 kişi olarak listelenmiştir.¹⁶¹⁷ UNOCHA, Adal'ın 2021 yılındaki nüfusunu 538.211 kişi olarak tahmin etmiştir (92.285 erkek, 90.028 kadın, 339.178 çocuk ve 16.720 yaşlı dâhil olmak üzere).¹⁶¹⁸ UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması'na göre¹⁶¹⁹ Adal'ın tahmini nüfusu¹⁶²⁰ toplam 673.263 kişiydi. Bunlardan 287.821'i kentsel alanlarda, 143.743'ü kırsal alanlarda 233.709'u ise göçebe olarak yaşıyordu.¹⁶²¹ ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

Harita 4. Somali Tahmini Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla Adal bölgesinde Eş-Şebab varlığı göstermemektedir. Haritaya göre Lughaya ve Borama kasabaları dâhil olmak üzere bölgenin tamamı Somaliland güçlerinin kontrolündedir.¹⁶²² Political Geography Now tarafından 30 Haziran 2021 itibarıyla hazırlanan başka bir harita, yukarıda sözü edilen daha yakın tarihli (Kasım 2022) harita ile benzer kontrol bölgelerini göstermektedir.¹⁶²³

Çatışma dinamikleri

Adal'daki önemli çatışma dinamikleri hakkında bilgi bulunamamıştır.

30 Haziran 2021 tarihine kadar aşiret anlaşmazlıkları ve çatışmalar hakkında bilgi için bkz. EASO'nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

Güvenlik olayları (çarpmalar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıat

ACLED, referans döneminde Adal bölgesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere beş zayıatla sonuçlanan dört güvenlik olayı bildirmiştir ([Şekil 44](#)).¹⁶²⁴

¹⁶¹⁷ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

¹⁶¹⁸ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

¹⁶¹⁹ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, "Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır". Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

¹⁶²⁰ 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#)

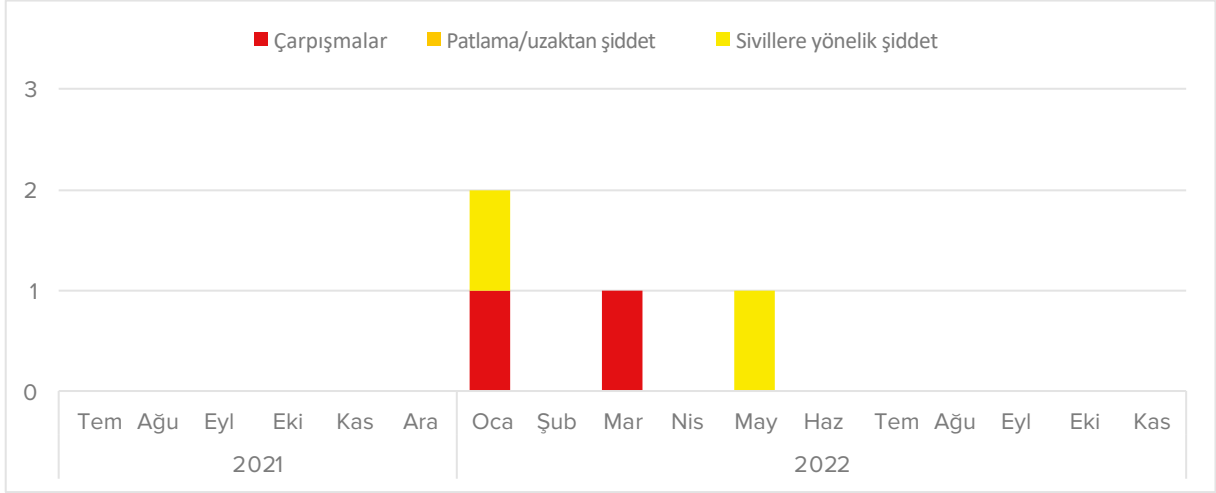
¹⁶²¹ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31

¹⁶²² PolGeoNow, Somali Tahmini Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹⁶²³ PolGeoNow, Somali Tahmini Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2021 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

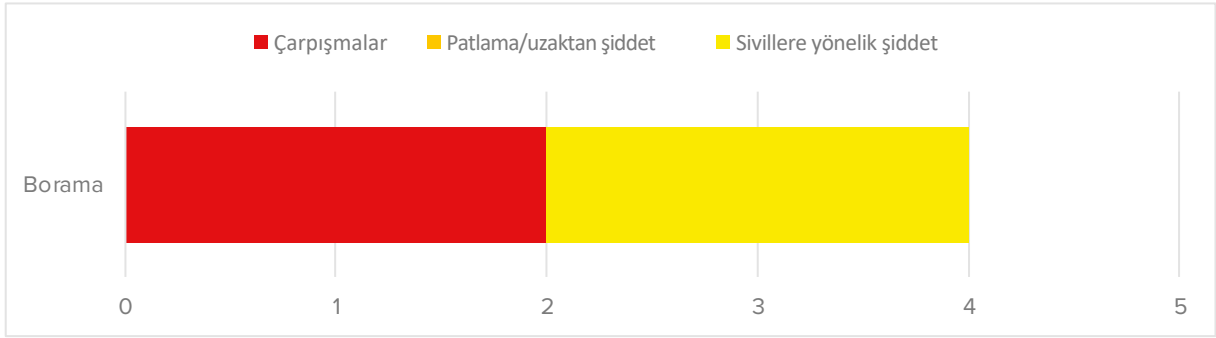
¹⁶²⁴ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 44. Adal - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre.¹⁶²⁵

İlçe düzeyinde bakılacak olursa Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında tüm güvenlik olayları Borama ilçesinde kaydedilmiştir (4 olay) (Şekil 45).¹⁶²⁶

Şekil 45. Adal - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre.¹⁶²⁷

ACLED, referans döneminde Somaliland askerî ve polis kuvvetlerinin (“Actor1” veya “Actor2” koduyla)¹⁶²⁸ Adal idari bölgesinde 3 güvenlik olayına müdahil olduğunu (2 olay “çarpışma”, 1 olay ise “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanmıştır) ve 2 zayiata yol açtığını, kimliği belirsiz aşiret milislerinin ise 1 olaya müdahil olduğunu ve zayiata yol açtığını bildirmiştir.¹⁶²⁹

¹⁶²⁵ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁶²⁶ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁶²⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁶²⁸ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁶²⁹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıat (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen [Tablo 17](#) Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Adal bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahmini zayıat sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Adal	Olay sayısı	Tahmini zayıat
Çarpışmalar	2	1
Patlamalar/Uzaktan şiddet	0	0
Sivillere yönelik şiddet	2	4
Toplam	4	5

Tablo 17. Adal - Temmuz 2021 - Eylül 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıatların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.¹⁶³⁰

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Adal'da kaydedilen 5 zayıatın hepsi Borama ilçesinde bildirilmiştir.¹⁶³¹

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları¹⁶³²

27 Mart 2022'de Borama'nın yakınlarındaki bir altın madeninde silahlı kişiler Somaliland polisiyle çatışmış, Adal Polis Karakolu'nun şef yardımcısı ve bir asker yaralanmıştır.¹⁶³³

12 Mayıs 2022'de Borama kasabasında üç sivil öldürülmüştür. Cinayetlerin aşiret gerilimleriyle bağlantılı olduğu iddia edilmiştir.¹⁶³⁴

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN, Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında¹⁶³⁵ Adal'dan veya Adal'a çatışma veya güvensizlik nedeniyle yerinden edilme olayı kaydetmemiştir.¹⁶³⁶

¹⁶³⁰ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁶³¹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁶³² Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca, Somali'de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

¹⁶³³ Radio Dalsan, Faah faahin: Iska horimaad ka dhacay duleedka Boorama iyo Taliye ku dhaawacmay [Details: Clash outside Boorama and commander injured], 27 Mart 2022, [url](#)

¹⁶³⁴ Radio Risaala, Dilal ka dhacay Magaalada Boorama ee Sonaliland [Killings in Boorama Town in Somaliland], 13 Mayıs 2022, [url](#)

¹⁶³⁵ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁶³⁶ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler

UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021 ve Ocak-Mart 2022 arasında¹⁶³⁷ Adal bölgesinde insani yardıma erişimle ilgili olay belgelendirmemiştir.¹⁶³⁸ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Ekim 2022 arasındaki dönemde veri bulunmamaktadır.

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre¹⁶³⁹ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Adal bölgesinde (tümü Borama ilçesinde olmak üzere)¹⁶⁴⁰ zorla tahliye edilen 391 kişi kaydedilmiştir.¹⁶⁴¹

REACH ve CCCM Cluster tarafından Kasım ve Aralık 2021’de yürütülen DSD, “[önemli haber kaynaklarının] zorla tahliye riskini çok yüksek olarak algıladıklarını bildirdiği çalışma sahalarının oranının” Baki, Borama ve Lughaya’da %0 olduğunu göstermiştir.¹⁶⁴²

2.8.2. Woqoyi Galbed

(a) Genel Bilgiler

Woqoyi Galbed bölgesinin Adal, Sanag ve Togdeyr bölgeleriyle sınırları, Etiyopya ile uluslararası sınırı ve Aden Körfezi’ne kıyısı vardır. Üç ilçeden oluşmaktadır: Gebiley, Hargeysa ve Berbera. Bölgenin idari merkezi Hargeysa’dır. Hargeysa aynı zamanda Somaliland’ın başkentidir.¹⁶⁴³

Woqoyi Galbed’de çoğunlukla Habar Awal, Habar Yunis ve Idagalle aşiretleri ikamet etmektedir. Hargeysa; Habar Awal, Habar Yunis, Habar Jeelo, Idagalle ağırlıklı olmak üzere birçok aşiret ve alt aşiretin yanı sıra azınlık gruplarına da ev sahipliği yapmaktadır.¹⁶⁴⁴

Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Woqoyi Galbed’in 2022 yılındaki nüfusu 1.313.146 kişi olarak listelenmiştir.¹⁶⁴⁵ UNOCHA, Woqoyi Galbed’in 2021 yılındaki nüfusunu 1.224.717 kişi olarak tahmin etmiştir (217.278 erkek, 202.661 kadın, 752.312 çocuk ve 52.466 yaşlı dâhil olmak üzere).¹⁶⁴⁶ UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması’na

¹⁶³⁷ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#); UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#)

¹⁶³⁸ Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: “etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme”, “ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme” ve “erişimi engelleyen silahlı çatışmalar”. UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

¹⁶³⁹ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁶⁴⁰ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

¹⁶⁴¹ NRC, “zorla tahliyeler” ifadesini “insanların yaşadıkları evlerden ve/veya topraklardan kendi istekleri dışında ve herhangi bir yasal ya da diğer türde koruma sağlamaksızın çıkarılması” olarak tanımlamaktadır. NRC, An Unnecessary Burden: Forced Evictions and Covid-19, 1 Temmuz 2020, [url](#), s. 1

¹⁶⁴² REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Adal bölgesi, Mart 2022, [url](#), s. 4; 8; 12

¹⁶⁴³ MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

¹⁶⁴⁴ Gundel, J., görüşme, 7 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 146

¹⁶⁴⁵ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

¹⁶⁴⁶ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

göre¹⁶⁴⁷ Woqoyi Galbed'in tahminî nüfusu¹⁶⁴⁸ 1.242.003 kişiydi. Bunlardan 802.740'ı kentsel alanlarda, 138.912'si kırsal alanlarda, 255.761'i ise göçebe olarak yaşıyordu.¹⁶⁴⁹ ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

Harita 4.Somali - Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla Woqoyi Galbed bölgesinde Eş-Şebab varlığı göstermemektedir. Haritaya göre Gebiley, Berbera ve Hargeysa kasabaları dâhil olmak üzere bölgenin tamamı Somaliland güçlerinin kontrolündedir.¹⁶⁵⁰ Political Geography Now tarafından 30 Haziran 2021 itibarıyla hazırlanan başka bir harita, yukarıda sözü edilen daha yakın tarihli (Ekim 2022) harita ile benzer kontrol bölgelerini göstermektedir.¹⁶⁵¹

Çatışma dinamikleri

Woqoyi Galbed'deki başlıca güncel çatışma dinamikleri hakkında bilgi bulunamamıştır.

Haziran 2022'de Hargeysa'da planlanan seçimlerle ilgili protestolar düzenlenmiş, güvenlik kuvvetlerinin protestoları dağıtmak için gerçek mühimmat kullanması nedeniyle insanlar yaralanmıştır.¹⁶⁵² Ağustos 2022'de Hargeysa, Burao ve Erigabo şehirlerinde başka protestolar da bildirilmiştir.¹⁶⁵³ Somaliland Daimi ve Etik Komitesi'nin bir raporuna göre Hargeysa'da 3 sivil ölmüş ve 34 sivil yaralanmıştır.¹⁶⁵⁴

30 Haziran 2021 tarihine kadar aşiret anlaşmazlıkları ve çatışmalar hakkında bilgi için bkz. EASO'nun daha önceki Somali: Güvenlik Durumu raporu (Eylül 2021).

¹⁶⁴⁷ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, "Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır". Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

¹⁶⁴⁸ 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#)

¹⁶⁴⁹ UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31

¹⁶⁵⁰ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹⁶⁵¹ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Haziran 2021 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹⁶⁵² Uluslararası Kriz Grubu, CrisisWatch: Tracking Conflict Worldwide, Somaliland – Haziran 2022, tarihsiz, [url](#); Halbeeg, Ten injured in Somaliland protests, security forces 'fire into crowd', 9 Haziran 2022, [url](#)

¹⁶⁵³ Uluslararası Kriz Grubu, CrisisWatch: Tracking Conflict Worldwide, Somaliland – Ağustos 2022, tarihsiz, [url](#); SG, Somaliland: 3 killed, 89 injured in opposition protests, 11 Ağustos 2022, [url](#); SG, Somaliland president orders probe into opposition protest casualties, 17 Ağustos 2022, [url](#)

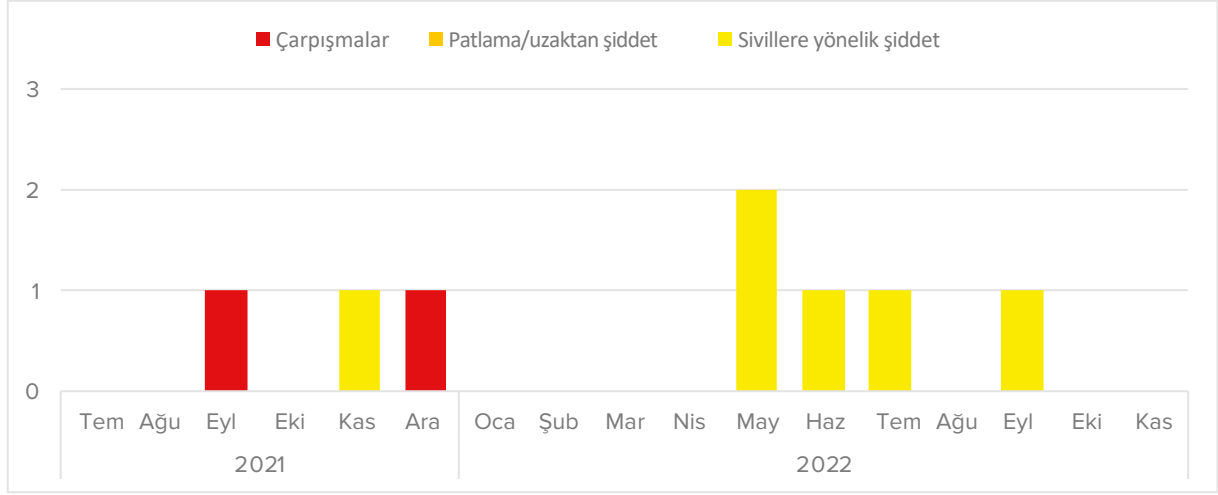
¹⁶⁵⁴ Somaliland Cumhuriyeti, Temsilciler Meclisi, Daimi ve Etik Komitesi, 11 Ağustos 2022 protestosu hakkında rapor, tarihsiz, [url](#), s. 9-10

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

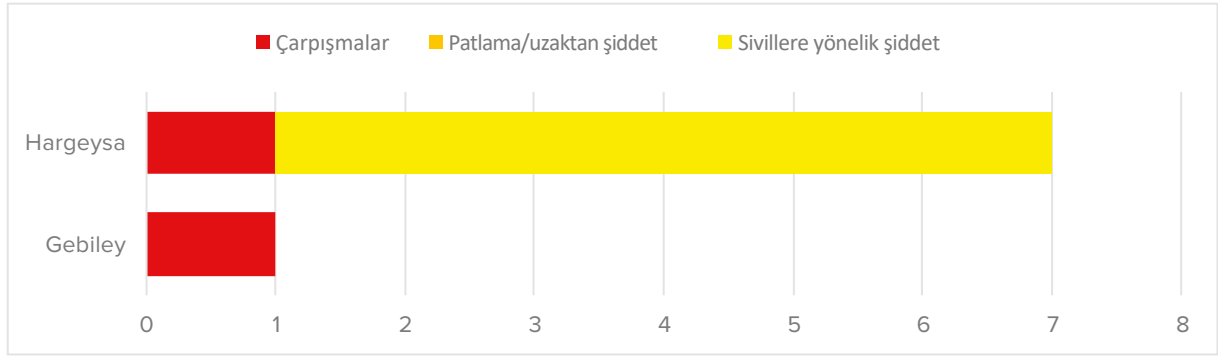
Güvenlik olayları (çarşımlar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıt

ACLED, referans döneminde Woqoyi Galbed bölgesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 8 zayıtla sonuçlanan 8 güvenlik olayı bildirmiştir (Şekil 46).¹⁶⁵⁵

Şekil 46. Woqoyi Galbed - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre.¹⁶⁵⁶

İlçe düzeyinde bakılacak olursa Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında en çok güvenlik olayı Hargeysa'da (7 olay) kaydedilmiş, onu Gabiley (1 olay) takip etmiştir (Şekil 47).¹⁶⁵⁷

Şekil 47. Woqoyi Galbed - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre.¹⁶⁵⁸

¹⁶⁵⁵ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁶⁵⁶ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁶⁵⁷ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁶⁵⁸ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

ACLED, referans döneminde Somaliland askerî ve polis kuvvetlerinin (“Actor1” veya “Actor2” koduyla)¹⁶⁵⁹ Woqoyi Galbed idari bölgesinde 5 güvenlik olayına müdahil olduğunu (2 olay “çarpışma”, 3 olay ise “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanmıştır) ve 5 zayıta yol açtığını bildirmiştir. Aşiret milisleri ve kimliği belirsiz silahlı gruplar (“Actor1” veya “Actor2” koduyla) 5 güvenlik olayına müdahil olmuş ve 3 zayıta yol açmıştır.¹⁶⁶⁰

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıt (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen [Tablo 18](#) Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasında Woqoyi Galbed bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahmini zayıt sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Woqoyi Galbed	Olay sayısı	Tahmini zayıt
Çarpışmalar	2	0
Patlamalar/Uzaktan şiddet	0	0
Sivillere yönelik şiddet	6	8
Toplam	8	8

Tablo 18. Woqoyi Galbed - Temmuz 2021 - Eylül 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıtların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.¹⁶⁶¹

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Woqoyi Galbed’de kaydedilen 8 zayıtın hepsi Hargeysa ilçesinde bildirilmiştir. ACLED tarafından “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanan olaylara odaklanıldığında 8 zayıtla sonuçlanan 6 olayın hepsi Hargeysa ilçesinde bildirilmiştir.¹⁶⁶²

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları¹⁶⁶³

2 Mayıs 2022’de bir Somaliland polis memurunun park yeriyle ilgili anlaşmazlığın ardından bir kadını öldürdüğü bildirilmiştir. Memur, bir hafta sonra Somaliland askerî mahkemesi tarafından ölüme mahkûm edilmiştir.¹⁶⁶⁴

¹⁶⁵⁹ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁶⁶⁰ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁶⁶¹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁶⁶² Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁶⁶³ Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca, Somali’de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

¹⁶⁶⁴ Radio Dalsan, Somaliland military court hands death penalty to a military officer over killing of a civilian, 9 Mayıs 2022, [url](#)

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN, Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında¹⁶⁶⁵ Woqoyi Galbed'den veya Woqoyi Galbed'e çatışma veya güvensizlik nedeniyle yerinden edilme olayı kaydetmemiştir.¹⁶⁶⁶ Aynı dönemde çatışma ve güvensizlik nedeniyle çoğunluğu Sanag olmak üzere (129 kişi) diğer bölgelerden 151 kişi de Woqoyi Galbed'e gelmiştir. Bu kişilerin tümü Hargeysa ilçesine gelmiştir.¹⁶⁶⁷

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler

UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021 arasında¹⁶⁶⁸ Hargeysa ve Berbera ilçelerinde insani yardıma erişimle ilgili 9 olay,¹⁶⁶⁹ Ocak-Mart 2022 arasında ise Hargeysa ilçesinde bu tür 2 olay belgelendirmiştir.¹⁶⁷⁰ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Kasım 2022 arasındaki dönemde bu konuda veri bulunmamaktadır.

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre¹⁶⁷¹ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Woqoyi Galbed bölgesinde (5.336'sı Hargeysa ilçesinde ve 42'si Berbera ilçesinde olmak üzere)¹⁶⁷² zorla tahliye edilen 5.378 kişi kaydedilmiştir.¹⁶⁷³

REACH ve CCCM Cluster tarafından Kasım ve Aralık 2021'de yürütülen DSD, "[önemli haber kaynaklarının] zorla tahliye riskini çok yüksek olarak algıladıklarını bildirdiği çalışma sahalarının oranının" Hargeysa'da %27 olduğunu göstermiştir.¹⁶⁷⁴

2.8.3. Togdeyr

(a) Genel Bilgiler

Togdeyr (veya Togdhere) bölgesinin Woqoyi Galbed, Sul ve Sanag bölgeleriyle iç sınırları ve Etiyopya ile uluslararası sınırı vardır. Bölge altı ilçeden oluşmaktadır: Sheikh, Owdweyne, Burao (veya Burco) ve Buhodle (veya Buuhoodle). Bölgenin idari merkezi Burao'dur (Burco).¹⁶⁷⁵

¹⁶⁶⁵ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁶⁶⁶ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁶⁶⁷ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁶⁶⁸ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

¹⁶⁶⁹ Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: "etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme", "ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme" ve "erişimi engelleyen silahlı çatışmalar". UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

¹⁶⁷⁰ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#)

¹⁶⁷¹ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁶⁷² NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

¹⁶⁷³ NRC, "zorla tahliyeler" ifadesini "insanların yaşadıkları evlerden ve/veya topraklardan kendi istekleri dışında ve herhangi bir yasal ya da diğer türde koruma sağlamaksızın çıkarılması" olarak tanımlamaktadır. NRC, An Unnecessary Burden: Forced Evictions and Covid-19, 1 Temmuz 2020, [url](#), s. 1

¹⁶⁷⁴ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Woqoyi Galbed bölgesi, Mart 2022, [url](#), s. 4

¹⁶⁷⁵ MSF, Somali – Genel Referans Haritası, 11 Ekim 2022, [url](#); UNOCHA, Somali İdari Haritası, 31 Temmuz 2017, [url](#)

Togdeyr bölgesinde çoğunlukla Habar Yunis ve Habar Jeelo aşiretleri ikamet etmektedir. Idagalle mensupları Burao'nun batısındaki bölgede, Habar Yunis aşiretinin parçası olarak kabul edilen ve azınlığı oluşturan diğer alt aşiretlerle birlikte yaşamaktadır.¹⁶⁷⁶ Ancak Buhodle'de yaşayanların neredeyse tamamı Dhulbahante aşiretine (ağırlıklı olarak Reer Hagar alt aşireti) mensuptur.¹⁶⁷⁷

Aralık 2022 tarihli bir IPC belgesinde Togdeyr'in 2022 yılındaki nüfusu 780.092 kişi olarak listelenmiştir.¹⁶⁷⁸ UNOCHA, Togdeyr'in 2021 yılındaki nüfusunu 728.223 kişi olarak tahmin etmiştir (124.357 erkek, 126.973 kadın, 455.076 çocuk ve 21.817 yaşlı dâhil olmak üzere).¹⁶⁷⁹ UNFPA ve Somalili yetkililer tarafından yürütülen 2014 Nüfus Tahmini Araştırması'na göre¹⁶⁸⁰ Togdeyr'in tahmini nüfusu¹⁶⁸¹ 721.363 kişiydi. Bunlardan 483.724'ü kentsel alanlarda, 57.356'sı kırsal alanlarda, 154.523'ü ise göçebe olarak yaşıyordu.¹⁶⁸² ÜYEK sayıları için, çatışma nedeniyle yerinden edilme hakkındaki aşağıdaki alt bölüme bakınız.

(b) Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri

Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)

Harita 4.Somali - Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla Togdeyr bölgesinde Eş-Şebab varlığı göstermemektedir. Haritaya göre karma, belirsiz ve/veya yerel (Somaliland ve Puntland yetkilileri) kontrol altındaki Buhodle kasabası ve çevresi hariç bölgenin neredeyse tamamı (Burao ve Owdweyne kasabaları dâhil olmak üzere) Somaliland güçlerinin kontrolündedir. Harita ayrıca Buhodle'yi Khatumo Devleti Hareketi'nin merkezi olarak göstermektedir.¹⁶⁸³

Çatışma dinamikleri

Ekim 2021'de Khatumo Devleti Hareketi'nin liderleri,¹⁶⁸⁴ daha önce Somaliland hükûmeti ile yaptıkları anlaşmadan çekildiklerini ilan etmiştir (anlaşma, önceki Somaliland devlet

¹⁶⁷⁶ Gundel, J., görüşme, 7 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 150

¹⁶⁷⁷ Höhne, Markus, Expertenauskunft zu Somalia: Region Buhoodle: Konflikte zwischen Stämmen Hayaag und Reer Hagar (beide Dhulbahante) im August 2019 [Expert advice on Somalia: Buhoodle region: Conflicts between Hayaag and Reer Hagar (both Dhulbahante) tribes in August 2019], ACCORD, 9 Nisan 2021, [url](#)

¹⁶⁷⁸ IPC, Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes [Tablo], 13 Aralık 2022, [url](#), s. 4

¹⁶⁷⁹ UNOCHA, Somali – 2021 Nüfus Rakamları ve Dağılımı, 7 Aralık 2021, [url](#)

¹⁶⁸⁰ 2020 yılındaki Somali Sağlık ve Demografi Araştırması'na (SHDS) göre 2014 Nüfus Tahmini Araştırması, "Somali genelinde yürütülen en yakın tarihli tahmin çalışmasıdır". Somali, NBS, Somali Sağlık ve Demografi Araştırması 2020, 30 Nisan 2020, [url](#), s. 3

¹⁶⁸¹ 2022 itibarıyla Somali Ulusal İstatistik Bürosu'nun (NBS) en son resmî yayınlarında 2014 tahmin rakamları kullanılmaya devam edilmektedir. Örneğin bkz. Somali, Somali Veri Portalı, Nüfus – Panolar, 1 Mart 2022, [url](#)

¹⁶⁸² UNFPA, Nüfus Tahmini Araştırması 2014, Somali, Ekim 2014, [url](#), s. 31

¹⁶⁸³ PolGeoNow, Somali Tahminî Bölge Kontrolü, 30 Kasım 2022 itibarıyla, belirtilmemiş, halka açık olmayan kaynak

¹⁶⁸⁴ Geeska Afrika, Somaliland: Khatumo State Dream Officially dead?, 8 Ekim 2020, [url](#)

başkanı Silanyo ile Ekim 2017’de imzalanmıştır¹⁶⁸⁵).¹⁶⁸⁶ Kasım 2021’de 200 askerin Somaliland ordusundan kaçarak Sul, Sanag ve Cayn (SSC) isyancı grubuna katıldığı bildirilmiştir.¹⁶⁸⁷ SSC yetkilileri onları Buhodle’de karşılamıştır.¹⁶⁸⁸

Puntland Derviş kuvvetleri (ordu) üyelerinin bölgede konuşlandırılmasından sonra¹⁶⁸⁹ Haziran 2022’de Buhodle ilçesinde Puntland güvenlik güçlerinin askerî operasyonlar gerçekleştirdiği bildirilmiştir.¹⁶⁹⁰ Operasyonlar Somaliland hükûmetinin üyelerini hedef almıştır.¹⁶⁹¹ Kasım 2022’de Buhodle’de Puntland Derviş kuvvetleri ve Somaliland kuvvetleri arasında çatışmalar bildirilmiştir.¹⁶⁹² Somaliland yönetiminin Buhodle yakınlarındaki bölgede çok sayıda birlik konuşlandığı ve 5 Aralık 2022 itibarıyla bölgede gerginlik hâkim olduğu bildirilmiştir.¹⁶⁹³

Ağustos 2022’de Hargeysa, Burao ve Erigabo şehirlerinde planlanan seçimlerle ilgili protestolar bildirilmiştir.¹⁶⁹⁴ Somaliland Daimi ve Etik Komitesi’nin bir raporuna göre Burao’da bir sivil ölmüş ve 42 sivil yaralanmıştır.¹⁶⁹⁵ Kasım 2022 ortalarında Burao’da gerçekleşen diğer protestolarda en az yedi kişi yaralanmıştır.¹⁶⁹⁶

Temmuz 2021’de görüşülen Joakim Gundel’e göre Buhodle’de sık sık su kuyuları nedeniyle anlaşmazlıklar yaşanmaktadır. Ancak bu anlaşmazlıklar genellikle aşiretlerin büyüme ve genişleme dinamikleriyle bağlantılıdır.¹⁶⁹⁷

30 Haziran 2021 tarihine kadar aşiret anlaşmazlıkları ve çatışmalar hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. EASO’nun daha önceki [Somali: Güvenlik Durumu raporu \(Eylül 2021\)](#).

¹⁶⁸⁵ BBC News Somali, Somaliland iyo Khatumo oo kala saxiixday heshiisyo dhowr ah [Somaliland and Khatumo have signed several agreements], 17 Ekim 2017, [url](#)

¹⁶⁸⁶ Hiiraan Online, Khaatumo oo ku dhawaaqday go’aan Somaliland ka dhan ah [Khatumo announced a decision against Somaliland], 27 Ekim 2021, [url](#)

¹⁶⁸⁷ Hiiraan Online, Ciidamo ka goostay millateriga Somaliland oo ku biiray jabhada SSC [Troops defected from the Somaliland military and joined the SSC rebellion], 18 Kasım 2021, [url](#)

¹⁶⁸⁸ Mogadishu Times, Ciidamo ka tirsan Somaliland oo u goostay Jabhadda SSC [Somaliland troops defected to the SSC Front], 17 Kasım 2021, [url](#)

¹⁶⁸⁹ Puntland Times, DAAWO: Puntland oo boqolaal Askari geysay Buuhoodle, 25 Mayıs 2022, [url](#); SD, Puntland deploys hundreds of newly trained troops to Buhodle, 26 Mayıs 2022, [url](#)

¹⁶⁹⁰ SD, Puntland forces target Somaliland officials in Buhodle, 4 Haziran 2022, [url](#)

¹⁶⁹¹ SD, Puntland forces target Somaliland officials in Buhodle, 4 Haziran 2022, [url](#)

¹⁶⁹² Hiiraan Online, Dagaal dhexmaray Ciidamada Somaliland iyo Puntland ee deegaanka Buuhoodle, 22 Kasım 2022, [url](#)

¹⁶⁹³ Horseed Media, Xiisad dagaal oo u dhexaysa Puntland & Somaliland oo ka taagan degaanno hoostaga degmada Buuhoodle, 5 Aralık 2022, [url](#)

¹⁶⁹⁴ Uluslararası Kriz Grubu, CrisisWatch: Tracking Conflict Worldwide, Somaliland – Ağustos 2022, tarihsiz, [url](#); SG, Somaliland: 3 killed, 89 injured in opposition protests, 11 Ağustos 2022, [url](#); SG, Somaliland president orders probe into opposition protest casualties, 17 Ağustos 2022, [url](#)

¹⁶⁹⁵ Somaliland Cumhuriyeti, Temsilciler Meclisi, Daimi ve Etik Komitesi, 11 Ağustos 2022 protestosu hakkında rapor, tarihsiz, [url](#), s. 9-10

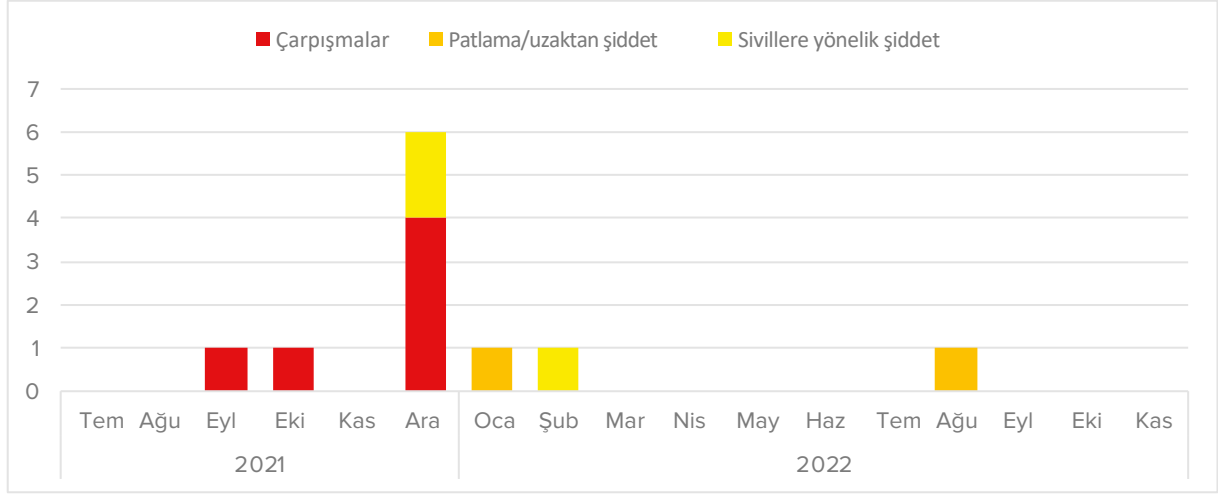
¹⁶⁹⁶ Crisis 24, Somalia: Further unrest and heightened security likely in Somaliland through at least mid-December following protest Nov. 13, 14 Kasım 2022, [url](#)

¹⁶⁹⁷ Gundel, J., görüşme, 7 Temmuz 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

(c) Son güvenlik olayları ve eğilimler

Güvenlik olayları (çarşımlar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıt

ACLED, referans döneminde Togdeyr bölgesinde çarpışma, patlama veya diğer uzaktan şiddet türleri ve sivillere yönelik şiddet dâhil olmak üzere 8 zayıtla sonuçlanan 11 güvenlik olayı bildirmiştir (Şekil 48).¹⁶⁹⁸

Şekil 48. Togdeyr - Temmuz 2021 - Kasım 2022 tarihleri arasında çarpışma, patlama/uzaktan şiddet ve sivillere yönelik şiddet olarak kodlanan güvenlik olaylarının gelişimi, ACLED verilerine göre.¹⁶⁹⁹

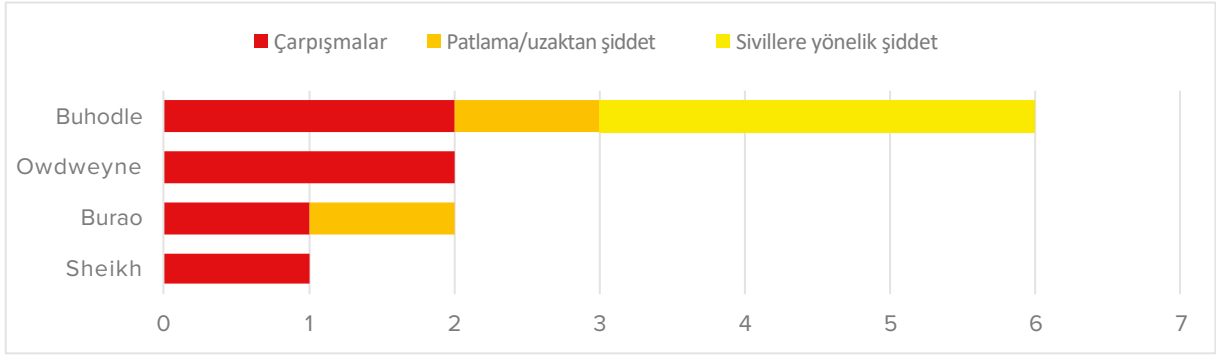
İlçe düzeyinde bakılacak olursa Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasında en çok güvenlik olayı Buhodle'de (6 olay) kaydedilmiş, onu Burao ve Owdweyne¹⁷⁰⁰ (2'şer olay) takip etmiştir (Şekil 49).¹⁷⁰¹

¹⁶⁹⁸ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁶⁹⁹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁷⁰⁰ 6 ve 10 Aralık 2021 tarihli bu iki olay aslında Puntland'daki Bari bölgesinde gerçekleşmiş ve ACLED tarafından yanlışlıkla ilçeye atfedilmiş olabilir. Örneğin bkz. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, SOM35561 [kaynak: Radio Risaala; Radio Kulmiye], [url](#); Radio Risaala, Ciidamada Puntland oo howlgallo ka wada Buuraleyda Gobolka Bari [Puntland forces are conducting operations in the mountains of Bari region], 6 Aralık 2021, [url](#)

¹⁷⁰¹ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Şekil 49. Togdeyr - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki güvenlik olaylarının ilçelere göre dağılımı, ACLED verilerine göre.¹⁷⁰²

ACLED, referans döneminde Somaliland askerî ve polis kuvvetlerinin (“Actor1” veya “Actor2” koduyla)¹⁷⁰³ Togdeyr idari bölgesinde 4 güvenlik olayına müdahil olduğunu (tüm olaylar “çarpışma” olarak kodlanmıştır) ve 1 zayıta yol açtığını, aşiret milislerinin ise (“Actor1” veya “Actor2” koduyla) 4 güvenlik olayına müdahil olduğunu ve 3 zayıta yol açtığını bildirmiştir.¹⁷⁰⁴

Bölgede çatışmalarla bağlantılı sivil zayıt (ölü ve yaralı) sayısı hakkında genel bir veri seti bulunamamasına rağmen [Tablo 19](#) Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasında Togdeyr bölgesinde ACLED tarafından kaydedilen olay ve tahmini zayıt sayılarını olay türüne göre göstermektedir (sivil olup olmadığına göre ayırım yapılmaksızın):

Togdeyr	Olay sayısı	Tahmini zayıt
Çarpışmalar	6	4
Patlamalar/Uzaktan şiddet	2	1
Sivillere yönelik şiddet	3	3
Toplam	11	8

Tablo 19. Togdeyr - Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde güvenlik olayları ve zayıtların olay türüne göre sayıları, ACLED verilerine göre.¹⁷⁰⁵

Temmuz 2021 - Kasım 2022 sonu arasındaki dönemde Togdeyr’de kaydedilen 8 zayıtın çoğu Buhodle ve Owdweyne ilçelerinde bildirilmiştir (her birinde 3’er zayıt). ACLED tarafından “sivillere yönelik şiddet” olarak kodlanan olaylara odaklanıldığında toplam 3 zayıtla sonuçlanan 3 olayın hepsi Buhodle ilçesinde bildirilmiştir.¹⁷⁰⁶

¹⁷⁰² Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁷⁰³ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁷⁰⁴ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁷⁰⁵ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁷⁰⁶ Kamuya açık ACLED verilerini esas alan EUAA analizi. ACLED, Derlenmiş Veri Dosyaları, Somali, 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022 arasını kapsayan veriler, 8 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

Siviller üzerinde (yüksek) etki yaratan örnek güvenlik olayları¹⁷⁰⁷

3 Aralık 2021’de Gadale bölgesindeki Balig’de silahlı milisler sivillere ateş etmiş, bir kişi öldü ve bir kişi de yaralanmıştır. Sebebin aşiretlerle ilgili olduğu bildirilmiştir.¹⁷⁰⁸

Çatışma nedeniyle yerinden edilme

BMMYK PRMN’ye göre Temmuz 2021 ve Kasım 2022 arasında Togdeyr bölgesinde 13 kişi, çatışma veya güvensizlik nedeniyle yakın zamanda yerlerinden edilmiştir¹⁷⁰⁹. Bu kişilerin hepsi Woqoyi Galbed bölgesindeki Hargeysa ilçesine gitmiştir. Aynı dönemde Togdeyr’den veya Togdeyr’e çatışma veya güvensizlik nedeniyle yerinden edilme olayı kaydetmemiştir.¹⁷¹⁰

Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler

UNOCHA, Temmuz-Eylül 2021 arasında¹⁷¹¹ Burao ilçesinde insani yardıma erişimle ilgili 1 olay belgelendirmiş,¹⁷¹² Ocak-Mart 2022 arasında ise bu tür olay belgelendirmemiştir.¹⁷¹³ Ekim-Aralık 2021 ve Nisan-Kasım 2022 arasındaki dönemde bu konuda veri bulunmamaktadır.

NRC Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı aracılığıyla erişilen verilere göre¹⁷¹⁴ Temmuz 2021 - Kasım 2022 arasındaki dönemde Togdeyr bölgesinde (379’u Burao ilçesinde ve 108’i Buhodle ilçesinde olmak üzere)¹⁷¹⁵ zorla tahliye edilen 487 kişi kaydedilmiştir.¹⁷¹⁶ REACH ve CCCM Cluster tarafından Kasım ve Aralık 2021’de yürütülen DSD, “[önemli haber kaynaklarının] zorla tahliye riskini çok yüksek olarak algıladıklarını bildirdiği çalışma sahalarının oranının” Burao, Buhodle, Odweyne ve Sheikh genelinde %0 olduğunu göstermiştir.¹⁷¹⁷

¹⁷⁰⁷ Aşağıdakiler seçilmiş olaylardır ve hiçbir şekilde kapsayıcı değildir. Ayrıca, Somali’de aşiret çatışmalarıyla ilgili güvenlik olaylarının her zaman yerel medyanın dikkatini çekmediği ve bu nedenle haber yapılmadığı unutulmamalıdır. Menkhaus, K., harici incelemeden alınan girdi, 27 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#)

¹⁷⁰⁸ Radio Risaala, Maleeshiyaad hubeyasan oo dil & dhaawac u geystay Dad Shacab ah [Armed militants killed and injured civilians], 3 Aralık 2021, [url](#)

¹⁷⁰⁹ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁷¹⁰ BMMYK PRMN Somali Veri Dosyası, 12 Aralık 2022 itibarıyla, [url](#)

¹⁷¹¹ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

¹⁷¹² Bu tür olaylar aşağıdakileri kapsamaktadır: “etkilenen topluluklara ve insani yardıma ulaşabilme”, “ilkelere dayalı insani yardım sağlayabilme” ve “erişimi engelleyen silahlı çatışmalar”. UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 Aralık 2021, [url](#)

¹⁷¹³ UNOCHA, Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 Temmuz 2022, [url](#)

¹⁷¹⁴ Bu verilerle ve nasıl ele alındıklarıyla ilgili daha fazla bilgi için bu raporun giriş kısmındaki [Metodoloji](#) konulu bölüme bakın.

¹⁷¹⁵ NRC, Tahliyelerle İlgili Bilgilendirme Portalı, Somali Veri Setleri– Temmuz 2021 - Kasım 2022, 9 Aralık 2022 itibarıyla [url](#)

¹⁷¹⁶ NRC, “zorla tahliyeler” ifadesini “insanların yaşadıkları evlerden ve/veya topraklardan kendi istekleri dışında ve herhangi bir yasal ya da diğer türde koruma sağlamaksızın çıkarılması” olarak tanımlamaktadır. NRC, An Unnecessary Burden: Forced Evictions and Covid-19, 1 Temmuz 2020, [url](#), s. 1

¹⁷¹⁷ REACH ve CCCM Cluster, Somali Detaylı Saha Değerlendirmesi (DSD): Togdeyr Bölgesi, Mart 2022, [url](#), s. 4

2.8.4. Somaliland – Kontrol noktaları ve yol güvenliği

Ağustos 2021’de Somali’deki güvenlik sorunları konusunda görüşülen uluslararası bir uzmanın iç hareketlilik ve güvenlikle ilgili ifadesine göre Berbera’dan Hargeysa’ya giden yol genellikle güvenli olduğu için Somalili siviller ve hükûmet görevlileri genellikle “çok fazla güvenlik kaygısı” duymaksızın serbestçe dolaşabilmektedir. Eş-Şebab varlığı sınırlı olduğundan mal ve erzaklar sevk edilebilmektedir.¹⁷¹⁸

¹⁷¹⁸ Uluslararası uzman VIII, görüşme, 3 Ağustos 2021. Alıntı: EASO, Somali – Güvenlik Durumu, Eylül 2021, [url](#), s. 155

Ek I: Kaynakça

Haritalar

Abdi Barud, Areas liberated from Al-Shabaab, 10 December 2022, <https://twitter.com/AbdiBarud/status/1601968851805212679?s=20>, accessed 11 January 2023

PolGeoNow (Political Geography Now), Somalia Approximate Territorial Control, as of 30 June 2022, n.a., non-public source

PolGeoNow (Political Geography Now), Somalia Approximate Territorial Control, as of 30 November 2022, n.a., non-public source

Sözlü kaynaklar, isim vermek istemeyen kaynaklar dâhil

Bakonyi, J., Çevrim içi görüşme, 4 Ocak 2023; Çevrim içi görüşme, 7 Temmuz 2021; Jutta Bakonyi, Durham Üniversitesi'nde uzmanlık alanı Somali olan Çatışma ve Kalkınma Profesörü'dür.

Hansen, S.J., Çevrim içi görüşme, 6 Ocak 2023; Dr. Stig Jarle Hansen, Noragric, Norveç Yaşam Bilimleri Üniversitesi Uluslararası Çevre ve Kalkınma Çalışmaları Enstitüsü'nde Profesördür.

Uluslararası uzman, e-posta, 11 ve 29 Aralık 2022. Somali merkezli bir uluslararası kuruluş için çalışan uluslararası uzman, güvenlik alanında uzmanlığa ve ülkede bu alanda yılların deneyimine sahiptir.

Mogadişu merkezli Somalili danışman ve eski hükûmet yetkilisi, Çevrim içi görüşme, 20 Aralık 2022.

Herkes'e açık kaynaklar

AA (Anadolu Agency), Al-Shabaab blockades exacerbating humanitarian crisis in Somalia, 18 November 2022, <https://www.aa.com.tr/en/africa/al-shabaab-blockades-exacerbating-humanitarian-crisis-in-somalia/2742128>, accessed 10 January 2023

AA (Anadolu Agency), Al-Shabaab kills 4 African Union peacekeepers in Somalia, 12 December 2021, <https://www.aa.com.tr/en/africa/al-shabaab-kills-4-african-union-peacekeepers-in-somalia/2445228>, accessed 11 January 2023

AA (Anadolu Agency), Al-Shabaab targets airport in Somalia's Jowhar city, 9 December 2021, <https://www.aa.com.tr/en/africa/al-shabaab-targets-airport-in-somalias-jowhar-city/2443332>, accessed 11 January 2023

AA (Anadolu Agency), Ethiopian airstrikes hit terrorist-controlled border region in Somalia: Local media, 30 July 2022, <https://www.aa.com.tr/en/africa/ethiopian-airstrikes-hit-terrorist-controlled-border-region-in-somalia-local-media/2649576>, accessed 10 January 2023

AA (Anadolu Agency), Roadside bomb kills 4 civilians in southern Somalia, 14 February 2022, <https://www.aa.com.tr/en/africa/roadside-bomb-kills-4-civilians-in-southern-somalia/2502281>, accessed 11 January 2023

AA (Anadolu Agency), Somali military claims killing 15 al-Shabaab terrorists, 4 July 2021, <https://www.aa.com.tr/en/africa/somali-military-claims-killing-15-al-shabaab-terrorists/2294098>, accessed 2 December 2022

AA (Anadolu Agency), Somali military kills 22 al-Shabaab terrorists: Officials, 25 December 2021, <https://www.aa.com.tr/en/africa/somali-military-kills-22-al-shabaab-terrorists-officials/2457409>, accessed 10 January 2023

AA (Anadolu Agency), Somali military kills at least 12 al-Shabaab terrorists, 13 June 2022, <https://www.aa.com.tr/en/africa/somali-military-kills-at-least-12-al-shabaab-terrorists/2612453>, accessed 1 February 2023

AA (Anadolu Agency), Somali military liberates 2 towns, 8 villages from terrorists, says official, 25 January 2022, <https://www.aa.com.tr/en/africa/somali-military-liberates-2-towns-8-villages-from-terrorists-says-official/2485133>, accessed 11 January 2023

ACAPS, Somalia: Food Security, Briefing Note, 16 November 2021, https://www.acaps.org/sites/acaps/files/products/files/20211116_acaps_briefing_note_somalia_food_security.pdf, accessed 10 January 2023

ACCORD (Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation), Anfragebeantwortung zu Somalia: Informationen zur Miliz Macawiisley [Query response on Somalia: Information on Macawiisley militia], 22 April 2022 <https://www.ecoi.net/de/dokument/2072197.html>, accessed 2 December 2022

ACCORD (Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation), Clans in Somalia, December 2009, https://www.ecoi.net/en/file/local/1193130/90_1261130976_accord-report-clans-in-somalia-revised-edition-20091215.pdf, accessed 10 January 2023

ACLED (Armed Conflict Location and Event Data Project), Codebook, January 2021, https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/2021/11/ACLED_Codebook_v1_January-2021.pdf, accessed 10 January 2023

ACLED (Armed Conflict Location and Event Data Project), Curated Data Files, Somalia, data covering 1 July 2021 to 30 November 2022, as of 8 December 2022, <https://acleddata.com/curated-data-files/>, accessed 10 January 2023

ACLED (Armed Conflict Location and Event Data Project), Regional Overview: Africa 13-19 November 2021, 25 November 2021, <https://acleddata.com/2021/11/25/regional-overview-africa-13-19-november-2021/>, accessed 10 January 2023

ACLED (Armed Conflict Location and Event Data Project), Regional Overview: Africa 1-7 October 2022, 13 October 2022, <https://acleddata.com/2022/10/13/regional-overview-africa-1-7-october-2022/>, accessed 10 January 2023

ACLED (Armed Conflict Location and Event Data Project), Regional Overview: Africa 24-30 September 2022, 6 October 2022, <https://acleddata.com/2022/10/06/regional-overview-africa24-30-september-2022/>, accessed 10 January 2023

ACLED (Armed Conflict Location and Event Data Project), Regional Overview: Africa 8-14 October 2022, 20 October 2022, <https://acleddata.com/2022/10/20/regional-overview-africa-8-14-october-2022/>, accessed 10 January 2023

ACLED (The Armed Conflict Location & Event Data Project), Curated Data Files, Somalia, as of 30 June 2021, <https://acleddata.com/data-export-tool/>, accessed 11 January 2023

ACLED (The Armed Conflict Location & Event Data Project), Curated Data Files, Somalia, as of 30 November 2022, <https://acleddata.com/data-export-tool/>, accessed 11 January 2023

ACLED (The Armed Conflict Location & Event Data Project), FAQs: ACLED Fatality Methodology, 2020, https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/dlm_uploads/2020/02/FAQs_-ACLED-Fatality-Methodology_2020.pdf, accessed 11 January 2023

Africa Centre for Strategic Studies, Surge in Militant Islamist Violence in the Sahel Dominates Africa's Fight against Extremists, 24 January 2022, <https://africacenter.org/spotlight/mig2022-01-surge-militant-islamist-violence-sahel-dominates-africa-fight-extremists/>, accessed 11 January 2023

African Defence Review, Finding Af Urur – Al-Shabaab's latest target in Puntland, 10 June 2017, <https://www.africandefence.net/al-shabaab-attacks-af-urur-in-puntland/>, accessed 9 January 2023

Africanews, First batch of Somali soldiers returns from Eritrea, 21 December 2022, <https://www.africanews.com/2022/12/21/first-batch-of-somali-soldiers-returns-from-eritrea/>, accessed 11 January 2023

AI (Amnesty International), A ten human rights agenda – For the new government of Somalia, 15 November 2022, <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2022/11/AFR5261982022ENGLISH.pdf>, accessed 10 January 2023

AI (Amnesty International), Amnesty International Report – The State of the World’s Human Rights, Somalia, 29 March 2022, <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2022/03/WEBPOL1048702022ENGLISH.pdf>, accessed 10 January 2023

AI (Amnesty International), Somalia: Al-Shabaab must urgently stop carrying out attacks against civilians, 31 October 2022, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/10/somalia-al-shabab-attacks/>, accessed 9 January 2023

Airwars, US Forces in Somalia – US Strikes and Civilian Casualties, 2022, https://airwars.org/civilian-casualties/?belligerent=us-forces&country=somalia&start_date=2020-01-01&end_date=2020-12-31&orderby=incident_date&order=desc, accessed 11 January 2023

Airwars, US forces in Somalia, as of 23 December 2022, https://airwars.org/civilian-casualties/?order=desc&orderby=confirmed_fatalities&end_date=2022-11-30&start_date=2021-07-01&country=somalia&belligerent=us-forces, accessed 10 January 2023

Airwars, USSOM346, 13 March 2022, <https://airwars.org/civilian-casualties/ussom346-march-13-2022/>, accessed 2 December 2022

Airwars, Who we are, n.d., <https://airwars.org/about/team/>, accessed 10 January 2023

Al Jazeera, At least 13 killed by suicide bomber in central Somalia, 19 February 2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/2/19/at-least-13-killed-by-suicide-bomber-in-central-somalia>, accessed 11 January 2023

Al Jazeera, Attack on hotel in Somalia’s Kismayo ends with 9 civilians dead, 23 October 2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/10/23/car-explosion-gunfire-hit-hotel-in-somalia-port-city-police>, accessed 10 January 2023

Al Jazeera, Attack on hotel in Somalia’s Kismayo ends with 9 civilians dead, 23 October 2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/10/23/car-explosion-gunfire-hit-hotel-in-somalia-port-city-police>, accessed 11 January 2023

Al Jazeera, Somalia: Caught between drought and fighting, 8 December 2021, <https://www.aljazeera.com/gallery/2021/12/8/somalia-caught-between-the-drought-and-the-fighting>, accessed 10 January 2023

Allsanaag.com, Ciidanka PSF Puntland oo Howlgallo Ka Sameeyey Buuraha Galgala. [The Puntland PSF forces carried out operations in the Galgala Mountains.], 4 November 2022, <https://allsanaag.com/ciidanka-psf-puntland-oo-howlgallo-ka-sameeyey-buuraha-galgala/>, accessed 9 January 2023

AMISOM (African Union Mission in Somalia), Home, n.d., <https://amisom-au.org/>, accessed 10 January 2023

AP News (Agence Press), US military says its troop removal from Somalia is complete, 17 January 2021, <https://apnews.com/article/donald-trump-troop-withdrawals-national-elections-elections-africa-a5c53d5c7cb0fa3473e7df98ee66ece1>, accessed 11 January 2023

Arab News, US says it kills 2 Al-Shabab militants in Somalia airstrike, 21 July 2022, <https://www.arabnews.com/node/2125016/world>, accessed 10 January 2023

ATMIS (African Union Transition Mission in Somalia), ATMIS congratulates SNA on the liberation of Adan Yabaal, 6 December 2022, <https://atmis-au.org/atmis-congratulates-sna-on-the-liberation-of-adan-yabaal/>, accessed 11 January 2023

ATMIS (African Union Transition Mission in Somalia), Military Component, n.d., <https://atmis-au.org/military-component/>, accessed 11 January 2023

AU (African Union), Peace and Security Council, Communiqué Rev. 1, PSC/PR/COMM.1068 (2022), 8 March 2022, <https://atmis-au.org/wp-content/uploads/2022/04/communique-for-the-1068th-meeting-on-atmis-mandate-8-march-2022.pdf>, accessed 11 January 2023

Australia, Australian National Security, Islamic State in Somalia, 2022, [https://www.nationalsecurity.gov.au/what-australia-is-doing/terrorist-organisations/listed-terrorist-organisations/islamic-state-somalia-\(is-somalia\)](https://www.nationalsecurity.gov.au/what-australia-is-doing/terrorist-organisations/listed-terrorist-organisations/islamic-state-somalia-(is-somalia)), accessed 11 January 2023

Baadiyow, A. A., Somali Elite Political Culture: Conceptions, Structures, and Historical Evolution [Blog post], 28 January 2021, Institute for Peace, Security, and Development (IPSED), <https://ipsed.org/somali-elite-political-culture-conceptions-structures-and-historical-evolution/>, accessed 11 January 2023

Bakonyi, J., The Political Economy of Displacement: Rent Seeking, Disposessions and Precarious Mobility in Somali Cities, Global Policy, Volume 12: Precarity, Mobility and the CityApr 2021, Pages 1-105, 15 October 2020, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/1758-5899.12849>, accessed 11 January 2023

Bareedo Platform, How Rural Communities In Galmudug And Puntland Are Going To Overcome Water-Based Conflicts, 16 April 2022, <https://bareedo.org/how-rural-communities-in-galmudug-and-puntland-are-going-to-overcome-water-based-conflicts/>, accessed 22 December 2022

BBC Monitoring Africa, Al-Shabab claims attacks on police stations in Somali capital; Text of report by pro-Al-Shabab news website Somali Memo on 12 August, 12 August 2021, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 1 February 2023

BBC Monitoring Africa, BBCM Africa Watchlist for 26 August, 26 August 2021, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 22 December 2022

BBC Monitoring Africa, BBCM Africa Watchlist for 3 August, 3 August 2021, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 22 December 2022

BBC Monitoring Africa, Program Summary of Somalia's Universal TV news 1700 gmt 27 Sept, 28 September 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 22 December 2022

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somali's Radio Mogadishu News 1700 gmt 22 Jul 22, 26 July 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Kulmiye News 1700 gmt 20 Oct 22, 25 October 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Risala News 1600 gmt 17 Nov 22, 22 November 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Risala News 1600 gmt 28 Nov 22, 30 November 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Banadir news 1700gmt 31 Mar 22, 1 April 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Banadir news 1700 gmt 2 Jul 21, 6 July 2021, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Kulmiye News 1700 gmt 1 Apr 22, 4 April 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 1 February 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Kulmiye News 1700 gmt 26 Jan 22, 2 February 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 22 December 2022

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Kulmiye News 1700 gmt 28 Sep 21, 29 September 2021, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 22 December 2022

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Kulmiye News 1700 gmt 24 Aug 22, 2 September 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Kulmiye News 1700 gmt 27 Sep 22, 30 September 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Kulmiye News 1700 gmt 17 Jan 22, 21 January 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Kulmiye News 1700 gmt 9 Jul 21, 12 July 2021, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 22 December 2022

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Kulmiye News 1700 gmt 10 Aug 21, 13 August 2021, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 22 December 2022

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Mogadishu News 1700gmt 4 Oct 22, 8 October 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Mogadishu News 1700gmt 5 Aug 22, 9 August 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Mogadishu News 1700 gmt 1 March, 4 March 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Risala News 1600 gmt 19 Apr 22, 22 April 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 22 December 2022

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Risala News 1600 gmt 23 June 22, 29 June 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 22 December 2022

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Risala News 1600 gmt 17 Oct 22, 21 October 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Risala News 1600 gmt 2 May 22, 4 May 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Risala News 1600gmt 12 Apr 22, 15 April 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 22 December 2022

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somalia's Radio Simba News 1000gmt 28 Sep 22, 27 October 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 22 December 2022

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somali's Radio Mogadishu News 1700 gmt 15 Apr 22, 19 April 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 22 December 2022

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somali's Radio Mogadishu News 1700 gmt 27 Sep 22, 1 October 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somali's Radio Mogadishu News 1700 gmt 8 Dec 21, 10 December 2021, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somali's Radio Mogadishu News 1700 gmt 13 Dec 21, 16 December 2021, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somali's Radio Mogadishu News 1700 gmt 2 May 22, 4 May 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC Monitoring Africa, Programme Summary of Somali's Radio Mogadishu News 1700 gmt 18 Nov 21, 22 November 2021, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

BBC News Somali, Dagaal culus oo mar kale ka qarxay gobolka Hiiraan [Heavy fighting breaks out again in Hiran region], 12 October 2022, <https://www.bbc.com/somali/articles/czd5ewp79qdo>, accessed 11 January 2023

BBC News Somali, Dagaalka Saax-maygaag: Wax ka ogow dagaalka Sool iyo Nugaal ee lagu dilay dad ka badan 20 qof iyo waxa la isku hayo [Battle of Saah-Migaag: Learn more about the Sool and Nugal war that killed more than 20 people and the conflict], 3 January 2022, <https://www.bbc.com/somali/war-59860184>, accessed 9 January 2023

BBC News Somali, Hiiraan: “Dad musaafur ah ayay Shabaabku ku gubeen gawaaridii ay saarnaayeen” [Hiran: “Al-Shabaab burned the cars of travelers”], 3 September 2022, <https://www.bbc.com/somali/articles/cd1edyd79qo>, accessed 11 January 2023

BBC News Somali, Macawiisleyda: Deegaannada ilaa hadda la kala qabsaday iyo kooxda Shabaab oo farriin soo dirtay [Ma’awiisley: The areas that have been occupied so far and the Al-Shabaab group has sent a message], 19 September 2022, <https://www.bbc.com/somali/articles/c728rggl4zeo>, accessed 11 January 2023

BBC News Somali, Somaliland iyo Khatumo oo kala saxiixday heshiisyo dhowr ah [Somaliland and Khatumo have signed several agreements], 17 October 2017, <https://www.bbc.com/somali/war-41705124>, accessed 9 January 2023

BBC News, Al-Shabab: Are militant attacks on the rise in Somalia?, 2 November 2022, <https://www.bbc.com/news/world-africa-49908716>, accessed 11 January 2023

BBC News, Somalia drought: The fight for survival as famine looms, 4 October 2022, <https://www.bbc.com/news/world-africa-63116210>, accessed 11 January 2023

BBC News, Somalia hotel siege: More than 20 die in al-Shabab attack, 21 August 2022, <https://www.bbc.com/news/world-africa-62621205>, accessed 11 January 2023

BBC News, Somalia Villa Rays attack: Siege ends leaving eight civilians dead, 28 November 2022, <https://www.bbc.com/news/world-africa-63773425>, accessed 11 January 2023

BBC News, Somalia: At least six killed in Mogadishu attack near beach, 22 April 2022, <https://www.bbc.com/news/world-africa-61196325>, accessed 11 January 2023

BBC News, Somalia: Seven killed in suicide attack near presidential palace, 25 September 2021, <https://www.bbc.com/news/world-africa-58691016>, accessed 11 January 2023

BBC News, Somalia's new president elected by 327 people, 15 May 2022, <https://www.bbc.com/news/world-africa-61438047>, accessed 11 January 2023

Belgium, CGRS-CEDOCA, Somalia - Veiligheidssituatie in Mogadishu [Security Situation in Mogadishu], 9 September 2022, https://www.cgrs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_somalie_veiligheidssituatie_in_mogadishu_20220909.pdf, accessed 10 January 2023

Belgium, CGRS-CEDOCA, SOMALIË Veiligheidssituatie in Mogadishu [Somalia Security Situation in Mogadishu], 29 June 2021, https://www.ecoi.net/en/file/local/2054740/coi_focus_somalie_veiligheidssituatie_in_mogadishu_20210629.pdf, accessed 11 January 2023

Bertelsmann Stiftung, BTI 2022 Country Report – Somalia, 23 February 2022, https://bti-project.org/content/en/downloads/reports/country_report_2022_SOM.pdf, accessed 10 January 2023

Caasimada, Al-Shabaab oo toogasho ku fulisay nin 'aflagaadeeyey' Nabi Maxamed (NNKH) [Al-Shabaab shot dead a man who 'insulted' the Prophet Muhammad (PBUH)], 5 August 2021, <https://www.caasimada.net/al-shabaab-oo-toogasho-ku-fulisay-ninu-aflagaadeeyey-nabi-maxamed-nnkh/>, accessed 2 December 2022

Caasimada, Ciidamada Danab oo xalay 'dhimasho iyo dhaawac ka geystay' Gaalkacyo [Danab forces last night 'caused death and injury' to Gaalkacyo], 13 September 2022, <https://www.caasimada.net/ciidamada-danab-oo-dhimasho-iyo-dhaawac-ka-geystay-gaalkacyo/>, accessed 22 December 2022

Caasimada, Daawo: Beel ka tirsan Abgaal oo hub iyo ciidan lasoo baxday kana hortimid doorashada [Watch: Abgal clan opposes election with weapons], 28 August 2021, <https://www.caasimada.net/daawo-beel-ka-tirsan-abgaal-oo-hub-iyo-ciidan-lasoo-baxday-kana-hortimid-doorashada/>, accessed 11 January 2023

Caasimada, Daawo: Guddiga maamula isbitaalka Ceelbuur oo si yaab leh u difaacay Shabaab [Watch: The management committee of Elbur hospital surprisingly defended Al-Shabaab], 21 June 2022, <https://www.caasimada.net/daawo-guddiga-maamula-isbitaalka-ceelbuur-oo-si-yaab-leh-u-difaacay-shabaab/>, accessed 15 December 2022

Caasimada, Madaxweyne Xasan: Dalka oo dhan waa wada tabasho, waana in la is weydiiyaa [President Hassan: The whole country is concerned and should be asked], 23 July 2021, <https://www.caasimada.net/madaxweyne-xasan-dalka-oo-dhan-waa-wada-tabasho-waana-in-la-is-weydiiyaa/>, accessed 11 January 2023

Caasimada, Maleeshiyaad hubeysan oo weeraray saldhiga Burtinle [Armed militants attacked Burtinle police station], 2 October 2022, <https://www.caasimada.net/maleeshiyaad-hubeysan-oo-weerar-ku-qaaday-saldhigga-qardho/>, accessed 9 January 2023

Caasimada, Shabaab oo soo bandhigtay askar iyo saraakiil ciidan oo 'isku dhiibay' + Magacyada [Shabaab exposes soldiers and army officers who 'surrendered' + Names], 2 November 2021, <https://www.caasimada.net/shabaab-oo-soo-bandhigtay-askar-iyo-saraakiil-ciidan-oo-isku-dhiibay-magacyada/>, accessed 11 January 2023

Caasimada, Wararkii ugu dambeeyey ee QARAX ka dhacay MARKA [The latest news about the explosion in Marka], 8 December 2021, <https://www.caasimada.net/wararkii-ugu-dambeeyey-ee-qarax-ka-dhacay-marka/>, accessed 11 January 2023

Caasimada, Wareysi: Jubbaland oo xog cusub ka bixisay ciidanka Itoobiya ee soo galay Gedo [Interview: Jubbaland has given new information about the Ethiopian army that entered Gedo], 7 August 2022, <https://www.caasimada.net/wareysi-jubbaland-oo-xog-cusub-ka-bixisay-ciidanka-itoobiya-ee-soo-galay-gedo/>, accessed 1 February 2023

Calamada, Akhriso Weeraro Kala Duwan Oo Saraakiil Iyo Askar Dhimasho Iyo Dhaawac Ay Ku Noqdeen. [Officers and soldiers killed and injured in a series of attacks], 21 May 2022, <https://calamada.com/akhriso-weeraro-kala-duwan-oo-saraakiil-iyo-askar-dhimasho-iyo-dhaawac-ay-ku-noqdeen/>, accessed 10 January 2023

Calamada, Askari Burundeys Ah Oo Lagu Toogtay Shabeelada Dhexe. [Burundian Soldier Shot in Middle Shabelle], 7 June 2022, <https://calamada.com/askari-burundeys-ah-oo-lagu-toogtay-shabeelada-dhexe/>, accessed 11 January 2023

Calamada, Dagaal Culus Oo Ciidamada Mujaahidiinta Iyo Xabashida Ku Dhexmaray Gedo [Heavy fighting between Mujahideen forces and Ethiopians in Gedo], 2 September 2022 <https://calamada.com/dagaal-culus-oo-ciidamada-mujaahidiinta-iyo-xabashida-ku-dhexmaray-gedo/>, accessed 10 January 2023

Calamada, Dagaal Culus Oo Ka Dhacay Deegaanka Godinlabe. [Heavy fighting in Godinlabe area], 6 December 2021, <https://calamada.com/dagaal-culus-oo-ka-dhacay-deegaanka-godinlabe/>, accessed 11 January 2023

Calamada, Inka Badan 10 Askari Itoobiyaan Ah Oo Ku Dhaawacmay Duqeyn Ka Dhacay Gobalka Baay. [More than 10 Ethiopian soldiers injured in an attack in the Bay region], 9 May 2022, <https://calamada.com/inka-badan-10-askari-itoobiyaan-ah-oo-ku-dhaawacmay-duqeyn-ka-dhacay-gobalka-baay/>, accessed 11 January 2023

Calamada, Manuur Oo Lagu Dilay Degmada Buurhakabo. [Manur killed in Burhakabo district], 23 December 2021, <https://calamada.com/manuur-oo-lagu-dilay-degmada-buurhakabo/>, accessed 11 January 2023

Calamada, Qaraxyo Askar Lagu Dilay Gaadiidna Lagu Gubay Oo Ka Dhacay Koonfurta Somalia. [Explosions Kill Soldiers and Burn Vehicles in Southern Somalia.], 2 September 2021, <https://calamada.com/qaraxyo-askar-lagu-dilay-gaadiidna-lagu-gubay-oo-ka-dhacay-koonfurta-somalia/>, accessed 11 January 2023

Calamada, Wasiir Ka Tirsan Maamulka Koonfur Galbeed Oo Isku Day Dil Ka Badbaaday. [South West administration minister survives assassination attempt], 5 February 2022, <https://calamada.com/wasiir-ka-tirsan-maamulka-koonfur-galbeed-oo-isku-day-dil-ka-badbaaday/>, accessed 11 January 2023

Calamada, Weeraro Ka Kala Dhacay Banaadir Sh/hoose Iyo Bay iyo Bakool. [Attacks in Banadir, Lower Shabelle, Bay and Bakool], 26 July 2021, <https://calamada.com/weeraro-ka-kala-dhacay-banaadir-sh-hoose-iyo-bay-iyo-bakool/>, accessed 11 January 2023

Canada, IRB (Immigration and Refugee Board), Somalia: Ability to obtain documentation, including medical, education and employment records; effectiveness of the postal service, on both domestic and international level (2020–January 2022), 28 January 2022, <https://irb-cisr.gc.ca/en/country-information/rir/Pages/index.aspx?doc=458536&pls=1>, accessed 7 December 2022

Canada, IRB (Immigration and Refugee Board), Somalia: Entry and exit requirements at land borders and airports, including documentation required; whether there are checkpoints for domestic and international travel; whether there are travel agencies that facilitate travel within and outside Somalia (2018–August 2020), 3 September 2020, <https://irb-cisr.gc.ca/en/country-information/rir/Pages/index.aspx?doc=458173&pls=1>, accessed 10 December 2022

Canada, IRB (Immigration and Refugee Board), Somalia: Identity documents, including national ID cards, passports and driver's licences, and the requirements and procedures to obtain them; percentage of the population that holds some form of identity document; whether such documents are accepted elsewhere (2018–July 2020), 28 August 2020, <https://irb-cisr.gc.ca/en/country-information/rir/Pages/index.aspx?doc=458174>, accessed 10 December 2022

Canada, IRB (Immigration and Refugee Board), Somalia: Update to SOM200233 on entry and exit requirements at land borders and airports, including documentation required; whether there are checkpoints for domestic and international travel; whether there are travel agencies that facilitate travel within and outside Somalia (2018–January 2022), 7 January 2022, <https://>

irb-cisr.gc.ca/en/country-information/rir/Pages/index.aspx?doc=458548&pls=1, accessed 10 December 2022

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Afgooye Verified IDP Sites – April 2022, 7 April 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/91866>, accessed 10 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Afmadow Verified IDP Sites – May 2022, 29 May 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/93080>, accessed 10 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Baidoa Verified IDP Sites – July 2022, 26 July 2022, <https://data.unhcr.org/ar/documents/download/94414>, accessed 10 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Bardheere Verified IDP Sites – October 2022, 1 November 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/97072>, accessed 10 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Belet Xaawo Verified IDP Sites – September 2021, 29 September 2021, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/88935>, accessed 10 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Beletweyne Verified IDP Sites – January 2022, 2 February 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/90703>, accessed 11 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Bossaso Verified IDP Sites - June 2022, 16 June 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/93632>, accessed 9 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Burtinle Verified IDP Sites - March 2022, 29 March 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/91675>, accessed 9 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Cabudwaaq Verified IDP Sites – April 2022, 30 April 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/92680>, accessed 2 December 2022

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Cadaado Verified IDP Sites – April 2022, 30 April 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/92802>, accessed 2 December 2022

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Ceel Barde Verified IDP Sites – June 2022, 26 July 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/94606>, accessed 10 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Ceel Waaq Verified IDP Sites – May 2022, 29 May 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/93071>, accessed 10 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Dhobley Verified IDP Sites – May 2022, 29 May 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/93078>, accessed 10 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Dhuusamarreeb Verified IDP Sites – October 2022, 17 October 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/96262>, accessed 2 December 2022

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Galdogob Verified IDP Sites – March 2022, 29 March 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/91757>, accessed 22 December 2022

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Garoowe Verified IDP Sites - May 2022, 18 May 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/92800>, accessed 9 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Garowe Verified IDP Sites - January 2022, 2 February 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/90706>, accessed 9 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Guriel Verified IDP Sites – October 2022, 17 October 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/96259>, accessed 2 December 2022

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Hobyo Verified IDP Sites – August 2022, 28 August 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/95151>, accessed 22 December 2022

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Jalalaqsi Verified IDP Sites – January 2022, 2 February 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/90707>, accessed 11 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Jowhar Verified IDP Sites – October 2021, 20 October 2021, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/89251>, accessed 11 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Jowhar Verified IDP Sites – October 2022, 17 October 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/96263>, accessed 11 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Kismaayo Verified IDP Sites – May 2022, 29 May 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/93072>, accessed 10 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, List of IDP sites in Somalia, 17 October 2022, <https://data.humdata.org/dataset/bca5fd46-5e2d-4ca2-9321-6e2961fbb9e8/resource/daca964a-40be-4d38-bc59-a8895ef2a71c/download/idp-site-master-list-3rd-quarter-2022.xlsx>, accessed 10 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Luuq Verified IDP Sites – March 2022, 28 March 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/91647>, accessed 10 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Marka Verified IDP Sites – July 2022, 27 July 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/94613>, accessed 10 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Mogadishu Dayniile and Khada Verified IDP Sites – October 2022, 1 November 2022, <https://data.unhcr.org/es/documents/download/96991>, accessed 10 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Qardho Verified IDP Sites - March 2022, 29 March 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/91673>, accessed 9 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, South Galkacyo Verified IDP Sites – August 2022, 28 August 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/95152>, accessed 22 December 2022

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Waajid Verified IDP Sites – July 2022, 26 July 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/94408>, accessed 10 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Wanla Weyn Verified IDP Sites – May 2022, 18 May 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/92801>, accessed 10 January 2023

CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster Somalia, Xudur Verified IDP Sites – July 2022, 26 July 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/94406>, accessed 10 January 2023

CFR (Council on Foreign Relations), Al-Shabaab, 19 May 2021, <https://www.cfr.org/backgrounder/al-shabab>, accessed 11 January 2023

Crisis 24, Somalia: Al-Shabaab militants killed at least 12 people in attack in Gariley, Gedo Region, Sept. 30, 30 September 2022, <https://crisis24.garda.com/alerts/2022/09/somalia-al-shabaab-militants-killed-at-least-12-people-in-attack-in-gariley-gedo-region-sept-30>, accessed 10 January 2023

Crisis 24, Somalia: Further unrest and heightened security likely in Somaliland through at least mid-December following protest Nov. 13, 14 November 2022, <https://crisis24.garda.com/>

[alerts/2022/11/somalia-further-unrest-and-heightened-security-likely-in-somaliland-through-at-least-mid-december-following-protest-nov-13](#), accessed 9 January 2023

Crisis 24, Somalia: Government forces launch military operation to retake town of Guriel Oct. 23, 23 October 2021, <https://crisis24.garda.com/alerts/2021/10/somalia-government-forces-launch-military-operation-to-retake-town-of-guriel-oct-23>, accessed 2 December 2022

Critical Threats Project at the American Enterprise Institute, Africa File: Clan Uprising Bolsters anti-al Shabaab Offensive in Central Somalia, 15 September 2022, https://www.criticalthreats.org/briefs/africa-file/africa-file-clan-uprising-bolsters-anti-al-shabaab-offensive-in-central-somalia#_edn5d9f1c3527f492064b8a44356b5c7d831, accessed 22 December 2022

CSIS (Center for Strategic and International Studies), Strengthening Somalia's Security: A Conversation with H.E. President Hassan Sheikh Mohamud, 16 September 2022, <https://www.csis.org/analysis/strengthening-somalias-security-conversation-he-president-hassan-sheikh-mohamud>, accessed 11 January 2023

Dahir, A. and Yassin Sheikh Ali, A., Federalism in post-conflict Somalia: A critical review of its reception and governance challenges, Regional and Federal Studies, 8 November 2021, <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/13597566.2021.1998005?download=true>, accessed 11 January 2023

Daily Sabah, Is there an antidote for Somalia's Federalism?, 23 August 2022, <https://www.dailysabah.com/opinion/op-ed/is-there-an-antidote-for-somalias-federalism>, accessed 11 January 2023

Daily Sabah, Ties with Somalia prove Africa's importance for Turkey: Erdoğan, 6 July 2022, <https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/ties-with-somalia-prove-africas-importance-for-turkey-erdogan>, accessed 11 January 2023

de Waal A., The Prairie Fire that Burned Mogadishu: The Logic of Clan Formation in Somalia, December 2018, World Peace Foundation, Tufts University, <https://sites.tufts.edu/reinventingpeace/files/2018/12/The-Prarie-Fire-that-burned-Mogadishu-final-1.pdf>, accessed 11 January 2023

DefenceWeb, ATMIS sets up JOCs, 10 October 2022, <https://www.defenceweb.co.za/joint/diplomacy-a-peace/atmis-sets-up-jocs/>, accessed 11 January 2023

Defense Post (The), Car Bomb Kills Five at Somalia Hotel: Police, 18 July 2022, <https://www.thedefensepost.com/2022/07/18/car-bomb-somalia-hotel/>, accessed 11 January 2023

DW (Deutsche Welle), Attacks grow as Somalia prepares for presidential election, 29 March 2022, <https://www.dw.com/en/attacks-intensify-as-somalia-prepares-for-presidential-election/a-61293528>, accessed 9 January 2023

DW (Deutsche Welle), Somalia continues offensive against al-Shabab, 6 October 2022, <https://www.dw.com/en/somalia-pushes-on-with-offensive-against-al-shabab-despite-attack/a-63346361>, accessed 11 January 2023

DW (Deutsche Welle), Somalia twin attack: Politician killed in bomb blasts, 23 March 2022, <https://www.dw.com/en/somalia-twin-attack-politician-killed-in-bomb-blasts/a-61239115>, accessed 11 January 2023

DW (Deutsche Welle), Somalia: Hassan Sheikh Mohamud elected president, 15 May 2022, <https://www.dw.com/en/somalia-hassan-sheikh-mohamud-elected-president/a-61803936>, accessed 11 January 2023

EASO (European Asylum Support Office), COI report – South and Central Somalia Country overview [clan maps based on Lewis 1955, Abikar 1999], August 2014, https://coi.europa.eu/administration/easo/PLib/EASO-COIreport-Somalia_EN.pdf, accessed 2 December 2022

EASO (European Asylum Support Office), Country of Origin Information Report on Somalia: Actors, July 2021, https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/2021_07_EASO_COI_Report_Somalia_Actors.pdf, accessed 11 January 2023

EASO (European Asylum Support Office), Country of Origin Information Report on Somalia: Key socio-economic indicators, September 2021, https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/2021_09_EASO_COI_Report_Somalia_Key_socio_economic_indicators.pdf, accessed 11 January 2023

EASO (European Asylum Support Office), Country of Origin Information Report on Somalia: Security Situation, September 2021, https://europa.eu/sites/default/files/publications/2021_09_EASO_COI_Report_Somalia_Security_situation_new_AC.pdf, accessed 11 January 2023

EASO (European Asylum Support Office), Writing and Referencing Guide for EUAA Country of Origin Information (COI) Reports, June 2019, https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/2019_EASO_COI_Writing_and_Referencing_Guide.pdf, accessed 11 January 2023

EASO (European Asylum Support Office)DW, Country of Origin Information (COI) Report Methodology, June 2019, https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/2019_EASO_COI_Report_Methodology.pdf, accessed 11 January 2023

East African (The), Al-Shabaab militants target Somalia's telecom infrastructure, 9 November 2022, <https://www.theeastafrican.co.ke/tea/news/east-africa/shabaab-now-target-somalia-telecom-infrastructure-4013642>, accessed 10 January 2023

East African (The), Somali President Mohamud promises relentless war on Shabaab, 2 November 2022, <https://www.theeastafrican.co.ke/tea/news/east-africa/somali-president-promises-tough-war-on-shabaab-4006124>, accessed 11 January 2023

East African (The), Somalia PM names ex-Shabaab leader Mukhtar Robow to Cabinet, 2 August 2022, <https://www.theeastafrican.co.ke/tea/news/east-africa/somalia-pm-names-ex-shabaab-leader-mukhtar-rubow-to-cabinet-3900544>, accessed 11 January 2023

East African (The), Somalia, Ethiopia sign deal to strengthen ties, 1 October 2022, <https://www.theeastafrican.co.ke/tea/news/east-africa/somalia-ethiopia-renew-cooperation-3969292>, accessed 11 January 2023

East African (The), Somalia's Farmaajo hands over presidency to Mohamud, 23 May 2022, <https://www.theeastafrican.co.ke/tea/news/east-africa/somalia-farmaajo-hands-over-presidency-to-mohamoud-3824884>, accessed 10 January 2023

East African (The), The welcome return of Hassan Mohamud, chance for a Somalia reset, 6 June 2022, <https://www.theeastafrican.co.ke/tea/news/east-africa/return-of-hassan-mohamud-chance-for-a-somalia-reset-3837932>, accessed 10 January 2023

EastAfrican (The), Delayed Atmis withdrawal signals gaps in Somalia rebuilding, 29 November 2022, <https://www.theeastafrican.co.ke/tea/news/east-africa/what-delayed-atmis-exit-signals-for-somalia-4036672>, accessed 11 January 2023

Economist (The), Jihadism in the Horn: Rise of the clans, 5 November 2022, available by subscription at: <https://www.dowjones.com/professional/factiva/>, accessed 11 January 2023

Economist (The), Somali clans are revolting against jihadists, 3 November 2022, <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2022/11/03/somali-clans-are-revolting-against-jihadists>, accessed 11 January 2023

ECW (Education Cannot Wait), ECW in Somalia, n.d., <https://www.educationcannotwait.org/our-investments/where-we-work/somalia>, accessed 10 January 2023

Edle, A., Bay and Bakool: How Somalia's Breadbasket turned into an epicenter of humanitarian crisis [Blog], Rift Valley Institute (RVI), 24 March 2022, <https://riftvalley.net/news/bay-and-bakool-how-somalias-breadbasket-turned-epicenter-humanitarian-crisis>, accessed 10 January 2023

EIP (European Institute of Peace), The Islamic State in East Africa, September 2018, https://www.ecoi.net/en/file/local/2018648/Report_IS+in+East+Africa_October+2018.pdf, accessed 11 January 2023

ENACT (Enhancing Africa's response to transnational organised crime), Africa Organised Crime Index - Somalia, 2019, <https://africa.ocindex.net/country/somalia>, accessed 11 January 2023

ENACT (Enhancing Africa's response to transnational organised crime), Africa Organised Crime Index - Somalia, 2021, <https://africa.ocindex.net/2021/country/somalia>, accessed 11 January 2023

ENACT (Enhancing Africa's response to transnational organised crime), Africa Organised Crime Index 2021, Evolution of crime in a Covid world, 2021, <https://enact-africa.s3.amazonaws.com/site/uploads/2021-11-25-oci-final.pdf>, accessed 11 January 2023

Encyclopaedia Britannica, Somalia, last updated 2 December 2022, <https://www.britannica.com/place/Somalia>, accessed 10 January 2023

Eno M.A and Kusow A. M., Racial and Cast Prejudice in Somalia, 2014, https://lib.dr.iastate.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1007&context=soc_las_pubs, accessed 11 January 2023

European Union (EU), Public Register of Authentic identity and travel Documents Online (PRADO), SOM – Somalia, n.d., <https://www.consilium.europa.eu/prado/en/prado-documents/SOM/A/docs-per-category.html>, accessed 7 December 2022

Felbab-Brown, V., The Problem with Militias in Somalia, in: Hybrid Conflict, Hybrid Peace: How Militias and Paramilitary Groups Shape Post-conflict Transitions, United Nations University, 2020, <https://i.unu.edu/media/cpr.unu.edu/post/3895/HybridConflictSomaliaWeb.pdf>, accessed 11 January 2023

FIC (Feinstein International Center), Another Humanitarian (and Political) Crisis in Somalia in 2022, June 2022, https://fic.tufts.edu/wp-content/uploads/Another-Crisis-in-Somalia_6-9.pdf, accessed 10 January 2023

Finland, Finnish Immigration Service (FIS), Somalia: Fact-Finding Mission to Mogadishu in March 2020, Security situation and humanitarian conditions in Mogadishu, 7 August 2020, <https://migri.fi/documents/5202425/5914056/Somalia+Fact-Finding+Mission+to+Mogadishu+in+March+2020.pdf/2f51bf86-ac96-f34e-fd02-667c6ae973a0/Somalia+Fact-Finding+Mission+to+Mogadishu+in+March+2020.pdf?t=1602225617645>, accessed 10 January 2023

Freedom House, Freedom in the World 2022 – Somalia, 24 February 2022, <https://freedomhouse.org/country/somalia/freedom-world/2022>, accessed 10 January 2023

Friends Committee on National Legislation, More American Drone Strikes Won't Make Somalia Safer, 10 November 2022, <https://www.fcnl.org/updates/2022-11/more-american-drone-strikes-wont-make-somalia-safer>, accessed 11 January 2023

FTL (Facility for Talo and Leadership), Eight Members of a Family Die in an IED Blast in Galgadud, 24 July 2022, <https://www.ftlsomalia.com/eight-members-of-a-family-die-in-an-ied-blast-in-galgadud/>, accessed 2 December 2022

FTL (Facility for Talo and Leadership), Five Civilians Killed in IED Explosion in Bardale Town, 20 November 2021, <https://www.ftlsomalia.com/five-civilians-killed-in-ied-explosion-in-bardale-town/>, accessed 10 January 2023

FTL (Facility for Talo and Leadership), Mogadishu Truck Drivers Block Road to Protest Colleague's Killing by Police, 28 August 2022, <https://www.ftlsomalia.com/mogadishu-truck-drivers-block-road-to-protest-colleagues-killing-by-police/>, accessed 11 January 2023

FTL (Facility for Talo and Leadership), Outrage in Lower Shabelle as Soldiers Kill Two Civilians, 13 June 2022, <https://www.ftlsomalia.com/outrage-in-lower-shabelle-as-soldiers-kill-two-civilians/>, accessed 10 January 2023

FTL (Facility for Talo and Leadership), Seven people die in Afgoye explosions, 28 July 2022, <https://www.ftlsomalia.com/seven-people-die-in-afgoye-explosions/>, accessed 10 January 2023

FTL (Facility for Talo and Leadership), SNA Commandos Destroy Al-Shabaab Hideouts in Hiiraan Region, 19 May 2022, <https://www.ftlsomalia.com/sna-commandos-destroy-al-shabaab-hideouts-in-hiiraan-region/>, accessed 11 January 2023

FTL (Facility for Talo and Leadership), SNA Forces Recapture a Galgadud Village from Al-Shabaab, 25 October 2022, <https://www.ftlsomalia.com/sna-forces-recapture-a-galgadud-village-from-al-shabaab/>, accessed 2 December 2022

FTL (Facility for Talo and Leadership), SNA Troops Join Forces with Local Communities to Destroy Al-Shabaab Bases in Galgadud, 24 October 2022, <https://www.ftlsomalia.com/sna-troops-join-forces-with-local-communities-to-destroy-al-shabaab-bases-in-galgadud/>, accessed 2 December 2022

FTL (Facility for Talo and Leadership), Soldier Kills a Nine-Month Pregnant Mother in Mogadishu, 29 May 2022, <https://www.ftlsomalia.com/soldier-kills-a-nine-month-pregnant-mother-in-mogadishu/>, accessed 11 January 2023

FTL (Facility for Talo Leadership), Tension as Somaliland and Puntland Troops Gather at the Border, 9 December 2022, <https://www.ftlsomalia.com/tension-as-somaliland-and-puntland-troops-gather-at-the-border/>, accessed 11 January 2023

Garowe Online, “Ajaanib ka tirsan Daacish” oo lagu qabtay Puntland [“Foreigner belonging to Daesh” arrested in Puntland], 25 June 2022, <https://www.garoweonline.com/index.php/en/news/puntland/ajaanib-ka-tirsan-daacish-oo-lagu-qabtay-puntland>, accessed 9 January 2023

Garowe Online, [Twitter], posted on: 25 September 2022, <https://twitter.com/GaroweOnline/status/1573976404823343106>, accessed 10 January 2023

Garowe Online, Al-Shabaab executes 6 over alleged spying for US intelligence in Somalia, 15 October 2022, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/al-shabaab-executes-6-over-alleged-spying-for-us-intelligence-in-somalia>, accessed 10 January 2023

Garowe Online, Al-Shabaab militants continue to lose strategic towns in Somalia, 6 December 2022, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/al-shabaab-militants-continued-to-lose-strategic-towns-in-somalia>, accessed 11 January 2023

Garowe Online, Al-Shabaab militants continue to lose strategic towns in Somalia, 6 December 2022, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/al-shabaab-militants-continued-to-lose-strategic-towns-in-somalia>, accessed 11 January 2023

Garowe Online, At least five people injured as Al-Shabaab bombs Bullo Burte airstrip in Somalia, 19 September 2021, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/at-least-five-people-injured-as-al-shabaab-bombs-bullo-burte-airstrip-in-somalia>, accessed 11 January 2023

Garowe Online, Clashes in Somalia's Puntland Force Thousands to Flee, 25 December 2021, <https://www.garoweonline.com/en/news/puntland/clashes-in-somalia-s-puntland-force-thousands-to-flee>, accessed 9 January 2023

Garowe Online, Deni and others owe Somalia a duty to cooperate against Al-Shabaab, 11 December 2022, <https://www.garoweonline.com/en/editorial/deni-and-others-owe-somalia-a-duty-to-cooperate-against-al-shabaab>, accessed 11 January 2023

Garowe Online, General Tahalil: most of Eritrean trained soldiers returned to Somalia, 1 January 2023, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/general-tahalil-most-of-eritrean-trained-soldiers-returned-to-somalia>, accessed 11 January 2023

Garowe Online, ISIS seizes key area in Somalia's Puntland after battle, 19 August 2021, <https://www.garoweonline.com/en/news/puntland/isis-seizes-key-area-in-somalia-s-puntland-after-battle>, accessed 9 January 2023

Garowe Online, More than 20 'pro-greater Somalia' protesters killed in Lasanod, 31 December 2022, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/more-than-20-pro-greater-somalia-protesters-killed-in-lasanod>, accessed 11 January 2023

Garowe Online, Somalia president says his government is determined to resume talks with Somaliland, 6 December 2022, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-president-says-his-govt-is-determined-to-resume-talks-with-somaliland>, accessed 11 January 2023

Garowe Online, Somalia: Al-Shabaab Executed 5 Accused of Spying, 5 September 2022, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-al-shabaab-executes-5-accused-of-spying>, accessed 10 January 2023

Garowe Online, Somalia: Al-Shabaab targets military training base; 15 dead, 25 September 2022, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-al-shabaab-targets-military-training-base-15-dead>, accessed 2 December 2022

Garowe Online, Somalia: Deni making alliance to undermine Hassan Sheikh's administration, 10 October 2022, <https://www.garoweonline.com/en/news/puntland/somalia-deni-making-alliance-to-undermine-hassan-sheikh-s-administration>, accessed 11 January 2023

Garowe Online, Somalia: Elder killed in Al-Shabaab ambush as war steps up, 29 September 2022, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-elder-killed-in-al-shabaab-ambush-as-war-steps-up>, accessed 11 January 2023

Garowe Online, Somalia: Mogadishu gets new police boss after Al-Shabaab killed the ex-chief, 11 October 2022, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-mogadishu-gets-new-police-boss-after-al-shabaab-killed-the-ex-chief>, accessed 2 December 2022

Garowe Online, Somalia: President Deni reinstates sacked PSF commander in Puntland, 5 March 2022, <https://www.garoweonline.com/en/news/puntland/somalia-president-deni-reinstates-sacked-psf-commander-in-puntland>, accessed 9 January 2023

Garowe Online, Somalia: Puntland lawmakers want Somaliland to be declared terrorist state, 31 October 2021, <https://www.garoweonline.com/en/news/puntland/somalia-s-puntland-lawmakers-want-somaliland-to-be-declared-terrorist-state>, accessed 9 January 2023

Garowe Online, Somalia: UAE soldiers secretly land in Puntland, 8 November 2022, <https://www.garoweonline.com/en/news/puntland/somalia-uae-soldiers-secretly-land-in-puntland>, accessed 9 January 2023

Garowe Online, Somalia's PM calls for an immediate end to Galmudug conflict, 2 October 2021, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-s-pm-calls-for-an-immediate-end-to-galmudug-conflict>, accessed 2 December 2022

Garowe Online, Somalia-Kenya relations: Inside Hassan Sheikh's meeting with Ruto in Nairobi, 14 September 2022, <https://www.garoweonline.com/en/world/africa/somalia-kenya-relations-inside-hassan-sheikh-s-meeting-with-ruto-in-nairobi>, accessed 11 January 2023

Garowe Online, Wejiga cusub ee gobolka Gedo uu galayo iyo hubanti la'aan jirta [New developments in Gedo region and uncertainty], 22 October 2022, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/wejiga-cusub-ee-gobolka-gedo-uu-galayo-iyo-hubanti-la-aan-jirta>, accessed 10 January 2023

Geeska Afrika, Somaliland: Khatumo State Dream Officially dead?, 8 October 2020, <https://www.geeskaafrika.com/somaliland-khatumo-state-dream-officially-dead/>, accessed 9 January 2023

Germany, Ministry of Foreign Affairs, Somalia: Travel and Safety Advice (Travel Warning), 18 December 2022, <https://www.auswaertiges-amt.de/de/ReiseUndSicherheit/somaliasicherheit/203132>, accessed 18 December 2022

GIS (Geopolitical Intelligence Services), The Somali president's 'mission impossible', 19 August 2022, <https://www.gisreportsonline.com/r/somalian-president/>, accessed 11 January 2023

GI-TOC (Global Initiative Against Transnational Organized Crime), Terror and Taxes. Inside al-Shabaab's revenue-collection machine, 8 December 2022, <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2022/12/AS-protection-economies-WEB.pdf>, accessed 10 January 2023

Global Centre for the Responsibility to Protect, Atrocity Alert No. 324: Somalia, Ukraine and Justice for Past Atrocities, 2 November 2022, <https://www.globalr2p.org/publications/atrocity-alert-no-324/>, accessed 10 January 2023

Global Shelter Cluster, Banadir, n.d., <https://www.sheltercluster.org/hub/banadir>, accessed 10 January 2023

Global Shelter Cluster, Hirshabelle, n.d, <https://sheltercluster.org/hub/hirshabelle>, accessed 1 February 2023

Goobjoog, 7 Al-Shabaab terrorists killed, two captured by SNA troops, 28 May 2022, <https://goobjoog.com/english/7-al-shabaab-terrorists-killed-two-captured-by-sna-troops/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, Al-Shabaab claims to have killed 15 Danab forces in Middle Shabelle, 9 June 2022, <https://goobjoog.com/english/al-shabaab-claims-to-have-killed-15-danab-forces-in-middle-shabelle/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, Al-Shabaab executes two people in Lower Jubba, 7 October 2021, <https://goobjoog.com/english/al-shabaab-executes-two-people-in-lower-jubba/>, accessed 10 January 2023

Goobjoog, Al-Shabaab kills at least seven soldiers in Bal'ad, 21 May 2022, <https://goobjoog.com/english/al-shabaab-kills-at-least-six-soldiers-in-balad/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, Al-Shabaab militants raze several houses in Galgadud, 6 September 2022, <https://goobjoog.com/english/al-shabaab-militants-raze-several-houses-in-galgadud/>, accessed 2 December 2022

Goobjoog, Al-Shabaab overruns Elbur district hospital in Galgadud region, 20 June 2022, <https://goobjoog.com/english/al-shabaab-overruns-elbur-district-hospital-in-galgadud-region/>, accessed 10 January 2023

Goobjoog, Al-Shabaab sets 7 villages on fire, blows up wells in Hiran region, 8 August 2022, <https://goobjoog.com/english/al-shabaab-sets-7-villages-on-fire-blows-up-wells-in-hiran-region/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, Amara, Ba'adweyne towns fall back to Al-Shabaab after forces' pull out, 26 August 2021, <https://goobjoog.com/english/amara-baadweyne-towns-fall-back-to-al-shabaab-after-forces-pull-out/>, accessed 22 December 2022

Goobjoog, At least two killed, three injured after explosion goes off in Afgoye, 20 July 2022, <https://goobjoog.com/english/soldier-killed-two-civilians-injured-after-explosion-goes-off-in-afgoye/>, accessed 10 January 2023

Goobjoog, Auto rickshaw operator shot dead by government soldier, 18 April 2022, <https://goobjoog.com/english/auto-rickshaw-operator-shot-dead-by-government-soldier/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, Fighting erupts after Al-Shabaab attacks Kenyan military base in Lower Juba, 28 June 2022, <https://goobjoog.com/english/fighting-erupts-after-al-shabaab-attacks-kenyan-military-base-in-lower-juba/>, accessed 10 January 2023

Goobjoog, Final year medical student shot by a policeman dies in Mogadishu, 22 December 2021, <https://goobjoog.com/english/final-year-medical-student-shot-by-a-policeman-dies-in-mogadishu/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, Gunmen kill young man in Mogadishu over mobile phone, 21 March 2022, <https://goobjoog.com/english/gunmen-kill-young-man-in-mogadishu-over-mobile-phone/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, Heavy fighting ongoing in Mataban as troops launch assault on Al-Shabaab, 27 June 2022, <https://goobjoog.com/english/heavy-fighting-ongoing-in-mataban-as-troops-launch-assault-on-al-shabaab/>, accessed 1 February 2023

Goobjoog, Horseed University lecturer shot dead by unknown assailants, 5 July 2022, <https://goobjoog.com/english/horseed-university-lecturer-shot-dead-by-unknown-assailants/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, Jubaland forces launch assault on Al-Shabaab base in Lower Juba, 10 May 2022, <https://goobjoog.com/english/jubaland-forces-launch-assault-on-al-shabaab-base-in-lower-juba/>, accessed 10 January 2023

Goobjoog, Mother, 3 children die in mortar explosion in Hamar Jajab district, Mogadishu, 20 August 2022, <https://goobjoog.com/english/mother-3-children-die-in-mortar-explosion-in-hamar-jajab-district-mogadishu/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, One killed, two injured following shoot-out between security forces and Al-Shabaab militants, 6 September 2022, <https://goobjoog.com/english/one-killed-two-injured-following-shoot-out-between-security-forces-and-al-shabaab-militants/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, Prominent businessman killed in Mogadishu barely a day after another is killed, 16 July 2022, <https://goobjoog.com/english/prominent-businessman-killed-in-mogadishu-barely-a-day-after-the-killing-of-another/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, Prominent traditional elder, son among four killed in roadside bomb, 17 September 2022, <https://goobjoog.com/english/prominent-traditional-elder-son-among-four-killed-in-roadside-bomb/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, Senior military commanders among about 30 dead in Guriel fighting, 24 October 2022, <https://goobjoog.com/english/senior-military-commanders-among-about-30-dead-in-guriel-fighting/>, accessed 2 December 2022

Goobjoog, SNA clears main road previously under Al-Shabaab control for the last 13 years, 21 September 2022, <https://goobjoog.com/english/sna-clears-main-road-previously-under-al-shabaab-control-for-the-last-13-years/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, SNA foil attack on Dinsoor army base, kill 7 Al-Shabaab fighters, 12 April 2022, <https://goobjoog.com/english/sna-foil-attack-on-dinsoor-army-base-kill-7-al-shabaab-fighters/>, accessed 10 January 2023

Goobjoog, SNA kills 10 Al-Shabaab members, captures 6 others, 9 March 2022, <https://goobjoog.com/english/sna-kills-10-al-shabaab-members-captures-6-others/>, accessed 10 January 2023

Goobjoog, SNA liberates areas in Hiran and Middle Shabelle regions from Al-Shabaab, 12 September 2022, <https://goobjoog.com/english/sna-liberates-areas-in-hiran-and-middle-shabelle-regions-from-al-shabaab/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, SNA reclaims base 'overrun' by Al-Shabaab in Bay region-military, 23 November 2021, <https://goobjoog.com/english/sna-reclaim-base-overrun-by-al-shabaab-in-bay-region-military/>, accessed 10 January 2023

Goobjoog, Somaliland forces take over Boocame district previously under Puntland's jurisdiction, 31 October 2022, <https://goobjoog.com/english/somaliland-forces-take-over-boocame-district-previously-under-puntlands-jurisdiction/>, accessed 9 January 2023

Goobjoog, South West Education Ministry official shot dead in Afgoye, 18 June 2022, <https://goobjoog.com/english/south-west-education-ministry-official-shot-dead-in-afgoye/>, accessed 10 January 2023

Goobjoog, Suicide bomber blows, kills 15 at military recruits centre in Mogadishu, 25 September 2022, <https://goobjoog.com/english/suicide-bomber-blows-kills-15-at-military-recruits-centre-in-mogadishu/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, Two brothers killed in deadly clashes in Sool region, 5 June 2022, <https://goobjoog.com/english/two-brothers-killed-in-deadly-clashes-in-sool-region/>, accessed 9 January 2023

Goobjoog, Two die after drinking from water well poisoned by Al-Shabaab in Mahas, Hiran region, 29 September 2022, <https://goobjoog.com/english/two-die-after-drinking-from-water-well-poisoned-by-al-shabaab-in-mahas-hiran-region/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, Two family members killed by armed militia on the outskirts of Dhobley district, 2 June 2022, <https://goobjoog.com/english/two-family-members-killed-by-armed-militia-on-the-outskirts-of-dhobley-district/>, accessed 10 January 2023

Goobjoog, Two members of one family killed in Dharkenley district by unknown gunmen, 25 June 2022, <https://goobjoog.com/english/two-members-of-one-family-killed-in-dharkenley-district-by-unknown-gunmen/>, accessed 11 January 2023

Goobjoog, We will not bury our daughter until justice is served, says family of gang raped girl in Janale, 16 December 2021, <https://goobjoog.com/english/we-will-not-bury-our-daughter-until-justice-is-served-says-family-to-the-15-year-old-gang-raped-in-janale/>, accessed 10 January 2023

Goobjoog, Yaqshid district official killed in explosion, 30 August 2022, <https://goobjoog.com/english/yaqshid-district-official-killed-in-explosion-monday-night/>, accessed 11 January 2023

Halbeeg, Al-Shabaab kills 12 civilians, destroys well drilling rig in southern Somalia, 2 October 2022, <https://en.halbeeg.com/2022/10/01/al-shabaab-kills-12-civilians-destroys-well-drilling-rig-in-southern-somalia/>, accessed 10 January 2023

Halbeeg, AU soldiers killed in Lower Shabelle region, 3 July 2022, <https://en.halbeeg.com/2022/07/03/au-soldiers-killed-in-lower-shabelle-region/>, accessed 10 January 2023

Halbeeg, AU vows to support locals defeat Al-Shabaab, 4 September 2022, <https://en.halbeeg.com/2022/09/04/au-vows-to-support-locals-defeat-al-shabaab/>, accessed 11 January 2023

Halbeeg, Dozens of teenage gang members arrested in Mogadishu operations, 18 April 2022, <https://en.halbeeg.com/2022/04/18/dozens-of-teenage-gang-members-arrested-in-mogadishu-operations/>, accessed 10 January 2023

Halbeeg, Eight killed in Mogadishu bombing, 25 November 2021, <https://en.halbeeg.com/2021/11/25/eight-killed-in-mogadishu-bombing/>, accessed 10 January 2023

Halbeeg, Gunmen kill prominent elder in Mogadishu, 21 September 2022, <https://en.halbeeg.com/2022/09/21/gunmen-kill-prominent-elder-in-mogadishu/>, accessed 10 January 2023

Halbeeg, Hundreds flee as al-Shabaab fighters burn village near Bal'ad, 30 January 2022, <https://en.halbeeg.com/2022/01/30/hundreds-flee-as-al-shabaab-fighters-burn-village-near-balad/>, accessed 11 January 2023

Halbeeg, PM Roble hails Puntland and Galmudug war on Al-Shabaab, 17 October 2021, <https://en.halbeeg.com/2021/10/17/pm-roble-hails-puntland-and-galmudug-war-on-al-shabaab/>, accessed 22 December 2022

Halbeeg, Roadside bomb blast near Jowhar kills 4 civilians, 14 February 2022, <https://en.halbeeg.com/2022/02/14/roadside-bomb-blast-near-jowhar-kills-4-civilians/>, accessed 11 January 2023

Halbeeg, SNA kills seven al-Shabaab fighters in Lower Shabelle region, 3 February 2022, <https://en.halbeeg.com/2022/02/03/sna-kills-seven-al-shabaab-fighters-in-lower-shabelle-region/>, accessed 11 January 2023

Halbeeg, Somali forces can take over security responsibility of their country – AU, 27 September 2022, <https://en.halbeeg.com/2022/09/27/somali-forces-can-take-over-security-responsibility-of-their-country-au/>, accessed 2 December 2022

Halbeeg, Somali leaders direct SNA to intensify war on al-Shabaab, 4 October 2022, <https://en.halbeeg.com/2022/10/04/somali-leaders-direct-sna-to-intensify-war-on-al-shabaab/>, accessed 11 January 2023

Halbeeg, Ten injured in Somaliland protests, security forces 'fire into crowd', 9 June 2022, <https://en.halbeeg.com/2022/06/09/ten-injured-in-somaliland-protests-security-forces-fire-into-crowd/>, accessed 9 January 2023

Halbeeg, Three killed and seven wounded in Mogadishu bomb blast, 11 May 2022, <https://en.halbeeg.com/2022/05/11/three-killed-and-seven-wounded-in-mogadishu-bomb-blast-2/>, accessed 10 January 2023

Halbeeg, Two dead after drinking water from Al Shabaab-poisoned well in Hiiraan, 29 September 2022, <https://en.halbeeg.com/2022/09/29/two-dead-after-drinking-water-from-al-shabaab-poisoned-well-in-hiiraan/>, accessed 11 January 2023

Halbeeg, Two people killed in blast in Marka town, 22 September 2021, <https://en.halbeeg.com/2021/09/22/two-people-killed-in-blast-in-marka-town/>, accessed 10 January 2023

Halbeeg, Update: Mogadishu suicide blast death toll rises to seven, 25 September 2021, <https://en.halbeeg.com/2021/09/25/update-mogadishu-suicide-blast-death-toll-rises-to-seven/>

Halbeeg, US conducts airstrikes against Al-Shabaab in southern Somalia, 19 July 2022, <https://en.halbeeg.com/2022/07/19/us-conducts-airstrikes-against-al-shabaab-in-southern-somalia/>, accessed 10 January 2023

Harper, M., US troops back in Somalia to fight al-Shabab, BBC News, <https://www.bbc.com/news/world-africa-61631439>, accessed 11 January 2023

Harun Maruf, [Twitter], posted on 25 February 2021, <https://twitter.com/harunmaruf/status/1364821082985947136?lang=en>, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Al Shabaab attack hotel popular with government officials, 27 November 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/Nov/188883/al_shabaab_attack_hotel_popular_with_government_officials.aspx?utm_source=hiiraan&utm_medium=SomaliNewsUpdateFront, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Al Shabab burned down houses, destroyed a water well in central Somalia, 18 September 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/Sept/187884/al_shabaab_burned_down_houses_destroyed_a_water_well_in_central_somalia.aspx, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Al-Shabaab fires mortar shells at Jowhar airport, 9 December 2021, https://www.hiiraan.com/news4/2021/Dec/184777/al_shabaab_fires_mortar_shells_at_jowhar_airport.aspx, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Al-Shabaab take control of Mataban district in Hiiraan region, 18 April 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/Apr/185878/al_shabaab_take_control_of_mataban_district_in_hiiraan_region.aspx, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Analysis: Clan uprising bolsters anti-al Shabaab offensive in central Somalia, 17 September 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/Sept/187875/clan_uprising_bolsters_anti%E2%80%93al_shabaab_offensive_in_central_somalia.aspx, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Ciidamada Xoogga dalka oo la wareegay deegaano dhowr ah oo ku yaala gobolka Bakool [Armed forces take over several areas in the Bakool region], 17 November 2021, https://www.hiiraan.com/news/2021/Nov/wararka_maanta17-179380.htm, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Ciidamo ka goostay millateriga Somaliland oo ku biiray jabhada SSC [Troops defected from the Somaliland military and joined the SSC rebellion], 18 November 2021, https://www.hiiraan.com/news/2021/nov/wararka_maanta18-179395.htm, accessed 9 January 2023

Hiiraan Online, Clan conflict over grazing leaves 20 dead in Galgaduud, 28 August 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/Aug/187604/clan_conflict_over_pasture_leaves_20_dead.aspx, accessed 2 December 2022

Hiiraan Online, Dagaal dhexmaray Ciidamada Somaliland iyo Puntland ee deegaanka Buuhoodle, 22 November 2022, https://www.hiiraan.com/news/2022/nov/wararka_maanta22-182935.htm, accessed 9 January 2023

Hiiraan Online, Dhalinyaro badan oo siyaabo kala duwan loogu dilay gudaha magaalada Muqdisho [Many young people were killed in various ways in Mogadishu], 12 January 2022, https://www.hiiraan.com/news/2022/Jan/wararka_maanta12-179946.htm?utm_source=hiiraan&utm_medium=WararkaMaantaFront, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Former electoral delegate shot dead in Beledweyne, 15 May 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/May/186203/former_electoral_delegate_shot_dead_in_beledweyne.aspx, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Former Hirshabelle President: 'Dark forces' fuelling clan conflicts in recently-liberated areas, 16 November 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/Nov/188734/former_hirshabelle_president_clan_conflicts_in_recently_liberated_areas_a_worrying_development.aspx, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, General Huud, strongly condemns deployment of Harmacad and Gorgor forces in Beledweyne, 26 January 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/Jan/185166/general_huud_strongly_condemns_deployment_of_harmacad_and_gorgor_forces_in_beledweyne.aspx, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Gunmen shoot dead former parliamentary candidate in Mogadishu, 22 November 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/Nov/188815/gunmen_shoot_dead_politician_in_mogadishu.aspx?utm_source=hiiraan&utm_medium=SomaliNewsUpdateFront, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Hir-Shabelle President Ali Gudlawe to make first visit to Beletweyne amid heightened tensions, 6 February 2022, <https://www.hiiraan.com/news4/2022/Feb/185259/>

[somaliland_and_international_partners_meet_in_mogadishu_to_discuss_amisom_transition.aspx](#), accessed 1 February 2023

Hiiraan Online, Hooyo iyo wiilkeeda oo ku dhintay madaafiic lagu garaacay deegaanka Biyocadde ee gobolka Sh/dhexe [A mother and her son died in an explosion in Biyo Adde area of Middle Shabelle region], 12 May 2022, https://www.hiiraan.com/news/2022/May/wararka_maanta12-181191.htm, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Khaatumo oo ku dhawaaqday go'aan Somaliland ka dhan ah [Khatumo announced a decision against Somaliland], 27 October 2021, https://www.hiiraan.com/news/2021/Oct/wararka_maanta27-179194.htm%20, accessed 9 January 2023

Hiiraan Online, Madobe says federal cooperation restored in Jubbaland, 21 May 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/May/186290/madobe_says_federal_cooperation_restored_in_jubbaland.aspx, accessed 10 January 2023

Hiiraan Online, Puntland police issues public warning of Al Shabaab attacks, 11 September 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/Sept/187779/puntland_police_issues_public_warning_of_al_shabaab_attacks.aspx, accessed 9 January 2023

Hiiraan Online, Qoys ka koobnaa shan ruux oo dil wadareed loogu geystay gobolka Shabeeladda dhexe [A family of five people killed in Middle Shabelle region], 29 November 2022, https://www.hiiraan.com/news/2022/Nov/wararka_maanta29-182991.htm?utm_source=hiiraan&utm_medium=WararkaMaantaFront, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Respected clan elder killed in Adale, Middle Shabelle Region, 24 November 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/Nov/188841/respected_clan_elder_killed_in_adale_middle_shabelle_region.aspx, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Security forces end siege at hotel near Villa Somalia, 28 November 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/Nov/188892/security_forces_end_siege_at_hotel_near_villa_somalia.aspx, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Somali army kills 20 al Shabab militants in Hiiraan region, 24 November 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/Nov/188849/somali_army_kills_20_al_shabab_militants_in_hiiraan_region.aspx, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Somali military kill 4 Al-Shabaab fighters in Bakool, 20 October 2021, https://www.hiiraan.com/news4/2021/Oct/184311/somali_military_kill_4_al_shabaab_fighters_in_bakool.aspx, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Somaliland military chief attempts to deescalate Puntland conflict, 5 November 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/Nov/188569/somali_military_chief_attempts_to_deescalate_puntland_conflict.aspx, accessed 9 January 2023

Hiiraan Online, Taliska ciidanka xoogga dalka oo sheegay in howlgal qorsheysan ay ku dileen 13 ka mid ah dagaalamayaasha Al-shabaab, 18 January 2022, https://www.hiiraan.com/news/2022/Jan/wararka_maanta18-180007.htm, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, Two dead as soldiers battle each other in Mogadishu 5 May 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/May/186079/two_dead_as_soldiers_battle_each_other_in_mogadishu.aspx, accessed 11 January 2023

Hiiraan Online, UPDATE: Four Puntland soldiers, 12 al-Shabaab fighters dead in ongoing battle in Af Urur, 27 March 2022, https://www.hiiraan.com/news4/2022/Mar/185629/update_four_puntland_soldiers_12_al_shabaab_fighters_dead_in_ongoing_battle_in_af_urur.aspx, accessed 9 January 2023

Hiiraan Online, Xukuumada Somaliland iyo madax-dhaqameedka bariga Sanaag oo heshiis gaadhay [The government of Somaliland and the traditional leaders of eastern Sanaag reached an agreement], 16 June 2022, https://www.hiiraan.com/news/2022/Jun/wararka_maanta16-181562.htm, accessed 9 January 2023

HIPS (Heritage Institute for Policy Studies), State of Somalia 2020 Report, February 2021, <https://heritageinstitute.org/wp-content/uploads/2021/02/SOS-REPORT-2020-Final-2.pdf>, accessed 11 January 2023

HIPS (Heritage Institute for Policy Studies), State of Somalia Report 2021, 8 February 2022, <https://heritageinstitute.org/wp-content/uploads/2022/02/SOS-REPORT-2021-english-version.pdf>, accessed 2 December 2022

Hiraan Online, The Battle of Hiiraan: Birthplace of an Organic “Ma’awisley” Movement to Uproot Al- Shabaab from Somalia, 10 October 2022, https://www.hiiraan.com/op4/2022/oct/188198/the_battle_of_hiiraan_birthplace_of_an_organic_ma_awisley_movement_to_uproot_al_shabaab_from_somalia.aspx, accessed 11 January 2023

Hochet-Bodin, N., Al-Shabab seeks to ‘put down roots’ in Ethiopia, Le Monde, 14 September 2022, https://www.lemonde.fr/en/le-monde-africa/article/2022/09/14/al-shabaab-seeks-to-put-down-roots-in-ethiopia_5996884_124.html, accessed 11 January 2023

Hochet-Bodin, N., Somalia: Breakthrough in the war against Al-Shabab, Le Monde, 20 November 2022, https://www.lemonde.fr/en/le-monde-africa/article/2022/11/20/somalia-breakthrough-in-the-war-against-al-shabab_6004993_124.html, accessed 11 January 2023

Hoehne M., Between Somaliland and Puntland, 2015, https://riftvalley.net/sites/default/files/publication-documents/Between_Somaliland_and_Puntland_by_Markus_Hoehne_-_RVI_Contested_Borderlands_%282015%29.pdf, accessed 11 January 2023

Höhne, Markus, Expertenauskunft zu Somalia: Region Buhoodle: Konflikte zwischen Stämmen Hayaag und Reer Hagar (beide Dhulbahante) im August 2019 [Expert advice on Somalia: Buhoodle region: Conflicts between Hayaag and Reer Hagar (both Dhulbahante) tribes in

August 2019], ACCORD, 9 April 2021, <https://www.ecoi.net/de/dokument/2049714.html>, accessed 9 January 2023

Horn Daily, Breaking News: Dozens wounded and at least 5 killed in mass shooting in Mogadishu, 19 July 2020, <https://www.horndaily.com/2020/07/19/breaking-news-dozens-wounded-and-at-least-5-killed-in-mass-shooting-in-mogadishu/>, accessed 9 January 2023

Horn Diplomat, Somalia's Prime Minister announces new cabinet, 2 August 2022, <https://www.horndiplomat.com/2022/08/02/somalias-prime-minister-announces-new-cabinet/>, accessed 11 January 2023

Horn Diplomat, Somaliland Reaffirms its commitment to resume Stalled Talks with Somalia, 7 December 2022, <https://www.horndiplomat.com/2022/12/07/somaliland-reaffirms-its-commitment-to-resume-stalled-talks-with-somalia/>, accessed 11 January 2023

Horn Diplomat, Somaliland: The Consequences of reviving and resuming stalled talks with Somalia, 4 January 2023, <https://www.horndiplomat.com/2023/01/04/op-ed-somaliland-the-consequences-of-reviving-and-resuming-stalled-talks-with-somalia/>, accessed 11 January 2023

Horn Observer, Getting a grip on Somalia's Gold rush, 11 November 2022, <https://hornobserver.com/articles/1822/Getting-a-grip-on-Somalias-Gold-rush>, accessed 9 January 2023

Horn Observer, ISIS fighters seize town in northeastern Somalia, 19 August 2021, <https://hornobserver.com/articles/1257/ISIS-fighters-seize-town-in-northeastern-Somalia>, accessed 9 January 2023

Horn Observer, Over 7,000 people evicted from Las'anod – UNHCR, 16 October 2021, <https://hornobserver.com/articles/1384/Over-7-000-people-evicted-from-Lasanod-UNHCR>, accessed 9 January 2023

Horn Observer, Somalia's president plans to use clan militia to degrade al-Shabaab – Sources, 2 September 2022, <https://hornobserver.com/articles/1746/Somalias-president-plans-to-use-clan-militia-to-degrade-al-Shabaab-Sources>, accessed 10 January 2023

Horn Observer, Somaliland forces shoot and kill outraged 'pro-Somalia' civilian protesters in Lasanod, 30 December 2022, <https://hornobserver.com/articles/1928/Somaliland-forces-shoot-and-kill-outraged-pro-Somalia-civilian-protesters-in-Lasanod>, accessed 11 January 2023

Horn Observer, Two lawmakers wounded in blast in Jowhar, 6 October 2021, <https://hornobserver.com/articles/1366/Two-lawmakers-wounded-in-blast-in-Jowhar>, accessed 11 January 2023

Horseed Media, Al-Shabaab oo dad xoolo dhaqato ah ka afduubtay gobolka Mudug [Al-Shabaab abducted herdsmen from Mudug region], 26 March 2022, <https://horseedmedia.net/al-shabaab-oo-dad-xoolo-dhaqato-ah-ka-afduubtay-gobolka-mudug-363721>, accessed 22 December 2022

Horseed Media, Jubbaland oo war kasoo saartay xaaladda gobolka Gedo [Jubbaland released news about the situation in Gedo region], 10 February 2022, <https://horseedmedia.net/jubbaland-oo-war-kasoo-saartay-xaaladda-gobolka-gedo-361532>, accessed 10 January 2023

Horseed Media, Munaasabadda gunaanadka nabadeynta Collaadii Saax-maygaag iyo Sangajabiye [The conclusion of the peace process between Saah-maygag and Sangajabiye], 7 April 2022, <https://horseedmedia.net/munaasabadda-gunaanadka-nabadeynta-collaadii-saax-maygaag-iyo-sangajabiye-364589>, accessed 9 January 2023

Horseed Media, Puntland: Ciidanka PSF oo soo qabtey xubno sare oo ka tirsan Daacish oo u dhashey dalka Itoobiya [Puntland: The PSF has captured senior Daesh members originating from Ethiopia], 24 June 2022, <https://horseedmedia.net/puntland-ciidanka-psf-oo-soo-qabtey-xubno-sare-oo-ka-tirsan-daacish-oo-u-dhashey-dalka-itoobiya-368315>, accessed 9 January 2023

Horseed Media, Somali forces destroy Al Shabab base in Lower-Jubba, 29 July 2022, <https://horseedmedia.net/somali-forces-destroy-al-shabab-base-in-lower-jubba-370684>, accessed 10 January 2023

Horseed Media, SOMALIA: Government forces retake villages in Hiiraan region, 13 August 2022, <https://horseedmedia.net/somalia-government-forces-retake-villages-in-hiiraan-region-371605>, accessed 11 January 2023

Horseed Media, SOMALIA: Heavy fighting in Hiran & Galgaduud regions as Al Shabab seeks to retake villages, 1 September 2022, <https://horseedmedia.net/somalia-heavy-fighting-in-hiran-galgaduud-regions-as-al-shabab-seeks-to-retake-villages-372516>, accessed 2 December 2022

Horseed Media, Xiisad dagaal oo u dhexaysa Puntland & Somaliland oo ka taagan degaanno hoostaga degmada Buuhoodle, 5 December 2022, <https://horseedmedia.net/xiisad-dagaal-oo-u-dhexaysa-puntland-somaliland-oo-ka-taagan-degaanno-hoostaga-degmada-buuhoodle-375951>, accessed 9 January 2023

HRW (Human Rights Watch), Somalia Reeling from Devastating Attack on Education Ministry, 1 November 2022, <https://www.hrw.org/news/2022/11/01/somalia-reeling-devastating-attack-education-ministry>, accessed 9 January 2023

Hussein, A. M., The mediation of clan conflict in Saah-Maygaag and Sange-jebiye concludes with peace agreement, 10 April 2022, https://www.linkedin.com/pulse/mediation-clan-conflict-saah-maygaag-sange-jebiye-peace-hussein/?trk=public_profile_article_view, accessed 9 January 2023

IFRC (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies), Somalia | Hunger Crisis 2021-2022 (18 July 2021 to 31 July 2023), 20 May 2022, <https://adore.ifrc.org/Download.aspx?FileId=530178>, accessed 10 January 2023

IFRC (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies), Somalia: Population Movement from Laascaanood - Final Report, DREF Operation n° MDRSO012,

22 September 2022, available at: <https://reliefweb.int/attachments/b9c2faa8-6250-4ebb-ab2f-977235802048/MDRSO012dfr.pdf>, accessed 9 January 2023

ILO (International Labour Organization), The Federal Republic of Somalia, Provisional Constitution, 1 August 2012, http://ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/94693/111147/F1279445166/Somalia_Provisional-Constitution_2012_ENGLISH.pdf%20%20%20%20%20%20%20%20%20p.%205, accessed 7 December 2022

Ingiriis, M. H., Al-Shabaab in Somalia has resisted military force: now is the time for a new strategy, The Conversation, 20 November 2022, [file:///C:/Users/gonnemi/OneDrive-European Asylum Support Office/COI_COUNTRIES_NETWORKS/ SOMALIA/ CSN ACTIVITIES/ COI CG UPDATE_2022_2023/SECURITY_SITUATION/SOURCES/Al-Shabaab in Somalia has resisted military force now is the time for a new strategy.htm](file:///C:/Users/gonnemi/OneDrive-European%20Asylum%20Support%20Office/COI_COUNTRIES_NETWORKS/SOMALIA/CSN_ACTIVITIES/COI	CG_UPDATE_2022_2023/SECURITY_SITUATION/SOURCES/Al-Shabaab%20in%20Somalia%20has%20resisted%20military%20force%20now%20is%20the%20time%20for%20a%20new%20strategy.htm), accessed 11 January 2023

Intelligence Briefs, Islamic State Somalia Kills Ballidhidin District Commissioner, Take Over Area In Apparent Resurgence In Bari, Puntland, 20 August 2021, <https://intelligencebriefs.com/islamic-state-somalia-kills-ballidhidin-district-commissioner-take-over-area-in-apparent-resurgence-in-bari-puntland/>, accessed 9 January 2023

International Crisis Group, Building on Somaliland's Successful Elections, 12 August 2021, <https://icg-prod.s3.amazonaws.com/b174-somaliland-successful-elections.pdf>, accessed 9 January 2023

International Crisis Group, Considering Political Engagement with Al-Shabaab in Somalia, 21 June 2022, <https://icg-prod.s3.amazonaws.com/309-engagement-al-shabaab-somalia.pdf>, accessed 2 December 2022

International Crisis Group, CrisisWatch Digest Somalia November 2022, n.d., <https://www.crisisgroup.org/sites/default/files/2022-12/somalia-november-2022.pdf>, accessed 11 January 2023

International Crisis Group, CrisisWatch Digest Somalia October 2022, n.d., <https://www.crisisgroup.org/sites/default/files/2022-11/somalia-october-2022.pdf>, accessed 11 January 2023

International Crisis Group, CrisisWatch Digest Somalia September 2022, n.d., <https://www.crisisgroup.org/sites/default/files/2022-10/somalia-september-2022.pdf>, accessed 11 January 2023

International Crisis Group, CrisisWatch: Tracking Conflict Worldwide, Somaliland - October 2021, n.d., https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/database?location%5B%5D=117&date_range=custom&from_month=10&from_year=2021&to_month=10&to_year=2021, accessed 9 January 2023

International Crisis Group, CrisisWatch: Tracking Conflict Worldwide, Somaliland – June 2022, n.d., https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/database?location%5B%5D=117&date_range=custom&from_month=06&from_year=2022&to_month=06&to_year=2022, accessed 9 January 2023

International Crisis Group, CrisisWatch: Tracking Conflict Worldwide, Somaliland – August 2022, n.d., https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/database?location%5B%5D=117&date_range=custom&from_month=08&from_year=2022&to_month=08&to_year=2022, accessed 9 January 2023

International Crisis Group, New President in Somalia, New Opportunity for Reconciliation [Podcast], 27 May 2022, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/somalia/new-president-somalia-new-opportunity-reconciliation>, accessed 10 January 2023

International Crisis Group, Somalia: Al-Shabaab – It Will Be a Long War, Africa Briefing no. 99, 26 June 2014, <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/somalia-al-shabaab-it-will-be-a-long-war.pdf>, accessed 11 January 2023

International Crisis Group, Tracking Conflict Worldwide, May 2021, https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/database?location%5B%5D=12&date_range=custom&from_month=05&from_year=2021&to_month=05&to_year=2021, accessed 11 January 2023

IOM (International Organization for Migration), In the Djibouti Desert, a Lifeline for Newly Arrived Migrants, 15 November 2021, <https://storyteller.iom.int/stories/djibouti-desert-lifeline-newly-arrived-migrants>, accessed 9 January 2023

IPC (Integrated Food Security Phase Classification), Nearly 8.3 million people across Somalia face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes, 13 December 2022, <https://fews.net/sites/default/files/documents/reports/Multi-Partner%20Technical%20Release%20on%20Updated%20IPC%20Analysis%20for%20Somalia%20for%20October%202022%20to%20June%202023%20Final%20%28English%29%20-%202013%20Dec%202022.pdf>, accessed 22 December 2022

ISS (Institute for Security Studies), Mahmood O., Overlapping claims by Somaliland and Puntland – The case of Sool and Sanaag, November 2019, East Africa Report No. 27, <https://issafrica.s3.amazonaws.com/site/uploads/ear27.pdf>, accessed 9 January 2023

ISS (Institute for Security Studies), Overlapping claims by Somaliland and Puntland – The case of Sool and Sanaag, November 2019, East Africa Report No. 27, <https://issafrica.s3.amazonaws.com/site/uploads/ear27.pdf>, accessed 11 January 2023

ISS (Institute for Security Studies), The various layers to the Somaliland-Puntland discord, 9 December 2019, <https://issafrica.org/iss-today/the-various-layers-to-the-somaliland-puntland-discord>, accessed 11 January 2023

Jelle, M. et al., Forced evictions and their social and health impacts in Southern Somalia: a qualitative study in Mogadishu Internally Displaced Persons (IDP) camps, in: Global health action, Vol. 14, Issue 1, September 2021, <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/16549716.2021.1969117>, accessed 10 January 2023

Just Security, Bombing for Peace in Somalia? Time for a Different Approach, 28 September 2022, <https://www.justsecurity.org/83067/bombing-for-peace-in-somalia-time-for-a-different-approach/>, accessed 10 January 2023

Keating M. and Waldman M., eds., War and Peace in Somalia – National Grievances, Local Conflict and Al-Shabaab, Hurst and Company London, 2018

Keydmedia, A bomb blast hits a busy market near Somali capital, 12 September, 2022, <https://www.keydmedia.net/news/a-bomb-blast-hits-a-busy-market-near-somali-capital>, accessed 10 January 2023

Keydmedia, A Govt-allied militia attacks Al-Shabaab base in Somalia, 4 September 2022, <https://www.keydmedia.net/news/a-govt-allied-militia-attacks-al-shabaab-base-in-somalia>, accessed 2 December 2022

Keydmedia, A prominent elder shot dead in Somalia after hotel attack, 24 August 2022, <https://www.keydmedia.net/news/a-prominent-elder-shot-dead-in-somalia-after-hotel-attack>, accessed 10 January 2023

Keydmedia, Al-Shabaab attacks Kenyan army base in Somalia, 29 August 2022, <https://www.keydmedia.net/news/al-shabaab-attacks-kenyan-army-base-in-somalia>, accessed 10 January 2023

Keydmedia, Al-Shabaab oo la wareegtay degmada Matabaan [Al-Shabaab captures Matabaan district], 13 December 2021, <https://www.keydmedia.net/so/news/degdeg-al-shabaab-oo-la-wareegtay-degmada-matabaan>, accessed 11 January 2023

Keydmedia, Al-Shabaab says it executed six alleged spies in Somalia, 22 August 2022, <https://www.keydmedia.net/news/al-shabaab-says-it-executed-six-alleged-spies-in-somalia>, accessed 10 January 2023

Keydmedia, An explosion in central Somalia leaves two dead, 23 July 2022, <https://www.keydmedia.net/news/an-explosion-in-central-somalia-leaves-two-dead>, accessed 11 January 2023

Keydmedia, ASWJ peacefully seizes key town in central Somalia, 1 October 2021, <https://www.keydmedia.net/news/aswj-peacefully-seizes-key-town-in-central-somalia>, accessed 11 January 2023

Keydmedia, At least six dead in heavy inter-clan fighting in Somalia, 12 July 2021, <https://www.keydmedia.net/news/at-least-six-dead-in-heavy-inter-clan-fighting-in-somalia>, accessed 10 January 2023

Keydmedia, Bomb blast hits Somali military convoy outside port city, 14 September 2022, <https://www.keydmedia.net/news/bomb-blast-hits-somali-military-convoy-outside-port-city>, accessed 10 January 2023

Keydmedia, Cabsi laga qabo Al-Shabaab oo looga kala cararay War-sheekh [Fears of Al-Shabaab Fleeing War-Sheikh], 1 September 2021, <https://www.keydmedia.net/so/news/cabsi-laga-qabo-al-shabaab-oo-looga-kala-cararay-war-sheekh>, accessed 11 January 2023

Keydmedia, Car bomb strikes Somalia capital, 12 October 2022, <https://www.keydmedia.net/news/car-bomb-strikes-somalia-capital>, accessed 10 January 2023

Keydmedia, Ciidan gadoodsan oo xiray jidka isku xira Garowe iyo Laascaanood [A rebel army blocked the road connecting Garowe and Lascaanod], 2 November 2021, <https://www.keydmedia.net/so/news/ciidan-gadoodsan-oo-xiray-jidka-isku-xira-garowe-iyo-laascaanood>, accessed 9 January 2023

Keydmedia, Dagaal khasaare xooggan sababay oo ka dhacay Galgaduud [A war caused heavy losses in Galgaduud], 26 August 2021, <https://www.keydmedia.net/so/news/dagaal-khasaare-xooggan-sababay-oo-ka-dhacay-galgaduud>, accessed 2 December 2022

Keydmedia, Degmada Qoryooley garab-qabad ayay rabtaa, 26 September 2021, <https://www.keydmedia.net/so/news/qoryooley-garab-qabad-bey-rabtaa>, accessed 10 January 2023

Keydmedia, Dil ka dhacay Marka iyo xiisad caawa magaalada ka taagan [Killing in Marka and tensions in the city tonight], 24 January 2022, <https://www.keydmedia.net/so/news/dil-ka-dhacay-marka-iyo-xiisad-caawa-magaalada-ka-taagan>, accessed 10 January 2023

Keydmedia, Faah faahin laga helayo dagaal ka dhacay deggaanka Feer-fer [Details of the fighting in Ferfer], 10 January 2022, <https://www.keydmedia.net/so/news/faah-faahin-laga-helayo-dagaal-ka-dhacay-deggaanka-feer-feer>, accessed 11 January 2023

Keydmedia, Galmudug oo eedday ku hoos noolaanshaha Farmaajo [Galmudug accused of living under Farmajo], 1 September 2021, <https://www.keydmedia.net/so/news/galmudug-oo-eedday-ku-hoos-nolaanshaha-maamulka-farmaajo>, accessed 2 December 2022

Keydmedia, Galmudug president's term of office extended by 1 year, 13 September 2022, <https://www.keydmedia.net/news/galmudug-presidents-term-of-office-extended-by-1-year>, accessed 2 December 2022

Keydmedia, Ganacsade lagu dilay Muqdisho [A businessman was killed in Mogadishu], 15 December 2021, <https://www.keydmedia.net/so/news/qof-rayid-ah-oo-lagu-dilay-muqdisho>, accessed 10 January 2023

Keydmedia, Heavy fighting erupts in central Somalia, 4 July 2021, <https://www.keydmedia.net/news/heavy-fighting-erupts-in-central-somalia>, accessed 11 January 2023

Keydmedia, HirShabelle President visits district under Al-Shabaab blockade, 16 August 2022, <https://www.keydmedia.net/news/hirshabelle-president-visits-district-under-al-shabaab-blockade>, accessed 11 January 2023

Keydmedia, Kenya resumes airstrikes in Somalia after new president elected, 15 June 2022, <https://www.keydmedia.net/news/kenya-resumes-airstrikes-in-somalia-after-new-president-elected>, accessed 10 January 2023

Keydmedia, Kenyan military base in Somalia comes under Al-Shabaab attack, 4 August 2022, <https://www.keydmedia.net/news/kenyan-military-base-in-somalia-comes-under-al-shabaab-attack>, accessed 10 January 2023

Keydmedia, Khasaare ka dhashay dagaal ka dhacay bartamaha Soomaaliya [Damage caused by war in central Somalia], 31 January 2022, <https://www.keydmedia.net/so/news/khasaare-ka-dhashay-dagaal-ka-dhacay-bartaha-soomaaliya>, accessed 2 December 2022

Keydmedia, Kooxda Al-Shabaab oo duullaan ku ah degaanka Wisil [Al-Shabaab attack in Wisil area], 31 October 2021, <https://www.keydmedia.net/so/news/kooxda-al-shabaab-oo-duullaan-ku-ah-degaanka-wisil>, accessed 22 December 2022

Keydmedia, Kooxda Daacish oo Soomaaliya kusii xoogeysaneysa [ISIS is gaining strength in Somalia], 6 November 2021, <https://www.keydmedia.net/so/news/kooxda-daacish-oo-koonfurta-dalka-ku-xoogeysanaya>, accessed 10 January 2023

Keydmedia, Masuuliyiin ka tirsan Koonfur galbeed oo qarax lala eegtay [Officials in the South West were investigated for the explosion], 20 September 2021, <https://www.keydmedia.net/so/news/masuuliyiin-ka-tirsan-koonfur-galbeed-oo-qarax-lala-eegtay>, accessed 10 January 2023

Keydmedia, Somali army kills 15 terrorists in operation on Al-Shabaab, 27 January 2022, <https://www.keydmedia.net/news/somali-army-kills-15-terrorists-in-operation-against-al-shabaab>, accessed 11 January 2023

Keydmedia, Somali forces encircle Al-Shabaab fighters in small town, 10 October 2022, <https://www.keydmedia.net/news/somali-forces-encircle-al-shabaab-fighters-in-small-town>, accessed 11 January 2023

Keydmedia, Somali military retakes control of new areas from Al-Shabaab, 27 September 2022, <https://www.keydmedia.net/news/somali-military-retakes-control-of-new-areas-from-al-shabaab>, accessed 11 January 2023

Keydmedia, Somali troops kill over 100 militants as they capture fresh areas, 12 September 2022, <https://www.keydmedia.net/news/somali-troops-kill-over-100-militants-as-they-capture-fresh-areas>, accessed 10 January 2023

Keydmedia, Somali troops set free inmates from Al-Shabaab jails, 28 July 2022, <https://www.keydmedia.net/news/somali-troops-set-free-inmates-from-al-shabaab-jails>, accessed 10 January 2023

Keydmedia, Two children among six people wounded in Somalia car bombing, 7 August 2022, <https://www.keydmedia.net/news/two-children-among-six-wounded-in-somalia-car-bombing>, accessed 11 January 2023

Keymedia, UN strongly condemns shelling of hospitals in Somalia, 26 October 2021, <https://www.keydmedia.net/news/un-strongly-condemns-shelling-of-hospitals-in-somalia>, accessed 10 January 2023

KNN (Kulmiye News Network), Maxaa ka jira in dad shacab ah ay ku dhinteen duqeyn ka dhacay Jubbada dhexe iyo shabeellada hoose?. [Why are civilians killed in a bombing in Middle Jubba and Lower Shabelle?], 9 August 2021, <https://radiokulmiye.net/maxaa-ka-jira-in-dad-shacab-ah-ay-ku-dhinteen-duqeyn-ka-dhacay-jubbada-dhexe-iyo-shabeellada-hoose/>, accessed 10 January 2023

KNN (Kulmiye News Network), xaalad bini-adanimo oo xiligaan ka jirto Gobolka Jubbada dhexe., 5 June 2022, <https://radiokulmiye.net/xaalad-bini-adanimo-oo-xiligaan-ka-jirto-gobolka-jubbada-dhexe/>, accessed 10 January 2023

LSE (London School of Economics), Somalia's Politics: The Usual Business? A Synthesis Paper of the Conflict Research Programme, June 2021, <http://eprints.lse.ac.uk/id/eprint/110878>, accessed 11 January 2023

LWJ (Long War Journal), Contested area of northern Somalia witnesses rare suicide bombing, 12 September 2022, <https://www.longwarjournal.org/archives/2022/09/contested-area-of-northern-somalia-witnesses-rare-suicide-bombing.php>, accessed 9 January 2023

LWJ (Long War Journal), Shabaab assaults hotel in southern city of Kismayo, 24 October 2022, <https://www.longwarjournal.org/archives/2022/10/shabaab-assaults-hotel-in-southern-city-of-kismayo.php>, accessed 10 January 2023

LWJ (Long War Journal), Shabaab celebrates its assassinations in Mogadishu, jihadist attacks in the West, 3 May 2022, <https://www.longwarjournal.org/archives/2022/05/shabaab-celebrates-its-assassinations-in-mogadishu-jihadist-attacks-in-the-west.php>, accessed 10 January 2023

LWJ (Long War Journal), Shabaab continues to lose ground in central Somalia, 27 September 2022, <https://www.longwarjournal.org/archives/2022/09/shabaab-continues-to-lose-ground-in-central-somalia.php>, accessed 10 January 2023

LWJ (Long War Journal), US strikes in Somalia, 2022, <https://www.longwarjournal.org/us-airstrikes-in-the-long-war>, accessed 11 January 2023

Madaxtooyadda Jamhuuriyadda Somaliland [Presidential Office Somaliland], Somaliland: Agreements Reached in the Mideeye Conference, 16 June 2022, <https://madaxtooyadajsl.com/somaliland-agreements-reached-in-the-mideeye-conference/>, accessed 9 January 2023

Mareeg, Five dead as blast hits tea shop in Somalia, 5 December 2021, <https://mareeg.com/five-dead-as-blast-hits-tea-shop-in-somalia/>, accessed 10 January 2023

Maruf, H., 'Ma'awisley' Militias in Central Somalia Mobilizing Against al-Shabab, 4 October 2022, <https://www.voanews.com/a/ma-awisley-militias-in-central-somalia-mobilizing-against-al-shabab-/6776048.html>, accessed 11 January 2023

MEE (Middle East Eye), Somalia: Turkey's Bayraktar TB2 drones join offensive against al-Shabab, 1 October 2022, <https://www.middleeasteye.net/news/somalia-turkey-bayraktar-tb2-drones-join-offensive-shabab>, accessed 10 January 2023

Menkhaus, K. and Adawe, I., Looma Dhama: Political Inclusivity in the Somali Urban Context, in: Keating M. and Waldman, M. (eds.), War and Peace in Somalia – National Grievances, Local Conflict and Al-Shabaab, Hurst and Company London, 2018, pp. 31-40

Mogadishu Times, Al-Shabaab oo Goob fagaaro ah ku toogtay Hal Ruux [Al-Shabaab shoots one person in public], 31 January 2022, <https://mogtimes.com/articles/49449/Al-Shabaab-oo-Goob-fagaaro-ah-ku-toogtay-Hal-Ruux>, accessed 10 January 2023

Mogadishu Times, Ciidamada DF oo weerar ku qaaday duleedka Muqdisho iyo Saney Cabdulle oo loo xil...[Df forces attack Mogadishu and Saney Abdulle...], 6 October 2021, <https://mogtimes.com/articles/46727/Ciidamada-DF-oo-weerar-ku-qaaday-duleedka-Muqdisho-iyo-Saney-Cabdulle-oo-loo-xil>, accessed 11 January 2023

Mogadishu Times, Ciidamada Dowladda oo degaano la wareegay [Government forces take over area], 21 February 2022, <https://mogtimes.com/articles/49918/Ciidamada-Dowladda-oo-degaano-la-wareegay>, accessed 10 January 2023

Mogadishu Times, Ciidamo ka tirsan Somaliland oo u goostay Jabhadda SSC [Somaliland troops defected to the SSC Front], 17 November 2021, <https://mogtimes.com/articles/47685/Ciidamo-ka-tirsan-Somaliland-oo-u-goostay-Jabhadda-SSC%0D>, accessed 9 January 2023

Mogadishu Times, Dagaal ay ku dhinteen laba Nin walaalo ah oo ka dhacay Gobolka Sool [A fight in which two brothers died in the Sool region], 5 June 2022, <https://mogtimes.com/articles/52026/Dagaal-ay-ku-dhinteen-laba-Nin-walaalo-ah-oo-ka-dhacay-Gobolka-Sool>, accessed 9 January 2023

Mogadishu Times, Dhimasho Iyo Dhaawac Ka Dhashay Qarax Maanta Ka Dhacay Suuq Ku Yaalla G/Baay [Death and injury caused by an explosion today in a market in Bay region], 5 December 2021, <https://mogtimes.com/articles/48056/Dhimasho-Iyo-Dhaawac-Ka-Dhashay-Qarax-Maanta-Ka-Dhacay-Suuq-Ku-Yaalla-G-Baay>, accessed 10 January 2023

Mogadishu Times, Faahfaahino kasoo baxaya qarax ka dhacay goob Caafimaad oo ku taala duleedka magaalada Muqdisho [Details of an explosion that took place in a medical center on the outskirts of Mogadishu], 21 June 2022, <https://mogtimes.com/articles/52408/Faahfaahino-kasoo-baxaya-qarax-ka-dhacay-goob-Caafimaad-oo-ku-taala-duleedka-magaalada-Muqdisho>, accessed 10 January 2023

MSF (Médecins Sans Frontières), Somalia – General Reference Map, 11 October 2022, available at: <https://reliefweb.int/attachments/4db3bb15-91ff-409b-b7dd-997410c5c58a/Somalia%20-%20General%20Reference%20Map%20%2811-10-2022%29.pdf>, accessed 2 December 2022

MTV Somali, War on Al Shabab: Troops leave Mogadishu to Dhusamareb by road for first time in 14 years, 23 September 2022, <https://www.mtvsomali.com/war-on-al-shabab-troops-leave-mogadishu-to-dhusamareb-by-road-for-first-time-in-14-years/>, accessed 2 December 2022

Mudug24, Alshabaab oo Dad Xoolo Dhaqata ah Kulaayay Degaano Ka Tirsan Galmudug [Al-Shabaab has killed livestock in several areas of Galmudug], 1 September 2022, <https://mudug24.com/alshabaab-oo-dad-xoolo-dhaqata-ah-kulaayay-degaano-ka-tirsan-galmudug/>, accessed 2 December 2022

Mustaqbal Media, Deni re-appoints Mohamud Diyano as PSF director., 4 March 2022, <https://mustaqbalmedia.net/en/deni-re-appoints-mohamud-diyano-as-psf-director/>, accessed 9 January 2023

Mustaqbal Media, Somalia: Leaders move swiftly to deal with tribal conflicts in the Middle Shabelle region, 20 October 2022, https://mustaqbalmedia.net/en/somalia-leaders-move-swiftly-to-deal-with-tribal-conflicts-in-the-middle-shabelle-region/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=somalia-leaders-move-swiftly-to-deal-with-tribal-conflicts-in-the-middle-shabelle-region, accessed 11 January 2023

Mustaqbal Media, Somalia: SNA repulse Alshabab attack on military base in Baidoa, kill several., 22 November 2022, https://mustaqbalmedia.net/en/somalia-sna-repulse-alshabab-attack-on-military-base-in-baidoa-kill-several/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=somalia-sna-repulse-alshabab-attack-on-military-base-in-baidoa-kill-several, accessed 1 February 2023

Mustaqbal Media, Somaliland intensifies forced displacements, gives 14 days ultimatum to Southern Somali traders. - Mustaqbal Media, 11 October 2021, <https://mustaqbalmedia.net/en/somaliland-intensifies-forced-displacements-gives-14-days-ultimatum-to-southern-somali-traders/>, accessed 9 January 2023

National (The), Early gains but no quick victory in Somalia's renewed fight against Al Shabab, 26 November 2022, <https://www.thenationalnews.com/world/2022/11/26/early-gains-but-no-quick-victory-in-somalias-renewed-fight-against-al-shabab/>, accessed 11 January 2023

NBC News, Biden sends hundreds of U.S. troops back to Somalia to fight al-Shabab extremists, 16 May 2022, <https://www.nbcnews.com/politics/national-security/biden-sends-hundreds-us-troops-back-somalia-fight-al-shabab-extremists-rcna29087>, accessed 11 January 2023

Netherlands (The), Ministry of Foreign Affairs, Country of Origin Information Report on South and Central Somalia, March 2019, available at: <https://coi.euaa.europa.eu/administration/netherlands/PLib/COISomaliaMarch2019.pdf>, accessed 7 December 2022

Neurotechnology, Somaliland National ID Project, 2015, https://download.neurotechnology.com/CaseStudy_Somaliland_National_ID_Project.pdf, accessed 10 December 2022

New York Times (The), Biden Approves Plan to Redeploy Several Hundred Ground Forces Into Somalia, 16 May 2022, <https://www.nytimes.com/2022/05/16/us/politics/biden-military-somalia.html>, accessed 11 January 2023

Norway, Landinfo, Somalia/Etiopia: Søknad om somalisk pass i Nordvest-Somalia (Somaliland) [Somalia/Ethiopia: Application for a Somali passport in Northwest Somalia (Somaliland)], 30 September 2021, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2021/09/Respons-Somalia-Soknad-om-pass-i-Somaliland-30092021.pdf>, accessed 7 December 2022

Norway, Landinfo, Somalia: Date of birth, age and calendar, 17 February 2021, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2021/04/Query-response-Somalia-Date-of-birth-age-and-calendar-17032021.pdf>, accessed 6 December 2022

Norway, Landinfo, Somalia: Passport application at the Somali Embassy in Brussels, 21 May 2019, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2019/06/Query-response-Somalia-Passport-application-at-the-Somali-Embassy-in-Brussels-21052019-final.pdf>, accessed 16 December 2022

Norway, Landinfo, Somalia: Rekruttering til al-Shabaab [Recruitment into Al-Shabaab], 17 October 2022, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2022/10/Respons-Somalia-Rekruttering-til-al-Shabaab-17102022.pdf>, accessed 11 January 2023

Norway, Landinfo, Somalia: Sikkerhetssituasjonen i Mogadishu og al-Shabaabs innflytelse i byen [Security situation in Mogadishu and Al-Shabaab's influence in the city], 8 September 2022, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2022/09/Respons-Somalia-Sikkerhetssituasjonen-i-Mogadishu-og-al-Shabaabs-innflytelse-i-byen-08092022-1.pdf>, accessed 11 January 2023

Nova Agency, Somalia: two regional ministers killed in an attack in the state of Hiraan, 3 October 2022, <https://www.agenzianova.com/en/news/somalia-two-regional-ministers-killed-in-an-attack-in-the-state-of-hiraan/>, accessed 11 January 2023

NRC (Norwegian Refugee Council), "I want my land. You have to go." Understanding the eviction phenomenon in Baidoa, 16 September 2021, <https://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/i-want-my-land/i-want-my-land---full-report.pdf>, accessed 10 January 2023

NRC (Norwegian Refugee Council), An Unnecessary Burden: Forced Evictions and Covid-19, 1 July 2020, https://www.nrc.no/globalassets/pdf/briefing-notes/an-unnecessary-burden-forced-evictions-and-covid-19-in-east-africa/an-unnecessary-burden_nrc-briefng-note_july-2020.pdf, accessed 22 December 2022

NRC (Norwegian Refugee Council), and UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Living in Fear - Conflict-induced displacements in Somalia: Protection gaps, risks and needs, 17 November 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/97398>, accessed 10 January 2023

NRC (Norwegian Refugee Council), Eviction Information Portal, Data Sets, Somalia – July 2021-September 2022, as of 9 December 2022, <https://evictions.nrcsystems.net/downloads.php>, accessed 2 December 2022

N-TV, Islamistische Terrormiliz tötet zwölf Zivilisten [Islamist terrorist militia kills 12 civilists], 1 October 2022, <https://www.n-tv.de/panorama/Islamistische-Terrormiliz-toetet-zwoelf-Zivilisten-article23624691.html>, accessed 10 January 2023

OSAC (Overseas Security Advisory Council), Country Security Report Somalia, 19 October 2022, <https://www.osac.gov/Content/Report/75c31ca2-4fc4-45c6-bffb-1c780203ac4b>, accessed 11 January 2023

Political Geography Now, Somalia: Approximate Territorial Control (Situation as known October 14, 2022), received via email on 14 October 2022

Political Geography Now, Somalia: Approximate Territorial Control (Situation as known June 30, 2021), received via email on 14 October 2022

Protection Cluster, Somalia Protection Monitoring System: Summary of Findings, May 2022, 31 May 2022, https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/spms_monthly_analysis_report_may_2022.pdf, accessed 10 January 2023

Pulitzer Center, The Danab Brigade: Somalia's Elite, US-Sponsored Special Ops Force, 11 August 2020, <https://pulitzercenter.org/stories/danab-brigade-somalias-elite-us-sponsored-special-ops-force>, accessed 22 December 2022

Puntland Maritime Police Force, [Twitter], n.d., <https://twitter.com/pmpfofficial>, accessed 9 January 2023

Puntland Post, Al-shabaab oo weerar hoobiyaal ah ku qaadday saldhiga ciidamada Puntland ee Galgala [Al-Shabaab launched a mortar attack on the Puntland military base in Galgala], 17 May 2022, <https://puntlandpost.net/2022/05/17/al-shabaab-oo-weerar-hoobiyaal-ah-ku-qaadday-saldhiga-ciidamada-puntland-ee-galgala/>, accessed 9 January 2023

Puntland Post, Ciidamada Puntland oo gaaray degaan shalay Al-shabaab weerartay [Puntland forces arrived in an area attacked by Al-Shabaab yesterday], 2 February 2022, <https://puntlandpost.net/2022/02/02/ciidamada-puntland-oo-gaaray-degaan-shalay-al-shabaab-weerartay/>, accessed 9 January 2023

Puntland Post, Ciidamada Puntland oo hawlgal ka fuliyay buuraha Galgala [Puntland forces carried out an operation in the Galgala mountains], 17 March 2022, <https://puntlandpost.net/2022/03/17/ciidamada-puntland-oo-ka-fuliyay-buuraha-galgala/>, accessed 9 January 2023

Puntland Post, Colaad beeled ka aloosan degaanka Damalla-xagarre [A communal conflict in Damalla-hagarre area], 6 January 2022, <https://puntlandpost.net/2022/01/06/colaad-beeled-ka-alooosan-degaanka-damalla-xagarre/>, accessed 9 January 2023

Puntland Post, Dabley hubaysan oo imaam masjid ku dilay Muqdisho [Armed gunman killed imam in mosque in Muqdisho], 12 November 2022, <https://puntlandpost.net/2022/11/12/dabley-hubaysan-oo-imaam-masjid-ku-dilay-muqdisho/>, accessed 10 January 2023

Puntland Post, Dagaal u dhexeeya Puntland iyo Daacish oo ka socda Gobolka Bari [War between Puntland and ISIS in the East Region], 9 July 2021, <https://puntlandpost.net/2021/07/09/dagaal-u-dhexeeya-puntland-iyo-daacish-oo-ka-socda-gobolka-bari/>, accessed 9 January 2023

Puntland Post, Odayaasha degmada Boocame "Xuduudka Gobolka Sool waa Birta Dheer iyo Rabaable" [Elders of Boocame district "The border of Sool region is long and flexible"], 8 April 2022, <https://puntlandpost.net/2022/04/08/odayaasha-degmada-boocame-oo-diiday-goaankii-guddiga-nabadaynta-saax-maygaag-iyo-senge-jebiye/>, accessed 9 January 2023

Puntland Post, Puntland: Qarax ismiidaamin ah oo dhacay Milxo [A suicide bombing in Milho], 11 September 2022, <https://puntlandpost.net/2022/09/11/puntland-qarax-ismiidaamin-ah-oo-dhacay-milxo/>, accessed 9 January 2023

Puntland Security Force [Twitter], Posted on: 2 September 2021, <https://twitter.com/PSFForces/status/1433523650242691073>, accessed 9 January 2023

Puntland Security Force [Twitter], Posted on: 24 June 2022, <https://twitter.com/PSFForces/status/1540267769463447553>, accessed 9 January 2023

Puntland Times, DAAWO: Maleeshiyo beeled ka qabsaday Ciidanka Puntland kantarool muhiim ah [WATCH: Tribal militias seized important checkpoint from the Puntland Army], 23 June 2022, <https://puntlandtimes.ca/2022/06/daawo-maleeshiyo-beeled-ka-qabsaday-ciidanka-puntland-kantarool-muhiim-ah/>, accessed 9 January 2023

Puntland Times, DAAWO: Puntland oo boqolaal Askari geysay Buuhoodle, 25 May 2022, <https://puntlandtimes.ca/2022/05/daawo-puntland-oo-boqolaal-askari-geysay-buuhoodle/>, accessed 9 January 2023

Puntland Times, DEG-DEG: Puntland oo ciidammo ku daabushay xeebaha gobalka Mudug & heegan culus [URGENT: Puntland has deployed troops on the coast of Mudug region & heavy alert], 25 September 2022, <https://puntlandtimes.ca/2022/09/deg-deg-puntland-oo-ciidammo-ku-daabushay-xeebaha-gobalka-mudug-heegan-culus/>, accessed 9 January 2023

Qaranimo, Faah-faahin ka soo baxaysa dagaal beeled ka socda goballada Nugaal iyo Sool [Details emerging from a tribal war in Nugal and Sool regions], 2 January 2022, <https://www.qaranimo.com/2022/01/02/faah-faahin-ka-soo-baxaysa-dagaal-beeled-ka-socda-goballada-nugaal-iyo-sool/>, accessed 9 January 2023

Qorilugud News 24, Around Five People Died In A Suspected Suicide Bombing In The Village Of Milho Under Lasqoray District In Sanaag Region., 11 September 2022, <https://qorilugudnews24.com/2022/09/11/around-five-people-died-in-a-suspected-suicide-bombing-in-the-village-of-milho-under-lasqoray-district-in-sanaag-region/>, accessed 9 January 2023

Radio Al-Furqaan, Al-Shabaab Oo Maanta Weeraro Ka Fulisay Goballada Bay Iyo Galgaduud. [Al-Shabaab carried out attacks today in Bay and Galgaduud regions], 22 March 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/03/al-shabaab-oo-maanta-weeraro-ka-fulisay-goballada-bay-iyo-galgaduud/>, accessed 11 January 2023

Radio Al-Furqaan, Al-Shabaab Oo Madaafiic Ku Weeraray Xerada Turkisom Ee Magaalada Muqdisho. [Al-Shabaab attacked Turkisom Camp in Mogadishu with artillery.], 28 July 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/07/al-shabaab-oo-madaafiic-ku-weeraray-xerada-turkisom-ee-magaalada-muqdisho/>, accessed 11 January 2023

Radio Al-Furqaan, Al-Shabaab Oo Weeraro Ka Fulisay Bay, Bakool, Jubbada Hoose Iyo Sh/Hoose. [Al-Shabaab carried out attacks in Bay, Bakool, Lower Jubba and Lower Shabelle], 18 December 2021, <https://radioalfurqaan.com/2021/12/al-shabaab-oo-weeraro-ka-fuliyay-bay-bakool-jubbada-hoose-iyo-sh-hoose/>, accessed 11 January 2023

Radio Al-Furqaan, Askar Burundeys Ah Oo Lagu Xasuuqay Gobalka Sh-Dhexe. [Burundian Soldiers Killed In Middle Shabelle region], 18 November 2021, <https://radioalfurqaan.com/2021/11/askar-burundeys-ah-oo-lagu-xasuuqay-gobalka-sh-dhexe/>, accessed 11 January 2023

Radio Al-Furqaan, Askari Katirsan DF Oo Lagu Dilay Weerar Ka Dhacay Shabeellaha Dhexe [Federal Government Soldier Killed In Central Shabelle Attack], 12 March 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/03/askari-katirsan-df-oo-lagu-dilay-weerar-ka-dhacay-shabeellaha-dhexe/>, accessed 11 January 2023

Radio Al-Furqaan, Howlgallo Kala Duwan Oo Ka Dhacay Lamu Iyo Qeybo Kamid Ah Goballada Dalka. [Various operations took place in Lamu and elsewhere in the country], 27 January 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/01/howlgallo-kala-duwan-oo-ka-dhacay-lamu-iyo-qeybo-kamid-ah-goballada-dalka/>, accessed 1 February 2023

Radio Al-Furqaan, Howlgallo Kala Duwan Oo Ka Dhacay Lamu Iyo Qeybo Kamid Ah Goballada Dalka. [Various operations in Lamu and other parts of the country], 27 January 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/01/howlgallo-kala-duwan-oo-ka-dhacay-lamu-iyo-qeybo-kamid-ah-goballada-dalka/>, accessed 11 January 2023

Radio Al-Furqaan, In Ka Badan 20 Askari Oo Lagu Dilay Weeraro Kala Duwan Oo Ka Dhacay Koonfurta Soomaaliya [More than 20 soldiers killed in various attacks in southern Somalia], 13 September 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/09/in-ka-badan-20-askari-oo-lagu-dilay-weeraro-kala-duwan-oo-ka-dhacay-koonfurta-soomaaliya/>, accessed 11 January 2023

Radio Al-Furqaan, Qarax Culus Oo Goordhow Afgooye Lagula Beegsaday Masuuliyiinta Magaalada. [City authorities targeted in serious explosion], 26 February 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/02/qarax-culus-oo-goordhow-afgooye-lagula-beegsaday-masuuliyiinta-magaalada/>, accessed 11 January 2023

Radio Al-Furqaan, Qarax Ka Dhacay Mareerey & Faahfaan Kamiin Ka Dhacay Duleedka Baydhabo [Explosion in Mareerey & details of an ambush outside Baidoa], 17 March 2022,

<https://radioalfurqaan.com/2022/03/qarax-ka-dhacay-mareerey-faahfaan-kamiin-ka-dhacay-duleedka-baydhabo/>, accessed 11 January 2023

Radio Al-Furqaan, Qarax Khasaare Dhaliyay Oo Ka Dhacay Meel U Dhow Danow, Shabeellaha Hoose. [Blast causes destruction near Danow in Lower Shabelle], 14 March 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/03/qarax-khasaare-dhaliyay-oo-ka-dhacay-meel-u-dhow-danow-shabeellaha-hoose/>, accessed 11 January 2023

Radio Al-Furqaan, Qarax Lagu Dilay Askar Katirsan DF Oo Ka Dhacay Duleedka Muqdisho. [An explosion killed a federal government soldier outside Mogadishu], 8 July 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/07/qarax-lagu-dilay-askar-katirsan-df-oo-ka-dhacay-duleedka-muqdisho/>, accessed 11 January 2023

Radio Al-Furqaan, Qarax Lala Eegtay Musuul Katirsan Koonfur-Galbeed Oo Ka Dhacay Duleedka Baydhabo [Blast hits southwest Mosul outside of Baidoa], 3 March 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/03/qarax-lala-eegtay-musuul-katirsan-koonfur-galbeed-oo-ka-dhacay-duleedka-baydhabo/>, accessed 11 January 2023

Radio Al-Furqaan, Qaraxyo Khasaare Lagu Gaarsiiyay Askarta DF Oo Ka Dhacay Sh/Hoose Iyo Baay. [Blasts deliver damage to SNA troops in Lower Shabelle and Bay], 28 August 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/08/qaraxyo-khasaare-lagu-gaarsiiyay-askarta-df-oo-ka-dhacay-sh-hoose-iyo-baay/>, accessed 11 January 2023

Radio Al-Furqaan, Sarkaal Iyo Askari Katirsan Koonfur-Galbeed Oo Xalay Lagu Dhaawacay Weerar Ka Dhacay Magaalada Baydhabo. [Officer and soldier in South-West injured last night in attack in Baidoa], 19 April 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/04/sarkaal-iyo-askari-katirsan-koonfur-galbeed-oo-xalay-lagu-dhaawacay-weerar-ka-dhacay-magaalada-baydhabo/>, accessed 11 January 2023

Radio Al-Furqaan, Sawirro: Gudoomiyaha Hiiraan Oo Mar Kale La Kulmay Dhabbagal Khasaare Dhaliyay. [Photos: The governor of Hiraan who once again faced a loss], 3 July 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/07/sawirro-gudoomiyaha-hiiraan-oo-mar-kale-la-kulmay-dhabbagal-khasaare-dhaliyay/>, accessed 11 January 2023

Radio Al-Furqaan, Al-Shabaab Oo Weeraro Ka Geystay Muqdisho Iyo Garbahaarey [Al-Shabaab Carried Out Attacks In Mogadishu And Garbaharey], 29 May 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/05/al-shabaab-oo-weeraro-ka-geystay-muqdisho-iyo-garbahaarey/>, accessed 10 January 2023

Radio Al-Furqaan, Dhageyso 6 Basaasiin Ah Oo Lagu Dilay Fagaare Ku Yaalla Jilib. [6 Spies killed in public in Jilib], 9 August 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/08/6-basaasiin-ah-oo-lagu-dilay-fagaare-ku-yaalla-jilib/>, accessed 10 January 2023

Radio Al-Furqaan, Dhageyso Nin Saaxir Ah Iyo Askari Ka Tirsan DF Oo Lagu Dilay Fagaare Ku Yaalla Jamaame. [A sorcerer and a soldier from the DF killed in a public square in Jamaame], 5 October 2021, <https://radioalfurqaan.com/2021/10/dhageyso-nin-saaxir-ah-iyo-askari-ka-tirsan-df-oo-lagu-dilay-fagaare-ku-yaalla-jamaame/>, accessed 10 January 2023

Radio Al-Furqan, Howlgal Lagu Dilay Xabno La Shaqeynayay Sirdoonka Kenya Oo Ka Dhacay Gedo [Group cooperating with Kenyan intelligence killed in operation in Gedo], 31 July 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/07/howlgal-lagu-dilay-xabno-la-shaqeynayay-sirdoonka-kenya-oo-ka-dhacay-gedo/>, accessed 10 January 2023

Radio Al-Furqan, Howlgallo Khasaare Culus Ka Dhashey Oo Ka Dhacay Gedo, Jubbooyinka Iyo Bakool [Operations That Resulted In Heavy Losses In Gedo, Jubba And Bakool], 14 May 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/05/howlgallo-khasaare-culus-ka-dhashey-oo-ka-dhacay-gedo-jubbooyinka-iyo-bakool/>, accessed 10 January 2023

Radio Al-Furqan, Qarax Dhimasho Iyo Dhaawac Ay Noqdeen Askarta DF Oo Ka Dhacay Gobolka Gedo [SNA soldiers killed and injured in Gedo region], 12 May 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/05/qarax-dhimasho-iyo-dhaawac-ay-noqdeen-askarta-df-oo-ka-dhacay-gobolka-gedo/>, accessed 10 January 2023

Radio Al-Furqan, Weeraro Lagu Dhaawacay Saraakiil Katirsan DF Oo Ka Dhacay Banaadir Iyo Gedo [Officers of special police force injured in attacks on Banaadir and Gedo], 28 August 2022, <https://radioalfurqaan.com/2022/08/weeraro-lagu-dhaawacay-saraakiil-katirsan-df-oo-ka-dhacay-banaadir-iyo-gedo/>, accessed 10 January 2023

Radio Dalsan, Al-Shabaab captures a town in Puntland State after a successful ambush, 2 March 2022, <https://www.radiodalsan.com/en/73107/2022/03/al-shabaab-captures-a-town-in-puntland-state-after-a-successful-ambush/>, accessed 9 January 2023

Radio Dalsan, Al-Shabaab publicly executes 6 people for spying, 31 July 2022, <https://www.radiodalsan.com/en/76096/2022/07/al-shabaab-publicly-executes-6-people-for-spying/>, accessed 11 January 2023

Radio Dalsan, Ciidanka Dowladda Oo Howlgal Ka Sameeyay Qeybo Kamid Ah Gobolka Hiiraan [Government Forces Conduct Operation In Parts Of Hiran Region], 5 December 2021, <https://www.radiodalsan.com/wararka-idaacadda/ciidanka-dowladda-oo-howlgal-ka-sameeyay-qeybo-kamid-ah-gobolka-hiiraan/>, accessed 11 January 2023

Radio Dalsan, Ciidanka Xoogga Oo La Wareegay Degaanno Ka Tirsan Gobolka Gedo [The Army Has Taken Over Areas In Gedo Region], 9 November 2021, <https://www.radiodalsan.com/wararka-idaacadda/ciidanka-xoogga-oo-la-wareegay-degaanno-ka-tirsan-gobolka-gedo/>, accessed 10 January 2023

Radio Dalsan, Clan - Militias contesting control for newly liberated regions in Middle Shabelle asked to stop fighting, 13 November 2022, <https://www.radiodalsan.com/en/78584/2022/11/clan-militias-contesting-control-for-newly-liberated-regions-in-middle-shabelle-asked-to-stop-fighting/>, accessed 11 January 2023

Radio Dalsan, Ethiopia conducts air strikes in Somalia's Bakool region, 31 July 2022, <https://www.radiodalsan.com/en/76106/2022/07/ethiopia-conducts-air-strikes-in-somalias-bakool-region/>, accessed 11 January 2023

Radio Dalsan, Exclusive: Masjid Ali Gadud Village in Ruins following Liberation from Al-Shabab's 15-year rule, 1 November 2022, <https://www.radiodalsan.com/en/78211/2022/11/exclusive-masjid-ali-gadud-village-in-ruins-following-liberation-from-al-shabab-15-year-rule/>, accessed 11 January 2023

Radio Dalsan, Explosion targets Mogadishu court official a day after calling out for war on al-Shabab on Facebook, 27 September 2022, <https://www.radiodalsan.com/en/77376/2022/09/explosion-targets-mogadishu-court-official-a-day-after-calling-out-for-war-on-al-shabab-on-facebook/>, accessed 10 January 2023

Radio Dalsan, Faah faahin: Iska horimaad ka dhacay duleedka Boorama iyo Taliye ku dhaawacmay [Details: Clash outside Boorama and commander injured], 27 March 2022, <https://www.radiodalsan.com/wararka-idaacadda/faah-faahin-iska-horimaad-ka-dhacay-duleedka-boorama-iyo-taliye-ku-dhaawacmay/>, accessed 9 January 2023

Radio Dalsan, Gaari Ay Saarnaayeen Dad Shacab Ah Oo Miino Kula Qaraxday Degaan Ka Tirsan Mudug [A Car Carrying Civilians Exploded With A Mine In An Area Of Mudug], 20 July 2022, <https://www.radiodalsan.com/wararka-idaacadda/gaari-ay-saarnaayeen-dad-shacab-ah-oo-miino-kula-qaraxday-degaan-ka-tirsan-mudug/>, accessed 22 December 2022

Radio Dalsan, Gov't Officials Mediate Inter-Clan Conflict in Adalle District, 16 August 2022, <https://www.radiodalsan.com/en/76534/2022/08/govt-officials-mediate-inter-clan-conflict-in-adalle-district/>, accessed 11 January 2023

Radio Dalsan, Hirshabelle leaders visit newly liberated Masjid Ali Gadudd Village, 1 November 2022, <https://www.radiodalsan.com/en/78188/2022/11/hirshabelle-leaders-visit-newly-liberated-masjid-ali-gadudd-village/>, accessed 11 January 2023

Radio Dalsan, Koox Hubeysan oo dagaal ku dilay Taliyihii Booliska Degmada Xudun ee Gobolka Sool [An armed group killed the Police Commander of Hudun District in Sool Region], 27 September 2021, <https://www.radiodalsan.com/wararka-idaacadda/koox-hubeysan-oo-dagaal-ku-dilay-taliyihii-booliska-degmada-xudun-ee-gobolka-sool/>, accessed 9 January 2023

Radio Dalsan, Middle Shabelle urged to end interclan wars, 16 November 2022, <https://www.radiodalsan.com/en/78696/2022/11/middle-shabelle-urged-to-end-interclan-wars/>, accessed 11 January 2023

Radio Dalsan, Somali army destroy al-Shabab bases in central Somalia, 23 August 2022, <https://www.radiodalsan.com/en/76703/2022/08/somali-army-destroy-al-shabab-bases-in-central-somalia/>, accessed 11 January 2023

Radio Dalsan, Somali Army intervenes as two militia groups clash in Galguduud, 28 August 2022, <https://www.radiodalsan.com/en/76809/2022/08/somali-army-intervenes-as-two-militia-groups-clash-in-galguduud/>, accessed 2 December 2022

Radio Dalsan, Somaliland military court hands death penalty to a military officer over killing of a civilian, 9 May 2022, <https://www.radiodalsan.com/en/74357/2022/05/somaliland-military->

[court-hands-death-penalty-to-a-military-officer-over-killing-of-a-civilian/](#), accessed 9 January 2023

Radio Dalsan, Suspect arrested for murder of Mogadishu high school student, 18 August 2022, <https://www.radiodalsan.com/en/76598/2022/08/suspect-arrested-for-murder-of-mogadishu-high-school-student/>, accessed 10 January 2023

Radio Dalsan, Weerar khasaaro dhaliyay oo lagu qaaday goob loo diyaariyay doorashada duqa iyo ku-xigeenka degmada Eyl [An attack that caused casualties in a place prepared for the election of the mayor and deputy of Eyl district], 14 April 2022, <https://www.radiodalsan.com/wararka-idaacadda/weerar-khasaaro-dhaliyay-oo-lagu-qaaday-goob-loo-diyaariyay-doorashada-duqa-iyo-ku-xigeenka-degmada-eyl/>, accessed 9 January 2023

Radio Dalsan, Xiisad Colaadeed oo Maanta ka taagan degaan ka tirsan Gobolka Sanaag [There is a conflict today in a region of Sanaag region], 7 January 2022, <https://www.radiodalsan.com/wararka-idaacadda/xiisad-colaadeed-oo-maanta-ka-taagan-degaan-ka-tirsan-gobolka-sanaag/>, accessed 9 January 2023

Radio Hiiraanweyn, Ciidamo Hubeeysan oo Goordhow weeraray Saldhig Al-shabaab ay ku lahaayeen Deegaanka qabno ee gobalka Hiiraan [Armed forces attacked an Al-Shabaab base in The Qabno area of Hiran region], 13 July 2022, <https://www.hiiraanweyn.net/ciidamo-hubeeysan-oo-goordhow-weeraray-saldhig-al-shabaab-ay-ku-lahaayeen-deegaanka-qabno-ee-gobalka-hiiraan/wararka/>, accessed 11 January 2023

Radio Risaala, Askari katirsan Ciidanka dowladda oo Muqdisho ku dilay Wiil Mooto Bajaajle ahaa [A government army soldier killed a motorcycle boy in Mogadishu], 13 June 2022, <https://radiatorisaala.com/askari-katirsan-ciidanka-dowladda-oo-muqdisho-ku-dilay-wiil-dhakhtar-ahaa/>, accessed 11 January 2023

Radio Risaala, Ciidamada dowladda & kuwa Jubbaland oo howlgal Wadajir ah fuliyay [The government and Jubbaland forces carried out a joint operation], 21 September 2021, <https://radiatorisaala.com/239904-2/>, accessed 10 January 2023

Radio Risaala, Ciidamada dowladda oo la wareegay degaano katirsan Gobolka Baay [Government forces have taken over areas in the Bay region], 18 May 2022, <https://radiatorisaala.com/ciidamada-dowladda-oo-la-wareegay-degaano-katirsan-gobolka-baay/>, accessed 11 January 2023

Radio Risaala, Ciidamada Gorgor oo degaano kala wareegay Al-Shabaab [Gorgor forces take over villages from Al-Shabaab], 19 May 2022, <https://radiatorisaala.com/256269-2/>, accessed 11 January 2023

Radio Risaala, Ciidamada Puntland oo howlgal xoogan ka fuliyay Buuraleyda Gobolka Bari [Puntland forces carried out a strong operation in the mountains of Bari region], 5 December 2021, <https://radiatorisaala.com/245563-2/>, accessed 9 January 2023

Radio Risaala, Ciidamada Puntland oo howlgallo ka wada Buuraleyda Gobolka Bari [Puntland forces are conducting operations in the mountains of Bari region], 6 December 2021, <https://radiatorisaala.com/ciidamada-puntland-oo-howlgallo-ka-wada-buuraleyda-gobolka-bari/>, accessed 9 January 2023

Radio Risaala, Ciidamada Somaliland oo la wareegay degmo katirsan Gobolka Sool [Somaliland forces have taken over a district in the Sool region], 18 May 2022, <https://radiatorisaala.com/ciidamada-somaliland-oo-la-wareegay-degmo-katirsan-gobolka-sool/>, accessed 9 January 2023

Radio Risaala, Ciidamo ku baxay degaan ay ku dagaalameen laba maleeshiyo Beeleed [Troops went to an area where two tribal militias were fighting], 23 May 2022, <https://radiatorisaala.com/ciidamo-ku-baxay-degaan-ay-ku-dagaalameen-laba-maleeshiyo-beeleed/>, accessed 2 December 2022

Radio Risaala, Ciidanka DANAB & kuwa Madaxtooyada Jubbaland oo howlgal wadajir ah sameeyay [The DANAB army and the Jubbaland Presidency conducted a joint operation], 8 February 2022, <https://radiatorisaala.com/249869-2/>, accessed 10 January 2023

Radio Risaala, Ciidanka DANAB oo degaano kala wareegay Al-Shabaab [DANAB forces have taken over areas from Al-Shabaab], 19 April 2022, <https://radiatorisaala.com/254365-2/>, accessed 22 December 2022

Radio Risaala, Ciidanka Kumaandooska DANAB oo howlgal qorsheysan fuliyay [The DANAB commando force carried out a planned operation], 23 December 2021, <https://radiatorisaala.com/246854-2/>, accessed 10 January 2023

Radio Risaala, Dagaal geystay dhimasho & dhaawac oo ka dhacay Gobolka Nugaal [A war that caused death and injury in Nugal Region], 2 January 2022, <https://radiatorisaala.com/dagaal-dib-uga-qarxay-degaan-ka-tirsan/>, accessed 9 January 2023

Radio Risaala, Dagaal ka dhacay Gobolka Bakool & faah faahin laga helayo [Battle in Bakool Region, details to be found], 30 March 2022, <https://radiatorisaala.com/dagaal-ka-dhacay-gobolka-bakool-faah-faahin-laga-helayo-5/>, accessed 11 January 2023

Radio Risaala, Dagaal ka dhacay Jubbada Hoose & faah faahin laga helayo [Battle in Lower Jubba and details], 21 October 2021, <https://radiatorisaala.com/242121-2/>, accessed 10 January 2023

Radio Risaala, Dagaal khasaaro geystay oo ka dhacay Gobolka Galgaduud [A battle that took place in Galgaduud Region], 5 October 2021, <https://radiatorisaala.com/dagaal-khasaaro-geystay-oo-ka-dhacay-gobolka-galgaduud/>, accessed 2 December 2022

Radio Risaala, Dagaal xoogan oo ka dhacay Gobolka Bakool [A fierce battle took place in the Bakool region], 16 January 2022, <https://radiatorisaala.com/dagaal-xoogan-oo-ka-dhacay-gobolka-bakool/>, accessed 11 January 2023

Radio Risaala, Dagaal xooggan oo ka socda Duleedka Dhuusamareeb [Heavy fighting is going on outside Dhusamareb], 22 September 2022, <https://radiorisaala.com/dagaal-xooggan-oo-ka-socda-duleedka-dhuusamareeb/>, accessed 2 December 2022

Radio Risaala, DFS oo sheegtay in howlgal lagu dilay Xubno katirsan Al-Shabaab [DFS says Al-Shabaab members were killed in operation], 31 January 2022, <https://radiorisaala.com/dfs-oo-sheegtay-in-howlgal-lagu-dilay-xubno-katirsan-al-shabaab/>, accessed 11 January 2023

Radio Risaala, Dhimasho & dhaawac ka dhashay dagaal ka dhacay Sh/Hoose [Deaths & injuries from fighting in Lower Shabelle], 21 August 2022, <https://radiorisaala.com/dhimasho-dhaawac-ka-dhashay-dagaal-ka-dhacay-sh-hoose/>, accessed 11 January 2023

Radio Risaala, Dhimasho iyo dhaawac ka dhashay rasaas ay fureen Ciidamo katirsan DANAB [Death and injury caused by firing by DANAB troops], 13 September 2022, <https://radiorisaala.com/dhimasho-iy-dhaawac-ka-dhashay-rasaas-ay-fureen-ciidamo-katirsan-danab/>, accessed 22 December 2022

Radio Risaala, Dilal ka dhacay Magaalada Boorama ee Sonaliland [Killings in Boorama Town in Somaliland], 13 May 2022, <https://radiorisaala.com/dilal-ka-dhacay-magaalada-boorama-ee-sonaliland/>, accessed 9 January 2023

Radio Risaala, Dilal ka dhacay Magaalada Muqdisho iyo Faah faahino laga helayo [Murders in Mogadishu and details to be found], 26 September 2022, <https://radiorisaala.com/dilal-ka-dhacay-magaalada-muqdisho-iy-faah-faahino-laga-helayo/>, accessed 11 January 2023

Radio Risaala, Faah-faahin ka soo baxaysa dagaal beeled ka socda goballada Nugaal iyo Sool [Details emerging from a tribal war in Nugal and Sool regions], 2 January 2022, <https://radiorisaala.com/faah-faahin-ka-soo-baxaysa-dagaal-beeled-ka-socda-goballada-nugaal-iy-sool/>, accessed 9 January 2023

Radio Risaala, Gaari ay saarnaayeen Shacab oo miino kula qaraxday Mudug [A car carrying Shaacab exploded with a mine in Mudug], 9 July 2021, <https://radiorisaala.com/234141-2/>, accessed 22 December 2022

Radio Risaala, Maleeshiyaad hubaysan oo dil & dhaawac u geystay Dad Shacab ah [Armed militants killed and injured civilians], 3 December 2021, <https://radiorisaala.com/dad-shacab-ah-oo-dil-dhaawac-loogu-geystay-gobolka-togdheer/>, accessed 9 January 2023

Radio Risaala, Shabaab oo la sheegay in xoolo iyo dadkii watay ay afduubteen [It is said that Al-Shabaab abducted animals and the people who drove them], 26 March 2022, <https://radiorisaala.com/252865-2/>, accessed 22 December 2022

Radio Risaala, Taliska Booliska Gobolka Bari oo beeniyay Warar laga faafiyay [The Bari Regional Police Command denied the reports], 20 August 2021, <https://radiorisaala.com/taliska-booliska-gobolka-bari-oo-beeniyay-warar-laga-faafiyay/>, accessed 9 January 2023

Radio Risaala, Taliska Ciidanka xoogga dalka oo soo bandhigay Xubin ka tirsan Al-Shabaab [Command of the country's armed forces parades Al-Shabaab member], 20 January 2022, <https://radiorisaala.com/248649-2/>, accessed 11 January 2023

Radio Risaala, Taliska Ciidanka xoogga oo soo bandhigay Sarkaal ka tirsan Al-Shabaab oo isku soo dhiibay [Armed Forces Command parades a surrendered Al-Shabaab officer], 9 September 2021, <https://radiorisaala.com/239021-2/>, accessed 11 January 2023

Radio Risaala, Weerar madaafiic ah oo lagu qaaaday Saldhig ay ku sugan yihiin Ciidamada liyuu Boolis [Artillery attack on a Liyu police station], 25 August 2022, <https://radiorisaala.com/weerar-madaafiic-ah-oo-lagu-qaaady-saldhiga-ciidamada-liyuu-boolis-ee-gobolka-bakool/>, accessed 11 January 2023

Radio Somaliland, Cal Madow, n.d., <http://www.radiosomaliland.com/cal-madow/>, accessed 9 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA), June 2022, https://www.impact-repository.org/document/reach/8174d9d9/REACH_SOM_DSA_V_National-Factsheet_June-2022_Somalia.pdf, accessed 10 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Daynile district, March 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/cc297d03-af89-3dc0-b402-8792c55929fe/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Daynile-District_April-2022.pdf, accessed 10 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Dharkenley district, March 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/bf2c9b82-fb2d-3f03-980e-f0eef47c1ab5/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Dharkenley-District_April-2022.pdf, accessed 10 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Galgaduud Region, March 2022, https://www.impact-repository.org/document/reach/fb228840/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Galgaduud-Region_April-2022.pdf, accessed 2 December 2022

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Afmadow district, Lower Juba region - March 2022, 6 April 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/981ad503-1eb8-3c09-8874-7e73a2730676/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Afmadow-District_April-2022.pdf, accessed 10 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Baardheere district, Gedo region - March 2022, 6 April 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/a10379a8-b00a-3c86-b7f9-7e83714650b1/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Baardheere-District_April-2022.pdf, accessed 10 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Belet Xaawo district, Gedo region - March 2022, 6 April 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/35fd0b3f-59c7-347e-8975-173a1e645c74/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Belet-Xaawo-District_April-2022.pdf, accessed 10 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Ceel Waaq district, Gedo region - March 2022, 6 April 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/95fecdd4-0ef0-37c2-8068-beb8aebb742a/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Ceel-Waaq-District_April-2022.pdf, accessed 10 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Doolow district, Gedo region - March 2022, 6 April 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/5cbd8c70-b0a2-3069-8fd5-f7f26f220ed1/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Doolow-District_April-2022.pdf, accessed 10 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Garbahaarey district, Gedo region - March 2022, 6 April 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/31862a3f-297e-363d-a800-2e2db6ba8df8/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Garbahaarey-District_April-2022.pdf, accessed 10 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Kismaayo district, Lower Juba region – March 2022, 6 April 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/1f290298-3db8-35d3-a102-ea7e9fbc5e9a/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Kismaayo-District_April-2022.pdf, accessed 10 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Luuq district, Gedo region – March 2022, 6 April 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/4a28abad-fd9a-380c-9a92-135ce8941866/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Luuq-District_April-2022.pdf, accessed 10 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Awdal Region, March 2022, https://www.impact-repository.org/document/reach/404979eb/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Awdal-Region-Somaliland_April-2022.pdf, accessed 9 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Bari Region, March 2022, https://www.impact-repository.org/document/reach/ef39586f/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Bari-Region_April-2022.pdf, accessed 9 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Garoowe district, Nugaal Region, March 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/cbce8687-d773-3efd-bb9c-cb307ce6d597/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Garoowe-District_April-2022.pdf, accessed 9 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Sool Region, March 2022, <https://www.impact-repository.org/document/>

[reach/b1744485/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Sool-Region_April-2022.pdf](#), accessed 9 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Sanaag Region, March 2022, https://www.impact-repository.org/document/reach/e2ce2beb/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Sanaag-Region_April-2022-3.pdf, accessed 9 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Togdheer Region, March 2022, https://www.impact-repository.org/document/reach/b457448b/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Togdheer-Region-Somaliland_April-2022.pdf, accessed 9 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Woqooyi Galbeed Region, March 2022, https://www.impact-repository.org/document/reach/e16d483a/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Woqooyi-Galbeed-Region_April-2022.pdf, accessed 9 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Hiraan Region, March 2022, https://www.impact-repository.org/document/reach/aac45ea7/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Hiraan-Region_April-2022.pdf, accessed 11 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Middle Shabelle Region, March 2022, https://www.impact-repository.org/document/reach/4480df0d/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Middle-Shabelle-Region_April-2022.pdf, accessed 11 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Afgooye district, March 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/81088afe-48eb-32a0-acf9-7c52448eef71/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Afgooye-District_April-2022.pdf, accessed 11 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Ceel Barde district, Bakool region, March 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/54ee8e91-d3c9-369a-b15e-1b84e22dce22/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Ceel-Barde-District_April-2022.pdf, accessed 11 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Marka district, March 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/e5006306-219c-362e-ba54-039eb7bd3f4c/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Marka-District_April-2022.pdf, accessed 11 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Waajid district, Bakool region, March 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/be90ca58-c726-3193-b277-e2c071e99879/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Waajid-District_April-2022.pdf, accessed 11 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Wanla Weyn district, March 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/03bc4f81-784e-3060-9a7c-8192def0c0e6/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Wanla-Weyn-District_April-2022.pdf, accessed 11 January 2023

REACH and CCCM (Camp Coordination and Camp Management) Cluster, Somalia Detailed Site Assessment (DSA): Xudur district, Bakool region, March 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/e25e24d4-4e7e-35c1-975a-ad80f876bdad/REACH_SOM_Factsheet_DSA-Xudur-District_April-2022.pdf, accessed 11 January 2023

Reuters, Car bombs at busy Somalia market intersection killed at least 100, president says, 31 October 2022, <https://www.reuters.com/world/africa/somalia-president-least-100-people-killed-car-bombs-2022-10-30/>, accessed 11 January 2023

Reuters, Somali Islamist insurgents make gains as government and allies fall out, 15 December 2021, <https://www.reuters.com/world/africa/somali-islamist-insurgents-make-gains-government-allies-fall-out-2021-12-15/>, accessed 2 December 2022

Reuters, Somali militia, former government ally, captures two towns from federal forces, 2 October 2021, <https://www.reuters.com/world/africa/somali-militia-former-government-ally-captures-two-towns-federal-forces-2021-10-01/>, accessed 11 January 2023

Reuters, Somalia car bomb, shooting hits Kismayu hotel, nine dead, 23 October 2022, <https://www.reuters.com/world/africa/car-explosion-gunfire-hit-hotel-somalias-kismayu-port-city-police-say-2022-10-23/>, accessed 10 January 2023

Reuters, Somalia's al Shabaab group makes rare attack near Ethiopia border, 22 July 2022, <https://www.reuters.com/world/africa/somalias-al-shabaab-group-rare-attack-near-ethiopia-border-2022-07-21/>, accessed 11 January 2023

RULAC (Rule of Law in Armed Conflicts Project), Non-international armed conflict in Somalia, 10 November 2022, <https://www.rulac.org/browse/conflicts/non-international-armed-conflict-in-somalia>, accessed 11 January 2023

Saferworld, Clans, contention and consensus - Federalism and inclusion in Galmudug, June 2020, <https://www.saferworld.org.uk/downloads/clans-consensus-and-contention-inclusion-and-federalism-in-galmudug.pdf>, accessed 11 January 2023

Sahan, The Somali Wire, Issue no. 270, 16 November 2021, source requiring registration

Sahan, The Somali Wire, Issue no. 316, 27 January 2022, source requiring registration

Sahan, The Somali Wire, Issue no. 416, 30 June 2022, source requiring registration

Sahan, The Somali Wire, Issue no. 423, 12 July 2022, source requiring registration

Sahan, The Somali Wire, Issue no. 431, 27 July 2022, source requiring registration

Sahan, The Somali Wire, Issue no. 444, 29 August 2022, source requiring registration

Sahan, The Somali Wire, Issue no. 452, 16 September 2022, source requiring registration

Sahan, The Somali Wire, Issue no. 454, 21 September 2022, source requiring registration

Sahan, The Somali Wire, Issue no. 462, 12 October 2022, source requiring registration

Sahan, The Somali Wire, Issue no. 469, 31 October 2022, source requiring registration

Sahan, The Somali Wire, Issue no. 471, 4 November 2022, source requiring registration

Sahan, The Somali Wire, Issue no. 475, 14 November 2022, source requiring registration

Sahan, The Somali Wire, Issue no. 482, 30 November 2022, source requiring registration

Sahan, The Somali Wire, Issue no. 487, 14 December 2022, source requiring registration

Sahan, The Somali Wire, Issue no. 489, 4 January 2023, source requiring registration

SD (Somali Dispatch), Al Shabaab Spokesman warns Ma'awisley, as hundreds militants complete training, 19 September 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/al-shabaab-spokesman-warns-maawisley-as-hundreds-militants-complete-training/>, accessed 2 December 2022

SD (Somali Dispatch), Al Shabaab targets local villager's resources in Hiiraan, 18 September 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/al-shabaab-targets-local-villagers-resources-in-hiiraan/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Al Shabab claim Killing six AMISOM soldiers in Balad, 19 March 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/al-shabab-claim-killing-six-amisom-soldiers-in-balad/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Al-Shabaab attacks Milho region again, 3 March 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/al-shabaab-attacks-milho-region-again/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Al-Shabaab burns down civilian houses in Mudug region, 30 March 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/al-shabaab-burns-down-civilian-houses-in-mudug-region/>, accessed 22 December 2022

SD (Somali Dispatch), Al-Shabaab claimed responsibility the blast that killed the Governor of Marko district, 28 July 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/al-shabaab-claimed-responsibility-the-blast-that-killed-the-governor-of-marko-district/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Al-Shabaab claims responsibility for Jowhar bombing, 12 December 2021, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/al-shabaab-claims-responsibility-for-jowhar-bombing/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Al-Shabaab claims responsibility for Jowhar bombing, 12 December 2021, <https://www.somalidispach.com/latest-news/al-shabaab-claims-responsibility-for-jowhar-bombing/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Al-Shabaab executes a female presidential palace guard, 6 March 2022, <https://www.somalidispach.com/latest-news/al-shabaab-executes-a-female-presidential-palace-guard/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Army targets Al Shabaab hideouts in Central Somalia, 13 September 2022, <https://www.somalidispach.com/latest-news/army-targets-al-shabaab-hideouts-in-central-somalia/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Beledweyne on brink to fall to rebel forces, 3 January 2022, <https://www.somalidispach.com/latest-news/beledweyne-on-brink-to-fall-to-rebel-forces/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Danab forces kill Al Shabab leader and 60 fighters in Hiiraan, 22 February 2022, <https://www.somalidispach.com/latest-news/danab-forces-kill-al-shabab-leader-and-60-fighters-in-hiiraan/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Galgadud: Local Militias organize to rid Al Shabaab of their communities, 14 September 2022, <https://www.somalidispach.com/latest-news/galgadud-local-militias-organize-to-rid-al-shabaab-of-their-communities/>, accessed 2 December 2022

SD (Somali Dispatch), Galmudug forces kill Al-Shabaab members in planned operation, 10 April 2022, <https://www.somalidispach.com/latest-news/galmudug-forces-kill-al-shabaab-members-in-planned-operation/>, accessed 22 December 2022

SD (Somali Dispatch), Government and Al-Shabaab forces clash in Gedo region, 10 July 2022, <https://www.somalidispach.com/latest-news/government-and-al-shabaab-forces-clash-in-gedo-region/>, accessed 10 January 2023

SD (Somali Dispatch), Heavy fighting broke out in Afgoye between government forces and Al Shabaab, 30 May 2022, <https://www.somalidispach.com/latest-news/heavy-fighting-broke-out-in-afgoeye-between-government-forces-and-al-shabaab/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Hiraan Governor: Hundreds of Al-Shabaab fighters crossed into Ethiopian, again, 24 July 2022, <https://www.somalidispach.com/latest-news/hiraan-governor-hundreds-of-al-shabaab-fighters-crossed-into-ethiopian-again/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Jubaland: Darwish and Al Shabaab forces clash in Miido, 15 September 2022, <https://www.somalidispach.com/latest-news/jubaland-darwish-and-al-shabaab-forces-clash-in-miido/>, accessed 10 January 2023

SD (Somali Dispatch), Kenya Airstrike hits Jubaland Pastorals, 14 March 2022, <https://www.somalidispach.com/latest-news/kenya-airstrike-hits-jubaland-pastorals/>, accessed 10 January 2023

SD (Somali Dispatch), Land mine explosion targets Baraawe business district, 6 September 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/land-mine-explosion-targets-baraawe-business/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Liyuu Police and Al Shabaab fighters clash in Bakool, 4 October 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/liyuu-police-and-al-shabaab-fighters-clash-in-bakool/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), President Bihi's first visit to Erigavo met with protest, 13 June 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/president-bihis-first-visit-to-erigavo-met-with-protest/>, accessed 9 January 2023

SD (Somali Dispatch), President of HirShabelle Addresses Beledweyne Community leaders, 8 February 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/president-of-hirshabelle-addresses-beledweyne-community-leaders/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Puntland deploys hundreds of newly trained troops to Buhodle, 26 May 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/puntland-deploys-hundreds-of-newly-trained-troops-to-buhodle/>, accessed 9 January 2023

SD (Somali Dispatch), Puntland forces conduct operations against Al-Shabaab., 5 February 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/puntland-forces-conduct-operations-against-al-shabaab/>, accessed 9 January 2023

SD (Somali Dispatch), Puntland forces launched operations against Al Shabab in Galgala, 20 March 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/puntland-forces-launched-operations-against-al-shabab-in-galgala/>, accessed 9 January 2023

SD (Somali Dispatch), Puntland forces target Somaliland officials in Buhodle, 4 June 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/puntland-forces-target-somaliland-officials-in-buhodle/>, accessed 9 January 2023

SD (Somali Dispatch), Puntland security forces target Al Shabaab and Daesh in Bari region, 26 July 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/puntland-security-forces-target-al-shabaab-and-daesh-in-bari-region/>, accessed 9 January 2023

SD (Somali Dispatch), Puntland: PFS arrests the man linked with recent suicide explosion, 22 September 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/puntland-pfs-arrests-the-man-linked-with-recent-suicide-explosion/>, accessed 9 January 2023

SD (Somali Dispatch), Qoryooley Governor killed in a landmine explosion, 11 October 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/qoryooley-governor-killed-in-a-landmine-explosion/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Somali government forces expel Al-Shabaab from areas in the Middle Shabelle, 17 October 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/somali-government-forces-expel-al-shabaab-from-areas-in-the-middle-shabelle/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Somalia: Danab special forces carried out a planned operation in the Mubarak area, 10 September 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/somalia-danab-special-forces-carried-out-a-planned-operation-in-the-mubarak-area/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Somaliland issues final warning to Somalis in Sanag, 18 November 2021, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/somaliland-issues-final-warning-to-somalis-in-sanag/>, accessed 9 January 2023

SD (Somali Dispatch), South West forces carrying out security operations in Baidoa, 30 July 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/south-west-forces-carrying-out-security-operations-in-baidoa/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), South West Security forces arrest members of Al-Shabaab, 2 April 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/south-west-security-forces-arrest-members-of-al-shabaab/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Stranger than fiction: On the Lasanod Massacre!, 4 January 2023, <https://www.somalidispatch.com/opinion/stranger-than-fiction-on-the-lasanod-massacre/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), Tensions between Somaliland and Puntland rise in district of Sool region, 5 August 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/tensions-between-somaliland-and-puntland-rise-in-district-of-sool-region/>, accessed 11 January 2023

SD (Somali Dispatch), U.S. Drone attack kills Al Shabaab cofounder, 4 October 2022, <https://www.somalidispatch.com/latest-news/u-s-drone-attack-kills-al-shabaab-cofounder/>, accessed 10 January 2023

SDP (Somali Dialogue Platform) and SPA (Somali Public Agenda), Policy options for resolving the status of Mogadishu, 14 September 2022, <https://riftvalley.net/sites/default/files/publication-documents/SDP%E2%80%A6Policy%E2%80%A6MogadishuStatus%E2%80%94%E2%80%94A01.pdf>, accessed 11 January 2023

SDP (Somali Dialogue Platform), Options for allocating powers in Somalia's federal system, 9 September 2022, <https://riftvalley.net/sites/default/files/publication-documents/SDP%E2%80%A6Policy%E2%80%A6AllocationOfPowers%E2%80%94%E2%80%94A01.pdf>, accessed 11 January 2023

Security Council Report, November 2022 Monthly Forecast – Africa – Somalia, 31 October 2022, <https://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2022-11/somalia-29.php>, accessed 12 January 2023

SG (Somali Guardian), 15 Ethiopian Soldiers Killed in Roadside Blast in Central Somalia, Claim Militants, 1 January 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/15-ethiopian-soldiers-killed-in-roadside-blast-in-central-somalia-claim-militants/>, accessed 11 January 2023

SG (Somali Guardian), Af-urur base in Somalia's Puntland State Comes Under Militant Attack, 30 October 2021, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/af-urur-base-in-somalias-puntland-state-comes-under-militant-attack/>, accessed 9 January 2023

SG (Somali Guardian), Al-Shabaab Executes Four Men, Including Soldiers in South Somalia, 7 October 2021, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/al-shabaab-executes-four-men-including-two-soldiers-in-south-somalia/>, accessed 10 January 2023

SG (Somali Guardian), Al-Shabaab Militants Attack Base in Northeastern Somalia's Puntland State, 17 October 2021, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/al-shabaab-militants-attack-base-in-northeastern-somalias-puntland-state/>, accessed 9 January 2023

SG (Somali Guardian), At least two killed as fighting erupts between Somaliland, Puntland forces, 22 November 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/at-least-two-killed-as-fighting-erupts-between-somaliland-puntland-forces/>, accessed 11 January 2023

SG (Somali Guardian), Blast kills several Ethiopian soldiers in south Somalia, 23 February 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/blast-kills-several-ethiopian-soldiers-in-south-somalia/>, accessed 11 January 2023

SG (Somali Guardian), Blast on army convoy kills 6 in Somalia's capital, 25 April 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/blast-on-army-convoy-kills-6-in-somalias-capital/>, accessed 12 January 2023

SG (Somali Guardian), Blast on convoy of top army commander kills 9 soldiers near Somalia's capital, 30 April 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/blast-on-convoy-of-top-army-commander-kills-9-soldiers-near-somalias-capital/>, accessed 12 January 2023

SG (Somali Guardian), Ethiopia deploys thousands of fresh troops in south Somalia, 7 August 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/ethiopia-deploys-thousands-of-fresh-troops-in-south-somalia/>, accessed 1 February 2023

SG (Somali Guardian), Ethiopia's military conducts air strikes in Somalia's Bakool region, 31 July 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/ethiopias-military-conducts-air-strikes-in-somalias-bakool-region/>, accessed 11 January 2023

SG (Somali Guardian), Four state leaders consider forming alliance against Somalia's president, 12 December 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/four-state-leaders-consider-forming-alliance-against-somalias-president/>, accessed 11 January 2023

SG (Somali Guardian), Gunfire, Shelling Heard in Bosaso After Puntland Troops Launched Offensive to Quell Soldier Mutiny, 21 December 2021, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/gunfire-shelling-heard-in-bosaso-after-puntland-troops-launched-offensive-to- quell-soldier-mutiny/>, accessed 9 January 2023

SG (Somali Guardian), Kenyan air strike kills livestock, destroys homes in south Somalia: official, 22 October 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/kenyan-air-strike-kills-livestock-destroys-homes-in-south-somalia-official/>, accessed 10 January 2023

SG (Somali Guardian), Kenyan military base in south Somalia comes under overnight attack, 10 March 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/kenyan-military-base-in-south-somalia-comes-under-overnight-attack/>, accessed 10 January 2023

SG (Somali Guardian), Mortar Bombs Strike Somali Region's Presidential Palace As Parliamentary Vote Gets Underway, 28 November 2021, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/mortar-bombs-strike-somali-regions-presidential-palace-as-parliamentary-vote-gets-underway/>, accessed 11 January 2023

SG (Somali Guardian), Mortar Shells Land at Somali Regional President's Palace, 5 September 2021, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/mortar-shells-land-at-somali-regional-presidents-palace/>, accessed 11 January 2023

SG (Somali Guardian), Mortar Shells Target Military in Somalia's Puntland State, 7 September 2021, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/mortar-shells-target-military-base-in-somalias-puntland-state/>, accessed 9 January 2023

SG (Somali Guardian), Mutinous troops close roads in central Somalia's Galkayo town, 19 September 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/mutinous-troops-close-roads-in-central-somalias-galkayo-town/>, accessed 22 December 2022

SG (Somali Guardian), Puntland says Somaliland troops have 'invaded' its territory, 4 August 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/puntland-says-somaliland-troops-have-invaded-its-territory/>, accessed 9 January 2023

SG (Somali Guardian), Puntland Troops Battle ISIS Militants for Key Mountain Stronghold, 10 July 2021, <https://somaliguardian.com/news/puntland-troops-battle-isis-militants-for-key-mountain-stronghold/>, accessed 9 January 2023

SG (Somali Guardian), Somalia: Puntland troops shell mountainous areas during anti-Al-Shabaab operation, 17 March 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/somalia-puntland-troops-shell-mountainous-areas-during-anti-al-shabaab-operation/>, accessed 9 January 2023

SG (Somali Guardian), Somalia: Truck bomb hits a hotel popular with officials in Jowhar, 17 July 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/somalia-truck-bomb-hits-a-hotel-popular-with-officials-in-jowhar/>, accessed 11 January 2023

SG (Somali Guardian), Somalia's army says it has seized several villages from Al-Shabaab militants, 5 November 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/somalias-army-says-it-has-seized-several-villages-from-al-shabaab-militants/>, accessed 11 January 2023

SG (Somali Guardian), Somalia's Puntland State Deploys More Troops to Bosaso to Quell PSF Mutiny, 29 November 2021, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/somalias-puntland-state-deploys-more-troops-to-bosaso-to-quell-psf-mutiny/>, accessed 9 January 2023

SG (Somali Guardian), Somaliland Police Official Killed in Gunfight with Militia Group, 28 September 2021, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/somaliland-police-official-killed-in-gunfight-with-militia-group/>, accessed 9 January 2023

SG (Somali Guardian), Somaliland President Holds Talks With Puntland Leader Over Deadly Clashes On Border Area, 3 January 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/somaliland-president-holds-talks-with-puntland-leader-over-deadly-clashes-on-border-area/>, accessed 9 January 2023

SG (Somali Guardian), Somaliland president orders probe into opposition protest casualties, 17 August 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/somaliland-president-orders-probe-into-opposition-protest-casualties/>, accessed 9 January 2023

SG (Somali Guardian), Somaliland: 3 killed, 89 injured in opposition protests, 11 August 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/somaliland-3-killed-89-injured-in-opposition-protests/>, accessed 9 January 2023

SG (Somali Guardian), Somaliland's Lasanod Town Hit By Overnight Attack, 16 December 2021, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/somalilands-lasanod-town-hit-by-overnight-attack/>, accessed 9 January 2023

SG (Somali Guardian), Suicide bomber kills at least 15 army recruits in Somalia's capital, 6 November 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/suicide-bomber-kills-at-least-15-army-recruits-in-somalias-capital/>, accessed 12 January 2023

SG (Somali Guardian), Tensions Simmer as Troops Stage Mutiny in Puntland After President Sacked Top General, 28 November 2021, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/tensions-simmer-as-troops-stage-mutiny-in-puntland-after-president-sacked-top-general/>, accessed 9 January 2023

SG (Somali Guardian), Top Al-Shabaab official says 30 Ethiopian troops killed in Somalia's Bakool region, 23 May 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/top-al-shabaab-official-says-30-ethiopian-troops-killed-in-somalias-bakool-region/>, accessed 11 January 2023

SG (Somali Guardian), US air strike kills civilians in south Somalia, 10 September 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/us-air-strike-kills-civilians-in-south-somalia/>, accessed 10 January 2023

SG (Somali Guardian), US military carries out first drone strike in Somalia since redeployment of troops, 4 June 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/us-military-carries-out-first-drone-strike-in-somalia-since-redeployment-of-troops/>, accessed 10 January 2023

SG (Somali Guardian), US military carries out fresh air strikes in central Somalia, 20 September 2022, <https://somaliguardian.com/news/somalia-news/us-military-carries-out-fresh-air-strikes-in-central-somalia/>, accessed 11 January 2023

Shire, M.I., Protection or predation? Understanding the behavior of community-created self-defense militias during civil wars, 9 July 2021, https://pure.port.ac.uk/ws/portalfiles/portal/28565901/Protection_or_predation.pdf, accessed 11 January 2023

SJS (Somali Journalists Syndicate), Galmudug's Darwish forces raid independent local media station, beat and detain journalist in Abudwak, 2 February 2022, <https://sjsyndicate.org/2022/02/02/galmudugs-darwish-forces-raid-independent-local-media-station-beat-and-detain-journalist-in-abudwak/>, accessed 22 December 2022

SkyNews, From farmers to fighters - how a new Somali militia has risen against al Shabaab, 14 October 2022, <https://news.sky.com/story/farmers-turned-fighters-in-somalias-grassroots-offensive-against-al-shabaab-12719627>, accessed 11 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), A fresh Somaliland-Puntland tension builds up in Sool, 4 August 2022, <https://shabellemedia.com/a-fresh-tension-between-somaliland-and-puntland-builds-up-in-sool/>, accessed 11 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Ahmed Madobe returns to Kismayo after Dhobley visit, 4 July 2022, <https://shabellemedia.com/ahmed-madobe-returns-to-kismayo-after-dhobley-visit/>, accessed 10 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Al-Shabaab attacks army base in Puntland, 27 March 2022, <https://shabellemedia.com/al-shabaab-attacks-army-base-in-puntland/>, accessed 9 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Al-Shabaab claims 50 Liyu police officers killed in border clashes, 6 October 2022, <https://shabellemedia.com/al-shabaab-claims-50-liyu-police-officers-killed-in-border-clashes/>, accessed 11 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Al-Shabaab fires mortars at AU mission Somalia, 10 October 2022, <https://shabellemedia.com/al-shabaab-fires-mortars-at-au-mission-somalia/>, accessed 11 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Al-Shabaab oo maanta meel fagaare ah ku toogatay lix ruux + magacyada [Al-Shabaab shot six people in public today + names], 18 August 2022, <https://shabellemedia.com/al-shabaab-oo-maanta-meel-fagaare-ah-ku-toogatay-lix-ruux-magacyada/>, accessed 10 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Al-Shabaab says 11 killed in Mogadishu suicide attack, 14 September 2021, <https://shabellemedia.com/al-shabaab-says-11-killed-in-mogadishu-suicide-attack/>, accessed 11 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), At least 20 hurt in Mogadishu mortar shelling, 20 August 2022, <https://shabellemedia.com/at-least-20-hurt-in-mogadishu-mortar-shelling/>, accessed 11 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), At least 200 terrorists killed in Somali army operation, 13 March 2022, archived page from 14 March 2022, available at: <https://archive.ph/jac9a#selection-569.0-569.55>, accessed 2 December 2022

SMN (Shabelle Media Network), At least 4 killed in roadside blast in Somalia, 14 February 2022, <https://shabellemedia.com/at-least-4-killed-in-roadside-blast-in-somalia/>, accessed 11 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), At least three killed in Mogadishu explosions, 12 October 2021, <https://shabellemedia.com/at-least-three-killed-in-mogadishu-explosions/>, accessed 11 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Dagaal culus oo maanta ka dhacay duleedka magaalada Kismaayo. [Heavy fighting took place today in the outskirts of Kismayo], 14 September 2021, <https://shabellemedia.com/dagaal-culus-oo-maanta-ka-dhacay-duleedka-magaalada-kismaayo/>, accessed 10 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Dagaal khasaare geystay oo ka dhacay degmada Dhoobley [A battle occurred in Dhoobley district], 21 November 2021, <https://shabellemedia.com/dagaal-khasaare-geystay-oo-ka-dhacay-degmada-dhoobley/>, accessed 10 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), DF oo shaacisay inay howlgallo milatari ka bilaabeyso buuraha Galgala ee Puntland [Federal government has announced that it will start military operations in the Galgala mountains of Puntland], 25 September 2022, <https://shabellemedia.com/df-soomaaliya-oo-shaacisay-inay-howlgallo-milatari-ka-bilaabeyso-buuraha-galgala-ee-puntland/>, accessed 9 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Five family members killed in a cold-blood murder in Somalia, 29 November 2022, <https://shabellemedia.com/five-family-members-killed-in-a-cold-blood-murder-in-somalia/>, accessed 11 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Galmudug intervenes in clan battle in Galgadud, 13 December 2021, <https://shabellemedia.com/galmudug-intervenes-in-clan-battle-in-galgadud/>, accessed 2 December 2022

SMN (Shabelle Media Network), Howlgallo ka dhan ah Al Shabaab oo ka bilaabanaya Jubbooyinka iyo Gedo [Operations against Al-Shabaab starting in Jubba and Gedo], 12 December 2022, <https://shabellemedia.com/howlgallo-ka-dhan-ah-al-shabaab-oo-ka-bilaabanaya-gobollada-jubbooyinka-iyo-gedo/>, accessed 10 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Isbitaalkii Degmada Ceel-dheer oo u xiran amar ka soo baxay Al Shabaab [The Eel-dheer District Hospital was closed by order from Al Shabaab], 17 March

2022, <https://shabellemedia.com/isbitaalkii-degmada-ceel-dheer-oo-u-xiran-amar-ka-soo-baxay-al-shabaab/>, accessed 2 December 2022

SMN (Shabelle Media Network), Jubaland president receives a Federal Government delegation, 27 November 2022, <https://shabellemedia.com/jubaland-president-receives-a-federal-government-delegation/>, accessed 10 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Jubaland troops engage in heavy battle with Al-Shabaab, 28 November 2021, <https://shabellemedia.com/jubaland-troops-engage-in-heavy-battle-with-al-shabaab/>, accessed 10 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), KDF carried out airstrike in Gedo region, south of Somalia, 22 June 2022, <https://shabellemedia.com/kdf-carried-out-airstrike-in-gedo-region-south-of-somalia/>, accessed 10 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), KDF jets against bomb residential areas in Gedo, 29 September 2021, <https://shabellemedia.com/kdf-jets-against-bomb-residential-areas-in-gedo/>, accessed 10 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), NISA carries out an operation in Gedo region, 23 June 2022, <https://shabellemedia.com/nisa-carries-out-an-operation-in-gedo-region/>, accessed 10 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Puntland troops clash with Al-Shabaab militants in Bari region, 12 November 2021, <https://shabellemedia.com/puntland-troops-clash-with-al-shabaab-militants-in-bari-region/>, accessed 9 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Six killed in a blast at IDP camp in Mogadishu, 11 June 2022, <https://shabellemedia.com/six-killed-in-a-blast-at-idp-camp-in-mogadishu/>, accessed 11 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Somali army conducts operation against Al-Shabaab in Jubaland, 3 November 2021, <https://shabellemedia.com/somali-army-conducts-operation-against-al-shabaab-in-jubaland/>, accessed 10 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Somali Govt forces carry out anti-al-Shababa operation in Gedo, 11 July 2022, <https://shabellemedia.com/somali-govt-forces-carry-out-anti-al-shababa-operation-in-gedo/>, accessed 10 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Somali Govt forces, partners kill over Al-Shabaab militants, take town, 26 November 2022, <https://shabellemedia.com/somali-govt-forces-partners-kill-over-al-shabaab-militants-take-town/>, accessed 11 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Somali military vows 'retaliation' over Al Shabab bomb attack, 21 September 2021, <https://shabellemedia.com/somali-military-vows-retaliation-over-al-shabab-bomb-attack/>, accessed 11 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Somali troops repel Al-Shabaab attack, 18 May 2022, <https://shabellemedia.com/somali-troops-repel-al-shabaab-attack/>, accessed 1 February 2023

SMN (Shabelle Media Network), Somali troops unleash anti-al-shabaab Ops near Bal'ad, 7 July 2022, <https://shabellemedia.com/somali-troops-unleash-anti-al-shabaab-ops-near-balad/>, accessed 11 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), The army chief calls on troops to continue offensive on Al-Shabaab, 24 August 2022, <https://shabellemedia.com/the-army-chief-calls-on-troops-to-continue-offensive-on-al-shabaab/>, accessed 11 January 2023

SMN (Shabelle Media Network), Two from same family killed in Al-Shabaab mortar attack in Somalia, 12 May 2022, <https://shabellemedia.com/two-from-same-family-killed-in-al-shabaab-mortar-attack-in-somalia/>, accessed 11 January 2023

Somali Report, What is the Galgala Conflict?, 13 April 2012, https://piracyreport.com/index.php/post/3240/What_is_the_Galgala_Conflict_, accessed 9 January 2023

Somalia Protection Cluster, Protection Analysis Update, 9 February 2022, https://www.globalprotectioncluster.org/old/wp-content/uploads/SOM_PAU_Somalia-Protection-Analysis_Feb2022.pdf, accessed 10 January 2023

Somalia, Benadir Regional Administration and Mogadishu Municipality, n.d., <https://bra.gov.so/about-benaadir/>, accessed 10 January 2023

Somalia, Federal Government of Somalia, National Eviction Guidelines, 2019, <https://www.refworld.org/docid/5d8333ae4.html>, accessed 10 January 2023

Somalia, Immigration & Naturalization Directorate of Somalia, Visa Issuance, n.d., <https://www.immigration.gov.so/page?title=visa&&language=english>, accessed 7 December 2022

Somalia, Immigration & Naturalization Directorate of Somalia, Visa online, n.d., <https://www.visa.gov.so/>, accessed 7 December 2022

Somalia, Immigration & Naturalization Directorate of Somalia, Visa online, FAQ, n.d., <https://www.visa.gov.so/visas/faq>, accessed 7 December 2022

Somalia, NBS (National Bureau of Statistics), Galmudug Report 2021, 23 May 2022, <https://api.nbs.gov.so/wwwroot/Surveys/8325ced37c224c539e53393395bb1b20.pdf>, accessed 2 December 2022

Somalia, NBS (National Bureau of Statistics), The Somali Health and Demographic Survey – Hirshabelle Report 2021, https://somalia.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/hshds_report_2021_24nov.pdf, accessed 1 February 2023

Somalia, NBS (National Bureau of Statistics), The Somali Health and Demographic Survey 2020, 30 April 2020, https://somalia.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/shds_report_2020_1.pdf, accessed 2 December 2022

Somalia, Provisional Constitution, 1 August 2012, https://constitutionnet.org/sites/default/files/adopted_constitution_eng_final_for_printing_19sept12_-_1.pdf, accessed 11 January 2023

Somalia, Somalia Data Portal, Population – Dashboards, 1 March 2022, <https://somalia.opendataforafrica.org/kkhyesg/population>, accessed 11 January 2023

Somaliland (Republic of), Citizenship Law (LAW No: 22/2002), n.d., available at: <https://www.refworld.org/pdfid/4c599c4f2.pdf>, accessed 19 December 2022

Somaliland (Republic of), Somaliland Immigration Law 1995, translated by ILO (International Labour Organization), available at: <http://ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/104326/127225/F934137646/SOM104326.pdf>, accessed 7 December 2022

Somaliland (Republic of), Somaliland Immigration, Application Form, n.d., <http://www.slimmigration.com/application-form/>, accessed 7 December 2022

Somaliland (Republic of), Somaliland Immigration, Passport Section, <http://www.slimmigration.com/passport-section/>, accessed 7 December 2022

Somaliland (Republic of), Somaliland Immigration, Visa Section, n.d., <http://www.slimmigration.com/visa-section/>, accessed 7 December 2022

Somaliland (Republic of), Somaliland Immigration, Visa Section, n.d., <http://www.slimmigration.com/visa-section/>, accessed 7 December 2022

Somaliland (Republic of), The House of Representatives, The Standing And Ethics Committee, Report about the 11th of August 2022 protest, translated by Xaqdoon Law Firm, published on Somaliland Daily website, n.d., http://somalilanddaily.com/uploads/editor/Translated_House_Report_-_Final.pdf, accessed 9 January 2023

Somaliland.com, President Hassan Sheikh meets with traditional elders and religious leaders in Adale of Middle Shabelle, 26 November 2022, <https://www.somaliland.com/news/featured-news/president-hassan-sheikh-meets-with-traditional-elders-and-religious-leaders-in-adale-of-middle-shabelle/>, accessed 11 January 2023

Somaliland.com, Somalia armed forces liberate El-Baraf Village in the Middle Shabelle from Alshabab, 13 November 2022, <https://www.somaliland.com/news/featured-news/somalia-armed-forces-liberate-el-baraf-village-in-the-middle-shabelle-from-alshabab/>, accessed 11 January 2023

Somaliland.com, Somalia army killed three Ashabab fighters in Lower Jubba, 27 August 2022, <https://www.somaliland.com/news/featured-news/somalia-army-killed-three-ashabab-fighters-in-lower-jubba/>, accessed 10 January 2023

Somaliland.com, Somalia government reveals plans to launch military operations against Alshabab in Bay and Bakool regions, 18 October 2022, <https://www.somaliland.com/news/featured-news/somalia-government-reveals-plans-to-launch-military-operations-against-alshabab-in-bay-and-bakool-regions/>, accessed 11 January 2023

Somaliland.com, Somaliland Immigration Authorities launched Security operations to arrests undocument Ethiopian immigrants, 6 October 2021, <https://www.somaliland.com/news/somaliland/somaliland-immigration-authorities-launched-security-operations-to-arrests-undocument-ethiopian-immigrants/>, accessed 9 January 2023

SomaliMemo, 13 Askari Itoobiyaan ah oo ku dhintay weeraro ka dhacay duleedyada Xudur iyo Baydhabo. [13 Ethiopian soldiers die in attacks in Hudur and Baidoa], 12 May 2022, <https://somalimemo.info/articles/16417/13-Askari-Itoobiyaan-ah-oo-ku-dhintay-weeraro-ka-dhacay-duleedyada-Xudur-iyo-Baydhabo>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, 5 Askari Yugaandheys ah oo lagu dilay Sh/hoose iyo Itoobiyaan lagu weeraray gobolka Baay. [5 Ugandan soldiers killed in Lower Shabelle and Ethiopians attacked in the Bay region], 17 October 2021, <https://somalimemo.info/articles/15368/5-Askari-Yugaandheys-ah-oo-lagu-dilay-Sh-hoose-iyo-Itoobiyaan-lagu-weeraray-gobolka-Baay>, accessed 1 February 2023

SomaliMemo, 5 Askari Yugaandheys ah oo lagu dilay Sh/hoose iyo Itoobiyaan lagu weeraray gobolka Baay. [5 Ugandan soldiers were killed in Lower Shabelle; Ethiopians attacked in the Bay region], 17 October 2021, <https://somalimemo.info/articles/15368/5-Askari-Yugaandheys-ah-oo-lagu-dilay-Sh-hoose-iyo-Itoobiyaan-lagu-weeraray-gobolka-Baay>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, 9 askari oo ku dhintay qarax iyo iska hor'imaad ka dhacay deegaan katirsan Hiiraan. [9 soldiers died in an explosion and clashes in Hiran], 26 July 2021, <https://somalimemo.info/articles/14977/9-askari-oo-ku-dhintay-qarax-iyo-iska-horimaad-ka-dhacay-deegaan-katirsan-Hiiraan>, accessed 11 January 2023

SomaliMemo, Al Shabaab oo 5 Ruux ku dilay deegaan katirsan Jubbada dhexe. [Al-Shabaab killed 5 people in Middle Jubba], 4 September 2022, <https://somalimemo.info/articles/16907/Al-Shabaab-oo-5-Ruux-ku-dilay-deegaan-katirsan-Jubbada-dhexe>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Al Shabaab oo weerar madaafiic ah ku qaaday saldhig ku dhow degmada Laasqoray. [Al Shabaab launched an artillery attack on a base near Lasqoray district], 3 March 2022, <https://somalimemo.info/articles/16012/Al-Shabaab-oo-weerar-madaafiic-ah-ku-qaaday-saldhig-ku-dhow-degmada-Laasqoray>, accessed 9 January 2023

SomaliMemo, Askari lagu dilay xaafadda Black Sea iyo warar kale. [Soldier killed in Black Sea neighbourhood and other news], 20 March 2022, <https://somalimemo.info/articles/16121/Askari-lagu-dilay-xaafadda-Black-Sea-iyo-warar-kale>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Ciidamo Itoobiyaan ah oo lagu qarxiyay duleedka Xudur iyo taliyaha Janaale oo qarax ku dhaawacmay. [Ethiopian soldiers blown up in the outskirts of Hudur; Janale commander injured in blast], 10 May 2022, <https://somalimemo.info/articles/16404/>

Ciidamo-Itoobiyaan-ah-oo-lagu-qarxiyay-duleedka-Xudur-iyoo-taliyaha-Janaale-oo-qarax-ku-dhaawacmay, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Ciidamo Itoobiyaan ah oo qaraxyo lagula beegsaday duleedka Ceelbarde. [Ethiopian troops targeted by explosions on the outskirts of Ceel Barde], 16 May 2022, <https://somalimemo.info/articles/16438/Ciidamo-Itoobiyaan-ah-oo-qaraxyo-lagula-beegsaday-duleedka-Ceelbarde>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Ciidamo ku sugnaa Dekadda Muqdisho oo la weeraray iyo warar kale. [Troops in Mogadishu port were attacked and other news], 18 October 2022, <https://somalimemo.info/articles/17115/Ciidamo-ku-sugnaa-Dekadda-Muqdisho-oo-la-weeraray-iyoo-warar-kale>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Dagaal ka dhacay duleedka Matabaan iyo Askari lagu dilay degmada Kaaraan. [Fighting in Mataban and a soldier killed in Karan area], 14 June 2022, <https://somalimemo.info/articles/16572/Dagaal-ka-dhacay-duleedka-Matabaan-iyoo-Askari-lagu-dilay-degmada-Kaaraan>, accessed 11 January 2023

SomaliMemo, Dagaallo culus oo ka dhacay Muqdisho, Jazeera, Baydhabo iyo Afgooye. [Heavy fighting takes place in Mogadishu, Jazeera, Baydhabo and Afgoye], 13 April 2022, <https://somalimemo.info/articles/16265/Dagaallo-culus-oo-ka-dhacay-Muqdisho-Jazeera-Baydhabo-iyoo-Afgooye>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Dagaallo Lagu Xasuuqay Maleeshiyaatka uu Tababaro Turkiga oo ka Dhacay Sh/hoose [Battles against Turkish-trained militias in Lower Shabelle], 13 March 2022, <https://somalimemo.info/articles/16083/Dagaallo-Lagu-Xasuuqay-Maleeshiyaatka-uu-Tababaro-Turkiga-oo-ka-Dhacay-Sh-hoose>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Dilal Qorsheysan oo ka Kala Dhacay Muqdisho iyo Afgooye [FAAHFAAHIN] [Planned murders in Mogadishu and Afgoye [DETAILS]], 23 May 2022, <https://somalimemo.info/articles/16472/Dilal-Qorsheysan-oo-ka-Kala-Dhacay-Muqdisho-iyoo-Afgooye-FAAHFAAHIN>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Ergay Xildhibaan soo xulay oo Baydhabo lagu dilay iyo warar kale. [Electoral delegate killed in Baidoa and other news], 22 September 2021, <https://somalimemo.info/articles/15253/Ergay-Xildhibaan-soo-xulay-oo-Baydhabo-lagu-dilay-iyoo-warar-kale>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Iska hor'imaad khasaara dhaliyay oo ka dhacay magaalada Xudur [Deadly clash took place in the city of Hudur], 4 September 2022, <https://somalimemo.info/articles/16906/Iska-horimaad-khasaara-dhaliyay-oo-ka-dhacay-magaalada-Xudur>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Koox Jawaasiis ah oo markale lagu dilay deegaan katirsan Sh/hoose. [Another group of spies killed in Lower Shabelle], 29 September 2022, <https://somalimemo.info/articles/17027/Koox-Jawaasiis-ah-oo-markale-lagu-dilay-deegaan-katirsan-Sh-hoose>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Qarax gaari gaashaaman ATMIS looga gubay oo ka dhacay Ceelwareegoow. [ATMIS armored car hit in blast in Eelwareego], 14 June 2022, <https://somalimemo.info/articles/16566/Qarax-gaari-gaashaaman-ATMIS-looga-gubay-oo-ka-dhacay-Ceelwareegoow>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Qaraxyo iyo dilal ka dhacay degmooyin katirsan magaalada Muqdisho. [Explosions and killings in the districts of Mogadishu.], 19 May 2022, <https://somalimemo.info/articles/16451/Qaraxyo-iyo-dilal-ka-dhacay-degmooyin-katirsan-magaalada-Muqdisho>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Saldhigga ciidamada AMISOM ee Xerada Maslax oo weerar lakulmay iyo sarkaal lagu dilay Howlwadaag. [The AMISOM military base in Maslach Camp was attacked and an officer was killed in the operation], 20 April 2022, <https://somalimemo.info/articles/16303/Saldhigga-ciidamada-AMISOM-ee-Xerada-Maslax-oo-weerar-lakulmay-iyo-sarkaal-lagu-dilay-Howlwadaag>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Saldhigyo ay ciidamada ATMIS ku leeyihiin Koonfurta Soomaaliya oo weeraro la kulmay. [ATMIS military bases in Southern Somalia attacked], 20 September 2022, <https://somalimemo.info/articles/16982/Saldhigyo-ay-ciidamada-ATMIS-ku-leeyihiin-Koonfurta-Soomaaliya-oo-weeraro-la-kulmay>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Saldhigyo ay ku sugnaayeen ciidamada Itoobiya iyo kuwa Uganda oo weeraro culus lagu qaaday. [Bases hosting Ethiopian and Ugandan troops heavily attacked], 17 March 2022, <https://somalimemo.info/articles/16103/Saldhigyo-ay-ku-sugnaayeen-ciidamada-Itoobiya-iyo-kuwa-Uganda-oo-weeraro-culus-lagu-qaaday>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Sarkaal lagu dilay Muqdisho iyo weeraro ka dhacay wilaayaatka qaar. [An officer was killed in Mogadishu, attacks in several provinces], 19 September 2021, <https://somalimemo.info/articles/15237/Sarkaal-lagu-dilay-Muqdisho-iyo-weeraro-ka-dhacay-wilaayaatka-qaar>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Sarkaal Sirdoon oo Muqdisho lagu dilay iyo weeraro ka dhacay gobollada dalka. [Intelligence officer killed in Mogadishu; attacks in other regions], 26 August 2021, <https://somalimemo.info/articles/15118/Sarkaal-Sirdoon-oo-Muqdisho-lagu-dilay-iyo-weeraro-ka-dhacay-gobollada-dalka>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Shan (5) Askari oo Itoobiyaan ah oo Lagu Dilay Qarax ka Dhacay Bakool [Five Ethiopian soldiers killed in Bakool blast], 18 May 2022, <https://somalimemo.info/articles/16450/Shan-5-Askari-oo-Itoobiyaan-ah-oo-Lagu-Dilay-Qarax-ka-Dhacay-Bakool>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Taliyaha ciidanka maamulka 'Koonfur Galbeed' oo isku day dil ka badbaaday. [Commander of the 'South West' administration survives assassination attempt], 17 November 2021, <https://somalimemo.info/articles/15503/Taliyaha-ciidanka-maamulka-Koonfur-Galbeed-oo-isku-day-dil-ka-badbaaday>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Taliyihii Nabad sugidda degmada Beled Xaawo iyo 4 askari oo ku dhintay dagaal ka dhacay Gedo [Commander and 4 soldiers died in a fight in Gedo's Beled Haawo district], 25 September 2022, <https://somalimemo.info/articles/17007/Taliyihii-Nabad-sugidda-degmada-Beled-Xaawo-iyo-4-askari-oo-ku-dhintay-dagaal-ka-dhacay-Gedo>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Weerar Askar lagu dilay oo ka dhacay degmada Cadale. [An attack in which soldiers were killed in Adale district], 11 February 2022, <https://somalimemo.info/articles/15916/Weerar-Askar-lagu-dilay-oo-ka-dhacay-degmada-Cadale>, accessed 11 January 2023

SomaliMemo, Weerar Saraakiil Lagu Dilay oo ka Dhacay Sh/Hoose [Officers killed in an attack in Lower Shabelle], 4 August 2022, <https://somalimemo.info/articles/16812/Weerar-Saraakiil-Lagu-Dilay-oo-ka-Dhacay-Sh-Hoose>, accessed 1 February 2023

SomaliMemo, Weeraro Askar lagu dilay oo ka dhacay duleedyada Baydhabo iyo Beled Xaawo. [Soldiers killed in attacks in Baidoa and Beled Hawo], 26 September 2022, <https://somalimemo.info/articles/17014/Weeraro-Askar-lagu-dilay-oo-ka-dhacay-duleedyada-Baydhabo-iyo-Beled-Xaawo>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Weeraro Askar lagu dilay oo ka dhacay Xudur iyo Diinsoor. [Attacks kill soldiers in Hudur and Dinsoor], 29 August 2021, <https://somalimemo.info/articles/15131/Weeraro-Askar-lagu-dilay-oo-ka-dhacay-Xudur-iyo-Diinsoor>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Weeraro culus oo lagu qaaday saldhigyo kuyaal Beledweyne iyo Buula Burde. [Heavy attacks on bases in Beletweyne and Bulo Burto], 2 December 2021, <https://somalimemo.info/articles/15585/Weeraro-culus-oo-lagu-qaaday-saldhigyo-kuyaal-Beledweyne-iyo-Buula-Burde>, accessed 11 January 2023

SomaliMemo, Weeraro cusub oo lagu miray saldhigyada ciidamada Shisheeye ee Koonfurta Soomaaliya. [Fresh attacks on foreign military bases in Southern Somalia], 21 April 2022, <https://somalimemo.info/articles/16312/Weeraro-cusub-oo-lagu-miray-saldhigyada-ciidamada-Shisheeye-ee-Koonfurta-Soomaaliya>, accessed 10 January 2023

SomaliMemo, Weeraro ka dhacay Baydhabo, Afgooye iyo Bariire. [Attacks in Baidoa, Afgoye and Bariire], 6 September 2021, <https://somalimemo.info/articles/15172/Weeraro-ka-dhacay-Baydhabo-Afgooye-iyo-Bariire>, accessed 10 January 2023

SONNA (Somali National News Agency), Al-Shabaab terrorists forcefully takeover hospital in El-Bur District, 20 June 2022, cached page from 22 June 2022, available at: [https://yandexwebcache.net/yandbtm?fmode=inject&tm=1673440492&tld=ru&lang=en&la=1655878528&text=https%3A//sonna.so/en/2022/06/20/al-shabaab-terrorists-forcefully-takeover-hospital-in-el-bur-district/&url=https%3A//sonna.so/en/2022/06/20/al-shabaab-terrorists-forcefully-takeover-hospital-in-el-bur-district/&l10n=ru&mime=html&sign=e62ebc37018b7b9589ec28fc00b02213&keyno=0](https://yandexwebcache.net/yandbtm?fmode=inject&tm=1673440492&tld=ru&lang=en&la=1655878528&text=https%3A//sonna.so/en/2022/06/20/al-shabaab-terrorists-forcefully-takeover-hospital-in-el-bur-district/&url=https%3A//sonna.so/en/2022/06/20/al-shabaab-terrorists-forcefully-takeover-hospital-in-el-bur-district/&l10n=ru&mime=html&sign=e62ebc37018b7b9589ec28fc00b02213&keyno=0;), accessed 11 January 2023

SONNA (Somali National News Agency), Danab commandos conduct planned operations in middle Shabelle, 19 December 2021, <https://sonna.so/en/danab-commandos-conduct-planned-operations-in-middle-shabelle/>, accessed 11 January 2023

SONNA (Somali National News Agency), DANAB commandos forces liberate towns and villages in Middle shabelle and Hiran region, 12 September 2021, <https://sonna.so/en/danab-forces-librates-towns-and-villages-in-middle-shabelle-and-hiran-region/>, accessed 11 January 2023

SONNA (Somali National News Agency), SNA in cooperation with Bakool regional government conducts operations to chase Al-Shabab terrorists, 27 September 2022, <https://sonna.so/en/2022/09/27/sna-in-cooperation-with-bakool-regional-government-conducts-operations-to-chase-al-shabab-terrorists/>, accessed 10 January 2023

SONNA (Somali National News Agency), Somali National Army kills five Al-Shabaab militants, 14 November 2021, <https://sonna.so/en/somali-national-army-kills-five-al-shabaab-militants/>, accessed 10 January 2023

South West State Ministry of Public Works, Reconstruction and Housing, Baidoa Urban Profile 2020, https://unhabitat.org/sites/default/files/2020/07/baidoa_urban_profile_2020.pdf, accessed 10 January 2023

SOYDA (Somali Young Doctors Association), Quarterly Progressive Narrative Report, 4 January 2022, available at: <https://reliefweb.int/attachments/d22a8f9e-fcb9-37af-b2db-2e66f3ecb5f9/SOYDA%20Quarterly%20Progressive%20Report-Oct-Dec%202021.pdf>, accessed 10 January 2023

SPA (Somali Public Agenda), Governance Brief 19, The Rise of Youth Gangs (Ciyaal Weero) in Mogadishu, October 2022, https://somalipublicagenda.org/wp-content/uploads/2022/10/SPA_Governance_Briefs_19_2022_ENGLISH.pdf, accessed 11 January 2023

SPA (Somali Public Agenda), Who We Are, n.d., <https://somalipublicagenda.org/about-spa/>, accessed 10 January 2023

SPA (Somali Public Agenda), Whose Security? A Tale of Three Cities in Mogadishu, 27 February 2022, <https://somalipublicagenda.org/whose-security-a-tale-of-three-cities-in-mogadishu/>, accessed 10 January 2023

Star (The), Kenya should launch offensive against al Shabaab in Middle Jubba, 12 November 2022, <https://www.the-star.co.ke/opinion/2022-11-12-kenya-should-launch-offensive-against-al-shabaab-in-middle-jubba/>, accessed 10 January 2023

Strategic Intelligence News, Dozens of Al-Shabaab Militants Killed & Strategic Town of Booco, Hiran in Central Somalia Liberated in Military Ops, 21 September 2022, <https://intelligencebriefs.com/dozens-of-al-shabaab-militants-killed-strategic-town-of-booco-hiran-in-central-somalia-liberated-in-military-ops/>, accessed 11 January 2023

Strategic Intelligence News, Monthly Counter-Terrorism Intelligence Brief for East Africa (Kenya & Somalia) Shabaab Al-Mujahideen in Period of April 1st – April 30th, 2022: Tracking and Monitoring Al-Shabaab's Activity in East Africa, 3 May 2022, <https://intelligencebriefs.com/monthly-counter-terrorism-intelligence-brief-for-east-africa-kenya-somalia-shabaab-al-mujahideen-in-period-of-april-1st-april-30th-2022-tracking-and-monitoring-al-shabaabs-act/>, accessed 2 December 2022

Strategic Intelligence News, Monthly Counter-Terrorism Intelligence Brief for East Africa (Kenya & Somalia) Shabaab Al-Mujahideen in Period of January 1st – January 31st, 2022: Tracking and Monitoring Al-Shabaab's Activity in East Africa, 3 February 2022, <https://intelligencebriefs.com/monthly-counter-terrorism-intelligence-brief-for-east-africa-kenya-somalia-shabaab-al-mujahideen-in-period-of-january-1st-january-31st-2022-tracking-and-monitoring-al-shabaabs/>, accessed 2 December 2022

Strategic Intelligence News, SNA Supported by ATMIS Forces, Conduct Joint Ops against Shabaab Mujahideen in Hiran, Liberate Aboorey Village, 27 September 2022, <https://intelligencebriefs.com/sna-supported-by-atmis-forces-conduct-joint-ops-against-shabaab-mujahideen-in-hiran-liberate-aboorey-village/>, accessed 11 January 2023

Strategic Intelligence, Several Al Shabaab Killed, Dozen Injured After Macawiisley Militia Attacks Militant Camp In Beledweyne, 23 October 2019, <https://intelligencebriefs.com/several-al-shabaab-killed-dozen-injured-after-macawiisley-militia-attacks-militant-camp-in-beledweyne/>, accessed 11 January 2023

Sweden, Migrationsverket (Swedish Migration Agency), Somalia Säkerhetssituationen 2021 - 2022 (version 2.0) [Somalia security situation 2021 - 2022 (version 2.0)], 18 May 2022, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=49092>, accessed 11 January 2023

The Africa Report, Return of the Sheiks: What next for Somalia and the United Arab Emirates? 24 June 2022, <https://www.theafricareport.com/215018/return-of-the-sheiks-what-next-for-somalia-and-the-united-arab-emirates/>, accessed 11 January 2023

UK (United Kingdom), Foreign travel advice Somalia, Entry requirements, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/somalia/entry-requirements>, accessed 7 December 2022

UK (United Kingdom), Home Office, Proscribed terrorist groups or organisations, [Updated] 23 April 2021, <https://www.gov.uk/government/publications/proscribed-terror-groups-or-organisations--2/proscribed-terrorist-groups-or-organisations-accessible-version>, accessed 11 January 2023

UN (United Nations) Somalia, Reconciliation and Federalism Support Project (REFS) for Somalia. UN Somalia Joint Fund Progress Report 1 January to 31 December 2021, n.d., <https://mptf.undp.org/sites/default/files/documents/40000/38771>, accessed 11 January 2023

UN Habitat and IOM (International Organization for Migration), Dolow – Urban Profile, November 2018, https://unhabitat.org/sites/default/files/documents/2019-05/dolow_city_profile.pdf, accessed 10 January 2023

UN Habitat and IOM (International Organization for Migration), Jowhar – Urban Profile, November 2020, https://unhabitat.org/sites/default/files/2020/12/jowhar_urban_profile.pdf, accessed 11 January 2023

UN Human Rights Council, Situation of human rights in Somalia: Report of the Independent Expert on the Situation of Human Rights in Somalia, A/HRC/51/65, 19 August 2022, https://digitallibrary.un.org/record/3987510/files/A_HRC_51_65-EN.pdf?ln=en, accessed 10 January 2023

UN OHCHR (Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights), Somalia: Türk decries steep rise in civilian casualties amid surge in Al-Shabaab attacks, 14 November 2022, <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2022/11/somalia-turk-decries-steep-rise-civilian-casualties-amid-surge-al-shabaab>, accessed 10 January 2023

UN OHCHR (Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights) and UNSOM (United Nations Assistance Mission in Somalia), Shattering the Foundation of Peace Security and Human Rights in Somalia: The Use of Improvised Explosive Devices by Al-Shabaab, 1 January 2020 – 31 December 2021, 2022, https://unsom.unmissions.org/sites/default/files/shattering_the_foundation_of_peace_security_and_human_rights_0.pdf, accessed 10 January 2023

UN Security Council, Letter dated 10 October 2022 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 751 (1992) concerning Somalia addressed to the President of the Security Council, S/2022/754, 10 October 2022, https://digitallibrary.un.org/record/3990958/files/S_2022_754-EN.pdf?ln=en, accessed 10 January 2023

UN Security Council, Letter dated 5 October 2021 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolution 751 (1992) concerning Somalia addressed to the President of the Security Council, S/2021/849, 6 October 2021, https://digitallibrary.un.org/record/3944063/files/S_2021_849-EN.pdf?ln=en, accessed 10 January 2023

UN Security Council, Report of the Panel of Experts on Somalia, S/2021/849, 6 October 2021, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N21/249/27/PDF/N2124927.pdf?OpenElement>, accessed 11 January 2023

UN Security Council, Report of the Panel of Experts on Somalia, S/2020/949, 28 September 2020, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2020_949.pdf, accessed 11 January 2023

UN Security Council, Report of the Panel of Experts on Somalia, S/2022/754, 10 October 2022, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N22/638/44/PDF/N2263844.pdf?OpenElement>, accessed 11 January 2023

UN Security Council, Resolution no. 2568 (2021), S/RES/2568 (2021), 12 March 2021, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N21/064/75/PDF/N2106475.pdf?OpenElement>, accessed 11 January 2023

UN Security Council, Resolution no. 2628 (2022), S/RES/2628 (2022), 31 March 2022, <https://atmis-au.org/wp-content/uploads/2022/04/atmis-adopted-res-e.pdf>, accessed 11 January 2023

UN, Somalia, December 2011, <https://www.un.org/geospatial/content/somalia>, accessed 11 January 2023

UNFPA (United Nations Population Fund), Population Estimation Survey 2014, Somalia, October 2014, <http://somalia.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Population-Estimation-Survey-of-Somalia-PESS-2013-2014.pdf>, accessed 2 December 2022

UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees) and Protection Cluster Somalia, Somalia - Protection Analysis Update September 2022, 30 September 2022, https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/somalia_protection_analysis_update_sept_2022_v3.pdf, accessed 10 January 2023

UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees) Somalia, Somalia Post Refugee Return Monitoring Snapshot Round 8, September 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/96658>, accessed 6 December 2022

UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Citizenship and statelessness in the Horn of Africa, December 2021, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/91154>, accessed 12 December 2022

UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), International Protection Considerations with Regard to People Fleeing Somalia, September 2022, <https://www.unhcr.org/en-us/6328ce824.pdf>, accessed 7 December 2022

UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), PRMN (Protection and Return Monitoring Network) Datafile – Somalia, as of 12 December 2022, <https://unhcr.github.io/dataviz-somalia-prmn/data/UNHCR-PRMN-Displacement-Dataset.xlsx>, accessed 2 December 2022

UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Somalia – Operational Update (1-31 October 2021), 21 November 2021, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/89727>, accessed 2 December 2022

UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Somalia Situation Population of concern to UNHCR – as of 31 October 2022, 6 December 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/97317>, accessed 10 January 2023

UNICEF (United Nations Children's Fund), The humanitarian situation in Somalia remains extremely serious: assistance must be sustained and improved to continue to prevent famine, 13 December 2022, <https://www.unicef.org/press-releases/humanitarian-situation-somalia-remains-extremely-serious-assistance-must-be>, accessed 11 January 2023

UNMAS (United Nations Mine Action Service), Annual Report 2021, 31 August 2022, https://www.unmas.org/sites/default/files/annual_report_low_res.pdf, accessed 10 January 2023

UNOCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Somalia – 2021 Population Figures and Disaggregation, 7 December 2021, https://data.humdata.org/dataset/6cac9c64-2716-4809-9e82-440839d421f6/resource/6359a185-01a9-401f-8883-eccc7674ec82/download/population-15.7_final.xlsx, accessed 2 December 2022

UNOCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Drought Response And Famine Prevention Plan Somalia, 24 June 2022, https://fscluster.org/sites/default/files/documents/20222406_som_drought_response_and_famine_prevention_plan_0.pdf, accessed 22 December 2022

UNOCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Somalia Administrative Map, 31 July 2017, https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/170731_ochasom_administrative_map_somalia_a0.pdf, accessed 2 December 2022

UNOCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Somalia: Flash update on Guri Ceel situation #3 – As of 31 October 2021, 1 November 2021, https://reliefweb.int/attachments/15e2836c-fd58-3df6-a370-30ea7b925393/Flash%20update%203%20-%20Guri%20Ceel%20for%20review_final%20ge.pdf, accessed 2 December 2022

UNOCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Somalia: Flash update on the situation in Guri Ceel, Galmudug #1 - As of 24 October 2021, 24 October 2021, <https://reliefweb.int/attachments/bf757384-5f9b-3bce-890e-552e34db6208/Flash%20Update%20on%20Guri%20Ceel%201%20-%20final.pdf>, accessed 2 December 2022

UNOCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 1 (January - March 2022), 17 July 2022, https://reliefweb.int/attachments/456168f8-beaf-4eff-b693-4fdd2433c052/Som_2022_access%20snapshot_Q1_20220717.pdf, accessed 2 December 2022

UNOCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Somalia: Humanitarian Access Overview – Quarter 3 (July - September 2021), 23 December 2021, <https://reliefweb.int/attachments/1f424a73-e3ba-31fd-85b2-a663e4effe86/20211228%20Somalia%20-%20Q3%20Access%20Snapshot.pdf>, accessed 2 December 2022, accessed 10 January 2023

UNOCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Somalia Humanitarian Bulletin (October 2021), 14 November 2021, https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Humanitarian%20Bulletin_October_%202021_final.pdf, accessed 10 January 2023

UNOCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), 2021 Humanitarian Needs Overview: Somalia, January 2021, https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/20200903_HNO_Somalia.pdf, accessed 10 January 2023

UNOCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), 2022 Humanitarian Needs Overview: Somalia, October 2021, <https://www.humanitarianresponse.org>

[info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/2022_somalia_hno.pdf](https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/2022_somalia_hno.pdf), accessed 10 January 2023

UNOCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Somalia. Update by Area: Hirshabelle, 18 September 2022, <https://reports.unocha.org/en/country/somalia/card/14jCJ17sFM/>, accessed 11 January 2023

UNOCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Update on situation in Balcad, Middle Shabelle – As of 30 January 2022, 10 February 2022, https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/20220130_ocha_update_on_humanitarian_situation_in_balcad_v2.pdf, accessed 11 January 2023

UNOCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Statement by the Deputy Special Representative of the Secretary-General, UN Resident and Humanitarian Coordinator for Somalia, Mr. Adam Abdelmoula, on the situation in Bossaso, Puntland State, 23 December 2021, <https://reliefweb.int/attachments/7b962f5b-4011-339c-a685-03c1007d8287/23122021%20HC%20statement%20on%20Bossaso-Final.pdf>, accessed 9 January 2023

UNSG (United Nations Secretary-General), Situation in Somalia, S/2021/723, 10 August 2021, https://digitallibrary.un.org/record/3935730/files/S_2021_723-EN.pdf?ln=en, accessed 10 January 2023

UNSG (United Nations Secretary-General), Situation in Somalia, S/2021/944, 11 November 2021, https://digitallibrary.un.org/record/3948238/files/S_2021_944-EN.pdf?ln=en, accessed 2 December 2022

UNSG (United Nations Secretary-General), Situation in Somalia, S/2022/101, 8 February 2022, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2022_101.pdf, accessed 11 January 2023

UNSG (United Nations Secretary-General), Situation in Somalia, S/2022/392, 13 May 2022, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N22/336/63/PDF/N2233663.pdf?OpenElement>, accessed 11 January 2023

UNSG (United Nations Secretary-General), Situation in Somalia, S/2022/665, 1 September 2022, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N22/579/41/PDF/N2257941.pdf?OpenElement>, accessed 11 January 2023

UNSOM (United Nations Assistance Mission in Somalia), As impact of drought worsens, growing risk of famine in Somalia, March 2022, https://unsom.unmissions.org/sites/default/files/unsom_quarterly_newsletter_march_2022.pdf, accessed 11 January 2023

UNSOM (United Nations Assistance Mission in Somalia), Remarks by UN Secretary-General's Special Representative for Somalia, James Swan, to the media in Jowhar, 28 January

2021, <https://unsom.unmissions.org/remarks-un-secretary-general%E2%80%99s-special-representative-somalia-james-swan-media-jowhar>, accessed 11 January 2023

UNSOS (United Nations Support Office in Somalia), UNSOS supports the setting up of ATMIS Joint Operation Centres, 9 October 2022, <https://unsos.unmissions.org/unsos-supports-setting-atmis-joint-operations-centres>, accessed 11 January 2023

US AFRICOM, Airstrikes, 2022, EUAA analysis, <https://www.africom.mil/what-we-do/airstrikes>, accessed 11 January 2023

USAID (United States Agency for International Development), Somalia - Complex Emergency Fact Sheet #2, Fiscal Year (FY) 2022, 28 March 2022, available at: https://reliefweb.int/attachments/78dbfea5-aad9-3234-92d6-a05a0ee7db32/2022_03_28%20USG%20Somalia%20Complex%20Emergency%20Fact%20Sheet%20%232.pdf, accessed 10 January 2023

USDOS (US Department of State), 2021 Country Report on Trafficking in Persons: Somalia, 29 July 2022, <https://www.state.gov/reports/2022-trafficking-in-persons-report/somalia/>, accessed 10 January 2023

USDOS (US Department of State), 2021 Country Reports on Human Rights Practices: Somalia, 12 April 2022, https://www.state.gov/wp-content/uploads/2022/02/313615_SOMALIA-2021-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf, accessed 10 January 2023

USDOS (US Department of State), Bureau of Consular Affairs, Somalia, Entry, Exit and Visa Requirements, <https://travel.state.gov/content/travel/en/international-travel/International-Travel-Country-Information-Pages/Somalia.html>, accessed 7 December 2022

USDOS (US Department of State), Designated Foreign Terrorist Organizations, n.d., <https://www.state.gov/foreign-terrorist-organizations/>, accessed 11 January 2023

USDOS (US Department of State), International Religious Freedom Report 2021 - Somalia, 2 June 2022, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2022/04/SOMALIA-2021-INTERNATIONAL-RELIGIOUS-FREEDOM-REPORT.pdf>, accessed 10 January 2023

VOA (Voice of America), Abaabulka duulaan ku wajahan Ceelbuur oo socda [Preparations for an invasion of Ceel Buur are underway], 22 September 2022, <https://www.voasomali.com/a/6768648.html>, accessed 2 December 2022

VOA (Voice of America), Al-Shabab Attacks Somali Towns Close to Ethiopian Border, 20 July 2022, <https://www.voanews.com/a/al-shabab-attacks-somali-towns-close-to-ethiopian-border-/6667670.html>, accessed 10 January 2023

VOA (Voice of America), Al-Shabab Increases Attacks as Elections Drag in Somalia, 25 March 2022, <https://www.voanews.com/a/al-shabab-increases-attacks-as-elections-drag-in-somalia-/6501820.html>, accessed 11 January 2023

VOA (Voice of America), Al-Shabab Kills 21 in Somalia's Hiran Province, 3 September 2022, <https://www.voanews.com/a/al-shabab-attack-somalia/6729854.html>, accessed 11 January 2023

VOA (Voice of America), At Least 100 Killed in Mogadishu Bombing, President Says, 30 October 2022, <https://www.voanews.com/a/at-least-100-killed-in-mogadishu-bombing-president-says/6811491.html>, accessed 10 January 2023

VOA (Voice of America), At Least 20 Killed in Central Somalia Blasts, 3 October 2022, <https://www.voanews.com/a/car-bombs-rock-somali-town-at-center-of-mobilization-against-al-shabab-/6773383.html>, accessed 11 January 2023

VOA (Voice of America), At Least 30 Burundian AU Soldiers Killed in Al-Shabab Attack, Official Says, 4 May 2022, <https://www.voanews.com/a/at-least-30-burundian-au-soldiers-killed-in-al-shabab-attack-official-says-/6557087.html>, accessed 11 January 2023

VOA (Voice of America), Ethiopia Deploys New Troops into Neighboring Somalia, 8 August 2022, <https://www.voanews.com/a/ethiopia-deploys-new-troops-into-neighboring-somalia-/6693095.html>, accessed 11 January 2023

VOA (Voice of America), First Batch of Somali Troops Trained in Eritrea Arrives Home, 21 December 2022, <https://www.voanews.com/a/first-batch-of-somali-troops-trained-in-eritrea-arrives-home-/6885944.html>, accessed 11 January 2023

VOA (Voice of America), 'Ma'awisley' Militias in Central Somalia Mobilizing Against al-Shabab, 4 October 2022, <https://www.voanews.com/a/ma-awisley-militias-in-central-somalia-mobilizing-against-al-shabab-/6776048.html>, accessed 2 December 2022

VOA (Voice of America), Regional Governor in Somalia Puts Bounty on al-Shabab Chiefs, 17 October 2022, <https://www.voanews.com/a/regional-governor-in-somalia-puts-bounty-on-al-shabab-chiefs-/6794267.html>, accessed 2 December 2022

VOA (Voice of America), Somali Army Dislodges Al-Shabab From Key Stronghold, 6 December 2022, <https://www.voanews.com/a/somali-army-dislodges-al-shabab-from-key-stronghold-/6864706.html>, accessed 11 January 2023

VOA (Voice of America), Somali Governor Says AU Soldiers Killed Civilians After Al-Shabab Ambush, 16 August 2021, https://www.voanews.com/a/africa_somali-governor-says-au-soldiers-killed-civilians-after-al-shabab-ambush/6209636.html, accessed 10 January 2023

VOA (Voice of America), Somali Military Liberates Key Town from al-Shabab Militants, 9 November 2022, <https://www.voanews.com/a/somali-military-liberates-key-town-from-al-shabab-militants/6826882.html>, accessed 10 January 2023

VOA (Voice of America), Somali Officials Announce Cease-Fire in Bosaso, 22 December 2021, <https://www.voanews.com/a/somali-officials-announce-cease-fire-in-bosaso/6365860.html>, accessed 9 January 2023

VOA (Voice of America), Somalia Military Makes Gains in Large-scale Offensive Against Al-Shabab, 26 September 2022, <https://www.voanews.com/a/somalia-military-makes-gains-in-large-scale-offensive-against-al-shabab-/6764305.html>, accessed 11 January 2023

VOA (Voice of America), Somalia Military Rebuilding Shows Signs of Improvement, 30 November 2022, <https://www.voanews.com/a/somalia-military-rebuilding-shows-signs-of-improvement/6856894.html>, accessed 11 January 2023

VOA (Voice of America), Somalia Warns Media Not to Publish Al-Shabab Propaganda, 8 October 2022, <https://www.voanews.com/a/somalia-warns-media-not-to-publish-al-shabab-propaganda-/6781783.html>, accessed 12 January 2023

VOA (Voice of America), Somalia's President Vows to Continue War on Al-Shabab, 15 November 2022, <https://www.voanews.com/a/somalia-president-vows-to-continue-war-on-al-shabab/6835217.html>, accessed 11 January 2023

VOA (Voice of America), Somalia's President Vows 'Total War' Against al-Shabab, 24 August 2022, <https://www.voanews.com/a/somalia-s-president-vows-total-war-against-al-shabab/6714508.html>, accessed 11 January 2023

VOA (Voice of America), Suicide Bombing Kills 4 in Somali Capital, 18 January 2022, <https://www.voanews.com/a/suicide-bombing-kills-4-in-somali-capital-/6402411.html>, accessed 10 January 2023

VOA (Voice of America), Ten Killed as Rival Clans Clash in Central Somalia, 1 February 2022, <https://www.voanews.com/a/ten-killed-as-rival-clans-clash-in-central-somalia/6421842.html>, accessed 2 December 2022

VOA (Voice of America), Two Pre-Election Attacks in Somalia Kill at Least 15, Injure Dozens, 19 February 2022, <https://www.voanews.com/a/somalia-beledweyne-suicide-blast/6450369.html>, accessed 11 January 2023

VOA (Voice of America), UN: More Than 100,000 Somalis Displaced by Fighting in Central Galmudug Region, 26 October 2021, <https://www.voanews.com/a/un-more-than-100-000-somalis-displaced-by-fighting-in-central-galmudug-region-/6286249.html>, accessed 2 December 2022

VOA (Voice of America), US Knew for Weeks Islamic State Leader Was Dead, 30 November 2022, <https://www.voanews.com/a/us-knew-for-weeks-islamic-state-leader-was-dead-/6856999.html>, accessed 11 January 2023

VOA (Voice of America), US Military Pulls Last Troops Out of Somalia, 17 January 2021, <https://www.voanews.com/africa/us-military-pulls-last-troops-out-somalia>, accessed 11 January 2023

VOA, Al-Shabab Increases Attacks as Elections Drag in Somalia, 25 March 2022, <https://www.voanews.com/a/al-shabab-increases-attacks-as-elections-drag-in-somalia-/6501820.html>, accessed 11 January 2023

VOA, New Members of Somalia's Parliament Sworn In, 14 April 2022, <https://www.voanews.com/a/new-members-of-somalia-s-parliament-sworn-in-/6529995.html>, accessed 11 January 2023

Warqaad, Ciidamada Dowladda oo deegaano cusub la wareegay [Government forces take over new areas], 10 October 2021, <https://www.warqaad.info/ciidamada-dowladda-oo-deegaano-cusub-la-wareegay/>, accessed 11 January 2023

Washington Post (The), U.S. troops are back in Somalia and scrambling to help its special forces, 10 December 2022, <https://www.washingtonpost.com/world/2022/12/10/somalia-war-shabab-danab-military/>, accessed 11 January 2023

Washington Post (The), Uprising by Somali clans puts al-Qaeda-linked militants on the defensive, 14 December 2022, <https://www.washingtonpost.com/world/2022/12/14/somalia-clans-shabab-president-mohamud/>, accessed 11 January 2023

Weingärtner, L. et al., Obstacles To And Opportunities For Anticipatory Action In Somalia, SPARC (Supporting Pastoralism and Agriculture in Recurrent and Protracted Crises), May 2022, <https://www.sparc-knowledge.org/sites/default/files/documents/resources/Obstacles%20to%20and%20opportunities%20for%20anticipatory%20action%20in%20Somalia%20Final.pdf>, accessed 22 December 2022

Weiss, C., Reigniting the Rivalry: The Islamic State in Somalia vs. al-Shabaab, CTC Sentinel, April 2019, <https://ctc.usma.edu/wp-content/uploads/2019/04/CTC-SENTINEL-042019.pdf>, accessed 11 January 2023

Weiss, C., Shabaab continues to lose ground in central Somalia, Long War Journal, 27 September 2022, <https://www.longwarjournal.org/archives/2022/09/shabaab-continues-to-lose-ground-in-central-somalia.php>, accessed 11 January 2023

WI (Washington Institute), Return of Old Leader Presents New Opportunities in Somalia, 26 May 2022, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/return-old-leader-presents-new-opportunities-somalia>, accessed 10 January 2023

World Bank, Somalia Urbanization Review: Fostering Cities as Anchors of Development, January 2021, <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/35059/SOMALIA%20URBANIZATION%20REVIEW.pdf?sequence=7&isAllowed=y>, accessed 10 January 2023

XinhuaNet, Somali forces seize control of al-Shabab bases in southern region, 11 July 2022, <http://english.news.cn/africa/20220711/a6fc79a203a24c9caab7972ca9cc800f/c.html>, accessed 10 January 2023

XinhuaNet, Somalia begins elections for Lower House of Parliament, 1 November 2021, http://www.news.cn/english/2021-11/01/c_1310284301.htm, accessed 11 January 2023

Ek II: Yetki Tanımı

Güvenlik Durumu

Referans dönemi: 1 Temmuz 2021 - 30 Kasım 2022

1. Somali'deki güvenlik durumuna ilişkin genel açıklama
 - 1.1. Siyaset ve güvenlik alanındaki son gelişmeler
 - 1.2. Silahlı aktörler
 - 1.2.1. Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (genel bakış ve ilgili harita)
 - 1.2.2. Diğer silahlı aktörler
 - 1.3. Çatışmanın katmanları
 - 1.4. Son güvenlik olayları ve eğilimler
 - 1.4.1. Güvenlik olayları (çarpışmalar, uzaktan şiddet, sivillere karşı şiddet), tahminî sivil zayıat
 - 1.4.2. Çatışma nedeniyle yerinden edilme
 - 1.4.3. Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler (ör. altyapı hasarı, tahliyeler)
 - 1.4.4. Somali'deki kontrol noktaları ve yol güvenliği
 - 1.5. Somaliland dâhil olmak üzere Somali'ye giriş ve Somali'den çıkış için belgeler (kara ve hava yoluyla)
 - 1.5.1 Somali
 - 1.5.2 Somaliland
2. Bölgesel güvenlik durumu ve eğilimler
 - 2.1. Jubaland
 - 2.1.1. Gedo
 - 2.1.1.1. Genel Bilgiler
 - 2.1.1.2. Aktörlerin varlığı ve çatışma dinamikleri
 - 2.1.1.2.1. Eş-Şebab kontrol bölgeleri, varlığı ve nüfuzu (diğer aktörlerle birlikte)
 - 2.1.1.2.2. Çatışma dinamikleri
 - 2.1.1.3. Son güvenlik olayları ve eğilimler
 - 2.1.1.3.1. Güvenlik olayları (çarpışmalar, uzaktan şiddet, sivillere yönelik şiddet), sivil zayıat
 - 2.1.1.3.2. Örnek güvenlik olayları (ACLED ve diğer kaynaklar)
 - 2.1.1.3.3. Çatışma nedeniyle yerinden edilme
 - 2.1.1.3.4. Sivil hayat üzerindeki diğer etkiler (ör. altyapı hasarı, tahliyeler)
 - 2.1.2. Orta Juba [Gedo ile aynı yapı tüm bölgeler için geçerlidir]
 - 2.1.3. Aşağı Juba
 - 2.1.4. Jubaland - Kontrol noktaları ve yol güvenliği
 - 2.2. Güneybatı Somali
 - 2.2.1. Bakul
 - 2.2.2. Bay
 - 2.2.3. Aşağı Şabel
 - 2.2.4. Güneybatı Somali - Kontrol noktaları ve yol güvenliği
 - 2.3. Benadir ve Mogadişu [kontrol noktaları ve yol güvenliği hakkında bilgiler dâhil olmak üzere Gedo ile aynı yapı]

2.4. Hirshabelle

2.4.1. Hiran

2.4.2. Orta Şabel

2.4.3. Hirshabelle – Kontrol noktaları ve yol güvenliği

2.5. Galmudug

2.5.1. Galgudud

2.5.2. Mudug

2.5.3. Galmudug – Kontrol noktaları ve yol güvenliği

2.6. Puntland

2.6.1. Nugal

2.6.2. Bari

2.6.3. Puntland – Kontrol noktaları ve yol güvenliği

2.7. Puntland ve Somaliland arasındaki tartışmalı bölgeler

2.7.1. Sul

2.7.2. Sanag

2.7.3. Tartışmalı bölgeler – Kontrol noktaları ve yol güvenliği

2.8. Somaliland

2.8.1. Adal

2.8.2. Woqoyi Galbed

2.8.3. Togdeyr

2.8.4. Somaliland - Kontrol noktaları ve yol güvenliği

Publications Office
of the European Union

